

**WET van 16 oktober 2025 (S.B. 2025 no. 122),
houdende vaststelling van de Staatsbegroting
van de ontvangsten en uitgaven voor
het dienstjaar 2025.
(Wet Staatsbegroting 2025)
(S.B. 2025 no. 122)**

INHOUDSOPGAVE:

TOTAAL FINANCIIEEL OVERZICHT

Afdeling	<u>MINISTERIES</u>	Pag. Wet	M.v.T.
Afdeling 1.	Het Ministerie van Justitie en Politie	1	63
Afdeling 2.	Het Ministerie van Binnenlandse Zaken	3	109
Afdeling 3.	Het Ministerie van Regionale Ontwikkeling en Sport	6	138
Afdeling 4.	Het Ministerie van Defensie	11	183
Afdeling 5.	Het Ministerie van Buitenlandse Zaken, International Business en Internationale Samenwerking	12	196
Afdeling 6.	Het Ministerie van Financien & Planning	14	232
Afdeling 7.	Het Ministerie van Economische Zaken en Technologische Innovatie	19	285
Afdeling 8.	Het Ministerie van Landbouw, Veeteelt en Visserij	22	331
Afdeling 9.	Het Ministerie van Natuurlijke Hulpbronnen	23	363
Afdeling 10.	Het Ministerie van Arbeid, Werkgelegenheid en Jeugdzaken	28	410
Afdeling 11.	Het Ministerie van Sociale Zaken en Volkshuisvesting	30	440
Afdeling 12.	Het Ministerie van Onderwijs, Wetenschap en Cultuur	32	472
Afdeling 13.	Het Ministerie van Volksgezondheid	37	516
Afdeling 14.	Het Ministerie van Openbare Werken	39	563
Afdeling 15.	Het Ministerie van Transport Communicatie en Toerisme	44	614
Afdeling 16.	Het Ministerie van Grondbeleid en Bosbeheer	49	653
Afdeling 17.	Het Ministerie van Ruimtelijke Ordening en Milieu	52	685
	<u>STAATSORGANEN</u>		
Afdeling 18.	Het Kabinet van de President	55	706
Afdeling 19.	Het Kabinet van de Vice President	56	720
Afdeling 20.	De Nationale Assemblee	57	729
Afdeling 21.	Het Hof van Justitie	59	748
Afdeling 22.	Het Openbaar Ministerie	60	758
Afdeling 23.	De Rekenkamer	61	765

	UITGAVEN			MIDDELEN				Totaal Midd. begr.
	Totaal 610 en 611 (Wages)	Non-Wage expenses	Total	Donorfin	Trekkingen (Disburssements)	Begr Support	NBM (non-tax)	Bel. Midd. (tax)
ministeries/directoraten								
ministerie van Justitie en Politie	3.887.269	384.109	4.271.378				61.734	61.734
Binnenlandse Zaken								
Binnenlandse Zaken	875.000	893.325	1.768.325				40.009	40.009
Human Resource Management	154.403	14.782	169.185				859	859
ministerie van Regionale Ontwikkeling								
Regionale Ontwikkeling	1.254.861	68.955	1.323.816				20	20
Agrarische Ontwikkeling Binnenland	66.029	5.137	71.166					
Duurzame Ontwikkeling Alro Surinamers	196.471	11.578	210.049					
Duurzame Ontwikkeling Inheems	37.591	5.872	43.463					
Sportzaken	154.148	17.926	172.074					
ministerie van Defensie	1.161.936	261.394	1.423.330	2.625			7	2.632
ministerie van Buitenlandse Zaken International Business en Internationale Samenwerking								
ministerie van Financiën en Planning	320.655	292.953	613.608		30.000		271.749	301.749
Financiën	118.700	25.347.822	25.466.522		37.500		768.348	805.848
Belastingen	269.268	220.152	489.420				2.290.051	35.119.933
Ontwikkelingsfinanciering	11.456	6.222.350	6.233.806	12.116	6.121.875			32.829.882
ministerie van Economische Zaken, Ondernemerschap en Technologische Innovatie								
ministerie van Landbouw Veeteelt en Visserij	127.228	205.986	333.214	7.701	35.066		1.809	44.576
ministerie van Natuurlijke Hulpbronnen	311.490	1.118.423	1.429.913		132.231		46.682	178.913
NH. Algemeen Beheer	51.900	22.001	73.901					
Mijnbouw	13.600	94.218	107.818	10.440	44.820		4.684.200	4.739.460
Water	33.500	255.014	288.514	64.725	62.894		5	127.624
Energie	61.500	586.931	648.431	-	363.429		3.938.970	4.302.399
ministerie van Arbeid Werkgelegenheid en Jeugdzaken								
ministerie van Arbeid Werkgelegenheid en Jeugdzaken	104.462	109.257	213.719				7.793	7.793
ministerie van Sociale Zaken en Volkshuisvesting	524.206	5.109.921	5.634.127	150	627.269			627.419
ministerie van Onderwijs Wetenschap en Cultuur								
Administratief en Technisch Beheer	341.197	2.026.054	2.367.251				710	710
Algemeen Vormend Onderwijs	2.865.000	277.561	3.142.561	72.000	110.334			182.334
Beroeps Onderwijs	368.000	28.403	396.403					
Hoger en Wetenschappelijk Onderwijs	47.920	491.811	539.731					
Cultuur	45.100	181.182	226.282		168.575			168.575
ministerie van Volksgezondheid	156.258	3.508.853	3.665.111	29.725	118.416		3.658	151.799
ministerie van Openbare Werken								
BSW	41.813	87.337	129.150				12.535	12.535
Civil Technische Werken	154.884	1.673.691	1.828.575	81.000	940.292		900	1.022.192
Openbaar Groen	314.771	507.105	821.876				1.544	1.544
Onderzoek en dienstverlening	143.581	160.016	303.597				11.990	11.990
ministerie van Transport Communicatie en Toerisme								
Algemeen Administratieve Zaken	50.969	49.219	100.188					
Transport	274.078	563.088	837.166				347.405	347.405
Communicatie	6.785	21.408	28.193					
Toerisme	13.222	25.515	38.737					
ministerie van Gronbeleid en Bosbeheer								
Algemeen Beheer	86.445	18.724	105.169					
Gronbeleid en Bosbeheer	88.117	68.694	156.811	29.906			1.187.229	1.217.135
ministerie van Ruimtelijke Ontwikkeling en Milieu								
Ruimtelijke Ordening	13.350	8.963	22.313					
Milieu	3.850	33.678	37.528	735				735
Algemeen Beheer en Financiële Zaken	6.800	9.552	16.352					
Kabinet President	739.441	576.164	1.315.605					
Kabinet VP	269.241	283.500	552.741					
DNA	150.536	171.093	321.629	5.202			240	5.442
Hof van Justitie	394.384	89.602	483.986				1	1
Openbaar Ministerie	217.102	24.115	241.217				28.239	28.239
Rekenkamer	41.619	41.672	83.291	-				-
TOTAAL	16.572.136	52.175.106	68.747.242	316.324	8.792.701	-	13.706.687	32.829.882
								55.645.594

X 1 milj			
BBP nom	163.645,00		
Tekort	Ontvangsten	Uitgaven	tekort
	55.646	68.747	(13.102)
			(8,0)

2025

STAATSBLAG
VAN DE
REPUBLIEK SURINAME

No. 122

**WET van 16 oktober 2025, houdende vaststelling van de ontwerp staatsbegroting van uitgaven en ontvangsten voor het dienstjaar 2025.
(Wet Staatsbegroting 2025)**

PRESIDENT VAN DE REPUBLIEK SURINAME,

In overweging genomen hebbende, dat op grond van het bepaalde in artikel 156 van de Grondwet van de Republiek Suriname het noodzakelijk is de Ontwerp Staatsbegroting van uitgaven en ontvangsten voor het dienstjaar 2025 bij wet dient te worden vastgesteld.

Heeft de Staatsraad gehoord, na goedkeuring door De Nationale Assemblee, bekrachtigd de onderstaande wet:

Artikel 1

Afdeling 1 Het Ministerie van Justitie en Politie

De begroting voor het Ministerie van Justitie en Politie wordt vastgesteld, als volgt;

**De begrotingsstaat van het Ministerie van Justitie en Politie voor het dienstjaar 2025
(bedragen x SRD 1.000)**

Titel I: OPERATIONELE UITGAVEN

Lopende Uitgaven (Operationele)

Bedragen x SRD 1.000

Kosten categorie	Lopende Uitgaven (Operationele)	Raming 2025	
		Verplichtingen	Uitgaven
610	Lonen en salarissen	3.531.907	3.531.907
611	Sociale premies	355.362	355.362
612	Gebruik van goederen en diensten	261.750	261.750
615	Schenken en bijdragen	3.000	3.000
616	Sociale Uitkeringen	5.500	5.500
TOTAAL Lopende Uitgaven (Operationele)		4.157.519	4.157.519

Kapitaal Uitgaven (investerings)

Bedragen x SRD 1.000

Kosten categorie	Kapitaal Uitgaven (investerings)	Raming 2025	
		Verplichtingen	Uitgaven
621	Transport middelen	1.000	1.000
TOTAAL Kapitaal Uitgaven (investerings)		1.000	1.000
TOTAAL OPERATIONELE UITGAVEN		4.158.519	4.158.519

Titel II: PROGRAMMA'S**Bedragen x SRD 1.000**

Kosten categorie	PROGRAMMA'S	Raming 2025	
		Verplichtingen	Uitgaven
0104	Aanschaf, bouw, renovatie en inrichting gebouwen	200.000	15.000
0105	Bouw, renovatie en inrichtingen van dienstwoningen, politiebureaus en cellenhuizen	0	11.250
0106	Verbetering infrastructuur KBS	0	6.000
0209	Reorganisatie en capaciteitsversterking BBS	0	1.125
0236	Institutionele Versterking/Capaciteitsversterking	500	500
0239	Verbetering Human capacity KPS	0	7.500
0299	Institutionele en capaciteits versterking KPA	43.000	7.500
0303	Kinder-, jeugd- en gender beleid	500	500
0402	Telecom netwerk KPS	0	3.750
0405	Verkeersmonitoring en digitale techniek	0	7.500
0408	Georganiseerde en grensoverschrijdende criminaliteit	0	30.000
0512	Automatiseringsprocessen Justitie	22.000	1.000
0744	Versterking Brandweerzorg	0	20.250
1806	Aanpak corruptie	3.984	984
TOTAAL PROGRAMMA'S		269.984	112.859
TOTAAL GEHELE DIENST		4.428.503	4.271.378

Titel III: MIDDELENBEGROTING

Kosten categorie	Ontvangsten	Raming
530	Niet Belasting Middelen	
53108	Overige inkomsten uit staatsbedrijven en -diensten	1.900
53112	Opbrengst van vuurwapen vergunningen en jachtakten	4.500
53117	Leges rijbewijzen	4.000
53144	Opbrengst keuring voertuigen	4.000
53153	Diverse vergoedingen	25.023
53203	Diverse boetes en transacties	13.000
53213	Lotterij vergunningen	10
53409	Vernieuwing, verstrekking, dupliceren rijbewijzen	3.500
53415	Bestekken	1
53423	Diverse niet belasting ontvangsten/vergoedingen	5.800
TOTAAL Niet Belasting Middelen		61.734
TOTAAL MIDDELENBEGROTING		61.734

Afdeling 2 Het Ministerie van Binnenlandse Zaken

De begroting voor het Ministerie van Binnenlandse Zaken wordt vastgesteld, als volgt;

**De begrotingsstaat van het Ministerie van Binnenlandse Zaken voor het dienstjaar 2025
(bedragen x SRD 1.000)**

Directoraat - Binnenlandse Zaken

Titel I: OPERATIONELE UITGAVEN

Lopende Uitgaven (Operationele)

Bedragen x SRD 1.000

Kosten categorie	Lopende Uitgaven (Operationele)	Raming 2025	
		Verplichtingen	Uitgaven
610	Lonen en salarissen	805.000	805.000
611	Sociale premies	70.000	70.000
612	Gebruik van goederen en diensten	15.000	15.000
616	Sociale Uitkeringen	100	100
TOTAAL Lopende Uitgaven (Operationele)		890.100	890.100

Kapitaal Uitgaven (investerings)

Bedragen x SRD 1.000

Kosten categorie	Kapitaal Uitgaven (investerings)	Raming 2025	
		Verplichtingen	Uitgaven
620	Inventaris	350	350
TOTAAL Kapitaal Uitgaven (investerings)		350	350
TOTAAL OPERATIONELE UITGAVEN		890.450	890.450

Titel II: PROGRAMMA'S**Bedragen x SRD 1.000**

Kosten categorie	PROGRAMMA'S	Raming 2025	
		Verplichtingen	Uitgaven
0110	Renovatie en uitbreiding gebouwen Hoofdkantoor	1.000	1.000
0283	Plan Unit Biza	270	270
0504	IT BiZa	500	500
0605	Voorlichting	300	300
0802	Opzet Kustwacht Suriname (Operationalisatie	25.855	25.855
0902	Bijdrage aan huishoudens (Onderstandens)	122.000	122.000
1202	Nationaal Archief Suriname (NAS)	4.500	4.500
1203	Verkiezingen (Pre- en postelektorale activiteiten)	670.000	670.000
1204	Centraal Bureau voor Burgerzaken (CBB)	47.000	47.000
1205	Religieuze aangelegenheden	450	450
1207	Centraal Hoofdstembureau (CHS)	1.500	1.500
1208	Bevolkingsbeleid, integratie en migratie	100	100
1209	Gender aangelegenheden	450	450
1211	Public Sector Reform (PSR)	3.750	3.750
1301	Management regelgeving	200	200
TOTAAL PROGRAMMA'S		877.875	877.875
TOTAAL GEHELE DIENST		1.768.325	1.768.325

Titel III: MIDDELENBEGROTING

Kosten categorie	Ontvangsten	Raming
530	Niet Belasting Middelen	
53200	Leges	40.000
53423	Diverse niet belasting ontvangsten/vergoedingen	9
TOTAAL Niet Belasting Middelen		40.009
TOTAAL MIDDELENBEGROTING		40.009

Directoraat - Human Resource Management**Titel I: OPERATIONELE UITGAVEN****Lopende Uitgaven (Operationele)****Bedragen x SRD 1.000**

Kosten categorie	Lopende Uitgaven (Operationele)	Raming 2025	
		Verplichtingen	Uitgaven
610	Lonen en salarissen	139.403	139.403
611	Sociale premies	15.000	15.000
612	Gebruik van goederen en diensten	10.000	10.000
616	Sociale Uitkeringen	30	30
TOTAAL Lopende Uitgaven (Operationele)		164.433	164.433

Kapitaal Uitgaven (investerings)**Bedragen x SRD 1.000**

Kosten categorie	Kapitaal Uitgaven (investerings)	Raming 2025	
		Verplichtingen	Uitgaven
620	Inventaris	1.000	1.000
TOTAAL Kapitaal Uitgaven (investerings)		1.000	1.000
TOTAAL OPERATIONELE UITGAVEN		165.433	165.433

Titel II: PROGRAMMA'S**Bedragen x SRD 1.000**

Kosten categorie	PROGRAMMA'S	Raming 2025	
		Verplichtingen	Uitgaven
0291	Centraal Staforgaan Formatiezaken en efficiency	938	938
1212	Vorming en Opleiding	938	938
1213	Personeelsbeheer	938	938
1214	Personeelsbeleid	938	938
TOTAAL PROGRAMMA'S		3.752	3.752
TOTAAL GEHELE DIENST		169.185	169.185

Titel III: MIDDELENBEGROTING

Kosten categorie	Ontvangsten	Raming
530	Niet Belasting Middelen	
53178	Examen en inschrijfgelden HBO Bestuurskunde en Overheidsmanagement	794
53404	Examen en inschrijfgelden	65
TOTAAL Niet Belasting Middelen		859
TOTAAL MIDDELENBEGROTING		859

Afdeling 3 Het Ministerie van Regionale Ontwikkeling en Sport

De begroting voor het Ministerie van Regionale Ontwikkeling en Sport wordt vastgesteld, als volgt;

De begrotingsstaat van het Ministerie van Regionale Ontwikkeling en Sport voor het dienstjaar 2025 (bedragen x SRD 1.000)

Directoraat - Regionale Ontwikkeling

Titel I: OPERATIONELE UITGAVEN

Lopende Uitgaven (Operationele)

Bedragen x SRD 1.000

Kosten categorie	Lopende Uitgaven (Operationele)	Raming 2025	
		Verplichtingen	Uitgaven
610	Lonen en salarissen	1.139.861	1.139.861
611	Sociale premies	115.000	115.000
612	Gebruik van goederen en diensten	11.000	11.000
616	Sociale Uitkeringen	100	100
TOTAAL Lopende Uitgaven (Operationele)		1.265.961	1.265.961

Kapitaal Uitgaven (investeringsen)

Bedragen x SRD 1.000

Kosten categorie	Kapitaal Uitgaven (investeringsen)	Raming 2025	
		Verplichtingen	Uitgaven
620	Inventaris	1.875	1.875
621	Transport middelen	1.375	1.375
TOTAAL Kapitaal Uitgaven (investeringsen)		3.250	3.250
TOTAAL OPERATIONELE UITGAVEN		1.269.211	1.269.211

Titel II: PROGRAMMA'S

Bedragen x SRD 1.000

Kosten categorie	PROGRAMMA'S	Raming 2025	
		Verplichtingen	Uitgaven
0112	Onderhoud gebouwen en terreinen	2.500	2.500
0113	Onderhoud wegen, irr. en kunstwerken	2.875	2.875
0114	Bouwkundige werken/Accomodatie voorziening	4.000	4.000
0610	Radio Boskopu	900	900
0903	Stichting Fonds Ontwikkeling Binnenland	5.125	5.125
0904	Instituut Bestuursambtenaren Suriname (IBAS)	950	950
0906	Waterschappen	12.000	12.000
0908	Districtsbestuur Para	1.000	1.000
0909	Districtsbestuur Commewijne	1.000	1.000
0911	Districtsbestuur Nickerie	1.000	1.000
0912	Districtsbestuur Paramaribo N-O	500	500
0913	Districtsbestuur Paramaribo Z-W	1.000	1.000
0915	Districtsbestuur Coronie	1.000	1.000

0916	Districtsbestuur Saramacca	1.000	1.000
0917	Districtsbestuur Brokopondo	1.000	1.000
0979	Decentralisatie en Districtsbestuur	2.250	2.250
0980	Districtsbestuur Noord-West Wanica	1.000	1.000
0981	Districtsbestuur Zuid-Oost Wanica	1.000	1.000
0982	Districtsbestuur Tapanahony Sipaliwini	1.500	1.500
0983	Districtsbestuur Boven-Suriname Sipaliwini	1.500	1.500
0984	Districtsbestuur Paramacca Sipaliwini	1.125	1.125
0985	Districtsbestuur Kabalebo Sipaliwini	1.500	1.500
0986	Districtsbestuur Boven-Saramacca Sipaliwini	1.500	1.500
0987	Districtsbestuur Coeroeni Sipaliwini	1.500	1.500
0988	Districtsbestuur Boven-Coppename Sipaliwini	1.000	1.000
0996	Stichting Nyun Kombe	1.250	1.250
0997	Reconstructie Binnenland	1.630	1.630
4106	Districtsbestuur Marowijne Noord- Oost	1.000	1.000
4107	Districtsbestuur Marowijne Zuid - West	1.000	1.000
TOTAAL PROGRAMMA'S		54.605	54.605
TOTAAL GEHELE DIENST		1.323.816	1.323.816

Titel III: MIDDELENBEGROTING

Kosten categorie	Ontvangsten	Raming
530	Niet Belasting Middelen	
53145	Bestekkosten	20
TOTAAL Niet Belasting Middelen		20
TOTAAL MIDDELENBEGROTING		20

Directoraat - Agrarische Ontwikkeling Binnenland

Titel I: OPERATIONELE UITGAVEN

Lopende Uitgaven (Operationele)

Bedragen x SRD 1.000

Kosten categorie	Lopende Uitgaven (Operationele)	Raming 2025	
		Verplichtingen	Uitgaven
610	Lonen en salarissen	60.000	60.000
611	Sociale premies	6.029	6.029
612	Gebruik van goederen en diensten	2.500	2.500
616	Sociale Uitkeringen	15	15
TOTAAL Lopende Uitgaven (Operationele)		68.544	68.544

Kapitaal Uitgaven (investeringen)**Bedragen x SRD 1.000**

Kosten categorie	Kapitaal Uitgaven (investeringen)	Raming 2025	
		Verplichtingen	Uitgaven
620	Inventaris	150	150
621	Transport middelen	1.000	1.000
TOTAAL Kapitaal Uitgaven (investeringen)		1.150	1.150
TOTAAL OPERATIONELE UITGAVEN		69.694	69.964

Titel II: PROGRAMMA'S**Bedragen x SRD 1.000**

Kosten categorie	PROGRAMMA'S	Raming 2025	
		Verplichtingen	Uitgaven
4001	Zaai, poot en plantmateriaal	200	200
4005	Hooglandrijst	250	250
4006	Kokos en andere fruitsoorten	322	322
4008	Opzetten en beheren van schooltuinen in het binnenland	200	200
4010	Gemberteelt en verwerking	250	250
4011	Duurzame pluimveeteelt	250	250
TOTAAL PROGRAMMA'S		1.472	1.472
TOTAAL GEHELE DIENST		71.166	71.166

Directoraat - Directoraat Duurzame Ontwikkeling Afro-Surinamers Binnenland**Titel I: OPERATIONELE UITGAVEN****Lopende Uitgaven (Operationele)****Bedragen x SRD 1.000**

Kosten categorie	Lopende Uitgaven (Operationele)	Raming 2025	
		Verplichtingen	Uitgaven
610	Lonen en salarissen	195.971	195.971
611	Sociale premies	2.500	2.500
612	Gebruik van goederen en diensten	4.793	4.793
616	Sociale Uitkeringen	10	10
TOTAAL Lopende Uitgaven (Operationele)		203.274	203.274

Kapitaal Uitgaven (investeringen)**Bedragen x SRD 1.000**

Kosten categorie	Kapitaal Uitgaven (investeringen)	Raming 2025	
		Verplichtingen	Uitgaven
620	Inventaris	1.000	1.000
621	Transport middelen	2.250	2.250
TOTAAL Kapitaal Uitgaven (investeringen)		3.250	3.250
TOTAAL OPERATIONELE UITGAVEN		206.524	206.524

Titel II: PROGRAMMA'S

Bedragen x SRD 1.000

Kosten categorie	PROGRAMMA'S	Raming 2025	
		Verplichtingen	Uitgaven
0989	Traditioneel Gezag Afro-Surinamers Binnenland	1.125	1.125
0990	Gemeenschapsontwikkeling Afro-Surinamers	1.200	1.200
0991	Onderzoek, Documentatie en Projectontwikkeling	800	800
0992	Grondenrechten Afro-Surinamers Binnenland	400	400
TOTAAL PROGRAMMA'S		3.525	3.525
TOTAAL GEHELE DIENST		210.049	210.049

Directoraat - Directoraat Duurzame Ontwikkeling Inheemsen**Titel I: OPERATIONELE UITGAVEN****Lopende Uitgaven (Operationele)**

Bedragen x SRD 1.000

Kosten categorie	Lopende Uitgaven (Operationele)	Raming 2025	
		Verplichtingen	Uitgaven
610	Lonen en salarissen	36.536	36.536
611	Sociale premies	1.055	1.055
612	Gebruik van goederen en diensten	1.350	1.350
616	Sociale Uitkeringen	45	45
TOTAAL Lopende Uitgaven (Operationele)		38.986	38.986

Kapitaal Uitgaven (investerings)

Bedragen x SRD 1.000

Kosten categorie	Kapitaal Uitgaven (investerings)	Raming 2025	
		Verplichtingen	Uitgaven
620	Inventaris	800	800
621	Transport middelen	1.350	1.350
TOTAAL Kapitaal Uitgaven (investerings)		2.150	2.150
TOTAAL OPERATIONELE UITGAVEN		41.136	41.136

Titel II: PROGRAMMA'S

Bedragen x SRD 1.000

Kosten categorie	PROGRAMMA'S	Raming 2025	
		Verplichtingen	Uitgaven
0307	Traditionel gezag inheemsen	850	850
0308	Gemeenschapsontwikkeling Inheemsen	1.077	1.077
0309	Onderzoek, Documentatie en project ontwikkeling	100	100
0310	Grondrechten Inheemsen	300	300
TOTAAL PROGRAMMA'S		2.327	2.327
TOTAAL GEHELE DIENST		43.463	43.463

Directoraat - Sport**Titel I: OPERATIONELE UITGAVEN****Lopende Uitgaven (Operationele)****Bedragen x SRD 1.000**

Kosten categorie	Lopende Uitgaven (Operationele)	Raming 2025	
		Verplichtingen	Uitgaven
610	Lonen en salarissen	141.910	141.910
611	Sociale premies	12.238	12.238
612	Gebruik van goederen en diensten	5.000	5.000
616	Sociale Uitkeringen	500	500
TOTAAL Lopende Uitgaven (Operationele)		159.648	159.648

Kapitaal Uitgaven (investeringsen)**Bedragen x SRD 1.000**

Kosten categorie	Kapitaal Uitgaven (investeringsen)	Raming 2025	
		Verplichtingen	Uitgaven
620	Inventaris	1.500	1.500
621	Transport middelen	1.500	1.500
TOTAAL Kapitaal Uitgaven (investeringsen)		3.000	3.000
TOTAAL OPERATIONELE UITGAVEN		162.648	162.648

Titel II: PROGRAMMA'S**Bedragen x SRD 1.000**

Kosten categorie	PROGRAMMA'S	Raming 2025	
		Verplichtingen	Uitgaven
0147	Bouw-, Civieltechnische en logistieke programma's	2.625	2.625
0737	Ontwikkeling van sport	500	500
0967	Subsidie aan Sportorganisatie en andere instellingen	1.688	1.688
0969	Bijdragen aan overheidsinstellingen / niet commerciële	500	500
3601	Aanpak recreatiesport, jeugdsport en	600	600
3603	Instituut Nationale Sportselecties	300	300
3604	Topsport projecten	1.688	1.688
3605	Jeugd -en Sportontwikkeling regionale gebiedsdelen	525	525
3607	Internationale Jeugdsportevenementen	1.000	1.000
TOTAAL PROGRAMMA'S		9.426	9.426
TOTAAL GEHELE DIENST		172.074	172.074

Titel IV: PARASTATALEN

Stichting Anti Doping Autoriteit Suriname (SADA)

Regional Sports Academy (RSA)

Nationaal Indoor Stadion (NIS)

Stichting School Sport Federatie Suriname (Stichting SSFS)

Stichting Beheer Onderhoud en Exploitatie Overheids Sportaccommodaties (Stichting BOEOS)

Afdeling 4 Het Ministerie van Defensie

De begroting voor het Ministerie van Defensie wordt vastgesteld, als volgt;

De begrotingsstaat van het Ministerie van Defensie voor het dienstjaar 2025 (bedragen x SRD 1.000)

Titel I: OPERATIONELE UITGAVEN

Lopende Uitgaven (Operationele)

Bedragen x SRD 1.000

Kosten categorie	Lopende Uitgaven (Operationele)	Raming 2025	
		Verplichtingen	Uitgaven
610	Lonen en salarissen	1.036.234	1.036.234
611	Sociale premies	125.702	125.702
612	Gebruik van goederen en diensten	130.463	130.463
616	Sociale Uitkeringen	18.750	18.750
TOTAAL Lopende Uitgaven (Operationele)		1.311.149	1.311.149

Kapitaal Uitgaven (investerings)

Bedragen x SRD 1.000

Kosten categorie	Kapitaal Uitgaven (investerings)	Raming 2025	
		Verplichtingen	Uitgaven
620	Inventaris	1.500	1.500
621	Transport middelen	91.100	91.100
TOTAAL Kapitaal Uitgaven (investerings)		92.600	92.600
TOTAAL OPERATIONELE UITGAVEN		1.403.749	1.403.749

Titel II: PROGRAMMA'S

Bedragen x SRD 1.000

Kosten categorie	PROGRAMMA'S	Raming 2025	
		Verplichtingen	Uitgaven
0703	Doorstart Agrarisch Bedrijf vonFreyburg	1.000	1.000
0804	Bijzondere Voorzieningen Defensie	4.875	4.875
0805	Waarborgen veiligheid	4.500	4.500
0919	Bijdrage St. Nazorg Dienstplichtigen	5.706	5.706
1616	Aflossingen detachementen en grensposten NL	500	500
4123	Opstart Suriname Non-proliferatie Autoriteit	3.000	3.000
TOTAAL PROGRAMMA'S		19.581	19.581
TOTAAL GEHELE DIENST		1.423.330	1.423.330

Titel III: MIDDELENBEGROTING

Kosten categorie	Ontvangsten	Raming
520	Schenkingen/ Donormiddelen	
52105	Nederland donatie	2.625
TOTAAL Schenkingen/ Donormiddelen		2.625
530	Niet Belasting Middelen	
53145	Bestekkosten	7
TOTAAL Niet Belasting Middelen		7
TOTAAL MIDDELENBEGROTING		2.632

Afdeling 5 Het Ministerie van Buitenlandse Zaken, International Business en Internationale Samenwerking

De begroting voor het Ministerie van Buitenlandse Zaken, International Business en Internationale Samenwerking wordt vastgesteld, als volgt;

De begrotingsstaat van het Ministerie van Buitenlandse Zaken, International Business en Internationale Samenwerking voor het dienstjaar 2025 (bedragen x SRD 1.000)

Titel I: OPERATIONELE UITGAVEN

Lopende Uitgaven (Operationele)

Bedragen x SRD 1.000

Kosten categorie	Lopende Uitgaven (Operationele)	Raming 2025	
		Verplichtingen	Uitgaven
610	Lonen en salarissen	275.405	275.405
611	Sociale premies	45.250	45.250
612	Gebruik van goederen en diensten	191.674	191.674
616	Sociale Uitkeringen	846	846
TOTAAL Lopende Uitgaven (Operationele)		513.175	513.175

Kapitaal Uitgaven (investeringsen)

Bedragen x SRD 1.000

Kosten categorie	Kapitaal Uitgaven (investeringsen)	Raming 2025	
		Verplichtingen	Uitgaven
620	Inventaris	7.551	7.551
621	Transport middelen	9.812	9.812
TOTAAL Kapitaal Uitgaven (investeringsen)		17.363	17.363
TOTAAL OPERATIONELE UITGAVEN		530.538	530.538

Titel II: PROGRAMMA'S

Bedragen x SRD 1.000

Kosten categorie	PROGRAMMA'S	Raming 2025	
		Verplichtingen	Uitgaven
0704	Beleidsonderzoek, planning en capaciteitsversterking	3.825	3.825
0705	Residentiele diplomatie	15.375	15.375
1210	Migratie en personenverkeer	2.775	2.775
1404	Bilaterale betrekkingen	7.275	7.275
1405	Multilaterale betrekkingen	6.075	6.075
1406	Regionale integratie	6.525	6.525
1407	Opzetten van ambassades en consulaten	2.025	2.025
1408	Internationale Onderhandelingen	39.195	39.195
TOTAAL PROGRAMMA'S		83.070	83.070
TOTAAL GEHELE DIENST		613.608	613.608

Titel III: MIDDELENBEGROTING

Kosten categorie	Ontvangsten	Raming
530	Niet Belasting Middelen	
53110	Leges	715
53141	Opbrengst Consulaire Diensten	247.609
53142	Kanselarij	18.239
53143	Legalisatie	200
53153	Diverse vergoedingen	4.186
53409	Vernieuwing, verstrekking, dupliceren rijbewijzen	800
TOTAAL Niet Belasting Middelen		271.749
540	Leningsopbrengsten	
54101	Inter American Development Bank ontvangen leningen	30.000
TOTAAL Leningsopbrengsten		30.000
TOTAAL MIDDELENBEGROTING		301.749

Afdeling 6 Het Ministerie van Financiën en Planning

De begroting voor het Ministerie van Financiën en Planning wordt vastgesteld, als volgt;

**De begrotingsstaat van het Ministerie van Financiën en Planning voor het dienstjaar 2025
(bedragen x SRD 1.000)**

Directoraat - Financiën en Planning

Titel I: OPERATIONELE UITGAVEN

Lopende Uitgaven (Operationele)

Bedragen x SRD 1.000

Kosten categorie	Lopende Uitgaven (Operationele)	Raming 2025	
		Verplichtingen	Uitgaven
610	Lonen en salarissen	106.830	106.830
611	Sociale premies	11.870	11.870
612	Gebruik van goederen en diensten	117.146	117.146
616	Sociale Uitkeringen	34	34
TOTAAL Lopende Uitgaven (Operationele)		235.880	235.880

Kapitaal Uitgaven (investerings)

Bedragen x SRD 1.000

Kosten categorie	Kapitaal Uitgaven (investerings)	Raming 2025	
		Verplichtingen	Uitgaven
620	Inventaris	3.750	3.750
TOTAAL Kapitaal Uitgaven (investerings)		3.750	3.750
TOTAAL OPERATIONELE UITGAVEN		239.630	239.630

Titel II: PROGRAMMA'S

Bedragen x SRD 1.000

Kosten categorie	PROGRAMMA'S	Raming 2025	
		Verplichtingen	Uitgaven
0115	Renovatie en nieuwbouw kantoorgebouwen	9.050	9.050
0217	Capaciteitsopbouw Financien	3.000	3.000
0266	Fiscal Strengthening to Support Economic Growth	37.500	37.500
0279	Coördinatie en Monitoring van het Herstelplan	1.500	1.500
0289	IMF Programma Monitoring Unit	2.250	2.250
0505	Nieuw IFMIS	18.537	18.537
0624	Aansluiting Telesur	0	0
0921	Bureau voor de Staatsschuld	16.970	16.970
0922	CLAD	37.500	37.500
1501	Suppletie overheidsbijdrage pensioenfonds	2.400.000	2.400.000
1609	Rentes	6.403.687	6.403.687
1610	Aflossingen	10.217.087	10.217.087
1611	Leningskosten	160.220	160.220
1617	Productie Kredietfonds (verdragsmiddelen)	0	0

1621	Anti Money Laundering	1.850	1.850
1701	Bijzondere voorzieningen t.b.v. Rampen beheersing- en	500	500
1702	Algemeen Onvoorzien	60.000	60.000
2421	Gemeenschapsproject armoede bestrijding	10.000	10.000
2423	Sociaal Programma 20223-2025	3.431.394	3.431.394
4108	Subject Subsidie Electriciteit	2.400.000	2.400.000
4118	Nationale Lotterij Suriname	6.000	6.000
4119	Surpost	9.848	9.848
TOTAAL PROGRAMMA'S		25.226.893	25.226.893
TOTAAL GEHELE DIENST		25.446.523	25.466.523

Titel III: MIDDELENBEGROTING

Kosten categorie	Ontvangsten	Raming
530	Niet Belasting Middelen	
53014	Dividend	768.348
TOTAAL Niet Belasting Middelen		768.348
540	Leningsopbrengsten	
54101	Inter American Development Bank ontvangen leningen	37.500
TOTAAL Leningsopbrengsten		37.500
TOTAAL MIDDELENBEGROTING		805.848

Directoraat - Belastingen**Titel I: OPERATIONELE UITGAVEN****Lopende Uitgaven (Operationele)****Bedragen x SRD 1.000**

Kosten categorie	Lopende Uitgaven (Operationele)	Raming 2025	
		Verplichtingen	Uitgaven
610	Lonen en salarissen	261.450	241.336
611	Sociale premies	29.050	27.932
612	Gebruik van goederen en diensten	52.250	52.250
616	Sociale Uitkeringen	300	300
TOTAAL Lopende Uitgaven (Operationele)		321.818	321.818

Kapitaal Uitgaven (investerings)**Bedragen x SRD 1.000**

Kosten categorie	Kapitaal Uitgaven (investerings)	Raming 2025	
		Verplichtingen	Uitgaven
620	Inventaris	2.250	2.250
621	Transport middelen	1.500	1.500
TOTAAL Kapitaal Uitgaven (investerings)		3.750	3.750
TOTAAL OPERATIONELE UITGAVEN		325.568	325.568

Titel II: PROGRAMMA'S**Bedragen x SRD 1.000**

Kosten categorie	PROGRAMMA'S	Raming 2025	
		Verplichtingen	Uitgaven
0119	Renovatie en nieuwbouw kantoorgebouwen	2.000	2.000
0120	Renovatie en nieuwbouw dienstwoningen	2.000	2.000
0218	Capaciteitsopbouw Belasting Dienst	8.102	8.102
0219	Mordernisering/verzelfstandiging van de	136.250	136.250
0506	Nieuw automatisering belastingstelsel, alsmede	5.000	5.000
1604	Fiscale controle Binnenland	0	0
1605	Introductie nw.fiscale wet- en regelgeving	0	0
1622	Implementatie en uitvoering Belasting Toegevoegde Waarde (BTW)	10.000	10.000
1802	Beveiliging kantoorgebouwen Belastingen	500	500
TOTAAL PROGRAMMA'S		163.852	163.852
TOTAAL GEHELE DIENST		489.420	489.420

Titel III: MIDDELENBEGROTING

Kosten categorie	Ontvangsten	Raming
510	Lopende Inkomsten	
51010	Inkomsten Belasting (Inclusief Loonbelasting) Natuurlijke personen	13.531.000
51020	Vermogens Belasting	5.891
51021	Huurwaarde Belasting	6.026
51030	Loterijbelasting	12.365
51031	Dividend belasting	1.518.676
51032	Casino Belasting	91.087
51034	Bronbelasting	40.633
51130	Omzetbelasting	25.933
51140	Accijns op Alcohol vrije dranken	242.307
51141	Accijns op Gedistilleerd	208.032
51142	Accijns op Bier	241.009
51143	Accijns op Rooktabak en Sigaretten	252.531
51161	Verbruiksbelasting op motorbrandstoffen	2.753.767
51162	Belasting op Publieke gemakkelijkheden	13.413
51170	Invoerrechten	5.146.497
51171	Uitvoerrechten op hout	732.271
51173	Statistiekrechten	275.194
51175	Belasting op toegevoegde waarde (BTW)	7.733.251
TOTAAL Lopende Inkomsten		32.829.883
530	Niet Belasting Middelen	
53111	Consent en deviezenrecht	860.424
53129	Ontvangsten inzake In-, Uit- en Doorvoer van goederen	7.556
53131	Entrepotgelden	500
53176	Aanvraag restitutie	7
53177	Opbrengst Nummerplaten	8.803

53202	Fiscale boeten, vervolgingskosten etc.	6.567
53204	Diverse meeropbrengsten uhv veilingen	100.094
TOTAAL Niet Belasting Middelen		983.951
550	Inhoudingen	
55003	Ontvangen AOV premie	1.306.100
TOTAAL Inhoudingen		1.306.100
TOTAAL MIDDELENBEGROTING		35.119.933

Directoraat - Ontwikkelingsfinanciering

Titel I: OPERATIONELE UITGAVEN

Lopende Uitgaven (Operationele)

Bedragen x SRD 1.000

Kosten categorie	Lopende Uitgaven (Operationele)	Raming 2025	
		Verplichtingen	Uitgaven
610	Lonen en salarissen	10.405	10.405
611	Sociale premies	1.050	1.050
612	Gebruik van goederen en diensten	2.745	2.745
616	Sociale Uitkeringen	25	25
TOTAAL Lopende Uitgaven (Operationele)		14.225	14.225

Kapitaal Uitgaven (investeringsen)

Bedragen x SRD 1.000

Kosten categorie	Kapitaal Uitgaven (investeringsen)	Raming 2025	
		Verplichtingen	Uitgaven
620	Inventaris	50	50
621	Transport middelen	500	500
TOTAAL Kapitaal Uitgaven (investeringsen)		550	550
TOTAAL OPERATIONELE UITGAVEN		14.775	14.775

Titel II: PROGRAMMA'S

Bedragen x SRD 1.000

Kosten categorie	PROGRAMMA'S	Raming 2025	
		Verplichtingen	Uitgaven
0901	Stichting Planbureau Suriname	23.137	23.137
0926	Algemeen Bureau voor de Statistiek (ABS)	59.328	59.328
1606	Sociaal Economische Ontwikkeling	13.190	13.190
1608	Sociaal Economische Raad	1.500	1.500
1623	Fiscal Sustainability Program for Economic	6.121.875	6.121.875
TOTAAL PROGRAMMA'S		6.219.030	6.219.030
TOTAAL GEHELE DIENST		6.233.805	6.233.805

Titel III: MIDDELENBEGROTING

Kosten categorie	Ontvangsten	Raming
520	Schenkeningen/ Donormiddelen	
52212	Overige donaties	12.116
TOTAAL Schenkingen/ Donormiddelen		12.116
540	Leningsopbrengsten	
54110	Overige ontvangen leningen buitenland	6.121.875
TOTAAL Leningsopbrengsten		6.121.875
TOTAAL MIDDELENBEGROTING		6.133.991

Afdeling 7 Het Ministerie van Economische Zaken, Ondernemerschap en Technologische Innovatie

De begroting voor het Ministerie van Economische Zaken, Ondernemerschap en Technologische Innovatie wordt vastgesteld, als volgt;

De begrotingsstaat van het Ministerie van Economische Zaken, Ondernemerschap en Technologische Innovatie voor het dienstjaar 2025 (bedragen x SRD 1.000)

Titel I: OPERATIONELE UITGAVEN

Lopende Uitgaven (Operationele)

Bedragen x SRD 1.000

Kosten categorie	Lopende Uitgaven (Operationele)	Raming 2025	
		Verplichtingen	Uitgaven
610	Lonen en salarissen	114.928.	114.928.
611	Sociale premies	12.300	12.300
612	Gebruik van goederen en diensten	10.000	10.000
616	Sociale Uitkeringen	375	375
TOTAAL Lopende Uitgaven (Operationele)		137.603	137.603

Kapitaal Uitgaven (investerings)

Bedragen x SRD 1.000

Kosten categorie	Kapitaal Uitgaven (investerings)	Raming 2025	
		Verplichtingen	Uitgaven
620	Inventaris	5.000	5.000
621	Transport middelen	2.750	2.750
TOTAAL Kapitaal Uitgaven (investerings)		7.750	7.500
TOTAAL OPERATIONELE UITGAVEN		145.353	145.353

Titel II: PROGRAMMA'S

Bedragen x SRD 1.000

Kosten categorie	PROGRAMMA'S	Raming 2025	
		Verplichtingen	Uitgaven
0184	Aanschaf, bouw en renovatie nieuw Hoofdkantoor	36.375	36.375
0535	Digitale informatiestromen	450	450
0707	Ontwikkeling Industriële Sectoren	10.401	10.401
0708	Beleid handelsdiversificatie	1.000	1.000
0709	Ontwikkeling Ondernemersklimaat en	52.705	52.705
0749	Ontwikkeling innovatie ecosystemen	2.138	2.138
0750	Ontwikkelen Intellectual Property	2.868	2.868
0753	Economische planning en ontwikkeling	300	300
0754	Beleid Nationaal kwaliteits infrastructuur	830	830
0755	Beleid Interne Markt	4.208	4.208
0772	Ontwikkeling Alternatieve Innovatie systemen	300	300
0927	Suriname Standaarden Bureau (SSB)	5.854	5.854
0928	Suriname Business Forum (SBF)	1.650	1.650
1307	Beleid economische Wet & regelgeving	400	400
1409	Handelsfacilitering	60.882	60.882
2001	Contributie verplichtingen aan regionale en	7.500	7.500
TOTAAL PROGRAMMA'S		187.861	187.861
TOTAAL GEHELE DIENST		333.214	333.214

Titel III: MIDDELENBEGROTING

Kosten categorie	Ontvangsten	Raming
520	Schenken/ Donormiddelen	
52212	Overige donaties	7.701
TOTAAL Schenken/ Donormiddelen		7.701
530	Niet Belasting Middelen	
53110	Leges	710
53116	Vergunningsrecht voor het vestigen van bedrijven e.d.	465
53132	Justeerloon (ijkgelden)	630
53145	Bestekkosten	2
53153	Diverse vergoedingen	2
TOTAAL Niet Belasting Middelen		1.809
540	Leningsopbrengsten	
54112	Wereldbank	35.066
TOTAAL Leningsopbrengsten		35.066
TOTAAL MIDDELENBEGROTING		44.576

Afdeling 8 Het Ministerie van Landbouw, Veeteelt & Visserij

De begroting voor het Ministerie van Landbouw, Veeteelt & Visserij wordt vastgesteld, als volgt;

De begrotingsstaat van het Ministerie van Landbouw, Veeteelt & Visserij voor het dienstjaar 2025 (bedragen x SRD 1.000)

Titel I: OPERATIONELE UITGAVEN

Lopende Uitgaven (Operationele)

Bedragen x SRD 1.000

Kosten categorie	Lopende Uitgaven (Operationele)	Raming 2025	
		Verplichtingen	Uitgaven
610	Lonen en salarissen	284.364	284.364
611	Sociale premies	27.126	27.126
612	Gebruik van goederen en diensten	12.203	12.203
616	Sociale Uitkeringen	20	20
TOTAAL Lopende Uitgaven (Operationele)		323.713	323.713

Kapitaal Uitgaven (investeringsen)

Bedragen x SRD 1.000

Kosten categorie	Kapitaal Uitgaven (investeringsen)	Raming 2025	
		Verplichtingen	Uitgaven
620	Inventaris	6.231	6.231
621	Transport middelen	6.250	6.250
TOTAAL Kapitaal Uitgaven (investeringsen)		12.481	12.481
TOTAAL OPERATIONELE UITGAVEN		336.194	336.194

Titel II: PROGRAMMA'S

Bedragen x SRD 1.000

Kosten categorie	PROGRAMMA'S	Raming 2025	
		Verplichtingen	Uitgaven
0123	Cultuur technisch Onderhoud	262.500	262.500
0124	Institutionele vormgeving	82.959	82.959
0125	Reactivering waterschappen	26.250	11.250
0126	Diverse bouwwerkzaamheden LVV	28.750	28.750
0164	Buyers Credit Agreement pumpingstations	245.000	245.000
0712	Stimulering private sector	81.250	81.250
0713	Landbouwtelling	26.772	26.772
0714	Stimulering landbouw sector	150.188	150.188
0715	Veehouderij	72.500	72.500
0716	Visserij	12.348	12.348
0717	Landbouw infrastructuur en export promotion	25.250	25.250
0766	Patamacca	200	200
0767	Staatsboerderij	2.500	2.500
0929	Alliance	3.000	3.000
0930	Stg.Landbouw Ontwikkeling Commewijne	1.125	1.125

0931	Stg. Nationale Parken	100	100
0932	Stg. Proeftuinen in Suriname	100	100
0933	Stg. Nationale Rijstinstituut	22.400	22.400
4105	Subsidie aan Food & Agriculture Industries NV	38.777	38.777
4117	Melkcentrale	26.250	26.250
4120	Stg. Experimentele Landbouw	500	500
TOTAAL PROGRAMMA'S		1.108.719	1.093.719
TOTAAL GEHELE DIENST		1.444.913	1.429.913

Titel III: MIDDELENBEGROTING

Kosten categorie	Ontvangsten	Raming
530	Niet Belasting Middelen	
53100	Verhuur van Landsgebouwen en toebehoren	12
53126	Zeevergunningen e.a. visvergunningen	35.791
53145	Bestekkosten	10
53150	Opbrengsten veeteelt (o.a. slacht- en keuringsgelden)	5.369
53167	Opbrengst planten onderzoek en-resultaten	5.500
TOTAAL Niet Belasting Middelen		46.682
540	Leningsopbrengsten	
54101	Inter American Development Bank ontvangen leningen	132.231
TOTAAL Leningsopbrengsten		132.231
TOTAAL MIDDELENBEGROTING		178.913

Titel IV: PARASTATALEN

1. Stichting Nationaal Rijstonderzoeks Instituut (SNRI/ ADRON)
2. Centrale voor Visaanvoerhaven in Suriname (CEVIHAS)
3. Staatsbedrijf Alliance
4. Melkcentrale N.V.
5. Surinaamse Amerikaanse Industrie Maatschappij (SAIL N.V.)
6. Stichting voor Experimentele Landbouwbedrijven (SEL)
7. Stichting Machinale Landbouw (SML)
8. Stichting Nationale Parken (STINAPA)
9. Stichting Proeftuinen Suriname (STIPRIS)
10. Stichting voor Visserij Bevordering (STIVI)
11. Stichting Landbouw Ontwikkeling Commewijne (SLOC)
12. N.V. Suriname Zwaar materieel (Surzwam)
13. Landbouwbank N.V.
14. Stichting Viskeurings Instituut
15. Stichting Agrarische Ontwikkeling in Coronie (SAOC)

Afdeling 9 Het Ministerie van Natuurlijke Hulpbronnen

De begroting voor het Ministerie van Natuurlijke Hulpbronnen wordt vastgesteld, als volgt;

De begrotingsstaat van het Ministerie van Natuurlijke Hulpbronnen voor het dienstjaar 2025 (bedragen x SRD 1.000)

Directoraat - Algemeen Beheer

Titel I: OPERATIONELE UITGAVEN

Lopende Uitgaven (Operationele)

Bedragen x SRD 1.000

Kosten categorie	Lopende Uitgaven (Operationele)	Raming 2025	
		Verplichtingen	Uitgaven
610	Lonen en salarissen	47.900	47.900
611	Sociale premies	4.000	4.000
612	Gebruik van goederen en diensten	17.578	17.578
616	Sociale Uitkeringen	400	400
TOTAAL Lopende Uitgaven (Operationele)		69.878	69.878

Kapitaal Uitgaven (investeringsen)

Bedragen x SRD 1.000

Kosten categorie	Kapitaal Uitgaven (investeringsen)	Raming 2025	
		Verplichtingen	Uitgaven
620	Inventaris	700	700
621	Transport middelen	1.500	1.500
TOTAAL Kapitaal Uitgaven (investeringsen)		2.200	2.200
TOTAAL OPERATIONELE UITGAVEN		72.078	72.078

Titel II: PROGRAMMA'S

Bedragen x SRD 1.000

Kosten categorie	PROGRAMMA'S	Raming 2025	
		Verplichtingen	Uitgaven
0758	Duurzame Organisatie Ontwikkeling	100	100
0768	Community Engagement & Development	1.285	1.285
4302	Ministeriele plan unit	438	438
TOTAAL PROGRAMMA'S		1.823	1.823
TOTAAL GEHELE DIENST		73.901	73.901

Directoraat - Mijnbouw**Titel I: OPERATIONELE UITGAVEN****Lopende Uitgaven (Operationele)****Bedragen x SRD 1.000**

Kosten categorie	Lopende Uitgaven (Operationele)	Raming 2025	
		Verplichtingen	Uitgaven
610	Lonen en salarissen	12.600	12.600
611	Sociale premies	1.000	1.000
612	Gebruik van goederen en diensten	2.598	2.598
616	Sociale Uitkeringen	100	100
TOTAAL Lopende Uitgaven (Operationele)		16.298	16.298

Kapitaal Uitgaven (investerings)**Bedragen x SRD 1.000**

Kosten categorie	Kapitaal Uitgaven (investerings)	Raming 2025	
		Verplichtingen	Uitgaven
620	Inventaris	1.201	1.201
621	Transport middelen	1.500	1.500
TOTAAL Kapitaal Uitgaven (investerings)		2.701	2.701
TOTAAL OPERATIONELE UITGAVEN		18.999	18.999

Titel II: PROGRAMMA'S**Bedragen x SRD 1.000**

Kosten categorie	PROGRAMMA'S	Raming 2025	
		Verplichtingen	Uitgaven
0718	Projecten t.b.v. Geologisch Mijnbouwkundige Dienst	0	0
0719	Voorbereidingen Mineralen Instituut	44.820	44.820
0935	Bauxiet Instituut Suriname	4.338	4.338
1317	Extractive Industries Transparency Initiative (EITI)	1.278	1.278
2301	Ordening Goudsector	25.495	25.495
2303	GEF GOLD + : Advancing Formalization and Mercury-	12.888	12.888
TOTAAL PROGRAMMA'S		88.819	88.819
TOTAAL GEHELE DIENST		107.818	107.818

Titel III: MIDDELENBEGROTING

Kosten categorie	Ontvangsten	Raming
520	Schenkingen/ Donormiddelen	
52212	Overige donaties	10.440
TOTAAL Schenkingen/ Donormiddelen		10.440
530	Niet Belasting Middelen	
53109	Royalties	4.682.000
53301	Retributie op bauxiet en aluinaarde	200
53302	Vergunnings-en concessie rechten overige delfstoffen	2.000
TOTAAL Niet Belasting Middelen		4.684.200
540	Leningsopbrengsten	
54112	Wereldbank	44.820
TOTAAL Leningsopbrengsten		44.820
TOTAAL MIDDELENBEGROTING		4.739.460

Directoraat - Water**Titel I: OPERATIONELE UITGAVEN****Lopende Uitgaven (Operationele)****Bedragen x SRD 1.000**

Kosten categorie	Lopende Uitgaven (Operationele)	Raming 2025	
		Verplichtingen	Uitgaven
610	Lonen en salarissen	31.000	31.000
611	Sociale premies	2.500	2.500
612	Gebruik van goederen en diensten	3.975	3.975
614	Subsidies	72.500	72.500
616	Sociale Uitkeringen	200	200
TOTAAL Lopende Uitgaven (Operationele)		110.175	110.175

Kapitaal Uitgaven (investerings)**Bedragen x SRD 1.000**

Kosten categorie	Kapitaal Uitgaven (investerings)	Raming 2025	
		Verplichtingen	Uitgaven
620	Inventaris	500	500
621	Transport middelen	1.500	1.500
TOTAAL Kapitaal Uitgaven (investerings)		2.000	2.000
TOTAAL OPERATIONELE UITGAVEN		112.175	112.175

Titel II: PROGRAMMA'S**Bedragen x SRD 1.000**

Kosten categorie	PROGRAMMA'S	Raming 2025	
		Verplichtingen	Uitgaven
1305	Institutionele voorziening en wetgeving watersector	150	150
2101	Watervoorziening	45.119	45.119

2103	Waterleiding projecten kustgebied en binnenland	127.619	127.619
2106	Drinkwater productie centrum Commewijne	2.826	2.826
2109	Integraal Waterbeheer	625	625
TOTAAL PROGRAMMA'S		176.339	176.339
TOTAAL GEHELE DIENST		288.514	288.514

Titel III: MIDDELENBEGROTING

Kosten categorie	Ontvangsten	Raming
520	Schenkingen/ Donormiddelen	
52212	Overige donaties	64.725
TOTAAL Schenkingen/ Donormiddelen		64.725
530	Niet Belasting Middelen	
53103	Overheidswaterleidingbedrijven in de districten	5
TOTAAL Niet Belasting Middelen		5
540	Leningsopbrengsten	
54110	Overige ontvangen leningen buitenland	62.894
TOTAAL Leningsopbrengsten		62.894
TOTAAL MIDDELENBEGROTING		127.624

Directoraat - Energie**Titel I: OPERATIONELE UITGAVEN****Lopende Uitgaven (Operationele)****Bedragen x SRD 1.000**

Kosten categorie	Lopende Uitgaven (Operationele)	Raming 2025	
		Verplichtingen	Uitgaven
610	Lonen en salarissen	57.000	57.000
611	Sociale premies	4.500	4.500
612	Gebruik van goederen en diensten	7.801	7.801
614	Subsidies	800	800
616	Sociale Uitkeringen	150	150
TOTAAL Lopende Uitgaven (Operationele)		70.251	70.251

Kapitaal Uitgaven (investeringsen)**Bedragen x SRD 1.000**

Kosten categorie	Kapitaal Uitgaven (investeringsen)	Raming 2025	
		Verplichtingen	Uitgaven
620	Inventaris	1.000	1.000
621	Transport middelen	3.649	3.649
TOTAAL Kapitaal Uitgaven (investeringsen)		4.649	4.649
TOTAAL OPERATIONELE UITGAVEN		74.900	74.900

Titel II: PROGRAMMA'S**Bedragen x SRD 1.000**

Kosten categorie	PROGRAMMA'S	Raming 2025	
		Verplichtingen	Uitgaven
1306	Energie Autoriteit Suriname	27.496	27.496
2201	Energievoorziening	80.885	80.885
2202	Openbare straatverlichting	41.497	41.497
2205	Renewable Energy (Zonne-, Hydro- en Wind energie)	420.653	420.653
4113	Bijdrage aan Dienst Energievoorziening	3.000	3.000
TOTAAL PROGRAMMA'S		573.531	573.531
TOTAAL GEHELE DIENST		648.431	648.431

Titel III: MIDDELENBEGROTING

Kosten categorie	Ontvangsten	Raming
530	Niet Belasting Middelen	
53014	Dividend	3.918.000
53100	Verhuur van Landsgebouwen en toebehoren	882
53104	Overheidselecticiteitsbedrijven in de districten	3
53179	Dotatievoorziening elektriciteitstarief	20.085
TOTAAL Niet Belasting Middelen		3.938.970
540	Leningsopbrengsten	
54101	Inter American Development Bank ontvangen leningen	312.005
54110	Overige ontvangen leningen buitenland	51.424
TOTAAL Leningsopbrengsten		363.429
TOTAAL MIDDELENBEGROTING		4.302.399

Afdeling 10 Het Ministerie van Arbeid, Werkgelegenheid en Jeugdzaken

De begroting voor het Ministerie van Arbeid, Werkgelegenheid en Jeugdzaken wordt vastgesteld, als volgt;

De begrotingsstaat van het Ministerie van Arbeid, Werkgelegenheid en Jeugdzaken voor het dienstjaar 2025 (bedragen x SRD 1.000)

Titel I: OPERATIONELE UITGAVEN

Lopende Uitgaven (Operationele)

Bedragen x SRD 1.000

Kosten categorie	Lopende Uitgaven (Operationele)	Raming 2025	
		Verplichtingen	Uitgaven
610	Lonen en salarissen	95.113	95.113
611	Sociale premies	9.349	9.349
612	Gebruik van goederen en diensten	30.000	30.000
616	Sociale Uitkeringen	100	100
TOTAAL Lopende Uitgaven (Operationele)		134.562	134.562

Kapitaal Uitgaven (investerings)

Bedragen x SRD 1.000

Kosten categorie	Kapitaal Uitgaven (investerings)	Raming 2025	
		Verplichtingen	Uitgaven
620	Inventaris	7.500	7.500
621	Transport middelen	5.625	5.625
624	Gebouwen en constructies	10.000	10.000
TOTAAL Kapitaal Uitgaven (investerings)		23.125	23.125
TOTAAL OPERATIONELE UITGAVEN		157.687	157.687

Titel II: PROGRAMMA'S

Bedragen x SRD 1.000

Kosten categorie	PROGRAMMA'S	Raming 2025	
		Verplichtingen	Uitgaven
0313	Implementatie van de wet arbeidsbescherming gezin	2.679	2.679
0936	Stg.Arbeidsmobilisatie en Ontwikkeling (SAO)	15.525	15.525
0968	Subsidie aan Jeugdorganisaties	500	500
1302	Democratische rechtstaat, rechtshandhaving,	2.086	2.086
2401	Armoede bestrijding, Onderwijs en verbetering Sociale	18.100	18.100
3701	Ontwikkeling van de jeugd, ter ondersteuning van het	1.000	1.000
3702	Ondersteuning instellingen met jeugdprogramma's	500	500
3703	Instandhouding en verdere uitbouw Nationaal Jeugd	4.916	4.916
3704	Versterking en begeleiding risico jongeren	5.363	5.363
3705	Versterking jeugd en gemeenschapsontwikkeling	5.363	5.363
TOTAAL PROGRAMMA'S		56.032	56.032
TOTAAL GEHELE DIENST		213.719	213.719

Titel III: MIDDELENBEGROTING

Kosten categorie	Ontvangsten	Raming
530	Niet Belasting Middelen	
53140	Ketelkeuring, overwerkvergunning, goedkeuring werktijdregeling	65
53148	Werkvergunning vreemdelingen	7.503
53201	Justitiële boeten, gerechts- en proceskosten	225
TOTAAL Niet Belasting Middelen		7.793
TOTAAL MIDDELENBEGROTING		7.793

Afdeling 11 Het Ministerie van Sociale Zaken en Volkshuisvesting

De begroting voor het Ministerie van Sociale Zaken en Volkshuisvesting wordt vastgesteld, als volgt;

De begrotingsstaat van het Ministerie van Sociale Zaken en Volkshuisvesting voor het dienstjaar 2025 (bedragen x SRD 1.000)

Titel I: OPERATIONELE UITGAVEN

Lopende Uitgaven (Operationele)

Bedragen x SRD 1.000

Kosten categorie	Lopende Uitgaven (Operationele)	Raming 2025	
		Verplichtingen	Uitgaven
610	Lonen en salarissen	479.206	479.206
611	Sociale premies	45.000	45.000
612	Gebruik van goederen en diensten	39.243	39.243
615	Schenkingen en bijdragen	1.000	1.000
TOTAAL Lopende Uitgaven (Operationele)		564.449	564.449

Kapitaal Uitgaven (investerings)

Bedragen x SRD 1.000

Kosten categorie	Kapitaal Uitgaven (investerings)	Raming 2025	
		Verplichtingen	Uitgaven
620	Inventaris	3.000	3.000
621	Transport middelen	9.000	9.000
TOTAAL Kapitaal Uitgaven (investerings)		12.000	12.000
TOTAAL OPERATIONELE UITGAVEN		576.449	576.449

Titel II: PROGRAMMA'S

Bedragen x SRD 1.000

Kosten categorie	PROGRAMMA'S	Raming 2025	
		Verplichtingen	Uitgaven
0221	Instituut en Scholing	3.550	3.550
0745	Versterken Child Indicators Monitorings System	5.000	5.000
0937	Subsidie aan Overheidsstichtingen obv exploitatiekosten	6.825	6.825
0938	Subsidie aan particuliere sociale instellingen obv verblijfdagen	20.000	20.000
1620	Financiële inclusie (Social Beneficiary)	20.003	20.003
2402	Schoonkledingactie	37.418	37.418
2403	Algemene Oudedags Voorziening Fonds	2.050.116	2.050.116
2404	Algemene Kinderbijslag	179.601	179.601
2407	Gemeenschapontwikkelingsprogramma	3.863	3.863
2408	Zorgvervoer	6.365	6.365
2409	Armoede bestrijding	112.543	112.543
2411	Mechanisme Uitvoering Integraal	1.000	1.000
2414	Bijdrage aan acute noodsituaties	7.575	7.575

2415	Financiële bijstand aan mensen met een beperking	1.048.000	1.048.000
2416	Financiële bijstand aan sociaal zwakke huishoudens	850.297	850.297
2502	Bijdrage aan Medische hulpmiddelen	4.500	4.500
2503	Thuiszorg	1.000	1.000
2504	Premiebetalingen Basiszorgverzekering	180.000	180.000
2505	Meerkosten medische zorg	57.000	57.000
2601	Low Income Shelter Program (LISP)	327.279	327.279
2602	Woningbouwprogramma	151.661	151.661
TOTAAL PROGRAMMA'S		5.057.678	5.057.678
TOTAAL GEHELE DIENST		5.634.127	5.634.127

Titel III: MIDDELENBEGROTING

Kosten categorie	Ontvangsten	Raming
520	Schenken/ Donormiddelen	
52211	UNICEF donatie	150
TOTAAL Schenken/ Donormiddelen		150
540	Leningsopbrengsten	
54101	Inter American Development Bank ontvangen leningen	306.786
54107	IsDB ontvangen leningen	320.482
TOTAAL Leningsopbrengsten		627.269
TOTAAL MIDDELENBEGROTING		627.419

Afdeling 12 Het Ministerie van Onderwijs, Wetenschap en Cultuur

De begroting voor het Ministerie van Onderwijs wordt vastgesteld, als volgt;

De begrotingsstaat van het Ministerie van Onderwijs voor het dienstjaar 2025 (bedragen x SRD 1.000)

Directoraat - Cultuur

Titel I: OPERATIONELE UITGAVEN

Lopende Uitgaven (Operationele)

Bedragen x SRD 1.000

Kosten categorie	Lopende Uitgaven (Operationele)	Raming 2025	
		Verplichtingen	Uitgaven
610	Lonen en salarissen	42.000	42.000
611	Sociale premies	3.100	3.100
612	Gebruik van goederen en diensten	6.308	6.308
TOTAAL Lopende Uitgaven (Operationele)		51.408	51.408

Kapitaal Uitgaven (investeringsen)

Bedragen x SRD 1.000

Kosten categorie	Kapitaal Uitgaven (investeringsen)	Raming 2025	
		Verplichtingen	Uitgaven
620	Inventaris	200	200
621	Transport middelen	1.500	1.500
TOTAAL Kapitaal Uitgaven (investeringsen)		1.700	1.700
TOTAAL OPERATIONELE UITGAVEN		53.108	53.108

Titel II: PROGRAMMA'S

Bedragen x SRD 1.000

Kosten categorie	PROGRAMMA'S	Raming 2025	
		Verplichtingen	Uitgaven
0976	Subsidies aan culturele- en overige niet commerciële instanties en of organisaties	1.000	1.000
3001	Reguliere specifieke culturele activiteiten	1.793	1.793
3009	Cultuur erfgoedzorg	750	750
3010	Revitalisering van de historische binnenstad	168.575	168.575
3012	Culturele betrekkingen/Internationaal Cultuurbeleid	1.056	1.056
TOTAAL PROGRAMMA'S		173.174	173.174
TOTAAL GEHELE DIENST		226.282	226.282

Titel III: MIDDELENBEGROTING

Kosten categorie	Ontvangsten	Raming
540	Leningsopbrengsten	
54101	Inter American Development Bank ontvangen leningen	168.575
TOTAAL Leningsopbrengsten		168.575
TOTAAL MIDDELENBEGROTING		168.575

Titel IV: PARASTATALEN

Stichting Gebouwd Erfgoed Suriname
 De Nola Hatterman Art Academy
 Het Cultureel Centrum Suriname (C.C.S.) en de Volksmuziekschool
 Stichting Openluchtmuseum Fort Nieuw Amsterdam
 De Stichting Surinaams Museum
 Stichting Nationale Volksmuziekschool (NVMS)
 Naks Gemeenschapscentra
 Stichting Jodensavanne
 Stichting Poerwo Laras

Directoraat - Administratief en Technisch Beheer**Titel I: OPERATIONELE UITGAVEN****Lopende Uitgaven (Operationele)****Bedragen x SRD 1.000**

Kosten categorie	Lopende Uitgaven (Operationele)	Raming 2025	
		Verplichtingen	Uitgaven
610	Lonen en salarissen	2.705.000	2.705.000
611	Sociale premies	230.000	230.000
612	Gebruik van goederen en diensten	20.000	20.000
TOTAAL Lopende Uitgaven (Operationele)		2.955.000	2.955.000

Kapitaal Uitgaven (investerings)**Bedragen x SRD 1.000**

Kosten categorie	Kapitaal Uitgaven (investerings)	Raming 2025	
		Verplichtingen	Uitgaven
620	Inventaris	1.875	1.875
621	Transport middelen	2.100	2.100
TOTAAL Kapitaal Uitgaven (investerings)		3.975	3.975
TOTAAL OPERATIONELE UITGAVEN		2.958.975	2.958.975

Titel II: PROGRAMMA'S**Bedragen x SRD 1.000**

Kosten categorie	PROGRAMMA'S	Raming 2025	
		Verplichtingen	Uitgaven
0130	Nieuwbouw, rehabilitatie en renovatie van scholen en woningen	42.000	42.000
0265	Institutionele versterking aan stichtingen	700	700
2702	Bijzonder Lager Onderwijs	1.200.000	1.200.000
2801	Bijzonder Nijverheidsonderwijs	2.910	2.910
2802	Christelijke Pedagogisch Instituut	16.215	16.215
TOTAAL PROGRAMMA'S		1.261.825	1.261.825
TOTAAL GEHELE DIENST		2.367.251	2.367.251

Titel III: MIDDELENBEGROTING

Kosten categorie	Ontvangsten	Raming
530	Niet Belasting Middelen	
53133	Opbrengst schoolvervoer	600
53134	Examen en inschrijfgelden MBO	110
TOTAAL Niet Belasting Middelen		710
TOTAAL MIDDELENBEGROTING		710

Directoraat - Algemeen Vormend Onderwijs**Titel I: OPERATIONELE UITGAVEN****Lopende Uitgaven (Operationele)****Bedragen x SRD 1.000**

Kosten categorie	Lopende Uitgaven (Operationele)	Raming 2025	
		Verplichtingen	Uitgaven
610	Lonen en salarissen	2.635.000	2.635.000
611	Sociale premies	230.000	230.000
612	Gebruik van goederen en diensten	20.000	20.000
TOTAAL Lopende Uitgaven (Operationele)		2.885.000	2.885.000

Kapitaal Uitgaven (investerings)**Bedragen x SRD 1.000**

Kosten categorie	Kapitaal Uitgaven (investerings)	Raming 2025	
		Verplichtingen	Uitgaven
620	Inventaris	1.875	1.875
621	Transport middelen	2.100	2.100
TOTAAL Kapitaal Uitgaven (investerings)		3.975	3.975
TOTAAL OPERATIONELE UITGAVEN		2.888.975	2.888.975

Titel II: PROGRAMMA'S**Bedragen x SRD 1.000**

Kosten categorie	PROGRAMMA'S	Raming 2025	
		Verplichtingen	Uitgaven
0722	Schoolvoeding	4.500	4.500
0723	Uitvoering activiteiten Basic Life Skills	1.200	1.200
0726	Vernieuwing van het onderwijsstelsel en verbetering van het Onderwijs	10.952	10.952
0729	Centrum nascholing Suriname (Cenasu)	5.625	5.625
0748	Bureau Speciaal Onderwijs	900	900
0769	Opzetten Sciencepark	3.750	3.750
1618	Beurzen of Fonds Studiefinanciering Suriname	72.000	72.000
2605	Huisvesting in Internaten	1.133	1.133
2701	Ondersteuning voor verbetering Basis onderwijs in Suriname	11.250	11.250
2704	Onderwijs Binnenland	12.825	12.825

2705	Volwasseneneducatie	2.625	2.625
2803	Onderzoek voor verbetering secundair onderwijs	110.334	110.334
2903	Studielening voor Hogeronderwijs	15.000	15.000
2904	Studietoelagen voor beursalen in Hoger Onderwijs	1.492	1.492
TOTAAL PROGRAMMA'S		253.586	253.586
TOTAAL GEHELE DIENST		3.142.561	3.142.561

Titel III: MIDDELENBEGROTING

Kosten categorie	Ontvangsten	Raming
520	Schenkingen/ Donormiddelen	
52105	Nederland donatie	72.000
TOTAAL Schenkingen/ Donormiddelen		72.000
540	Leningsopbrengsten	
54101	Inter American Development Bank ontvangen leningen	110.334
TOTAAL Leningsopbrengsten		110.334
TOTAAL MIDDELENBEGROTING		182.334

Directoraat - Beroepsonderwijs**Titel I: OPERATIONELE UITGAVEN****Lopende Uitgaven (Operationele)****Bedragen x SRD 1.000**

Kosten categorie	Lopende Uitgaven (Operationele)	Raming 2025	
		Verplichtingen	Uitgaven
610	Lonen en salarissen	342.000	342.000
611	Sociale premies	26.000	26.000
612	Gebruik van goederen en diensten	3.403	3.403
TOTAAL Lopende Uitgaven (Operationele)		371.403	371.403

Kapitaal Uitgaven (investerings)**Bedragen x SRD 1.000**

Kosten categorie	Kapitaal Uitgaven (investerings)	Raming 2025	
		Verplichtingen	Uitgaven
620	Inventaris	1.000	1.000
621	Transport middelen	1.500	1.500
TOTAAL Kapitaal Uitgaven (investerings)		2.500	2.500
TOTAAL OPERATIONELE UITGAVEN		373.903	373.903

Titel II: PROGRAMMA'S**Bedragen x SRD 1.000**

Kosten categorie	PROGRAMMA'S	Raming 2025	
		Verplichtingen	Uitgaven
0747	Suriname National Training Authority(SNTA)	3.750	3.750
2703	Ondersteuning voor verbetering van het Beroepsonderwijs	15.000	15.000
4304	Professionalisering docenten	3.750	3.750
TOTAAL PROGRAMMA'S		22.500	22.500
TOTAAL GEHELE DIENST		396.403	396.403

Directoraat - Hoger en Wetenschappelijk Onderwijs**Titel I: OPERATIONELE UITGAVEN****Lopende Uitgaven (Operationele)****Bedragen x SRD 1.000**

Kosten categorie	Lopende Uitgaven (Operationele)	Raming 2025	
		Verplichtingen	Uitgaven
610	Lonen en salarissen	44.120	44.120
611	Sociale premies	3.800	3.800
612	Gebruik van goederen en diensten	2.625	2.625
TOTAAL Lopende Uitgaven (Operationele)		50.545	50.545

Uitgaven (investeringsen)**Bedragen x SRD 1.000**

Kosten categorie	Kapitaal Uitgaven (investeringsen)	Raming 2025	
		Verplichtingen	Uitgaven
620	Inventaris	902	902
621	Transport middelen	1.500	1.500
TOTAAL Kapitaal Uitgaven (investeringsen)		2.402	2.402
TOTAAL OPERATIONELE UITGAVEN		52.947	52.947

Titel II: PROGRAMMA'S**Bedragen x SRD 1.000**

Kosten categorie	PROGRAMMA'S	Raming 2025	
		Verplichtingen	Uitgaven
0286	Institutionele Versterking aan HWO instellingen	500	500
2901	Anton de Kom Universiteit van Suriname	407.875	407.875
2902	Stichting Polytechnic College Suriname	18.750	18.750
4303	Capaciteitsversterking Hoger en Wetenschappelijk Onderwijs	8.250	8.250
TOTAAL PROGRAMMA'S		486.784	486.784
TOTAAL GEHELE DIENST		539.731	539.731

Titel IV: PARASTATALEN

- Anton de Kom Universiteit van Suriname
- Stichting Polytechnisch College Suriname
- Academie voor Hoger Kunst en Cultuur Onderwijs

Afdeling 13 Het Ministerie van Volksgezondheid

De begroting voor het Ministerie van Volksgezondheid wordt vastgesteld, als volgt;

De begrotingsstaat van het Ministerie van Volksgezondheid voor het dienstjaar 2025 (bedragen x SRD 1.000)

Titel I: OPERATIONELE UITGAVEN

Lopende Uitgaven (Operationele)

Bedragen x SRD 1.000

Kosten categorie	Lopende Uitgaven (Operationele)	Raming 2025	
		Verplichtingen	Uitgaven
610	Lonen en salarissen	143.406	143.406
611	Sociale premies	12.852	12.852
612	Gebruik van goederen en diensten	57.000	57.000
616	Sociale Uitkeringen	2.250	2.250
TOTAAL Lopende Uitgaven (Operationele)		215.508	215.508

Kapitaal Uitgaven (investerings)

Bedragen x SRD 1.000

Kosten categorie	Kapitaal Uitgaven (investerings)	Raming 2025	
		Verplichtingen	Uitgaven
620	Inventaris	6.525	6.525
621	Transport middelen	4.425	4.425
TOTAAL Kapitaal Uitgaven (investerings)		10.950	10.950
TOTAAL OPERATIONELE UITGAVEN		226.458	226.458

Titel II: PROGRAMMA'S

Bedragen x SRD 1.000

Kosten categorie	PROGRAMMA'S	Raming 2025	
		Verplichtingen	Uitgaven
0158	Health services improvement project	75.000	75.000
0166	Health Facilities Improvement Projects	18.666	18.666
0167	Optopping Health Project t.b.v. Marwina Hospital	24.750	24.750
0227	Institutionele versterking / interventies bij rampspoed	15.000	15.000
0263	Institutionele versterking ziekenhuizen en gezondheid	860.000	860.000
0734	Aanvulling tekort medische specialisten en overig	18.750	18.750
0951	Subsidie Centrale Opleiding Verpleegkundige en	43.895	43.895
0952	Subsidie Stg.Medische Zending	99.452	99.452
0953	Subsidie Stg.Jeugd tand verzorging	64.045	64.045
0954	Lig-,verpleeg- en medische kosten chronische patienten	100.451	100.451
0955	Subsidie Stg.Regionale Gezondheidsdienst	257.183	257.183
0956	Subsidie Stg.Bureau Dak- en Thuislozen	3.750	3.750
0957	Subsidie Stg.Nationale Bloedbank van het Surinaams	29.326	29.326
0973	Additionele Overheidsbijdrage Staatsziekenfonds	1.530.000	1.530.000

0978	Medicamenten voorziening BGVS tbv de totale	30.000	30.000
3101	Afbouw regeling medische uitzending lokale opbouw	78.750	78.750
3106	Terugdringen moeder- en kindersterfte	60.000	60.000
3109	Aanpak HIV/ AIDS, Tuberculose en Eliminatie van	80.885	80.885
3111	Aanpak van chronische niet overdraagbare	26.250	26.250
3113	Aankoop vaccins, lab benodigdheden, medicamenten,	22.500	22.500
TOTAAL PROGRAMMA'S		3.438.653	3.438.653
TOTAAL GEHELE DIENST		3.665.111	3.665.111

Titel III: MIDDELENBEGROTING

Kosten categorie	Ontvangsten	Raming
520	Schenkingen/ Donormiddelen	
52209	Global Fund donatie	29.725
TOTAAL Schenkingen/ Donormiddelen		29.725
530	Niet Belasting Middelen	
53108	Overige inkomsten uit staatsbedrijven en -diensten	44
53423	Diverse niet belasting ontvangsten/vergoedingen	162
53504	Opbrengst BOG	3.452
TOTAAL Niet Belasting Middelen		3.658
540	Leningsopbrengsten	
54005	Frankrijk ontvangen leningen	24.750
54101	Inter American Development Bank ontvangen leningen	75.000
54111	OFID ontvangen leningen	18.666
TOTAAL Leningsopbrengsten		118.416
TOTAAL MIDDELENBEGROTING		151.799

Titel IV: PARASTATALEN

1. Bedrijf Geneesmiddelen Voorziening Suriname
2. Stg. COVAB
3. Stg. Jeugdtandverzorging
4. Stg. Medische Zending
5. Psychiatrisch Centrum Suriname
6. Stg. Regionale Gezondheidsdienst
7. Stg. StaatsZiekenfonds
8. Stg. Nationale bloedbank van het Surinaamse Rode Kruis

Afdeling 14 Het Ministerie van Openbare Werken

De begroting voor het Ministerie van Openbare Werken wordt vastgesteld, als volgt;

**De begrotingsstaat van het Ministerie van Openbare Werken voor het dienstjaar 2025
(bedragen x SRD 1.000)**

Directoraat - Bouw- en Stedebouwkundige Werken

Titel I: OPERATIONELE UITGAVEN

Lopende Uitgaven (Operationele)

Bedragen x SRD 1.000

Kosten categorie	Lopende Uitgaven (Operationele)	Raming 2025	
		Verplichtingen	Uitgaven
610	Lonen en salarissen	36.875	36.875
611	Sociale premies	4.938	4.938
612	Gebruik van goederen en diensten	12.333	12.333
616	Sociale Uitkeringen	250	250
TOTAAL Lopende Uitgaven (Operationele)		54.396	54.396

Kapitaal Uitgaven (investeringsen)

Bedragen x SRD 1.000

Kosten categorie	Kapitaal Uitgaven (investeringsen)	Raming 2025	
		Verplichtingen	Uitgaven
620	Inventaris	2.250	2.250
621	Transport middelen	1.500	1.500
TOTAAL Kapitaal Uitgaven (investeringsen)		3.750	3.750
TOTAAL OPERATIONELE UITGAVEN		58.146	58.146

Titel II: PROGRAMMA'S

Bedragen x SRD 1.000

Kosten categorie	PROGRAMMA'S	Raming 2025	
		Verplichtingen	Uitgaven
0131	Onderhoud en verbetering van staatsgebouwen en ambtswoningen met hun toebehoren	8.250	8.250
0132	Bouw en uitbreiding van Staatsgebouwen en ambtswoningen	44.504	44.504
0133	Onderhoud en verbetering van staatsgebouwen en ambtswoningen in districten	4.000	4.000
0134	Woningbouw	11.250	11.250
0773	Ruimtelijke planning en inrichting woongebieden	1.500	1.500
1314	Standaardisering Verkavelings- en Saneringsbeleid	1.500	1.500
TOTAAL PROGRAMMA'S		71.004	71.004
TOTAAL GEHELE DIENST		129.150	129.150

Titel III: MIDDELENBEGROTING

Kosten categorie	Ontvangsten	Raming
530	Niet Belasting Middelen	
53115	Bouwvergunningsrecht	11.155
53423	Diverse niet belasting ontvangsten/vergoedingen	1.380
TOTAAL Niet Belasting Middelen		12.535
TOTAAL MIDDELENBEGROTING		12.535

Directoraat - Civieltechnische Werken**Titel I: OPERATIONELE UITGAVEN****Lopende Uitgaven (Operationele)****Bedragen x SRD 1.000**

Kosten categorie	Lopende Uitgaven (Operationele)	Raming 2025	
		Verplichtingen	Uitgaven
610	Lonen en salarissen	139.884	139.884
611	Sociale premies	15.000	15.000
612	Gebruik van goederen en diensten	28.699	28.699
616	Sociale Uitkeringen	80	80
TOTAAL Lopende Uitgaven (Operationele)		183.663	183.663

Kapitaal Uitgaven (investeringsen)**Bedragen x SRD 1.000**

Kosten categorie	Kapitaal Uitgaven (investeringsen)	Raming 2025	
		Verplichtingen	Uitgaven
620	Inventaris	1.000	1.000
621	Transport middelen	3.750	3.750
TOTAAL Kapitaal Uitgaven (investeringsen)		4.750	4.750
TOTAAL OPERATIONELE UITGAVEN		188.413	188.413

Titel II: PROGRAMMA'S**Bedragen x SRD 1.000**

Kosten categorie	PROGRAMMA'S	Raming 2025	
		Verplichtingen	Uitgaven
0139	Werken en diensten t.b.v. sluizen, gemalen en kanalen	162.750	162.750
0140	Werken en diensten t.b.v. open en gesloten riolering	108.750	108.750
0143	Beheer en Onderhoud Verkeerstechnische Voorzieningen	22.750	22.750
0160	Suriname Nationaal Infrastructuur projecten-fase II (NIP)	81.500	81.500
0165	Het rehabiliteren van de Saramacca Kanaal	304.272	304.272
0176	Werken diensten tbv wegen	337.138	337.138
0177	Werken en diensten t.b.v. bruggen en steigers	39.827	39.827
0178	Werken en diensten t.b.v kust, rivier en natuurbeheer	131.912	131.912

0405	Verkeersmonitoring en digitale techniek	9.000	9.000
0411	Mobiliteit en Veiligheid	5.250	5.250
3404	Improving transport logistics and competitiveness in Suriname	437.013	437.013
TOTAAL PROGRAMMA'S		1.640.162	1.640.162
TOTAAL GEHELE DIENST		1.828.575	1.828.575

Titel III: MIDDELENBEGROTING

Kosten categorie	Ontvangsten	Raming
520	Schenkingen/ Donormiddelen	
52107	Japan donatie	81.000
TOTAAL Schenkingen/ Donormiddelen		81.000
530	Niet Belasting Middelen	
53110	Leges	250
53423	Diverse niet belasting ontvangsten/vergoedingen	650
TOTAAL Niet Belasting Middelen		900
540	Leningsopbrengsten	
54110	Overige ontvangen leningen buitenland	648.419
54199	Overige ontvangen leningen binnenland	291.873
TOTAAL Leningsopbrengsten		940.292
TOTAAL MIDDELENBEGROTING		1.022.192

Directoraat - Openbaar Groen en Afvalbeheer**Titel I: OPERATIONELE UITGAVEN****Lopende Uitgaven (Operationele)****Bedragen x SRD 1.000**

Kosten categorie	Lopende Uitgaven (Operationele)	Raming 2025	
		Verplichtingen	Uitgaven
610	Lonen en salarissen	286.701	286.701
611	Sociale premies	28.070	28.070
612	Gebruik van goederen en diensten	22.674	22.674
616	Sociale Uitkeringen	0	0
TOTAAL Lopende Uitgaven (Operationele)		337.445	337.445

Kapitaal Uitgaven (investerings)**Bedragen x SRD 1.000**

Kosten categorie	Kapitaal Uitgaven (investerings)	Raming 2025	
		Verplichtingen	Uitgaven
620	Inventaris	3.875	3.875
621	Transport middelen	0	0
TOTAAL Kapitaal Uitgaven (investerings)		3.875	3.875
TOTAAL OPERATIONELE UITGAVEN		341.320	341.320

Titel II: PROGRAMMA'S

Bedragen x SRD 1.000

Kosten categorie	PROGRAMMA'S	Raming 2025	
		Verplichtingen	Uitgaven
3201	Vuilophaal en -verwerking	419.186	419.186
3202	Het opruimen van illegale vuilstortplaatsen en het ophalen van grof vuil	3.450	3.450
3301	Het maaien van parken en pleinen, alsmede bermen en talud van secundaire en tertiaire trezen	45.863	45.863
3302	Stadsverfraaiingsprojecten en groenvoorziening	0	0
3303	Boomzorg	3.225	3.225
3304	Nationale schoonmaakacties en overige milieuprojecten	8.832	8.832
TOTAAL PROGRAMMA'S		480.556	480.556
TOTAAL GEHELE DIENST		821.876	821.876

Titel III: MIDDELENBEGROTING

Kosten categorie	Ontvangsten	Raming
530	Niet Belasting Middelen	
53100	Verhuur van Landsgebouwen en toebehoren	18
53153	Diverse vergoedingen	410
53166	Opbrengst containerverhuur	1.100
53203	Diverse boetes en transacties	16
TOTAAL Niet Belasting Middelen		1.544
TOTAAL MIDDELENBEGROTING		1.544

Directoraat - Onderzoek en Dienstverlening**Titel I: OPERATIONELE UITGAVEN****Lopende Uitgaven (Operationele)**

Bedragen x SRD 1.000

Kosten categorie	Lopende Uitgaven (Operationele)	Raming 2025	
		Verplichtingen	Uitgaven
610	Lonen en salarissen	130.231	130.231
611	Sociale premies	13.350	13.350
612	Gebruik van goederen en diensten	37.666	37.666
616	Sociale Uitkeringen	100	100
TOTAAL Lopende Uitgaven (Operationele)		181.347	181.347

Kapitaal Uitgaven (investerings)

Bedragen x SRD 1.000

Kosten categorie	Kapitaal Uitgaven (investerings)	Raming 2025	
		Verplichtingen	Uitgaven
620	Inventaris	3.750	3.750
621	Transport middelen	7.500	7.500
TOTAAL Kapitaal Uitgaven (investerings)		11.250	11.250
TOTAAL OPERATIONELE UITGAVEN		192.597	192.597

Titel II: PROGRAMMA'S**Bedragen x SRD 1.000**

Kosten categorie	PROGRAMMA'S	Raming 2025	
		Verplichtingen	Uitgaven
0183	Onderhoud en Restauratie van Staatsgebouwen in eigen beheer	3.000	3.000
0296	Verbetering dienstverlening Materieel, Transport en Logistiek	1.000	1.000
0623	Upgrading Nutsvoorzieningen	2.250	2.250
0740	Upgrading Grond mechanisch Lab	3.750	3.750
0741	Verbetering van de dienstverlening Waterloopkundige afdeling	1.500	1.500
0742	Verbetering dienstverlening Meteorologische dienst	1.875	1.875
0780	Upgrading ESAI & QHSE	1.875	1.875
0781	Verbetering dienstverlening Coördinatie Districten	1.000	1.000
3410	Onderhoud Exploitatie van Dienstvoertuigen en Zwaarmaterieel	94.750	94.750
TOTAAL PROGRAMMA'S		111.000	111.000
TOTAAL GEHELE DIENST		303.597	303.597

Titel III: MIDDELENBEGROTING

Kosten categorie	Ontvangsten	Raming
530	Niet Belasting Middelen	
53110	Leges	2.915
53423	Diverse niet belasting ontvangsten/vergoedingen	9.075
TOTAAL Niet Belasting Middelen		11.990
TOTAAL MIDDELENBEGROTING		11.990

Afdeling 15 Het Ministerie van Transport Communicatie en Toerisme

De begroting voor het Ministerie van Transport Communicatie en Toerisme wordt vastgesteld, als volgt;

De begrotingsstaat van het Ministerie van Transport Communicatie en Toerisme voor het dienstjaar 2025 (bedragen x SRD 1.000)

Directoraat - Toerisme

Titel I: OPERATIONELE UITGAVEN

Lopende Uitgaven (Operationele)

Bedragen x SRD 1.000

Kosten categorie	Lopende Uitgaven (Operationele)	Raming 2025	
		Verplichtingen	Uitgaven
610	Lonen en salarissen	11.598	11.598
611	Sociale premies	1.624	1.624
612	Gebruik van goederen en diensten	1.000	1.000
616	Sociale Uitkeringen	10	10
TOTAAL Lopende Uitgaven (Operationele)		14.232	14.232

Kapitaal Uitgaven (investerings)

Bedragen x SRD 1.000

Kosten categorie	Kapitaal Uitgaven (investerings)	Raming 2025	
		Verplichtingen	Uitgaven
620	Inventaris	1.875	1.875
621	Transport middelen	1.125	1.125
TOTAAL Kapitaal Uitgaven (investerings)		3.000	3.000
TOTAAL OPERATIONELE UITGAVEN		17.232	17.232

Titel II: PROGRAMMA'S

Bedragen x SRD 1.000

Kosten categorie	PROGRAMMA'S	Raming 2025	
		Verplichtingen	Uitgaven
0616	Toerisme Awareness	1.000	1.000
0962	Suriname Hospitality and Tourism Training Centre	1.200	1.200
1315	Suriname Toerisme Autoriteit	2.125	2.125
3013	World Exposition 2025	400	400
3802	Marketing en branding	5.030	5.030
3803	Stimulering lokaal toerisme	2.250	2.250
3804	Toerisme diensten	1.125	1.125
3805	Toerisme evenementen	1.500	1.500
3806	Toerisme training en capaciteitsversterking	1.875	1.875
3808	Toeristinformation en visitor centrum (ala wakapasi)	5.000	5.000
TOTAAL PROGRAMMA'S		21.505	21.505
TOTAAL GEHELE DIENST		38.737	38.737

Titel IV: PARASTATALEN

1. Suriname Toerisme Autoriteit (STA)
2. Stichting Suriname Hospitality and Tourism Training Centre (SHTTC)
3. Stichting Beheersraad Waterkant

Directoraat - Algemene en Administratieve Zaken**Titel I: OPERATIONELE UITGAVEN****Lopende Uitgaven (Operationele)****Bedragen x SRD 1.000**

Kosten categorie	Lopende Uitgaven (Operationele)	Raming 2025	
		Verplichtingen	Uitgaven
610	Lonen en salarissen	46.127	46.127
611	Sociale premies	4.842	4.842
612	Gebruik van goederen en diensten	12.699	12.699
616	Sociale Uitkeringen	20	20
TOTAAL Lopende Uitgaven (Operationele)		63.688	63.688

Kapitaal Uitgaven (investerings)**Bedragen x SRD 1.000**

Kosten categorie	Kapitaal Uitgaven (investerings)	Raming 2025	
		Verplichtingen	Uitgaven
620	Inventaris	6.500	6.500
621	Transport middelen	3.000	3.000
TOTAAL Kapitaal Uitgaven (investerings)		9.500	9.500
TOTAAL OPERATIONELE UITGAVEN		73.188	73.188

Titel II: PROGRAMMA'S**Bedragen x SRD 1.000**

Kosten categorie	PROGRAMMA'S	Raming 2025	
		Verplichtingen	Uitgaven
0181	Renovatie pand TCT	25.000	25.000
0293	Interne Capaciteitsversterking TCT	1.000	1.000
0625	Capaciteitsuitbreiding van TCT	1.000	1.000
TOTAAL PROGRAMMA'S		27.000	27.000
TOTAAL GEHELE DIENST		100.188	100.188

Directoraat - Transport**Titel I: OPERATIONELE UITGAVEN****Lopende Uitgaven (Operationele)****Bedragen x SRD 1.000**

Kosten categorie	Lopende Uitgaven (Operationele)	Raming 2025	
		Verplichtingen	Uitgaven
610	Lonen en salarissen	242.540	242.540
611	Sociale premies	31.538	31.538
612	Gebruik van goederen en diensten	6.750	6.750
616	Sociale Uitkeringen	21	21
TOTAAL Lopende Uitgaven (Operationele)		280.849	280.849

Kapitaal Uitgaven (investeringsen)**Bedragen x SRD 1.000**

Kosten categorie	Kapitaal Uitgaven (investeringsen)	Raming 2025	
		Verplichtingen	Uitgaven
620	Inventaris	3.109	3.109
621	Transport middelen	3.750	3.750
624	Gebouwen en constructies	600	600
TOTAAL Kapitaal Uitgaven (investeringsen)		7.459	7.459
TOTAAL OPERATIONELE UITGAVEN		288.308	288.308

Titel II: PROGRAMMA'S**Bedragen x SRD 1.000**

Kosten categorie	PROGRAMMA'S	Raming 2025	
		Verplichtingen	Uitgaven
0171	Renovatie en nieuwbouw Transport	7.500	7.500
0224	Institutionele versterking Luchtvaart	20.000	20.000
0295	Institutionele versterking Canawaima	1.500	1.500
0409	Aankoop Instrument Landing System (ILS)	3.000	3.000
0958	Subsidie Nationaal Vervoer Bedrijf (NVB)	178.250	178.250
0959	Subsidie Scheepvaart Mij.Suriname (SMS)	13.850	13.850
0961	Gesubsidieerde vliegdiens ten binnenland	14.063	14.063
0977	Subsidie bus- en bootvergunninghouders	268.445	268.445
2002	ICAO Contributie	5.250	5.250
3401	Ordering transport sector	4.500	4.500
3403	Verbetering vliegveiligheid	17.500	17.500
3407	Veerverbinding Par'bo-Meerzorg + Wakapasi Cornoni	5.000	5.000
3408	Infrastructuur Suriname fase 2	5.000	5.000
3409	Verharding strategisch vliegveld	5.000	5.000
TOTAAL PROGRAMMA'S		548.858	548.858
TOTAAL GEHELE DIENST		837.166	837.166

Titel III: MIDDELENBEGROTING

Kosten categorie	Ontvangsten	Raming
530	Niet Belasting Middelen	
53016	Opbrengsten Parastatalen	346.885
53114	Opbrengst van autobusvergunningen	306
53119	Diverse vergunningen	214
TOTAAL Niet Belasting Middelen		347.405
TOTAAL MIDDELENBEGROTING		347.405

Titel IV: PARASTATALEN

1. N.V. Havenbeheer Suriname
2. Maritieme Autoriteit Suriname (MAS)
3. N.V. Scheepvaart Maatschappij Suriname (S.M.S)
4. N.V. Nationaal Vervoer Bedrijf (NVB)
5. N.V. Luchthaven Beheer Suriname Surinaamse Luchtvaart Maatschappij (SLM)
6. Civil Aviation Safety Authority Suriname (CASAS)
7. Canawaima

Directoraat - Communicatie**Titel I: OPERATIONELE UITGAVEN****Lopende Uitgaven (Operationele)****Bedragen x SRD 1.000**

Kosten categorie	Lopende Uitgaven (Operationele)	Raming 2025	
		Verplichtingen	Uitgaven
610	Lonen en salarissen	5.952	5.952
611	Sociale premies	833	833
612	Gebruik van goederen en diensten	1.500	1.500
616	Sociale Uitkeringen	5	5
TOTAAL Lopende Uitgaven (Operationele)		8.290	8.290

Kapitaal Uitgaven (investeringen)**Bedragen x SRD 1.000**

Kosten categorie	Kapitaal Uitgaven (investeringen)	Raming 2025	
		Verplichtingen	Uitgaven
620	Inventaris	1.000	1.000
621	Transport middelen	1.500	1.500
TOTAAL Kapitaal Uitgaven (investeringen)		2.500	2.500
TOTAAL OPERATIONELE UITGAVEN		10.790	10.790

Titel II: PROGRAMMA'S**Bedragen x SRD 1.000**

Kosten categorie	PROGRAMMA'S	Raming 2025	
		Verplichtingen	Uitgaven
0520	Digitale ontsluiting binnenland	5.000	5.000
0526	ICT minibeurs en seminar	3.750	3.750
0538	ICT Internationale projecten	1.000	1.000
0539	Stichting Suriname Communicatie en ICT Training	1.000	3.750
0615	ICT Bewustwordingsprojecten	3.153	3.153
0619	Girls in ICT day	1.000	1.000
0620	Training voor personeel mbt cybersecurity	1.000	1.000
0621	Opzetten van hotspot plekken in buurten	1.000	1.000
1316	Wet en regelgeving	500	500
TOTAAL PROGRAMMA'S		17.403	17.403
TOTAAL GEHELE DIENST		28.193	28.193

Titel IV: PARASTATALEN

1. Telecommunicatiebedrijf Suriname (Telesur)
2. Telecommunicatie Autoriteit Suriname (TAS)

Afdeling 16 Het Ministerie van Grondbeleid en Bosbeheer

De begroting voor het Ministerie van Grondbeleid en Bosbeheer wordt vastgesteld, als volgt;

De begrotingsstaat van het Ministerie van Grondbeleid en Bosbeheer voor het dienstjaar 2025 (bedragen x SRD 1.000)

Directoraat - Algemeen Beheer

Titel I: OPERATIONELE UITGAVEN

Lopende Uitgaven (Operationele)

Bedragen x SRD 1.000

Kosten categorie	Lopende Uitgaven (Operationele)	Raming 2025	
		Verplichtingen	Uitgaven
610	Lonen en salarissen	79.607	79.607
611	Sociale premies	6.838	6.838
612	Gebruik van goederen en diensten	8.461	8.461
616	Sociale Uitkeringen	25	25
TOTAAL Lopende Uitgaven (Operationele)		94.931	94.931

Kapitaal Uitgaven (investerings)

Bedragen x SRD 1.000

Kosten categorie	Kapitaal Uitgaven (investerings)	Raming 2025	
		Verplichtingen	Uitgaven
620	Inventaris	1.088	1.088
621	Transport middelen	2.625	2.625
TOTAAL Kapitaal Uitgaven (investerings)		3.713	3.713
TOTAAL OPERATIONELE UITGAVEN		98.644	98.644

Titel II: PROGRAMMA'S

Bedragen x SRD 1.000

Kosten categorie	PROGRAMMA'S	Raming 2025	
		Verplichtingen	Uitgaven
0169	Renovatie kantoorgebouw GBB	6.375	6.375
0294	Institutionele versterking Algemeen Beheer	150	150
TOTAAL PROGRAMMA'S		6.525	6.525
TOTAAL GEHELE DIENST		105.169	105.169

Directoraat - Grondbeleid en Bosbeheer**Titel I: OPERATIONELE UITGAVEN****Lopende Uitgaven (Operationele)****Bedragen x SRD 1.000**

Kosten categorie	Lopende Uitgaven (Operationele)	Raming 2025	
		Verplichtingen	Uitgaven
610	Lonen en salarissen	81.000	81.000
611	Sociale premies	7.117	7.117
612	Gebruik van goederen en diensten	3.075	3.075
616	Sociale Uitkeringen	25	25
TOTAAL Lopende Uitgaven (Operationele)		91.217	91.217

Kapitaal Uitgaven (investerings)**Bedragen x SRD 1.000**

Kosten categorie	Kapitaal Uitgaven (investerings)	Raming 2025	
		Verplichtingen	Uitgaven
620	Inventaris	375	375
621	Transport middelen	3.500	3.500
TOTAAL Kapitaal Uitgaven (investerings)		3.875	3.875
TOTAAL OPERATIONELE UITGAVEN		95.092	95.092

Titel II: PROGRAMMA'S**Bedragen x SRD 1.000**

Kosten categorie	PROGRAMMA'S	Raming 2025	
		Verplichtingen	Uitgaven
0251	Institutionele versterking Grondbeheer	400	400
0298	Transformatie SBB naar autoriteit	980	980
0966	Stg. Natuurbehoud Suriname (STINASU)	710	710
1121	Behoud en bescherming biodiversiteit	29.875	29.875
1122	Toewijzing geografische centrum voor	100	100
1123	Transformatie LBB/NB naar Natuur autoriteit	1.000	1.000
2005	Contributies GBB	1.306	1.306
3501	Grondaankoop	9.000	9.000
3502	Verkaveling	18.348	18.348
TOTAAL PROGRAMMA'S		61.719	61.719
TOTAAL GEHELE DIENST		156.811	156.811

Titel III: MIDDELENBEGROTING

Kosten categorie	Ontvangsten	Raming
520	Schenken/ Donormiddelen	
52212	Overige donaties	29.906
TOTAAL Schenken/ Donormiddelen		29.906
530	Niet Belasting Middelen	
53017	Landtaxen, akkergelden, huur, erfrechten, recognities en grondhuur	1.014.000
53303	Retributie op hout	41.192
53423	Diverse niet belasting ontvangsten/vergoedingen	950
53509	Grondconversie	131.087
TOTAAL Niet Belasting Middelen		1.187.229
TOTAAL MIDDELENBEGROTING		1.217.135

Titel IV: PARASTATALEN

Stichting voor Bosbeheer en Bostoezicht (SBB)
 Stichting Jan Starke Opleidings- en Ontspanningscentrum (JSOOC)
 Stichting Natuurbehoud Suriname (STINASU)

Afdeling 17 Het Ministerie van Ruimtelijke Ordening en Milieu

De begroting voor het Ministerie van Ruimtelijke Ordening en Milieu wordt vastgesteld, als volgt;

De begrotingsstaat van het Ministerie van Ruimtelijke Ordening en Milieu voor het dienstjaar 2025 (bedragen x SRD 1.000)

Directoraat - Ruimtelijke Ordening

Titel I: OPERATIONELE UITGAVEN

Lopende Uitgaven (Operationele)

Bedragen x SRD 1.000

Kosten categorie	Lopende Uitgaven (Operationele)	Raming 2025	
		Verplichtingen	Uitgaven
610	Lonen en salarissen	12.000	12.000
611	Sociale premies	1.350	1.350
612	Gebruik van goederen en diensten	1.800	1.800
616	Sociale Uitkeringen	50	50
TOTAAL Lopende Uitgaven (Operationele)		15.200	15.200

Kapitaal Uitgaven (investeringsen)

Bedragen x SRD 1.000

Kosten categorie	Kapitaal Uitgaven (investeringsen)	Raming 2025	
		Verplichtingen	Uitgaven
620	Inventaris	1.013	1.013
621	Transport middelen	0	0
TOTAAL Kapitaal Uitgaven (investeringsen)		1.013	1.013
TOTAAL OPERATIONELE UITGAVEN		16.213	16.213

Titel II: PROGRAMMA'S

Bedragen x SRD 1.000

Kosten categorie	PROGRAMMA'S	Raming 2025	
		Verplichtingen	Uitgaven
0276	Capaciteitsversterking handhaving Ruimtelijke	500	500
0519	Digitaliseren van bodem en andere informatie	500	500
0764	Inventarisatie van relevante ruimtelijke planning- en	1.000	1.000
1310	Identificatie en registratie van publieke terreinen	600	600
1311	Wet Ruimtelijke Ordening	500	500
1312	Zonering- en structuurplannen	3.000	3.000
TOTAAL PROGRAMMA'S		6.100	6.100
TOTAAL GEHELE DIENST		22.313	22.313

Directoraat - Milieu**Titel I: OPERATIONELE UITGAVEN****Lopende Uitgaven (Operationele)****Bedragen x SRD 1.000**

Kosten categorie	Lopende Uitgaven (Operationele)	Raming 2025	
		Verplichtingen	Uitgaven
610	Lonen en salarissen	3.500	3.500
611	Sociale premies	350	350
612	Gebruik van goederen en diensten	5.578	5.578
616	Sociale Uitkeringen	50	50
TOTAAL Lopende Uitgaven (Operationele)		9.478	9.478

Kapitaal Uitgaven (investerings)**Bedragen x SRD 1.000**

Kosten categorie	Kapitaal Uitgaven (investerings)	Raming 2025	
		Verplichtingen	Uitgaven
620	Inventaris	500	500
621	Transport middelen	0	0
TOTAAL Kapitaal Uitgaven (investerings)		500	500
TOTAAL OPERATIONELE UITGAVEN		9.978	9.978

Titel II: PROGRAMMA'S**Bedragen x SRD 1.000**

Kosten categorie	PROGRAMMA'S	Raming 2025	
		Verplichtingen	Uitgaven
0614	Ontwikkelen Milieu Educatie Programma	2.250	2.250
1103	Duurzaam Chemicalien Beheer	1.875	1.875
1106	Duurzaam Waterbeheer	2.535	2.535
1113	Klimaatverandering	1.875	1.875
1114	Beheer en Behoud Biodiversiteit	2.100	2.100
2003	Contributie Internationale Milieu Organisaties	500	500
3203	Duurzaam Afvalbeheer	3.750	3.750
3504	Duurzaam Landbeheer	1.875	1.875
4121	Nationale Milieu Autoriteit	10.790	10.790
TOTAAL PROGRAMMA'S		27.550	27.550
TOTAAL GEHELE DIENST		37.528	37.528

Titel III: MIDDELENBEGROTING

Kosten categorie	Ontvangsten	Raming
520	Schenkingen/ Donormiddelen	
52212	Overige donaties	735
TOTAAL Schenkingen/ Donormiddelen		735
TOTAAL MIDDELENBEGROTING		735

Directoraat - Algemeen Beheer en Financiële Zaken**Titel I: OPERATIONELE UITGAVEN****Lopende Uitgaven (Operationele)****Bedragen x SRD 1.000**

Kosten categorie	Lopende Uitgaven (Operationele)	Raming 2025	
		Verplichtingen	Uitgaven
610	Lonen en salarissen	6.000	6.000
611	Sociale premies	800	800
612	Gebruik van goederen en diensten	1.977	1.977
616	Sociale Uitkeringen	50	50
TOTAAL Lopende Uitgaven (Operationele)		8.827	8.827

Kapitaal Uitgaven (investeringen)**Bedragen x SRD 1.000**

Kosten categorie	Kapitaal Uitgaven (investeringen)	Raming 2025	
		Verplichtingen	Uitgaven
620	Inventaris	1.000	1.000
621	Transport middelen	4.650	4.650
TOTAAL Kapitaal Uitgaven (investeringen)		5.650	5.650
TOTAAL OPERATIONELE UITGAVEN		14.477	14.477

Titel II: PROGRAMMA'S**Bedragen x SRD 1.000**

Kosten categorie	PROGRAMMA'S	Raming 2025	
		Verplichtingen	Uitgaven
0168	Voorbereiding Nieuwbouw ROM	1.875	1.875
4301	Capaciteitsversterking	0	0
TOTAAL PROGRAMMA'S		1.875	1.875
TOTAAL GEHELE DIENST		16.352	16.352

Afdeling 18 Het Staatsorgaan Kabinet President

De begroting voor het Staatsorgaan Kabinet President wordt vastgesteld, als volgt;

De begrotingsstaat van het Staatsorgaan Kabinet President voor het dienstjaar 2025 (bedragen x SRD 1.000)

Titel I: OPERATIONELE UITGAVEN

Lopende Uitgaven (Operationele)

Bedragen x SRD 1.000

Kosten categorie	Lopende Uitgaven (Operationele)	Raming 2025	
		Verplichtingen	Uitgaven
610	Lonen en salarissen	699.445	699.445
611	Sociale premies	39.996	39.996
612	Gebruik van goederen en diensten	224.294	224.294
616	Sociale Uitkeringen	1.775	1.775
TOTAAL Lopende Uitgaven (Operationele)		965.510	965.510

Kapitaal Uitgaven (investeringsen)

Bedragen x SRD 1.000

Kosten categorie	Kapitaal Uitgaven (investeringsen)	Raming 2025	
		Verplichtingen	Uitgaven
620	Inventaris	10.075	10.000
621	Transport middelen	0	10.000
TOTAAL Kapitaal Uitgaven (investeringsen)		10.075	20.000
TOTAAL OPERATIONELE UITGAVEN		975.510	985.510

Titel II: PROGRAMMA'S

Bedragen x SRD 1.000

Kosten categorie	PROGRAMMA'S	Raming 2025	
		Verplichtingen	Uitgaven
0115	Renovatie en nieuwbouw kantoorgebouwen	35.000	25.000
0212	Institutionele versterking Kabinet President	5.000	5.000
0213	Institutionele versterking DNV	10.000	10.000
0503	E-Governance	75.000	75.000
1206	Onafhankelijk Kiesbureau (OKB)	0	35.000
2304	Local Content	0	5.095
2419	Armoedebestrijdingsinitiatieven President	200.000	175.000
TOTAAL PROGRAMMA'S		325.000	330.095
TOTAAL GEHELE DIENST		1.300.510	1.315.605

Afdeling 19 Het Staatsorgaan Kabinet Vice-President

De begroting voor het Staatsorgaan Kabinet Vice-President wordt vastgesteld, als volgt;

**De begrotingsstaat van het Staatsorgaan Kabinet Vice-President voor het dienstjaar 2025
(bedragen x SRD 1.000)**

Titel I: OPERATIONELE UITGAVEN

Lopende Uitgaven (Operationele)

Bedragen x SRD 1.000

Kosten categorie	Lopende Uitgaven (Operationele)	Raming 2025	
		Verplichtingen	Uitgaven
610	Lonen en salarissen	237.198	237.198
611	Sociale premies	32.043	32.043
612	Gebruik van goederen en diensten	70.000	70.000
616	Sociale Uitkeringen	1.000	1.000
TOTAAL Lopende Uitgaven (Operationele)		340.241	340.241

Kapitaal Uitgaven (investerings)

Bedragen x SRD 1.000

Kosten categorie	Kapitaal Uitgaven (investerings)	Raming 2025	
		Verplichtingen	Uitgaven
620	Inventaris	10.000	10.000
621	Transport middelen	10.000	10.000
TOTAAL Kapitaal Uitgaven (investerings)		20.000	20.000
TOTAAL OPERATIONELE UITGAVEN		360.241	360.241

Titel II: PROGRAMMA'S

Bedragen x SRD 1.000

Kosten categorie	PROGRAMMA'S	Raming 2025	
		Verplichtingen	Uitgaven
0170	Renovatie van het Frank Essedgebouw m.b.a. het	60.000	60.000
0280	Institutionele versterking en capaciteitsuitbreiding	1.500	1.500
0281	Institutionele versterking en capaciteitsuitbreiding	1.000	1.000
0282	Institutionele versterking en capaciteitsuitbreiding	1.000	1.000
0297	Institutionele versterking SRS	2.000	2.000
0604	Vergroting bereikbaarheid Staatsmedia	2.000	2.000
0622	De Surinaamse Televisie Stichting (STVS)	30.000	30.000
2422	Armoedebestrijdingsinitiatieven Vice President	95.000	95.000
TOTAAL PROGRAMMA'S		192.500	192.500
TOTAAL GEHELE DIENST		552.741	552.741

Afdeling 20 Het Staatsorgaan De Nationale Assemblee (DNA)

De begroting voor het Staatsorgaan De Nationale Assemblee (DNA) wordt vastgesteld, als volgt;

De begrotingsstaat van het Staatsorgaan De Nationale Assemblee (DNA) voor het dienstjaar 2025 (bedragen x SRD 1.000)

Titel I: OPERATIONELE UITGAVEN

Lopende Uitgaven (Operationele)

Bedragen x SRD 1.000

Kosten categorie	Lopende Uitgaven (Operationele)	Raming 2025	
		Verplichtingen	Uitgaven
610	Lonen en salarissen	141.576	141.576
611	Sociale premies	8.960	8.960
612	Gebruik van goederen en diensten	71.600	71.600
615	Schenkingen en bijdragen	100	100
616	Sociale Uitkeringen	1.050	1.050
TOTAAL Lopende Uitgaven (Operationele)		223.286	223.286

Kapitaal Uitgaven (investerings)

Bedragen x SRD 1.000

Kosten categorie	Kapitaal Uitgaven (investerings)	Raming 2025	
		Verplichtingen	Uitgaven
620	Inventaris	10.343	10.343
621	Transportmiddelen	3.000	3.000
TOTAAL Kapitaal Uitgaven (investerings)		13.343	13.343
TOTAAL OPERATIONELE UITGAVEN		236.629	236.629

Titel II: PROGRAMMA'S

Bedragen x SRD 1.000

Kosten categorie	PROGRAMMA'S	Raming 2025	
		Verplichtingen	Uitgaven
0174	Bouw nieuwe vergaderzaal tbv Parlement	85.000	85.000
0287	Versterking Griffier	0	0
1216	Post Electorale Activiteiten	0	0
TOTAAL PROGRAMMA'S		85.000	85.000
TOTAAL GEHELE DIENST		321.629	321.629

Titel III: MIDDELENBEGROTING

Kosten categorie	Ontvangsten	Raming
520	Schenken/ Donormiddelen	
52204	UNDP donatie	1.292
52212	Overige donaties	3.910
TOTAAL Schenken/ Donormiddelen		5.202
530	Niet Belasting Middelen	
53153	Diverse vergoedingen	120
53423	Diverse niet belasting ontvangsten/vergoedingen	120
TOTAAL Niet Belasting Middelen		240
TOTAAL MIDDELENBEGROTING		5.442

Afdeling 21 Het Staatsorgaan Hof van Justitie

De begroting voor het Staatsorgaan Hof van Justitie wordt vastgesteld, als volgt;

De begrotingsstaat van het Staatsorgaan Hof van Justitie voor het dienstjaar 2025 (bedragen x SRD 1.000)

Titel I: OPERATIONELE UITGAVEN

Lopende Uitgaven (Operationele)

Bedragen x SRD 1.000

Kosten categorie	Lopende Uitgaven (Operationele)	Raming 2025	
		Verplichtingen	Uitgaven
610	Lonen en salarissen	368.164	368.164
611	Sociale premies	26.220	26.220
612	Gebruik van goederen en diensten	79.221	28.382
616	Sociale Uitkeringen	1.050	500
TOTAAL Lopende Uitgaven (Operationele)		474.655	423.266

Kapitaal Uitgaven (investerings)

Bedragen x SRD 1.000

Kosten categorie	Kapitaal Uitgaven (investerings)	Raming 2025	
		Verplichtingen	Uitgaven
620	Inventaris	21.600	15.000
621	Transport middelen	9.930	3.000
TOTAAL Kapitaal Uitgaven (investerings)		31.530	18.000
TOTAAL OPERATIONELE UITGAVEN		506.185	441.266

Titel II: PROGRAMMA'S

Bedragen x SRD 1.000

Kosten categorie	PROGRAMMA'S	Raming 2025	
		Verplichtingen	Uitgaven
0172	Aanschaf bouw renovatie en inrichting gebouwen HvJ	19.500	15.500
0252	Verbetering rechterlijke organisatie en	37.220	27.220
TOTAAL PROGRAMMA'S		56.720	42.720
TOTAAL GEHELE DIENST		562.905	483.986

Titel III: MIDDELENBEGROTING

Kosten categorie	Ontvangsten	Raming
530	Niet Belasting Middelen	
53143	Legalisatie	1
53168	Opbrengst diensten kantongerecht	0
TOTAAL Niet Belasting Middelen		1
TOTAAL MIDDELENBEGROTING		1

Afdeling 22 Het Staatsorgaan Openbaar Ministerie

De begroting voor het Staatsorgaan Openbaar Ministerie wordt vastgesteld, als volgt;

**De begrotingsstaat van het Staatsorgaan Openbaar Ministerie voor het dienstjaar 2025
(bedragen x SRD 1.000)**

Titel I: OPERATIONELE UITGAVEN

Lopende Uitgaven (Operationele)

Bedragen x SRD 1.000

Kosten categorie	Lopende Uitgaven (Operationele)	Raming 2025	
		Verplichtingen	Uitgaven
610	Lonen en salarissen	196.578	196.578
611	Sociale premies	20.524	20.524
612	Gebruik van goederen en diensten	18.915	18.915
616	Sociale Uitkeringen	300	300
TOTAAL Lopende Uitgaven (Operationele)		236.317	236.317
TOTAAL OPERATIONELE UITGAVEN		236.317	236.317

Titel II: PROGRAMMA'S

Bedragen x SRD 1.000

Kosten categorie	PROGRAMMA'S	Raming 2025	
		Verplichtingen	Uitgaven
0203	Professionalisering van de Parketorganisatie	2.000	4.700
0775	Forensisch onderzoek	200	200
TOTAAL PROGRAMMA'S		2.200	4.900
TOTAAL GEHELE DIENST		241.217	241.217

Titel III: MIDDELENBEGROTING

Kosten categorie	Ontvangsten	Raming
530	Niet Belasting Middelen	
53108	Overige inkomsten uit staatsbedrijven en -diensten	239
53202	Fiscale boeten, vervolgingskosten etc.	14.000
53203	Diverse boetes en transacties	14.000
TOTAAL Niet Belasting Middelen		28.239
TOTAAL MIDDELENBEGROTING		28.239

Afdeling 23 Het Staatsorgaan Rekenkamer

De begroting voor het Staatsorgaan Rekenkamer wordt vastgesteld, als volgt;

De begrotingsstaat van het Staatsorgaan Rekenkamer voor het dienstjaar 2025 (bedragen x SRD 1.000)

Titel I: OPERATIONELE UITGAVEN

Lopende Uitgaven (Operationele)

Bedragen x SRD 1.000

Kosten categorie	Lopende Uitgaven (Operationele)	Raming 2025	
		Verplichtingen	Uitgaven
610	Lonen en salarissen	38.004	38.004
611	Sociale premies	3.615	3.615
612	Gebruik van goederen en diensten	1.097	9.000
616	Sociale Uitkeringen	350	350
TOTAAL Lopende Uitgaven (Operationele)		43.066	50.969

Kapitaal Uitgaven (investerings)

Bedragen x SRD 1.000

Kosten categorie	Kapitaal Uitgaven (investerings)	Raming 2025	
		Verplichtingen	Uitgaven
620	Inventaris	3.000	3.000
621	Transport middelen	6.322	6.322
624	Gebouwen en constructies	3.200	3.200
TOTAAL Kapitaal Uitgaven (investerings)		12.522	12.522
TOTAAL OPERATIONELE UITGAVEN		55.588	63.491

Titel II: PROGRAMMA'S

Bedragen x SRD 1.000

Kosten categorie	PROGRAMMA'S	Raming 2025	
		Verplichtingen	Uitgaven
0284	Capaciteitsopbouw Rekenkamer	8.500	8.500
0533	Beheer en onderhoud Informatie Systemen	870	4.500
0534	Audit en Verantwoording	3.000	5.000
0770	Stakeholders Engagement Strategy	1.000	1.000
0771	Verbetering Quality Assurance en Quality Control	800	800
TOTAAL PROGRAMMA'S		14.170	19.800
TOTAAL GEHELE DIENST		70.298	83.291

Artikel 2

1. Deze wet wordt aangehaald als: Wet Staatsbegroting 2025.
2. Zij wordt in het Staatsblad van de Republiek Suriname afgekondigd en treedt in werking op 1 januari 2025.
3. Met de uitvoering van deze wet zijn belast de Minister van Financiën en Planning alsmede:
 - a. voor afdeling 1 de Minister van Justitie en Politie
 - b. voor afdeling 2 de Minister van Binnenlandse Zaken
 - c. voor afdeling 3 de Minister van Regionale Ontwikkeling en Sportzaken
 - d. voor afdeling 4 de Minister van Defensie
 - e. voor afdeling 5 de Minister van Buitenlandse Zaken, International Business en Internationale Samenwerking
 - f. voor afdeling 6 de Minister van Financiën en Planning
 - g. voor afdeling 7 de Minister van Economische Zaken, Ondernemerschap en Technologische Innovatie
 - h. voor afdeling 8 de Minister van Landbouw, Veeteelt en Visserij
 - i. voor afdeling 9 de Minister van Natuurlijke Hulpbronnen
 - j. voor afdeling 10 de Minister van Arbeid, Werkgelegenheid en Jeugdzaken
 - k. voor afdeling 11 de Minister van Sociale Zaken en Volkshuisvesting
 - l. voor afdeling 12 de Minister van Onderwijs, Wetenschap en Cultuur
 - m. voor afdeling 13 de Minister van Volksgezondheid
 - n. voor afdeling 14 de Minister van Openbare Werken
 - o. voor afdeling 15 de Minister van Transport, Communicatie en Toerisme
 - p. voor afdeling 16 de Minister van Grondbeleid en Bosbeheer
 - q. voor afdeling 17 de Minister van Ruimtelijke Ordening en Milieu
 - r. voor afdeling 18 het Kabinet van de President
 - s. voor afdeling 19 het Kabinet van de Vice President
 - t. voor afdeling 20 de Nationale Assemblée
 - u. voor afdeling 21 het Hof van Justitie
 - v. voor afdeling 22 het Openbaar Ministerie
 - w. voor afdeling 23 de Rekenkamer

Paramaribo, de 16e oktober 2025

JENNIFER SIMONS

Uitgegeven te Paramaribo, de 24ste oktober 2025

De Minister van Binnenlandse Zaken,

MARINUS BEE

WET van 16 oktober 2025, houdende vaststelling van de ontwerp staatsbegroting van uitgaven en ontvangsten voor het dienstjaar 2025 (Wet Staatsbegroting 2025).

MEMORIE VAN TOELICHTING

Grondslag

De indiening van de Nota van Wijziging op de Staatsbegroting 2025 vindt plaats tegen de achtergrond van een aantal beleidsmatige en financiële overwegingen:

- **Regeringswisseling na verkiezingen**

Naar aanleiding van de Algemene Vrije en Geheime Verkiezingen in mei 2025 en de daaropvolgende regeringswisseling, is een herijking van het beleid noodzakelijk gebleken. De nieuwe beleidsprioriteiten vereisten aanpassing van de oorspronkelijke ontwerp-begroting.

- **Beperkte begrotingsruimte**

De oorspronkelijke begroting bood onvoldoende ruimte voor het volledig dekken van essentiële uitgaven, waaronder:

- Lonen en salarissen van ambtenaren
- Sociale uitkeringen
- Subsidies aan vitale sectoren
- Reguliere operationele uitgaven van ministeries

De Nota van Wijziging voorziet in een verruiming van de begrotingsposten om deze verplichtingen adequaat te kunnen nakomen.

- **Koerswijziging in beleid**

Naast de technische en financiële aanpassingen, weerspiegelt de gewijzigde begroting een inhoudelijke koerswijziging. Deze betreft onder meer aanpassing van de rentes en aflossingen.

Afdeling 1. Ministerie van Justitie en Politie

Algemeendeel

De hoofddoelstelling van het Ministerie van Justitie en Politie is het garanderen van een effectieve Rechtshandhaving, het bieden van voldoende Rechtsbescherming en Veiligheid voor de gehele samenleving en op het totale grondgebied van de Republiek Suriname.

Uitgaande van haar hoofddoelstelling zijn de doelen die het ministerie nastreeft de volgende:

- Het op een adequate en efficiënte wijze waarborgen van de naleving en bescherming van de rechten van de mens door de daartoe ingestelde en aangewezen organen;
- Een adequate en efficiënte handhaving van de integrale veiligheid (openbare veiligheid, verkeers- en brandveiligheid, preventie en repressie, criminaliteitsbestrijding) door het stellen van en het doen naleven van veiligheidsnormen.

Een belangrijke randvoorwaarde voor het bereiken van de gestelde doelen is een wettelijk kader, dat voldoet aan kwalitatieve eisen van goede wetgeving. Dit wettelijk kader moet beantwoorden aan de aspiraties van de samenleving, de tijdgeest inademen en een goede weerspiegeling zijn van internationale ontwikkelingen.

Voorgenomen beleid voor het jaar 2025

Ter vergroting van het draagvlak van het beleid en voor een tijdige en effectieve uitvoering ervan, is het beleid binnen het ministerie ontwikkeld op basis van een constructieve dialoog met alle betrokken actoren.

De hervorming en herstructurering van het totale Ministerie is cruciaal om de geïdentificeerde beleidsdoelen te realiseren. Er moet een mindshift van afhankelijkheid naar onafhankelijkheid, meer ownership, zelfwerkzaamheid, inkomsten generering en het minimaliseren van de uitgaven worden gemaakt bij de medewerkers. Leidinggevend en zullen meer dan ooit moeten werken aan de ontwikkeling, motivatie en inspiratie van de medewerkers om deze nieuwe beleidsvisie te kunnen uitvoeren.

Door het gebrek aan financiële middelen is het ministerie genoodzaakt om een zeer effectief en efficiënt beleid uit te voeren en op zoek te gaan naar inkomsten om het beleid mede te helpen financieren. Dit is ook deel van de uitdaging waar het Ministerie van Justitie en Politie voor staat.

Het Ministerie van Justitie en Politie heeft de volgende beleidsvoornemens geformuleerd:

- Evaluatie en versterking van de instituten voor rechtshandhaving, rechtsbescherming en rechtspraak;
- Effectieve aanpak van alle vormen van criminaliteit;
- Het treffen van rechtstaat versterkende maatregelen;
- Voeren van een integraal en structureel veiligheidsbeleid op het totale grondgebied van de Republiek Suriname;
- Preventie naast repressie bij criminaliteitsbestrijding;
- Verbeteren van de kinderscherming middels het landelijk opzetten van meldpunten en het formuleren van beleid inzake misdaadpreventie bij jeugdigen.
- Preventie gericht op reductie recidive;
- Handhaven mensenrechten;
- Rechtvaardigheid, eerlijke, toegankelijke en onafhankelijke rechtspraak; integraal en preventief gericht door verzelfstandiging van de Rechterlijke Macht;
- Eerlijke en rechtvaardige rechtsbedeling voor een ieder in Suriname en vergroting van de toegankelijkheid en aanspreekbaarheid van de rechtshandhaving, rechtsprekende- en rechtsbescherming instituten naar de samenleving toe;
- Intensiveren van de internationale samenwerking ter versterking van de internationale rechtshandhaving.
- Verbeteren van de vreemdelingen zorg en formuleren van een nationaal migratie beleid.

De beoogde resultaten zijn:

- Het veiligheids- en rechtsgevoel van de burgerij is verhoogd terwijl het rechtsbewustzijn in de samenleving toeneemt;
- De veiligheid in Suriname verder verbeteren, zodanig dat er orde en rust heerst in de samenleving;
- De rechtshandhaving, rechtsbescherming en rechtsprekende instituten zullen in alle opzichten beter functioneren;
- Verbeteren van de mensenrechtensituatie in de Republiek Suriname;
- Het beleid van het ministerie zodanig vergroten, dat er sprake zal zijn van een optimale aansturing van het beleid.

Om de aansturing en het monitoren van de gestelde beleidsdoelen zo effectief mogelijk te doen verlopen en zorg te dragen voor een integraal beleid, zijn een aantal beleidsgebieden vastgesteld, waarbinnen de verschillende ontwikkelingen zullen plaatsvinden. De beleidsgebieden zijn hieronder opgesomd, te weten:

- **Bestuur en Justitie;**
 - Bestuur
 - Justitie
 - Rechtshandhaving en Rechtsbescherming
 - Mensenrechten
 - Resocialisatie en nazorg
 - Huiselijk geweld
- **Veiligheid en internationaal beleid**
 - Interne en externe veiligheid
 - Immigratiebeleid
- **Kernthema's:**
 - Infrastructuurle voorzieningen Justitie en Politie
 - Kinder-, jeugd- en genderbeleid

I. Bestuur en Justitie

Versterking rechtsstaat

Conform de comptabiliteitswet van 2019 wordt in het kader van de versterking van de rechtstaat het Hof van Justitie en het Openbaar Ministerie als aparte staatsorganen opgenomen en zullen derhalve een eigen begroting ontvangen.

I. Justitie

1. Rechtshandhaving en Rechtsbescherming

Rechtshandhaving en Rechtsbescherming staan centraal in het overheidsbeleid.

Voor de bestrijding van de financiële criminaliteit moet de Financial Intelligence Unit verder worden geïnstitutionaliseerd. Voor het efficiënt oplossen van gepleegde misdrijven moet de samenwerking tussen CUFO en overige instituten binnen het Ministerie van Justitie en Politie worden geformaliseerd. Inzake het voorbereiden en uitvoeren van projecten voor de bestrijding van mensenhandel en mensensmokkel is de commissie TIP wederom ingesteld en wordt de samenwerking met de TIP Unit van het KPS voortgezet. Ook de huisvesting van de TIP Unit van het KPS is verbeterd.

In het kader van de integrale veiligheid moeten het Korps Penitentiaire Ambtenaren en de ondersteuningsgroepen adequaat getraind en toegerust worden. Er moeten speciale voorzieningen worden getroffen voor de gevangeneninrichtingen zoals speciale beveiligingsapparatuur. Het Korps Penitentiaire Ambtenaren moet geëvalueerd worden ten aanzien van haar huidige structuur en functioneren. Wetgeving moet gewijzigd worden om tot invoering van alternatieve straffen over te gaan. Voorlichting, gezinscoaching en het begeleiden van pupillen zullen steunpilaren moeten zijn waarmee wordt beoogd een sterke vermindering van recidive.

2. Mensenrechten

Het Bureau Mensenrechten wordt getransformeerd naar een Instituut Mensenrechten met een breder mandaat, meer autoriteit en een betere structuur. Dit, volgens de Paris Principles, wat betekent dat het bureau als een onafhankelijke watch dog zal functioneren. Hiervoor wordt een formatie- en inrichtingsplan opgemaakt en de taken en bevoegdheden worden herzien. Er is een noodzaak voor personele uitbreiding en training op basis van het nieuwe formatieplan.

Om de fundamentele rechten van de mens te garanderen, te bevorderen en te beschermen worden diverse projecten voorbereid en uitgevoerd. Vooral een bewustwordingscampagne is geïmplementeerd. De bestaande instituten voor rechtsbescherming, kosteloze rechtsbijstand en slachtofferzorg worden aan een evaluatie onderworpen en gedecentraliseerd. Bestaande wetgeving moet geëvalueerd en waar nodig worden aangepast. Aanvullende wetgeving moet indien nodig worden voorbereid.

3. Veiligheid en internationaal Beleid

3.1 Interne veiligheid en externe veiligheid

Het Korps Politie Suriname, het Nationaal Leger en het Bureau Nationale Veiligheid van het Kabinet van de President zullen de krachten bundelen bij de handhaving van de openbare orde en inwendige veiligheid van en op het gehele Surinaamse grondgebied. Ter verhoging van de integrale veiligheid zullen concrete projecten met tastbare fysieke resultaten en beleidsproducten uitgevoerd worden. De samenwerking zal geïntensiveerd worden met de militaire politie, met de douane met haar rechercheafdeling, met de centrale inlichtingen- en veiligheidsdienst en met overige beveiligings-, buurt- en bewakingsorganisaties.

In het kader van het herstel van het politiegezag en toezicht in het binnenland en de kustvlakte wordt de bewaking van en het toezicht op het territoire en de grenzen van de Republiek Suriname in samenwerking met de daarvoor in aanmerking komende ministeries en met alle ten dienste staande middelen gehandhaafd.

Er moet worden geïnvesteerd in de renovatie en nieuwbouw van politieposten. Met het oog op de criminaliteitsbeheersing zal het KPS de beschikking moeten hebben over een modern geavanceerd Telecom netwerksysteem.

Teneinde een voortdurend kwalitatief hoogwaardige politiezorg aan de gemeenschap te kunnen bieden, zijn de volgende projecten voorbereid, uitgevoerd dan wel afgerond:

- De bestrijding van de criminaliteit te water;
- Het afbouwen van het Hoofdbureau van Politie en overige posten;
- Het opzetten van een geautomatiseerd (basis) informatievoorziening systeem waarop alle in Paramaribo gevestigde posten aangesloten zullen worden;
- Het voorbereiden en uitvoeren van diverse criminaliteitsbestrijding projecten, betreffende onder andere inbraakbestrijding, verkeersveiligheid, drugsbestrijding, aanpak van overvallen en berovingen, aanpak van huiselijk geweld en aanpak van illegale mijnbouw.
- Het voorbereiden en uitvoeren van projecten ter bestrijding van mensenhandel en mensensmokkel
- Het versterken en verder professionaliseren van de technische recherche door o.a. de opzet van een forensisch opsporingsgebouw.

3.2. Verkeersveiligheid

Achtergrond informatie

Volgens de Verenigde Naties sterven jaarlijks ongeveer 1,25 miljoen personen als gevolg van een verkeersongeval – meer dan 3.000 getroffen slachtoffers per dag. Nog zo'n twintig tot vijftig miljoen personen lopen ernstig letsel op als gevolg van een verkeersongeval; deze letsels zijn vaak een belangrijke oorzaak van blijvende invaliditeit. Verkeersongevallen vormen één van de drie voornaamste doodsoorzaken voor personen in de leeftijdscategorie 5 tot 44 jaar. Volgens de Pan-American Health Organization (PAHO) is een verkeersongeval bovendien de voornaamste doodsoorzaak voor jonge mensen in de leeftijd 15 tot 29 jaar.

Met resolutie 64/2551 (maart 2010) heeft de Algemene Vergadering van de Verenigde Naties in samenwerking met de Wereldgezondheidsorganisatie (WHO) 2011-2020 uitgeroepen tot het Decennium voor Verkeersveiligheid, met het doel om het geschat aantal verkeersdoden wereld wijd te stabiliseren en te verminderen. In 2011 heeft de PAHO met haar document Road Safety in the Americas voor lidstaten - waaronder Suriname - het actieplan voor verkeersveiligheid aangenomen met richtlijnen om het aantal verkeersdoden in de regio te verminderen. In september 2015 werden de duurzame ontwikkelingsdoelen (SDG's) voor 2030 door de Verenigde Naties gepresenteerd: SDG 3 geeft aan een vermindering van het aantal verkeersongevallen; SDG 11 noemt toegang tot duurzame vervoerssystemen voor een ieder, uitbreiding van het openbaar vervoer en verbetering van de verkeersveiligheid.

Ook Suriname heeft zich gecommitteerd aan het bereiken van de doelen van het Decennium voor Verkeersveiligheid en de SDG's. De Surinaamse overheid heeft reeds verschillende acties ondernomen in het kader van preventiemaatregelen en de beheersing van het aantal verkeersdoden. In 2009 is het document Richtingskader Verkeersveiligheid in Suriname ontwikkeld door de toenmalige Sturingscommissie Verkeersveiligheid 2008, die bestond uit vertegenwoordigers van de Ministeries van Justitie en Politie; Openbare Werken en Verkeer; Natuurlijke Hulpbronnen; Regionale Ontwikkeling; het Openbaar Ministerie; het Korps Politie Suriname; en de Wegenautoriteit. Met dat document werd een aanzet gegeven om een integraal beleid voor verkeersveiligheid te formuleren om het aantal verkeersslachtoffers te verminderen. Ook werd een aanbeveling gedaan tot het instellen van een mechanisme om verkeersbeleid te maken en te coördineren.

In 2016 heeft de Minister van Justitie en Politie een Commissie voor Verkeersveiligheid geïnstalleerd ter bevordering van beleidsontwikkeling en de coördinatie van verkeersveiligheid in Suriname. De commissie bestaat uit tien leden: de voorzitter en de secretaris zijn van het dienst onderdeel Justitie van het Ministerie van Justitie en Politie; verder zijn er vertegenwoordigers van het Korps Politie Suriname, het Ministerie van Openbare Werken, Transport en Communicatie, het Ministerie van Volksgezondheid en het Openbaar Ministerie. De hoofdtaak van deze commissie is het samenstellen van een strategisch beleidsplan voor de verkeersveiligheid en het uitvoeren van een actieplan dat daarvan is afgeleid.

Het algemene doel van dit Strategisch Plan voor Verkeersveiligheid is:

om in 2021 de verkeersongevallen met dodelijke afloop en de letselschade met 30% te verminderen ten opzichte van 2016.

Hiermee wordt getracht om tevens het doel van het Decennium voor Verkeersveiligheid namelijk 'het stabiliseren en (daarna) reduceren van het wereldwijde voorspellingsniveau van verkeersslachtoffers en SDG 3.6, namelijk 'tegen 2020, wereldwijd het aantal overlijdensgevallen en letsels ten gevolge van verkeersongevallen halveren'. Het verminderen van de letselschade zal voorts leiden tot vermindering van de druk op het gezondheids-systeem en uiteindelijk ook op de vermindering van de druk op de nationale economie van het land.

Er zijn tussen 2010 en 2017 verschillende workshops en een verkeersveiligheidsbeurs gehouden om het publiek bewust te maken van de verkeersveiligheid en om de relevante instellingen en personen en andere belangstellenden de gelegenheid te geven om met elkaar van gedachten te wisselen over de problematiek en met aanbevelingen te komen voor het verminderen van het aantal slachtoffers. De laatste activiteit, een nationale workshop op 28 februari en 1 maart 2017, georganiseerd door de Commissie voor Verkeersveiligheid in samenwerking met een onmisbare technische assistentie en

ondersteuning van de PAHO, had tot doel draagvlak te creëren voor een concept strategisch plan voor verkeersveiligheid en voor het stellen van prioriteiten voor effectieve verkeersveiligheidsmaatregelen en interventies die nodig zijn voor het terugdringen van het aantal verkeersslachtoffers.

Bij het voorbereiden en formuleren van het huidige beleidsplan is rekening gehouden met activiteiten en initiatieven die in de loop der jaren reeds zijn ondernomen; met eerdere documenten, rapporten, presentaties en aanbevelingen; met het concept-actieplan en het concept strategisch plan van de Commissie voor Verkeersveiligheid; en met de aanbevelingen van verkeersworkshops en -seminars die in de afgelopen jaren zijn gehouden met verschillende groepen van belanghebbenden. Verder is gekozen om de structuur ingegeven door het door de Verenigde Naties en de Wereldgezondheidsorganisatie voorbereide Global Plan for the Decade of Action for Road Safety 2011-2020 aan te wenden, namelijk gebruikmaken van de richtlijnen voor veilige systemen voor de verkeersveiligheid op grond van de volgende vijf pilaren en het beleidsplan en actieplan voor Suriname daarvan af te leiden:

Pilaar 1: Beheer/ management van de verkeersveiligheid

Pilaar 2: Veiligere wegen en mobiliteit

Pilaar 3: Veiligere voertuigen

Pilaar 4: Veiligere weggebruiker

Pilaar 5: Nazorg verkeersslachtoffers

3.3 Drugsbestrijding en grensoverschrijdende criminaliteit

Drugsgebruik, drugshandel en alle vormen van grensoverschrijdende criminaliteit vormen een grote bedreiging voor de ontwikkeling van de samenleving. De aanpak van de drugsproblematiek in Suriname vereist, daarom een gecoördineerde en multidisciplinaire inspanning van alle betrokkenen vanuit de optiek van opsporing en rechtshandhaving alsook vanuit de gezondheidszorg en de sociaaleconomische ontwikkeling.

Verdragen met internationale organisaties en bilaterale drugsbestrijdingovereenkomsten, vormen de grondslag voor internationale samenwerking in de strijd tegen drugsgebruik en drugshandel en tegen andere vormen van grensoverschrijdende criminaliteit. Bij de preventie en bestrijding van grensoverschrijdende criminaliteit zal de samenwerking op regionaal niveau geoptimaliseerd worden. De samenwerking wordt geïntensiveerd door middel van het aangaan van veiligheidsovereenkomsten met onze grens- en buurlanden.

1. Kernthema's

4.1 Infrastructurele voorzieningen Justitie en Politie

Het Ministerie van Justitie en Politie zal in samenwerking met het Ministerie van Openbare Werken de lopende infrastructurele projecten verder uitvoeren.

Titel I : OPERATIONELE UITGAVEN

Bedragen x SRD 1.000

Kosten categorie	Omschrijving	Realisatie 2023	Vermoedelijk beloop 2024	Raming 2025		Raming 2026	Raming 2027	Raming 2028
		<i>Uitgaven</i>	<i>Uitgaven</i>	<i>Verplichtingen</i>	<i>Uitgaven</i>	<i>Uitgaven</i>	<i>Uitgaven</i>	<i>Uitgaven</i>
Titel I	OPERATIONELE UITGAVEN	1.798.021	2.804.648	4.158.519	4.158.519	3.740.300	3.848.500	4.054.900
61	Lopende Uitgaven (Operationele)	1.798.021	2.793.164	4.157.519	4.157.519	3.740.300	3.848.500	4.054.900
610	Lonen en salarissen	1.399.893	2.277.058	3.531.907	3.531.907	3.090.000	3.165.000	3.339.900
611	Sociale premies	159.656	260.106	355.362	355.362	307.800	326.000	342.500
612	Gebruik van goederen en diensten	235.643	250.000	261.750	261.750	328.000	340.500	353.000
615	Schenken en bijdragen	0	1.000	3.000	3.000	6.000	6.000	6.000
616	Sociale Uitkeringen	2.829	5.000	5.500	5.500	8.500	11.000	13.500
62	Kapitaal Uitgaven (investerings)	0	11.484	1.000	1.000	0	0	0
620	Inventaris	0	3.000	0	0	0	0	0
621	Transport middelen	0	7.000	1.000	1.000	0	0	0
624	Gebouwen en constructies	0	1.484	0	0	0	0	0

TITEL II : PROGRAMMA'S

Bedragen SRD 1.000

Kosten Categorie	Programma's	Realisatie 2023	Vermoedelijk beloop 2024	Raming 2025		Raming 2026	Raming 2027	Raming 2028
		<i>Uitgaven</i>	<i>Uitgaven</i>	<i>Verplichtingen</i>	<i>Uitgaven</i>	<i>Uitgaven</i>	<i>Uitgaven</i>	<i>Uitgaven</i>
TITEL II	PROGRAMMA'S	18.753	35.000	269.984	25.484	67.500	79.000	90.500
01	Infrastructurale Werken	16.364	30.000	200.000	15.000	50.000	60.000	70.000
0104	Aanschaf, bouw, renovatie en inrichting gebouwen Justitie	11.633	30.000	200.000	15.000	50.000	60.000	70.000
0105	Bouw, renovatie en inrichtingen van dienstwoningen, politie bureaus en cellenhuizen	4.731	0	0	0	0	0	0
02	Institutionele versterking	0	0	43.500	8.000	10.500	11.000	11.500

0236	Institutionele Versterking/Capaciteitsversterking personeel Justitie	0	0	500	500	0	0	0
0299	Institutionele en capaciteits versterking KPA	0	0	43.000	7.500	10.500	11.000	11.500
03	Rechtshandhaving en Rechtsbescherming	0	0	500	500	0	0	0
0303	Kinder-, jeugd- en gender beleid	0	0	500	500	0	0	0
05	I.C.T. (Automatisering)	0	5.000	22.000	1.000	6.000	7.000	8.000
0512	Automatiseringsprocessen Justitie	0	5.000	22.000	1.000	6.000	7.000	8.000
18	Veiligheid en Beveiliging	2.389	0	3.984	984	1.000	1.000	1.000
1806	Aanpak corruptie	2.389	0	3.984	984	1.000	1.000	1.000

Titel III : Middelenbegroting

Bedragen x SRD 1.000

Kosten categorie	Omschrijving	Realisatie 2023	Vermoedelijk beloop 2024	Raming 2025	Raming 2026	Raming 2027	Raming 2028
Titel III	Ontvangsten	0	57.563	61.734	65.059	68.464	71.634
52	Schenkingen/ Donormiddelen	0	8.360	0	0	0	0
52212	Overige donaties	0	8.360	0	0	0	0
53	Niet Belasting Middelen	0	49.203	61.734	65.059	68.464	71.634
53108	Overige inkomsten uit staatsbedrijven en -diensten	0	1.700	1.900	2.000	2.100	2.200
53112	Opbrengst van vuurwapen vergunningen en jachtakten	0	0	4.500	4.625	4.930	5.000
53117	Leges Rijbewijzen	0	3.469	4.000	4.500	5.000	5.500
53144	Opbrengst keuring voertuigen	0	2.100	4.000	4.500	5.000	5.500
53153	Diverse vergoedingen	0	24.023	25.023	26.023	27.023	28.023
53202	Fiscale boeten, vervolgingskosten etc.	0	4.300	0	0	0	0
53203	Diverse boetes en transacties	0	5.700	13.000	13.500	14.000	14.500
53213	Lotterij vergunningen	0	10	10	10	10	10
53409	Vernieuwing, verstrekking, dupliceren rijbewijzen	0	2.300	3.500	4.000	4.500	5.000
53415	Bestekken	0	1	1	1	1	1
53423	Diverse niet belasting ontvangsten/vergoedingen	0	5.600	5.800	5.900	5.900	5.900

Justitie**Titel I : OPERATIONELE UITGAVEN**

Bedragen x SRD 1.000

Kosten categorie	Omschrijving	Realisatie 2023	Vermoedelijk beloop 2024	Raming 2025		Raming 2026	Raming 2027	Raming 2028
		<i>Uitgaven</i>	<i>Uitgaven</i>	<i>Verplichtingen</i>	<i>Uitgaven</i>	<i>Uitgaven</i>	<i>Uitgaven</i>	<i>Uitgaven</i>
Titel I	OPERATIONELE UITGAVEN	326.413	686.256	1.032.709	1.032.709	922.300	935.500	947.000
61	<i>Lopende Uitgaven (Operationele)</i>	326.413	683.256	1.031.709	1.031.709	922.300	935.500	947.000
610	Lonen en salarissen	258.624	533.467	808.100	808.100	680.000	690.000	700.000
611	Sociale premies	29.933	61.135	105.786	105.786	89.800	92.000	92.500
612	Gebruik van goederen en diensten	35.051	84.754	110.545	110.545	142.000	142.500	143.000
615	Schenken en bijdragen	0	1.000	3.000	3.000	6.000	6.000	6.000
616	Sociale Uitkeringen	2.805	2.900	4.278	4.278	4.500	5.000	5.500
62	<i>Kapitaal Uitgaven (investerings)</i>	0	3.000	1.000	1.000	0	0	0
620	Inventaris	0	1.000	0	0	0	0	0
621	Transport middelen	0	2.000	1.000	1.000	0	0	0

Toelichting:**Lopende Uitgaven (Operationele)****610 - Lonen en salarissen**

Bij de lonen en salarissen worden de bezoldigingsbedragen inclusief de koopkrachtversterking, de vakantiegelden, de diverse toelagen, vergoedingen en de salarissen van de Agent van de Staat (Agent, Deputy Agent Staat en de overige Ondersteuningsmedewerkers) opgenomen.

610 - Lonen en salarissen

Kosten categorie	Omschrijving	Raming
61001	Ambtelijk salaris	569.592.000
61002	Vakantietoelage	200.000.000
61003	Overwerk	30.108.000
61004	Bonussen en Gratificaties	1.200.000
61006	Vacatiegelden	1.100.000
61013	Functionele toelagen	1.100.000
61014	Persoonlijke toelagen	1.000.000
61016	Gezinstoelagen en Kinderbijslag	1.200.000
61017	Waarnemingstoelage	1.300.000

61020	Telefoonvergoeding	1.300.000
61023	Vervoersvergoeding	200.000
Totaal		808.100.000

611 - Sociale premies

De sociale premies behelzen de SZF- en pensioenlasten van de werkgever.

Ook de gedetineerden binnen de cellenhuizen en strafinrichtingen van het Korps Penitentiaire Ambtenaren zullen verzekerd worden om van goede gezondheidszorg voorzien te zijn. De verzekeringspremie is voor 800 tot 1000 personen voor 12 maanden.

611 - Sociale premies

Kosten categorie	Omschrijving	Raming
61101	Werkgeverslasten pensioenfonds	64.461.000
61102	Werkgeverslasten Staatsziekenfonds	41.325.000
Totaal		105.786.000

612 - Gebruik van goederen en diensten

Voor het dienstjaar 2025 worden in kostensoort 612 "Gebruik van goederen en diensten" de volgende uitgaven meegenomen:

- Kantoorkosten;
- Kosten i.v.m. onderhoud en aanpassingen, renovaties, inrichting en verbetering van voorzieningen van gebouwen en terreinen;
- Buitenlandse dienstreizen; vanwege participatie aan o.a. buitenlandse conferenties, uitwisselingsprogramma's, trainingen en opleidingen inclusief verzekeringskosten en reiskosten;
- Binnenlandse dienstreizen: Hier worden uitsluitend de reiskosten van binnenlandse reizen geboekt. De luchttransportkosten en verzekeringskosten verbonden aan binnenlandse reizen worden ook hier geboekt en andere binnenlandse vervoerskosten;
- Communicatie- en voorlichtingskosten: Hierbij gaat het om de bekendmakingen en voorlichtingsprogramma's via de diverse dagbladen, radio en tv. alsmede bewustwordingscampagnes;
- Aanschaf communicatie- en voorlichtingsapparaten
- Schoonmaakkosten; De kosten van schoonmaak van gebouwen;
- Diverse kosten in verband met onderzoek of research bij wetswijzigingen en wettelijke regelingen;
- Rechterlijke vonnissen (vonnissen tegen de Staat);
- Onderscheidingen voor personeel binnen het departement Justitie; Kosten voor het organiseren van ambtsjubilea, onderscheidingsbijeenkomsten, en andere feestelijke bijeenkomsten worden hier geboekt;
- Inhuur externe juridische bijstand;
- Onderwijskosten voor geïnterneerde c.q. veroordeelde jeugdigen die in het kader van het integratieproces onderwijs moeten genieten, dan wel vakgericht worden opgeleid;
- Vertaal- en tolkkosten. Kosten in verband met de inzet van tolken ten behoeve van vreemdelingen en analfabeten;
- Voedingskosten (overwerkvoeding en arrestantenvoeding). Daarnaast moeten de gedetineerden voorzien worden van voeding;
- Kosten in verband met het operationeel houden van de diverse inrichtingen, waaronder kleding (aankoop uniformkleding en attributen), bewassing, lonen gedetineerden en onderhoud van de gebouwen. Ten aanzien van de inrichtingen moet ook rekening worden gehouden met vandalisme gepleegd door de gedetineerden, waardoor regelmatig onderhoudsinvesteringen moeten worden gepleegd;
- Onderhouden van het wagenpark, de exploitatiekosten waaronder ook brandstofkosten en regulier onderhoud van de dienstvoertuigen, zijn substantieel toegenomen;
- Contributiekosten aan verschillende internationale organisaties.
- Huurpanden; Wapens en munitie ten behoeve van KPA;

- Verschillende capaciteitsversterkende en kwaliteit verbeterende trainingen;
- Kosten in verband met de re-integratie van gedetineerden;
- Voortzetting project illegalen, waarbij de opbrengsten verkregen uit dit project aangewend zullen worden om diverse activiteiten ten behoeve van het ministerie uit te voeren.
- Uitvoering activiteit in het kader van het beleidsplan Huiselijk Geweld.
- Onderhoud ICT, onderhoud van het netwerk en het geheel ICT apparatuur alsmede de licenties hieraan gekoppeld.
- Voor de transitie van PZ naar HRM zullen trainingen verzorgd worden.
- Operationele uitgaven inzake de uitvoering van Immigratiebeleid:
- Kantoormiddelen en overige verbruiksgoederen ten behoeve van het Constitutioneel Hof, Verkeersveiligheidsinstituut, FIU en Gamingboard etc.
- Samenwerkingsactiviteiten ten behoeve van KPA
- Rechtsspraak Hof van Justitie bij de districten Marowijne, Brokopondo en Saramacca
- Verbetering randvoorwaarden z.a. logistieke middelen en huisvesting
- Aankoop van testmateriaal voor de afdeling Forensische Zorg
- Kosten decentralisatie Rechtszorg en Decentralisatie Rechtsspraak

612 - Gebruik van goederen en diensten

Kosten categorie	Omschrijving	Raming
61201	Kosten opleiding Binnenland, excl. Reis & Verblijf	2.000.000
61202	Kosten opleiding Buitenland, excl. Reis & Verblijf	3.022.000
61208	Binnenlandse reiskosten	2.000.000
61211	Buitenlandse verblijfskosten	1.000.000
61213	Overige Externen	4.000.000
61215	Kantoormiddelen (papier, pennen etc.)	4.000.000
61221	Vergaderkosten	1.000.000
61222	Verbruiksgoederen (cartridge en diskettes)	1.000.000
61226	Advertenties en Bekendmakingen	1.000.000
61233	Huur gebouwen en Terreinen	2.000.000
61234	Onderhoud van gebouwen en terreinen	6.000.000
61247	Schoonmaak	3.000.000
61249	Werkkleding incl. schoeisel e.a.	45.000.000
61251	Voeding	6.023.000
61252	Contributie	7.000.000
61254	Onderzoekskosten	1.500.000
61255	Rechterlijke Vonnissen	5.000.000
61260	Onderscheidingen	5.000.000
61264	Wapens en minutie	1.000.000
61279	Medicijnen	3.000.000
61284	Onderhoud en exploitatie dienstvoertuigen	7.000.000
Totaal		110.545.000

615 - Schenkingen en bijdragen

- Vanwege internationale vereisten dient FIU, NRA en Gaming Board een eigen begroting te hebben. Ook wordt aan deze instellingen gevraagd om de bijdrage vanuit de Staat Suriname zichtbaar te maken, om zodoende de onafhankelijke positie van deze instituten te waarborgen.
- Vanwege onafhankelijke positie dient de afdeling Verkeersveiligheid Instituut (VVI) en Constitutioneel Hof ook een eigen begroting te hebben.
- Hiervoor is een bedrag begroot van **SRD 3.000.000,-**.

615 - Schenkingen en bijdragen

Kosten categorie	Omschrijving	Raming
61502	Subsidies aan Overigen	3.000.000
Totaal		3.000.000

616 - Sociale Uitkeringen

- De medische kosten die gemaakt worden ten behoeve van het ambtelijk personeel worden geboekt bij kostensoorten “lig- en verpleegkosten” en “poliklinische kosten”. Ook worden hier geboekt de medische en psychologische begeleiding van cliënten die zich aanmelden bij het Bureau Slachtofferzorg en het Bureau Familierechtelijke Zaken en “Overige medische kosten”
- Conform de wet heeft elke rechtzoekende recht op rechtskundige bijstand. De kosten ter dekking van de kosten voor juridische bijstand aan minderbedeelden worden geboekt bij kostensoort “Rechtsbijstand on-en minvermogenen”.

Leeftijdsofbouw en rang penitentiaire ambtenaren

Leeftijdsklasse	KPA	Rang/functie	Fgr/schaal	aantal
21 t/m 25	02	Penitentiaire Directeur-Generaal	P14	1
26 t/m 30	68	Penitentiaire Directeur, niveau 1	P13	3
31 t/m 35	114	Penitentiaire Directeur, niveau 2	P12	4
36 t/m 40	109	Penitentiaire Onderdirecteur	P11	9
41 t/m 45	184	Opper penitentiaire ambtenaar 1e klasse	P10	18
46 t/m 50	156	Opper penitentiaire ambtenaar 2e klasse	P9	41
51 t/m 60	117	Opper penitentiaire ambtenaar 3e klasse	P8	65
		Hoofdpenitentiaire ambtenaar 1e klasse	P7	47
		Hoofdpenitentiaire ambtenaar 2e klasse	P6	66
		Hoofdpenitentiaire ambtenaar 3e klasse	P5	108
		Penitentiaire ambtenaar 1e kl	P4	152
		Penitentiaire ambtenaar 2e kl	P3	89
		Penitentiaire ambtenaar 3e kl	P2	0
		Penitentiaire ambtenaar 4e kl	P1	150
		Rekruten		96
Totaal	*750		Totaal	**849

Note:

- *De huidige situatie.
- **Met de invulling van de eerste 2 rangen en de voorgenomen basisopleiding van 96 rekruten.

Gemiddelde Loonsommen (inclusief toelagen)

Categorie	Aantal
Administratief en technisch personeel	518
KPA	849
C-Hof	11
Totaal Personeel	1378

Note:

- Inclusief de tweede rang en het loon van de basisopleiding die momenteel gaande is van 96 rekruten.
- Exclusief de uitstroom van 12 penitentiaire ambtenaren in 2024.

Gemiddelde loonsommen Directie inrichtingen (inclusief toelagen)

Catogorie	Gemidd.loon p/m SRD
Directeur Generaal	19.347,58
Penitentiaire beleidsdirecteuren	18.123,00
Penitentiaire Directeuren	17.667,29
Penitentiaire Onderdirecteuren	16.484,58

Aantal medewerkers (burger) per functieschaal/-groep (KPA)

Leeftijdsopbouw burgerpersoneel KPA

Leeftijdsklasse	Man	Vrouw	Aantal
21 t/m 30	01	01	02
31 t/m 35		02	02
36 t/m 40	04	03	07
41 t/m 45		03	03
46 t/m 50		02	02
51 t/m 60		03	03
Totaal	05	14	19

Ziekteverzuim

Periode	Juni 2023- maart 2024
Burgerpersoneel	176
Directie- en kabinetsleden (alleen directieleden meegenomen, geen kabinetsleden)	26
Afdelingshoofden	1.626
Coördinatoren	1.487
Penitentiaire ambtenaren	10.894
Totaal	14.209

Aantal medewerkers (burger) per functiegroep

Functieschaal/groep	Aantal
3B	03
4A	01
4C	01
5A	01
5C	03
6B	01
6C	02
7A	03
8A	02

Aantal medewerkers (Constitutioneel Hof) per functieschaal/groep

Functieschaal/groep	Aantal
Voorzitter	1
Ondervoorzitter	1
Leden	3
Plaatsvervangend leden	3
Secretaris	1
Administratie	2
Totaal	11

616 - Sociale Uitkeringen

Kosten categorie	Omschrijving	Raming
61606	Bijdragen aan Overigen	3.278.000
61611	Lig- en Verpleegkosten	500.000
61612	Poliklinische Kosten	500.000
Totaal		4.278.000

Kapitaal Uitgaven (investerings)**621 - Transport middelen**

Voor de voorzitter van het Constitutioneel Hof zal er een wagen aangeschaft worden.

621 - Transport middelen

Kosten categorie	Omschrijving	Raming
62102	Auto's	1.000.000
Totaal		1.000.000

TITEL II : PROGRAMMA'S**Bedragen SRD 1.000**

Kosten Categorie	Programma's	Realisatie 2023	Vermoedelijk beloop 2024	Raming 2025		Raming 2026	Raming 2027	Raming 2028
		<i>Uitgaven</i>	<i>Uitgaven</i>	<i>Verplichtingen</i>	<i>Uitgaven</i>	<i>Uitgaven</i>	<i>Uitgaven</i>	<i>Uitgaven</i>
TITEL II	PROGRAMMA'S	18.753	35.000	269.984	25.484	67.500	79.000	90.500
01	Infrastructurele Werken	16.364	30.000	200.000	15.000	50.000	60.000	70.000
0104	Aanschaf, bouw, renovatie en inrichting gebouwen Justitie	11.633	30.000	200.000	15.000	50.000	60.000	70.000
0105	Bouw, renovatie en inrichtingen van dienstwoningen, politie bureaus en cellenhuizen	4.731	0	0	0	0	0	0
02	Institutionele versterking	0	0	43.500	8.000	10.500	11.000	11.500

0236	Institutionele Versterking/Capaciteitsversterking personeel Justitie	0	0	500	500	0	0	0
0299	Institutionele en capaciteits versterking KPA	0	0	43.000	7.500	10.500	11.000	11.500
03	Rechtshandhaving en Rechtsbescherming	0	0	500	500	0	0	0
0303	Kinder-, jeugd- en gender beleid	0	0	500	500	0	0	0
05	I.C.T. (Automatisering)	0	5.000	22.000	1.000	6.000	7.000	8.000
0512	Automatiseringsprocessen Justitie	0	5.000	22.000	1.000	6.000	7.000	8.000
18	Veiligheid en Beveiliging	2.389	0	3.984	984	1.000	1.000	1.000
1806	Aanpak corruptie	2.389	0	3.984	984	1.000	1.000	1.000

Toelichting : Programma's

0104 - Aanschaf, bouw, renovatie en inrichting gebouwen Justitie

De raming voor deze code is vastgesteld op **SRD 15.000.000,-**.

- Afbouw Politiepost Moengo, indien code 0105 “Bouw renovatie en inrichting van dienstwoningen, politieposten en cellenhuizen” niet toereikend is.
- Renovatie van een pand te Moengo ten behoeve van het Bureau Rechtzorg. Het ministerie streeft ernaar om in Marowijne en Commewijne een dependance van het Bureau Rechtszorg op te zetten. Het voornemen is om ook in de overige districten een dependance op te zetten.(decentralisatie Rechtszorg)
- Afbouw Kantoor Justitie Nickerie
- Renovatie Hoofdkantoor Justitie Henck Aaronstraat
- Renovatie oud KKF gebouw
- Renovatie pand aan de grote Combé weg (conform glisuittreksel: nieuwe Wijk La. A no. 1 b2a)
- Aanpak renovatie/ nieuwbouw van een FO te Nickerie
- Naast de bovengenoemde urgente bouwprojecten streeft het ministerie om ernaar de volgende bouwprojecten op te pakken.
- Afbouw KJN
- renovatie diverse inrichtingen (CPI, HVB, PID, PIH)
- Afbouw Forensische Zorg (FZ) gebouw
- Verbouwwerkzaamheden te K.P.A. - Centrum
- Opzetten omrastering inclusief toegangssluis Penitentiaire Inrichting Hazard
- Plaatsen van duikers aan de voorzijde van het Huis van Bewaring en zorgen voor een gesloten riolering.
- Uitbreiding Pluimvee Penitentiaire Inrichting Duisburglaan, Centrale Penitentiaire Inrichting, Penitentiaire Inrichting Hazard
- Renovatie en vervanging apparaten keuken Penitentiaire Inrichting Duisburglaan en Centrale Penitentiaire Inrichting
- Vervanging en uitbreiding apparaten Technische Dienst Penitentiaire Inrichting Duisburglaan, Penitentiaire Inrichting Hazard,
- Uitbreiding afdeling souvenir Penitentiaire Inrichting Duisburglaan en Centrale Penitentiaire Inrichting
- Aanschaf vriescel keuken Centrale Penitentiaire Inrichting en Penitentiaire Inrichting Duisburglaan
- Aanschaf van 2 Tractors met attachements voor de Penitentiaire Inrichtingen
- Bouw van een vrouwengevangenis
- Bouw van een Unit t.b.v. Psychisch gestoorde gedetineerden (FOBA – afdeling)
- Afbouw JCC-gebouwencomplex
- Afbouw trainingscentrum KPA
- Bouw bakkerij in de Penitentiaire Inrichting Hazard
- Bestraten van de weg en binnenterrein van de Penitentiaire Inrichting Hazard
- Herinstallatie van water en electra in de Penitentiaire Inrichting Hazard
- Bouw extra toiletgroep FZ: Niet genoeg toiletten voor het totaal personeel FZ, inclusief de onder haar ressorterende afdelingen.

0236 - Institutionele Versterking/Capaciteitsversterking personeel Justitie

Ter verbetering van de dienstverleningen en in het kader van voortdurende ontwikkeling zullen er programma's en projecten worden uitgevoerd. De raming voor deze code is vastgesteld op **SRD 500.000,-**. Deze zijn onder anderen:

- Het aantrekken van gekwalificeerd personeel voor bureau slachtofferzorg en de meldpunten. (met juiste taakomschrijving en opleidings vereisten).
- Beschikbaarheid permanent dienstvoertuig met chauffeur voor het Bureau Slachtofferzorg: vanwege de uitberiding zal het noodzakelijk zijn dat wij beschikken over een permenant dienstvoertuig en een vaste chauffeur.
- Partnership: Evaluatie van de bestaande overeenkomsten/uitwisselingsp rogrammas met het Caraibisch

gebied en Europa

- In het kader van 24 uren bereikbaarheid en landelijk bereikbaarheid zullen er piketdiensten ingevoerd moeten worden.
- Dienstverlening: Evaluatie van bestaande meldpunten en uitbreiding van meldpunten in alle distrikten.
- Voorlichting en communicatie. Op regelmatige basis voorlichting geven (radio, televisie, schrijvende pers, eigen website en social media) (communicatieplan zowel intern als extern)
- Faciliteiten: Herinrichting van cliënten kamers in het opvanghuis/ vervanging van verouderde en defecte inventaris
- Huisvesting voor bureau slachtofferzorg met uitbreidings mogelijkheden voor personeel. Toegankelijk voor cliënten, centraal gelegen en voldoende privacy voor cliënten.
- Deskundigheids bevordering en educatie: Trainingsplan (train de trainers) en stageplan (methoden en technieken van digitale/online hulpverlening/trauma sensitief hulpverleners. Casemanagement/trainingen in kinderrechten/vrouwenrechten. Wet en regelgeving m.b.t. slachtoffers/ educatie -momenten m.b.t. verdragen die betrekking hebben op slachtoffers/ het belang van ouderschap/vaderschap/ omgaan met agressie. systeemtherapie/ relatietherapie/ signs of safety cursussen (veiligheidsplannen voor slachtoffers van huiselijk geweld/opvang/ geweldloos opvoeden)/training herstelrecht/intervisie en supervisie
- Automatiseringsprocessen BSZ: zie punt 5 Dienstverlening: Digitale/online hulpverlening mogelijk maken via whatsapp en andere sociale media/ webapplicaties
- Management Trainingen staf Korps Penitentiaire Ambtenaren
- Deelname Korps Hoofd en staf aan buitenlandse trainingen en conferenties
- Uitvoering interdepartementale activiteiten
- Rechtspositie personeel
- Elementaire -, voortgezette en Hoger opleiding voor penitentiaire ambtenaren
- Professionalisering FZ/FMZ/JKB/FP/BSZ: In het kader van voortdurende ontwikkeling van de competenties van het totaal personeel van FZ zijn de volgende trainingen gewenst, nl.:
Time management, effectief leiderschap, projectmanagement, effectief communiceren, performance management training, toegepaste arbeidpsychologie.
- Opzetten Unit Misdaad Preventie: De Unit Misdaad Preventie is in het nieuwe organogram opgenomen, maar nog niet operationeel.
- 5 daagse training: Hoe kan ik beter communiceren (afdeling Forensische Zorg)

0299 - Institutionele en capaciteits versterking KPA

De raming voor de code is vastgesteld op **SRD 7.500.000,-**.

- Aanschaf PSU
- Aanschaf Wapen en munitie
- Onderhoud/renovatie gebouwen
- Aanschaf kantoorinventaris
- Aanschaf voertuigen
- Aanschaf kantoormeubiliar

0303 - Kinder-, jeugd- en gender beleid

De raming voor deze code is vastgesteld op **SRD 500.000,-**.

- Aanpak hangjongeren: Met het oog op een veilige samenleving is het van belang dat het fenomeen "Hangjongeren" integraal wordt aangepakt, ter voorkoming dat de jongeren overlast bezorgen, ontsporen en alsgevolg daarvan het criminele pad opgaan.
- Pilot project Nazorg.

0512 - Automatiseringsprocessen Justitie

De raming voor deze code is vastgesteld op **SRD 1.000.000,-**.

De ICT van het Ministerie van Justitie en Politie zal geüpgrade moeten worden. Hiervoor zullen er diverse aanschaffingen gepleegd moeten worden.

1806 - Aanpak corruptie

De raming voor deze code is vastgesteld op **SRD 984.000,-**.

Het Ministerie van Justitie en Politie zal voor een effectieve aanpak van het corruptie fenomeen overgaan tot het operationeel maken van een Anti-corruptie Desk. Het Ministerie zal met de instelling van de Anti-corruptie Desk in staat zijn om op een effectievere wijze invulling te geven aan haar verplichtingen dit beleidsgebied rakende.

De Anti-corruptie Desk zal rechtstreeks onder de Minister van Justitie en Politie ressorteren teneinde meer slagkracht en armslag te bewerkstelligen.

Hiertoe zal het Ministerie haar organogram moeten aanpassen waarbij er formeel goedkeuring verleend zal moeten worden door het Ministerie van Binnenlandse Zaken.

Toelichting op de Prestatie en resultaat indicatoren Justitie 2025

Programma	Doel programma	Gerealiseerd beleid 2023	Verwachte Beleidsresultaten per eind 2024	Verwachte beleidsresultaten per eind 2025
Programma: Infrastructurele Werken				
0104/ Aanschaf, bouw, renovatie en inrichting gebouwen Justitie	Aanschaf, bouw, renovatie, inrichtingen en voortzetting bouwwerkzaamheden diverse bouwprojecten.	- Afronding bouw Justitie Centrum Nickerie - Aanvang maken met de renovatie werkzaamheden - Aanvang maken met de bouwwerkzaamheden	- Voortzetting van de renovatie werkzaamheden - Voortzetting van de bouwwerkzaamheden	- Afbouw Politiepost Moengo, indien code 0105 "Bouw renovatie en inrichting van dienstwoningen, politieposten en cellenhuisen" niet toereikend is. - Renovatie van een pand te Moengo ten behoeve van het Bureau Rechtszorg. Het ministerie streeft ernaar om in Marowijne en Commewijne een dependance van het Bureau Rechtszorg op te zetten. Het voornemen is om ook in de overige districten een dependance op te zetten.(decentralisatie Rechtszorg) - Afbouw Kantoor Justitie Nickerie - Renovatie Hoofdkantoor Justitie Henck Aaronstraat - Renovatie oud KKF gebouw - Renovatie pand aan de grote Combé weg (conform glisuitreksel: nieuwe Wijk La. A no. 1 b2a) - Aanpak renovatie/

				nieuwbouw van een FO en FZ gebouw te Nickerie - Naast de bovengenoemde urgente bouwprojecten streeft het ministerie om ernaar de volgende bouwprojecten op te pakken. - afbouw KJN en Jeugd Correctie Centrum (JCC) gebouwen complex - afbouw trainingscentrum KPA - renovatie diverse inrichtingen (CPI, HVB, PID, PIH) - Renovatie/herstel van het jeugddoorgangscentrum Opa Doeli - Herinrichting van clienten kamers opvanghuizen afdeling Slachtofferzorg - Renovatie van het gebouw van de Ministeriele Plan Unit - Het opzetten van een Kleermakerij en stomerij binnen de inrichtingen - Camera beveiliging binnen de Inrichtingen
Institutionele versterking				
0299 Institutionele en capaciteits versterking KPA	Aanschaf PSu, kantoorinrichting voor het KPA	Geen	Geen	- Aanschaf PSU - Aanschaf Wapen en munitie - Onderhoud/renovatie gebouwen - Aanschaf kantoorinventaris - Aanschaf voertuigen - Aanschaf kantoormeubiliar
Automatisering				
0512 ICT Justitie	Upgraden en vervangen van ICT middelen binnen Justitie			- Diverse aanschaffingen m.b.t. ICT unit/afdeling. - Document Management systeem - Verbetering software - Implementatie van het systeem ter vervanging van Decos en indiening.

Titel III : Middelenbegroting

Bedragen x SRD 1.000

Kosten categorie	Omschrijving	Realisatie 2023	Vermoedelijk beloop 2024	Raming 2025	Raming 2026	Raming 2027	Raming 2028
Titel III	Ontvangsten	0	27.311	28.711	29.911	31.011	32.111
53	Niet Belasting Middelen	0	27.311	28.711	29.911	31.011	32.111
53108	Overige inkomsten uit staatsbedrijven en -diensten	0	1.700	1.900	2.000	2.100	2.200
53153	Diverse vergoedingen	0	20.000	21.000	22.000	23.000	24.000
53213	Lotterij vergunningen	0	10	10	10	10	10
53415	Bestekken	0	1	1	1	1	1
53423	Diverse niet belasting ontvangsten/vergoedingen	0	5.600	5.800	5.900	5.900	5.900

Toelichting:

Niet Belasting Middelen

53108 - Overige inkomsten uit staatsbedrijven en -diensten

Overige inkomsten uit overheidsbedrijven en –diensten SRD 1.900.000

Het gaat in deze om de volgende inkomsten:

- Toelating, verlenging, vestiging, verklaringen en duplicaten
- Overige ontvangsten Justitie

53153 - Diverse vergoedingen

Diverse vergoedingen SRD 21.000.000. Deze inkomsten in verband met het project illegalen, waarbij een verblijfsvergunning wordt verleend aan illegalen die aan de voorwaarden voldoen.

53213 - Lotterij vergunningen

Loterijvergunningen (SRD 10.000).

53415 - Bestekken

Bestekken SRD 1.000

53423 - Diverse niet belasting ontvangsten/vergoedingen

Diverse niet belastingontvangsten (SRD 5.800.000)

Korps Politie Suriname (KPS)

Titel I : OPERATIONELE UITGAVEN								
Bedragen x SRD 1.000								
Kosten categorie	Omschrijving	Realisatie 2023	Vermoedelijk beloop 2024	Raming 2025		Raming 2026	Raming 2027	Raming 2028
		Uitgaven	Uitgaven	Verplichtingen	Uitgaven	Uitgaven	Uitgaven	Uitgaven
Titel I	OPERATIONELE UITGAVEN	1.251.180	1.378.002	2.026.914	2.026.914	1.872.000	1.943.000	2.014.000
61	Lopende Uitgaven (Operationele)	1.251.180	1.378.002	2.026.914	2.026.914	1.872.000	1.943.000	2.014.000
610	Lonen en salarissen	981.484	1.128.840	1.764.895	1.764.895	1.600.000	1.650.000	1.700.000
611	Sociale premies	112.950	117.971	147.475	147.475	130.000	140.000	150.000
612	Gebruik van goederen en diensten	156.734	130.191	113.933	113.933	140.000	150.000	160.000
616	Sociale Uitkeringen	12	1.000	611	611	2.000	3.000	4.000

Toelichting:

Lopende Uitgaven (Operationele)

610 - Lonen en salarissen

Het Korps Politie Suriname heeft behoefte aan meer politie personeel. In het dienstjaar 2024 zijn er 250 rekruten in dienst genomen , reden waarom er beoogd wordt om in 2025 wederom een lichter te rekruteren om een inhaalslag te maken door nog 250 man in dienst te nemen. Vanwege de onderbezetting en de verkiezingen in het jaar 2025 is een hoge raming voor de post overuren noodzakelijk.

Personeelsbestand KPS (anno april 2024)

Politie		Burger	
Rang	Aantal	Rang	Aantal
Hfd Comm v Pol	3	Functiegroep 11	5
Comm v Pol	11	Functiegroep 10	10
Hfd Insp v Pol (11A)	31	Functiegroep 9	10
Insp v Pol 1e kl (10A)	35	Functiegroep 8	35
Insp v Pol 2e kl (9C)	170	Functiegroep 7	30
Insp v Pol 3e kl (9B)	120	Functieroep 6	25
Onder Insp v Pol (8C)	150	Functiegroep 5	125
Maj v Pol (8B)	256	Functiegroep 4	101
Brig v Pol (7C)	319	Functiegroep 3	99
Agent v Pol 1e kl (7A)	456	Functiegroep 1	0
Agent v Pol 2e kl (6C)	267	Losse Dienst	0
Agent v Pol 3e kl (6B)	177		
Adsp Agent v Pol (6A)	272		
Hulpagent 1e kl (5B)	21		
Hulpagent 2e kl	25		
Rekruten	281		
Totaal politiepersoneel	2594	Totaal burgerpersoneel	440

Leeftijdsopbouw (anno maart 2025)

Leeftijdsklasse	Politie	Burger	Totaal
19 – 24	27	15	42
25 – 29	414	32	446
30 – 34	501	57	558
35 – 39	441	90	531
40 – 44	416	57	473
45 – 49	339	49	388
50 – 54	311	53	364
55 – 59	94	62	156
60 – 64	51	25	76
Totaal	2594	440	3034

Personeelverloop

Jaar	Instroom	Uitstroom					
		Pensioen	Ontslag	Afgekeurd	Overleden	Overplaatsing	Totaal
2023	281	71	18		5		
t/m maart 2024		12	8		6		

Personeelsverloop

Het personeelsverloop is de in- en uitstroom van personeelsleden (politie- en burgerpesoneel) binnen het Korps

Ziektebeeld KPS

Jaar/Periode	Gemiddeld aantal verlof dagen		Gemiddeld aantal ziekteverlofdagen	
	Politiepersoneel	Burgerpersoneel	Politiepersoneel	Burgerpersoneel
2023 januari t/m december	17,4%	20,4%	9,6%	17,6%
2024 januari t/m maart				

Vanwege het implementeren van een nieuw systeem is de informatie inzake verloven en ziekte verlofdagen over het jaar 2024 niet voor handen.

Gemiddelde Loonsom

POLITIE		
RANG	AANTAL	Gemidd.loon p/mnd
HfdComm v Pol	3	SRD19.346
Comm v Pol	11	SRD17.856
Hfd Insp v Pol (11A)	31	SRD16.508
Insp v Pol 1e kd (10A)	35	SRD15.287
Insp v Pol 2e kd (9C)	170	SRD14.181
Insp v Pol 3ekd (9B)	120	SRD13.180
Onder Insp v Pol (8C)	150	SRD12.276
Maj v Pol (8B)	256	SRD11.447
Brig v Pol (7C)	319	SRD10.566
Agent v Pol 1e kd (7A)	456	SRD9.733
Agent v Pol 2e kd (6C)	267	SRD8.960
Agent v Pol 3ekd (6B)	177	SRD8.257
Adsp Agent v Pol (6A)	272	SRD7.656
Hulpagent 1e kd (5B)	21	SRD7.140
Hulpagent 2e kd	25	SRD6.686
Recruten	281	SRD5428
Totaal politie personeel	2594	

610 - Lonen en salarissen

Kosten categorie	Omschrijving	Raming
61001	Ambtelijk salaris	893.907.000
61002	Vakantietoelage	136.000.000
61003	Overwerk	691.648.000
61004	Bonussen en Gratificaties	5.000.000
61006	Vacatiegelden	1.000.000
61010	Wachtgelden	2.500.000
61012	Detachering toelagen	2.000.000
61013	Functionele toelagen	100.000
61014	Persoonlijke toelagen	20.000.000
61015	Lesuren vergoeding	2.500.000
61016	Gezinstoelagen en Kinderbijslag	2.500.000
61017	Waarnemingstoelage	1.000.000
61018	Inconvenienten	20.000
61020	Telefoonvergoeding	20.000
61021	Representatievergoeding	1.000.000
61022	Huishuurvergoeding	4.000.000
61023	Vervoersvergoeding	100.000
61024	Overige vergoedingen	100.000
61025	Tijdelijk Personeel	1.000.000
Totaal		1.764.895.000

611 - Sociale premies

De politieambtenaren hebben recht op een premium SZF kaart, waarin verschillende behandelingen en klasse ligging zijn opgenomen. Dit bedrag wordt apart betaald aan SZF, waardoor een hoge raming voor deze post noodzakelijk is.

611 - Sociale premies

Kosten categorie	Omschrijving	Raming
61101	Werkgeverslasten pensioenfonds	64.993.000
61102	Werkgeverslasten Staatsziekenfonds	82.482.000
Totaal		147.475.000

612 - Gebruik van goederen en diensten

Hierin zijn opgenomen de vaste lasten, zoals huur van gebouwen, onderhoud wagenpark, voeding, vervoer van arrestanten, de aankopen van brandstof en auto-onderdelen en de nutsvoorzieningen.

Gelet op de fluctuerende koersen binnen de economie en het feit dat KPS door de devaluatie, door haar strategische voorraad heen is, is de organisatie genoodzaakt om een hoge raming te doen voor de kostensoort goederen en diensten. Deze kosten zijn nodig om de organisatie draaiende te houden. Onder deze kosten vallen de volgende activiteiten:

- Uitbreiding van het wagenpark en de politievloot , waardoor de onderhoudskosten zijn toegenomen;
- Door het operationeel stellen van een aantal nieuwe stations zijn de kosten van de kantoormiddelen en –meubilair ook toegenomen (aanschaf van papier, inkt, bureaus, filekasten etc.);
- Opstarten van de inspecteursopleiding;
- Opstarten van de kaderopleiding;
- Het rekruteren van manschappen;
- Vertaal- en tolkkosten, de dienstverlener Atics is thans belast met vertaal en tolkwerkzaamheden en heeft een tariefaanpassing van 100% aangevraagd.;

- De betalingen van voeding voor arrestanten in diverse cellenhuizen. Vanwege de fluctuerende koers en de gestegen bedragen van arrestantenvoeding is een hoge raming voor arrestantenvoeding noodzakelijk;
- De diverse interventie – en specialistische opleidingen;
- Huur van auto's voor speciale operaties;
- Kosten voor jaarrede en onafhankelijkheid viering;
- De kosten voor aanschaf van kleding, schoeisel en andere attributen voor politiepersoneel;
- De betaling van achterstallige contributies aan internationale organisaties, waardoor het ministerie als totaliteit en KPS in het bijzonder kan profiteren van bedoelde internationale organisaties, zoals Interpol en Caricom Veiligheidsinstituten.
- De achterstallige rekeningen van Telesur en SWM.

612 - Gebruik van goederen en diensten

Kosten categorie	Omschrijving	Raming
61201	Kosten opleiding Binnenland, excl. Reis & Verblijf	400.000
61208	Binnenlandse reiskosten	400.000
61209	Binnenlandse verblijfskosten	100.000
61210	Buitenlandse reiskosten	100.000
61211	Buitenlandse verblijfskosten	50.000
61214	Overige Reis- en verblijfskosten	50.000
61215	Kantoormiddelen (papier, pennen etc.)	1.050.000
61216	Kopieer	50.000
61217	Drukwerk & grafisch materiaal	30.000
61219	Onderhoud meubilair en Inventaris	30.000
61220	Onderhoud Kantoormiddelen	30.000
61221	Vergaderkosten	50.000
61222	Verbruiksgoederen (cartridge en diskettes)	1.000.000
61223	Onderhoudskosten automatisering	500.000
61224	Licenties en programmakosten	1.000.000
61225	Datalijnen	2.000.000
61226	Advertenties en Bekendmakingen	1.000.000
61227	Radio en Tv programma's	50.000
61230	Overige kantoorkosten	50.000
61231	Overige kosten Automatisering	50.000
61232	Overige kosten voorlichting	50.000
61233	Huur gebouwen en Terreinen	50.000
61234	Onderhoud van gebouwen en terreinen	3.550.000
61235	Verbouwingen	1.000.000
61238	Telefoon uitgaven	6.000.000
61244	Representatie (nationale en internationale vertegenwoordigingen)	100.000
61245	Abonnementen en Vakliteratuur	20.000
61246	Verzekering	20.000
61247	Schoonmaak	2.350.000
61248	Gereedschappen en Apparatuur	500.000
61249	Werkkleding incl. schoeisel e.a.	25.000.000
61251	Voeding	14.433.000
61252	Contributie	15.000.000
61253	Vrachtkosten en Porti	20.000
61254	Onderzoekskosten	8.000.000
61255	Rechterlijke Vonnissen	7.000.000
61257	Dienst specifieke exploitatie kosten	1.000.000
61259	Nationale en Internationale manifestaties w.o. cultuur en sport	1.000.000
61260	Onderscheidingen	50.000

61263	Overige Algemene Kosten	2.000.000
61264	Wapens en minutie	5.000.000
61276	Verzorgingskosten (nazorg)	500.000
61277	Laboratoriumkosten	1.600.000
61279	Medicijnen	200.000
61280	Hulpmiddelen	500.000
61282	Overige medische verzorging	500.000
61283	Huur van voertuigen	500.000
61284	Onderhoud en exploitatie dienstvoertuigen	10.000.000
Totaal		113.933.000

616 - Sociale Uitkeringen

Onder deze uitgaven vallen de navolgende betalingen:

- Medische kosten: door de implementatie van de SZF-KPS premiumziektekosten regeling zijn de medische kosten van de ambtenaren ook toegenomen;
- De kosten met betrekking tot de medische zorg van arrestanten.
- En de achterstallige rekeningen van de diverse specialisten en de politiedoktoren zijn meegerekend.

616 - Sociale Uitkeringen

Kosten categorie	Omschrijving	Raming
61611	Lig- en Verpleegkosten	305.500
61612	Poliklinische Kosten	305.500
Totaal		611.000

TITEL II : PROGRAMMA'S

Bedragen SRD 1.000

Kosten Categorie	Programma's	Realisatie 2023	Vermoedelijk beloop 2024	Raming 2025		Raming 2026	Raming 2027	Raming 2028
		<i>Uitgaven</i>	<i>Uitgaven</i>	<i>Verplichtingen</i>	<i>Uitgaven</i>	<i>Uitgaven</i>	<i>Uitgaven</i>	<i>Uitgaven</i>
TITEL II	PROGRAMMA'S	26.937	111.240	0	60.000	166.000	192.000	218.000
01	Infrastructurele Werken	2.463	18.911	0	11.250	40.000	45.000	50.000
0105	Bouw, renovatie en inrichtingen van dienstwoningen, politie bureaus en cellenhuizen	2.463	18.911	0	11.250	40.000	45.000	50.000
02	Institutionele versterking	3.349	13.360	0	7.500	0	0	0
0236	Institutionele Versterking/Capaciteitsversterking personeel Justitie	2.996	0	0	0	0	0	0

0239	Verbetering Human Capacity KPS	353	13.360	0	7.500	0	0	0
04	Interne en externe veiligheid	21.024	78.969	0	41.250	126.000	147.000	168.000
0402	Telecom Netwerk KPS	0	5.000	0	3.750	6.000	7.000	8.000
0405	Verkeersmonitoring en digitale techniek	9.848	21.691	0	7.500	40.000	50.000	60.000
0408	Georganiseerde en grensoverschrijdende criminaliteit	11.176	52.277	0	30.000	80.000	90.000	100.000
07	Onderzoek en Ontwikkeling	100	0	0	0	0	0	0
0701	Mensenrechten	100	0	0	0	0	0	0

Toelichting : Programma's

0105 - Bouw, renovatie en inrichtingen van dienstwoningen, politie bureaus en cellenhuizen

De raming voor deze code is vastgesteld op **SRD 11.250.000,-**.

- Het bouwen van een politiepost te Galibi,
- Het bouwen van een politiepost –en brandweerpost alsmede dienstwoningen te Moengo in het district Marowijne;
- Bouw van opleidingsfaciliteiten, beschutten en inrichting van terrein Politieacademie en renovatie;
- Bouw van dok en vestiging van de afdeling Maritiem zowel Paramaribo en west;
- Afbouwen van politieposten, controleposten en dienstwoningen o.a. Sniesikondre, Coronie, Stoelmanseiland, Tijgerkreek,
- Bouw gevangenis Moengo en Rehabilitatie gevangenis te Nw. Amsterdam
- Het opzetten van controleposten te Stolkertsijver, Klaaskreek en Coppename punt”
- Voortzetting bouw diverse dienstwoningen, politiebureaus en cellenhuizen;
- Renovatie Financiële afdeling van FCB en bureau nieuwe haven.
- Afbouw IBT centrum
- Ook zal getracht worden een aanvang te maken met de bouw van:
- het Gebouw Forensische Opsporing;
- Meldkamer Duisburglaan
- het opzetten van een datacentrum;

Heel wat bouwprojecten zijn in het afgelopen 3 jaren niet doorgegaan. In het dienstjaar 2025 wordt gestreefd om de na volgende projecten af te bouwen, renoveren, restaureren en/ of in te richten. Het gaat om diverse politieposten zoals: Hoofdbureau KPS, Controlepost te Witagron, Stoelmanseiland, Benzdorp, FO gebouw, Politie post en andere renovaties van politiebureau.

0239 - Verbetering Human Capacity KPS

De raming voor deze code is vastgesteld op **SRD 7.500.000,-**.

Door de slechte financiële ontwikkeling in het land is het KPS niet gelukt om de afgelopen 10 jaren een kader opleiding en een voortgezette opleiding te draaien, dit heeft als gevolg dat eind 2018 het korps te kampen had met 800+ eerste klassers. In het kader daarvan streeft de organisatie ernaar dat de bovengenoemde opleidingen worden gedraaid, waardoor er een doorgroei kan worden ontwikkeld. Gelet op de verschillende technologische ontwikkelingen in de wereld is het noodzakelijk dat KPS investeert in diverse specialistische opleidingen z.a:

- FO trainingen;
- Bikers;
- Mobiele eenheid;
- Digitale recherche;
- Recherche opleiding;
- Traffic management. Het opzetten van een Verkeersveiligheidsinstituut. Aanpak verkeerscriminaliteit, aangezien verkeersongevallen doodsoorzaak nummer 1 is in ons land.
- Bijscholing/ training politieambtenaren in het domein van verkeer
- Uitbreiding nummerplaten herkenning
- Opleiding nieuwe lichting IP;
- Opleiden nieuwe kaderleden;
- Opleiden nieuwe lichting BPO;
- Specialistische opleiding;
- Lichte reserve politie;
- Loopbaan ontwikkeling;
- Opleiden verkeershandhavers;
- HRM opleidingen/ trainingen;
- Financiële, administratie en statistiek opleiding/ trainingen;
- MD/Leiderschap trajecten;
- Voortgezette opleiding (VO);
- Werving en opleiding technici voor de afdelingen technisch beheer, BST en ICT

Ook wordt er getracht voor de:

- Aanschaf van meubilair, computers en randapparatuur
- Aanschaf blaas – en ademanalyse apparatuur en randequipment
- Aanschaf snelheidsmeters
- Aanschaf equipment verkeer technische dienst
- Aanschaf pionnen, lichtbakken, reflecterende vesten en flashlights
- Aanschaf van voertuigen, ATV's, kogelwerende vesten, handboeien
- Camera beveiliging voor alle politiebureau's
- Investeren in de werkruimten, fietsen en getraind personeel

Project 'Neighbourhood Policing: Safety and Security, Enjoyed, respected and Valued by Everyone' 17 december 2017 → Schenkingsovereenkomst getekend tussen staat Suriname en de Caribbean Development Bank (CDB).

Doel van het project: Het garanderen van de continuïteit in het trainen en aanstellen van buurtmanagers door het ontwikkelen van leerprogramma's ten behoeve van trainers en buurtmanagers en dat in te bedden in het politieonderwijs.

Activiteiten:

- Het ontwikkelen van curricula en trainingsmateriaal voor het opleiden van buurtmanagers; o het ontwikkelen van trainingsmateriaal voor de supervisors van het KPS en de buurtwachtvereniging;
- Het wijzigen van de profielschets van de buurtmanagers;
- Het ontwikkelen van een gender-ontvankelijke operationele- en procedurele handleiding om het programma te begeleiden;
- Het ontwikkelen van een stakeholders analyse en een handleiding om de betrokkenheid van de gemeenschappen te vergroten.

Resultaten project**KPS krijgt de beschikking over:**

- Een trainershandleiding;
- Een gestandaardiseerde opleidingsprogramma's (voor opleiden van buurtmanagers en trainers in buurtmanagers);
- Een uitgewerkte reader voor buurtmanagement.

0402 - Telecom Netwerk KPS

De raming voor deze code is vastgesteld op **SRD 3.750.000,-**.

In 2009 is een aanvang gemaakt met de opzet van een Forensisch laboratorium, alwaar forensische onderzoeken met betrouwbaarheid uitgevoerd zullen worden. Het betreft hier een specialisme waarbij expertise uit het buitenland nodig zal zijn om een gedetailleerd plan van aanpak op te stellen. De reeds opgestarte activiteiten in verband met DNA wetgeving zullen voortgaan. Dit plan van aanpak zal gecontinueerd worden. In 2015 is er een onderzoekseenheid opgezet voor de nieuwere vormen van criminaliteit (cybercrime. Verder ook aanschaf van equipment en applicaties voor de afdeling DCIV, implementatie van masterplan van ICT en uitbreiding mogelijkheden command center.

0405 - Verkeersmonitoring en digitale techniek

De raming voor deze code is vastgesteld op **SRD 7.500.000,-**.

Traffic management. Het opzetten van een Verkeersveiligheidsinstituut. Aanpak verkeerscriminaliteit, aangezien verkeersongevallen doodsoorzaak nummer 1 is in ons land.

- Bijscholing/ training politieambtenaren in het domein van verkeer
- Uitbreiding nummerplaten herkenning
- Aanschaf van meubilair, computers en randapparatuur
- Aanschaf blaastesten en overige apparatuur in het kader van beheersing of aanpak verkeerscriminaliteit.
- Aanschaf snelheidsmeters
- Aanschaf equipment verkeer technische dienst
- Aanschaf pionnen, lichtbakens, reflecterende vesten en flashlights
- Versterking van maritiem politie

Voor de aanpak van de verkeersveiligheid zal met het verkeersveiligheidsunit en KPS een samenwerking plaatsvinden met als doel het volgende.

De daling van het aantal verkeersslachtoffers tussen 2010 en 2015 is waarschijnlijk het gevolg van de maatregelen die werden getroffen. De plotselinge stijging van het aantal verkeersslachtoffers in 2016 is dan ook aanleiding tot grote bezorgdheid en voor de keuze voor een integrale aanpak om een strategisch beleidsplan voor de verkeersveiligheid te ontwikkelen en daarmee de coördinatie van sectoren, activiteiten en maatregelen efficiënter en effectiever te doen plaatsvinden.

Het beleid voor de komende 4 jaren is geënt op de volgende strategische keuzes:**a. Oplossingen op zowel korte als lange termijn**

Korte termijn oplossingen - uitgangspunt is dat deze relatief goedkoper en snel implementeerbaar zijn, met een relatief groot effect. Deze maatregelen kunnen zelfstandig worden uitgevoerd door de verantwoordelijke actoren in samenwerking met relevante stakeholders.

Langetermijn oplossingen - in de regel zijn hiervoor meer tijd en middelen nodig, hoe wel ook hier aandacht moet zijn voor selectie van effectieve en efficiënte maatregelen.

b. Zowel curatieve als preventieve oplossingen

Curatieve oplossingen - gericht op de aanpak van objectieve verkeers(on)veiligheid, waarbij wordt gehandeld wanneer er gebreken zijn ontstaan.

Preventieve oplossingen - de aanpak is gebaseerd op het voorkomen van verkeersongevallen, waarbij geïdentificeerde aandachtsgebieden uit de analyse van beschikbare ongevallenstatistieken moet worden vertaald naar andere risicogebieden en er reeds in een vroeg stadium maatregelen kunnen worden getroffen.

Handhaving

De handhaving is een essentieel instrument om de verkeersonveiligheid aan te pakken en is niet alleen gericht op het aanpakken van de belangrijkste veroorzakers van verkeersonveiligheid, maar ook op de bescherming van de meest kwetsbare verkeersdeelnemers. De toepassing van nieuwe technologie kan de handhaving efficiënter maken, bijvoorbeeld: digitalisering van de verwerking van verkeersovertredingen, vaste of mobiele trajectcontrolesystemen en flitspalen. De capaciteitsversterking van handhavers is essentieel, terwijl de inzet van de politie bij verkeershandhaving onontbeerlijk blijft, onder andere voor de waarneming van rijden onder invloed en bij opsporingen.

Permanente educatie en voorlichting

Het verbeteren van de verkeersveiligheid behoeft de ontwikkeling van duurzame maatregelen ter bevordering van het bewustzijn onder de gemeenschap. Verkeerseducatie moet permanent zijn, omdat er steeds veranderingen plaatsvinden in de omgeving, in wet- en regelgeving en bij de verkeersdeelnemers. Permanente verkeerseducatie houdt in dat er steeds gezocht wordt naar optimale momenten voor educatie en dat op maat gesneden producten worden ontwikkeld en geïmplementeerd op basis van de kennis die men opdoet uit onderzoek naar de attitude en het gedrag van verkeersdeelnemers. Verkeersdeelnemers moeten vanaf jonge leeftijd bewust gemaakt worden van hun eigen kwetsbaarheid in het verkeer, maar ook van de gevolgen van hun gedrag. Een goede samenwerking van alle actoren - overheid, maatschappelijke organisaties, deskundigen, het bedrijfsleven - is in deze onmisbaar. Permanente educatie betreft ook personen die verantwoordelijk zijn voor de aanleg/ herinrichting van de weginfrastructuur, gezondheidswerkers, handhavers, ingenieurs en andere stakeholders. De strategieën die aangewend zullen worden zijn o.a. advocacy, sociale marketing, bewustmaking van beleidsmakers, politici, managers en de particuliere sector.

De gewenste resultaten

Voor 2025 is gekozen voor een integrale aanpak, die gesteld is op vijf pilaren voor de verkeersveiligheid van het Global Plan for the Decade of Action for road safety.

0408 - Georganiseerde en grensoverschrijdende criminaliteit

De raming voor deze code is vastgesteld op **SRD 30.000.000,-**.

Voor het opsporen en terugdringen van criminaliteit op trans- en grensoverschrijdend niveau is het noodzakelijk dat er gewerkt wordt op de volgende gebieden:

- Verminderen van zee piraterij;
- Indammen van illegale vreemdelingen;
- Aanpakken van jeugdcriminaliteit;
- Het ontmantelen van criminele organisaties;
- Aanpak mensenhandel en mensensmokkel;
- Aanpak drugscriminaliteit;
- Aanschaf van attributen en houden van trainingen.
- Uitbreiding vingersporen bestand bij vreemdelingendienst;
- Versterking grensposten;
- Versterking TIP unit;

Verder zal het Ministerie van Justitie en Politie een aanzet maken om:

- Huiselijk Geweld met dodelijke afloop aan te pakken. In de afgelopen periode is gebleken dat deze vorm van geweld steeds toeneemt.
- Traffic management. Het opzetten van een Verkeersveiligheidsinstituut. Verkeerscriminaliteit zal aangepakt worden, aangezien verkeersongevallen doodsoorzaak nummer 1 is in ons land.
- Transnational crimes. Aanpak drugs- and humantrafficking.
- Aanpak Financial crimes met daaronder specifieke aandacht voor money laundering en terrorisme financiering, bestrijding van de illegale wapenhandel, maar ook corruptie bestrijding. Getracht zal worden om een Anti Corruptie Unit op te zetten. Verder zal aandacht besteed worden aan de aanpak van cybercrime en de bemensing van het Humanrightsinstituut.
- Daarnaast zal er aandacht zijn voor de bestrijding van cybercrime en de versterking van het personeel bij het Human Rights Instituut.

Toelichting op de Prestatie en resultaat indicatoren

Hoofd Beleidsgebied: Bestuur en Justitie				
Programma	Doelprogramma	Gerealiseerd beleid 2023	Verwachte Beleidsresultaten per eind 2024	Verwachte beleidsresultaten per eind 2025
Programma: Infrastructuurele Werken				
Bouw, renovatie, inrichting dienstwoningen, politiebureaus en cellenhuizen	Verbetering huisvestingen politiebureaus.	Voortzetting bouw diverse dienstwoningen, politiebureaus en cellenhuizen; Renovatie Financiële afdeling van FCB en bureau nieuwe haven.	Voortzetting bouw diverse dienstwoningen, politiebureaus en cellenhuizen; Renovatie Financiële afdeling van FCB en bureau nieuwe haven.	De diverse politiestations in de diverse gebieden operationaliseren voor een betere dienstverlening naar de gemeenschap toe Oplevering CMK plus Oplevering FO gebouw
Programma: Rechtshandhaving en Rechtsbescherming				
Openbare orde en verkeersveiligheid	Het structureel verbeteren van de basispolitiezorg, veiligheid en leefbaarheid in de woongebieden, politiezorg in het binnenland en de verkeersveiligheid	Snelle doorstroming van verkeer, waardoor er minder aanrijdingen zijn met materiële en persoonlijke schade.	Snelle doorstroming van verkeer, waardoor er minder aanrijdingen zijn met materiële en persoonlijke schade.	Afname aanrijdingen met materiële en persoonlijke schade.
Programma: Interne en externe veiligheid				
Aanpakzware criminaliteit	Het indammen van internationale en nationale criminaliteit.	Grotere pakkansen hogere oplossingspercentage veiligheidsgevoel vergroten	- groterepakkansen - hogere oplossingspercentage - veiligheidsgevoel vergroten.	Daling van drugsmokkel en productie met 35 % Veiligheidsgevoel binnen de samenleving vergroot, de pakkansen zijn reeds verhoogd.

Titel III : Middelenbegroting

Bedragen x SRD 1.000

Kosten categorie	Omschrijving	Realisatie 2023	Vermoedelijk beloop 2024	Raming 2025	Raming 2026	Raming 2027	Raming 2028
Titel III	Ontvangsten	0	30.252	33.023	35.148	37.453	39.523
52	Schenkingen/ Donormiddelen	0	8.360	0	0	0	0
52212	Overige donaties	0	8.360	0	0	0	0
53	Niet Belasting Middelen	0	21.892	33.023	35.148	37.453	39.523
53112	Opbrengst van vuurwapen vergunningen en jachtakten	0	0	4.500	4.625	4.930	5.000
53117	Leges Rijbewijzen	0	3.469	4.000	4.500	5.000	5.500
53144	Opbrengst keuring voertuigen	0	2.100	4.000	4.500	5.000	5.500
53153	Diverse vergoedingen	0	4.023	4.023	4.023	4.023	4.023
53202	Fiscale boeten, vervolgingskosten etc.	0	4.300	0	0	0	0
53203	Diverse boetes en transacties	0	5.700	13.000	13.500	14.000	14.500
53409	Vernieuwing, verstrekking, dupliceren rijbewijzen	0	2.300	3.500	4.000	4.500	5.000

Toelichting:

Niet Belasting Middelen

53112 - Opbrengst van vuurwapen vergunningen en jachtakten

Opbrengst van vuurwapenvergunningen en jachtakten SRD 4.500.000

53117 - Leges Rijbewijzen

Leges en rijbewijzen SRD 4.000.000

53144 - Opbrengst keuring voertuigen

Keuring voertuigen SRD 4.000.000

53153 - Diverse vergoedingen

Diverse vergoedingen SRD 4.023.000

53203 - Diverse boetes en transacties

Diverse boetes en transacties SRD 13.000.000

Hierin zijn de volgende middelen verwerkt:

- Transactieboeten
- Verkeersovertredingen (rijwet).

53409 - Vernieuwing, verstrekking, dupliceren rijbewijzen

Vernieuwing rijbewijzen SRD 3.500.000

Het Korps Brandweer Suriname (KBS)**Titel I : OPERATIONELE UITGAVEN**

Bedragen x SRD 1.000

Kosten categorie	Omschrijving	Realisatie 2023	Vermoedelijk beloop 2024	Raming 2025		Raming 2026	Raming 2027	Raming 2028
		<i>Uitgaven</i>	<i>Uitgaven</i>	<i>Verplichtingen</i>	<i>Uitgaven</i>	<i>Uitgaven</i>	<i>Uitgaven</i>	<i>Uitgaven</i>
Titel I	OPERATIONELE UITGAVEN	38.483	539.254	792.686	792.686	675.000	687.000	699.000
61	<i>Lopende Uitgaven (Operationele)</i>	<i>38.483</i>	<i>530.770</i>	<i>792.686</i>	<i>792.686</i>	<i>675.000</i>	<i>687.000</i>	<i>699.000</i>
610	Lonen en salarissen	6	437.670	682.364	682.364	570.000	575.000	580.000
611	Sociale premies	1.946	65.000	82.604	82.604	70.000	75.000	80.000
612	Gebruik van goederen en diensten	36.520	27.000	27.107	27.107	33.000	34.000	35.000
616	Sociale Uitkeringen	12	1.100	611	611	2.000	3.000	4.000
62	<i>Kapitaal Uitgaven (investerings)</i>	<i>0</i>	<i>8.484</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>
620	Inventaris	0	2.000	0	0	0	0	0
621	Transport middelen	0	5.000	0	0	0	0	0
624	Gebouwen en constructies	0	1.484	0	0	0	0	0

Toelichting:**Lopende Uitgaven (Operationele)****610 - Lonen en salarissen**

BRANDWEER	BURGER		
RANG Fgr	AANTAL	Functiegroep	AANTAL
Hoofdcommandeur (BR 17)	1	Functie groep 11	0
Adjunct-Hoofdcommandeur (BR 16)	10	Functie groep 10	2
Commandeur (BR 15)	18	Functie groep 9	1
Hoofdbrandmeester 1e klasse (BR 14)	34	Functie groep 8	8
Hoofdbrandmeester (BR 13)	27	Functie groep 7	6
Adjunct-Hoofdbrandmeester (BR 12)	64	Functie groep 6	1
Brandmeester 1e klasse (BR 11)	1	Functie groep 5	4
Brandmeester (BR 10)	119	Functie groep 4	2
Onderbrandmeester (BR 09)	266	Functie groep 3	40
Hoofdbrandwacht (BR 08)	140	Functie groep 2	0
Brandwacht 1e klasse (BR 07)	1	Functie groep 1	0
Brandwacht 2e klasse (BR 06)	148	BR 01	15
Brandwacht (BR 05)	0		
Adspirant-Brandwacht (BR 02)	150		
Hulpbrandwacht 1e klasse (BR 04)	0		
Totaal aantal personeelsleden	979		79

Leeftijdsopbouw

Uit gegevens van de afdeling Personeelszaken blijkt het volgende met betrekking tot de leeftijd van het KBS personeel (2024).

Leeftijdsopbouw

Leeftijdsklasse	Brandweer	Burger
18 – 24	14	2
25 – 29	105	7
30 – 34	177	7
35 – 39	202	13
40 – 44	129	5
45 – 49	76	14
50 – 54	61	19
55 – 59	65	13
60 – 64	22	2
Totaal	851	82

Gemiddelde Loonsommen (excl. Toelagen)

Categorie:	Aantal:	Gemidd. Loon p/m:
Hoofdcommandeur	1	18.747,00
Adjunct-Hoofdcommandeur	10	17.391,00
Commandeur	18	16.114,67
Hoofdbrandmeester 1e klasse	34	14.965,06
Hoofdbrandmeester	27	13.991,96
Adjunct hoofdbrandmeester	64	13.009,16
Brandmeester 1e klasse	1	12.405,00
Brandmeester	119	11.256,51
Onderbrandmeester	266	10.364,38
Hoofdbrandwacht	140	9.620,00
Brandwacht 1e klasse	1	9.009,00
Brandwacht 2e klasse	148	8.103,53
Brandwacht	0	0
Adspirant-Brandwacht	150	6.417,00
Hulpbrandwacht 1e klasse	0	0
Totaal brandweerambtenaren	979	

Categorie:	Aantal:	Gemidd. Loon p/m:
Functie groep 11	0	0
Functie groep 10	2	10.778,00
Functie groep 9	1	9.975,00
Functie groep 8	8	8.189,00
Functie groep 7	6	7.244,50
Functie groep 6	1	6.908,00
Functie groep 5	4	6.074,75
Functie groep 4	2	5.705,50
Functie groep 3	40	5.473,60
BR 01	15	6.752,00
Totaal burgerpersoneel	79	

Personeelsverloop bij het K.B.S. (2021- 2023 (t/m 25 maart 2024.)

Jaar	Instroom	Uitstroom			
Pensioen	Ontslag	Overige	Totaal		
2022	3	22	0	7	29
2023	2	17	2	2	21
2024	0	4	0	1	5

De uitstroom bestaat uit brandweerpersoneel, dat op eigen verzoek wegens overplaatsing, het plegen van een strafrechtelijk feit, onwettige afwezigheid, overlijden, het bereiken van de pensioengerechtigde leeftijd.

Ziektebeeld

In onderstaande tabel wordt het ziektebeeld met betrekking tot het aantal ziekteverlofdagen van 2021 tot en met 2023 weergegeven. Er zal getracht worden dit aantal te laten verminderen door:

- Het bevorderen van een gezonde leefwijze middels verplicht gestelde sportbeoefening, functie en gezondheid gerelateerde oefeningen;
- Gezondheidsvoorlichting;
- Het creëren van een goed werkklimaat.

Ziektebeeld KBS

Jaar	Gemiddelde ziekteverlofdag in %
2020	2.0
2021	1.9
2022	2.5

610 - Lonen en salarissen

Kosten categorie	Omschrijving	Raming
61001	Ambtelijk salaris	426.319.000
61002	Vakantietoeslag	60.000.000
61003	Overwerk	140.000.000
61004	Bonussen en Gratificaties	1.000.000
61006	Vacatiegelden	750.000
61012	Detachering toelagen	1.550.000
61013	Functionele toelagen	15.000.000
61014	Persoonlijke toelagen	15.000.000
61015	Lesuren vergoeding	10.000.000
61016	Gezinstoelagen en Kinderbijslag	500.000
61017	Waarnemingstoelage	100.000
61018	Inconvenienten	150.000
61020	Telefoonvergoeding	100.000
61021	Representatievergoeding	700.000
61022	Huishuurvergoeding	500.000
61023	Vervoersvergoeding	500.000
61024	Overige vergoedingen	5.333.586
Totaal		682.364.000

611 - Sociale premies

Deze zijn premies waarbij de overheid gedeeltelijk of geheel inkomt voor het personeel.

611 - Sociale premies

Kosten categorie	Omschrijving	Raming
61101	Werkgeverslasten pensioenfonds	33.802.000
61102	Werkgeverslasten Staatsziekenfonds	48.802.000
Totaal		82.604.000

612 - Gebruik van goederen en diensten

Toelichting Gebruik van goederen en diensten t.b.v. Korps Brandweer Suriname:

De exploitatiekosten zijn een gevolg van:

- Het operationeel stellen van een aantal nieuwe brandweerposten waardoor de kosten van de kantoormiddelen ook zijn toegenomen (aanschaf van papier, inkt, pennen, korpsvlag, het Vaandel etc.);

- De groei van het personeelsbestand. Hierdoor zijn de medische kosten van de ambtenaren ook toegenomen;
- De trainingen voor brandweer- en burgerpersoneel ter versterking van de huidige capaciteit;
- De diverse specialistische opleidingen
- Het bevorderen van de zelfredzaamheid bij de samenleving middels voorlichtingsactiviteiten.

In het kader van verduurzaming zullen de materialen/materieel t.b.v. incidentbestrijding structureel onderhouden, gekeurd en vervangen worden. Aanschaf van werkkleding incl. schoeisel e.a. zal uitgevoerd worden.

De verrichtingen m.b.t. onderhoud, renovaties, aanpassingen, inrichting en verbetering van voorzieningen ten behoeve van gebouwen en terreinen zullen voortgezet worden.

Het brandstofverbruik zal vanwege aanschaf van meer uitrukvoertuigen en logistieke voertuigen, de uitvoering van Community Safety programma's (Meer rood op straat) in de diverse districten, inzet van een brandweervaartuig toenemen. Tevens zijn opgenomen de vaste lasten m.b.t. onderhoud van het wagenpark logistieke en uitruk- voertuigen, voeding, de aankopen van brandstof en auto-onderdelen en de nutsvoorzieningen.

De organisatie beschikt over fietsen t.b.v. de K.B.S.-bikersunit, welke ook onderhouden moeten worden. Het voornemen is om in het kader van Internationale dag van de Brandweer eventueel in dit jaar een Brandweer Award evenement te organiseren ter waardering van collega's (actieve en gepensioneerd medewerkers), die zich extra verdienstelijk hebben gemaakt zowel voor de organisatie als de samenleving. Verder heeft deze kostensoort betrekking op reis- verblijfskosten binnen, buitenland i.v.m. inhuren van deskundigen, implementatie van jaarprogramma betrekking hebbende op samenwerkingsverbanden met Brandweerorganisaties buiten Suriname o.a. Brandweer Haaglanden en Brandweer Frans-Guyana. Buitenlandse dienstreizen in verband met deelname aan o.a. stages, buitenlandse conferenties, uitwisselingsprogramma's, trainingen en opleidingen inclusief verzekeringskosten en reiskosten etc. Onderscheidingen (ambtsjubilea etc.) zullen uitgevoerd worden en eventuele achterstanden hierin zullen in 2025 ingelopen worden.

612 - Gebruik van goederen en diensten

Kosten categorie	Omschrijving	Raming
61201	Kosten opleiding Binnenland, excl. Reis & Verblijf	100.000
61202	Kosten opleiding Buitenland, excl. Reis & Verblijf	100.000
61205	Deskundigen Binnenland	40.000
61208	Binnenlandse reiskosten	40.000
61209	Binnenlandse verblijfskosten	100.000
61210	Buitenlandse reiskosten	500.000
61211	Buitenlandse verblijfskosten	600.000
61213	Overige Externen	2.200.000
61215	Kantoormiddelen (papier, pennen etc.)	1.000.000
61216	Kopieer	110.000
61217	Drukwerk & grafisch materiaal	60.000
61219	Onderhoud meubilair en Inventaris	200.000
61220	Onderhoud Kantoormiddelen	1.000.000
61221	Vergaderkosten	100.000
61222	Verbruiksgoederen (cartridge en diskettes)	900.000
61223	Onderhoudskosten automatisering	360.000
61224	Licenties en programmakosten	200.000
61225	Datalijnen	60.000
61226	Advertenties en Bekendmakingen	30.000
61227	Radio en Tv programma's	45.000
61228	Brochure en andere Periodieken	30.000
61229	Tentoonstellingen	20.000
61230	Overige kantoorkosten	150.000

61232	Overige kosten voorlichting	45.000
61233	Huur gebouwen en Terreinen	100.000
61234	Onderhoud van gebouwen en terreinen	1.507.000
61235	Verbouwingen	1.000.000
61238	Telefoon uitgaven	1.000.000
61239	Gas	250.000
61240	Water	400.000
61241	Electriciteit	500.000
61244	Representatie (nationale en internationale vertegenwoordigingen)	15.000
61245	Abonnementen en Vakliteratuur	20.000
61246	Verzekering	60.000
61247	Schoonmaak	1.000.000
61248	Gereedschappen en Apparatuur	200.000
61249	Werkkleding incl. schoeisel e.a.	5.500.000
61251	Voeding	3.500.000
61252	Contributie	500.000
61257	Dienst specifieke exploitatie kosten	500.000
61259	Nationale en Internationale manifestaties w.o. cultuur en sport	150.000
61260	Onderscheidingen	1.000.000
61263	Overige Algemene Kosten	700.000
61279	Medicijnen	500.000
61283	Huur van voertuigen	15.000
61284	Onderhoud en exploitatie dienstvoertuigen	700.000
Totaal		27.107.000

616 - Sociale Uitkeringen

Hierin zijn meegenomen de medische kosten van personeelsleden en gepensioneerden. Tevens kan deze aangewend worden t.b.v. sociale noden, voor het uitbetalen van stagiaires als een tegemoetkoming en een sociaal pakket aan gepensioneerden aan het eind van het jaar. Verder zal t.b.v. de gepensioneerden een bijeenkomst dag worden georganiseerd.

616 - Sociale Uitkeringen

Kosten categorie	Omschrijving	Raming
61603	Bijdragen aan huishoudens	50.000
61604	Gunstuitgaven en andere Onverplichte betalingen	50.000
61606	Bijdragen aan Overigen	50.000
61611	Lig- en Verpleegkosten	150.000
61612	Poliklinische Kosten	311.000
Totaal		611.000

TITEL II : PROGRAMMA'S

Bedragen SRD 1.000

Kosten Categorie	Programma's	Realisatie 2023	Vermoedelijk beloop 2024	Raming 2025		Raming 2026	Raming 2027	Raming 2028
		<i>Uitgaven</i>	<i>Uitgaven</i>	<i>Verplichtingen</i>	<i>Uitgaven</i>	<i>Uitgaven</i>	<i>Uitgaven</i>	<i>Uitgaven</i>
TITEL II	PROGRAMMA'S	30.543	60.000	0	26.250	92.000	94.000	96.000
01	Infrastructurele Werken	7.047	10.000	0	6.000	11.000	12.000	13.000
0104	Aanschaf, bouw, renovatie en inrichting gebouwen Justitie	4.416	0	0	0	0	0	0
0106	Verbetering infrastructuur KBS	2.631	10.000	0	6.000	11.000	12.000	13.000
07	Onderzoek en Ontwikkeling	23.496	50.000	0	20.250	81.000	82.000	83.000
0744	Versterking Brandweezorg	23.496	50.000	0	20.250	81.000	82.000	83.000

Toelichting : Programma's

0106 - Verbetering infrastructuur KBS

Verbetering infrastructuur:

De raming voor deze code is vastgesteld op **SRD 6.000.000,-**. De voortzetting van de bouw van de nieuwe brandweerkazerne aan de Cederstraat te Nieuw Nickerie zal plaatsvinden. Het K.B.S. heeft een ernstig tekort aan dienstwoningen. Doorgangshuizen te Albina, Friendship en Lelydorp kan een oplossing hierin brengen. Het streven is, om in 2025 met de bouw hiervan een aanvang te maken. De bouwsels op het terrein te Waterloo zullen gebruiksklaar gemaakt worden met als gebruiksbestemming een hulpkazerne annex trainingscentrum (sportveld, trainingslokaal, een werkruimte voor onderhoud adembeschermende middelen annex vulunit ademluchtflessen, reinigings- droogunit t.b.v. bluskleding etc.)

De voorbereidingen zullen getroffen worden m.b.t. aanvang van de bouw van een nieuw hoofdkantoorgebouw aan de Verlengde Gemenelandsweg (terrein hoofdkazerne). Verder zal landelijk renovatie, restauratie, uitbreiding en/ of het inrichten van bestaande kazernes en dienstwoningen plaatsvinden.

De hieronder genoemde bouwprojecten, die vanwege diverse redenen niet/wel zijn voortgezet zullen het komend jaar aangepakt worden m.n.:

- Brandweer Opleidingscentrum te Santo Boma: zwembad, kleedgebouw en zes leslokalen incl. kantoorruimtes;
- Brandweerkazerne te Tijgerkreek (district Saramacca).

0744 - Versterking Brandweezorg

De raming voor deze code is vastgesteld op **SRD 20.250.000,-**. De huidige K.B.S.-bikersunit zal kwantitatief uitgebreid worden. Het ligt in de bedoeling deze ook in de districten Nickerie en Marowijne in te stellen. Fietsen, uniformkleding met bijbehorende attributen zullen in het kader hiervan aangeschaft worden.

De aanschaf van Persoonlijke Standard Uitrusting (P.S.U.) (uniformkleding, uitrukuitrusting met bijbehorende attributen) zal voortgezet worden.

Met betrekking tot effectief en efficiënt repressief optreden zullen materialen t.b.v. brandbestrijding en hulpverlening aangeschaft worden. Verder zal de vul-unit van de afdeling persoonlijke beschermingsmiddelen vervangen worden.

Het community safety programma ter bevordering van de burgerparticipatie en zelfredzaamheid met betrekking tot brandveiligheid, zal landelijke voortgezet worden.

De activiteiten die hieruit zullen voortvloeien zijn:

- Meer Rood op Straat met als sub-activiteiten huisbezoekjes, rookmeldersproject en scholenbezoek etc.;
- Droge tijd awareness periode;
- Vuurwerk awareness periode;
- Videoproducties.

Het reguliere onderhoud van de bluswaterwinplaatsen zal landelijk worden voortgezet. Voorwaarden m.b.t. diverse bluswaterwinplaatsen conform de classificatie van de risicogebieden zullen worden

De voortzetting van de uitvoering van risico-inventarisatie en -analyse van diverse verzorgingsgebieden zullen uitgevoerd worden. Zo ook het ontwikkelen van aanvalsplannen, bevelvoerderskaarten/bereikbaarheidskaarten.

De infrastructurele voorzieningen met betrekking tot de radioverbinding landelijk zal verder aangepakt worden. Radioverbindingsapparatuur en communicatiemiddelen zullen aangeschaft worden. Het project camerabeveiliging t.b.v. de diverse kazernes is van essentieel belang en zal dit jaar geïmplementeerd worden. In het kader van automatisering zal het serversbestand uitgebreid worden met nog servers, switch en routers. De telefooncentrale is verouderd en zal vervangen worden. Verder zal de vulunit t.b.v. het vullen van de ademlucht flessen en unit met toebehoren m.b.t. reinigen en drogen van maskers vervangen worden.

Vanwege technische afschrijvingen van voertuigen dient het wagenpark in 2025 verder worden aangevuld en versterkt te worden met de aanschaf van o.a. uitrukvoertuigen en logistieke voertuigen. Gefaseerd aanschaffen van goed gebruikte/nieuwe uitrukvoertuigen met inventaris zal worden voortgezet betreffende blusvoertuigen, watertankwagens, trekkers etc.

Het is wenselijk voor calamiteiten van kleine omvang minder personeel in te zetten. In dit kader zal aangeschaft worden motorfietsen (Brandweer Motor Ondersteuning) en/of snelle interventie voertuigen uitgerust met de nodige middelen.

Verder zullen vanwege de diverse specialismen zoals het duikersteam, Grimp etc. de noodzakelijke materialen met bijbehoren aangeschaft worden.

Het brandweertechische onderhoud van brandweervoertuigen zal door het K.B.S. plaatsvinden, terwijl het voertuigtechnische onderhoud door externe deskundigen moeten geschieden.

Hiertoe zullen onderhoudsovereenkomsten aangegaan worden met externe gekwalificeerde bedrijven.

Aanschaf van onderdelen en middelen (apparatuur) ten behoeve van onderhoud materieel, materiaal en persoonlijke uitrustingsmiddelen zal plaatsvinden. De reinigings- en testapparatuur voor adembescherming met toebehoren moet vervangen worden.

In het kader van de internationale samenwerking met bevriende naties en nationale samenwerkingen zullen samenwerkingsovereenkomsten worden voortgezet/aangegeven.

In 2025 zullen opleidingen/trainingen in verband met verdere deskundigheids- en loopbaanontwikkeling voortgezet worden zoals:

- Managementtrainingen op zowel strategisch, tactisch als operationeel niveau;
- De Elementaire Brandweer Opleiding is voorbereid en eventueel aangegeven.
- De aanvang van brandweertechische opleidingen/training op officiersniveau.
- De opleiding Officiersvorming Brandweer is aangegeven/voortgezet.

Er zullen ook brandweertechische specialistische trainingen/opleidingen georganiseerd worden o.a.: Search & Rescue, duiker, ICT, preventiefunctaris, Officier gevaarlijke stoffen etc.

Ook zullen in het kader van de Oil en Gas sector kwalitatieve voorbereidingen worden getroffen op de domeinen petrochemische en scheepsbrandbestrijding.

Deze zullen lokaal en/of in het buitenland gevolgd worden. Bij de uitvoering hiervan zullen indien nodig docenten lokaal en /of vanuit het buitenland aangetrokken worden.

Het docentenkorps zal versterkt worden met meer docenten. In dit kader zal er een opleiding ter verkrijging van een Pedagogische Getuigschrift/ Instructeur Algemeen georganiseerd worden.

Er zal ook een aanvang gemaakt worden met refreshmenttraining Levensreddende handelingen voor het brandweerpersoneel.

In verband met het voorkomen / herkennen zal er meer aandacht geschonken worden aan het personeel, dat betrokken raakt bij gruwelijke gebeurtenissen. Er zullen hiertoe trainingen worden verzorgd.

Voorzieningen zullen worden getroffen m.b.t. het aanwerven van rekruten t.b.v. Elementaire Brandweer Opleiding 2025. Het periodiek medische onderzoek van het personeel zal voorbereid worden.

Toelichting op de Prestatie en resultaat indicatoren

Programma	Doel programma	Gerealiseerd 2023	Verwachte Beleidsresultaten per eind 2024	Verwachte beleidsresultaten per eind 2025
Programma: Infrastructurale Werken				
Verbetering Infrastructuur K.B.S. 0106/ Bouw renovatie en inrichting KBS	Verbetering huisvesting brandweer-kazerne en voortzetting bouwwerkzaamheden diverse bouwprojecten	- Start bouw brandweerkazerne en dienstwoningen te Moeno. - Start bouw doorgangshuizen Albina, Friendship en Lelydorp	-Hervatting bouw: • multifunctioneel opleidingscentrum t.b.v. het KBS gelegen te Santo Boma in het district Wanica; • brandweerkazerne Tijgerkreek -Afgebouwd dienstwoning te Moengo -Voorbereidingen getroffen en aanvang gemaakt met de bouw van • nieuwe brandweerkazerne Cederstraat te - Nieuw-Nickerie • Hoofdkantoorgebouw - aan de Verlengde Gemenelandsweg; • doorgangshuizen te Albina, Lelydorp en Friendship -Voortgezet	-In proces uitvoering bouw doorgangshuizen Albina, Friendship en Lelydorp. -Dienstwoningen te Moengo afgerond en in gebruik genomen. -Voortzetting renovatie gebouwen te Waterloo. -Afgebouwd leslokalen en kleedgebouw en voortzetting van de bouwwerkzaamheden voor het zwembad. - Voortzetting renovatiewerkzaamheden bestaande huisvesting in uitvoering. -Bestektekening nieuw hoofdkantoorgebouw annex Alarmcentrale Verl. Gemenelandsweg is voorbereid en bouw is aangegeven. -Garage Wageningen en Tamanredjo en Albina uitgebreid. -Terrein Flora is omraasterd, bestektekening nieuw kazerne te Flora is

			renovatiewerkzaamheden aan diverse kazernes -Bouwsels te Waterloo zijn gerenoveerd.	voorbereid en bouw eventueel is aangevangen. -Bouw kazerne te Tijgerkreek hervat.
Programma: Onderzoek en Ontwikkeling				
0744 Versterking brandweer zorg	Formuleren en uitvoeren van beleid ter versterking van de verschillende diensten.	-Final draft Technische Brandveiligheidsvoorschriften Suriname ontwikkeld. -Voortgezet landelijke community safety (meer rood op straat, droge tijd en vuurwerkperiode etc.). -Voortgezet implementatie fysieke invulling brandweer in de diverse verzorgingsgebieden o.a. het bevorderen van zelfredzaamheid bij de dorpswoongemeenschappen. -Regulier onderhoud bluswaterwinplaatsen landelijk uitgevoerd. -Voortzetting aanleggen, capaciteit en bereikbaarheid diverse bluswatervoorzieningen vindt conform geformuleerd beleid plaats. -Internationale samenwerking met buitenlandse brandweerorganisaties voortgezet. -Voortzetting samenwerking met andere overheidsinstanties/ stakeholders. -Voortzetting risico-inventarisatie van de diverse verzorgingsgebieden en risico-analyse ten behoeve van de brandweezorg voortgezet en opgemaakt. -Bevelvoerderskaarten en aanvalsplannen ontwikkeld. -Voortgezet aanschaf kleding, uitrusting en attributen. -Voortgezet aanschaffing materialen ten behoeve van brandbestrijding en hulpverlening. -Voortgezet aanschaffing van logistieke- en uitrukvoertuigen. (blus- en redvoertuigen, watertankwagens). -In uitvoering onderhoudsovereenkomst deskundig bedrijf m.b.t. voertuig technisch onderhoud uitrukvoertuigen.	-Voortgezet landelijke community safety (meer rood op straat, droge tijd en vuurwerk awareness periode etc.). -Voortgezet implementatie fysieke invulling brandweer in de diverse verzorgingsgebieden o.a. het bevorderen van zelfredzaamheid bij de dorpswoongemeenschappen. -Regulier onderhoud bluswaterwinplaatsen landelijk uitgevoerd. -Voortzetting aanleggen, capaciteit en bereikbaarheid diverse bluswatervoorzieningen vindt conform geformuleerd beleid plaats. -Internationale samenwerking met buitenlandse brandweerorganisaties voortgezet. -Voortzetting nationale samenwerking met andere overheidsinstanties/ stakeholders. -Voortzetting risico-inventarisatie van de diverse verzorgingsgebieden en risico-analyse ten behoeve van de brandweezorg voortgezet en opgemaakt. -Bevelvoerderskaarten en aanvalsplannen ontwikkeld. -Voortgezet aanschaf kleding, uitrusting en attributen. -Voortgezet aanschaffing materialen ten behoeve van brandbestrijding en hulpverlening. -Voortgezet aanschaffing van logistieke- en uitrukvoertuigen. (blus- en redvoertuigen, watertankwagens). -Aangeschaft fietsen t.b.v. de Bikers-unit in het kader van Community Safety programma. -Onderhoudsovereenkomst met een deskundig bedrijf m.b.t. voertuig technisch onderhoud uitrukvoertuigen is aangegaan en uitgevoerd. -Aangeschaft auto-onderdelen i.v.m. brandweertechisch onderhoud door K.B.S. -Geïmplementeerd camerabeveiliging t.b.v. de	-Implementatie goedgekeurd organogram KBS. -Aanvang / voortzetting Elementaire Brandweer Opleiding. -Specialistische trainingen zijn georganiseerd. -Officierenkorps versterkt met management skills op diverse leidinggevend niveaus. -Start Officiers Vorming opleiding. -Voortgezet landelijke community safety (meer rood op straat, droge tijd en vuurwerkperiode etc.). -Voortgezet implementatie fysieke invulling brandweer in de diverse verzorgingsgebieden o.a. het bevorderen van zelfredzaamheid bij de dorpswoongemeenschappen. -Regulier onderhoud bluswaterwinplaatsen landelijk uitgevoerd. -Voortzetting aanleggen, capaciteit en bereikbaarheid diverse bluswatervoorzieningen vindt conform geformuleerd beleid plaats. -Internationale samenwerking met buitenlandse brandweerorganisaties voortgezet. -Voortzetting samenwerking met andere overheidsinstanties/ stakeholders. - Voortzetting risico-inventarisatie van de diverse verzorgingsgebieden en risico-analyse ten behoeve van de brandweezorg voortgezet en opgemaakt. -Bevelvoerderskaarten en aanvalsplannen ontwikkeld. -Voortgezet aanschaf kleding, uitrusting en

		-Aangeschaft auto-onderdelen i.v.m. brandweertechisch onderhoud door KBS. -Voortzetting aanschaf ICT-middelen: - Radiocommunicatie-apparatuur. - communicatie middelen o.a. laptops, desktoppen, beamers etc. - servers, switch en routers - Start aanschaf van 3 blusvoertuigen	diverse kazernes -Voortzetting aanschaf I.C.T-middelen: • Radiocommunicatie-apparatuur. • communicatiemiddelen o.a. laptops, desktoppen, beamers etc. • servers, switch en routers -De Onderofficiersopleiding is afgerond. -Start Officiers Vorming opleiding. -Managementtrainingen op zowel strategisch, tactisch als operationeel niveau zijn verzorgd. -Specialistische trainingen zijn verzorgd. -Het proces van aanwerving van rekruten t.b.v. KBS is ingezet.	attributen. -Voortgezet aanschaffing materialen ten behoeve van brandbestrijding en hulpverlening. -Voortgezet aanschaffing van logistieke- en uitrukvoertuigen. (blus- en redvoertuigen, watertankwagens). -In uitvoering onderhoudsovereenkomst deskundig bedrijf m.b.t. voertuig technisch onderhoud uitrukvoertuigen. -Aangeschaft auto-onderdelen i.v.m. brandweertechisch onderhoud door K.B.S. -Voortzetting aanschaf I.C.T-middelen zoals: radiocommunicatie-apparatuur (portofoons en mobilofoons) en Communicatiemiddelen (laptops, desktoppen, beamers, servers, switch en routers). -Telefooncentrale is vervangen.

Beveiligings- en Bijstandsdienst Suriname

Titel I : OPERATIONELE UITGAVEN

Bedragen x SRD 1.000

Kosten categorie	Omschrijving	Realisatie 2023	Vermoedelijk beloop 2024	Raming 2025		Raming 2026	Raming 2027	Raming 2028
		<i>Uitgaven</i>	<i>Uitgaven</i>	<i>Verplichtingen</i>	<i>Uitgaven</i>	<i>Uitgaven</i>	<i>Uitgaven</i>	<i>Uitgaven</i>
Titel I	OPERATIONELE UITGAVEN	181.944	201.136	306.210	306.210	271.000	283.000	394.900
61	Lopende Uitgaven (Operationele)	181.944	201.136	306.210	306.210	271.000	283.000	394.900
610	Lonen en salarissen	159.778	177.081	276.548	276.548	240.000	250.000	359.900
611	Sociale premies	14.828	16.000	19.497	19.497	18.000	19.000	20.000
612	Gebruik van goederen en diensten	7.338	8.055	10.165	10.165	13.000	14.000	15.000

Toelichting:**Lopende Uitgaven (Operationele)****610 - Lonen en salarissen**

De beveiliging- en Bijstandsdienst Suriname bestaat heden uit 377 personeelsleden, waarvan 365 beveiligingsambtenaren en 12 burger personeelsleden. Tot het burger personeel worden gerekend de administratieve krachten, beleidsmedewerkers, stafmedewerkers, bode/chauffeur en interieur verzorgers. De BBS kampt met een structureel personeelstekort, vanwege onderbezetting.

Om dit tekort op te heffen zijn wij gestart met de opleiding van 244 rekruten.

De nadruk zal gelegd worden op het verzorgen van diverse opleidingen zoals vervat in het reglement van de dienst, alsmede het verzorgen van interne trainingen en opleidingen, zodat de dienst een professioneel karakter kan verkrijgen.

610 - Lonen en salarissen

Kosten categorie	Omschrijving	Raming
61001	Ambtelijk salaris	189.108.500
61002	Vakantietoeslag	76.851.500
61003	Overwerk	10.000.000
61004	Bonussen en Gratificaties	140.000
61006	Vacatiegelden	12.500
61012	Detachering toelagen	12.500
61013	Functionele toelagen	250.000
61014	Persoonlijke toelagen	25.000
61016	Gezinstoelagen en Kinderbijslag	7.500
61017	Waarnemingstoelage	5.500
61018	Inconvenienten	135.000
Totaal		276.548.000

611 - Sociale premies

Tot de Sociale Premies behoren de kosten met betrekking tot de pensioenvergoedingen en ziekenfonds.

Personeelsbestand

Rangen/beveiligingsambtenaren	Aantal	Burgerpersoneel	Aantal
Beveiligings inspecteur 1e kl.	16	Secretaresse	1
Beveiligings inspecteur 2e kl	1	Beleidsmedewerker	2
Hfd. Beveiligings ambt. 1e kl	8	Med pz	1
Hfd. Beveiligings ambt. 2e kl	8	Adm med	1
Hfd. Beveiligings ambt. 3e kl	31	Interieur verzorger	3
Beveiligings ambt. 1e kl	73	Stafmedewerker	2
Beveiligings ambt. 2e kl	74	Med secretariaat	1
Beveiligings ambt. 3e kl	63	Bode / chauffeur	1
Beveiligings ambt. 4e kl	91		
Totaal	365		12

Personeelsbestand

Jaar	Instroom	Uitstroom		
		Pensioen	Ontslag	Overplaatsing
2018		3	4	5
2019	1	6	3	1
2020	95 rekruten	2		
2021		6	3	
2022		6		
2023	244 rekruten	3		

Leeftijdsopbouw

Het gemiddelde aantal ziekteverlofdagen over de periode januari 2015 t/m april 2019

Jaar	Gemiddelde ziekte verlofdagen
2018	3
2019	3
2020	2
2021	2
2022	4

Gemiddelde loonsommen

Catogorie: beveiligingsambtenaren	Per maand	Per jaar
Bev. Inspecteur 1e kl.	14.250	171.000
Bev. Inspecteur 2e kl.	13.251	159.012
Hfd. Bev. Ambt 1e kl.	11.519	138.228
Hfd. Bev. Ambt 2e kl.	10.642	127.704
Hfd. Bev. Ambt 3e kl.	9.818	117.816
Bev. Ambt. 1e kl.	9.026	108.312
Bev. Ambt. 2e kl.	8.331	99.972
Bev. Ambt. 3e kl.	7.718	92.616
Bev. Ambt. 4e kl.	7.203	86.436
Rekruut	5.395	64.740
Catogorie: burgerpersoneel		
Secretaresse	8.584	103.008
Adm. Medew. JusPol	5.905	70.860
Interieur verzorger (3x)	5.395	194.220
Beleidsmedewerker (2x)	10.613	254.712
Medew. PZ	6.152	73.824
Stafmedewerker (2x)	7.827	187.848
Med secretariaat	7.237	86.844
Bode / chauffeur	5.593	67.116

611 - Sociale premies

Kosten categorie	Omschrijving	Raming
61101	Werkgeverslasten pensioenfonds	9.748.500
61102	Werkgeverslasten Staatsziekenfonds	9.748.500
Totaal		19.497.000

612 - Gebruik van goederen en diensten

Verder hebben de lopende kosten hoofdzakelijk betrekking op de noodzakelijke voorzieningen en vaste lasten ten behoeve van de dienst en de dienstverlening naar de diverse instanties, alsmede het in stand houden van het geheel apparaat. Hierin zijn onder andere opgenomen: kantoorkosten, water, elektriciteit, onderhoud gebouwen en terreinen, bewaking wapenmagazijn, service en reparatie van dienstvoertuigen, brandstof, voeding, kleding en bewassing.

Conform wettelijke bepalingen dient het beveiligingspersoneel voorzien te worden van voorgeschreven uniformkleding met bijbehorende uitrusting.

612 - Gebruik van goederen en diensten

Kosten categorie	Omschrijving	Raming
61201	Kosten opleiding Binnenland, excl. Reis & Verblijf	300.000
61205	Deskundigen Binnenland	100.000
61208	Binnenlandse reiskosten	5.000
61209	Binnenlandse verblijfskosten	25.000
61210	Buitenlandse reiskosten	25.000
61211	Buitenlandse verblijfskosten	50.000
61212	Overige kosten opleidingen	20.000
61215	Kantoormiddelen (papier, pennen etc.)	200.000
61216	Kopieer	5.000
61217	Drukwerk & grafisch materiaal	15.000
61218	Bode diensten	1.000
61219	Onderhoud meubilair en Inventaris	50.000
61220	Onderhoud Kantoormiddelen	50.000
61221	Vergaderkosten	45.000
61222	Verbruiksgoederen (cartridge en diskettes)	100.000
61223	Onderhoudskosten automatisering	50.000
61224	Licenties en programmakosten	50.000
61225	Datalijnen	50.000
61226	Advertenties en Bekendmakingen	20.000
61228	Brochure en andere Periodieken	5.000
61229	Tentoonstellingen	20.000
61230	Overige kantoorkosten	20.000
61231	Overige kosten Automatisering	50.000
61234	Onderhoud van gebouwen en terreinen	350.000
61235	Verbouwingen	100.000
61238	Telefoon uitgaven	50.000
61240	Water	50.000
61241	Electriciteit	50.000
61245	Abonnementen en Vakliteratuur	5.000
61246	Verzekering	100.000
61247	Schoonmaak	600.000
61248	Gereedschappen en Apparatuur	25.000
61249	Werkkleding incl. schoeisel e.a.	5.788.000
61250	Bewaking	35.000
61251	Voeding	325.000
61257	Dienst specifieke exploitatie kosten	40.000
61259	Nationale en Internationale manifestaties w.o. cultuur en sport	35.000
61260	Onderscheidingen	200.000
61263	Overige Algemene Kosten	30.000
61264	Wapens en minutie	582.500
61276	Verzorgingskosten (nazorg)	3.000
61279	Medicijnen	3.000
61283	Huur van voertuigen	5.000
61284	Onderhoud en exploitatie dienstvoertuigen	532.500
Totaal		10.165.000

TITEL II : PROGRAMMA'S

Bedragen SRD 1.000

Kosten Categorie	Programma's	Realisatie 2023	Vermoedelijk beloop 2024	Raming 2025		Raming 2026	Raming 2027	Raming 2028
		<i>Uitgaven</i>	<i>Uitgaven</i>	<i>Verplichtingen</i>	<i>Uitgaven</i>	<i>Uitgaven</i>	<i>Uitgaven</i>	<i>Uitgaven</i>
TITEL II	PROGRAMMA'S	171	3.000	0	1.125	2.000	2.100	2.200
01	Infrastructurele Werken	171	1.220	0	0	0	0	0
0104	Aanschaf, bouw, renovatie en inrichting gebouwen Justitie	171	0	0	0	0	0	0
0107	Verbetering infrastructuur BBS	0	1.220	0	0	0	0	0
02	Institutionele versterking	0	1.780	0	1.125	2.000	2.100	2.200
0209	Reorganisatie en capaciteitsverster- king BBS	0	1.780	0	1.125	2.000	2.100	2.200

Toelichting : Programma's
0209 - Reorganisatie en capaciteitsversterking BBS

 De raming voor deze code is vastgesteld op **SRD 1.125.000,-**.

- Herstructurering BBS organisatie
- Ontwerpen van een nieuw organogram, aanpassing van taakomschrijvingen, werkprocessen en formatieplan.
- Implementatie reorganisatie
- Evaluatie/aanpassing Reglement BBS (aug. 2000).
- Capaciteit versterking menskracht
- Werving en opleiding nieuwe lichting rekruten.
- Rekrutering / bemensing van de nieuwe afdelingen
- Jaarlijkse management trainingen voor officieren en onderofficieren.
- Gespecialiseerde vaktrainingen en refreshment trainingen.
- Opzetten van een reguliere interne opleidingsstructuur en –programma's.

Toelichting op de Prestatie en resultaat indicatoren BBS 2025

Programma	Doel programma	Gerealiseerd Beleid 2023	Verwachte Beleidsresultaten per eind 2024	Verwachte beleidsresultaten per eind 2025
Programma: Institutionele versterking				
0209 Reorganisatie en capaciteitsversterking BBS	Verbetering capaciteitsversterking	Geen	– Herstructurering BBS organisatie – Ontwerpen van een nieuw organogram, aanpassing van taakomschrijvingen, werkprocessen en formatieplan. – Implementatie reorganisatie – Evaluatie/aanpassing Reglement BBS (aug. 2000). – Capaciteit versterking menskracht – Werving en opleiding nieuwe lichting rekruten. – Rekrutering / bemensing van de nieuwe afdelingen – Jaarlijkse management trainingen voor officieren en onderofficieren. – Gespecialiseerde vaktrainingen en refreshment trainingen. – Opzetten van een reguliere interne opleidingsstructuur en programma's.	– Herstructurering BBS organisatie – Ontwerpen van een nieuw organogram, aanpassing van taakomschrijvingen, werkprocessen en formatieplan. – Implementatie reorganisatie – Evaluatie/aanpassing Reglement BBS (aug. 2000). – Capaciteit versterking menskracht – Werving en opleiding nieuwe lichting rekruten. – Rekrutering / bemensing van de nieuwe afdelingen – Jaarlijkse management trainingen voor officieren en onderofficieren. – Gespecialiseerde vaktrainingen en refreshment trainingen. – Opzetten van een reguliere interne opleidingsstructuur en – programma's.

Afdeling 2. Het Ministerie van Binnenlandse Zaken

DIRECTORAAT BINNENLANDSE ZAKEN

Het directoraat Binnenlandse Zaken stelt zich ten doel diens toebedeelde taken uit te voeren met als voornaamste uitgangspunten efficiëntie en effectiviteit, alsook het onverminderde streven naar een hoogwaardige kwaliteit van de dienstverlening.

Formeel is dit directoraat belast met de volgende taken:

1. Het administratiefrechtelijke verkeer binnen de overheid;
2. Aangelegenheden betreffende de volksraadplegingen en de verkiezingen van leden voor de volks vertegenwoordigende lichamen;
3. Het overheidspersoneelsbeleid en de functionering van het overheidsapparaat;
4. De burgeradministratie en de bevolkingsboekhouding in geheel Suriname;
5. De afgifte van paspoorten – , nationaliteits- en legitimatiebewijzen en;
6. De uitgifte van staatsbladen en het advertentieblad van de Republiek van Suriname;
7. De archivalia, het één en ander in overleg met het Ministerie van Onderwijs en Volksontwikkeling;
8. Religieuze aangelegenheden;
9. Het ontwikkelen, coördineren, (doen) implementeren en uitdragen van een nationaal genderbeleid, met als resultaat een evenwichtige ontwikkeling c.q. gelijke kansen voor mannen en vrouwen.

Directoraat Binnenlandse Zaken

Titel I : OPERATIONELE UITGAVEN

Bedragen x SRD 1.000

Kosten categorie	Omschrijving	Realisatie 2023	Vermoedelijk beloop 2024	Raming 2025		Raming 2026	Raming 2027	Raming 2028
		<i>Uitgaven</i>	<i>Uitgaven</i>	<i>Verplichtingen</i>	<i>Uitgaven</i>	<i>Uitgaven</i>	<i>Uitgaven</i>	<i>Uitgaven</i>
Titel I	OPERATIONELE UITGAVEN	275.335	722.801	890.450	890.450	994.420	1.163.506	1.315.726
61	<i>Lopende Uitgaven (Operationele)</i>	275.295	722.601	890.100	890.100	994.045	1.163.106	1.315.301
610	Lonen en salarissen	249.427	637.556	805.000	805.000	892.475	1.034.966	1.167.341
611	Sociale premies	19.253	65.000	70.000	70.000	84.450	100.000	115.800
612	Gebruik van goederen en diensten	6.590	20.000	15.000	15.000	17.000	28.000	32.000
616	Sociale Uitkeringen	25	45	100	100	120	140	160
62	<i>Kapitaal Uitgaven (investerinaen)</i>	40	200	350	350	375	400	425
620	Inventaris	40	200	350	350	375	400	425

Toelichting:

Lopende Uitgaven (Operationele)

610 - Lonen en salarissen

De lonen en salarissen voor het dienstjaar 2025 zijn vastgesteld op **SRD 805.000.000,-**

De samenstelling van de personeelskosten is gebaseerd op:

1. de reguliere periodieke verhoging aan landsdienaren,
2. de schaalbevorderingen en benoemingen welke worden toegekend aan landsdienaren,
3. het aantrekken van potentieel kader en diverse consultants.
4. Langere werkuren van diverse afdelingen in verband met de pre-en post electorale activiteiten.

Het toekennen van gratificaties aan landsdienaren met respectievelijk 25, 30, 35 en 40 dienstjaren;

De toekenning van toeslagen aan landsdienaren vanwege de aard van de functie, zoals functionele toelagen, persoonlijke toelagen, representatievergoeding, telefoonvergoeding, alsmede de verhoogde vergoedingen aan commissies;

De toekenning van stabiliserende en koopkrachtversterkende toelagen.

Het directoraat Binnenlandse Zaken telt in totaal 3794 landsdienaren.

In het jaar 2025 zullen 39 landsdienaren van het directoraat Binnenlandse Zaken gehuldigd worden in verband met een 25-, 30-, 35- of 40-jarig dienstverband. De onderstaande tabel geeft een overzicht weer.

Aantal Dienstjaren	Aantal landsdienaren
25	10
30	7
35	17
40	5

Aan de hand van de huidige FISO-functiegroepen kan het personeel als volgt worden ingedeeld:

- Functiegroep 3 – 5 : Lager kader
- Functiegroep 6 – 8 : Midden kader
- Functiegroep 9 en hoger : Hoger kader

Onderstaande tabel geeft de samenstelling van het BiZa-personeel per juli 2024 weer naar gender en kader.

Personeelsbestand	personeel per juni 2023	totaal				
man	vrouw					
abs	rel	abs	rel	abs	rel	
categorie landsdienaren	1563	100%	1642	100%	3204	100%
lager Kader(fg 3-5)	297	44%	381	56%	678	100%
midden kader(FG 6-8)	999	54%	887	46%	1886	100%
Hoger Kader	257	43%	364	57%	621	100%
Onbekend	10	57%	9	43%	19	100%

De volgende tabel geeft een overzicht van het personeelsverloop naar dienstjaar, instroom en uitstroom.

Dienstjaar	Instroom	Uitstroom			
Pensioen	Ontslag	Overplaatsing	Totaal		
2023	62	20	16	5	103
2024		31	26	26	83
2025		26			

610 - Lonen en salarissen

Kosten categorie	Omschrijving	Raming
61001	Ambtelijk salaris	581.140.000
61002	Vakantietoeslag	50.421.103
61003	Overwerk	133.956.000
61004	Bonussen en Gratificaties	666.000
61006	Vacatiegelden	12.014.397
61012	Detachering toelagen	8.000

61013	Functionele toelagen	19.525.000
61014	Persoonlijke toelagen	1.842.500
61015	Lesuren vergoeding	3.000.000
61016	Gezinstoelagen en Kinderbijslag	981.500
61017	Waarnemingstoelage	75.500
61020	Telefoonvergoeding	15.000
61021	Representatievergoeding	650.000
61023	Vervoersvergoeding	425.000
61024	Overige vergoedingen	280.000
Totaal		805.000.000

611 - Sociale premies

Het bedrag voor de sociale premies is vastgesteld op **SRD 70.000.000,-** voor het dienstjaar 2025 komt door de verhoging van 33% (koopkrachtversterking) aan de landsdienaren.

611 - Sociale premies

Kosten categorie	Omschrijving	Raming
61101	Werkgeverslasten pensioenfonds	30.000.000
61102	Werkgeverslasten Staatsziekenfonds	40.000.000
Totaal		70.000.000

612 - Gebruik van goederen en diensten

Gebruik van goederen en diensten is voor het dienstjaar 2025 begroot op **SRD 15.000.000,-** om de achterstallige huur van de gebouwen te betalen. De aangepaste Centrale Bank koers van de SRD t.o.v de USD dollars en de EURO is het afgelopen jaar significant geweest, waardoor de prijzen van goederen en diensten zijn verdubbeld.

612 - Gebruik van goederen en diensten

Kosten categorie	Omschrijving	Raming
61233	Huur gebouwen en Terreinen	7.500.000
61263	Overige Algemene Kosten	5.000.000
61284	Onderhoud en exploitatie dienstvoertuigen	2.500.000
Totaal		15.000.000

616 - Sociale Uitkeringen

Deze kosten worden betaald voor gewezen directieleden en gezinsleden.

616 - Sociale Uitkeringen

Kosten categorie	Omschrijving	Raming
61611	Lig- en Verpleegkosten	60.000
61612	Poliklinische Kosten	40.000
Totaal		100.000

Kapitaal Uitgaven (investerings)

620 - Inventaris

Voor Inventaris is een bedrag van **SRD 350.000,-** geraamd. Het budget zal onder meer worden aangewend voor de aanschaf en het onderhoud van duurzame goederen zoals kantoorinrichting, kantoormiddelen, kopieermachines, computers en printers.

620 - Inventaris

Kosten categorie	Omschrijving	Raming
62001	Kantoorinrichting	85.000
62004	Computers	150.000
62005	Printers	55.000
62010	Overige inventaris	60.000
Totaal		350.000

TITEL II : PROGRAMMA'S

Bedragen SRD 1.000

Kosten Categorie	Programma's	Realisatie 2023	Vermoedelijk beloop 2024	Raming 2025		Raming 2026	Raming 2027	Raming 2028
		<i>Uitgaven</i>	<i>Uitgaven</i>	<i>Verplichtingen</i>	<i>Uitgaven</i>	<i>Uitgaven</i>	<i>Uitgaven</i>	<i>Uitgaven</i>
TITEL II	PROGRAMMA'S	114.026	307.471	877.875	877.875	410.950	367.130	408.560
01	Infrastructurele Werken	682	2.000	1.000	1.000	2.000	3.000	4.000
0110	Renovatie en uitbreiding gebouwen Hoofdkantoor Binnenlandse	682	2.000	1.000	1.000	2.000	3.000	4.000
02	Institutionele versterking	48	100	270	270	280	290	300
0283	Plan Unit Biza	48	100	270	270	280	290	300
05	I.C.T. (Automatisering)	150	550	500	500	600	700	800
0504	IT BiZa	150	550	500	500	600	700	800
06	Informatie en Communicatie	150	300	300	300	400	500	600
0605	Voorlichting	150	300	300	300	400	500	600
08	Binnenlandse Veiligheid	3.907	6.500	35.000	35.000	36.000	37.000	38.000
0802	Opzet Kustwacht Suriname (Operationalisatie kustwacht)	3.907	6.500	25.855	25.855	36.000	37.000	38.000
09	Subsidie en Bijdragen	69.496	100.000	122.000	122.000	110.000	120.000	121.000
0902	Bijdrage aan huishoudens (Onderstanden)	69.496	100.000	122.000	122.000	110.000	120.000	121.000
12	Algemene openbare diensten	39.593	197.900	727.750	727.750	261.370	205.240	243.360
1202	Nationaal Archief Suriname (NAS)	250	13.500	4.500	4.500	5.500	3.000	4.000
1203	Verkiezingen (Pre-en postelectorale activiteiten)	13.597	140.000	670.000	670.000	200.000	150.000	180.000
1204	Centraal Bureau voor Burgerzaken (CBB)	19.000	30.000	47.000	47.000	48.000	40.000	45.000
1205	Religieuze aangelegenheden	25	1.000	450	450	460	470	480
1207	Centraal Hoofdstembureau (CHS)	1.775	4.000	1.500	1.500	2.000	4.000	5.000

1208	Bevolkingsbeleid, integratie en migratie	148	150	100	100	200	300	400
1209	Gender aangelegenheden	219	250	450	450	460	470	480
1211	Public Sector Reform (PSR)	4.579	9.000	3.750	3.750	4.750	7.000	8.000
13	Wetgeving en Standaarden	0	121	200	200	300	400	500
1301	Management regelgeving	0	121	200	200	300	400	500

Toelichting : Programma's

0110 - Renovatie en uitbreiding gebouwen Hoofdkantoor Binnenlandse Zaken

Voor het beleidsprogramma is begroot een totaal bedrag van **SRD 1.000.000,-** en de middelen zullen aangewend worden voor de volgende beleidsactiviteiten:

1. Renovatie / Onderhoud Oud Volksmobilisatie gebouw- zgn. Oud- ODAB gebouw

Reguliere onderhoud en renovatie zal maken dat het gebouw langer bruikbaar zal zijn om de afdelingen te huisvesten. Eveneens zal hiermee een werkvriendelijke omgeving gehandhaafd worden. Onderhoudswerkzaamheden zullen erin resulteren dat werkruimtes gereed worden gemaakt in verband met pre- en post electorale werkzaamheden, zodat werkzaamheden van de verkiezingen vlot verlopen alsook andere overbezette afdelingen een betere werkruimte krijgen.

Dit project zal worden uitgevoerd door de Technische Dienst.

2. Onderhoud airco installaties van alle hoofdgebouwen van het Directoraat Binnenlandse Zaken

Vanwege de hoge investeringskosten is het noodzakelijk dat op regelmatige basis onderhoudswerkzaamheden worden uitgevoerd op de airco-installaties van gebouwen ressorterende onder het directoraat binnenlandse Zaken. Ook zullen in bepaalde gevallen enkele airco-installaties worden vervangen of opnieuw geïnstalleerd.

3. Onderhoud generatoren aangesloten op diverse elektra netwerken van directoraat Binnenlandse Zaken

Vanwege de hoge investeringskosten is het noodzakelijk dat op regelmatige basis onderhoudswerkzaamheden worden uitgevoerd op de stroomgeneratoren aangesloten op elektra netwerken van gebouwen ressorterende onder het directoraat Binnenlandse Zaken.

Deze werkzaamheden worden op contractbasis uitbesteed aan bedrijven.

4. Opzet, renovatie en onderhoud BvB's

In het kader van het decentralisatie gedachte van de overheid, zullen diensten dichtbij het publiek gebracht worden. Het is cruciaal dat de bureaus voor burgerzaken goed onderhouden worden om continue dienstverlening te garanderen. Regelmatige renovaties zijn noodzakelijk om de levensduur van de bureauste verlengen en een klantvriendelijke werkomgeving te creëren.

5. Aanschaffen van kantoorbenodigheden,-apparatuur,-meubilair ten behoeve van de afdelingen van ODAD (Secretariaat ODAD, Personeelszaken, Bewaking, Algemene zaken, sectie Transport & sectie Huishoudelijke Dienst, Typekamer, Technische Dienst) inclusief benzine en service benodigheden met betrekking tot de dienstvoertuigen.

0283 - Plan Unit Biza

De taken van de Plan Unit:

- Assisteren en faciliteren van beleidsafdelingen bij projectidentificatie en -ontwikkeling.
- Produceren van adviezen betreffende (de haalbaarheid van) (actie) programma's/projecten van het Ministerie na toetsing aan het Ontwikkelingsplan.
- Assisteren en/ of faciliteren van beleidsafdelingen bij het opstellen van (actie) programma's en/of

projectdocumenten van het Ministerie.

- Vaststellen van indicatoren voor de Monitoring en Evaluatie, in nauwe samenwerking met de betreffende beleidsafdelingen.
- Monitoren van programma's en projecten van het Ministerie.
- Assisteren bij het uitvoeren van programma- of projectevaluatie op basis van vooraf vastgestelde nationale criteria, procedures en/of methoden.
- Assisteren van de Minister en Departementsdirecteur bij het opstellen van de begroting en jaarplannen van het Ministerie.
- Adviseren betreffende de allocatie of het committeren van gelden afkomstig uit internationale financieringsbronnen.
- Verschaffen van informatie aan de Directeur(en) en financiële afdeling van het Ministerie over:
 - de vereiste bestedingen van programma- en projectuitvoering zoals opgenomen in het goedgekeurde beleid;
 - tijdstip van levering en de kwaliteit van de geleverde goederen en diensten (deliverables) zoals beschreven in programma- en projectdocumenten.
- Onderzoek en analyse.
- Onderhouden van contact met:
 - sectorraden over de planuitvoering op sectorniveau;
 - het Surinaams Planinstituut over de uitvoering van jaarplannen en ontwikkelingsplannen en het Algemeen Bureau voor de Statistiek voor het monitoren van indicatoren;
 - de financiële afdeling van het Ministerie in het kader van de rapportage, monitoring en evaluatie van de planning;
 - regionale planorganen ten behoeve van de afstemming van de jaarplannen van de districten op het ministerieel jaarplan .

Voor de uitvoering van de verschillende activiteiten in het dienstjaar 2025 door de afdeling Plan Unit zijn daarvoor de nodige randvoorwaarden nodig zoals het aanschaffen van kantoormeubilair, laptops, een goed functionerend netwerk systeem. Hiervoor wordt een bedrag van **SRD 270.000,-** begroot.

0504 - IT BiZa

Voor deze beleidsprogramma is begroot een totaal bedrag van **SRD 500.000,-** en de middelen zullen aangewend worden voor de volgende beleidsactiviteiten:

1. Transformatie CPA; middels data entry ter voorbereiding tot een CPA MIS
2. Digitalisering en automatisering registers burgerlijke stand; dienstverlening CBB
3. Herinrichting huidige IT werkruimte en vervanging apparatuur
4. Aanschaf van nieuwe licentie software

0605 - Voorlichting

Voor het beleidsprogramma Voorlichting is een bedrag van **SRD 300.000,-** begroot. De Communicatie Unit (CU) van het ministerie van Binnenlandse Zaken is in het leven geroepen om de voorlichting naar de samenleving toe op een professionele wijze te doen geschieden. Hiervoor zal de Communicatie Unit een centraal coördinerende rol vervullen binnen het ministerie, waarbij alle voorlichtingsactiviteiten met betrekking tot mediaproducties (tv- en radio-uitzendingen, LED Billboard panel) via deze unit zullen plaatsvinden.

Het begroot bedrag van **SRD 300.000,-** zal aangewend worden voor de volgende activiteiten:

1. Mediaproducties en drukwerk (tv- en radio-uitzendingen en dagbladen, het maken van flyers, posters en banners, magazines) ten behoeve van de verschillende dienstonderdelen van het ministerie
 - a. Centraal Bureau voor Burgerzaken;
 - b. Gender aangelegenheden;
 - c. Personeelsbeleid;
 - d. Religieuze aangelegenheden;
 - e. Archiefwezen;
 - f. Juridische aangelegenheden;

Met deze mediaproducties en de drukwerken tracht het ministerie de gemeenschap consequent en ook kwalitatief te informeren over de positie en rol van het ministerie in het algemeen en de dienstverlenende beleidsgebieden van het ministerie in het bijzonder.

De werkzaamheden van de Communicatie Unit zullen gefocust zijn op:

- o Het maken van radio- en tv-programma's;
- o Het uitgeven van magazines en voorlichtingsmateriaal z.a. posters, flyers;
- o Het plaatsen van advertenties/bekendmakingen in de dagbladen en via radio en televisie;
- o Het maken van programma's zoveel mogelijk in alle talen die in Suriname gesproken worden om zoveel mogelijk de samenleving in haar geheel te betrekken bij en te informeren over de activiteiten van de regering;
- o Het maken van mediaproducties op locatie;

2. Facilitaire voorzieningen:

Hieronder vallen onderhoudsvoorzieningen, transport en het treffen van de nodige logistieke voorzieningen.

Aanschaffingen:

Voor de inrichting van de verschillende werkruimten van het gebouw, zullen kantoormeubilair en kantoorapparatuur worden aangeschaft. Hieronder vallen ook aanschaffingen van studio-apparatuur.

3. Trainingen:

Voor een betere performance is het noodzakelijk dat het personeel zich laat scholen in de laatste (interview) studio technieken, schrijfvaardigheid en software- en hardware gebruik.

0802 - Opzet Kustwacht Suriname (Operationalisatie kustwacht)

Voor deze beleidsprogramma is begroot een totaal bedrag van **SRD 25.855.000,-** en de middelen zullen aangewend worden voor de volgende beleidsactiviteiten.

- Operationele kostenbasis Paramaribo.
- Werven van lichte aan personeel t.b.v. de kustwacht (lichting 30 man).
- Achterstallige, preventieve en correctieve onderhoud.
- Uitvoeren van diverse vaaroperaties.
- Aanschaf PSU en veiligheidsattributen.
- Opzetting fase 1 uitbreiding kantoorruimtes KWS en bestrating.
- Aanschaf dienstvoertuigen t.b.v. KWS-directeur en wagenpark.
- Voortzetting samenwerking met nationale en internationale stakeholders in het Maritiem zee gebied.
- Voortzetting samenwerking met diverse stakeholders voor het leveren van diensten in het offshore gebied.

0902 - Bijdrage aan huishoudens (Onderstanden)

De onderstanden zijn voor het dienstjaar 2025 begroot op een bedrag van **SRD 122.000.000,-**

Thans zijn er 2395 personen in het onderstandbestand, waarvan 163 gewezen ministers en/of presidenten, 175 gewezen Statenleden, 28 Ex Staatsraadsleden, 18 Ex- OKB leden en 2011 onderstanden (inclusief de weduwe/weduwnaar van de gewezen landsdienaar en de wezen).

1. De onderstanden bedragen gemiddeld per maand SRD 6.750.000,00 wat neerkomt op een totaal van SRD 81.000.000,00 voor het betreffende dienstjaar. Hier bovenop komen de SZF- premieafdrachten, die op jaarbasis SRD 9.260.960,00 bedragen.

2. Het ministerie van Binnenlandse Zaken heeft in het jaar 2023 een voorstel aan de regering gepresenteerd om het onderstandbedrag aan te passen en te brengen naar SRD 1748,00. Dit zal een gemiddelde stijging van SRD 500,00 per maand per onderstandgenietende met zich meebrengen.

3. De aanpassing van het onderstandbedrag dient bekeken te worden tegen de achtergrond van het streven van de regering om de senioren die de Staat hebben gediend een goede oude dag te doen bezorgen. De groep van senioren die in aanmerking komen voor een onderstand hebben allen de Staat gediend, maar komen vanwege de wettelijke regelingen ter zake de pensioenen niet in aanmerking voor een pensioen. Terwijl de pensioenen de afgelopen periode zijn aangepast, is dit niet het geval bij de onderstandden.

1202 - Nationaal Archief Suriname (NAS)

Voor deze beleidsprogramma is begroot een totaal bedrag van **SRD 4.500.000,-** en de middelen zullen aangewend worden voor de volgende beleidsactiviteiten:

1. Onderhoud en beheer van het NAS gebouw, de installaties en apparatuur:
 - A. Het sluiten van diverse onderhoudscontracten met diverse bedrijven.
 - B. Het verrichten van renovatiewerkzaamheden aan het gebouw.
 - C. Het plaatsen van een camerainstallatie in het NAS-gebouw.
 - D. Vervanging brandblusapparaten.
2. Professionalisering bedrijfsvoering:
3. Internationale Samenwerking:
 - A. Invulling samenwerking met buitenlandse archiefinstellingen.
 - B. Het betalen van de contributiegelden aan de International.
4. Conferentie en Educatieve activiteiten in verband met de herdenking van 50 jaar onafhankelijkheid van de Republiek Suriname en de herdenking van 135 jaar vestiging van Javanen in Suriname.

1203 - Verkiezingen (Pre- en postelectorale activiteiten)

Het Ministerie van Binnenlandse Zaken is belast met de aangelegenheden betreffende volksraadplegingen en de verkiezingen van leden voor de volksvertegenwoordigende lichamen. Voor het dienstjaar 2025 is voor dit beleidsprogramma **SRD 670.000.000,-** begroot.

ACTIVITEITEN 2025

Gelet op het bovenstaande en de tentatieve verkiezingskalender zullen de diverse Werkgroepen en Districtcommissariaten voor 2025 verschillende verkiezingswerkzaamheden/-activiteiten uitvoeren. Het betreft in deze om de volgende activiteiten die gebonden zijn aan een bepaalde tijdsplanning:

1. Wettelijk Ter Inzage Legging:
 - logistieke voorzieningen locaties t.b.v de WTIL;
 - Productie van kiezerslijsten;
 - Aanschaffingen van apparatuur en kantoorbenodigdheden.
2. Werkzaamheden Hoofdstembureau en Stembureau personeel. Het betreft bij deze:
 - Training HSB en SB- personeel;
 - Werkzaamheden m.b.t. HSB zittingen;
 - logistieke voorzieningen m.b.t. de bovengenoemde werkzaamheden;
 - vergoedingen hoofdstembureau-, stembureauleden en personeel op grond van de bijgewoonde zittingen.
 - Aanschaffingen van kantoorapparatuur, kantoorbenodigdheden en logistieke randvoorwaarden.
3. Installatie en inrichting Hoofdstembureaus en stembureaus. Het betreft bij deze:
 - Facilitaire voorziening HSB: minimale inrichting vergaderzaal voor zittingen en representatiekosten;
 - Renovatie en inrichting van stembureau locaties o.a. scholen en particuliere zalen; materiele voorzieningen o.a. benodigde materialen voor installatie, inrichting en renovatie hoofdstembureaus en stembureaus.
 - Logistieke voorziening m.b.t. tot inrichting en installatie stembureaus.

4. Voorbereiding en uitvoering colportage werkzaamheden. Het betreft bij deze:
 - Aanwerven en selecteren van colporteurs, controleurs en getuigen met betrekking tot het distributie van oproepingskaarten;
 - Instructie vergadering i.v.m. colportage werkzaamheden;
 - Logistieke voorzieningen i.v.m. colportage werkzaamheden (zaalhuur voor instructievergadering, badges etc.;
 - Aanschaffingen van Bulk- printer;
 - Printen van de oproepingskaarten;
 - Distributie oproepingskaarten;
5. Opslag en distributie verkiezingsmateriaal- en meubilair. Het betreft bij deze:
 - Opslagruimte t.b.v. verkiezingsmateriaal- en meubilair (beveiliging);
 - Transporteren van verkiezingsmateriaal- en meubilair naar de stembureaus;
 - Logistieke voorziening voor, op en na de dag der stemming m.b.t. bovengenoemde activiteiten.
 - Aanschaffingen van verkiezingsmateriaal en – meubilair o.a. stembus; stemhok; kabelbinders; zegellak; rood kleurend potlood etc.
6. Werkzaamheden m.b.t. Stembiljetten:
 - Aanschaf papier t.b.v. stembiljetten;
 - Aanschaf kantoorapparatuur en –benodigdheden;
 - Drukken van de stembiljetten door diverse drukkerijen;
 - Perforeren, stempelen, vouwen en verpakken van de stembiljetten.
7. Voorlichting:
 - Kiezers educatie;
 - Wettelijke Ter Inzage Legging;
 - Reguliere verkiezings voorlichtingprogramma's;
 - Verkiezingspromo materiaal;
 - Registratie Politieke Organisaties voor deelname;
 - Registratie Kandidaatstelling;
 - Informele verslaglegging.
 - Distributie oproepingskaarten;
8. Internationale toezichthouders:
 - Facilitaire en logistieke voorzieningen.
9. Overwerk voor de bovengenoemde te verrichten verkiezingswerkzaamheden. Hierbij zal het personeel van het ministerie van Binnenlandse Zaken en de Commissariaten voor het verrichten van de bovenstaande werkzaamheden, werken buiten de normale kantooruren.

1204 - Centraal Bureau voor Burgerzaken (CBB)

In verband met de verkiezingen van 25 mei 2025 is er continu gewerkt aan de opschoning van de Bevolkingsadministratie om betrouwbare kiezerslijsten te produceren. Vastgehouden dient te worden dat het CBB constant bezig is haar bestanden op te schonen d.m.v. bijhouding, controle en beheer.

Operationele kosten:

Om de dienstverlening te kunnen garanderen moet het CBB en haar bijkantoren tijdig en ruimschoots voorzien worden van de meest elementaire benodigdheden z.a. printcartridges, schrijfgerei, communicatie mogelijkheden en met name brandstof voor de nodige postwisseling, verificatie- en controlewerkzaamheden alsook voor de afhaal en afstorten van de opbrengsten aan leges.

Voor deze beleidsprogramma is begroot een totaal bedrag van **SRD 47.000.000,-** en de middelen zullen aangewend worden voor de volgende beleidsactiviteiten:

1. Actualisering (bijhouden/beheer)

Bevolkingsadministratie

Het actualiseren van de Bevolkingsadministratie voor geheel Suriname vormt de spil voor een goede dienstverlening. Voortzetting van de registratie van de bewoners van het binnenland op projectbasis. In dat kader is het nodig om tenminste 1 x per jaar missies vanuit het CBB uit te voeren om ook de burgers aldaar te registreren en te voorzien van de nodige documenten.

Voor veel van de werkzaamheden zullen er voor extra voorzieningen gezorgd worden zoals :

- werken buiten de reguliere werktijden, extra personeel alsook logistieke voorzieningen z.a.
- aanschaf van apparatuur, kantoomateriaal en – meubilair.
- Validatie van persoonsgegevens

Digitaliseren en automatiseren van alle analoge brondocumenten van het CBB

2. Vorming / Opleiding / Capaciteitsversterking

Om de dienstverlening op hoger nivo te brengen, zal er flink geïnvesteerd worden in het gericht opleiden en trainen van het personeel op alle nivo's. De huur van een adequate lokatie is een vereiste voor het verzorgen van trainingen, evenals de mogelijkheid tot stages in binnen- en/of buitenland.

3. Herziening / introduceren van (nieuwe) wetgeving alsook formulering van instructies gebaseerd op wetgeving.

Verdere doorlichting en voorbereiding van concept-wetgevingsproducten zal voortgang vinden. Het houden van seminars en evaluatiemeetings met alle betrokkenen is een vereiste

4. Ordening Straatnaamborden en Huizennummering

Het regulier plaatsen van straatnaamborden en huizennummering wordt onverkort voortgezet in het jaar 2025.

5. Renovatie/beveiliging en onderhoud Bureaus voor Burgerzaken voor geheel Suriname en het CBB.

Voor een goede werkprestatie is belangrijk dat het personeel voorzien is van een goede werkaccomodatatie. In het jaar 2025 zal voornamelijk gewerkt worden aan de reguliere onderhouds – en vervangingswerkzaamheden aan de gebouwen waarin de 46 Bureaus voor Burgerzaken zijn gehuisvest en het CBB-hoofdgebouw. Voorbereiding opzet BvB's in het Binnenland en ook in het kustgebied waarnodig en voornamelijk voor de ontlasting van huidige BvB's met een te grote Bevolkingsbestand.

Voorbereiding opzet nieuw kantoorgebouw voor het CBB.

Evaluatie van het reeds in de jaren 2008 – 2010 goedgekeurde project voor de nieuwbouw van het CBB-hoofdkantoor is een van de opties.

6. Versterking / Modernisering / Optimalisering van de dienstverlening.

Het project landelijke netwerkverbinding en dienstverlening is reeds in 2014 operationeel.

Er zal verder gewerkt worden aan de digitalisering uitbreiding van de dienstverlening d.m.v. nieuwe gedigitaliseerde produkten.

Eveneens is het gewenst verder te gaan met de "One Window Service".a

7. Ceremonieën genaturaliseerden.

Twee keren per jaar zullen ceremonieën voor tot Surinmers genaturaliseerden worden gehouden.

8. Paspoorten

Er is een sinificante toename van de paspoortproductie vanaf het jaar 2022:.

2019 -----	35.049
2020 -----	21.769
2021-----	31.785
2022 -----	60.915
2023-----	5.945
2024 t/m mei -----	22.822

Om de afgifte van paspoorten te waarborgen is het nodig het paspoortstelsel op regelmatige basis te onderhouden en te zorgen voor voldoende blanco paspoorten alsook voor voldoende productiemiddelen. Daarnaast moet zeker gewerkt worden aan de uitbreiding van zowel de werkruimten, productie middelen alsook het personeel. Inmiddels is de voorraad aan beschikbare blanco paspoorten gedecimeerd en moet spoedig over gegaan worden tot het aanschaffen van nieuwe paspoorten.

9. Identiteitskaarten

Verdere implementatie van de beschikbare mogelijkheden (features) van de huidige Machine Leesbare Identiteitskaarten en het garanderen van de voorziening van Identiteitskaarten aan alle daarvoor in aanmerking komende ingezetenen van Suriname.

In totaal zijn er vanaf 2019 t/m mei 2024 356.060 stuks e – ID kaarten geproduceerd.:

2019 -----	115.154
2020 -----	76.923
2021-----	89.152
2022 -----	73.417
2023-----	66.710
2024 t/m mei -----	50.858

In het jaar 2024 is de achterstand in de aanmaak en distributie van afgemaakte e-ID kaarten landelijk vrijwel ingehaald.

In het verkiezings jaar 2025 zullen er extra middelen nodig zijn voor het dekken van vooral de logistieke kosten ivm de distributie van de afgemaakte ID-kaarten in verre distrikten en het Binnenland.

1205 - Religieuze aangelegenheden

Voor deze beleidsprogramma is begroot een totaal bedrag van **SRD 450.000,-** en de middelen zullen aangewend worden voor de volgende beleidsactiviteiten.

1. Institutionele versterking:

- o Aanschaf en vervanging kantoorbenodigdheden:
- o Aanschaf 3 desktop computers met bijbehorende accessoires
- o Aanschaf/ vervanging 5 ergonomische bureaustoelen
- o Aanschaf 1 document scanner

2. Deskundigheidsbevordering van geestelijken en huwelijksambtenaren:

Het doel is het leveren van een bijdrage aan deskundigheidsbevordering van huwelijksambtenaren en geestelijken en het opleiden van personen die als huwelijksambtenaren religieuze wettige huwelijken kunnen sluiten. Er zullen opleidingen tot huwelijksambtenaar worden verzorgd.

3. Efficiënt en effectief overlegstructuur:

Deze beleidsmaatregel heeft tot doel een efficiënte en effectieve overlegstructuur met en tussen alle religieuze actoren in Suriname te creëren. Dit moet leiden tot versterking van de vrede en harmonie in onze religieuze diversiteit. De volgende activiteiten worden in dit kader uitgevoerd:

4. Verbetering netwerk religieuze partners;

- o Ondersteuning projecten religieuze organisaties (waaronder landelijke bezoeken Minister van Binnenlandse Zaken aan de gebedshuizen)
- o Continuering ondersteuning religieuze organisatie bij de registratie voor sociale maatregelen (koopkrachtversterking, stroomsubsidie)
- o Coördinatie videoboodschappen door geestelijken in verband met World Interfaith Harmony week

5. Voorlichting: Dit komt gedeeltelijk tbv beleidsgebied Voorlichting

- o Televisieboodschappen van de minister van Binnenlandse Zaken en de religieuze organisatie in verband met de religieuze hoogtijdagen.
- o Uitzending van toespraak door geestelijken in verband met World Interfaith Harmony week via de verschillende televisiekanalen en social media
- o Video voorlichtingsprogramma's omtrent waarden en normen in het kader van de religieuze hoogtijdagen.

1207 - Centraal Hoofdstembureau (CHS)

Gelet op de betrokkenheid van deze instantie en die van het ministerie van Binnenlandse Zaken bij de verkiezingen, worden de uitgaven van deze instanties integraal meegenomen op de begroting van het ministerie. Voor dit beleidsgebied is er voor het dienstjaar 2025 een totaal bedrag van **SRD 1.500.000,-** begroot.

1. Aankoop transportmiddel

beschikbaarheid van een of meerdere transportmiddelen is dringend noodzakelijk voor het bezorgen van noodzakelijke poststukken waaronder processen-verbaal binnen een bepaalde termijn aan de President, DNA, de DC en het OKB alsook andere relevante instanties. Ook voor reguliere postverzendingen naar de diverse instanties toe is het noodzakelijk om over een transportmiddel te kunnen beschikken;

Bij noodzakelijke veldbezoeken aan de districten en i.h.b commissariaten.

Voor Hoofdstembureaus zal transport in eigen beheer aanwezig moeten zijn of moeten worden ingehuurd;

Bij aanschaf zullen er kosten gemaakt worden voor het onderhoud, de verzekering (allriskverzekering), keuring en inzetbaarheid van de voertuigen.

2. Kantoorbenodigheden/Inventaris etc.

Aankoop en vervangen van kantoormeubiliar en kantoorbenodigheden voor het secretariaat en toebehoren benodigd om invulling te kunnen geven aan de taken van het CHS in het algemeen en aan de taken van het Secretariaat in het bijzonder. Aanschaffen van een interieur voor twee vergaderruimte (1 grote en 1 kleine vergaderzaal). Aankoop van filekasten voor het archief van het CHS, aangezien die nu onbeveiligd in een ruimte staan. Voor de institutionele versterking van het CHS is het noodzakelijk om aan de benodigde infrastructuur op duurzame wijze gestalte te geven bij de werkzaamheden voor de verkiezing, op de dag van de verkiezing en na de verkiezingen.

3. Vergaderkosten

Het CHS vergadert (Regulier) minimaal 2x per maand en kan benevens deze bijeenkomsten ook onder bijzondere omstandigheden bijeenkomen, zeker met de verkiezingen in het komend jaar.

4. Telecommunicatie, Internet en Multimedia

Aanleg, aankoop telecommunicatie en multimediafaciliteiten inclusief server voor adequate opslag van data van het CHS. Het opslaan van verkiezingsdata van geen enkele verkiezing is duurzaam nagestreefd. Thans zal het CHS in 2025 zich wel degelijke hierop toeleggen.

1208 - Bevolkingsbeleid, integratie en migratie

Voor de uitvoering van de diverse activiteiten in het dienstjaar 2025 is hiervoor een bedrag van **SRD 100.000,-** begroot. Deze zal worden aangewend voor diverse aanschaffingen zoals laptops, harddrive en logistieke kosten.

1209 - Gender aangelegenheden

Deze beleidsmaatregel is voor een totaal bedrag van **SRD 450.000,-** begroot, en de middelen zullen aangewend worden voor de volgende beleidsactiviteiten:

1. Vaststellen, coördinatie, monitoring en evaluatie van gender actieplannen van opeenvolgende jaren.
2. Implementatie van activiteiten in het kader van het Gender Actieplan 2025 en opeenvolgende plannen en coördinatie Gender platform Nickerie en implementatie Gender Actieplan Nickerie.

3. Versterking personeel BGA:

- o Aantrekken personeel indien nodig
- o Opleiding en training
- o Teambuilding/retraite

4. Herdenkingen:

Algemene doelstelling; bekendheid geven aan het doel van internationale gedenkdagen en hiermede tegelijk de internationale en nationale verplichtingen inzake gender implementeren.

a. Internationale dag van de Vrouw (08 Maart)

b. Sixteen Days of Activism against Gender Violence (20 november-10 december),

Internationale dag tegen Geweld van Vrouwen (20 november) en de Dag der Mensenrechten (10 december).

c. Wereldmeisjesdag (11 oktober)

5. Beleidsondersteunende projecten (projecten met/van derden en andere beleidsgebieden).

6. Het versterken/verbeteren van partnerschappen: de samenwerking tussen het BGA en mogelijke partners op nationaal, regionaal en internationaal niveau.

7. Rapportageverplichtingen inzake internationalecommitteringen (verdragen, verklaren, etc.) die Suriname inzake vrouwen/ gender is aangegaan.
8. Het voorbereiden/ uitvoeren van onderzoek naar gendergerelateerde onderwerpen en het opzetten en onderhouden van een Gender database.
9. Opzetten en onderhouden van duurzaam gender netwerk (inclusief nodige capacity building stakeholders).
10. Contributie internationale organisaties.

1211 - Public Sector Reform (PSR)

Op 15 december 2021 zijn de voorzitter en de leden van respectievelijk de Onderraad, de Beleidsmonitoringsgroep en de Interdepartementale Task Force Public Sector Reform (PSR) geïnstalleerd door de President van de Republiek Suriname. Een van de belangrijkste taken van de Interdepartementale Task Force is om na de installatie aan de Beleidsmonitoringsgroep een uitvoeringsplan betreffende de implementatie van de PSR-maatregelen vastgelegd in het Herstelplan 2020-2022 (HP) te presenteren.

Doel van het project

Het efficiënter inrichten en verbeteren van de kwaliteit van de dienstverlening van het overheidsapparaat. De hoofdactiviteiten van het PSR-uitvoeringsplan behelzen in deze fase onder meer, doch zijn niet gelimiteerd tot:

1. Het opschonen van het landsdienarenbestand ten einde te beschikken over actuele informatie met betrekking tot het aantal landsdienaren in dienst bij de overheid.
 2. Het aanbieden van afvloeiingsmogelijkheden aan de landsdienaren voor afvloeiing uit het overheidsapparaat.
 3. Het zorgdragen voor een omscholingsprogramma voor landsdienaren dat zich richt op het eventueel kunnen herplaatsen van landsdienaren binnen de overheid dan wel de private sector.
- Voor de uitvoering van de diverse activiteiten in verband met Public Sector Reform in het dienstjaar 2025 is hiervoor een bedrag **SRD 3.750.000,-** begroot. Deze zal worden aangewend voor personeelskosten, diverse aanschaffingen zoals laptops, harddrive en logistieke kosten.

1301 - Management regelgeving

Het beleidsgebied “Management Regelgeving” ressorteert onder het onderdirectoraat Juridische Aangelegenheden en Regelgeving (JAR) en is gericht op het tot stand brengen van het juridisch instrumentarium, dat nodig is voor de diverse beleidsgebieden ter uitvoering van de taken die behoren tot de zorggebieden van het ministerie. Het ministerie zal met behulp van o.a. zijn juridisch instrumentarium het concept van good governance bevorderen, waarmee ook de rechtsstaatgedachte is gediend. Voor een vlotte dienstverlening vanuit JAR vergt ook betrouwbare, goed functionerende apparatuur. Voor het dienstjaar 2025 wordt voorzien in de aanschaf van:

- Beveiliging
- Wireless Camera's tbv beveiliging
- Kantoorbenodigheden
 - Projectiescherm
 - UPS
 - Cordless telefoon

Voor de dienstonderdeel JAR zal er moeten worden voorzien in middelen ten behoeve van het aanbrengen van ramen voor de ventilatie (ook ingegeven door covid protocollen). Er zal ook moeten worden voorzien in een opslagruimte met inventaris ten behoeve van de ondersteuning van JAR aan het aan het onderhandelingsorgaan van de overheid en de Commissie voor Georganiseerd overleg.

Hiervoor is een bedrag van **SRD 200.000,-** begroot.

VERWACHTE BELEIDSRESULTATEN

OP Beleidsprogramma en Beleidsmaatregel	Verwachte beleidsresultaten per eind 2024	Verwachte beleidsresultaten per eind 2025
1203 Pre en Post electorale Activiteiten (Algemene Openbare Diensten)	In het jaar 2025 zullen de Algemene, Vrije en Geheime Verkiezingen gehouden worden. De verschillende verkiezingswerkgroepen en actoren zullen nauw betrokken zijn bij de uitvoering van de diverse Verkiezings projecten zoals: - training en opleiding - aanwerving leden Hoofd- stembureaus en stembureaus - Stembiljetten - Oproepingskaarten - Kiezerlijsten voor de Wettelijk ter inzage legging - Colportage - Stembureau materiaal en meubilair In dit kader wordt verwezen naar de Verkiezingsbegroting 2025.	

**1204 Centraal Bureau
Burgerzaken
(CBB)**

**2. Actualisering
(bijhouden/beheer)**

Bevolkingsadministratie

Het actualiseren van de Bevolkingsadministratie voor geheel Suriname vormt de spil voor een goede dienstverlening. Voortzetting van de registratie van de bewoners van het binnenland op projectbasis.

In dat kader is het nodig om tenminste 1 x per jaar missies vanuit het CBB uit te voeren om ook de burgers aldaar te registreren en te voorzien van de nodige documenten.

Voor veel van de werkzaamheden zullen er voor extra voorzieningen gezorgd worden zoals :

- werken buiten de reguliere werktijden, extra personeel alsook logistieke voorzieningen z.a.
- aanschaf van apparatuur, kantoormateriaal en – meubilair.
- Validatie van persoonsgegevens

Digitaliseren en automatiseren van alle analoge brondocumenten van het CBB

**Versterking / Modernisering /
Optimalisering van de
dienstverlening.**

Het project landelijke netwerkverbinding en dienstverlening is reeds in 2014 operationeel.

Er zal verder gewerkt worden aan de digitalisering uitbreiding van de dienstverlening d.m.v. nieuwe gedigitaliseerde produkten.

Eveneens is het gewenst verder te gaan met de “One Window Service”.

Maken van missies naar het verre binnenland voor beschrijving/registratie en dienstverlening.

Het opschonen van het CBA actief bestand mbv het Inspektiebestand.

Het vastleggen van nationaliteiten.

Veldonderzoek m.b.t.vaststellen van:

- De status van burgers die als in-actief voorkomen in de diverse bestanden van het CBB.
- Meerdere inschrijvingen op één (1) adres; het gaat in deze om geïdentificeerde gevallen in stad en district.(geen dorpsgemeenschappen) waarbij er meer dan 10 kiesgerechtigden op een adres geregistreerd zijn.
- Actualiseren van de akten van BS. Het inlopen van de achterstand m.b.t.het stellen van kantmeldingen;
- Het inlopen van de achterstand m.b.t.
- Art.67A(kennelijke spel-en schrijffouten) en Art.66 (rekesten).
- Voortzetting van het Validatieproject

1. Nieuwe diensten ontwikkelen nieuw ICT netwerksysteem (BasS) voor alle afnemers. Verder verfijnen van de processen en procedures landelijk en testen voor inzicht mogelijkheden voor andere overheidsinstellingen.
2. Werkbesprekingen met afdelingshoofden, BvB hoofden en beleids- medewerkers, Dir Biza, MinBiza.
3. RapportageMinBiza.
4. Geautomatiseerd kassasysteem voor alle BvB's landelijk.
5. Introductie CUG

Telefonisch opvragen van

Aanschaf van apparatuur, kantoormaterieel en –meubilair Het digitaliseren en automatiseren van alle manuele bestanden van het CBB om uiteindelijk te komen tot de e-registary status.		de centraal opgeslagen informatie (verificatie) 6. Optimaliseren klantprocessen in ontwikkeling. 7. De dienstverlening zal voornamelijk on-line en digitaal verlopen alsook over gaan tot de introductie van e_paspoorten en e-ID kaarten.
1205 Religieuze aangelegenheden		
Beleidsprogramma: Randvoorwaarde 1 institutionele versterking		
Institutionele versterking Eredienst	Een efficiënte en effectieve afdeling die haar taakstellingen op professionele manier uitvoert.	De afdeling voert haar taakstelling op professionele manier uit.
Deskundigheidsbevordering van huwelijksambtenaren en geestelijken	Er is verder gewerkt aan de deskundigheidsbevordering van de geestelijken en huwelijksambtenaren.	De deskundigheidsbevordering van de geestelijken en huwelijksambtenaren is geüpgrade.
Beleidsprogramma: Randvoorwaarde 2 draagvlak		
Efficiënt en effectief overlegstructuur	Bestendiging samenwerking tussen religieuze organisaties met elkaar en met de overheid Vanuit een levensbeschouwelijk standpunt met elkaar van gedachte wisselen over sociaal maatschappelijke thema's/vraagstukken die de ontwikkeling van Suriname aangaan	Diverse religieuze organisaties werken samen met elkaar en de overheid samen aan sociaal maatschappelijke thema's/vraagstukken.
Integrale evaluatie bezoldigingsregeling geestelijken	Verdere inventarisatie bestand bezoldigde geestelijken. Vastelling aangepaste bezoldigingsregeling	Verdere inventarisatie bestand bezoldigde geestelijken. Vastelling aangepaste bezoldigingsregeling
Op-beleidsgebied 3: cultuur Waardering en respect van onze eigen cultuur is versterkt met het oogmerk de nationale eenheid en trots te bevorderen		
Beleidsprogramma: Documentering religieën		
Verbetering netwerk religieuze partners	Uitgifte diverse versies van de Religieuze Wegwijzer Verbetering van de samenwerking tussen de religieuze organisaties en de afdeling religieuze aangelegenheden. Voortzetting productie brochures over de feest- en gedenkdagen Veldbezoeken/dataverzameling Actualisering van de bestaande databank	Religieuze wegwijzer is uitgegeven. Verbeterde samenwerking tussen de religieuze aangelegenheden. Brochures over feest- en gedenkdagen zijn geproduceerd.
Voorlichting	Productie en uitzending video documentaires omtrent religieuze diversiteit	Documentaires omtrent religieuze diversiteit zijn geproduceerd.

EMANCIPATIE: GENDER		
1209	Genderaangelegenheden	
	Coördinatie en monitoring van het genderbeleid 1. Thans wordt het Gender Actieplan opgesteld. Niet van alle stakeholders zijn de bijdragen nog ontvangen, ondanks herhaalde verzoeken. 2. Evaluatie Actieplan dependance BGAN 2023: de rapportage van de implementatie is gefinaliseerd Teambuilding Een projectvoorstel is hiervoor voorbereid. De activiteit staat gepland voor eerste week van juli. Versterking personeel NBG Momenteel wordt intern nog eens nagegaan wat de behoefte is aan meer kader. Herdenkingen De Internationale gedenkdagen zijn herdacht en aandacht is besteed aan diverse gender gerelateerde onderwerpen. Beleidsondersteunende projecten In dit verband kan worden genoemd de participatie/ ondersteuning van het BGA in een aantal (multi- stakeholder) projecten met het doel erop toe te zien dat gender geïntegreerd wordt in de betreffende projecten. Het gaat hierbij om o.a: EnGenDER; Joint SDG Fund Pineapple value chain (ASTA); Joint SDG Fund- Leaving No One Behind, Building Resilience, and Improving Livelihoods of Indigenous and Tribal People (ITPs) in Suriname; Basic Needs Trust Fund (BNTF) project; Migratiebeleid (BIBIS); Diaspora Instituut Suriname; Essential Services Package Community of Practice (ESP Cop, regionaal Contributie Internationale organisaties Nog geen uitvoering aan gegeven.	1. Vanwege haar beleidsbepalende rol, heeft het BGA in 2019 met input van stakeholders het raamwerk voor het genderbeleid voor de periode 2021-2035 vastgesteld en vastgelegd in het Gendervisiebeleidsdocument (GVBD) 2021-2035. Voorts heeft het BGA in samenspraak met stakeholders in 2023 een M&E plan gekoppeld aan het GVBD. Tevens is in 2023 een addendum voor het prioriteitsgebied “milieu en klimaatverandering” opgesteld en gelanceerd. Het is de bedoeling om jaarlijks in samenspraak met stakeholders en in lijn met de eerder genoemde documenten, actierplannen voor de 7 prioriteitsgebieden hieruit af te leiden, coördineren, monitoren en te evalueren. In het actieplan dat jaarlijks wordt opgesteld, afgeleid uit het GVBD 2021-2035, het M&E plan, en Addendum worden behalve activiteiten/ projecten van andere instanties, ook die van het BGA opgenomen. Deze moeten worden uitgevoerd. De kosten die het BGA maakt voor de implementatie, worden opgenomen in de begroting van Binnenlandse Zaken. De activiteiten van de andere instanties, worden opgenomen in de begrotingen van de respectieve instanties. 2. Versterking personeel BGA Om de taken van het BGA zo goed als mogelijk uit te kunnen voeren is het van belang dat het Bureau beschikt over voldoende gekwalificeerd en gemotiveerd personeel. Hiervoor is constante coaching en training, momenten van teambuilding en aantrekken van gekwalificeerd kader noodzakelijk. Herdenkingen De Internationale gedenkdagen zijn herdacht en aandacht is besteed aan diverse gender gerelateerde onderwerpen. Rapportageverplichtingen inzake internationale committeringen (verdragen, verklaringen, etc.) die Suriname inzake vrouwen / gender is aangegaan De staat Suriname heeft zich aan diverse verdragen, overeenkomsten, verklaringen op het gebied van het bereiken van gendergelijkheid gecommitteerd en dient in dit verband

periodieke rapportages in te dienen bij de desbetreffende organen.

Het streven is om in 2024 het 7de CEDAW landenrapport in te dienen. Op basis hiervan zal in de komende jaren de staat Suriname uitgenodigd worden voor de constructieve dialoog in Geneve. In aanloop naar de uitnodiging zal gerapporteerd moeten worden aan de hand van de nog te ontvangen List of Issues van de UN CEDAW Commissie.

Ook de rapportage i.h.k.v. de 4de Vierde multilaterale evaluatie ronde van het Inter Amerikaans Verdrag inzake de Preventie, Bestrafing en Uitbanning van Geweld tegen Vrouwen (Belem do Para Verdrag) wordt in de komende jaren gecontinueerd.

De verwachting is dat in CARICOM verband m.b.t. de implementatie van de CARICOM Regional Gender Equality Strategy tweejaarlijks gerapporteerd zal moeten worden.

Het voorbereiden /uitvoeren van onderzoek naar gender -gerelateerde onderwerpen en het opzetten en onderhouden van een Gender database

Om evidence based beleid te kunnen formuleren en trends te volgen, is het beschikbaar hebben van actuele en betrouwbare kwalitatieve/ kwantitatieve data noodzakelijk. De beschikbare data moet ook toegankelijk zijn voor de stakeholders. Data die nu wordt verzameld wordt gedeeld met het Algemeen Bureau voor de Statistiek voor opname in hun tweejaarlijkse publicatie “Geselecteerde Statistiek over Mannen en Vrouwen in Suriname”.

Het streven van het BGA is om elk jaar tenminste 1 onderzoek te verrichten. In 2025 zal o.b.v. de assessment van 2024 en vervolgens de assessments van daarop volgende jaren worden besloten omtrent uitvoering aan verdere onderzoeken a.d.h.v. geïdentificeerde vraagstukken.

Opzetten en onderhouden van een duurzaam gender netwerk (inclusief nodige capacity

Het ministerie van Binnenlandse Zaken met werkm BGA is primair verantwoordelijk voor het bepalen, coördineren, monitoren en evalueren van het genderbeleid in Suriname. Om deze verantwoordelijkheid goed te kunnen uitvoeren is het hebben van een goed functionerende netwerk met name binnen de overheid een noodzaak.

		Immers, gender is cross cutting, d.w.z. dat het dwars door alle beleid heen gaat. In 2001 is door het Ministerie van Binnenlandse Zaken/BGA het Gender Management Systeem (GMS) ingesteld, bestaande uit het BGA (manager) en Gender Focal Points (GFP's) op diverse ministeries met het doel om gendermainstreaming Sinds haar installatie in 2001 heeft het GMS niet naar tevredenheid kunnen functioneren, vanwege verschillende knelpunten. Op den duur heeft BGA ook gekeken naar andere entry points op de ministeries, en sinds kort bij enkele ministeries via de ministeriele planunits. Thans ontbreekt het aan een goed / duurzame functionerende gender netwerk binnen de overheid. In 2025 en opeenvolgende jaren zal de uitvoering van het projectvoorstel dat voor het bewerkstelligen van een duurzaam gendernetwerk is voorbereid, gecontinueerd worden.van beleid te bevorderen. Contributie Internationale Organisaties De Staat Suriname heeft zich aan diverse verdragen, overeenkomsten, verklaringen op het gebied van het bereiken van gendergelijkheid gecommitteerd en is ook lid van diverse internationale en regionale intergouvernementele organisaties en dient in dit verband periodiek “vrijwillig” financieel te contribueren. Door het gebrek aan financiële middelen is een achterstand in de betalingen aan UN Women en MESECVI (OAS/ CIM) opgebouwd en dient deze ook ingelopen te worden.

WETGEVING		
1301 Management en regelgeving		
Wet instelling ombudsinstituut		
Wet bescherming Klokkenluiders		
Regelgeving verband houdende met anti Corruptie voor wat betreft beleidsgebieden van het Ministerie**		
*Voor het uitvoeren van deze activiteiten zouden er commissies ingesteld worden. Hetgeen niet is geschied. Als gevolg hiervan moet JAR de conceptwetten zelf concipiëren, met in acht neming van het beschikbaar personeel en reguliere werkzaamheden. **Kan pas van de grond komen als er een afgekondigde wet Anti-Corruptie is c.q.een wet die werking is getreden.		

Detailing administratiefrechtelijk verkeer verband houdende met Hoofdstuk 1 Bestuur en Justitie		
Beschrijven van de werkprocessen	Is een on-going proces	Is een on-going proces
Vergroting toegankelijkheid Staats-en Advertentiebladen en vonissen verband houdende met hoofdstuk 1		
Digitalisering Staats-en Advertentiebladen en op Biza betrekking hebbende vonissen	Sterk afhankelijk van beleids prioriteiten van andere beleidsgebieden die faciliterend moeten optreden om de gewenste beleidsdoelen te bereiken.	Beleidsdoelen zijn bereikt.

2. OP Beleidsgebied/Doel: Sociaal Maatschappelijk Welzijn		
Leefbaarheid		
0902 Bijdragen aan huishoudens (onderstanden)		
3. OP Beleidsgebied/Doel: Informatie en Communicatie Technologie Overheid		
0605 Voorlichting		
Facilitaire voorzieningen	De verwachting is dat nog 1 transportmiddel wordt aangeschaft. Op deze manier worden de voorlichtingsactiviteiten van het Ministerie van BiZa en vooral het onderdeel van verkiezingsvoorlichting beter naar de samenleving toe gebracht.	Transportmiddel aangeschaft om voorlichtingsactiviteiten voort te zetten.
Aanschaffingen	Alle programma's met betrekking tot de beleidsgebieden van het ministerie zijn professioneler gemaakt. De voorlichting is daarmee naar een hoger niveau getild.	
Media Proces	In het verkiezingsjaar is er primair meer aandacht besteed aan de verkiezingsvoorlichting. Ook de overige gebieden krijgen ruime aandacht m.b.t. het verslaan van hun gevoerde activiteiten. Het volk is hiermee goed geïnformeerd over de activiteiten vanuit BiZa.	Goed geïnformeerde bevolking met betrekking tot alle activiteiten van het ministerie van binnenlandse zaken.
Training Personeel	Steeds betere en voor de samenleving verstaanbare mediaproducties. De activiteiten van het Ministerie zijn effectief vastgelegd en gepresenteerd.	Activiteiten van het ministerie zijn vastgelegd en gepresenteerd.
0504 Informatie Technologie	Het optimaal scheppen c.q. voldoen aan alle randvoorwaarden in het kader van de E-GOV strategie.	Randvoorwaarden voor het voldoen aan de e-gov strategie zijn geschept.

Titel III : Middelenbegroting

Bedragen x SRD 1.000

Kosten categorie	Omschrijving	Realisatie 2023	Vermoedelijk beloop 2024	Raming 2025	Raming 2026	Raming 2027	Raming 2028
Titel III	Ontvangsten	20.222	30.008	40.009	42.012	44.014	46.016
53	Niet Belasting Middelen	20.222	30.008	40.009	42.012	44.014	46.016
53200	Leges	20.222	30.000	40.000	42.000	44.000	46.000
53423	Diverse niet belasting ontvangsten/vergoedingen	0	8	9	12	14	16

Toelichting:

Niet Belasting Middelen

53200 - Leges

De tarieven van de leges voor familieboekje, uitreksels, verklaringen etc. is betaalbaar voor de bevolking. Gemiddeld komen er per dag 100 - 150 aanvragen voor diverse soorten paspoorten binnen vanuit alle bureaus. Op grond hiervan kan voor 2025 aan ontvangsten voor leges **SRD 40.000.000,-** worden opgebracht.

53423 - Diverse niet belasting ontvangsten/vergoedingen

Verkoop van staatsbladen.

Het tarief van staatsbesluiten is vastgesteld op **SRD 0,10** per bedrukte pagina. Dit bedrag is niet kostendekkend voor de aanschaf van inkt en papier vanwege de grote vraag naar staatsbesluiten door vooral Universiteitsstudenten, ministeries en juristen. Hiervoor is begroot **SRD 9.000,-**

Directoraat Human Resource Management

Titel I : OPERATIONELE UITGAVEN

Bedragen x SRD 1.000

Kosten categorie	Omschrijving	Realisatie 2023	Vermoedelijk beloop 2024	Raming 2025		Raming 2026	Raming 2027	Raming 2028
		<i>Uitgaven</i>	<i>Uitgaven</i>	<i>Verplichtingen</i>	<i>Uitgaven</i>	<i>Uitgaven</i>	<i>Uitgaven</i>	<i>Uitgaven</i>
Titel I	OPERATIONELE UITGAVEN	32.621	151.336	165.433	165.433	196.594	206.423	222.259
61	Lopende Uitgaven (Operationele)	32.621	150.336	164.433	164.433	195.544	205.321	221.102
610	Lonen en salarissen	29.421	124.946	139.403	139.403	165.326	173.592	182.272
611	Sociale premies	2.362	15.360	15.000	15.000	21.000	22.050	22.937
612	Gebruik van goederen en diensten	838	10.000	10.000	10.000	9.186	9.646	15.858
616	Sociale Uitkeringen	0	30	30	30	32	33	35

62	Kapitaal Uitgaven (investeringen)	0	1.000	1.000	1.000	1.050	1.102	1.158
620	Inventaris	0	1.000	1.000	1.000	1.050	1.102	1.158

Toelichting:**Lopende Uitgaven (Operationele)**

Het directoraat Human Resource Management telt anno 2025 in totaal 665

De lonen en salarissen voor het dienstjaar 2025 zijn vastgesteld op **SRD 139.403.000,-**

Het voorgestelde bedrag van SRD 159.403.000,- voor het dienstjaar 2025 vindt o.a., zijn grondslag in de realisatiecijfers van het dienstjaar 2024, de verbonden cijfers van het dienstjaar 2024 en de extrapolatie daarvan, mede gelet op het uit te voeren beleid in 2025. In dit verband is mede in ogenschouw genomen:

1. de salarissen van de docenten van alle opleidingen die worden verzorgd door het ministerie van Binnenlandse Zaken, dan wel het directoraat HRM;
2. de benoemingen/bevorderingen van o.a. afgestudeerde landsdienaren;
3. het toekennen van gratificaties aan ambtenaren;
4. het toekennen van bijzondere beloningen vanwege dienstverband houdende werkzaamheden;
5. de toekenning van toeslagen aan ambtenaren vanwege de aard van de functie, zoals de bij de functies behorende toelagen en emolumenten;
6. de periodieke verhogingen;
7. de (verhoogde) vergoedingen aan commissies;
8. de toekenning van stabiliserende en koopkrachtversterkende toelagen;
9. betalingen van de herwaarderings.

De onderstaande tabel geeft een nadere specificatie van de lonen en salarissen voor het dienstjaar 2025.

610 - Lonen en salarissen

In het dienstjaar 2025 zullen 14 (veertien) landsdienaren van het directoraat HRM gehuldigd worden in verband met 25, 30, 35 of 40 dienstjaren.

De onderstaande tabel geeft een overzicht weer:

Aantal dienstjaren	Aantal landsdienaren
25	6
30	1
35	6
40	1

Aan de hand van de huidige FISO-functiegroepen kan het personeel als volgt worden ingedeeld:

Functiegroep 3-5 : lager kader

Functiegroep 6-8 : middenkader

Functiegroep 9 en hoger : hoger kader

Onderstaande tabel geeft de samenstelling van het HRM-personeel per 1 januari 2025

Weer naar gender en kader

Abs	Rel	Abs	Rel	Abs	Rel	
Categorie landsdienaren	258	37%	407	63%	665	100%
Functiegroep 3-5 : lager kader	40	46%	57	54%	97	100%
Functiegroep 6-8 : midden kader	133	33%	250	67%	383	100%
Functiegroep 9 en hoger : hoger kader	85	41%	100	59%	185	100%

De volgende tabel geeft een overzicht van het personeelsverloop naar dienstjaar, instroom en uitstroom

Dienstjaar	Instroom	Pensioen	Ontslag	Overplaatsing	Totaal
2023	688	1	5	20	662
2024	681	4	0	0	677
2025	674	0	2	7	665

De samenstelling van de 665 landsdienaren is als volgt:

1. Het personeel van de afdelingen van Binnenlandse Zaken die overgeheveld zijn naar het directoraat HRM;
 2. Personeelsleden die zijn aangetrokken voor het dienstjaar 2025 bij het directoraat HRM;
 3. Personeelsleden die afkomstig zijn van andere ministeries die HRM onderricht zijn.
- In het dienstjaar 2025 zal er geen personeelslid het dienstverband beëindigen wegens het bereiken van de pensioengerechtigde leeftijd.

610 - Lonen en salarissen

Kosten categorie	Omschrijving	Raming
61001	Ambtelijk salaris	87.532.000
61002	Vakantietoelage	22.222.000
61003	Overwerk	17.277.000
61004	Bonussen en Gratificaties	200.000
61006	Vacatiegelden	1.120.000
61013	Functionele toelagen	2.000.000
61014	Persoonlijke toelagen	217.500
61015	Lesuren vergoeding	5.000.000
61016	Gezinstoelagen en Kinderbijslag	79.900
61017	Waarnemingstoelage	105.000
61021	Representatievergoeding	195.600
61023	Vervoersvergoeding	3.235.000
61024	Overige vergoedingen	219.000
Totaal		139.403.000

611 - Sociale premies

De Sociale Premies voor het dienstjaar 2025 zijn vastgesteld op **SRD 15.000.000,-**

611 - Sociale premies

Kosten categorie	Omschrijving	Raming
61101	Werkgeverslasten pensioenfonds	8.128.000
61102	Werkgeverslasten Staatsziekenfonds	6.872.000
Totaal		15.000.000

612 - Gebruik van goederen en diensten

Gebruik van goederen en diensten is begroot voor een totaalbedrag van **SRD 10.000.000,-**. Voor het dienstjaar 2025 is er een stijging te constateren ten opzichte van het dienstjaar 2024 en wel vanwege de volgende redenen:

1. de afdelingen van het directoraat HRM bevinden zich in huurpanden (Centraal Personeelsadministratie en Vorming en Opleiding. Het is noodzakelijk dediensten in gehuurde panden onder te brengen, daar het directoraat HRM nog niet beschikt over eigen huisvesting.

2. door de koersontwikkeling zijn de prijzen van goederen en diensten verdubbeld. Naar verwachting zullen de prijzen verder stijgen en indien deze trend zich voortzet, kan niet worden uitgesloten dat er financiële correcties nodig zullen zijn.

612 - Gebruik van goederen en diensten

Kosten categorie	Omschrijving	Raming
61208	Binnenlandse reiskosten	3.700.000
61209	Binnenlandse verblijfskosten	100.000
61215	Kantoomiddelen (papier, pennen etc.)	95.000
61219	Onderhoud meubilair en Inventaris	50.000
61221	Vergaderkosten	750.000
61222	Verbruiksgoederen (cartridge en diskettes)	650.000
61230	Overige kantoorkosten	145.000
61233	Huur gebouwen en Terreinen	3.295.000
61238	Telefoon uitgaven	5.000
61244	Representatie (nationale en internationale vertegenwoordigingen)	100.000
61251	Voeding	10.000
61263	Overige Algemene Kosten	850.000
61284	Onderhoud en exploitatie dienstvoertuigen	250.000
Totaal		10.000.000

616 - Sociale Uitkeringen

616 - Sociale Uitkeringen

Kosten categorie	Omschrijving	Raming
61611	Lig- en Verpleegkosten	10.000
61612	Poliklinische Kosten	10.000
61614	Overige Medische Kosten	10.000
Totaal		30.000

Kapitaal Uitgaven (investerings)

De afgelopen jaren zijn er geen middelen beschikbaar gesteld om inventaris aan te schaffen voor de afdelingen belast met personele aangelegenheden. Voorts is het van belang om nieuwe inventaris aan te schaffen voor de overige afdelingen ten einde een werkvriendelijke omgeving te creëren. Aanwending van het budget is ondermeer bestemd voor de aanschaf van duurzame goederen.

620 - Inventaris

620 - Inventaris

Kosten categorie	Omschrijving	Raming
62001	Kantoorinrichting	300.000
62004	Computers	300.000
62010	Overige inventaris	400.000
Totaal		1.000.000

TITEL II : PROGRAMMA'S

Bedragen SRD 1.000

Kosten Categorie	Programma's	Realisatie 2023	Vermoedelijk beloop 2024	Raming 2025		Raming 2026	Raming 2027	Raming 2028
		<i>Uitgaven</i>	<i>Uitgaven</i>	<i>Verplichtingen</i>	<i>Uitgaven</i>	<i>Uitgaven</i>	<i>Uitgaven</i>	<i>Uitgaven</i>
TITEL II	PROGRAMMA'S	513	3.556	3.752	3.752	3.940	4.137	4.343
02	Institutionele versterking	41	556	938	938	985	1.034	1.086
0291	Centraal Staforgaan Formatiezaken en efficiency	41	556	938	938	985	1.034	1.086
12	Algemene openbare diensten	472	3.000	2.814	2.814	2.955	3.102	3.258
1212	Vorming en Opleiding	75	1.000	938	938	985	1.034	1.086
1213	Personeelsbeheer	397	1.000	938	938	985	1.034	1.086
1214	Personeelsbeleid	0	1.000	938	938	985	1.034	1.086

Toelichting : Programma's

0291 - Centraal Staforgaan Formatiezaken en efficiency

Het begrootte bedrag is SRD 50.000,-

Het is van belang om gekwalificeerde organisatiedeskundigen die bekwaam zijn met de hedendaagse skills. Het bovenstaande willen wij realiseren om ons personeel op te leiden en te trainen, door consultants die ervaring en bekwaam zijn op het gebied van formatie, organisatie en het HRM gebeuren. Vervolgens willen wij ook gekwalificeerde consultants aantrekken om de functies te beschrijven van het Directoraat HRM.

Aanschaf van een nieuw vervoer ten behoeve van het Onder Directoraat Personeelsontwikkeling, Organisatie en Efficiency beleid

Het begrootte bedrag is SRD 738.000

Het Onderdirectoraat Personeelsontwikkeling, Organisatie- en Efficiency beleid bestaat uit de afdeling t.w. het Centraal Staforgaan Formatiezaken en Efficiency (CSFE) en de afdeling Vorming en Opleiding. Het CSFE is belast met de personeelsformatie van de onderdelen van de verschillende ministeries, waarbij vele werkbezoeken aan de verschillende ministeries van eminent belang zijn om gesprekken te voeren met de leiding van de verschillende ministeries. Ook het adviseren van de verschillende ministers en directie m.b.t. hun organisatie structuren, functiebeschrijvingen en functiewaarderingen en ook arbeids- en rechtspositionelvraagstukken dienen er veldafspraken gemaakt te worden. Voor een gedegen formatie onderzoek is een ter plekke oriëntatie van belang om een gedegen advies te geven hoe de actuele en de daarbij een voorgestelde personele situatie in beeld gebracht wordt. Het CSFE is belast met een doelmatig functionerend overheidsapparaat en met het oog op de spreiding van ter zake te ontplooiën activiteiten op de respectieve ministeries.

Gelet op het bovenstaande en waarbij er tevens aan gekwalificeerd overheidspersoneel wordt gewerkt zal het Ministerie van Binnenlandse Zaken genooddaakt en ook frequent de verschillende districten bezoeken.

Hiervoor zal er een functionele type voertuig worden aangeschaft van het merk Toyota Corolla Cross bij Kersten Motors aangezien dit bedrijf de autorized dealer wordt derhalve afgeweken van de regel tot het houden van een openbare aanbesteding. Een goede after sale service en werkervaringen met dit bedrijf zijn ook in de overwegingen voor de keuze meegenomen.

Aankoop kantoorapparatuur t.b.v. het Onderdirectoraat Personeelsontw., Org en Efficiencybeleid**Het begrootte bedrag is SRD 150.000,-**

Aanschaf van kantoorapparatuur, kantoormeubilair en kantoorsanitair voor het Onderdirectoraat Personeelsontwikkeling, Organisatie en Efficiencybeleid/Centraal Staforgaan Formatiezaken en Efficiency (CSFE) van het Directoraat Human Resource management (HRM)/Binnenlandse Zaken. De aanschaf van kantoorbenodigdheden en –meubilair is noodzakelijk voor een optimale beleidsvoering om de doeltreffendheid te verbeteren.

1212 - Vorming en Opleiding**Reguliere opleidingen/ Hogere Beroeps Opleiding Bestuurskunde en Overheidsmanagement (HBO-B&O)****Deze activiteit is begroot voor SRD 938.000**

De continu veranderende samenleving, de roep van diverse ministeries, vakbonden, onder andere, is het voortzetten van de reguliere opleidingen en de HBO- B&O voor landsdienaren een noodzaak. Een van de kerntaken van het Ministerie is het bijscholen van ambtenaren zodat het overheidsapparaat efficiënter en effectiever kan functioneren. Met het oog hierop worden er een 10-tal opleidingen verzorgd en gecoördineerd door de Afdeling Vorming en Opleiding.

Eén van de doelstellingen van de HBO-B&O en de reguliere opleidingen is het structureel wegwerken van het tekort aan hoger/ midden kader binnen het overheidsapparaat. Deze opleidingen moeten ertoe bijdragen dat de capaciteit van de landsdienaren wordt vergroot, waardoor de capaciteit van de overheidsorganisatie versterkt wordt. Het uitgangspunt is dat deze opleidingen moeten leiden tot het beter functioneren van de landsdienaar in de werksituatie.

Door deze opleidingen wordt het opleidingsniveau van de landsdienaar op hbo en mbo+ niveau gebracht, waardoor er kader beschikbaar komt dat op diverse plekken binnen de overheid ingezet kan worden. Deze opleidingen moet verder bijdragen tot de realisatie van de prestatiegerichte overheid met een kwalitatief hoge dienstverlening.

Op dit moment ondergaat de HBO-B&O het accreditatieproces, welk mede ook gepaard gaat met institutionalisering van alle betrokkenen. Er worden een aantal opleidingen in vier districten verzorgd door de afdeling V&O t.w. Paramaribo, Nickerie, Marowijne, en Brokopondo, waarbij vervoer een noodzaak is, deze opleidingen worden afgerond middels een diploma-uitreiking. Het is een vereiste om na de uitbreiding van het opleidingsgebeuren aankopen te doen voor kantoorbenodigdheden.

Aanschaf van een nieuw vervoer ten behoeve van de lessen in Paramaribo, Nickerie, Marowijne en Brokopondo.**Het begrootte bedrag is SRD 638.000**

Momenteel verzorgd de afdeling V&O een aantal opleidingen in vier districten t.w. Paramaribo, Nickerie, Marowijne, en Brokopondo waardoor het van essentieel belang is dat er een nieuw voertuig wordt aangeschaft voor het vervoeren van docenten van en naar de districten.

Institutionele versterking van personeel V&O en docenten.**Het begrootte bedrag is SRD 150.000,-**

Tenminste een 4-tal trainingen en workshops inclusief certificaten in het kader van institutionele versterking en accreditatie HBO –B&O.

Diploma en certificaat uitreikingen**Het begrootte bedrag is SRD 150.000,-**

Steeds na elke afronding van een opleiding wordt er een diploma of een certificaat afgegeven aan cursisten en studenten van de diverse opleidingen. Suggestief wordt gedacht aan 1010 diploma's en/of certificaten in 2024. Hiervoor wordt SRD 60.000,- uitgetrokken namelijk voor inkt, linnenpapier en hard karton. Aan een hapje en een drankje zal ongeveer SRD 66.000,- uitgegeven worden. Aan huur locatie plus minus SRD 84.000,-

1213 - Personeelsbeheer

Vervangingsinvestering kantoormachines en meubilair

Het begroote bedrag is SRD 150.000,-

Om verdere invulling te kunnen geven aan de toegekende taken- en verantwoordelijkheden van het onderdirectoraat en teneinde haar werkzaamheden feilloos en adequaat te kunnen continueren is het noodzakelijk dat de bestaande kantoormachines en -meubilair, waarvan de afschrijvingstermijn allang zijn verstreken, deels vervangen worden. Voorts, gezien de taakstelling van het onderdirectoraat, waarbij er behoorlijk veel documenten uitgeprint dienen te worden, is er een behoefte aan een voorraad voor inkt en papier.

Capaciteitsversterking van het onderdirectoraat

Het begroote bedrag is SRD 100.000,-

Bij deze activiteit ligt de nadruk op het persoonlijke- en collectieve ontwikkeling van het personeel. Dit om de rol van het onderdirectoraat zo adequaat en effectief mogelijk te kunnen vervullen. Middels deelname aan (geïdentificeerde alsook aangeboden relevante) trainingen en bijwonen van seminars zowel lokaal als internationaal, zal getracht worden om het denk- en werkniveau (inzichten, kennis en kunde, visie's) van het aanwezige personeel op te vijzelen. Met deze activiteiten worden het volgende beoogd:

1. Het verbeteren van office management skills en sociale vaardigheden;
2. Versterken van HRM-gerelateerde kennis en vaardigheden;
3. Inzichten verkrijgen over HRM instrumenten en hoe deze effectief te implementeren;
4. Oriënteren op bestaande en nieuwe HRM software en systemen voor de overheid;
5. Inzichten verkrijgen over (nieuwe) HRM beleid, "best practices" en aanpak.

Aanschaf van dienstvoertuig t.b.v. het onderdirectoraat

Het begroote bedrag is SRD 688.000

Het Onderdirectoraat Personeelsbeheer en Personeelszorg ontbeert momenteel aan transportproblemen. Vanzelfsprekend werkt dit heel stremmend bij de uitvoering van haar taken en werkzaamheden. Het is heel vaak voorgekomen dat expedities werden uitgesteld of niet konden worden uitgevoerd. Zelfs afspraken werden gedwongen afgelast of konden niet worden nagekomen. Het is dus van eminent belang dat het onderdirectoraat wordt voorzien van een goed functionerend dienstvoertuig.

1214 - Personeelsbeleid

De activiteiten van het Onderdirectoraat Personeelsplanning en Personeelsbeleid zijn begroot voor SRD 938.000

1. Professionalisering (institutionele versterking) van het Onderdirectoraat Personeelsplanning en Personeelsbeleid.

Finaliseren van organisatiestructuur met bijbehorende functies of formaliseren van de functies. Inventarisatie van de randvoorwaarden die nodig zijn om de werkzaamheden uit te voeren. De behoefte bestaat uit minimaal 10 desktop compleet en 10 bureaustoelen voor het uitvoeren van de werkzaamheden. De organisatiebehoefte op peil brengen met de minimale voorwaarden voor het goed functioneren van het Onderdirectoraat Personeelsplanning en Personeelsbeleid.

Capaciteitsversterking van het Personeelsplanning en Personeelsbeleid personeel: Op basis hiervan trainingen identificeren o.a. Teambuildingsessies, Time management training, effectief communiceren, management trainingen, Results Based Management training, HR trainingen, DIV opleiding.

Dit bedrag is begroot voor SRD 400.000,-

2. Continuering Pilotproject Gedragscode Directoraat HRM

Voor de implementatie van de gedragscode is een effectievere Personeelsbeleid (HRM) nodig. Hiervoor is de gedragscode erop gericht om ervoor te zorgen dat de landsdienaren hun werk kunnen uitvoeren op een integere en transparante wijze. Uitvoering van het Pilotproject Implementatie Gedragscode op het Directoraat HRM.

2a. Eedaflegging

Uitvoering van de eedaflegging conform art. 37 Personeelswet voor het bevorderen van imago verbetering en het integriteitsbeleid. Ingevolge dit artikel is de landsdienaar verplicht een eed of belofte af te leggen. Na het afleggen van de eed of belofte zal een certificaat afgegeven worden aan de landsdienaren. Hierbij zal nodig zijn kantoorbenodigheden namelijk inkt, karton linnenpapier en kopieerpapier, enveloppen (A4) en (A7 of 114x162 cm), pennen, nietjes en paperclips. Ook zal een hapje en een drankje aangeboden worden. De huurlocatie is ook begroot in het bedrag.

Dit bedrag is begroot voor SRD 400.000,-

3. Mobiliteitsunit

Het beleid van deze unit zal gericht zijn op de optimale benutting van de aanwezige competenties, inzet van de menselijke bronnen en het doelgericht doen functioneren van het overheidsapparaat. The right man on the right place. Daarnaast zal de mobiliteitsunit zorgen voor het bewerkstelligen van duurzame vervangende werkgelegenheid, binnen de overheid, voor huidig overheidspersoneel, dat als gevolg van herformulering van taken, functies, personeelsformatie of taakafstoting beschikbaar zijn.

Dit bedrag is begroot voor SRD 138.000,-

Code/programma	Beleidsprogramma	Verwachte beleidsresultaten per eind 2024
0291 Centraal Staforgaan Formatiezaken en Efficiency	Functiebeschrijving/Formatie vastlegging	Huidige functies zullen herschreven worden
1212 Vormin en Opleiding	Reguliere opleidingen/HBO opleiding	De opleidingen moeten bijdragen tot de realisatie van de prestatiegerichte overheid
1213 Personeelsbeheer	Functionerings- en beoordelings Systemen	In het kader van functionerings en beoordelingsgesprekken, is het van belang dat er een systeem wordt opgezet en relevante instrumenten "in place" worden gebracht
1214 Personeelszorg	Operationalisering HRM Personeelszorg	Operationaliseren van HRM beleid

Titel III : Middelenbegroting

Bedragen x SRD 1.000

Kosten categorie	Omschrijving	Realisatie 2023	Vermoedelijk beloop 2024	Raming 2025	Raming 2026	Raming 2027	Raming 2028
Titel III	Ontvangsten	0	657	859	902	947	994
53	<i>Niet Belasting Middelen</i>	0	657	859	902	947	994
53178	Examen en inschrijfgelden HBO Bestuurskunde en Overheidsmanagement	0	548	794	834	875	919
53404	Examen en inschrijfgelden	0	109	65	68	72	75

Toelichting:

Niet Belasting Middelen

53178 - Examen en inschrijfgelden HBO Bestuurskunde en Overheidsmanagement

Toelichting op de Middelenbegroting

Examen en Inschrijfgelden

De inschrijfgelden voor respectievelijk voor Bestuurskunde en Overheidsmanagement is per student. SRD 1.500,=. Het beleid is derhalve erop gericht de opleidingen bereikbaar en betaalbaar te houden voor elkeen. Deze opleidingen zijn specifiek bedoeld voor landsdienaren en hebben als doel het functioneren van het overheidsapparaat kwantitatief en kwalitatief te verbeteren.

53404 - Examen en inschrijfgelden

Examen en Inschrijfgelden

De inschrijfgelden voor respectievelijk Surnumerair en VAAO bedragen SRD 125,= per student. Het beleid is derhalve erop gericht de opleidingen bereikbaar en betaalbaar te houden voor elkeen. Deze opleidingen zijn specifiek bedoeld voor landsdienaren en hebben als doel het functioneren van het overheidsapparaat kwantitatief en kwalitatief te verbeteren.

Afdeling 3. Het Ministerie van Regionale Ontwikkeling

Taakstelling

De taken van het ministerie zijn vastgelegd in artikel 8 van het “Besluit Taakomschrijving Departementen 1998” (S.B. 1991 no.58, zoals laatstelijk gewijzigd bij S.B, 2016 no. 111).

- I. Voor het ministerie worden de bijzondere taken als volgt omschreven:
De zorg voor:
 - a) het regionaal bestuur;
 - b) de betrekkingen tussen de regionale en de centrale overheid;
 - c) een geïntegreerd overheidshandelen, gericht op regionale ontwikkeling en verbetering van het woon- en leefklimaat van de bewoners in de districten en de wederopbouw van het binnenland;
 - d) een samenhangend beleid, gericht op de samenwerking tussen de districten, ter behartiging van gemeenschappelijke belangen;
 - e) het ontwikkelen van administratieve procedures voor de verdere beleidsontwikkeling ten aanzien van inspraakbevordering in de besluitvorming op het niveau van ressorten en districten;
 - f) het onderhouden van de relaties van de centrale overheid met de dignitarissen en de bewoners van het binnenland;
 - g) het toezicht houden op het beheer van de Staatslogeergebouwen;
 - h) de vuilophaal- en reinigingsdiensten in geheel Suriname, met uitzondering van het district Paramaribo;
 - i) alle secundaire en tertiaire voorzieningen in geheel Suriname met uitzondering van het district Paramaribo;
 - j) de markten in geheel Suriname;
 - k) Het ondersteunen van de agrarische ontwikkeling in het binnenland.
- II. Dit ministerie is tevens belast met de zorg voor alle directe of indirecte met de in het voorgaande lid genoemde aangelegenheden in verband staande onderwerpen, voor zover niet bijzonderlijk aan een ander ministerie opgedragen.

De beleidsrichting van het Ministerie van Regionale Ontwikkeling en Sport is afgeleid van het algemeen regeringsbeleid geformuleerd in het Regeerakkoord, Regeringsverklaring 2020-2025, Ontwikkelingsplan 2017-2021 en Crisis- en herstelplan 2020-2022.

Het beleid is erop gericht om middels het uitvoeren van duurzame ontwikkelingsprojecten en capaciteitsversterking de noden en behoeften van de gemeenschappen aan te pakken zodat hun leef- en woonsituatie verbeterd wordt. Om gericht invulling te geven aan dit beleid zijn er per beschikking d.d. 19 oktober 2016 (S.B. 2016 no. 127) twee nieuwe directoraten ingesteld bij het ministerie te weten: Directoraat Duurzame Ontwikkeling Afro-Surinamers Binnenland (DDOASB) en het Directoraat Duurzame Ontwikkeling Inheemsen (DDOI). Ook is het Directoraat Agrarische Ontwikkeling Binnenland (DAOB) per Staatsbesluit d.d. 11 augustus 2016 (S.B. 1991 no. 58 geldende tekst S.B 2010 no. 74, zoals laatstelijk gewijzigd bij S.B. 2016 no. 26) overgeheveld naar het Ministerie van Regionale Ontwikkeling.

Het ministerie heeft thans een naamsverandering ondergaan, doordat het directoraat Sportzaken toegevoegd is aan het ministerie. De huidige naam, zoals genoemd in het Presidentieel besluit van 16 juli 2020 no. 14/2020 (S.B. 2020 no. 141), luidt als volgt: Ministerie van Regionale Ontwikkeling en Sport.

DIRECTORAAT REGIONALE ONTWIKKELING

Taakstelling

Het directoraat ontleent haar taak uit het “Besluit Taakomschrijving Departementen 1998”(S.B. 1991 no.58, zoals laatstelijk gewijzigd bij S.B, 2016 no. 111).

Doelstellingen

Voor het directoraat Regionale Ontwikkelingen zijn de volgende doelstellingen vastgesteld:

1. Het voortzetten van het decentralisatieproces en beleid op het gebied van o.a. waterschappen, markten, staatslogeergebouwen, vuilophaal en vuilverwerking en burgerparticipatie.
2. Bijdragen aan verbetering van het woon- en leefklimaat van rurale gemeenschappen;
3. Het zorgdragen voor het aanleggen en onderhouden van de onder het directoraat vallende infrastructurele werken;
4. Het bevorderen van een adequaat Human Resource Management beleid.

Beleidsgebieden

Het beleid van het directoraat Regionale Ontwikkeling voor het dienstjaar 2025 is gestoeld op de volgende beleidsgebieden: decentralisatie, rurale ontwikkeling, rurale infrastructuur en human resources.

Decentralisatie

Er zijn twee fasen van decentralisatie geweest (DLGP 1 en 2), maar nooit goed afgerond. Ter versterking van de districten is het nodig om te werken aan de institutionele versterking en de capaciteitsversterking van de districten. Er zal dit jaar een evaluatie plaatsvinden van bovenstaande.

Het verder verzelfstandigen van de districten, middels het genereren van meer inkomsten is een belangrijk streven van het ministerie de komende periode. Er zullen ook stappen worden ondernomen om de burgerparticipatie te verhogen, zodat burgers bewust worden van het te voeren beleid en daardoor beter kan aansluiten op hun behoeften en ervaringen. Het draagvlak voor de te nemen besluiten wordt groter en de inwoners kunnen optimaal profiteren van de collectieve voorzieningen. Het beheer en verzelfstandigen van de markten en staatslogeergebouwen is ook van eminent belang evenals het verbeteren van de vuilophaal en het invoeren van een vuilverwerkingsbeleid.

Het Onderdirectoraat Districtsbestuur en Decentralisatie zal zich inzetten om het bovenstaand beleid mede uit te voeren. Zij zal de districten in het dienstjaar 2025 ondersteunen in onder andere:

1. het doen goedkeuren van fiscale wetsproducten; het institutioneel versterken, met het oog op de fiscale en administratieve transformatie van de overheidsinstituten in de districten; en het algehele proces tot het vergroten van de economische activiteiten in de verschillende districten.

Rurale ontwikkeling

Het voornaamste doel van rurale ontwikkeling is het duurzaam ontwikkelen van rurale gemeenschappen, waarbij de kwaliteit van het leven van die burgers substantieel wordt verbeterd alsmede welvaart en welzijn gewaarborgd zijn. Dit doel is vervat in het “Integraal Ruraal Ontwikkelingsprogramma” en zal gefaseerd worden uitgevoerd in samenwerking met alle relevante partners en belanghebbenden van zowel de publieke als private sector. Voorts zal het ondernemerschap in het binnenland verder gestimuleerd en gefaciliteerd worden. Het doelmatig en duurzaam beheer van de gemeenschapsbossen zal bevorderd worden door het vaststellen en implementeren van regels en richtlijnen.

Ontwikkelingsprojecten zullen van wijk- en dorpsniveau tot ressort- en districtsniveau worden geïnitieerd en uitgevoerd.

Rurale infrastructuur

Het efficiënt aanpakken van rurale infrastructuur is noodzakelijke voorwaarde voor lokale gemeenschapsontwikkeling alsmede bij het bestrijden van armoede. De afwezigheid van goede wegen, bruggen en andere faciliteiten verhogen de kosten van het levensonderhoud substantieel. In het ‘Integraal ruraal ontwikkelingsprogramma’ zijn de gemeenschapscentra Apoera, Atjoni, Snestikondre en Stoelmanseiland als pilotprojecten opgenomen, die bij voltooiing daarvan een grote spin-off effect zullen

hebben op de verdere economische ontwikkeling van ons land. Evenzo zal het verzelfstandigen van diverse faciliteiten en werkarmen van het ministerie de effectiviteit en efficiëntie van het regionaal bestuur bevorderen.

Human Resource Management

De uitvoering van het Human Resource Management (HRM) beleid zal dit begrotingsjaar worden voortgezet. Met behulp van een uitgewerkt plan van aanpak zullen verschillende HRM instrumenten worden geïntroduceerd. De huidige juridische status van de FISO en de nationale financieel-economische situatie zullen in acht worden genomen bij de uitvoering van dit beleid. Institutionele versterking van het directoraat Regionale Ontwikkeling krijgt hierbij ook ruime aandacht.

DIRECTORAAT AGRARISCHE ONTWIKKELING BINNENLAND

ALGEMEEN DEEL

Taakstelling:

Het directoraat ontleent haar taak aan het “Besluit Taakomschrijving Departementen 1998” (S.B. 1991 no.58, zoals laatstelijk gewijzigd bij S.B. 2016, no. 111), namelijk het ondersteunen van de agrarische ontwikkeling in het binnenland. Hieruit vloeien de volgende taken voort:

- Het stimuleren en faciliteren van agrariërs in het binnenland met het telen en verwerken van agrarische producten voor eigen gebruik en afzet;
- Het maken en/of introduceren, van geschikte en/of betere variëteiten, rassen en species, voor betreffende gebieden;
- Het introduceren van nieuwe technologie in de agrarische sector in het binnenland;
- Het aanboren/creëren van afzetmarkten, zowel nationaal als internationaal.

Doelstellingen

De doelstellingen van het Directoraat Agrarische Ontwikkeling Binnenland zijn:

1. Het creëren van bestaanszekerheid door middel van werkgelegenheid, productie en groei;
2. Het scheppen van randvoorwaarden voor de ontwikkeling van de particuliere sector;
3. Het zorgdragen voor een goede infrastructuur;
4. Het garanderen van voedselzekerheid en voedselveiligheid.

Beleidsgebieden

In het jaar 2025 zal het directoraat zich concentreren op gewassen die op korte termijn duurzame werkgelegenheid scheppen en die inkomensverhogend kunnen werken. De vraag naar producten, w.o. biologisch c.q. organisch geteelde hooglandrijst, gember, peper, citrus en kokos neemt nationaal en internationaal sterk toe. Er zullen samenwerkingsverbanden worden ontwikkeld tussen afnemers en outgrowers die de producten willen telen voor de lokale markt en export. Voor de voorziening van outgrowers van kwalitatieve plantmateriaal zullen er kwekerijen worden opgezet.

Ten einde over te gaan tot permanente landbouw, zullen de nodige kennis en begeleiding over moderne teelttechnieken, ziekten- en plagenbestrijding beschikbaar worden gesteld. In samenwerking met het ministerie van LVV en andere instituten zullen, reeds ondernomen initiatieven worden gecontinueerd.

Het Directoraat Agrarische Ontwikkeling Binnenland zal, teneinde de afzetmogelijkheden van de lokaal geproduceerde gewassen vergroten, en zal zich tesamen met lokale coöperaties concentreren op het opzetten van op- en verkooporganisaties. In dit kader zullen de telers gestimuleerd worden om hun productie verder te verhogen.

DIRECTORAAT DUURZAME ONTWIKKELING AFRO-SURINAMERS BINNENLAND**ALGEMEEN DEEL****Taakstelling**

Dit directoraat is, conform de beschikking van de Minister van Regionale Ontwikkeling van 19 oktober 2016 no. 6595 (S.B. 2016 no.127), belast met het ontwikkelen van programma's, projecten en activiteiten, die noodzakelijk worden geacht voor het systematisch verbeteren van de woon- en leefomstandigheden en de capaciteitsversterking van de Afro-Surinamers, die in stamverband leven.

Doelstellingen:

1. Het verbeteren van de economische- en sociaal-maatschappelijke positie van Afro-Surinamers die in stam verband leven in ons land.
2. Het mede helpen bevorderen van het proces ter erkenning van de rechten van de Afro- Surinamers die in stam verband leven in Suriname.
3. Het bevorderen van de actieve participatie, van het Traditioneel Gezag der Afro- Surinamers die in stam verband leven, de plaatselijke bevolking, Ngo's, Cbo's en andere vertegenwoordigde organen op lokaal niveau in het ontwikkelingsproces.
4. Participatie aan nationale-, regionale- en internationale activiteiten voor het uitdragen van de visie van de Regering van de Republiek Suriname, inzake Afro-Surinamers die in stam verband leven.
5. Het aangaan van strategische partnerschappen nationaal-, regionaal- en internationaal ter realisering van de hier bovenstaande doelen.

Beleidsgebieden

Voor het dienstjaar 2025 zal het Directoraat Duurzame Ontwikkeling Afro- Surinamers Binnenland zich richten op de volgende beleidsgebieden: Grondenrechten; Traditioneel Gezag; Gemeenschapsontwikkeling en Onderzoek, Documentatie en Projectontwikkeling.

Grondenrechten

Voor wat betreft dit beleidsgebied zullen de nog uit te voeren activiteiten na de goedkeuring van de conceptwet: "Wet Collectieve Rechten Inheemse- en Tribale Volken", die ingediend is bij De Nationale Assemblee, hieruit bekostigd worden.

Traditioneel Gezag

Het beleid is gericht op de continuering van werkafspraken en capaciteitsversterking van het Traditioneel Gezag.

Gemeenschapsontwikkeling

Het beleid behelst het ontwikkelen/implementeren van duurzame ontwikkelingsprogramma's die betrekking hebben op ondernemerschap en dorpsontwikkeling.

Onderzoek, Documentatie en Projectontwikkeling

Het beleid behelst het verzamelen, vastleggen en verwerken van informatie van de Afro- Surinamers dorpsgemeenschappen in het Binnenland.

DIRECTORAAT DUURZAME ONTWIKKELING INHEEMSEN**ALGEMEEN DEEL****Taakstelling**

Dit directoraat is, conform de beschikking van de Minister van Regionale Ontwikkeling van 19 oktober 2016 no. 6595 (S.B. 2016 no.127), belast met het ontwikkelen van programma's, projecten en activiteiten, die noodzakelijk worden geacht voor het systematisch verbeteren van de woon- en leefomstandigheden en de capaciteitsversterking van de Inheemse gemeenschappen in Suriname.

Doelstellingen:

1. Het verbeteren van de economische en sociaal-maatschappelijke positie van Inheemsen in Suriname.
2. Het mede helpen bevorderen van het proces ter erkenning van de rechten van de Inheemse gemeenschappen in Suriname.
3. Het bevorderen van de actieve participatie, van het Traditioneel Gezag der Inheemsen, de plaatselijke bevolking en andere vertegenwoordigende organen op lokaal niveau alsmede relevante Ngo's, Cbo's etc., in het ontwikkelingsproces van de Inheemse gebieden.
4. Participatie aan nationale-, regionale- en internationale activiteiten voor het uitdragen van de visie van de Regering van de Republiek Suriname, inzake inheemse gemeenschappen.
5. Het aangaan van strategische partnerschappen nationaal-, regionaal- en internationaal ter realisering van de hier bovenstaande doelen.

Beleidsgebieden

De beleidsgebieden van het directoraat zijn:

1. Traditioneel Gezag
2. Gemeenschapsontwikkeling
3. Onderzoek, Documentatie en projectontwikkeling Inheemsen
4. Grondenrechten Inheemsen

DIRECTORAAT SPORTZAKEN**ALGEMEEN DEEL****Taakstelling**

Als directoraat zijn wij primair verantwoordelijk voor de ontwikkeling, implementatie en coördinatie van het algemeen Sportbeleid. Het is hard op weg haar bestaansrecht te doen gelden en een onmiskenbare bijdrage via het sportbeleid te leveren ter bevordering van de welvaart en het welzijn van de Surinaamse samenleving. De maatschappelijke waarde van sport is niet te miskennen. Sport en beweging draagt bij aan de fysieke en mentale gezondheid, aan de opvoeding en socialisatie van kinderen en aan de sociale samenhang in de diverse buurten. Het is daarom van grote importantie dat de wijze waarop er invulling gegeven wordt aan het regeringsbeleid inzake sport dusdanig is waardoor de positionering van de sport binnen de samenleving verbeterd wordt.

Het sportbeleid is erop gericht sport en beweging te ontwikkelen, bevorderen en begeleiden door het scheppen van voorwaarden ter facilitering daarvan, begeleiding en ontplooiingskansen te bieden welke leidt tot de verbetering van de lichamelijke-, geestelijke- en sociale welzijn van de bevolking.

Gelet op de noodzaak van spelen voor de ontwikkeling van kinderen en het belang van het stimuleren van sport en het beweeggedrag van kinderen bestaat bij het ministerie de overtuiging om een beweegcultuur van jongs af aan te cultiveren. Middels het initiëren van bewustwordingsprogramma's zullen kinderen en volwassenen aangespoord worden tot beweging over te gaan. In dat kader zal in diverse wijken faciliteiten w.o speeltuinen worden aangelegd waardoor kinderen spelenderwijs leren bewegen.

Directoraat Regionale Ontwikkeling**Titel I : OPERATIONELE UITGAVEN**

Bedragen x SRD 1.000

Kosten categorie	Omschrijving	Realisatie 2023	Vermoedelijk beloop 2024	Raming 2025		Raming 2026	Raming 2027	Raming 2028
		<i>Uitgaven</i>	<i>Uitgaven</i>	<i>Verplichtingen</i>	<i>Uitgaven</i>	<i>Uitgaven</i>	<i>Uitgaven</i>	<i>Uitgaven</i>
Titel I	OPERATIONELE UITGAVEN	6.199	884.523	1.269.211	1.269.211	1.121.797	1.123.027	1.124.019
61	<i>Lopende Uitgaven (Operationele)</i>	4.126	877.523	1.265.961	1.265.961	1.117.252	1.117.544	1.117.837
610	Lonen en salarissen	260	790.298	1.139.861	1.139.861	952.961	953.061	953.161
611	Sociale premies	0	76.125	115.000	115.000	155.100	155.200	155.300
612	Gebruik van goederen en diensten	3.847	11.000	11.000	11.000	9.090	9.181	9.273
616	Sociale Uitkeringen	19	100	100	100	101	102	103
62	<i>Kapitaal Uitgaven (investerings)</i>	2.073	7.000	4.500	4.500	4.545	5.483	6.182
620	Inventaris	723	3.500	1.875	1.875	1.894	1.913	2.576
621	Transport middelen	1.350	3.500	2.625	2.625	2.651	3.570	3.606

Toelichting:**Lopende Uitgaven (Operationele)**

De operationele uitgaven voor het dienstjaar 2025 zijn geraamd op **SRD 1.269.211.000,-** en zijn als volgt opgebouwd:

610 - Lonen en salarissen

Het personeelsbestand van het departement bedraagt in 2025 volgens de betaalrol 5816 personeelsleden. Met inachtneming van het bovenstaande zijn de lonen en salarissen van het departement voor het dienstjaar 2025 geraamd op **SRD 1.139.861.000,-**.

Dit bedrag is als volgt opgebouwd:

Het gemiddeld ziekteverzuim, uitgedrukt in percentage van de personeelsformatie is ongeveer 8%.

Het gemiddelde bruto loonsom per ambtenaar is op maandbasis **SRD 13.652,87**. Voorts is de geschatte leeftijd van voornoemde instroom 25 jaar.

De totale uitstroom zal naar schatting 125 bedragen, waarvan 40 wegens overplaatsingen en 85 wegens het bereiken van de pensioengerechtigde leeftijd. De doorstroom zal naar schatting 60 arbeidskrachten bedragen.

In verband met de implementatie van FISO functiegroepen is de onderverdeling naar categorie als volgt:

- functiegroep 3 tot en met 6: lager kader
- functiegroep 7 en 8: midden kader
- functiegroep 9 en daarboven: hoger kader

In onderstaande tabel wordt de samenstelling van het personeel weergegeven naar niveau:

Laag kader	functiegroep 3-6		74%
Midden kader	functiegroep 7-8		22%
Hoog kader	functiegroep 9>		4%
Totaal personeelsbestand		0	100%

610 - Lonen en salarissen

Kosten categorie	Omschrijving	Raming
61001	Ambtelijk salaris	1.078.348.000
61002	Vakantietoelage	21.000.000
61003	Overwerk	2.540.000
61004	Bonussen en Gratificaties	1.040.000
61006	Vacatiegelden	600.000
61008	Vergoeding controlerende organen	14.960.000
61013	Functionele toelagen	3.540.000
61014	Persoonlijke toelagen	3.515.000
61016	Gezinstoelagen en Kinderbijslag	4.000.000
61017	Waarnemingstoelage	480.000
61018	Inconvenienten	32.000
61020	Telefoonvergoeding	55.000
61021	Representatievergoeding	6.765.000
61022	Huishuurvergoeding	586.000
61023	Vervoersvergoeding	2.400.000
Totaal		1.139.861.000

611 - Sociale premies

De sociale premies van het departement zijn geraamd op ongeveer **SRD 115.000.000,-**. Dit bedrag is als volgt opgebouwd:

611 - Sociale premies

Kosten categorie	Omschrijving	Raming
61101	Werkgeverslasten pensioenfonds	66.490.440
61102	Werkgeverslasten Staatsziekenfonds	48.509.560
Totaal		115.000.000

612 - Gebruik van goederen en diensten

Het “gebruik van goederen en diensten” is voor het jaar 2025 geraamd op **SRD 11.000.000,-**.

612 - Gebruik van goederen en diensten

Kosten categorie	Omschrijving	Raming
61208	Binnenlandse reiskosten	200.000
61209	Binnenlandse verblijfskosten	200.000
61215	Kantoormiddelen (papier, pennen etc.)	200.000
61216	Kopieer	50.000
61219	Onderhoud meubilair en Inventaris	100.000
61221	Vergaderkosten	400.000
61222	Verbruiksgoederen (cartridge en diskettes)	150.000

61234	Onderhoud van gebouwen en terreinen	10.000
61238	Telefoon uitgaven	1.500.000
61240	Water	580.000
61241	Electriciteit	600.000
61247	Schoonmaak	100.000
61250	Bewaking	460.000
61251	Voeding	150.000
61255	Rechterlijke Vonnissen	5.200.000
61263	Overige Algemene Kosten	100.000
61284	Onderhoud en exploitatie dienstvoertuigen	1.000.000
Totaal		11.000.000

616 - Sociale Uitkeringen

De sociale uitkeringen is voor het jaar 2025 geraamd op **SRD 100.000,-** en bestaat uit de lig- en verpleegkosten en de poliklinische kosten.

616 - Sociale Uitkeringen

Kosten categorie	Omschrijving	Raming
61611	Lig- en Verpleegkosten	50.000
61612	Poliklinische Kosten	50.000
Totaal		100.000

Kapitaal Uitgaven (investerings)

620 - Inventaris

Inventaris is voor het jaar 2025 geraamd op **SRD 1.875.000,-** en is als volgt opgebouwd:

620 - Inventaris

Kosten categorie	Omschrijving	Raming
62001	Kantoorinrichting	800.000
62004	Computers	400.000
62010	Overige inventaris	675.000
Totaal		1.875.000

621 - Transport middelen

Transportmiddelen is voor het jaar 2025 geraamd op **SRD 1.375.000,-** en is bestemd voor de aanschaf van tweedehandse dienstvoertuigen ten behoeve van de dienst.

621 - Transport middelen

Kosten categorie	Omschrijving	Raming
62110	Overige transportmiddelen	1.375.000
Totaal		1.375.000

TITEL II : PROGRAMMA'S

Bedragen SRD 1.000

Kosten Categorie	Programma's	Realisatie 2023	Vermoedelijk beloop 2024	Raming 2025		Raming 2026	Raming 2027	Raming 2028
		<i>Uitgaven</i>	<i>Uitgaven</i>	<i>Verplichtingen</i>	<i>Uitgaven</i>	<i>Uitgaven</i>	<i>Uitgaven</i>	<i>Uitgaven</i>
TITEL II	PROGRAMMA'S	39.474	65.419	54.605	54.605	56.540	57.185	57.837
01	Infrastructurele Werken	9.456	18.000	9.375	9.375	15.150	15.301	15.454
0112	Onderhoud gebouwen en terreinen	0	4.000	2.500	2.500	4.545	4.590	4.636
0113	Onderhoud wegen, irr. en kunstwerken	7.880	6.000	2.875	2.875	4.924	4.973	5.023
0114	Bouwkundige werken/Accomodat ie voorziening	1.576	8.000	4.000	4.000	5.681	5.738	5.795
06	Informatie en Communicatie	310	1.000	900	900	909	918	927
0610	Radio Boskopu	310	1.000	900	900	909	918	927
09	Subsidie en Bijdragen	27.708	44.419	40.830	40.830	38.461	38.926	39.396
0903	Stichting Fonds Ontwikkeling Binnenland	724	4.998	5.125	5.125	4.166	4.208	4.250
0904	Instituut Bestuursambtenaren Suriname (IBAS)	500	1.475	950	950	1.800	1.900	2.000
0906	Waterschappen	5.960	8.000	12.000	12.000	6.439	6.503	6.568
0908	Districtsbestuur Paramaribo	1.000	1.000	1.000	1.000	1.010	1.020	1.030
0909	Districtsbestuur Commewijne	1.000	1.000	1.000	1.000	1.010	1.020	1.030
0911	Districtsbestuur Nickerie	1.000	1.000	1.000	1.000	1.010	1.020	1.030
0912	Districtsbestuur Paramaribo N-O	1.000	500	500	500	505	510	515
0913	Districtsbestuur Paramaribo Z-W	1.000	1.000	1.000	1.000	1.010	1.020	1.030
0915	Districtsbestuur Coronie	1.000	1.000	1.000	1.000	1.010	1.020	1.030
0916	Districtsbestuur Saramacca	1.000	1.000	1.000	1.000	1.010	1.020	1.030
0917	Districtsbestuur Brokopondo	1.000	1.000	1.000	1.000	1.010	1.020	1.030
0979	Decentralisatie en Districtsbestuur	1.476	10.000	2.250	2.250	3.535	3.570	3.610
0980	Districtsbestuur Noord-West Wanica	1.000	1.000	1.000	1.000	1.010	1.020	1.030

0981	Districtsbestuur Zuid-Oost Wanica	1.000	1.000	1.000	1.000	1.010	1.020	1.030
0982	Districtsbestuur Tapanahony Sipaliwini	1.000	1.000	1.500	1.500	1.515	1.530	1.545
0983	Districtsbestuur Boven-Suriname Sipaliwini	1.000	1.000	1.500	1.500	1.515	1.530	1.545
0984	Districtsbestuur Paramacca Sipaliwini	1.000	1.000	1.125	1.125	1.136	1.148	1.159
0985	Districtsbestuur Kabalebo Sipaliwini	1.000	1.000	1.500	1.500	1.515	1.530	1.545
0986	Districtsbestuur Boven-Saramacca Sipaliwini	1.000	1.000	1.500	1.500	1.515	1.530	1.545
0987	Districtsbestuur Coeroeni Sipaliwini	1.000	1.000	1.500	1.500	1.515	1.530	1.545
0988	Districtsbestuur Boven-Coppename Sipaliwini	1.000	1.000	1.000	1.000	1.010	1.020	1.030
0996	Stichting Nyun Kombe	270	946	1.250	1.250	1.010	1.020	1.030
0997	Reconstructie Binnenland	1.778	2.500	1.630	1.630	2.195	2.217	2.239
41	Subsidie en bijdragen	2.000	2.000	2.000	2.000	2.020	2.040	2.060
4106	Districtsbestuur Marowijne Noord-Oost	1.000	1.000	1.000	1.000	1.010	1.020	1.030
4107	Districtsbestuur Marowijne Zuid - West	1.000	1.000	1.000	1.000	1.010	1.020	1.030

Toelichting : Programma's

0112 - Onderhoud gebouwen en terreinen

Dit programma is voor een totaal bedrag van **SRD 9.375.000,-** begroot en is als volgt opgebouwd:
De projecten die vallen onder dit programma vloeien voort uit de beleidsprioriteiten rurale infrastructuur en - ontwikkeling. In het dienstjaar 2025 is een bedrag ad **SRD 2.500.000,-** opgebracht ten behoeve van renovatie, onderhoud en uitbreiding van overheidsgebouwen in de districten.

0113 - Onderhoud wegen, irr. en kunstwerken

Onder dit programma vallen diverse onderhoudswerkzaamheden en het treffen van secundaire en tertiaire civieltechnische voorzieningen voor zowel natte als droge infrastructuur. Voor het dienstjaar 2025 is **SRD 2.875.000,-** opgebracht ten behoeve van de diverse projecten die zijn gepland.

0114 - Bouwkundige werken/Accomodatatie voorziening

Onder dit programma worden bouwkundige werken zijnde nieuwe bouwwerken ondergebracht. De kosten voor de geplande projecten ressorterend onder dit programma zijn geschat op van **SRD 4.000.000,-**.

0610 - Radio Boskopu

Dit programma is voor een totaal bedrag van **SRD 900.000,-** begroot en is als volgt opgebouwd: Het beleid is erop gericht om de reikwijdte van Boskopu uit te breiden. Er zal verder invulling gegeven worden aan het “community radio plus principe”. Hierbij is een functioneel reportagesysteem nodig dat live-uitzendingen vanuit diverse locaties mogelijk maakt. Bij deze uitzendingen zal er nauw samengewerkt worden met de Burger Informatie Centra (BIC) van de verschillende districten, welk een zeer cruciale rol speelt bij het aspect van burgerparticipatie. Voor het aanschaffen van apparatuur om deze activiteiten mogelijk te maken is voor 2025 het bedrag **SRD 900.000,-** geraamd.

0903 - Stichting Fonds Ontwikkeling Binnenland

09 Subsidies en bijdragen is begroot voor een totaal bedrag van **SRD 20.955.000,-** en is als volgt opgebouwd:

Voor dit programma is er een bedrag van **SRD 5.125.000,-** voor het dienstjaar 2025 aan totale overheidsbijdrage opgenomen. Deze zal onder andere gebruikt worden voor lonen, administratieve kosten, huur van gebouwen, en bijkomende overige exploitatie kosten.

0904 - Instituut Bestuursambtenaren Suriname (IBAS)

Het ligt in de bedoeling dat wij in het dienstjaar 2025 verder zullen gaan met de middelbare en hogere beroepsopleiding ten behoeve van de bestuursdienst. Deze opleidingen worden door het Instituut voor de Opleiding van Bestuursambtenaren Suriname (IBAS) verzorgd.

Het bedrag dat voor het Instituut Opleiding Bestuursambtenaren is begroot is **SRD 950.000,-**.

0906 – Waterschappen

Waterschappen zijn gedecentraliseerde openbare lichamen aan welke de staat publiekrechtelijke bevoegdheden heeft toegekend. Ze zijn onder andere nodig voor het ontwikkelen en faciliteren van de agrarische sector waaronder de rijstbouw. Het Ministerie van Regionale Ontwikkeling en Sport zal in 2025 verder inhoud geven aan haar waterschapstaken door middel van de volgende activiteiten:

- Trainingen aan het technisch personeel op het Ministerie in het managen, beheren en onderhouden van infrastructurele werken;
- Financiële ondersteuning voor regulier onderhoud van de natte en droge infrastructuur;
- Installatie van waterschappen in de districten Coronie, Saramacca, Wanica en Commewijne.

Verder zal het Ministerie regulerend optreden in de waterschappen en de inning van waterschapsgelden zal geëffectueerd worden. Ook zullen er veelvuldige bezoeken aan de districten gebracht worden in het kader van de waterschapsbeheersingsactiviteiten.

Voor de geplande activiteiten is voor het dienstjaar 2025 een bedrag van **SRD 12.000.000,-** begroot ten behoeve van de afdeling Waterschappen en het overliggend waterschap MCP.

0908 - Districtsbestuur Para

De districten zullen in het na-traject van het decentralisatie programma verder versterkt worden in burgerparticipatie, communicatie, planning, milieu aspecten en het beheer van civiel technische werken. Belangrijk hierbij is dat er ook modaliteiten geïdentificeerd zullen worden om de districtsinkomsten substantieel te vergroten ter medefinanciering van de districtsplannen.

De districtsbegrotingen worden in gevolge van de Wet Regionale Organen en de Interim-wet Financiële Decentralisatie door tussenkomst van de Minister van Regionale Ontwikkeling en Sport ingediend bij de Minister van Financiën en Planning. In deze begrotingen worden onder andere de autonome taken opgebracht welke door middel van de artikel 4 middelen (door de districten gegenereerde inkomsten) medefinancierd worden.

De overheidsbijdrage via het Ministerie van Regionale Ontwikkeling en Sport welke **SRD 23.375.000,-** bedraagt, is als volgt gespecificeerd:

Voor 2025 is er een bedrag van **SRD 1.000.000,-** opgenomen ten behoeve van het Districtsbestuur Para.

0909 - Districtsbestuur Commewijne

Voor 2025 is er een bedrag van **SRD 1.000.000** ,- opgenomen ten behoeve van het Districtsbestuur Commewijne.

0911 - Districtsbestuur Nickerie

Voor 2025 is er een bedrag van **SRD 1.000.000** ,- opgenomen ten behoeve van het Districtsbestuur Nickerie.

0912 - Districtsbestuur Paramaribo N-O

Voor 2025 is er een bedrag van **SRD 500.000** ,- opgenomen ten behoeve van het Districtsbestuur Parbo N-O.

0913 - Districtsbestuur Paramaribo Z-W

Voor 2025 is er een bedrag van **SRD 1.000.000** ,- opgenomen ten behoeve van het Districtsbestuur Parbo Z-W.

0915 - Districtsbestuur Coronie

Voor 2025 is er een bedrag van **SRD 1.000.000** ,- opgenomen ten behoeve van het Districtsbestuur Coronie.

0916 - Districtsbestuur Saramacca

Voor 2025 is er een bedrag van **SRD 1.000.000** ,- opgenomen ten behoeve van het Districtsbestuur Saramacca.

0917 - Districtsbestuur Brokopondo

Voor 2025 is er een bedrag van **SRD 1.000.000,-** opgenomen ten behoeve van het Districtsbestuur Brokopondo.

0979 - Decentralisatie en Districtsbestuur

Het onderdirectoraat dat zich bezighoudt met dit programma zal in het dienstjaar 2025 de volgende ondersteuning bieden aan de districtsbesturen:

1. Uitvoeren van DLGP 3 fase 1
2. Vuilophaal.
3. Implementatie software systeem
4. Training van de DR en RR leden

Voor het dienstjaar 2025 is een bedrag van **SRD 2.250.000,-** opgebracht ten behoeve van de financiering van de activiteiten die vallen onder dit programma en is als volgt opgebouwd:

1	DLGP3 fase1	500.000
2	Vuilophaal	1.250.000
3	Implementatie softwaresystemen	250.000
4	Training van DR en RR leden	250.000
Totaal		2.250.000

0980 - Districtsbestuur Noord-West Wanica

Voor 2025 is er een bedrag van **SRD 1.000.000** ,- opgenomen ten behoeve van het Districtsbestuur Wanica Noord-West.

0981 - Districtsbestuur Zuid-Oost Wanica

Voor 2025 is er een bedrag van **SRD 1.000.000** ,- opgenomen ten behoeve van het Districtsbestuur Wanica Zuid-Oost.

0982 - Districtsbestuur Tapanahony Sipaliwini

Voor 2025 is er een bedrag van **SRD 1.500.000** ,- opgenomen ten behoeve van het Districtsbestuur Tapanahony Sipaliwini.

0983 - Districtsbestuur Boven-Suriname Sipaliwini

Voor 2025 is er een bedrag van **SRD 1.500.000** ,- opgenomen ten behoeve van het Districtsbestuur Boven-Suriname Sipaliwini.

0984 - Districtsbestuur Paramacca Sipaliwini

Voor 2025 is er een bedrag van **SRD 1.125.000** ,- opgenomen ten behoeve van het Districtsbestuur Paramacca Sipaliwini.

0985 - Districtsbestuur Kabalebo Sipaliwini

Voor 2025 is er een bedrag van **SRD 1.500.000,-** opgenomen ten behoeve van het Districtsbestuur Kabalebo Sipaliwini.

0986 - Districtsbestuur Boven-Saramacca Sipaliwini

Voor 2025 is er een bedrag van **SRD 1.500.000,-** opgenomen ten behoeve van het Districtsbestuur Boven-Saramacca Sipaliwini.

0987 - Districtsbestuur Coeroeni Sipaliwini

Voor 2025 is er een bedrag van **SRD 1.500.000** ,- opgenomen ten behoeve van het Districtsbestuur Coeroeni Sipaliwini.

0988 - Districtsbestuur Boven-Coppename Sipaliwini

Voor 2025 is er een bedrag van **SRD 1.000.000,-** opgenomen ten behoeve van het Districtsbestuur Boven-Coppename Sipaliwini.

0996 - Stichting Nyun Kombe

In het begrotingsjaar 2017 is de Stichting Nyung Combe in het leven geroepen en opgenomen als programma. Deze stichting heeft ten doel:

- a. Het beheren van de cultuurcentra ten behoeve van de Afro-Surinamers Binnenland en de Inheemsen;
- b. Het verrichten van handelingen die met het vorenstaande in de ruimste zin verband houden of daartoe bevordelijk kunnen zijn.

In het dienstjaar 2025 zal de voortgang van de werkzaamheden en exploitatie van de gebouwen plaatsvinden. De planning is om de accommodatie te Paramaribo volledig te renoveren tot een cultureel centrum.

De kosten geraamd ten behoeve van de stichting Nyun Combe die vallen onder dit programma zijn:

- Personeelskosten SRD 675.000,-
- Exploitatiekosten SRD 575.000,-

Totale raming is **SRD 1.250.000,-**.

0997 - Reconstructie Binnenland

De ontwikkelingsvraagstukken van het binnenland moeten systematisch aangepakt worden. Het ministerie van Regionale Ontwikkeling en Sport is in het dienstjaar 2017, mede gelet op de herhaaldelijke overstromingen in het binnenland en haar taakstelling met betrekking tot wederopbouw van het binnenland, van start gegaan met een herstelprogramma.

Dit programma is op de eerste plaats gericht op acute hulpverlening. Aangezien bij de overstroming van februari 2017 niet alle dorpen onder water zijn gelopen, maar wel de kostgronden, zal de nadruk worden gelegd op agrarische ontwikkeling binnenland.

De actieplannen voor het dienstjaar 2025 zijn onder andere:

- Het ontbossen en aanleggen van productie arealen en toevluchtoorden (shelterplatforms)

- Het opzetten van openbare toilettengroepen op diverse, centrale plaatsen in de dorpen (sanitatie).

De kosten voor het beramen van de plannen en gedeeltelijke uitvoering hiervan is geraamd op **SRD 1.630.000,-**.

4106 - Districtsbestuur Marowijne Noord- Oost

Voor 2025 is er een bedrag van **SRD 1.000.000,-** opgenomen ten behoeve van het Districtsbestuur Marowijne Noord-Oost.

4107 - Districtsbestuur Marowijne Zuid - West

Voor 2025 is er een bedrag van **SRD 1.000.000,-** opgenomen ten behoeve van het Districtsbestuur Marowijne Zuid-West.

Toelichting op de prestatie en resultaat indicatoren

Programma: 01 Infrastructurele werken				
Programma	Doel programma	Gerealiseerd beleid 2023	Verwachte Beleidsresultaten per eind 2024	Verwachte Beleidsresultaten per eind 2025
0112 Onderhoud gebouwen en terreinen	In goede staat brengen en houden van gebouwen en terreinen	Geen	Achterstallige betalingen zijn voldaan	3 logeerbouwen en 1 krutu oso zijn gerenoveerd
0113 Onderhoud. Wegen, irr.en kunstwerken	Aanleg en onderhoud van secundaire wegen, irrigatie en kunstwerken	Geen	Achterstallige betalingen zijn voldaan	2 bruggen zijn opgezet in Sipaliwini
0114 Bouwkundige werken	Uitvoering van alle bouwkundige inclusief werktuigbouwkundige werkzaamheden z.a. electra, water en laswerkzaamheden m.u.v. Stadsdistrict Paramaribo	Geen	Achterstallige betalingen zijn voldaan	1 nieuw logeergebouw is opgezet.
Programma: 06 Informatie en Communicatie				
0610 Radio Boskopu	Bevorderen van het ontwikkelings bewustzijn bij de doelgroep	Reguliere diensten zijn uigevoerd	Aankoop apparatuur en betaling voor medewerkers	Training voor de medewerkers

Programma: 09 Subsidieinstellingen en Districtsbesturen				
0903 Stichting Fonds Ontwikkeling Binnenland (SFOB)	Het wegwerken van de sociale economische achterstanden van de binnenlandse gemeenschap	Reguliere diensten zijn uitgevoerd	Veld werkzaamheden zijn uitgevoerd	Rehabilitatie werkzaamheden bewustwordings trainingen en capaciteitsversterking zijn uitgevoerd
0996 Stichting Nyun Combe	Het beheren van de cultuurcentra tbv Afro Surinamers binnenland en de Inheems en het verrichten van de handelingen die het vorenstaande in het ruimste zin??	Het bestuur is benoemd	Plan van aanpak opgesteld	Achterstallig onderhoud wordt aangepakt
0997 Reconstructie Binnenland	Het systematisch aanpakken van ontwikkelingsvraagstukken van het binnenland	Er is met andere actoren gewerkt aan het projectplan	Er is gewerkt met externe financiering	Geplande projecten zijn uitgevoerd
0904 Instituut Bestuursambtenaren Suriname (IBAS)	Trainen en opleiden van bestuursambtenaren	Voldoen van achterstallige betalingen	Voldoen van de betalingsverplichtingen	Het collegejaar succesvol afronden
0906 Waterschappen	Ze zijn onder andere nodig voor het ontwikkelen en faciliteren van de agrarische sector waaronder de rijstbouw	Reguliere diensten zijn uitgevoerd	Reguliere diensten zijn uitgevoerd	Reguliere diensten zijn uitgevoerd
0908 Districtbestuur Para	Overheidsbijdrage (MROS) aan de sociale economische ontwikkeling van het district			Dekkings Tekort Districts begroting
0909 Districtbestuur Commewijne	Overheidsbijdrage (MROS) aan de sociale economische ontwikkeling van het district			Dekkings Tekort Districts Begroting
0911 Districtbestuur Nickerie	Overheidsbijdrage (MROS) aan de sociale economische ontwikkeling van het district			Dekkings Tekort Districts begroting
0912 Districtbestuur Paramaribo N-O	Overheidsbijdrage (MROS) aan de sociale economische ontwikkeling van het district			Dekkings Tekort Districts Begroting
0913 Districtbestuur Paramaribo Z-W	Overheidsbijdrage (MROS) aan de sociale economische ontwikkeling van het district			Dekkings Tekort Districts Begroting

0915 Districtbestuur Coronie	Overheidsbijdrage(M ROS) aan de social economisch ontwikkeling van het district			Dekkings Tekort Districts Begroting
0916 Districtbestuur Saramacca	Overheidsbijdrage(M ROS) aan de social economisch ontwikkeling van het district			Dekkings Tekort Districts begroting
0917 Districtbestuur Brokopondo	Overheidsbijdrage(M ROS) aan de social economisch ontwikkeling van het district			Dekkings Tekort Districts begroting
0979 Decentralisatie Districtbestuur	Verhogen zelfredzaamheid van de districten			De districten zullen instaat zijn om zelfstandig middelen te genereren. De Districts- commissaris zijn/worden getraind
0980 Districtbestuur Noord- West Wanica	Overheidsbijdrage(M ROS) aan de social economisch ontwikkeling van het district			Dekkings Tekort Districts begroting
0981 Districtbestuur Zuid- Oost Wanica	Overheidsbijdrage(M ROS) aan de social economisch ontwikkeling van het district			Dekkings Tekort Districts begroting
0982 Districtbestuur Tapanahony Sipaliwini	Overheidsbijdrage(M ROS) aan de social economisch ontwikkeling van het district			Dekkings Tekort Districts begroting
0983 Districtbestuur Boven- Suriname Sipaliwini	Overheidsbijdrage(M ROS) aan de social economisch ontwikkeling van het district			Dekkings Tekort Districts begroting
0984 Districtbestuur Paramacca Sipaliwini	Overheidsbijdrage(M ROS) aan de social economisch ontwikkeling van het district			Dekkings Tekort Districts begroting
0985 Districtbestuur Kabalebo Sipaliwini	Overheidsbijdrage(M ROS) aan de social economisch ontwikkeling van het district			Dekkings Tekort Districts begroting
0986 Districtbestuur Boven- Saramacca Sipaliwini	Overheidsbijdrage(M ROS) aan de social economisch ontwikkeling van het district			Dekkings Tekort Districts begroting
0987 Districtbestuur Coeroenie Sipaliwini	Overheidsbijdrage(M ROS) aan de social			Dekkings Tekort

	economisch ontwikkeling van het district			Districts begroting
0988 Districtbestuur Boven-Coppename Sipaliwini	Overheidsbijdrage(M ROS) aan de social economisch ontwikkeling van het district			Dekkings Tekort Districts begroting
4106 Districtbestuur Marowijne Noord-Oost	Overheidsbijdrage(M ROS) aan de social economisch ontwikkeling van het district			Dekkings Tekort Districts begroting
4107 Districtbestuur Marowijne Zuid-West	Overheidsbijdrage(M ROS) aan de social economisch ontwikkeling van het district			Dekkings Tekort Districts begroting

Titel III : Middelenbegroting

Bedragen x SRD 1.000

Kosten categorie	Omschrijving	Realisatie 2023	Vermoedelijk beloop 2024	Raming 2025	Raming 2026	Raming 2027	Raming 2028
Titel III	Ontvangsten	0	0	20	21	22	23
53	Niet Belasting Middelen	0	0	20	21	22	23
53145	Bestekkosten	0	0	20	21	22	23

Toelichting:

Niet Belasting Middelen

53145 - Bestekkosten

In 2024 zijn er aanbestedingen gehouden op het directoraat Regionale Ontwikkeling waarbij er bestekken zijn verkocht voor een bedrag van **SRD 9.600,-**. Er zijn totaal 48 stuks bestekken verkocht voor **SRD 200,-** per bestek. Voor het dienstjaar 2025 zijn de verwachte opbrengsten voor bestekken geraamd op **SRD 20.000,-**.

Directoraat Agrarische Ontwikkeling Binnenland**Titel I : OPERATIONELE UITGAVEN**

Bedragen x SRD 1.000

Kosten categorie	Omschrijving	Realisatie 2023	Vermoedelijk beloop 2024	Raming 2025		Raming 2026	Raming 2027	Raming 2028
		<i>Uitgaven</i>	<i>Uitgaven</i>	<i>Verplichtingen</i>	<i>Uitgaven</i>	<i>Uitgaven</i>	<i>Uitgaven</i>	<i>Uitgaven</i>
Titel I	OPERATIONELE UITGAVEN	38.140	59.891	69.694	69.694	81.925	88.630	95.335
61	Lopende Uitgaven (Operationele)	37.258	57.941	68.544	68.544	79.525	85.530	91.535
610	Lonen en salarissen	33.613	51.700	60.000	60.000	70.000	75.000	80.000
611	Sociale premies	2.741	5.022	6.029	6.029	7.500	8.000	8.500
612	Gebruik van goederen en diensten	900	1.200	2.500	2.500	2.000	2.500	3.000
616	Sociale Uitkeringen	4	19	15	15	25	30	35
62	Kapitaal Uitgaven (investerings)	882	1.950	1.150	1.150	2.400	3.100	3.800
620	Inventaris	182	250	150	150	400	600	800
621	Transport middelen	700	1.700	1.000	1.000	2.000	2.500	3.000

Toelichting:**Lopende Uitgaven (Operationele)**

De operationele uitgaven voor het dienstjaar 2025 zijn geraamd op **SRD 69.694.000,-**.

610 - Lonen en salarissen

De lonen en salarissen van het Directoraat Agrarische Ontwikkeling Binnenland zijn geraamd op ongeveer **SRD 60.000.0000,-**.

Het personeelsbestand per juni 2024 van het Directoraat Agrarische Ontwikkeling Binnenland bedraagt 252, waarvan 88 mannen en 164 vrouwen. De totale verwachting aan brutolonen is **SRD 50.000.000,-** en de gemiddelde bruto loonsom per ambtenaar is op maandbasis ongeveer **SRD 21.990,74**.

De verwachte instroom in het begrotingsjaar 2025 zal nog ongeveer 28 arbeidskrachten zijn, bestaande uit overgeplaatste krachten met een gemiddelde leeftijd van 25 jaar. Dit brengt het verwachte personeelsbestand voor het dienstjaar 2025 op 280. In dit jaar is er geen sprake van uitstroom. Het gemiddeld ziekteverzuim, uitgedrukt in percentage van de personeelsinformatie is ongeveer 5.6%.

Het Personeelsbeleid

Ten aanzien van het personeelsbeleid heeft het directoraat capaciteitsversterking opgenomen in de begroting zodat het personeel getraind kan worden. Er zijn reeds gesprekken gevoerd met Polytechnic College Suriname en het Ministerie van Landbouw, Veeteelt en Visserij om zowel het personeel als de boeren te trainen.

Het beleid van DAOB is gericht op Duurzame Agrarische Ontwikkeling Binnenland, om dit doel te bereiken heeft het Directoraat specifieke deskundigheid nodig.

Om het gestelde doel te bereiken heeft het directoraat:

- Een kort- en lang termijn agrarisch beleid opgesteld i.s.m. Planunit van het Ministerie.
- Het ter beschikking stellen van kennis en technologie voor de agrarische sector in het binnenland.

De huidige verdeling van het personeel in lager, midden en hoger niveau op basis van de functiegroep ziet er als volgt uit:

Niveau	Functiegroep	Aantal	%
Lager	3 - 6	137	50%
Midden	7 - 8	65	28%
Hoger	> 9	50	22%
Totaal personeelsbestand		252	100%

610 - Lonen en salarissen

Kosten categorie	Omschrijving	Raming
61001	Ambtelijk salaris	50.000.000
61002	Vakantietoeslag	5.000.000
61003	Overwerk	450.000
61013	Functionele toelagen	750.000
61014	Persoonlijke toelagen	750.000
61016	Gezinstoelagen en Kinderbijslag	800.000
61017	Waarnemingstoelage	50.000
61020	Telefoonvergoeding	100.000
61021	Representatievergoeding	750.000
61022	Huishuurvergoeding	100.000
61023	Vervoersvergoeding	750.000
61024	Overige vergoedingen	500.000
Totaal		60.000.000

611 - Sociale premies

De sociale premies voor het dienstjaar 2025 van het Directoraat Agrarisch Ontwikkeling Binnenland zijn geraamd op **SRD 6.029.000,-**.

611 - Sociale premies

Kosten categorie	Omschrijving	Raming
61101	Werkgeverslasten pensioenfonds	2.029.000
61102	Werkgeverslasten Staatsziekenfonds	4.000.000
Totaal		6.029.000

612 - Gebruik van goederen en diensten

Het "Gebruik van goederen en diensten" houdt verband met de reguliere operationele kosten van het directoraat. Deze zijn voor het dienstjaar 2025 geraamd op **SRD 2.500.000,-**.

612 - Gebruik van goederen en diensten

Kosten categorie	Omschrijving	Raming
61201	Kosten opleiding Binnenland, excl. Reis & Verblijf	50.000
61202	Kosten opleiding Buitenland, excl. Reis & Verblijf	50.000

61208	Binnenlandse reiskosten	50.000
61209	Binnenlandse verblijfskosten	50.000
61210	Buitenlandse reiskosten	50.000
61211	Buitenlandse verblijfskosten	50.000
61212	Overige kosten opleidingen	20.000
61215	Kantoormiddelen (papier, pennen etc.)	50.000
61216	Kopieer	50.000
61221	Vergaderkosten	50.000
61222	Verbruiksgoederen (cartridge en diskettes)	50.000
61223	Onderhoudskosten automatisering	43.000
61234	Onderhoud van gebouwen en terreinen	20.000
61238	Telefoon uitgaven	530.000
61240	Water	230.000
61241	Elektriciteit	607.000
61244	Representatie (nationale en internationale vertegenwoordigingen)	30.000
61247	Schoonmaak	30.000
61251	Voeding	30.000
61259	Nationale en Internationale manifestaties w.o. cultuur en sport	20.000
61260	Onderscheidingen	20.000
61263	Overige Algemene Kosten	20.000
61284	Onderhoud en exploitatie dienstvoertuigen	400.000
Totaal		2.500.000

616 - Sociale Uitkeringen

De sociale uitkeringen bestaan uit de lig- en verpleegkosten en de poliklinische kosten ten behoeve van de directieleden van het directoraat. De kosten voor 616 voor het dienstjaar 2025 zijn geraamd op **SRD 15.000,-**.

616 - Sociale Uitkeringen

Kosten categorie	Omschrijving	Raming
61611	Lig- en Verpleegkosten	9.000
61612	Poliklinische Kosten	6.000
Totaal		15.000

Kapitaal Uitgaven (investerings)

620 - Inventaris

Het is van eminent belang dat het directoraat adequaat voorzien is van benodigd meubilair en apparatuur. De raming voor inventaris voor het dienstjaar 2025 is **SRD 150.000,-**.

620 - Inventaris

Kosten categorie	Omschrijving	Raming
62001	Kantoorinrichting	20.000
62004	Computers	80.000
62005	Printers	40.000
62010	Overige inventaris	10.000
Totaal		150.000

621 - Transport middelen

Aangezien het Directoraat Agrarische Ontwikkeling Binnenland hun werkzaamheden in het Binnenland uitvoeren, is het noodzakelijk om goede voertuigen aan te schaffen voor de afdelingen die onder ander belast zijn met de veldwerkzaamheden in de verschillende regio's. De raming van transportmiddelen voor het dienstjaar 2025 is **SRD 1.000.000,-**.

621 - Transport middelen

Kosten categorie	Omschrijving	Raming
62110	Overige transportmiddelen	1.000.000
Totaal		1.000.000

TITEL II : PROGRAMMA'S

Bedragen SRD 1.000

Kosten Categorie	Programma's	Realisatie 2023	Vermoedelijk beloop 2024	Raming 2025		Raming 2026	Raming 2027	Raming 2028
		<i>Uitgaven</i>	<i>Uitgaven</i>	<i>Verplichtingen</i>	<i>Uitgaven</i>	<i>Uitgaven</i>	<i>Uitgaven</i>	<i>Uitgaven</i>
TITEL II	PROGRAMMA'S	900	1.022	1.472	1.472	4.900	6.550	7.950
01	Infrastructurele Werken	0	0	0	0	500	650	750
0156	Werktuigen	0	0	0	0	500	650	750
39	Agrarische kennis	100	0	0	0	400	550	700
3901	Long-term strategic policy program (Consultancy, Workshops, etc.)	0	0	0	0	400	550	700
3902	Capaciteitsopbouw	100	0	0	0	0	0	0
40	Agrarische teelttechnische kennis	800	1.022	1.472	1.472	4.000	5.350	6.500
4001	Zaai, poot en plantmateriaal	100	200	200	200	400	550	700
4004	Onderzoek en ondersteuning cassave en andere aardvruchten	100	200	0	0	400	550	700
4005	Hooglandrijst	250	400	250	250	500	650	750
4006	Kokos en andere fruitsoorten	0	0	322	322	600	750	800
4007	Podosirieteelt & verwerking	150	0	0	0	500	650	750
4008	Opzetten en beheren van schooltuinen in het binnenland	0	0	200	200	400	550	700
4009	Pindateelt en verwerking	0	0	0	0	400	550	700
4010	Gemberteelt en verwerking	0	0	250	250	400	550	700
4011	Duurzame pluimveeteelt	200	222	250	250	400	550	700

Toelichting : Programma's**4001 - Zaai, poot en plantmateriaal**

Vanwege de aanhoudende droogte in het jaar 2023, is geconstateerd dat er een gebrek is aan plantmateriaal voor knolgewassen, fruit en groenten. Het Directoraat Agrarische Ontwikkeling Binnenland heeft daarom besloten de agrariërs van Sipaliwini, Marowijne, Brokopondo, Para en overige dorpen waar Inheemsen en Marrons dorpsgemeenschappen gevestigd zijn te stimuleren middels het verstrekken van goede plantmateriaal. Het directoraat zal samenwerken met bestaande coöperaties en zal ook landbouwers die nog niet zijn aangesloten bij een coöperatie ondersteunen en begeleiden. Ook zal monocultuur worden gestimuleerd in bovengenoemde gebieden. De kosten voor dit beleidsprogramma zijn geraamd op **SRD 200.000,-**.

4005 - Hooglandrijst

Het directoraat heeft nog steeds in planning de hooglandrijstbouw in de districten Marowijne, Brokopondo en Sipaliwini duurzaam te ontwikkelen ter verhoging van de rijstproductie. Er zullen trainingen verzorgd worden om de registratie van boer tot bord te doen zodat er voldoende data beschikbaar zal zijn voor het verbeteren van hun marketingstrategie.

Het directoraat zal zich verder richten op het opzetten van verwerkingsunit compleet met machines welke beheert zullen worden door medewerkers van het Directoraat.

De kosten voor dit beleidsprogramma zijn geraamd op **SRD 250.000,-**.

4006 - Kokos en andere fruitsoorten

Het Directoraat heeft ook als doel de duurzame ontwikkeling van de fruitteelt in het binnenland van Suriname te bevorderen. Dit gebeurt door middel van een bewustwordingsproject dat gericht is op het creëren van afzetmogelijkheden voor bestaande fruitsoorten die in de dorpen voorkomen. Hierdoor wordt een toegevoegde waarde gecreëerd, wat uiteindelijk moet leiden tot gerichte eigen fruitproductie. Daarnaast stimuleert het directoraat de samenwerking tussen de verschillende gemeenschappen in het binnenland. De vele fruitsoorten die daar voorkomen, zullen via een innovatief programma worden geteeld, geoogst en getransporteerd voor verwerking volgens de Goede Agrarische Praktijken (GAP). In dit proces zorgt het Directoraat voor de nodige trainingen en de opzet van een traceerbaarheidssysteem voor zowel de teelt als de opkopers van de fruitsoorten.

De kosten voor de eerste fase van dit beleidsprogramma zijn begroot op **SRD 322.000,-**.

4008 - Opzetten en beheren van schooltuinen in het binnenland

Voor de verduurzaming en ontwikkeling van de agrarische sector in het binnenland is het van belang de schooljeugd te betrekken en de nodige kennis en kunde aan te reiken. Het directoraat zal (groenten, fruit en knol-en wortelgewassen) schooltuinen en nurserie opzetten voor de scholen in Marowijne, Brokopondo en Sipaliwini.

Het bedrag die hiervoor is geraamd is **SRD 200.000,-**.

4010 - Gemberteelt en verwerking

Het Directoraat Agrarische Ontwikkeling Binnenland wil de gemberproductie in Marowijne, Para en Sipaliwini duurzaam ontwikkelen door:

- het ter beschikking stellen van gemberplantmateriaal, kennis, kunde en moderne teelttechnieken;
- het opzetten van een kwekerij die plantjes zal leveren aan 'outgrowers' en een verwerkingsunit

De kosten voor dit beleidsprogramma zijn geraamd op **SRD 250.000,-**.

4011 - Duurzame pluimveeteelt

Het stimuleren en bevorderen van pluimveeteelt in het binnenland voor de eiwit voorziening, mest voorziening en het scheppen van werkgelegenheid zal in dit begrotingsjaar ook verder worden uitgediept. De opzet en aanleg van kippenkwekerijen die geschikt zijn voor de omstandigheden in het binnenland is van eminent belang. De kippenteelt in het binnenland heeft veel uitdagingen van zowel de wilde dieren als ziekten en plagen. Vervolgens zal er een trainingsplan naar behoefte worden opgezet en uitgevoerd.

De kosten die hiermee gepaard gaan zijn geraamd op **SRD 250.000,-**.

Toelichting op de prestatie en resultaat indicatoren

OP-Beleidsgebied: Ruimtelijke Ordening en Milieu				
Programma	Doel Programma	Gerealiseerd Beleid 2023	Verwachte Beleidsresultaten per Eind 2024	Verwachte Beleidsresultaten per Eind 2025
Programma: Infrastructurele werken				
0156 Werktuigen	Ter beschikking stellen van agrarische werktuigen en verwerkingsmachines ten behoeve van de agrarische sector.	N.V.T.	N.V.T.	N.V.T.
OP-Beleidsgebied: Onderwijs, Wetenschap en Cultuur				
Programma: Agrarische kennis				
3902 Capaciteitsopbouw	Het in kaart brengen van de huidige situatie op agrarisch gebied. Toerusting zodat de ambtenaren kunnen beantwoorden aan de behoeften van de stakeholders. Dat de stakeholders betere resultaten kunnen behalen.	Nog te realiseren	N.V.T.	N.V.T.

OP-Beleidsgebied : Welzijn				
Programma : Agrarische teelttechnieken werken				
Kernthema: Agrarische sector				
4001 Zaai, poot en plantmateriaal	Voor het genoegzaam voorzien in plantmateriaal.	Nog te realiseren	De landbouwers zijn bewust om af te stappen van traditionele landbouw naar structurele duurzame landbouw.	De landbouwers zijn grotendeels afgestapt van traditionele landbouw naar duurzame landbouw, en worden begeleid en ondersteund in het proces.

4004 Onderzoek en ondersteuning cassave en andere aardvruchten	Onderzoek naar kwalitatieve en kwantitatieve betere variëteiten i.s.m. onderzoek instituten, LVV en ander stakeholders.	Nog te realiseren	De productie van aardvruchten is toegenomen. De binnenlandse markt is ruim voorzien van aardvruchten, welke ook hygiënisch verwerkt en verpakt is, met de mogelijkheden tot export.	N.V.T.

4005 Hooglandrijst	Telers identificeren voor minimaal een halve ha in elk regio. Onderzoek naar kwalitatief en kwantitatief betere hooglandrijst variëteiten. Data vastleggen. Motivatie mobilisatie d.m.v. introductie van aangepaste grondbewerkingsmachines, verstrekken van goede zaaizaad, doelstreffend bestrijden van ziekte en plagen (liever organisch) en het installeren van rijstpelmolens en bouwen van opslagruimten op strategische plaatsen in alle regio's. Introductie van goede verpakkingsmethode.	Nog te realiseren	De rijstverbouwers kunnen grotendeels van de binnenlandse markt voorzien. Meer mensen gaan hooglandrijst verbouwen vanwege verlichting van de werklust. De hooglandrijstcultuur gaat weer bloeien	De nationale markt wordt voorzien van hooglandrijst welke professioneel verpakt is. De rijstverbouwers kunnen grotendeels van de binnenlandse markt voorzien. Meer mensen gaan hooglandrijst verbouwen vanwege verlichting van de werklust. De hooglandrijstcultuur gaat weer bloeien.
4006 Kokos en andere fruitsoorten	De duurzame ontwikkeling van de fruitteelt in het binnenland van Suriname te bevorderen.	N.V.T	N.V.T	De vele fruitsoorten die daar voorkomen, zijn via een innovatief programma geteeld, geoogst en getransporteerd voor verwerking volgens de Goede Agrarische Praktijken (GAP). De opzet van een traceerbaarheidssysteem voor zowel de teelt als de opkopers van de fruitsoorten.
4007 Podosirieteelt en verwerking	Het stimuleren en faciliteren van kleine ondernemers en productiegroepen van de podosiriesector ten einde het creëren van duurzame werkgelegenheid en het genereren van duurzame inkomsten voor de lokale bevolking.	Nog te realiseren	N.V.T	N.V.T

4008 Opzetten en beheren van schooltuinen in het binnenland	Voor de verduurzaming en ontwikkeling van de agrarische sector in het binnenland is het van belang de schooljeugd te betrekken en de nodige kennis en kunde aan te reiken.	Nog te realiseren	N.V.T.	De (groenten, fruit en knol-en wortelgewassen) schooltuinen en nurserie zijn opgezet voor de scholen in de districten Marowijne, Brokopondo en Sipaliwini.

4010 Gemberteelt en verwerking	Ter beschikking stellen van kennis, kunde, moderne teelttechnieken en productie- en verwerkingsmachines voor de verdere ontwikkeling van de sector.	N.V.T.	N.V.T.	Ter beschikking stellen van gemberplantmateriaal en moderne teelttechnieken voor de productie in de districten Marowijne, Para en Sipaliwini. Per regio is er minimaal kwekerij die plantjes zal leveren aan 'outgrowers' en een verwerkingsunit opgezet en is in productie
4011 Duurzame pluimveeteelt	Het stimuleren en bevorderen van pluimveeteelt in het binnenland voor eiwit voorziening, organische mest voorziening en het scheppen van werkgelegenheid.	Nog te realiseren	Pluimveehouders zijn voorzien van adviezen en begeleid volgens de voorgeschreven regels van Bureau voor Openbare Gezondheid.	De productie van de Pluimveehouders is verbeterd.

Directoraat Directoraat Duurzame Ontwikkeling Afro-Surinamers Binnenland

Titel I : OPERATIONELE UITGAVEN

Bedragen x SRD 1.000

Kosten categorie	Omschrijving	Realisatie 2023	Vermoedelijk beloop 2024	Raming 2025		Raming 2026	Raming 2027	Raming 2028
		<i>Uitgaven</i>	<i>Uitgaven</i>	<i>Verplichtingen</i>	<i>Uitgaven</i>	<i>Uitgaven</i>	<i>Uitgaven</i>	<i>Uitgaven</i>
Titel I	OPERATIONELE UITGAVEN	52.712	99.816	206.524	206.524	297.434	358.667	273.311
61	Lopende Uitgaven (Operationele)	50.214	96.816	203.274	203.274	291.934	351.667	264.811
610	Lonen en salarissen	47.422	88.306	195.971	195.971	264.534	305.767	199.411
611	Sociale premies	875	2.110	2.500	2.500	14.500	26.500	38.500
612	Gebruik van goederen en diensten	1.915	6.380	4.793	4.793	11.890	17.390	23.890

616	Sociale Uitkeringen	2	20	10	10	1.010	2.010	3.010
62	Kapitaal Uitgaven (investeringen)	2.498	3.000	3.250	3.250	5.500	7.000	8.500
620	Inventaris	1.498	1.000	1.000	1.000	2.000	3.000	4.000
621	Transport middelen	1.000	2.000	2.250	2.250	3.500	4.000	4.500

Toelichting:**Lopende Uitgaven (Operationele)**

De operationele uitgaven voor het dienstjaar 2024 bedraagt **SRD 206.524.000,-**. Dit bedrag is als volgt opgebouwd:

610 - Lonen en salarissen

De lonen en salarissen van het Directoraat Duurzame Ontwikkeling Afro- Surinamers Binnenland zijn geraamd op **SRD 195.971.000,-**.

Het personeelsbestand van het directoraat bedraagt 100 met een totaal aan brutolonen ad. **SRD 8.350.000,-**. Het gemiddelde bruto loonsom per ambtenaar is op maandbasis ongeveer **SRD 10.291,67**. Het gemiddelde ziekteverzuim, uitgedrukt in percentage van de personeelsformatie is ongeveer 5,7%. Het aantal mannen bedraagt 35 en het aantal vrouwen bedraagt 65. De instroom in het begrotingsjaar 2025 zal ongeveer 15 arbeidskrachten zijn. Deze zullen overgeplaatste krachten zijn met een gemiddelde leeftijd van 23 jaar. De doorstroom zal ongeveer 20 arbeidskrachten zijn, bestaande uit bevorderingen. De verdeling van het personeel in lager, midden en hoger niveau (o.b.v. functiegroep) geeft het volgende beeld weer:

Niveau	Functiegroep	Aantal	%
Laag	1-4	4	4
Midden	5-8	64	64
Hoog	>9	32	32
Totaal personeelsbestand		100	100

610 - Lonen en salarissen

Kosten categorie	Omschrijving	Raming
61001	Ambtelijk salaris	8.350.000
61002	Vakantietoelage	2.335.000
61003	Overwerk	452.000
61004	Bonussen en Gratificaties	250.000
61006	Vacatiegelden	250.000
61009	Vergoeding Binnenlands Bestuur	182.411.000
61013	Functionele toelagen	250.000
61014	Persoonlijke toelagen	335.000
61016	Gezinstoelagen en Kinderbijslag	300.000
61017	Waarnemingstoelage	138.000
61020	Telefoonvergoeding	400.000
61021	Representatievergoeding	200.000
61023	Vervoersvergoeding	300.000
Totaal		195.971.000

611 - Sociale premies

De sociale premies van het directoraat zijn geraamd op **SRD 2.500.000,-**. Dit bedrag is als volgt opgebouwd:

611 - Sociale premies

Kosten categorie	Omschrijving	Raming
61101	Werkgeverslasten pensioenfonds	1.250.000
61102	Werkgeverslasten Staatsziekenfonds	1.250.000
Totaal		2.500.000

612 - Gebruik van goederen en diensten

Het 'gebruik van goederen en diensten' houdt verband met de reguliere operationele kosten van het directoraat. Deze is voor het jaar 2025 geraamd op **SRD 4.793.000,-**.

612 - Gebruik van goederen en diensten

Kosten categorie	Omschrijving	Raming
61201	Kosten opleiding Binnenland, excl. Reis & Verblijf	100.000
61208	Binnenlandse reiskosten	400.000
61209	Binnenlandse verblijfskosten	300.000
61210	Buitenlandse reiskosten	300.000
61215	Kantoormiddelen (papier, pennen etc.)	393.000
61216	Kopieer	310.000
61221	Vergaderkosten	190.000
61233	Huur gebouwen en Terreinen	1.800.000
61247	Schoonmaak	100.000
61259	Nationale en Internationale manifestaties w.o. cultuur en sport	600.000
61284	Onderhoud en exploitatie dienstvoertuigen	300.000
Totaal		4.793.000

616 - Sociale Uitkeringen

De sociale uitkeringen ad **SRD 10.000,-**. Bestaan uit de lig- en verpleegkosten en de poliklinische kosten.

616 - Sociale Uitkeringen

Kosten categorie	Omschrijving	Raming
61611	Lig- en Verpleegkosten	5.000
61612	Poliklinische Kosten	5.000
Totaal		10.000

Kapitaal Uitgaven (investerings)**620 - Inventaris**

Inventaris is voor het jaar 2025 geraamd op **SRD 1.000.000,-** en is als volgt opgebouwd:

620 - Inventaris

Kosten categorie	Omschrijving	Raming
62004	Computers	500.000
62005	Printers	500.000
Totaal		1.000.000

621 - Transport middelen

Voor het dienstjaar 2025 is voor transport **SRD 2.250.000,-** begroot.

621 - Transport middelen

Kosten categorie	Omschrijving	Raming
62104	Pickup's	2.250.000
Totaal		2.250.000

TITEL II : PROGRAMMA'S

Bedragen SRD 1.000

Kosten Categorie	Programma's	Realisatie 2023	Vermoedelijk beloop 2024	Raming 2025		Raming 2026	Raming 2027	Raming 2028
		<i>Uitgaven</i>	<i>Uitgaven</i>	<i>Verplichtingen</i>	<i>Uitgaven</i>	<i>Uitgaven</i>	<i>Uitgaven</i>	<i>Uitgaven</i>
TITEL II	PROGRAMMA'S	3.000	4.300	3.525	3.525	6.300	8.300	10.300
09	<i>Subsidie en Bijdragen</i>	3.000	4.300	3.525	3.525	6.300	8.300	10.300
0989	Traditioneel Gezag Afro-Surinamers Binnenland	1.300	1.300	1.125	1.125	2.000	2.500	3.000
0990	Gemeenschapsontwi- kkeling Afro- Surinamers Binnenland	1.000	1.000	1.200	1.200	1.500	2.000	2.500
0991	Onderzoek, Documentatie en Projectontwikkeling Afro-Surinamers Binnenland	700	1.000	800	800	1.300	1.800	2.300
0992	Grondenrechten Afro-Surinamers Binnenland	0	1.000	400	400	1.500	2.000	2.500

Toelichting : Programma's

0989 - Traditioneel Gezag Afro-Surinamers Binnenland

Dit programma is bedoeld voor het onderhouden van de relatie tussen het Traditioneel Gezag van de Afro-Surinamers Binnenland en de overheid. De relatie wordt onderhouden door het organiseren van krutu's en andere vormen van consultaties met het Traditioneel Gezag die opgenomen zijn onder dit programma. Verder zal er invulling gegeven worden aan de capaciteitsversterking van het Traditioneel Gezag en het continueren van het badges project. De granmans hebben als taak om het contact te onderhouden met de gemeenschappen. De kosten die gepaard gaan hiermee, worden gedekt door het directoraat door bijvoorbeeld het aankopen van brandstof. Er zal uniform gemaakt worden voor de gezagdragers. De kosten zijn geraamd op **SRD 1.125.000,-**

0990 - Gemeenschapsontwikkeling Afro-Surinamers Binnenland

Dit programma dient voor het ontwikkelen van projecten en activiteiten die gericht zijn op duurzame ontwikkeling van de Afro-Surinamers in het Binnenland. Middels dit programma zullen de projecten die in samenwerking met de lokale gemeenschappen geïnitieerd zijn, uitgevoerd worden. In het kader hiervan zullen diverse dienstreizen uitgevoerd worden voor consultaties. Verder heeft het directoraat als taak mede helpen inrichten van diverse krutu oso; logeergebouwen en residentie door het aanschaffen van tafels en stoelen. Voor het zichtbaar maken van de dorpen is het van eminent belang dat het "naamborden project" dit dienstjaar gecontinueerd wordt. Verder zal de lokale ondernemers begeleidt en ondersteund worden. De kosten zijn geraamd op **SRD 1.200.000,-**

0991 - Onderzoek, Documentatie en Projectontwikkeling Afro-Surinamers Binnenland

Dit programma is bedoeld voor het onderzoeken, documenteren en ontwikkelen van projecten, die een bijdrage moeten/zullen leveren aan de woon- en leefklimaat van de gemeenschappen. Het documenteren van de geschiedenis van tribale volken zal gecontinueerd worden. Het project Cultuuroverdracht en voorlichting zal uitgevoerd worden, waarbij het overdragen van de cultuur van de verschillende Marron/tribale volken door een cultuurkenner uit het gebied tezamen met organisaties die voorlichting geven over seksuele overdraagbare ziekten/ drugsgebruik en “reproductive health”. Dit is om de jongeren in het gebied bewust te maken over de waarde en het voortleven van hun cultuur. En ook het terugbrengen van de besmettingscijfers van seksuele overdraagbare ziekten en drugsgebruik. Dit project zal uitgevoerd worden op de scholen voor kinderen in de leeftijdsgroep van 12-16 jaar. Het project ter bijscholing van het personeel om het probleem van lager kader op het directoraat aan te pakken zullen er trainingen worden geïnitieerd om het personeel bij te scholen, zodat het probleem van personeelstekort aangepakt kan worden. Het project ter ondersteuning kleine ondernemers. Voor de kleine ondernemers van de tribale volken zal een platform gecreëerd worden om hun goederen aan de man te brengen. Voor 2025 zijn de kosten voor dit programma geraamd op **SRD 800.000,-**.

0992 - Grondenrechten Afro-Surinamers Binnenland

Dit programma is bedoeld voor het oplossen van het grondenrechtenvraagstuk en alle andere activiteiten die hieruit voortvloeien zullen bekostigd worden. Voor dit dienstjaar zullen diverse consultaties rond plaatsvinden in de regio oost. Dit programma is geraamd op **SRD 400.000,-**

Toelichting op de prestatie en resultaat indicatoren

		OP-Beleidsgebied: Welzijn		
		Programma:		
Code/Programma	Doel Programma	Realisatie 2023	Verwachte Beleidsresultaten per eind 2024	Verwachte beleidsresultaten per eind 2025
0989 Traditioneel Gezag Afro Surinamers Binnenland.	Het onderhouden van de relatie tussen het Traditioneel Gezag en de Overheid.	Beschikbaar stellen van de middelen in verband met de formele beëdiging van het stamhoofd van de Aluku's dhr. Simeon ASOENENGE door de president van de Replubiek Suriname. Bijdrage aan de begrafenis ivm Heengaan van dhr. Agena Benz	Continuering van de werkafspraken tussen het directoraat en het Traditioneel Gezag Capaciteitsversterking Traditioneel Gezag Aanschaf krutu packet Terugkeer van het stamhoofd der Aluku's Dhr. Glunder Simeon naar zijn residentie. Aankoop van buitenboord motor 85 PK lange voet ten behoeve van het Traditioneel Gezag (Granmans) in het binnenland.	Continuering van de Werkafspraken tussen het directoraat en het Traditioneel Gezag. Badges project; Aankopen van brandstof voor traditioneel gezagdragers. Uniform traditioneel gezag maken. Capaciteitsversterking Traditioneel Gezag
0990 Gemeenschapsontwikkeling Afro Surinamers Binnenland.	Het ontwikkelen van projecten en activiteiten die gericht zijn op duurzame	Het aanschaffen van 300 plastic stoelen voor het ministerie van Regionale Ontwikkeling en Sport tbv het Directoraat Duurzame	Aanschaffen stoelen, Bruscutters en durotanks voor diverse dorpen Binnenland. Badge project in de districten Marowijne en Sipaliwini.	Projecten betrekking hebbende op duurzame ondernemerschap en dorpsontwikkeling.

	ontwikkeling van de gemeenschappen.	Ontwikkeling Afro-Surinamers Binnenland. (DDOASB) Badge project in het district Sipaliwini Dienstreis minister ROS naar Tapanahony	Werkbezoek van de minister van Regionale Ontwikkeling en Sport en delegatie naar het Tapanahony gebied (Godoholo en Poeketi).	Dienstreizen naar diverse gebieden in het binnenland. Inrichting van diverse krutu oso; logeergebouwen en residentie door het aanschaffen van tafels en stoelen. “Naamborden project.
0991 Onderzoek, Documentatie en Projectontwikkeling Afro Surinamers Binnenland.	Het verzamelen, vastleggen en verwerken van informatie van de gemeenschappen.	beschikbaar stellen van middelen ten behoeve van het werkbezoek van de minister van Regionale Ontwikkeling en Sport en delegatie naar het Boven – Saramacca (Pusugrunu) gebied. Het beschikbaar stellen van middelen ten behoeve van het trainen van personen in het Boven – Suriname gebied in het schrijven van projecten. Dienstreis naar het Boven – Suriname gebied in verband met het documenteren van de geschiedenis en cultuur van de in stamverband levende Afro-Surinamers in het binnenland. Dienstreis naar het district Brokopondo in verband met het documenteren van de geschiedenis en cultuur van de in stamverband levende Afro- Surinamers in het binnenland. het aanschaffen van krutu pakketten ten behoeve van het Traditioneel Gezag in het Binnenland. Training communicatietechnieken binnen het Directoraat Duurzame Ontwikkeling Afro- Surinamers Binnenland. beschikbaar stellen van middelen ivm de Mato Neti tbv het DDOASB	beschikbaar stellen van middelen ten behoeve van het trainen van 40 personen binnen het Directoraat Duurzame Ontwikkeling Afro- Surinamers Binnenland in basis pakket Excel. Het trainen van maximaal vijf personeelsleden van diverse afdelingen. Deze training is geïnitieerd binnen het directoraat, vanwege de personeelsstop. De laag kaders zullen getraind worden, zodat die adequaat ingezet kunnen worden binnen het directoraat. Het beschikbaar stellen van middelen ten behoeve van het trainen van 40 personen binnen het Directoraat Duurzame Ontwikkeling Afro- Surinamers Binnenland in basis pakket Powerpoint. beschikbaar stellen van middelen ten behoeve van het trainen van 40 personen binnen het Directoraat Duurzame Ontwikkeling Afro- Surinamers Binnenland in basis pakket Word. Onderzoeken en documenteren van de geschiedenis/ cultuur en traditie (Erfgoed) van de stammen zijn vastgelegd.	De behoefte van de Dorpen zijn geïdentificeren en vastleggen van de behoefte van dorpen. Onderzoeken en documenteren van de geschiedenis/ cultuur en traditie (Erfgoed) van de stammen. Project Cultuuroverdracht en voorlichting Project ter bijscholing van het personeel Project ter ondersteuning kleine ondernemers

			Werkbezoek van de minister van Regionale Ontwikkeling en Sport en delegatie naar het Boven – Saramacca (Pusugrunu) gebied. Het trainen van personen in het Boven – Suriname gebied in het schrijven van projecten.	
Kernthema: Grondenrechten en boedelvraagstuk				
0992 Grondenrechten Afro Surinamers Binnenland	Het oplossen van het grondenrechten vraagstuk.	Geen	Informatievoorziening, inzake de conceptwet ‘Collectieve Rechten van Inheemse Volken en Tribale Volken’, aan de Afro- Surinamers dorpen van de regio's Oost-, West-, Zuid- en Midden-Suriname.	Continueren van het grondenrechten vraagstuk en alle andere activiteiten die hieruit voortvloeien.

Directoraat Directoraat Duurzame Ontwikkeling Inheemsen

Titel I : OPERATIONELE UITGAVEN

Bedragen x SRD 1.000

Kosten categorie	Omschrijving	Realisatie 2023	Vermoedelijk beloop 2024	Raming 2025		Raming 2026	Raming 2027	Raming 2028
		<i>Uitgaven</i>	<i>Uitgaven</i>	<i>Verplichtingen</i>	<i>Uitgaven</i>	<i>Uitgaven</i>	<i>Uitgaven</i>	<i>Uitgaven</i>
Titel I	OPERATIONELE UITGAVEN	14.540	22.338	41.136	41.136	38.779	40.718	42.753
61	Lopende Uitgaven (Operationele)	13.343	19.938	38.986	38.986	36.521	38.347	40.264
610	Lonen en salarissen	11.847	17.383	36.536	36.536	34.163	35.871	37.665
611	Sociale premies	496	750	1.055	1.055	893	938	985
612	Gebruik van goederen en diensten	1.000	1.800	1.350	1.350	1.418	1.489	1.563
616	Sociale Uitkeringen	1	5	45	45	47	49	51
62	Kapitaal Uitgaven (investerings)	1.197	2.400	2.150	2.150	2.258	2.371	2.489
620	Inventaris	199	400	800	800	840	882	926
621	Transport middelen	998	2.000	1.350	1.350	1.418	1.489	1.563

Toelichting:**Lopende Uitgaven (Operationele)**

De operationele uitgaven voor het dienstjaar 2025 zijn geraamd op **SRD 41.136.000,-**.

610 - Lonen en salarissen

De lonen en salarissen (610) van het directoraat zijn geraamd op **SRD 36.536.000,-**. Het personeelsbestand per 1 juni 2024 van het Directoraat Duurzame Ontwikkeling Inheemsen bedraagt 27, waarvan 12 mannen en 15 vrouwen. De verwachte instroom in het begrotingsjaar 2025 zal ongeveer 11 arbeidskrachten zijn, te weten 5 overplaatsingen en 6 tewerkstellingen. Dit brengt het verwachte personeelsbestand voor het dienstjaar 2025 op 37. In het dienstjaar 2025 is er 1 uitstroom (tewerkstelling).

De gemiddelde leeftijd van het personeel per 1 juni 2024 is 44 jaar. De totale verwachting aan brutoloon is **SRD 8.108.000,-** en de gemiddelde bruto loonsom per ambtenaar op maandbasis is **SRD 18.261,26**.

De verdeling van het personeel per 1 juni 2024, in lager, midden en hoger niveau, o.b.v. functiegroep, is als volgt:

Niveau	Functiegroep	Aantal	Procent
Laag	1-4	0	0%
Midden	5-8	21	54%
Hoog	> 9	18	46%

610 - Lonen en salarissen

Kosten categorie	Omschrijving	Raming
61001	Ambtelijk salaris	8.108.000
61002	Vakantietoeslag	655.000
61003	Overwerk	60.000
61004	Bonussen en Gratificaties	15.000
61006	Vacatiegelden	30.000
61009	Vergoeding Binnenlands Bestuur	19.000.000
61013	Functionele toelagen	30.000
61014	Persoonlijke toelagen	60.000
61016	Gezinstoelagen en Kinderbijslag	39.000
61017	Waarnemingstoelage	180.000
61020	Telefoonvergoeding	20.000
61021	Representatievergoeding	240.000
61023	Vervoersvergoeding	200.000
61024	Overige vergoedingen	7.899.000
Totaal		36.536.000

611 - Sociale premies

De sociale premies van het directoraat zijn geraamd op ongeveer **SRD 1.055.000,-**.

611 - Sociale premies

Kosten categorie	Omschrijving	Raming
61101	Werkgeverslasten pensioenfonds	505.000
61102	Werkgeverslasten Staatsziekenfonds	550.000
Totaal		1.055.000

612 - Gebruik van goederen en diensten

Het "Gebruik van goederen en diensten" houdt verband met de reguliere operationele kosten van het directoraat. Deze is voor het jaar 2025 geraamd op **SRD 1.350.000, -**. De geraamde kosten voor onderhoud en exploitatie dienstvoertuigen bedragen SRD 70.000, - De herdenking van de nationale dag der Inheemsen is geraamd op SRD 100.000, -. Nutsvoorzieningen (water, elektriciteit en telefoon) en brandverzekering bedragen SRD 43.000, -.

612 - Gebruik van goederen en diensten

Kosten categorie	Omschrijving	Raming
61208	Binnenlandse reiskosten	100.000
61209	Binnenlandse verblijfskosten	166.500
61210	Buitenlandse reiskosten	50.000
61215	Kantoormiddelen (papier, pennen etc.)	100.000
61216	Kopieer	50.000
61217	Drukwerk & grafisch materiaal	5.000
61219	Onderhoud meubilair en Inventaris	15.000
61221	Vergaderkosten	200.000
61222	Verbruiksgoederen (cartridge en diskettes)	120.000
61223	Onderhoudskosten automatisering	30.000
61230	Overige kantoorkosten	50.000
61231	Overige kosten Automatisering	50.000
61234	Onderhoud van gebouwen en terreinen	20.000
61238	Telefoon uitgaven	8.000

61240	Water	5.000
61241	Electriciteit	20.000
61244	Representatie (nationale en internationale vertegenwoordigingen)	40.000
61246	Verzekering	10.000
61247	Schoonmaak	50.000
61251	Voeding	30.000
61259	Nationale en Internationale manifestaties w.o. cultuur en sport	100.000
61260	Onderscheidingen	10.000
61263	Overige Algemene Kosten	50.000
61279	Medicijnen	500
61284	Onderhoud en exploitatie dienstvoertuigen	70.000
Totaal		1.350.000

616 - Sociale Uitkeringen

De sociale uitkeringen bestaan uit lig- en verpleegkosten en de poliklinische kosten ten behoeve van de Directie en het Traditioneel Gezag. De raming voor het dienstjaar 2025 is **SRD 45.000, -**.

616 - Sociale Uitkeringen

Kosten categorie	Omschrijving	Raming
61611	Lig- en Verpleegkosten	15.000
61612	Poliklinische Kosten	30.000
Totaal		45.000

Kapitaal Uitgaven (investerings)

620 - Inventaris

Het is van eminent belang dat het directoraat adequaat voorzien is van benodigd meubilair en apparatuur. Voor dit dienstjaar is de aanschaf van bureaus, bureaustoelen, computers en laptops noodzakelijk. De raming voor inventaris voor het dienstjaar 2025 is **SRD 800.000, -**.

620 - Inventaris

Kosten categorie	Omschrijving	Raming
62001	Kantoorinrichting	250.000
62004	Computers	300.000
62010	Overige inventaris	250.000
Totaal		800.000

621 - Transport middelen

Vanwege het afreizen naar de diverse Inheemse dorpen in de regio's (Oost, Midden en West), is het noodzakelijk om over een adequaat voertuig te beschikken. Voor het dienstjaar 2025 zal er één Pick-up aangeschaft worden. De raming is **SRD 1.350.000, -**.

621 - Transport middelen

Kosten categorie	Omschrijving	Raming
62110	Overige transportmiddelen	1.350.000
Totaal		1.350.000

TITEL II : PROGRAMMA'S

Bedragen SRD 1.000

Kosten Categorie	Programma's	Realisatie 2023	Vermoedelijk beloop 2024	Raming 2025		Raming 2026	Raming 2027	Raming 2028
		<i>Uitgaven</i>	<i>Uitgaven</i>	<i>Verplichtingen</i>	<i>Uitgaven</i>	<i>Uitgaven</i>	<i>Uitgaven</i>	<i>Uitgaven</i>
TITEL II	PROGRAMMA'S	1.181	2.940	2.327	2.327	2.444	2.567	2.696
03	<i>Rechtshandhaving en Rechtsbescherming</i>	1.181	2.940	2.327	2.327	2.444	2.567	2.696
0307	Traditioneel gezag inheemsen	481	840	850	850	893	938	985
0308	Gemeenschapsontwikkeling Inheemsen	0	900	1.077	1.077	1.131	1.188	1.247
0309	Onderzoek, Documentatie en project ontwikkeling Inheemsen	0	200	100	100	105	110	116
0310	Grondrechten Inheemsen	700	1.000	300	300	315	331	348

Toelichting : Programma's

0307 - Traditioneel gezag inheemsen

Dit programma is bedoeld voor het onderhouden van de relatie tussen het Traditioneel Gezag van de Inheemsen en de overheid. In dit onderhoud zijn er diverse kosten, al dan niet op verzoek van het Traditioneel Gezag. De reis- en verblijfskosten van overheidsfunctionarissen en het Traditioneel Gezag zijn ook onderdeel daarvan, alsook ondersteuning aan het Traditioneel Gezag, in welke vorm dan ook. De raming is **SRD 850.000, -**.

0308 - Gemeenschapsontwikkeling Inheemsen

Dit programma dient voor het verbeteren van de economische en sociaal-maatschappelijke positie van Inheemsen in Suriname. Door regelmatige communicatie worden de behoeftes van de diverse gemeenschappen bekend bij het directoraat en kan zij hierdoor haar beleid aanscherpen. In het dienstjaar 2025 is de planning om dorpsinitiatieven financieel te ondersteunen. Er zal hierbij gelet worden op de noodzaak voor de gemeenschap. De raming is **SRD 1.077.000, -**.

0309 - Onderzoek, Documentatie en project ontwikkeling Inheemsen

Met dit programma wordt beoogd het verzamelen, analyseren en verwerken van informatie en het dossier klaarmaken van projecten die gericht zijn op de ontwikkeling van de Inheemse gemeenschappen. Data is een goede vertrekpunt voor de planning, dan wel uitvoering van projecten. In het dienstjaar 2025 zal vanuit het directoraat gekeken worden naar mogelijkheden e/o systemen die moeten bijdragen tot de verzameling van data en/ of het initiëren van projecten voortvloeiend uit dorpsinitiatieven. De raming is **SRD 100.000,-**.

0310 - Grondrechten Inheemsen

Dit programma is bedoeld voor het oplossen van het Grondenrechten vraagstuk. Ook dit jaar zal vanuit het directoraat de ondersteuning en begeleiding gegeven worden aan het proces voor de totstandkoming van de wettelijke erkenning van de grondenrechten. Voor de uitgaven die hiermee gepaard gaan is er **SRD 300.000, -** geraamd.

Met betrekking tot de verdere uitvoering van het Kaliña en Lokono vonnis, zal vanuit het Directoraat DOI de monitoring voor betaling van de restmiddelen door het Ministerie van Financiën en Planning voortgezet worden. Het gaat om een bedrag van USD 1.000.000, - dat gestort moet worden in het Gemeenschapsontwikkelingsfonds (GOF) ten behoeve van de Kaliña en Lokono volken van Beneden-Marowijne. Er is in het dienstjaar 2023 initieel een bedrag van SRD 1.000.000, - gestort.

OP-Beleidsgebied: Welzijn				
Code/Programma	Doel Programma	Gerealiseerd Beleid 2023	Verwachte Beleidsresultaten per eind 2024	Verwachte Beleidsresultaten per eind 2025
0307 Traditioneel Gezag Inheemsen	Het onderhouden van de relatie tussen het Traditioneel Gezag van de Inheemsen en de overheid.	Er zijn diverse benodigdheden aangeschaft tbv de Granman der Trio's dhr Jimmy R. Toeroemang. M.b.t. het werkbezoek aan het Wayambogebied, heeft de uitvoering nog niet plaatsgevonden, omdat de financiële middelen nog niet zijn ontvangen. Deze activiteit wordt verschoven naar het volgend dienstjaar.	Het werkbezoek van de minister van MROS en delegatie aan de Inheemse dorpen in het Kabalebo gebied heeft plaatsgevonden. Het recu t.b.v. de training Financieel beheer is nog niet betaald.	Het badgeproject is uitgevoerd. Reis- en verblijfskosten t.b.v. het Traditioneel Gezag zijn bekostigd.
0308 Gemeenschapsontwikkeling Inheemsen	Het verbeteren van de economische en sociaal-maatschappelijke positie van Inheemsen in Suriname.	De aanschaf en transport van landbouwgereedschappen tbv de Inheemse dorpen: Donderskamp, Alfonsdorp, Cassipooa en Bigi Poika heeft niet plaatsgevonden, omdat de financiële middelen nog niet zijn ontvangen. Deze activiteit wordt verschoven naar het volgend dienstjaar.	Geen goedkeuring RvM	De aanschaf en transport van landbouwmaterialen ter stimulering van dorpsinitiatieven om de landbouwmethodes te verbeteren ter garanderen van de voedselzekerheid zijn aangeschaft en afgegeven aan de diverse dorpen. De gemeenschappen zijn begeleid in het proces van aanvraag en uitbreiding gemeenschapbos en bij het opmaken en ondertekenen van de commerciële houtwinning overeenkomsten.
0309 Onderzoek, Documentatie en Projectontwikkeling Inheemsen	Het verzamelen, analyseren en verwerken van informatie en het dossier klaarmaken van projecten, die gericht zijn op de ontwikkeling van de Inheemse gemeenschappen.	Geen	Geen goedkeuring RvM	Training textielwerkvormen t.b.v. dropouts in de Inheemse dorpen in Marowijne is uitgevoerd. Het naambordenproject is uitgevoerd.
0310 Grondenrechten Inheemsen	Het oplossen van het grondenrechtenvraagstuk van de Inheemsen en alle andere dat hieruit voortvloeit.	De middelen t.b.v. het Gemeenschapsontwikkelingsfonds (GOF), als 1 van de maatregelen voortvloeiende uit het Kaliña en Lokono vonnis tbv 8 Inheemse dorpen in het Beneden Marowijne gebied zijn ter beschikking gesteld (recu).	Het recu t.b.v. consultatie ihkv grondenrechten is nog niet betaald.	De uitgaven van alle activiteiten i.v.m. de behandeling van de kaderwet en de daarbij behorende wetten zijn bekostigd. De conceptwet ter realisering van de wettelijke erkenning van de grondenrechten der Inheemse en Tribale Volken in Suriname is aangenomen in de Nationale Assemblee. Het directoraat DOI heeft de ondersteuning en begeleiding gegeven aan het proces voor de totstandkoming van de wettelijke erkenning van de grondenrechten. De monitoring vanuit het directoraat DOI, mbt de storting van de restmiddelen in het GOF, als 1 van de maatregelen van het Kaliña en Lokono vonnis, door het Ministerie van Financiën en Planning heeft plaats gevonden. De middelen is (volledig) betaald.

Directoraat Sport**Titel I : OPERATIONELE UITGAVEN**

Bedragen x SRD 1.000

Kosten categorie	Omschrijving	Realisatie 2023	Vermoedelijk beloop 2024	Raming 2025		Raming 2026	Raming 2027	Raming 2028
		<i>Uitgaven</i>	<i>Uitgaven</i>	<i>Verplichtingen</i>	<i>Uitgaven</i>	<i>Uitgaven</i>	<i>Uitgaven</i>	<i>Uitgaven</i>
Titel I	OPERATIONELE UITGAVEN	3.346	123.819	162.648	162.648	187.273	224.728	269.673
61	Lopende Uitgaven (Operationele)	2.365	121.319	159.648	159.648	183.673	220.408	264.489
610	Lonen en salarissen	0	106.306	141.910	141.910	165.673	198.808	238.569
611	Sociale premies	0	9.488	12.238	12.238	12.000	14.400	17.280
612	Gebruik van goederen en diensten	2.354	5.500	5.000	5.000	5.400	6.480	7.776
616	Sociale Uitkeringen	11	25	500	500	600	720	864
62	Kapitaal Uitgaven (investerings)	981	2.500	3.000	3.000	3.600	4.320	5.184
620	Inventaris	981	1.500	1.500	1.500	1.800	2.160	2.592
621	Transport middelen	0	1.000	1.500	1.500	1.800	2.160	2.592

Toelichting:**Lopende Uitgaven (Operationele)**

De operationele uitgaven voor het dienstjaar 2025 zijn geraamd op **SRD 162.648.000,-**. Dit bedrag is als volgt opgebouwd:

Het Personeelsbeleid

Het Personeelsbestand van het Directoraat Sportzaken is voor het dienstjaar 2025 gesteld op 667 personeelsleden. De gestelde doelen voor het dienstjaar 2025 zijn; verbetering van de kwaliteit en inzetbaarheid van de ambtenaren en werken aan een beleid dat de ambtenaren minder ziek aanmelden. Het gemiddelde loonsom bedraagt **SRD 11.389.307,69** per maand. In het dienstjaar 2025 is er naar schatting een hoge instroom te verwachten op het Directoraat Sportzaken. Bestaande uit nieuwe aantrekkingen en overplaatsingen.

610 - Lonen en salarissen**610 - Lonen en salarissen**

Kosten categorie	Omschrijving	Raming
61001	Ambtelijk salaris	103.753.500
61002	Vakantietoelage	7.992.364
61003	Overwerk	960.000
61004	Bonussen en Gratificaties	420.000
61016	Gezinstoelagen en Kinderbijslag	496.200

61017	Waarnemingstoelage	253.980
61019	Overige Toelagen	25.857.660
61020	Telefoonvergoeding	241.200
61021	Representatievergoeding	921.744
61023	Vervoersvergoeding	1.013.352
Totaal		141.910.000

611 - Sociale premies

Deze kosten zijn volledig gerelateerd aan het ambtelijk salaris en betreft de overheidsbijdrage aan de pensioenen en aan het Staatsziekenfonds (S.Z.F.). De bijdrage aan pensioenen is geraamd op **SRD 4.465.212,-** en de bijdrage aan het Staats Ziekenfonds is **SRD 7.772.788,-** hetgeen de Sociale Premies brengt op een totale raming van **SRD 12.238.000,-** voor het dienstjaar 2025.

611 - Sociale premies

Kosten categorie	Omschrijving	Raming
61101	Werkgeverslasten pensioenfonds	4.465.212
61102	Werkgeverslasten Staatsziekenfonds	7.772.788
Totaal		12.238.000

612 - Gebruik van goederen en diensten

De vaste en operationele kosten zullen zich richten op het instandhouden van het Directoraat Sportzaken. Deze houden verband met de behoefte aan: kantoorkosten, huur van panden, verzekeringen, elektra, water, klein onderhoud van gebouwen en terreinen, telefoonkosten, overige algemene kosten etc. Het totaal begroot bedrag voor de materiële kosten bedraagt **SRD 5.000.000,-**.

612 - Gebruik van goederen en diensten

Kosten categorie	Omschrijving	Raming
61208	Binnenlandse reiskosten	6.500
61209	Binnenlandse verblijfskosten	6.500
61210	Buitenlandse reiskosten	506.500
61211	Buitenlandse verblijfskosten	506.500
61214	Overige Reis- en verblijfskosten	6.500
61215	Kantoormiddelen (papier, pennen etc.)	257.000
61216	Kopieer	34.500
61219	Onderhoud meubilair en Inventaris	64.500
61220	Onderhoud Kantoormiddelen	10.000
61221	Vergaderkosten	370.000
61222	Verbruiksgoederen (cartridge en diskettes)	51.500
61223	Onderhoudskosten automatisering	51.500
61233	Huur gebouwen en Terreinen	533.500
61234	Onderhoud van gebouwen en terreinen	65.000
61238	Telefoon uitgaven	491.500
61240	Water	106.500
61241	Electriciteit	441.000
61242	Overige kosten Gebouwen en terrienen	30.000
61244	Representatie (nationale en internationale vertegenwoordigingen	6.500
61246	Verzekering	20.000
61247	Schoonmaak	6.500
61250	Bewaking	48.500
61251	Voeding	6.500

61255	Rechterlijke Vonnissen	250.000
61259	Nationale en Internationale manifestaties w.o. cultuur en sport	3.500
61260	Onderscheidingen	250.000
61263	Overige Algemene Kosten	517.000
61284	Onderhoud en exploitatie dienstvoertuigen	320.500
61285	Huur en Onderhoud zwaar materieel	32.000
Totaal		5.000.000

616 - Sociale Uitkeringen

Het geraamd bedrag voor Sociale uitkeringen is **SRD 500.000,-**. Hiermee zullen de kosten als tandheelkunde en de lig-en verpleegkosten van de gewezen en in functie ambtenaren worden betaald.

616 - Sociale Uitkeringen

Kosten categorie	Omschrijving	Raming
61606	Bijdragen aan Overigen	20.000
61611	Lig- en Verpleegkosten	200.000
61612	Poliklinische Kosten	80.000
61614	Overige Medische Kosten	200.000
Totaal		500.000

Kapitaal Uitgaven (investerings)

De kapitaaluitgaven zijn geraamd op een bedrag groot **SRD 3.000.000,-**

620 - Inventaris

De raming van inventaris bedraagt voor het jaar 2025 **SRD 1.500.000,-**. Dit bedrag zal besteed worden om computers, inventaris, netwerken en kantoorinrichting van het Directoraat Sportzaken aan te schaffen. Het inventaris op sommige directoraten is echt aan vervanging toe.

620 - Inventaris

Kosten categorie	Omschrijving	Raming
62001	Kantoorinrichting	200.000
62003	Communicatie	250.000
62004	Computers	250.000
62005	Printers	80.000
62006	Netwerken	20.000
62010	Overige inventaris	300.000
62011	Overige Automatisering	400.000
Totaal		1.500.000

621 - Transport middelen

Het Directoraat Sportzaken zal voor een adequate uitvoering van haar taken dienstvoertuigen nodig hebben. Er zullen transportmiddelen aangeschaft worden voor die afdelingen en diensten, die onder andere belast zijn met veldwerkzaamheden. De kosten voor het aanschaffen van transportmiddelen dienstjaar 2025 zijn geraamd op **SRD 1.500.000,-**

621 - Transport middelen

Kosten categorie	Omschrijving	Raming
62102	Auto's	500.000
62104	Pickup's	500.000
62105	Bussen	500.000
Totaal		1.500.000

TITEL II : PROGRAMMA'S

Bedragen SRD 1.000

Kosten Categorie	Programma's	Realisatie 2023	Vermoedelijk beloop 2024	Raming 2025		Raming 2026	Raming 2027	Raming 2028
		<i>Uitgaven</i>	<i>Uitgaven</i>	<i>Verplichtingen</i>	<i>Uitgaven</i>	<i>Uitgaven</i>	<i>Uitgaven</i>	<i>Uitgaven</i>
TITEL II	PROGRAMMA'S	3.088	9.900	9.426	9.426	11.312	13.574	16.288
01	Infrastructurele Werken	987	1.500	2.625	2.625	3.150	3.780	4.536
0147	Bouw-, Civieltechnische en logistieke programma's	987	1.500	2.625	2.625	3.150	3.780	4.536
07	Onderzoek en Ontwikkeling	0	500	500	500	600	720	864
0737	Ontwikkeling van sport	0	500	500	500	600	720	864
09	Subsidie en Bijdragen	1.000	2.500	2.188	2.188	2.626	3.151	3.781
0967	Subsidie aan Sportorganisatie en andere instellingen	1.000	2.000	1.688	1.688	2.026	2.431	2.917
0969	Bijdragen aan overheidsinstellin- gen / niet commerciële instellingen	0	500	500	500	600	720	864
36	Topsport Ontwikkeling	1.101	5.400	4.113	4.113	4.936	5.923	7.107
3601	Aanpak recreatiesport, jeugdsport en bewegingsrecreatie	0	500	600	600	720	864	1.037
3603	Instituut Nationale Sportselecties	128	500	300	300	360	432	518
3604	Topsport projecten	878	2.000	1.688	1.688	2.026	2.431	2.917
3605	Jeugd -en Sportontwikkeling regionale gebiedsdelen	0	500	525	525	630	756	907
3607	Internationale Jeugdsporteveneme- nten	95	1.900	1.000	1.000	1.200	1.440	1.728

Toelichting : Programma's

0147 - Bouw-, Civieltechnische en logistieke programma's

De programma's voor het dienstjaar 2025 zijn geraamd op **SRD 9.426.000,-**. Dit bedrag is als volgt opgebouwd:

Een specifiek programma die opgenomen is in het algemeen beleidsplan van het ministerie van Regionale Ontwikkeling en Sport (Min. ROS) om doelmachtige randvoorwaarden te scheppen en het in stand houden van faciliteiten ter bevordering van de algemene vorming, ontwikkeling en participatie van de totale bevolking in het bijzonder de jeugd van Suriname. De sportvelden die onder het Directoraat Sportzaken vallen zullen ook onderhouden worden. Dit programma is begroot voor **SRD 2.625.000,-**

0737 - Ontwikkeling van sport

Voor een effectief sportbeleid is onderzoek, kadervorming en informatievoorziening van essentieel belang. Het Onderdirectoraat Onderzoek Informatie en Kadervorming (O.I.K) is een ondersteunende dienst t.b.v. het geheel Directoraat Sportzaken en haar stafafdelingen, die verantwoordelijk is voor de drie bovengenoemde beleidsonderdelen. Dit programma is begroot voor **SRD 500.000,-**.

0967 - Subsidie aan Sportorganisatie en andere instellingen

Subsidie geldt als instrument van de overheid teneinde voorwaarden te scheppen om de sportontwikkeling integraal te ondersteunen, daar dit nodig is voor de cohesie in de samenleving en natievorming. In dit begrotingsjaar zal er ook financiële als materiele ondersteuning worden gegeven aan de sportorganisaties/bonden voor de uitvoering van hun jaarprogramma's operationele kosten, regionale/internationale evenementen en trainingen. Het bedrag is begroot op **SRD 1.688.000,-**.

0969 - Bijdragen aan overheidsinstellingen / niet commerciële instellingen

Om het sportbeleid van het directoraat verder te ondersteunen zijn er overheidsstichtingen in het leven geroepen. Deze stichtingen opereren onafhankelijk, doch binnen het algemeen vastgesteld sportkader. Vanwege hun niet commercieel karakter zijn deze stichtingen afhankelijk van donormiddelen en subsidies. Dit programma wordt ingesteld om de hiernavolgende stichtingen financieel bij te staan:

- **Stichting Suriname Anti Doping Autoriteit (SADA):**
- **Regional Sports Academy (RSA)**
- **School Sport Federatie Suriname (SSFS)**
- **Nationaal Indoor Stadion (NIS)**
- **Stichting Beheer Onderhoud en Exploitatie Overheids Sportaccommodaties (Stichting BOEOS):**

Dit programma is voor een totaal bedrag van **SRD 500.000,-** begroot.

3601 - Aanpak recreatiesport, jeugdsport en bewegingsrecreatie

De uitvoering van het Sportbeleid vanuit het Onderdirectoraat Recreatie en Sport voor het dienstjaar 2025, zal gebaseerd zijn op de volgende projecten ;

Vakantie activiteiten vakantie centra

1. Landelijke buurtsportpromotie
2. Capaciteitsversterking Sportleiders
3. (Landelijke)Buurtsport Ontwikkelingsprojecten
4. Dorpen Sport projecten

Dit programma is begroot voor **SRD 600.000,-**

3603 - Instituut Nationale Sportselecties

Het Instituut voor de Nationale Sport Selecties (I.N.S) werd op grond van het Staatsbesluit van 14 april 1986 S.B 1986 No. 23 ingesteld en valt rechtstreeks onder het Directoraat Sportzaken. Volgens de doelstellingen zal het I.N.S. functioneren als een beleid en dienstverlenend orgaan voor het directoraat en de sportgemeenschap en heeft als taak het verhogen van het sportniveau in het algemeen en de wedstrijdsport in het bijzonder waarbij in haar nieuwe opzet het I.N.S een **toegevoegde wetenschappelijke meerwaarde** zal betekenen voor de ontwikkeling van ons sporttalent. Dit programma is begroot voor **SRD 300.000,-**.

3604 - Topsport projecten

Dit programma heeft als hoofddoel garanties te bieden voor deelname van topsporters uit Suriname aan regionale en internationale sportevenementen eveneens trainingskampen. Dit beleid is erop gericht haar bijdrage te leveren aan het geïntegreerd Sportbeleid in Suriname. Het directoraat zal erop toezien dat zij twee soorten focus programma's, namelijk topsport- en opleidingsprogramma's financiert. Het totaal begroot bedrag voor dit programma is **SRD 1.688.000,-**

3605 - Jeugd -en Sportontwikkeling regionale gebiedsdelen

Dit programma valt onder het Directoraat Recreatie en Sport (R&S) . R&S houdt zich onder andere bezig met:

1. het stimuleren van mensen om op een structurele manier te participeren in bewegings en sportactiviteiten
2. het verhogen van het sport- en bewegingsaanbod in de gemeenschappen
3. het tegengaan van sportverarming, door een gecoördineerd en geïntegreerd sportbeleid
4. het stimuleren en bevorderen van sport-, recreatie- en bewegingsactiviteiten bij jongeren in de eigen leefomgeving
5. het aanbieden van een strukturele sport- en bewegingscultuur

Dit programma is begroot voor **SRD 525.000,-**

3607 - Internationale Jeugdsportevenementen

Het scheppen van voldoende mogelijkheden ten behoeve van de schoolgaande jeugd om elkaar op het gebied van de sport te bekampen, versterkt de relaties tussen de deelnemende landen en de sociale en culturele relaties tussen de schoolgaande sporters.

Binnen het sportbeleid zal worden voortgegaan met het op structurele wijze jeugdige sporters in de leeftijdscategorie 11-19 jaar de gelegenheid te bieden zich zowel op regionaal als op internationaal podia met leeftijdsgenoten te meten. Deelname aan de reguliere internationale scholieren competities in de Caribische regio, Zuid-Amerika en de rest van de wereld waaronder de Interguyanese Spelen en de Consude Games. Ook deelname aan het sporttoernooi ten behoeve van schoolgaanden van Zuid-Amerika, Midden-Amerika en het Caribisch Gebied in de leeftijdscategorie 14 t/m 17 jaar, bekend als de Consecada Games en de internationale universiteitsspelen, de Universiade, zullen grotendeels afhankelijk zijn van de aanwezige sociaal maatschappelijke en financieel economische situatie in ons land. Voor dit programma is een bedrag van **SRD 1.000.000,-** begroot.

Toelichting op prestatie en resultaat indicatoren

Programma	Doel programma	Gerealiseerd beleid in 2023	Verwachte beleidsresultaten per eind 2024	Verwachte beleidsresultaten per eind 2025
01	Infrastructurele werken			
0147 Bouw-, civieltechnische- en logistieke programma's van het algemeen sportbeleid	Afbouwen en inrichting van de centrale huisvesting van het Directoraat Sport Aanschaf van sport- en diverse materialen Onderbrengen en faciliteren van de afdelingen die vallen onder Sportzaken	Aanpassen van het bestek en bestektekeningen Verwerken van aanvragen en voorbereiding tot het aanschaffen van de materialen	Aanpassen van het bestek en bestektekeningen Verwerken van aanvragen en voorbereiding tot het aanschaffen van de materialen	Betalen van de vonnissen om de bouw te kunnen afronden Aanschaf en distributie van sportmaterialen landelijk
07	Onderzoek en Ontwikkeling			
0737 Ontwikkeling van het Sportbeleid middels Onderzoek, Informatievoorziening en Deskundigheidsbevordering	Het landelijk aanbieden van capaciteitsversterkings programma's binnen de sportindustrie Met het aanbieden van de ontwikkelde standaardtrainingspakketten zowel online als fysiek zullen de voorwaarden gecreëerd worden om de sportbeoefening landelijk op een hoger niveau te laten geschieden	Capaciteitsversterking trainingenaanbieden aan het personeel van Sportzaken	Sportinstructeurs zullen opgeleid worden	Sportinstructeurs zullen opgeleid worden
09	Subsidies			
0967 Subsidies aan Sportorganisatie en andere instellingen	Het bieden van mogelijkheden en ondersteuning aan sportorganisaties bij de uitvoering van hun jaarprogramma's Sportbonden kunnen subsidie aanvragen	Enkele sportbonden hebben subsidie ontvangen	Meerdere sportbonden kunnen subsidie ontvangen	Meerdere sportbonden kunnen subsidie ontvangen
0969 Bijdragen aan overheidsinstellingen / niet commerciële instellingen	Preventie dopingscontrole	De sportwereld informeren, met name de Olympische atleten, over relevante aspecten aangaande antidoping	Geen realisatie	Herpakken om het doel te kunnen realiseren

36 Topsport Ontwikkeling				
3601 Intensievere aanpak van de Recreatiesport, Jeugdsport en Bewegingsrecreatie	Het uitvoeren van sport-, recreatie- en bewegingsactiviteiten binnen de gemeenschap, die zich voornamelijk concentreert op en rond de nationale en internationale feest- en hoogtijdagen met het oog op plezier, nuttige zinvolle vrijetijdsbesteding en stimuleren tot blijvend bewegen. Het uitvoeren van sport-, recreatie- en bewegingsactiviteiten binnen de gemeenschap, die zich voornamelijk concentreert op en rond de nationale en internationale feest- en hoogtijdagen met het oog op plezier, nuttige zinvolle vrijetijdsbesteding en stimuleren tot blijvend bewegen.	Sportbevorderen binnen de Surinaamse gemeenschap	Geen realisatie vanwege de Covid-19 pandemie	Continuering van het project
	Het creëren van zinvolle vrijetijdsbesteding voor de jeugd tijdens de grote vakantie dagen door het organiseren van activiteiten die zelf ontplooiing- en ontwikkelingskansen creëren voor de jeugd.			
3603 Instituut Nationale Sportselecties	De herstart van het Instituut Nationale Selecties inzetten met als hoofddoel de ondersteuning van nationale selectie op het gebied van sportmedische begeleiding en performance management	Evaluatie en upgradering van de sportmedische begeleiding	Geen realisatie vanwege de Covid-19 pandemie	Continuering van het project
3604 Topsportprojecten	Het hoofddoel is het bieden van garanties voor deelname van topsporters uit Suriname aan regionale en internationale sportevenementen	Ondersteunen van topsporters	Topsporters hebben subsidie ontvangen	Continuering subsidie aan topsporters
3605 Jeugd en Sportontwikkeling regionale gebiedsdelen	Opzetten van sportinfrastructuur in district Sipaliwini en ressorten	I.s.m. sportbonden en sportorganisaties regelmatig verschillende sportevenementen/ toernooien en competities op dorpen, ressort- en districtniveau opzetten	Geen realisatie vanwege de Covid-19 pandemie	continuering van het project
	Aanleggen/ opzetten/ renovatie en onderhouden van sportaccommodaties	Opzetten, renoveren van accommodaties	Deels realisatie	continuering van het project
3607 Internationale Jeugdsportevenementen	Deelname aan Interguyanese spelen en Consue	Jongeren van Suriname die deelnemen aan deze evenementen	Geen realisatie vanwege de Covid-19 pandemie	continuering van het project

TITEL IV: PARASTATALEN**Stichting Anti Doping Autoriteit Suriname (SADA)**

SADA is een door het Wereld Anti-Doping Agentschap (WADA) erkende nationale anti-doping organisatie en is lid van de Caribbean Regional Anti-Doping Organisation (RADO). Deze doping autoriteit heeft tot taak het gebruik van verboden middelen en methoden binnen de sport uit te helpen bannen.

Regional Sports Academy (RSA)

Regional Sports Academy vanwaar de coördinatie en integratie van projecten en programma's voor Topsport in de Regio, worden gemanaged met verbindingen naar Jeugd en Cultuur en Gender mainstreaming. De RSA wordt een Modern Sportcentrum met sportfaciliteiten voor minimaal 8 takken van Sport, een Congrescentrum, een Medisch centrum, Collegezalen, kantoorruimten en een gastenverblijf (van minimaal 1000 man) en Opleidingsinstituut voor diverse opleidingen.

Nationaal Indoor Stadion (NIS)

De stichting draagt de naam: "Stichting Beheer en Exploitatie Nationaal Indoor Stadion (NIS).

Het NIS heeft ten doel: de Sporthal en de daarbij behorende accommodaties naar behoren te beheren en te exploiteren, teneinde dit monument van vriendschap tussen de Volksrepubliek China en de Republiek Suriname in stand te houden.

Stichting School Sport Federatie Suriname (Stichting SSFS)

De Stichting School Sport Federatie Suriname heeft als doel het ontwikkelen van initiatieven op sportief en organisatorisch gebied ter bevordering van de sport binnen de Surinaamse scholengemeenschappen op elk onderwijs niveau, het behartigen van de belangen van haar doelgroep welke deze in de gelegenheid dient te stellen deel te nemen aan sportactiviteiten in binnen- en buitenland en al hetgeen met voormeld deelname gepaard gaat, als overkoepelende organisatie zich ten dienst te stellen van de aangesloten scholen/organisaties.

Stichting Beheer Onderhoud en Exploitatie Overheids Sportaccommodaties (Stichting BOEOS):

Stichting Beheer Onderhoud en Exploitatie Overheids Sportaccommodaties (Stichting BOEOS) is opgericht met als doel de aan de Stichting toebehorende c.q. toegewezen faciliteiten op een verantwoorde wijze te beheren, exploiteren teneinde te geraken tot een goed draaiend en instandhoudend bedrijf.

Afdeling 4. Het Ministerie van Defensie

De begroting voor het Ministerie van Defensie wordt vastgesteld, als volgt:

Doelstelling Ministerie van Defensie:

Het Ministerie van Defensie heeft tot doel het medewaarborgen van de veiligheid op het gehele grondgebied van Suriname als fundamentele voorwaarde voor stabiliteit en ontwikkeling.

Conform artikel 177 van de Grondwet van de Republiek Suriname is het Nationaal Leger belast met het verdedigen van de soevereiniteit en de territoriale integriteit van Suriname tegen buitenlandse gewapende militaire agressie. Vanwege de steeds veranderende eisen van de tijd moet echter in toenemende mate een intensieve bijdrage geleverd worden aan de interne veiligheid. De met overige ministeries en overheidsinstituten, waaronder het Ministerie van Justitie & Politie en het Directoraat Nationale Veiligheid van het Kabinet van de President van de Republiek Suriname, gemaakte beleidsafspraken over samenwerking en assistentie, vormen het beleidskader hiertoe.

In internationaal opzicht nopen hedendaagse opvattingen over onder meer het karakter en bereik van veiligheidsdreigingen en veiligheidsrisico's tot aanpassing van defensiebeidsconcepten en beleidsvaststellingsprocessen. Een gevolg hiervan is een toename van (sub) regionale en internationale veiligheids- en defensie instituten, instrumenten en mechanismen. Strategieën zoals nauwere defensiesamenwerking en coöperatief optreden in het tegengaan van gemeenschappelijke dreigingen vergen verregaande inspanningen van het ministerie en het Nationaal Leger en beïnvloeden in steeds grotere mate de defensie- en veiligheidsbeleidsoriëntatie en daarmee het nationaal defensieambitieniveau.

Taakstelling:

Benevens de algemene taakomschrijving voor Departementen van Algemeen Bestuur zoals vervat in art. 5 van het Besluit Taakomschrijving Departementen van Algemeen Bestuur (S.B. 1991 no. 58), zijn voor het Ministerie van Defensie de volgende taken omschreven:

De zorg voor:

- a) De verdediging van de soevereiniteit en de zelfstandigheid van de Staat Suriname;
- b) De uitwendige veiligheid van het grondgebied van de Staat Suriname;
- c) De Krijgsmacht;
- d) Het op aanvraag, conform de wettelijke regelingen, verlenen van bijstand aan de Politie, in geval zulks ter handhaving van de inwendige veiligheid of openbare orde noodzakelijk is;
- e) Het op aanvraag, conform de wettelijke regelingen, verlenen van hulp ter voorkoming van rampen en ongevallen en de bestrijding van de gevolgen daarvan;
- f) Het op aanvraag, conform de wettelijke regelingen verlenen van hulp en bijstand bij productieve en dienstverlenende activiteiten van de overheid;
- g) Het toezicht op de bescherming van alle activiteiten in de territoriale wateren, de economische zone en het continentaal plateau, met inachtneming van het internationaal recht.

Hoofdpijnen van het beleid van het Ministerie van Defensie.

De nationale veiligheid van de Republiek Suriname, wordt gegarandeerd binnen de grenzen van het land door de eenheden die daarvoor verantwoordelijk zijn. De Surinaamse burgers en bedrijven dienen zich immers onder elke omstandigheid constant veilig te voelen. Het Nationaal Leger draagt conform de haar toebedeelde grondwettelijke taak, zorg voor de verdediging van de soevereiniteit en de territoriale integriteit van de staat Suriname tegen onder andere buitenlandse gewapende militaire agressie. Ook wordt ondersteuning verleend teneinde de veiligheid van land en volk te garanderen. Om dit te verwezenlijken:

- ✓ wordt nauwgezet aandacht besteed aan de institutionele versterking van de defensieorganisatie.
- ✓ vindt op reguliere basis een gedegen evaluatie van de veiligheidsvoorzieningen plaats en worden waar nodig maatregelen getroffen om de veiligheid van de burgers te garanderen en op een hoger niveau te ontwikkelen.

- ✓ vindt eveneens een evaluatie plaats van de effectiviteit en efficiëntie van onze grensbewaking en de beheersing daarvan. Waar nodig worden extra manschappen ter beschikking gesteld.
- ✓ wordt eveneens waar nodig ondersteuning geboden aan de repatriatie van gestrande Surinaamse onderdanen.
- ✓ wordt bij de bestrijding van onder meer illegale immigratiestromen en de grensoverschrijdende criminaliteit samengewerkt met andere nationale en internationale partners.

Binnen wet en recht en met het oog op efficiëntie en effectiviteit wordt de zelfvoorzienend waarde van het Nationaal Leger verder opgevoerd.

Met inachtneming van het regeerakkoord 2020-2025 v.w.b. armoedebestrijding, ontwikkelt het Ministerie van Defensie binnen de civiel-militaire sfeer, projecten om hierin een bijdrage te leveren.

Binnen het Ministerie van Defensie worden er op regelmatige basis evaluaties gehouden op beleidsgebied, vooral ten aanzien van het financiële en worden er maatregelen getroffen om conflicten en aandachtspunten, die om een directe oplossing vragen, aan te pakken.

De volgende 10 (Tien) beleidsgebieden voor Defensie blijven de focus van onze acties.

1. Bedreigingen
2. Grenscontrole
3. Binnenland
4. Productiebedrijven
5. Maritieme zone en territoriale wateren
6. Bewaking van Strategische objecten en personen
7. Immigratie
8. Civiel – Militaire relaties
9. Rampen en calamiteiten
10. Digitale Ruimte

Missie:

Defensie beschermt Suriname en ondersteunt waar noodzakelijk!

Visie:

De visie van het Ministerie van Defensie is om een professionele organisatie te zijn waar:

- ✓ Kordaat, snel en kundig op onveiligheid en ondersteuning wordt ingespeeld;
- ✓ Leiders, een bron van inspiratie, inzet en voorbeeld zijn;
- ✓ Medewerkers, gemotiveerd en gedisciplineerd ons land dienstbaar zijn;
- ✓ Efficiënt en effectief omgegaan wordt met beschikbare middelen;
- ✓ Er gecommuniceerd wordt over beleid, gemaakte keuzes en resultaten;

Zoals in de doelstelling is aangehaald heeft het Ministerie van Defensie het Nationaal Leger als werkarm om de operationele taken uit te voeren. Het Nationaal Leger heeft voor deze dienstuitoefening de volgende krijgsmachtdelen en zelfstandige onderdelen ter beschikking: de Landmacht, de Marine, de Luchtmacht en het Korps Militaire Politie.

De Landmacht:

De landmacht is het grootste krijgsmachtdeel. Vanuit de landmacht worden de diverse detachementen over het hele grondgebied van Suriname bemand voor het uitvoeren van de taken van het Nationaal Leger. Het overheidsgezag zal bij met name de grenzen en in het binnenland versterkt worden. Dit zal plaatsvinden middels een gefaseerde uitvoering van het opvoeren van de aanwezigheid van troepen van het Nationaal Leger op het grondgebied van Suriname, met gepaste aandacht voor die delen van het binnenland die op grond van de resultaten van dreigings- en risicoanalyses hiervoor in aanmerking komen. Met name door het innemen van nieuwe posten, het versterken van bestaande posten en verhoogde patrouilles zal het gewenste resultaat worden bereikt.

Op deze manier zal er invulling gegeven worden aan de primaire taakstelling van het Nationaal Leger, hetgeen noodzaakt dat bestaande dreigingsanalyses en –risico's periodiek worden geactualiseerd. De bestaande dreigingen hebben voornamelijk betrekking op illegale overschrijdingen van de landsgrenzen, illegale activiteiten en verblijf van illegalen op het grondgebied van Suriname, alsmede die dreigingen die het gevolg zijn van het gebrek aan overheidsaanwezigheid en overheidscontrole.

Aan de daadwerkelijke inname van deze posten en het uitvoeren van reguliere patrouilles gaan voorzieningen vooraf die voornamelijk te maken hebben met strategische verkenningen, aanleg van noodzakelijke infrastructuur, het voor handen hebben van diverse logistieke voorzieningen waaronder geschikte en betrouwbare transport- en communicatiemiddelen, uitrustingsstukken en gekwalificeerd personeel.

De Marine:

De marine heeft als taak het waarborgen van veiligheid in de territoriale wateren, de exclusieve economische zone, alsmede op de grens- en binnen rivieren.

Dit krijgsmachtsdeel is vanuit zijn strategische posten langs de kust te allen tijde present op zee en dus beschikbaar voor de samenleving en de overige stakeholders binnen het maritiem domein. Verder zal de Marine samen optrekken met actoren binnen het maritieme wezen zoals het KPS, de Kustwacht, MAS, bedrijfsleven en overige overheidsinstanties. Dit in belang van veiligheid op zee. Veiligheid is een absolute voorwaarde voor een gunstig investeringsklimaat.

Het is van essentieel belang dat dit legeronderdeel voor zijn taakuitoefening over geschikt en betrouwbaar materieel beschikt. Ook de beschikking over voldoende middelen om materiaal en materieel duurzaam te managen en te onderhouden zal de Marine in staat stellen om over een operationeel betrouwbare vloot en troepen te beschikken en hierdoor continue voor veiligheid te zorgen.

De Luchtmacht:

De luchtmacht van het Nationaal Leger is ingesteld bij Staatsbesluit van 23 maart 1982 ("Besluit Instelling Afdeling Luchtmacht van het Nationaal Leger", S.B. 1982 N0. 70).

De algemene doelstelling van de luchtmacht is het beschermen van het luchtruim boven het Surinaams grondgebied, het in hiervoor in aanmerking komende gevallen uitvoeren van luchtverkenningen, het verlenen van lucht(vuur)steun aan andere onderdelen van- het Nationaal Leger en het assisteren van overheidsinstanties, waar nodig. Deze assistentie kan bijvoorbeeld bestaan uit het verrichten van gezamenlijke operaties in verband met bescherming van de economische zone en het verlenen van specifieke luchttransportsteun.

Om de luchtmacht in staat te stellen conform haar taakstelling duurzaam operationeel actief te zijn, is naast beschikbaarheid van betrouwbare middelen, uitbreiding van de bestaande infrastructurele, maar vooral materiële voorzieningen noodzakelijk.

Het Korps Militaire Politie:

Het Korps Militaire Politie is een zelfstandig onderdeel van het Nationaal Leger en is onder meer belast met:

- Het verrichten van politiewerkzaamheden t.b.v. het Nationaal Leger zowel in Paramaribo als op de detachementen in de districten;
- Het op aanvraag verlenen van assistentie aan het Korps Politie Suriname;
- Zorgdragen voor orde, rust en veiligheid bij krijgsraadzittingen;
- Motorescortes voor hoogwaardigheidsbekleders, alsook bij prioriteit transporten;
- Toezicht op grensoverschrijding d.m.v. het uitvoeren van immigratiewerkzaamheden op de internationale luchthaven van Suriname, de J.A. Pengel Luchthaven en de aangewezen grensdoorlaatposten in Suriname (de districten Nickerie - South Drain en binnenkort ook te Zeedijk), Marowijne (Albina) en Paramaribo (vliegveld Zorg & Hoop);
- Specialistische opsporingswerkzaamheden (controle op echtheid van reisdocumenten bij grensoverschrijding en andere technische recherche werkzaamheden);

- Opsporen en onderzoeken van strafbare feiten gepleegd door militairen en ook indien burgers in vereniging met militairen strafbare feiten hebben gepleegd.

Het Militair Hospitaal:

Het Dr. F.A.C Dumontier Militair Hospitaal (MH) is in 1965 officieel in gebruik genomen. Bij de staatkundige onafhankelijkheid van Suriname in november 1975 is dit hospitaal aan de toenmalige Surinaamse Krijgsmacht overgedragen. Het MH levert preventieve en curatieve eerstelijns medische zorg voor de militairen, hun gezinsleden en andere rechthebbenden. Het MH biedt onder andere gezinszorg, prenatale controle, zuigelingen controle, fysiotherapie, geestelijke gezondheidszorg, tandheelkundige zorg, keuringen, vaccinaties en ambulance- en laboratoriumdiensten. Jaarlijks heeft het MH gemiddeld 24.000 consulten.

Daarnaast vervult het MH ook een belangrijke rol in de operationele geneeskundige keten en zorgt ervoor dat militairen (in teamverband of individueel) medische zorg hebben tijdens diverse operaties en/of in missiegebieden. Bij rampen of ongevallen stelt het Ministerie van Defensie het Militair Hospitaal beschikbaar voor het verlenen van medische assistentie voor zowel de militair als de niet militaire burger in nood. Ook bij formele en recreatieve evenementen georganiseerd door de regering en/of NGO's, is het Militair Hospitaal in staat hen te voorzien van medische assistentie door middel van het opzetten van goed uitgeruste mobile medische posten.

Stichting Reintegratie Ex- Militairen:

De Stichting Re-integratie Ex- Militairen (R.E.M) coördineert in overeenstemming met haar doelstellingen en statuten het beleid inzake het toekennen van resocialisatie- en invaliditeitstoelagen die vanwege fysieke of psychische problemen arbeidsongeschikt zijn geworden.

Voorts zal de Stichting in dit dienstjaar wederom in samenwerking met andere actoren, haar inspanningen voortzetten om deze doelgroep opleidingen en trainingen aan te bieden. Dit voor een betere aansluiting op de arbeidsmarkt.

Toelichting op de Operationele Uitgaven:

Optimalisatie van de defensieorganisatie

Visie op HRM

Het personeelsbeleid dat continu in ontwikkeling is, heeft o.a. als primaire uitgangspunten dat elk personeelslid op de juiste plaats zit, zijn/haar taken gemotiveerd uitvoert en hiervoor correct wordt beloond in overeenstemming met de geldende voorschriften. Dit binnen een goed gestructureerd defensieapparaat, waarin er een duidelijke, goed gebalanceerde relatie bestaat tussen enerzijds de organisatiedoelstellingen en anderzijds de kwaliteit van het personeel. Het besef dat verwezenlijking van deze visie enkele flankerende maatregelen vereist, is aanwezig. Hierbij wordt o.a. gedacht aan het wetgevingskader, werkprotocollen, relevante kantoor inventaris, kantoor hulpmiddelen en adequate kantooruimten. Het beleid is er ook op gericht om noodzakelijke aanpassingen te treffen inzake het tegengaan van gestructureerd verzuim en langdurige ziekteverzuim. Voorts worden gelijke kansen aan zowel het mannelijk als het vrouwelijk personeel geschapen, teneinde een eerlijke en gezonde organisatie te creëren.

Operationaliseren Human Resource Management Informatie Systeem Defensie

De steeds veranderende defensieorganisatie zal niet buiten een modern Human Resource Management (HRM) kunnen. De omvang van de defensieorganisatie dient te worden aangevuld en aangepast waarbij digitalisering en automatisering van de personeelszuil een belangrijke voorwaarde is voor de uitvoering van een goed HRM-beleid. De huidige uitvoering van het personeelsbeleid is volledig paper-based. Dit zorgt voor:

- gebrekkige informatie;
- lange en inefficiënte doorloop van personele stukken;
- lange wachttijden bij de afhandeling van documenten en werkzaamheden;
- ontbreken van uniformiteit in beleid t.a.v. personele aangelegenheden;

- beperkte beleid voor de uitvoering van loopbaanontwikkeling;
- werkzaamheden die arbeidsintensief zijn;
- informatie liggen verspreidt van elkaar met geen of minimale integratie;
- het plegen van dubbele handelingen.

Het Ministerie van Defensie heeft op diverse gebieden te kampen met software en hardware problemen. Het betreft personeelsdata, magazijnadministratie en ICT-infrastructuur. Het is daarom belangrijk om te investeren in en gebruik te maken van moderne technologieën om de defensieprocessen te verbeteren. De bedoeling van het Ministerie van Defensie was om per 01 januari 2024 een Human Resource Management Informatie Systeem (HRMIS) op te zetten voor de Defensieorganisatie. De voordelen van dit systeem zijn als volgt, nl een efficiënte verhoging door betere infra- en werkstructuur waarbij minder menskracht verloren gaat aan de administratieve rompslomp; de kans op fouten is veel kleiner, de HRMIS bespaart tijd en kosten, directe signalen vanuit de werkvloer, meer gemak wordt geboden voor de administratie (PZ) en de motivatie tot participatie in het arbeidsproces wordt verhoogt, en de beschikbaarheid over de nodige statistieken (cijfers) om beleid uit te stippelen is verbeterd. Per 13 mei 2024 is van start gegaan met de voorbereidingen voor het gaan operationaliseren van het HRMIS-Defensie. Deze voorbereidingen houden in het digitaliseren van de dossiers en de personeelsinformatie valideren in het systeem. Het ligt in de bedoeling om per december 2024 het HRMIS-Defensie te operationaliseren in de Defensieorganisatie. Dit zal in 2025 zorgen voor een duurzame ontwikkeling en een effectief Informatie Management.

Personeelsverloop:

Instroom

Voor het eerste kwartaal van het dienstjaar 2025 wordt gepland om 02 militaire lichtingsploegen van ongeveer 100 personen elk in dienst te nemen. Vanwege de constante uitstroom van personeel in de periode 2021 t/m 2024 en de groeiende vergrijzing zijn er vacatures ontstaan waardoor het Ministerie van Defensie genoodzaakt is om minimaal 200 personen (militairen) in dienst te nemen, om invulling te gaan geven aan de openstaande vacatures.

Doorstroom

Gemotiveerde mensen leveren betere prestaties en de motivatie van de medewerkers is één van de succesfactoren voor de organisatie. Als onderdeel van de motivatie van het personeel hebben bevorderingen, vaste dienst aanstellingen en huldigen plaatsgevonden.

Voor bevorderingen en vaste dienst aanstellingen zijn vanaf januari 2024 t/m mei 2024 317 militairen bevorderd naar de naast hogere rang en hebben 103 militairen een vaste dienst aanstelling gekregen. Het ligt in de lijn der verwachtingen dat voor de rest van het dienstjaar 2024 en het dienstjaar 2025 de bevorderingen en vaste dienst aanstellingen voort te zetten. Voor de rest van het dienstjaar 2024 wordt nog ongeveer 750 bevorderingen verwacht uit te komen en voor het dienstjaar 2025 kan bij benadering nog circa 400 bevorderingen naar de naast hogere rang erbij verwacht worden.

Voor militaire decoratie zijn in de periode januari 2024 t/m mei 2024 70 militairen gedecoreerd i.v.m. 25 jaar militaire trouwe dienst. Hiermee is een klein deel van de achterstand ingelopen. Het ligt in de lijn der verwachtingen dat in het dienstjaar 2024 en het dienstjaar 2025, de achterstand zoveel mogelijk in te lopen en de militaire decoraties als ook de huldigen voort te zetten. Ook zal in 2025 in verband met het feit dat personeelsleden i.v.m. gratificatie voor 25, 30, 35 en 40 jaren in dienst zijn van de overheid erbij komen, hierbij is de indeling als volgt: 9 personen voor 25 jaar, 5 voor 30 jaar, 54 voor 35 jaar en 50 voor 40 jaar.

Uitstroom

Vanaf januari 2024 t/m mei 2024 zijn 74 personeelsleden met ontslag gegaan en hebben 12 personeelsleden de dienst verlaten wegens het bereiken van de pensioengerechtigde leeftijd.

Vanaf januari 2024 t/m mei 2024 zijn 3 personeelsleden met vervroegd pensioen gaan.

Het ligt in de lijn der verwachtingen dat voor de rest van het dienstjaar 2024 en het dienstjaar 2025 een voortzetting van de uitstroom zal plaatsvinden. Voor het dienstjaar 2025 wordt verwacht dat 117 personeelsleden de pensioengerechtigde leeftijd te bereiken en met pensioen zullen gaan. Hiervan zijn 12 burgerpersoneelsleden en 104 militairen.

Personeelsbestand van Defensie

Per mei 2024 zijn er volgens de betaalrol circa 4.051 landsdienaren werkzaam bij het Ministerie van Defensie. Dit aantal is inclusief het personeel ingedeeld bij het Directoraat Nationale Veiligheid (DNV). Van het totaal aantal personeelsleden zijn 169 burgers en 3.882 militairen. In onderstaande tabel wordt de samenstelling van het personeel (per mei 2024) weergegeven naar niveau en gender.

Personeelsbestand	Percentage	Aantal	Man	Vrouw	Functiegroep	Gemiddelde loonsommen
Burgerpersoneel						
Lager Kader	66%	111	49	62	3a - 6c	5.132 – 7.448
Midden Kader	16%	28	6	22	7a - 8c	6.937 – 9.435
Hoger Kader	18%	30	10	20	9a →	8.642 →
Totaal	100%	169	65	104		
Militair personeel						
Lager Kader	74%	2882	2709	173	M01 – M04	6.560 – 8.466
Midden Kader	19%	727	671	56	M05 – M08	9.475 – 12.538
Hoger Kader	7%	273	208	65	M09 – M14	12.901 – 19.816
Totaal	100%	3882	3588	294		

Titel I : OPERATIONELE UITGAVEN

Bedragen x SRD 1.000

Kosten categorie	Omschrijving	Realisatie 2023	Vermoedelijk beloop 2024	Raming 2025		Raming 2026	Raming 2027	Raming 2028
		<i>Uitgaven</i>	<i>Uitgaven</i>	<i>Verplichtingen</i>	<i>Uitgaven</i>	<i>Uitgaven</i>	<i>Uitgaven</i>	<i>Uitgaven</i>
Titel I	OPERATIONELE UITGAVEN	486.566	1.113.563	1.403.749	1.403.749	1.716.619	2.145.773	2.600.166
61	Lopende Uitgaven (Operationele)	477.767	1.024.483	1.311.149	1.311.149	1.616.619	2.020.773	2.428.127
610	Lonen en salarissen	356.177	854.544	1.036.234	1.036.234	1.363.973	1.704.966	2.000.575
611	Sociale premies	49.789	70.000	125.702	125.702	112.500	140.625	191.016
612	Gebruik van goederen en diensten	71.307	90.000	130.463	130.463	108.896	136.120	187.708
616	Sociale Uitkeringen	494	9.939	18.750	18.750	31.250	39.062	48.828
62	Kapitaal Uitgaven (investerings)	8.799	89.080	92.600	92.600	100.000	125.000	172.039
620	Inventaris	1.999	2.000	1.500	1.500	2.500	3.125	4.039
621	Transport middelen	6.800	87.080	91.100	91.100	97.500	121.875	168.000

Toelichting:**Lopende Uitgaven (Operationele)****610 - Lonen en salarissen****610 - Lonen en salarissen**

Kosten categorie	Omschrijving	Raming
61001	Ambtelijk salaris	730.115.568
61002	Vakantietoeslag	214.236.917
61003	Overwerk	4.500
61004	Bonussen en Gratificaties	4.257.999
61006	Vacatiegelden	615.000
61012	Detachering toelagen	4.402.000
61013	Functionele toelagen	20.519.500
61014	Persoonlijke toelagen	1.788.700
61015	Lesuren vergoeding	1.765.000
61016	Gezinstoelagen en Kinderbijslag	2.202.107
61017	Waarnemingstoelage	1.396.759
61018	Inconvenienten	48.114.600
61020	Telefoonvergoeding	509.600
61021	Representatievergoeding	1.538.150
61023	Vervoersvergoeding	599.750
61024	Overige vergoedingen	4.167.850
Totaal		1.036.234.000

611 - Sociale premies

Deze premies betreffen de verplichte bijdrage van de werkgever aan respectievelijk het Pensioenfonds en het Staats Ziekenfonds Suriname. De Pensioenbijdrage is geraamd op **SRD 78.188.194,-** en voor het Staatsziekenfonds **SRD 47.513.806,-**.

De totale raming van Sociale Premies voor het dienstjaar 2025 bedraagt **SRD 125.702.000,-**.

611 - Sociale premies

Kosten categorie	Omschrijving	Raming
61101	Werkgeverslasten pensioenfonds	78.188.194
61102	Werkgeverslasten Staatsziekenfonds	47.513.806
Totaal		125.702.0000

612 - Gebruik van goederen en diensten

Hieronder vallen de kosten voor onderhoud van gebouwen en terreinen, het garanderen van de bedrijfsvoering en het operationeel houden van alle transportmiddelen (voer-, vlieg- en vaartuigen) van de gehele defensieorganisatie, ter garantie van de verplaatsingen van het militair personeel. Verder zijn de kosten voor het investeren in binnenlandse alsook buitenlandse opleidingen, aanschaf van militaire uitrusting, nationale en internationale manifestaties, nutsvoorzieningen, de aanschaf van medailles trouwe dienst, respectievelijk 25, 30, 35 en 40 jaar.

Voor dit dienstjaar zijn de totale kosten voor “ 612 Gebruik goederen en diensten” geraamd op **SRD 130.463.000,-**.

612 - Gebruik van goederen en diensten

Kosten categorie	Omschrijving	Raming
61201	Kosten opleiding Binnenland, excl. Reis & Verblijf	4.724.700
61208	Binnenlandse reiskosten	11.192.800
61210	Buitenlandse reiskosten	800.000
61211	Buitenlandse verblijfskosten	400.000
61215	Kantoormiddelen (papier, pennen etc.)	86.490
61221	Vergaderkosten	31.204.500
61226	Advertenties en Bekendmakingen	15.000
61234	Onderhoud van gebouwen en terreinen	90.500
61238	Telefoon uitgaven	387.940
61239	Gas	281.750
61240	Water	312.000
61241	Electriciteit	643.750
61244	Representatie (nationale en internationale vertegenwoordigingen)	150.000
61247	Schoonmaak	320.000
61249	Werkkleding incl. schoeisel e.a.	8.000.000
61251	Voeding	34.000.000
61253	Vrachtkosten en Porti	100.000
61255	Rechterlijke Vonnissen	544.950
61259	Nationale en Internationale manifestaties w.o. cultuur en sport	200.000
61260	Onderscheidingen	11.597.900
61263	Overige Algemene Kosten	70.000
61277	Laboratoriumkosten	145.000
61278	Verzekeringen	8.644.920
61279	Medicijnen	1.000.000
61281	Vaccins	14.000
61282	Overige medische verzorging	750.000
61284	Onderhoud en exploitatie dienstvoertuigen	14.786.800
Totaal		130.463.000

616 - Sociale Uitkeringen

Voor het dienstjaar 2025 is de totale raming voor de medische kosten (meerkosten) geraamd op **SRD 18.750.000,-**

616 - Sociale Uitkeringen

Kosten categorie	Omschrijving	Raming
61611	Lig- en Verpleegkosten	10.000.000
61612	Poliklinische Kosten	8.750.000
Totaal		18.750.000

Kapitaal Uitgaven (investerings)**620 - Inventaris**

Code	Inventaris	Bedrag in SRD
62001	Kantoor inventaris	393.000,-
62001	Communicatie	579.200,-
62004	Computers	527.800,-
	Totaal	1.500.000,-

De kosten voor aanschaf van kantoormeubilair en kantoor hulpmiddelen met name computers zijn geraamd op **SRD 1.500.000,-**

620 - Inventaris

Kosten categorie	Omschrijving	Raming
62001	Kantoorinrichting	393.000
62003	Communicatie	129.200
62004	Computers	977.800
Totaal		1.500.000

621 - Transport middelen

In verband met de uitvoering van reguliere patrouilles en grenscontroles, alsook de inzet bij militaire operaties en acties, is het noodzakelijk om de beschikking te hebben over een deugdelijk en functioneel zeewaardig vaartuig. Bovendien is de lease van dit vaartuig mede ingegeven door overwegingen die voortvloeien uit toekomstige ontwikkelingen uit de beleidsactiviteiten van het Ministerie van Defensie. Deze prioriteit is opgenomen in het beleidsplan 2021-2026 “Naar een nieuw tijdperk”. Èèn van de activiteiten is bijvoorbeeld oil & gas exploitatie.

De kosten voor het betalen van de lease kosten en aanschaf van transportmiddelen is geraamd op **SRD 91.100.000,-**.

621 - Transport middelen

Kosten categorie	Omschrijving	Raming
62108	Vaartuigen	91.100.000
Totaal		91.100.000

TITEL II : PROGRAMMA'S

Bedragen SRD 1.000

Kosten Categorie	Programma's	Realisatie 2023	Vermoedelijk beloop 2024	Raming 2025		Raming 2026	Raming 2027	Raming 2028
		<i>Uitgaven</i>	<i>Uitgaven</i>	<i>Verplichtingen</i>	<i>Uitgaven</i>	<i>Uitgaven</i>	<i>Uitgaven</i>	<i>Uitgaven</i>
TITEL II	PROGRAMMA'S	7.249	24.396	19.581	19.581	30.250	36.000	42.600
07	Onderzoek en Ontwikkeling	0	2.000	1.000	1.000	2.000	3.000	4.000
0703	Doorstart Agrarisch Bedrijf	0	2.000	1.000	1.000	2.000	3.000	4.000
08	Binnenlandse Veiligheid	2.944	18.396	9.375	9.375	12.000	14.000	16.000
0804	Bijzondere Voorzieningen Defensie	0	15.396	4.875	4.875	8.000	9.000	10.000
0805	Waarborgen veiligheid	2.944	3.000	4.500	4.500	4.000	5.000	6.000
09	Subsidie en Bijdragen	4.008	3.500	5.706	5.706	6.750	7.500	9.000
0919	Bijdrage St. Nazorg	4.008	3.500	5.706	5.706	6.750	7.500	9.000
14	Internationale samenwerking	27	0	0	0	0	0	0
1403	Militaire Diplomatieke Vertegenwoordigin	27	0	0	0	0	0	0
16	Financieel Economisch	270	500	500	500	500	500	600

1616	Aflossingen detachementen en grensposten NL	270	500	500	500	500	500	600
41	Subsidie en bijdragen	0	0	3.000	3.000	9.000	11.000	13.000
4123	Opstart Suriname Non-proliferatie Autoriteit	0	0	3.000	3.000	9.000	11.000	13.000

Toelichting : Programma's

0703 - Doorstart Agrarisch Bedrijf vonFreyburg

In het kader van de gestelde voornemens van de Defensieorganisatie aangaande het vergroten van de zelfvoorzieningen, zullen ten aanzien van de bestaande behoeften aan agrarische producten (groenten en fruit) verdere voorzieningen getroffen worden voor het bereiken van dit doel.

Het geraamd bedrag voor het dienstjaar 2025 is **SRD 1.000.000,-**

0804 - Bijzondere Voorzieningen Defensie

Dit programma voorziet in de noodzakelijke infrastructurele verbeteringen. Hieronder treft u per project de uiteenzetting. Het geraamd bedrag voor het dienstjaar 2025 is **SRD 4.875.000,-**.

1 Project: Bouw moderne barakken Infanterie Bataljon en multifunctionele zaal Membre Buku Kazerne.

Deze faciliteiten zijn van essentieel belang om niet alleen de operationele capaciteit te verbeteren, maar ook het welzijn en de efficiëntie van onze troepen te optimaliseren. Het geraamd bedrag voor het dienstjaar 2025 is **SRD 2.250.000,-**.

2 Nederland donatie

De vergoeding "jungle training" vloeit voort uit de Memorandum of Understanding welke is ondertekend door de Republiek Suriname en de vertegenwoordiger van het Koninkrijk der Nederlanden inzake het uitvoeren van militaire jungletrainingen op het grondgebied van Suriname. Het bedrag vertegenwoordigt de financiële compensatie welke Suriname en Nederland zijn overeengekomen en is geraamd op **SRD 2.625.000,-**

0805 - Waarborgen veiligheid

Voor dit programma is er een bedrag geraamd voor operaties op leger en krijgsmachtsniveau alsook voor trainingen en oefeningen en bilaterale en multilaterale samenwerkingen, de aanschaf van specifiek militair operationele middelen zoals drones, communicatiemiddelen, logistieke middelen en andere tactische middelen voor navigatie te land, water en lucht alsook het versterken van de inlichtingendienst. Allen met het doel de presentie van het Nationaal Leger c.q. overheidsgezag op te voeren in stad, district, op zee, in de lucht en in het bijzonder om op de grenzen gezamenlijk met andere veiligheidsinstituten zoals het KPS en de Kustwacht, de grenscontrole effectief te doen versterken.

Het geraamd bedrag voor het dienstjaar 2025 is **SRD 4.500.000,-**

0919 - Bijdrage St. Nazorg Dienstplichtigen

Deze stichting is onder meer belast met de opvang en begeleiding van hulpbehoevende ex-militairen. Voor dit programma is een bedrag geraamd ter dekking van de exploitatiekosten van de stichting, de kosten i.v.m. de resocialisatie toelage en de invaliditeitsuitkering aan de leden van deze doelgroep en de kosten voor (medische/psychiatrische) behandeling. Verder zal er geïnvesteerd worden in trainingen en structurering van de medische zorg.

Het geraamd bedrag voor het dienstjaar 2025 is **SRD 5.706.000,-**.

1616 - Aflossingen detachementen en grensposten NL

Dit programma is specifiek bedoeld voor de reguliere aflossingen van detachementen en grensposten over het geheel land. De reguliere aflossingen zijn essentieel voor het zorgdragen van de presentie van het Nationaal Leger c.q. overheidsgezag in het binnenland, te zee, te lucht en in het bijzonder op de grenzen waar gezamenlijk met de andere veiligheidsinstituten zoals het KPS en de Kustwacht, voor orde en veiligheid wordt gezorgd.

Dit programma is voor het dienstjaar 2025 geraamd voor een totaal bedrag van **SRD 500.000,-**

4123 - Opstart Suriname Non-proliferatie Autoriteit

De Suriname Non-proliferatie Autoriteit (SNA) heeft als doel het houden van toezicht op de naleving van de door de Republiek Suriname geratificeerde ontwapeningsverdragen, het houden van chemische, biologische, nucleaire en ontplofbare stoffen. Alsook het houden van toezicht op actoren die betrokken zijn bij het proces van import, export, handel en ontruiming van ontplofbare stoffen.

Om hieraan invulling te geven is het geraamd bedrag voor het dienstjaar 2025 **SRD 3.000.000,-**.

Toelichting op de prestatie en resultaat indicatoren

Hoofdbeleidsgebied / Kernthema's: Binnenlandse veiligheid				
Programma	Doel programma	Gerealiseerd beleid 2023	Verwachte beleidsresultaten per eind 2024	Verwachte beleidsresultaten per eind 2025
0703. Exploitatie Agrarisch Bedrijf von Freyburg	Het Nationaal Leger voorzien van verse groenten en fruit en om de lokale economie te stimuleren.	Productie constant gehouden. Het NL voorzien van verse groente en fruit	Productie constant gehouden. Het NL voorzien van verse groente en fruit	Uitbreiding landbouw arealen
0804. Bijzondere Voorzieningen Defensie	Bestemd voor uitbreiding en renovatiewerken	Geen activiteiten	Deels gerenoveerd MP gebouw	Verbetering van de legeringsplaats Afobakka. Een gerenoveerd MP-gebouw Nieuwbouw Moderne barak MBK en multifunctionele zaal. Groenhart wandelpark (opzet)
0805. Kosten i.v.m. waarborgen veiligheid	Aanschaf specifiek militair operationele middelen voor het opvoeren van de slagkracht van het NL	Aanschaf 2 boten compleet en uitvoering tal van geheime operaties over het gehele land.	aanschaf communicatie middelen en andere tactische middelen en uitvoering geheime operaties.	door verbeterde mobiliteit, monitoring, communicatie en andere randvoorwaarden gezorgd voor presentie en zodoende een beter veiligheidsgevoel te hebben gecreerd
Op-Hoofdbeleidsgebied / Kernthema's: Subsidies				
0919. Bijdrage Stichting Reintegratie Ex-Militairen	her-, om- en bijscholing als ook specifieke medische en psychiatrische zorg t.b.v. de doelgroep	Exploitatie kosten en toelagen van de doelgroep volgens planning afgehandeld.	Personeels- en exploitatiekosten en toelagen t.b.v. de doelgroep afgehandeld	Toelagen en exploitatiekosten volgens respectievelijk behoefte en opgave afgehandeld

4123 Opstart Suriname Non-proliferatie Autoriteit	Dit programma heeft als doel het indentificeren van alle betrokken actoren welke bij het proces van import, export, handel, ontruiming van en toezicht op ontplofbare en/of gevaarlijke stoffen betrokken zijn.	-	Het initiëren van de inventarisatie van diverse bedrijven in deze branche.	Het identificeren van diverse actoren die actief zijn in Suriname met chemicaliën. Ook doelt dit programma op formaliseren van afspraken met de P.G en EZ t.a.v het vergunningen beleid.

Op-Hoofdbeleidsgebied / Kernthema's: Financieel economisch				
1616. Aflossingen detachementen en grensposten NL	Dit programma is specifiek bedoeld voor de reguliere aflossingen van detachementen en grensposten over het geheel land.	bijgedragen aan het overheidsgezag in stad en district	bijgedragen aan het overheidsgezag in stad en district	Verplaatsingen naar en van de detachementen en grensposten bijgedragen aan het overheidsgezag in stad en district

Titel III : Middelenbegroting

Bedragen x SRD 1.000

Kosten categorie	Omschrijving	Realisatie 2023	Vermoedelijk beloop 2024	Raming 2025	Raming 2026	Raming 2027	Raming 2028
Titel III	Ontvangsten	0	6.076	2.632	3.510	4.512	5.014
52	Schenken/ Donormiddelen	0	5.396	2.625	3.500	4.500	5.000
52105	Nederland donatie	0	5.396	2.625	3.500	4.500	5.000
53	Niet Belasting Middelen	0	681	7	10	12	14
53145	Bestekkosten	0	0	7	10	12	14
53415	Bestekken	0	8	0	0	0	0
53423	Diverse niet belasting ontvangsten/vergoedingen	0	673	0	0	0	0

Toelichting:

Schenken/ Donormiddelen

52105 - Nederland donatie

De ontvangsten van diensten door derden bestaat uit: de vergoeding "jungle training" vloeit voort uit de Memorandum of Understanding welke is ondertekend door de Republiek Suriname en de vertegenwoordiger van het Koninkrijk der Nederlanden inzake het uitvoeren van militaire junglettrainingen op het grondgebied van Suriname. Het bedrag vertegenwoordigd de financiële compensatie welke Suriname en Nederland zijn overeengekomen en is geraamd op **SRD 2.625.000,-**

Niet Belasting Middelen

53145 - Bestekkosten

Deze gelden bestaan uit de bijdrage van leveranciers die inschrijven voor de openbare aanbesteding voor de levering van houdbare en niet - houdbare levensmiddelen tweemaal per jaar en overige inschrijvingen. Voor de bestekkosten wordt een tarief van SRD 500,- gehanteerd, hetgeen kostendekkend is. Het geraamd bedrag voor het dienstjaar 2025 is **SRD 7.000,-**

Afdeling 5. Het Ministerie van Buitenlandse Zaken, International Business en Internationale Samenwerking

De begroting voor het Ministerie van Buitenlandse Zaken, International Business en Internationale Samenwerking wordt vastgesteld, als volgt:

De President van de Republiek Suriname geeft conform de Grondwet, artikel 101, leiding aan de buitenlandse politiek en bevordert de ontwikkeling van Suriname in de internationale rechtsorde. De richting en inrichting van het buitenlands beleid is derhalve het prerogatief van de President. Het Ministerie van Buitenlandse Zaken, International Business en Internationale Samenwerking (hierna te noemen, MBIBIS) is in deze context de directe werk arm van de President en als zodanig belast met de uitvoering van het buitenlands beleid. Voor een effectieve en efficiënte uitvoering van het buitenlands beleid, vindt optimale afstemming plaats tussen het Kabinet van de President en het Ministerie van BIBIS respectievelijk met belangrijke stakeholders.

Conform de geldende tekst van het Besluit Taakomschrijving Departementen 1991 (S.B. 1991 no. 58), zoals laatstelijk gewijzigd S.B. 2010 no 124, geldende tekst S.B. 2010 no. 174, zijn de bijzondere taken van het Ministerie van BIBIS (naamswijziging; SB 2020 no 141, Presidentieel besluit van 16 juli 2020, houdende aanpassing instelling Departementen van Algemeen Bestuur) omschreven en herschreven.

Aan het Ministerie worden in haar Beleidsnota 2020 – 2025, de volgende drie kerntaken toegekend:

- Een eerste kerntaak van het Surinaamse buitenlands beleid is domein overschrijdende belangenbehartiging, het voeren van een samenhangend buitenlands beleid en het waken over de coherentie van interne beleidskeuzes met de internationale agenda. Het buitenlands beleid moet zijn: consistent, dynamisch, ontwikkelings- en doelgericht en vertrouwenwekkend.
- Tot de tweede kerntaak, International Business, het bevorderen van de bilaterale handel en investeringen, het stimuleren van internationaal ondernemen, de acquisitie van investeringen uit het buitenland, de opdrachtverlening op het gebied van economische diplomatie, het sluiten en uitvoeren van handels- en investeringsverdragen via bi- en multilaterale netwerken, en het bijdragen aan het realiseren van de duurzaamheids- en ontwikkelingsdoelstellingen d.m.v. economische- en publieke diplomatie.
- Tot de derde kerntaak, Internationale Samenwerking, behoren het bevorderen van duurzame economische groei en zelfredzaamheid als motor voor armoedebestrijding in Suriname. Centraal staan het versterken van het lokaal ondernemingsklimaat en ondernemerschap in Suriname.

Het beleidskader en prioriteiten buitenlands beleid

Het Ministerie van BIBIS heeft in haar Beleidsnota 2020-2025 een beleid geformuleerd waarbij ...*het buitenlands beleid dienstbaar zal zijn aan de sociaal-economische en culturele ontwikkeling van ons land, gericht op de mobilisatie van buitenlandse investeringen, een verantwoord en effectief gebruik van de natuurlijke hulpbronnen en economische mogelijkheden, capaciteits- en institutionele versterking, ontwikkeling van moderne technologie en het verwerven van afzetmarkten*”. Ter verwezenlijkig van dit beleid, acht het Ministerie de zes onderstaande strategische doelstellingen van belang:

1. Een versterkt en positief imago van ons land en verhoogde effectieve toegang op het internationaal podium;
2. Een verbeterd en versterkt investeringsklimaat voor het aantrekken van internationale investeerders.
3. (Post-) COVID-19 diplomatie;
4. Aantrekking van kapitaal voor duurzame ontwikkeling, onder andere het Diaspora fonds;
5. Aantrekken en versterken van het menselijk kapitaal internationaal;
6. Organisatieontwikkeling van het Ministerie en onze Ambassades en Consulaten.

Deze strategische doelstellingen voorzien in een basis voor de (reguliere) beleidsactiviteiten van het Ministerie en zullen in samenhang geschieden met de richting die is aangegeven voor de nationale ontwikkeling in het Meerjaren Ontwikkelingsplan 2022-2026, alsook de additionele concrete acties voortvloeiende uit het pre-nationale dialogen document (20 mei 2023) die voor een gerichtere aanpak moeten zorgen in de tweede helft van de regeertermijn.

In het MOP 2022-2026 zijn er zes strategische actiepunten geïdentificeerd voor het Ministerie, die al dan niet in samenwerking met andere (overheids)instanties worden gerealiseerd. Deze strategische actiepunten, die in acht genomen dienen te worden bij de prioritisering van beleidsmaatregelen, zijn als volgt:

1. Opstellen, indienen, aannemen en afkondigen Wet op Local Content;
2. Instellen Local Content Development Office;
3. Afstemmen buitenposten met vakministeries voor gerichte internationale samenwerking [via het Ministerie van Buitenlandse Zaken, International Business en Internationale Samenwerking];
4. Intensieve regionale en internationale samenwerking m.b.t. grensoverschrijdende visbestanden en visserijcontrole;
5. Verkorten van procedures voor hooggeschoolde migranten die in diverse productiesectoren en in het hoger onderwijs inzetbaar zijn;
6. Invoeren mechanisme “*citizen by investment*”.

Concrete acties voor het Ministerie voortvloeiende uit het pre-nationale dialogen document:

- Mobilisatie van mogelijkheden voor het binnenhalen van schenkingsmiddelen t.b.v. leefbaarheidsverbetering en gemeenschapsontwikkelingsprojecten;
- Het leveren van een bijdrage aan de verbetering van het investeringsklimaat, o.a. door aanpassing van de Investeringswet;
- Het aantrekken van “Foreign Direct Investments” als bijdrage voor het bevorderen van economische groei en werkgelegenheid;
- Het continueren van de ondersteuning aan de afronding van de uitstaande schuldverschikking;
- Het leveren van een bijdrage aan het doorlichten en transparant maken van het benoemingenbeleid.

Implementatie buitenlands beleid

De uitvoering van de beleidsprogramma's van het Ministerie van BIBIS vinden plaats via de volgende directoraten en instituten:

Het Directoraat Algemeen Beheer en Consulaire Zaken

Het Directoraat Buitenlandse Zaken

Het Directoraat International Business

Het Directoraat Internationale Samenwerking Suriname Investment and Trade Agency (SITA)

Diaspora Instituut (DI)

Suriname Diplomaten Instituut (SDI)

Titel I : OPERATIONELE UITGAVEN

Bedragen x SRD 1.000

Kosten categorie	Omschrijving	Realisatie 2023	Vermoedelijk beloop 2024	Raming 2025		Raming 2026	Raming 2027	Raming 2028
		<i>Uitgaven</i>	<i>Uitgaven</i>	<i>Verplichtingen</i>	<i>Uitgaven</i>	<i>Uitgaven</i>	<i>Uitgaven</i>	<i>Uitgaven</i>
Titel I	OPERATIONELE UITGAVEN	382.807	513.484	530.538	530.538	625.706	671.151	720.284
61	Lopende Uitgaven (Operationele)	381.927	488.895	513.175	513.175	598.597	642.686	690.396
610	Lonen en salarissen	187.614	202.870	275.405	275.405	283.200	311.520	342.672
611	Sociale premies	32.092	35.000	45.250	45.250	38.588	40.517	42.543
612	Gebruik van goederen en diensten	162.208	250.000	191.674	191.674	275.625	289.406	303.876
616	Sociale Uitkeringen	13	1.025	846	846	1.184	1.243	1.305
62	Kapitaal Uitgaven (investerings)	880	24.589	17.363	17.363	27.109	28.465	29.888
620	Inventaris	880	9.589	7.551	7.551	10.571	11.100	11.655
621	Transport middelen	0	15.000	9.812	9.812	16.538	17.365	18.233

Toelichting:

Lopende Uitgaven (Operationele)

Toelichting op de Lonen en Salarissen

Het totale personeelsbestand voor de Thuisdienst is 245. Er zijn 21 vertegenwoordigingen van Suriname in het buitenland met een totaal personeelsbestand van 169, waarvan 80 uitgezonden personeelsleden en 73 lokaal aangetrokken met een contract en 16 tijdelijke krachten; de salarissen van het lokaal aangetrokken personeel wordt begroot op code 61203, contractanten en van de tijdelijke krachten op code 61204.

De kosten van huur van woningen van het uitgezonden personeel op de diverse buitenlandse vertegenwoordigingen evenals de detacheringstoelagen worden ook hier geboekt. De overige kosten zijn deels toelagen die toekomen aan zowel de ambtenaren van de Thuis- als Buitendienst en een ander deel zijn toelagen die uitsluitend kunnen toekomen aan gedetacheerde ambtenaren. De uiteenzetting per directoraat wordt hieronder in de tabel aangegeven. De kosten van het directoraat Buitenlandse zaken zijn verder verdeeld in de thuis en buitendienst.

Specificatie Lonen en Salarissen :

Code	Lonen en Salarissen	Directoraat Buitenlandse Zaken	Directoraat Intern, Business	Directoraat Intern. Samenw.	Directoraat Algemeen Beheer en Conza	
		Buitenposten	Thuisdienst			
610	Ambtelijk Salaris	189.369.751	33.032.556	15.803.556	17.645.556	19.553.581
	Totaal 610	275.405.000				

Personeelsbestand naar directoraten en kaderniveau

Personeelsbestand MBIBIS: Thuisdienst					
Directoraat/afdeling	Hoger	Midden	Lager	Contractanten	Totaal
Directoraat international business	6	3	1		10
Directoraat internationale samenwerking	9	3	1	0	13
Directoraat Algemeen Beheer en Consulaire Aangelegenheden					
Departementsleiding	25	15	1		41
Onderdirectoraat consulaire zaken en personenverkeer	9	10	9	0	28
Onderdirectoraat administratieve diensten	8	8	15	0	31
Directoraat Buitenlandse Zaken					
Supervisie minister	23	39	11	4	77
Bilaterale aangelegenheden	18	5	0	0	23
Multilaterale aangelegenheden	18	4	0	0	22
Totaal	116	87	38	4	245

Personeelsbestand ministerie naar kader					
	Hoger	Midden	Lager	Arbeids ovk	Tijdelijk
Directoraten	116	87	38	4	49
Buitenposten	55	22	3	73	16
Totaal	171	109	41	77	65

Reële opbouw personeel buitenposten:						
Naam	Hoger	Midden	Lager	Contractanten	Tijdelijk	Totaal
Ambassade Brasilia	4	1	0	6		11
Consulaat-Generaal Belem	2	1	0	2	1	6
Ambassade Caracas	2	2	0	5	1	10
Ambassade Georgetown	2	2	1	4	1	10
Consulaat-Generaal Willemstad	2	1	0	2	0	5
Consulaat-Generaal Cayenne	2	3	0	7	0	12
P.V New York	3	1	0	4	0	8
Ambassade Washington	3	3	0	3	0	9
Consulaat-Generaal Miami	3	1	1	1	0	6
Ambassade Den Haag	5	0	0	3	1	9
Consulaat-Generaal Amsterdam	1	1	0	11	0	13
Ambassade Brussel	4	0	0	2	1	7
Ambassade Beijing	3	1	0	4	1	9
Ambassade New Delhi	3	0	0	3	1	7
Ambassade Jakarta	3	1	0	4	2	10
Ambassade Havana	2	0	0	1	4	7
Ambassade Parijs	3	1	0	3	0	7
Ambassade Accra	2	1	0	4	3	10
Ambassade Rabat	2	1	0	3	0	6
Consulaat Dakhla	2	1	1	1	0	5
P.V Geneve	2	0	0	0	0	2
Totaal	55	22	3	73	16	169

KADER	ABB SCHAAL	FISO FUNCTIE GROEP
HOGER	18T/M24	9T/M 13
MIDDEN	12T/M17	7T/M8
LAGER	1T/M11	1T/M6

Toelichting personeel Buitendienst

Opgemerkt dient te worden dat het ministerie in 2025, de bemensing van de diverse buitenposten zal continueren. Onze voortdurende aanwezigheid en communicatiekanalen moet ervoor zorgen dat onze belangen worden behartigd. Onze aanwezigheid zal verder bevorderen de economische samenwerking, culturele uitwisseling en politieke samenwerking. Het zal ons beter instaat stellen om actuele informatie te verzamelen over ontwikkelingen in het gastland en de regio, wat essentieel is voor het vormgeven van het buitenlands beleid en zal voorts zorgen voor het bevorderen van Internationale handel. Eveneens is het van belang onze posten te bemensen vanwege crisismanagement en consulaire diensten. Door de bemensing van de buitenposten voort te zetten, kan het ministerie deze en andere voordelen realiseren en het maximale rendement uit de relaties halen.

Recapitulatie

Personeelsbestand Ministerie naar kader

	Hoger	Midden	Lager	Arbeids ovk	Tijdelijk	Totaal
Thuisdienst	116	87	38	4	49	294
Buitendienst	55	22	3	73	16	169
Totaal	171	109	41	77	65	463

Onze voortdurende aanwezigheid en communicatiekanalen moet ervoor zorgen dat onze belangen worden behartigd. Onze aanwezigheid zal verder bevorderen de economische samenwerking, culturele uitwisseling en politieke samenwerking. Het zal ons beter instaat stellen om actuele informatie te verzamelen over ontwikkelingen in het gastland en de regio, wat essentieel is voor het vormgeven van het buitenlands beleid en zal voorts zorgen voor het bevorderen van Internationale handel. Eveneens is het van belang onze posten te bemensen vanwege crisismanagement en consulaire diensten.

Door de bemensing van de buitenposten voort te zetten, kan het ministerie deze en andere voordelen realiseren en het maximale rendement uit de relaties halen.

610 - Lonen en salarissen

610 - Lonen en salarissen

Kosten categorie	Omschrijving	Raming
61001	Ambtelijk salaris	145.072.679
61002	Vakantietoelage	25.244.538
61003	Overwerk	8.321.460
61004	Bonussen en Gratificaties	4.097.400
61006	Vacatiegelden	1.000.000
61008	Vergoeding controlerende organen	500.000
61012	Detachering toelagen	80.007.120
61013	Functionele toelagen	1.732.936
61014	Persoonlijke toelagen	1.804.240
61016	Gezinstoelagen en Kinderbijslag	1.935.020
61017	Waarnemingstoelage	3.708.665
61020	Telefoonvergoeding	600.000
61021	Representatievergoeding	900.000
61023	Vervoersvergoeding	420.942
61024	Overige vergoedingen	60.000
Totaal		275.405.000

Het totaal aan lonen en salarissen bedraagt voor het jaar 2025, **SRD 275.405.000,00**.

611 - Sociale premies

Specificatie Sociale Premies

Code	Sociale Premies	Directoraat Buitenlandse Zaken	Directoraat Intern, Business	Directoraat Intern. Samenw.	Directoraat Algemeen Beheer en Conza	
		Buitenposten	Thuisdienst			
611		30.650.000	4.200.000	3.400.000	3.300.000	3.700.000
	Totaal 611	45.250.000				

Toelichting Sociale Premies

Als gevolg van de periodieke verhogingen en bevorderingen alsook de toename van bezoldigingen voor het dienstjaar 2025, zijn ook de bijdragen van het ministerie aan SZF- en Pensioenpremies toegenomen. Ook de premies voor de buitenlandse vertegenwoordigingen zijn hierin begroot.

611 - Sociale premies

Kosten categorie	Omschrijving	Raming
61101	Werkgeverslasten pensioenfonds	7.479.682
61102	Werkgeverslasten Staatsziekenfonds	37.770.318
Totaal		45.250.000

Het totaal aan sociale premies bedraagt voor het jaar 2025, **SRD 45.250.000,00**.

612 - Gebruik van goederen en diensten

Specificatie Gebruik van Goederen en Diensten

Code	Goederen en diensten	Directoraat Buitenlandse Zaken	Directoraat Intern. Business	Directoraat Intern. Samenwerking	Directoraat Algemeen Beheer en Conza	
		Buitendienst	Thuisdienst			
612	Goederen en diensten	148.563.000	20.163.000	5.613.000	6.603.000	10.731.750
	Totaal 612	191.673.750				

Toelichting Gebruik van Goederen en Diensten

Onder de post Contractanten is opgenomen het personeel dat is aangetrokken op basis van hun specifieke bekwaamheden. De salarissen van het lokaal aangetrokken personeel bij de diverse buitenlandse vertegenwoordigingen zijn ook opgenomen onder de post Contractanten. De toe te kennen salarisverhogingen aan deze groep lokaal aangetrokken personeel, mede op basis van het minimumloon in de verschillende landen, heeft ook geleid tot een toename van deze kostenpost. Contractanten en tijdelijk personeel vallen niet meer onder de post personeelskosten, maar onder die van goederen en diensten, waardoor deze post verhoogd is.

Verder zijn er voor het gebruik van Goederen en Diensten de kosten opgenomen die betrekking hebben op de uitgaven voor kantoor, media, nutsvoorzieningen, representatiekosten, abonnementen, schoonmaak, huur- en onderhoudskosten en betalingen en betalingen van contributies. De kosten verbonden aan mutaties en detacheringen worden gerekend tot vrachtkosten.

Overzicht contributie

No.	Internationale Organisatie	Financiële bijdrage Suriname Contributie p/jr obv beschikbare informatie MBIBIS
	UN	
1.	Regular Budget	US\$ 87.760
2.	UN Peacekeeping Missions	US\$ 127.287 (active) US\$ 3.007 (closed)
3.	International Criminal Tribunal for the former Yugoslavia (ICTY)	US\$ 1.595
4.	International Residual Mechanism for Criminal Tribunals (IRMCT)	US\$ 1.172
5.	International Criminal Tribunal for Rwanda (ICTR)	US\$ 1.074
6.	GLOC-Government Local Office Costs (UN House)	US\$ 158.552
7.	International Tribunal for the law of the sea (ITLOS)	€ 1.197
	OAS	
8.	Organization of American States (OAS) Regular Budget	US\$ 31.600
	Regionale Organisaties	
9.	Latin American and Caribbean Economic System (SELA)	US\$ 22.068,07
10.	Organisation of African, Caribbean and Pacific Group of States (OACPS)	€ 53.099,27
11.	Association of Caribbean States (ACS)	US\$ 28.064
12.	Amazon Cooperation Treaty Organization (ACTO)	US\$ 54.700,80
13.	Group of Latin America and Caribbean Countries (GRULAC)	€ 910
14.	UNASUR	Geen informatie
15.	Group of 77 and China (G-77 and China)	US\$ 5.000
16.	G-77 and China Paris Chapter	€ 77
17.	CARICOM Electoral Observer Missions	US\$ 9.610
18.	CARICOM Reparations Commission (CRC)	US\$ 21.446,13
19.	Caribbean Forum (CARIFORUM)	US\$ 57.713,35 (Contribution to the operations of CARIFORUM (subgroup of OACPS))
	VERDRGSVERPLICHTINGEN	
20.	International Tribunal for the Law of the Sea (ITLOS)	€ 1.197
21.	International Seabed Authority Budget (ISA)	US\$ 829
22.	Comprehensive Nuclear-Test-Ban Treaty Organization (CTBTO)	US\$ 2.242 en € 1.665
23.	Agency for the Prohibition of Nuclear Arms in Latin America (OPANAL)	US\$ 1.543
24.	Organization for the Prohibition of Chemical Weapons (OPCW)	€ 2.264
25.	International Committee of the Red Cross (ICRC)	CHF 13.146,00
	OIC	
26.	Organization of Islamic Cooperation (OIC) (including IPHRC)	US\$ 185.550
27.	OIC Saudi Fund for Development (SDF)	US\$ 50.400
28.	Islamic Solidarity Fund (ISF)/(OIC)	US\$ 6.300
	VRIJWILLIGE CONTRIBUTIE	
29.	UN Population Fund (UNFPA)	Vrijwillige bijdrage. US\$ 1.100 over de periode 1981-2018. Er wordt een bijdrage gevraagd voor het Core Fund over de periode 2020-2024.
	INTERNATIONALE ORGANISATIE	
30.	World Trade Organization (WTO)	CHF 29.865
31.	International Organization for Migration (IOM)	CHF 2.787

612 - Gebruik van goederen en diensten

Kosten categorie	Omschrijving	Raming
61203	Contractanten	44.324.450
61204	Tijdelijk personeel	7.661.250
61205	Deskundigen Binnenland	500.000
61206	Deskundigen Buitenland	500.000
61208	Binnenlandse reiskosten	50.000
61209	Binnenlandse verblijfskosten	700.000
61210	Buitenlandse reiskosten	4.540.000
61211	Buitenlandse verblijfskosten	4.540.000
61212	Overige kosten opleidingen	5.000
61214	Overige Reis- en verblijfskosten	5.000
61215	Kantoormiddelen (papier, pennen etc.)	4.270.000
61216	Kopieer	500.000
61217	Drukwerk & grafisch materiaal	250.000
61218	Bode diensten	5.000
61219	Onderhoud meubilair en Inventaris	300.000
61220	Onderhoud Kantoormiddelen	125.000
61221	Vergaderkosten	1.257.000
61222	Verbruiksgoederen (cartridge en diskettes)	2.178.000

61223	Onderhoudskosten automatisering	500.000
61224	Licenties en programmakosten	732.250
61225	Datalijnen	800.000
61226	Advertenties en Bekendmakingen	5.000
61227	Radio en Tv programma's	189.500
61228	Brochure en andere Periodieken	5.000
61229	Tentoonstellingen	5.000
61230	Overige kantoorkosten	2.000
61233	Huur gebouwen en Terreinen	56.365.000
61234	Onderhoud van gebouwen en terreinen	19.325.000
61238	Telefoon uitgaven	4.455.000
61239	Gas	15.000
61240	Water	1.245.000
61241	Electriciteit	2.770.000
61244	Representatie (nationale en internationale vertegenwoordigingen)	1.720.000
61245	Abonnementen en Vakliteratuur	50.000
61246	Verzekering	1.716.000
61247	Schoonmaak	115.000
61248	Gereedschappen en Apparatuur	50.000
61250	Bewaking	2.737.550
61251	Voeding	1.214.000
61252	Contributie	4.662.000
61253	Vrachtkosten en Porti	1.423.000
61255	Rechterlijke Vonnissen	1.800.000
61258	Kunst en Cultuur Aankopen en Onderhoud	5.000
61259	Nationale en Internationale manifestaties w.o. cultuur en sport	800.000
61260	Onderscheidingen	300.000
61261	Inhuur externe Juridische bijstand	1.000.000
61263	Overige Algemene Kosten	2.462.000
61283	Huur van voertuigen	600.000
61284	Onderhoud en exploitatie dienstvoertuigen	12.895.000
Totaal		191.674.000

616 - Sociale Uitkeringen

Specificatie Sociale Uitkeringen

Code	Sociale Uitkeringen	Directoraat Buitenl. Zkn.	Directoraat Intern, Business	Directoraat Intern. Samenw.	Directoraat Algemeen Beheer en Conza
616	Sociale Uitkeringen	228.000	100.000	100.000	418.000
	Totaal 616	846.000			

Toelichting Sociale Uitkeringen

Sociale Uitkeringen behelzen kosten voor de medische zorg van de verschillende Directeuren en Onder Directeuren.

616 - Sociale Uitkeringen

Kosten categorie	Omschrijving	Raming
61611	Lig- en Verpleegkosten	200.000
61612	Poliklinische Kosten	400.000
61614	Overige Medische Kosten	246.000
Totaal		846.000

Kapitaal Uitgaven (investeringen)**Specificatie Kapitaal uitgaven**

Code	Kapitaal uitgaven	Directoraat Buitenl. Zkn.	Directoraat Intern. Business	Directoraat Intern. Samenw.	Directoraat Algemeen Beheer en Conza	
620	Inventaris	Buitenposten	Thuisdienst			
		1.568.000	1.983.000	1.000.000	1.000.000	2.000.000
	Totaal	7.551.000				

Toelichting Inventaris:

Ten behoeve van het upgraden van het internetsysteem en verdere digitalisering binnen het ministerie incl. inrichting Helpdesk:

- Voor het installeren van een softwareprogramma ten behoeve van helpdesk medewerkers, zodat informatieverschaffing naar de clienten toe op een efficiëntere wijze kan plaatsvinden, is een bedrag van **SRD 5.983.000** opgebracht en **SRD 1.568.000** t.b.v de buitenposten.

620 - Inventaris**620 - Inventaris**

Kosten categorie	Omschrijving	Raming
62001	Kantoorinrichting	2.531.000
62011	Overige Automatisering	5.020.000
Totaal		7.551.000

621 - Transport middelen**Specificatie Transportmiddelen**

Code	Transportmiddel	Directoraat Buitenlandse Zaken	Directoraat Intern, Business	Directoraat Intern. Samenw.	Directoraat Algemeen Beheer en Conza	
		Buitenposten	Thuisdienst			
621	Transportmiddelen	9.062.000	750.000	0	0	
	Totaal 621	9.812.000				

Toelichting Transportmiddelen:

De buitenlandse vertegenwoordigingen zijn drigend aan toe, voor vervanging van het wagenpark. Ten behoeve van transportmiddelen is begroot totaal SRD 11.062.000 en thuisdienst SRD 750.000. Totaal begroot t.b.v. transportmiddelen is **SRD 9.812.000,-**.

621 - Transport middelen

Kosten categorie	Omschrijving	Raming
62102	Auto's	9.812.000
Totaal		9.812.000

TITEL II : PROGRAMMA'S

Bedragen SRD 1.000

Kosten Categorie	Programma's	Realisatie 2023	Vermoedelijk beloop 2024	Raming 2025		Raming 2026	Raming 2027	Raming 2028
		<i>Uitgaven</i>	<i>Uitgaven</i>	<i>Verplichtingen</i>	<i>Uitgaven</i>	<i>Uitgaven</i>	<i>Uitgaven</i>	<i>Uitgaven</i>
TITEL II	PROGRAMMA'S	8.821	114.990	83.070	83.070	102.574	110.040	120.190
07	Onderzoek en Ontwikkeling	107	19.484	19.200	19.200	26.000	26.250	27.562
0704	Beleidsonderzoek, planning en capaciteitsversterking	107	4.484	3.825	3.825	5.300	5.350	5.617
0705	Residentiele diplomatie	0	15.000	15.375	15.375	20.700	20.900	21.945
12	Algemene openbare diensten	0	3.000	2.775	2.775	3.850	3.950	4.147
1210	Migratie en personenverkeer	0	3.000	2.775	2.775	3.850	3.950	4.147
14	Internationale samenwerking	8.714	92.506	61.095	61.095	72.724	79.840	88.481
1404	Bilaterale betrekkingen	3.223	9.000	7.275	7.275	9.850	9.950	10.447
1405	Multilaterale betrekkingen	2.392	7.275	6.075	6.075	8.250	8.350	8.767
1406	Regionale integratie	1.835	27.000	6.525	6.525	9.000	9.400	9.600
1407	Opzetten van ambassades en consulaten	665	2.000	2.025	2.025	2.850	2.950	3.098
1408	Internationale Onderhandelingen	599	47.231	39.195	39.195	42.774	49.190	56.569

Toelichting : Programma's

0704 - Beleidsonderzoek, planning en capaciteitsversterking

Toelichting Beleidsonderzoek , Planning en Capaciteitsversterking

Beleidsgebied: Onderzoek en Ontwikkeling

Betreft trainingen en opleidingen ten behoeve van het personeel MBIBIS.

De activiteiten van het programma Beleidsonderzoek, Planning en Capaciteitsversterking zijn hieronder aangegeven.

- Jaarlijkse bijdrage aan trainingen en opleidingen i.h.k.v. MOFCOM en ITEC;
- Implementatie Technical Cooperation Program Rio Branco (IRBr) - Suriname Diplomatic Institute (SDI);
- Inrichting Suriname Diplomaten Instituut (SDI);
- Capaciteitsversterking functionarissen SDI;
- Organiseren van lezingen in samenwerking met de Ambassades hier te lande;
- Basic Diplomatic Course;
- Senior Diplomatic Course;

- Advance Consulaire Training;
- Advance Financieel Administratief Attache Training;
- Cursus schrijfstijlen: Persberichten, Speeches, Rapporteren, Briefing- en Speaking notes;
- Talen cursus: Spaans, Engels, Frans, Portugees en Mandarijn;
- Promotie en Publicatie kosten;
- Capaciteitsversterking personeel DIB, Buitenlandse- en Interne Trainingen;
- Protocol en capacity building training t.b.v. personeel DI;
- Bezoek randdistricten i.v.m. project renovatie scholen;
- Training screening van immigranten en de due dilligence;
- Training DI personeel inzake Due Dilligence en screening Diaspora instituut;
- Team Building t.b.v. DI personeel;
- Middels buitenlandse trainingen en beurzen(o.a. de trainingen aangeboden door de IOM) en het bijwonen van seminars op het gebied van de migratie vraagstukken;
- Motivatie masterclass, timemanagement, teambuildingssessie, klantgerichte opleidingen, leiderschapstrainingen en training herkenningauthenticiteit documenten en falsificatie;
- Secretariële Opleiding;
- Aanvullende trainingen/ Secretariaat/ Bali personeel/Administratieve krachten;
- Talencursus EngelsBasis/Medium/Advance;
- Talencursus SpaansBasis/Medium/Advance;
- Talencursus Mandarijns Basis/Medium/Advance;
- Webinars/Online trainingen;
- IT Training, Windows en MSOffice
- Spreekvaardigheid/ Presentatie/ Communicatie/ Public Speaking;
- Schrijfvaardigheid/ Schrijven Nota's/ Persberichten/Speeches;
- Lezingen Cyclus Ambassadeurs;
- Defensief rijden training;
- Team building activiteiten;
- Indicatie training t.b.v. huishoudelijke dienst;
- Voorraadbeheer trainingen;
- BAVP opleiding;
- E.H.B.O. Trainingen;
- Institutionele- en capaciteitsversterking van de afdeling Migratie waaronder het uitvoeren van uitwisselingsprogramma tussen Suriname-Belgie en Suriname-Nederland;
- Training screening van immigranten en de due DILLIGENCE;
- Training i.s.m. afdeling MIGRATIE (Ministerie BIBIS) communicatie, efficiëntie, effectiviteit, skills m.b.t. vreemdelingen;
- Motivatie master

Totaal Programma 0704: Beleidsonderzoek, planning en capaciteitsversterking is begroot SRD 3.825.000,-.

0705 - Residentiele diplomatie

Residentiele kosten van lokale en Buitenlandse Vertegenwoordigingen :

Hierop worden de kosten ten behoeve van reparatie en inrichting van de diverse buitenposten en thuisdienst opgebracht.

Financiering geschiedt middels begroting MBIBIS.

De activiteiten van het Programma Residentiële kosten van lokale en Buitenlandse Vertegenwoordigingen zijn hieronder aangegeven.

- Kosten renovatie Hoofd gebouw BIBIS en gebouw Lim A Po straat;
- Kosten voor renovatie TOB en barakken;
- Kosten voor de renovatie van het pand van het Consulaat van de Republiek Suriname in Cayenne,

Amsterdam, Ambassade Brussel, Den Haag en residentie te Brasilia;

Totaal Programma 0705: Residentiële kosten van lokale en Buitenlandse Vertegenwoordiging is begroot SRD 15.375.000,-

1210 - Migratie en personenverkeer

Beleidsmaatregel Migratie en Personenverkeer

1. Opzet Migratie Informatie Centrum;
2. Migratie Congres;
3. Ontwikkelen Nationaal Migratie Beleidsplan;
4. Uitvoering Circulaire Migratie Project Suriname – Nederland;
5. Uitvoering Circulaire Migratie Project Suriname – België;
6. Verdere uitvoering van het MOU getekend tussen Suriname-België inzake bevordering ordelijk en regulier migratieverkeer ;
7. Verdere uitvoering MOU Suriname-Nederland inzake terugname wederzijdse onderdanen;
8. Uitvoering Verdrag Suriname- Benelux inzake overname en terugname onderdanen die zich onrechtmatig bevinden op het grondgebied;
9. Activiteiten in het kader van de “Consular -Migration Joint Working Group” Brazilië, Haïti, Verenigd Koninkrijk , Cuba en Frankrijk;
10. Uitvoering Arbeidsmigratie project Suriname – Haïti;
11. Uitvoering Gezinshereniging project Suriname- Haïti;
12. Institutionele- en capaciteitsversterking van de afdeling Migratie;
13. Bijwoning van de jaarlijkse meeting van de Internationale Organisatie voor Migratie inzake het presenteren van de vorderingen van Suriname met betrekking tot Migratie (2 personen);
14. Consulaire assistentie aan Surinamers in het buitenland;
15. Jaarlijkse Contributie aan IOM;
16. Diaspora website;
17. Opzet Diaspora Loket (one stop window);

Totaal begroot bedrag t.b.v. Programma 1210: Migratie en Personen Verkeer SRD 2.775.000,-

1404 - Bilaterale betrekkingen

Bilaterale betrekkingen

In de grenslandenpolitiek zullen onze inspanningen in 2025, net zoals in de voorgaande jaren, gericht zijn op de verdere realisatie van de gemaakte afspraken in het kader van de samenwerking met onze grenslanden, indachtig de voorbereidingen voor de verkiezingen van mei 2025.

Brazilië

Brazilië blijft ook in deze periode een van de belangrijke strategische partners van Suriname. De eerste meeting van het Politiek Consultatie Mechanisme in november 2024 en de trilaterale Presidentiële bespreking in de marge van de CARICOM HoG in februari 2024 betekenen een verdieping in de relatie op de gebieden: infrastructuur, energie, olie en gas. Er zal verder invulling worden gegeven aan de besluiten genomen tijdens de voorgenoemde meetings.

Frans – Guyana (Frankrijk)

In de relatie met Frans – Guyana zal ook in 2025 het accent worden gelegd op de followup activiteiten op de vijf prioriteitsgebieden in het kader van de River Council, t.w: “management of the river”, milieu, veiligheid, onderwijs en cultuur en volksgezondheid.

Guyana

In de relatie met Guyana zal ook in deze beleidsperiode verdere invulling worden gegeven aan de

inspanningen van de door de Presidenten van de beide landen in 2020 geïnstalleerde “Strategic Dialogue and Cooperation Platform (SDCP)”. In het planjaar 2025 zal continuering plaatsvinden van de implementatie van het werkprogramma dat is overeengekomen.

Bolivariaanse Republiek Venezuela

In het planjaar 2025 zal de focus van Suriname m.b.t. Venezuela het evalueren en/of afhandelen van de lopende afspraken zijn. Tevens zal Suriname internationaal blijven benadrukken dat de situatie in Venezuela moet worden opgelost middels constructieve dialoog.

2 x Guyana-Suriname Strategic Dialogue and Cooperation Platform (SDCP) Presidential Meeting;

2 x Regulier MBIBIS overleg Suriname – Guyana SDCP;

1 x Technische Bijeenkomst Suriname – Brazilië (ABC);

1 x River Council Suriname – Frans-Guyana;

1 x Technische Bijeenkomst Suriname – Venezuela.

Indonesië:

1. Bali Democracy Forum (BDF) / *(jaarlijks terugkerend evenement);

2. 7th Joint Commission Meeting Suriname – Indonesia, Paramaribo, Suriname / *Indien het in 2024 geen voortgang vindt;

3. Archipelagic and Island States Forum (AIS) / * (jaarlijks terugkerend evenement);

4. Indonesia-Latin America and the Caribbean (INA-LAC) Business Forum / *Valt binnen het werkgebied van het Directoraat International Business.

Japan:

1. CARICOM-Japan Consultation Mechanism / *Valt binnen het werkgebied van het ODMA / CARICOM;

2. Japan International Cooperation Center (JICE) JUNTOS!! Japan-CARICOM Exchange Program.

Zuid Korea:

1. Her-activering Joint Commission Meeting Suriname – Zuid Korea / *Indien het in 2024 geen voortgang vindt;

2. Global Korea Scholarship (GKS) / *Valt onder de competentie van het SDI;

3. Korean Language Course / *Valt onder de competentie van het SDI;

4. 15th High Level Forum on the Korea – Caribbean Partnership.

China:

1. Vice-ministerial Conferentie China-Caribbean countries (having bilateral relations with China) * jaarlijks terugkerend evenement;

2. Commemoratie Chinese New Year.

India:

1. CARICOM- India Meeting;

2. Commemoratie Mahatma Gandhi Day.

Singapore:

1. Women and Leadership Programme.

De Verenigde Staten van Amerika:

Met het oog op het bestendigen van de goede bilaterale betrekkingen met de Verenigde Staten van Amerika, zal het beleid van Suriname gericht zijn op een samenwerking teneinde democratische instituten te versterken alsook de strijd tegen transnationale criminaliteit en de effecten van klimaatverandering.

Canada:

Met Canada zal eveneens gestreefd worden naar het uitbreiden van de samenwerking welke zich vooralsnog primair richt op het uitwisselen van technische expertise.

Mexico:

Tussen Suriname en Mexico zal nader inhoud gegeven worden aan de economische mogelijkheden m.n. handel en investeringen, toerisme en cultuur uitwisselingen.

Panama:

Het ligt in de bedoeling om in 2024 de bilaterale relatie verder vorm te geven terzake connectiviteit en investeringen.

Argentinië:

Openen van een diplomatieke missie in Argentinië t.b.v. versterking van de bilaterale relatie tussen Suriname en Argentinië.

Cuba:

De relatie met Cuba zal zich voornamelijk richten op capaciteitsversterking in de medische sector m.n. het aanbod van studiebeurzen.

Landen van het Caraïbisch gebied:

Met de Caraïbische eilanden Jamaica, Barbados en Trinidad and Tobago zal op bilateraal niveau een economische samenwerking op gang worden gebracht c.q. worden uitgebreid. Eveneens zal op het gebied van energie worden samengewerkt.

Tot de Bilaterale betrekkingen worden gerekend de activiteiten die mede betrekking hebben op Noord-, Zuid-, en Midden-Amerika, de Caribische regio en Grens- en Buurlanden en de betrekkingen met landen uit diverse continenten en regio's waar Suriname vriendschappelijke relaties mee onderhoudt. Deze activiteiten dienen te resulteren in de versterking van de economische, sociale en culturele weerbaarheid van land en volk respectievelijk de nationale ontwikkeling en het aanhalen van de goede vriendschapsbanden in het kader van de Noord-Zuid en Zuid-Zuid-samenwerking.

De Verenigde Staten van Amerika:

Jaarlijks bilateraal dialoog met de Ambassade van de Verenigde Staten van Amerika.

Canada:

Ministerieel overleg in verband met de voortgang van de bilaterale relatie en projecten in uitvoering in Suriname.

Mexico:

Werkbezoek aan Mexico als uitvloeisel van het Consultatie Mechanisme on Matters of Common Interest.

Panama:

Bezoek naar Panama in het kader van de optimalisering en ter uitvoering van de speerpunten terzake handelssamenwerking.

Argentinië:

Werkbezoek naar Argentinië voor versterking van de bilaterale relatie.

Landen van het Caraïbisch gebied:

Ministeriële bezoeken aan en uit landen in het Caraïbisch gebied w.o. Trinidad and Tobago, Barbados en Jamaica ter verdieping van de economische betrekkingen.

Ook in het jaar 2024 zal prioriteit worden gegeven aan het aangaan van nieuwe en het verdiepen en versterken van bestaande bilaterale relaties met de landen in Afrika, Australië en Oceanië.

Koninkrijk Marokko:

Ter versterking en verdieping van de bilaterale, politieke en economische samenwerking tussen Suriname en Marokko zijn twee (2) missies t.w een Diplomatieke- en Consulaire vertegenwoordiging van Suriname, in respectievelijk Rabat en Dakhla, opgezet.

Voorts is er in 2023 en eerste kwartaal 2024 verdere invulling gegeven aan de technische samenwerking tussen Suriname en Marokko, op onder andere de navolgende gebieden: landbouw, gezondheidszorg, visserij, capaciteitsversterking en onderwijs, middels leerbezoeken, trainingen, workshops, oriëntatiebezoeken en projecten. Anderzijds is in 2024 een nieuwe ambassadeur voor Suriname geaccrediteerd bij Marokko..

Het dienstjaar, 2025, staat dan ook in het kader van de voortzetting/verlenging van de ondertekende

“Roadmap of Cooperation for the period 2021-2024” en de concrete invulling van gemaakte afspraken en de technische samenwerking van door Suriname geïdentificeerde gebieden en de verdere bemensing van de diplomatieke vertegenwoordigingen van Suriname in Marokko ten behoeve van de effectieve en efficiënte dienstverlening.

Republiek Ghana:

Ten aanzien van de jarenlange bilaterale relatie tussen Suriname en Ghana, zal Suriname zich in het jaar 2024 inzetten voor de verdere versterking en verdieping van de bilaterale relatie tussen beide landen, op onder andere de navolgende gebieden: politiek, economisch- en cultureel. Dit kan onder andere door verlenging en de implementatie van de ondertekende “Roadmap on the program for Cooperation for the period 2019-2023 between the Government of the Republic of Suriname and the Government of the Republic of Ghana” en ondertekening van uitstaande overeenkomsten.

De verwachting is dat de residerende diplomatieke vestiging van Suriname in Ghana een wezenlijke bijdrage zal helpen leveren ter realisering van het voorgaande. De Ambassade is momenteel ook medegeaccrediteerd bij Kenia en Zuid-Afrika hetgeen ook zal bijdragen aan intensivering en uitdieping van die relaties.

Overige Afrikaanse landen, landen in Oceanië en Australië:

Met de overige Afrikaanse landen zoals Algerije, Angola, Egypte, Togo, Côte d'Ivoire (Ivoorkust), Senegal, Zambia, en overige geïdentificeerde landen van het continent Oceanië (w.o. Australië en Nieuw Zeeland) zal Suriname zich blijven inzetten om de nodige invulling te geven aan de bestaande alsmede de nieuwe samenwerkingen.

De Verenigde Staten van Amerika

- Jaarlijks bilateraal dialoog met de Ambassade van de Verenigde Staten van Amerika.

Canada

- Ministerieel overleg in verband met de voortgang van de bilaterale relatie en projecten in uitvoering in Suriname.

Mexico

- Werkbezoek aan Mexico als uitvloeisel van het Consultatie Mechanisme on Matters of Common Interest.

Panama

- Bezoek naar Panama in het kader van de optimalisering en ter uitvoering van de speerpunten terzake handelssamenwerking.

Argentinië

- Werkbezoek naar Argentinië voor versterking van de bilaterale relatie.

Landen van het Caraïbisch gebied:

- Ministeriële bezoeken aan en uit landen in het Caraïbisch gebied w.o. Trinidad and Tobago, Barbados en Jamaica ter verdieping van de economische betrekkingen.

Het Koninkrijk Saoedi-Arabië

- Conform de goedgekeurde begroting BIBIS 2024, is op blz.1 en blz. 13 bij de kosten categorie 1407: 2 miljoen SRD goed gekeurd voor o.a. het opzetten van een Surinaamse Ambassade in Riyadh, Saoedi Arabië.
- Operationalisering van de Surinaamse Ambassade in Riyadh, Saoedi-Arabië,
- Faciliteren van de Surinamers die voor de hadj pelgrimstocht naar Mekka afreizen 2025,
- Het finaliseren van de volgende bilaterale overeenkomsten w.o. visumafschaffing, bescherming van investering, vermijden van dubbele belasting, politieke consultatie en samenwerking tussen de diplomatieke instituten,
- Bevorderen samenwerking op het gebied van foreign direct investment, financieren van

ontwikkelingsprojecten, samenwerking op het gebied van olie en gas, exportmogelijkheden voor Suriname, Suriname als hub voor de CARICOM.

- Het verder versterken van de bilaterale samenwerking door het voeren van politieke en diplomatieke consultaties.
- Samenwerking met de Saudi Fund for Development voor het financieren van 2 projecten in 2024-2025 t.w. wegen rehabilitatie voor een bedrag van USD 25 miljoen en een volkswoning bouw voor een bedrag van USD 170 miljoen.

De Verenigde Arabische Emiraten (VAE)

- Het opzetten van een business council in 2025 tussen de VAE en de Republiek Suriname.
- Het continueren van de business to business samenwerking.
- Conform de BIBIS beleidsnota 2020-2025 zal de Surinaamse regering initiatieven ontplooiën om actieve Honorair Consuls in potentiële Midden-Oosten landen, w.o. de VAE aan te stellen.
- Uitbreiding van de VAE onderneming in Suriname in 2025 op het gebied van olie en gas.

De Staat Israël

- Continueren van de bilaterale betrekking met de Staat Israël in 2025 en wel op de gebieden onderwijs, landbouw, gezondheid, capaciteitsversterking en duurzame toerisme. De functionele samenwerking met de Staat Israël zal ook in 2025 gecontinueerd worden.

De Staat Koeweit

- De Republiek Suriname en de Staat Koeweit zijn bilaterale betrekking aangegaan in januari 2024 met het doel om de bilaterale relatie te bevorderen en de vriendschap en samenwerking tussen de twee landen op alle gebieden op nationaal en internationaal niveau te versterking in 2025 en daarna.

Het Koninkrijk Bahrein

Invulling geven aan de diplomatieke samenwerking w.o. industrie, business to business en visumvrij reizen.

De Staat Qatar

Invulling geven aan de gemaakte afspraken inzake handel, investeringen en het bevorderen van toerisme.

Frankrijk:

- Houden van reguliere politieke consultaties.
- Identificeren van samenwerkingsmogelijkheden ter ontwikkeling van het grensgebied binnen het raamwerk van het overlegorgaan, de geherstructureerde River Council.
- Uitdiepen van de extensieve bilaterale samenwerking op diverse gebieden, waaronder veiligheid, criminaliteitsbestrijding, illegale goudwinning, gezondheidszorg, personen- en goederenverkeer, handel en economie, cultuur uitwisseling, capaciteitsversterking, milieu, transport en infrastructuur.
- Implementatie van de getekende overeenkomsten.
- Voortzetting en finaliseren van de onderhandelingen m.b.t. de bepaling van de grens
- Werkbezoek(en) MBIBIS.

Nederland:

- Verder invulling geven aan de bilaterale samenwerking door het verstevigen van de diplomatieke, economische, sociale en culturele banden.
- Voortzetting uitvoering van het Makandra Programma, m.b.t. de uitwisseling van kennis en ervaring op diverse gebieden.
- Verdere intensivering van de samenwerking tussen de publieke en private sector.
- Implementatie van het proces inzake de besteding van de resterende verdragsmiddelen.
- Werkbezoek(en) MBIBIS.

Roemenië

- Intensiveren van de bilaterale betrekkingen en identificeren van mogelijke samenwerkingsgebieden.
- Voortzetting en formalisering van de onderhandelingen m.b.t. uitstaande overeenkomsten:

- Draft Framework Agreement on Friendship and Cooperation between the Republic of Suriname and the Republic of Romania;
- Draft MOU regarding the cooperation in the tourism field between the Ministry of Tourism of Romania and the Ministry of Trade, Industry and Tourism of Suriname;
- Draft MOU between the Suriname Diplomatic Institute of the Ministry of Foreign Affairs of the Republic of Suriname and the Romanian Diplomatic Institute;
- Draft Agreement between the Government of Romania and the Government of the Republic of Suriname on Exemption from Visa Requirements for Holders of Diplomatic and Service passports;
- Samenwerking op het gebied van cultuur en capaciteitsversterking.

Vaticaanstad

- Vestiging/Accreditering van een Diplomatieke Vertegenwoordiging van de Republiek Suriname bij de Heilige Stoel, VATICANSTAD.

België

- Verbreden en uitdiepen van de bestaande samenwerking op diverse gebieden, waaronder onderwijs, watervoorziening, milieu, groene energie, handel en investeringen, personen- en goederenverkeer.
- Follow up van de identificatiemissie Vlaanderen
- Uitvoering van het Memorandum van Overeenstemming tussen Suriname en België over Migratie (getekend in 2022)
- Werkbezoek(en) MBIBIS.

Curaçao

- Intensiveren van de bilaterale betrekkingen, alsook de bestaande samenwerking verder te uit te diepen op het gebied van toerisme, gezondheidszorg, capaciteitsversterking, handel en investeringen.
- Uitdiepen en verbreden van de handelsrelatie.
- Ratificatie en implementatie van getekende overeenkomsten.
- Voortzetting en formalisering van de onderhandelingen m.b.t. uitstaande overeenkomsten.
- Werkbezoek(en) MBIBIS.

Aruba

- Verder verstevigen van de diplomatieke banden.
- Intensiveren van de bilaterale samenwerking, met name op het gebied van gezondheidszorg, toerisme, capaciteitsversterking, het bevorderen van de handel en aantrekken van investeringen.

Servië

- Uitdiepen van de relatie met Servië op gebieden zoals: Infrastructuur, Landbouw, IT (Information Technology), Cultuur, Investerings.
- Technische samenwerking en politieke consultaties. Werkbezoek(en).

Zwitserland

- Vestiging van een Permanente Missie van Suriname in Geneve, Zwitserland.
- Identificeren van mogelijke samenwerkingsgebieden ter versteviging van de bilaterale relatie.

Türkiye

- Voortzetting en formalisering van de onderhandelingen met betrekking tot de overeenkomsten inzake bevordering en bescherming van investeringen en luchttransport.
- Technische samenwerking en politieke consultaties.
- Deelname aan de jaarlijkse Antalya Diplomacy Forum in Türkiye.

Verenigd Koninkrijk van Groot- Brittannië en Noord- Ierland (VK)

- Intensiveren van de bilaterale relatie
- Samenwerking op het gebied van klimaatverandering
- Werkbezoek MBIBIS

Estland

- Implementatie Memorandum of Understanding on the establishment of the Political Consultation

Mechanism tussen het Ministerie van Buitenlandse Zaken van Suriname en het Ministerie van Buitenlandse Zaken van Estland.

- Implementatie Memorandum of Understanding between the Republic of Suriname and the Republic of Estonia for Cooperation in e-Governance for Public Officials.

Noorwegen

- Uitdiepen van de bestaande bilaterale betrekkingen.
- Voortzetting en formalisering van de onderhandelingen m.b.t. de Visa Waiver overeenkomst voor diplomatieke, dienst en zakenpaspoorten.
- Raamwerkovereenkomst inzake vriendschap en samenwerking.

Slowakije

- Versterken van de samenwerking, m.n. op het gebied van handel en investeringen, alsook capaciteitsversterking.
- Voortzetting en formalisering van onderhandelingen m.b.t.:
 - Framework Agreement on Friendship and Cooperation between the Republic of Suriname and Slovak Republic;
 - Agreement between the Government of the Republic of Suriname and the Government of the Slovak Republic on Exemption from Visa Requirement for Holders of Diplomatic and Service Passports.

Polen

- Voortzetting en formalisering van de onderhandelingen m.b.t. de Raamwerkovereenkomst inzake vriendschap en samenwerking.

Azerbeidzjan

- Verbreden en uitdiepen van de bestaande samenwerking
- Voortzetting en formalisering van de draft Agreement on Friendship and Cooperation between the Republic of Suriname and the Republic of Azerbaijan
- Implementatie van de Memorandum of Understanding on the establishment of the Political Consultation Mechanism tussen het Ministerie van Buitenlandse Zaken van Suriname en het Ministerie van Buitenlandse Zaken van Azerbeidzjan.
- Werkbezoek MBIBIS.

Spanje

- Verbreden en verdiepen van de samenwerking.
- Voortzetting en formalisering van onderhandelingen m.b.t. : draft Memorandum of Understanding on the Establishment of the Political Consultations Mechanism between the Ministry of Foreign Affairs of the Republic of Suriname and the Ministry of Foreign Affairs, European Union and Cooperation of the Kingdom of Spain.

Georgië

- Formalisering van de samenwerkingsrelatie middels het ondertekenen en ratificeren van verschillende overeenkomsten tussen Suriname en Georgië.
- Politieke Consultatie Suriname – Georgië.

Italië

- Implementatie van de Overeenkomst inzake Economische, Wetenschappelijke, Technische en Culturele Samenwerking tussen Suriname en Italië.
- Participatie in de jaarlijkse Italy- Latin America and Caribbean conference.

Rusland

- Voortzetting en formalisering van de onderhandelingen m.b.t.:
 - Draft Agreement between the Ministry of Defense of the Russian Federation and the Ministry of Defense of the Republic of Suriname on Military Cooperation;
 - Draft Treaty on Extradition;
 - Draft Treaty on Mutual Legal Assistance in Criminal Matters

- Draft Treaty on transfer of convicts;
- Draft Memorandum on Cooperation between the Ministries of Foreign Affairs of the Russian Federation and the Republic of Suriname;
- Draft Memorandum on Cooperation in the Field of Culture between the Ministry of Culture of the Russian Federation and the Ministry of Education, Science and Culture of the Republic of Suriname;
- Draft Memorandum of Understanding between Peoples' Friendship University of Russia (RUDN University).

Oekraïne

- Intensiveren van de diplomatieke betrekkingen;
- Bevorderen van de handelsrelatie.

Totaal begroot t.b.v. Programma 1404: Bilaterale aangelegenheden SRD 7.275.000

1405 - Multilaterale betrekkingen

Multilaterale Betrekkingen

The Organisation of African, Caribbean and Pacific States (OACPS)

1. Participatie in de OACPS-EU Raad van Ministers vergaderingen en andere vergaderingen in OACPS verband:

- 118de Meeting of OACPS Council of Ministers ;
- 119de Meeting of OACPS Council of Ministers ;
- 11th OACPS Summit of Heads of State and Government ;
- Extraordinary meetings of the OACPS Council of Ministers;
- Implementatie van de Samoa overeenkomst.

Opmerking: De Meeting of the OACPS Council of Ministers worden twee jaarlijks gehouden. Indien er kwesties zijn die urgente endosering van de lidlanden nodig heeft, dan pas vindt er een extraordinary vergadering plaats. Vermeldenswaard is dat de locatie voor de bovengenoemde vergaderingen nog niet bekend is.

2. Europese Unie (EU)

- 12de ronde van de artikel 3 Partnerschaps dialoog (voorheen artikel 8 Politiek Dialoog) en implementatie van de gemaakte afspraken.

- Implementatie van de Neighbourhood, Development and International Cooperation Instrument (NDICI).

3. The Caribbean Forum (CARIFORUM)

- Meeting of the Council of Ministers of CARIFORUM;
- Special Meeting of the Council of Ministers.

Opmerking: Het is nog niet bekend als de vergaderingen via videoconferentie zullen plaatsvinden of in een lidland..

1. 51st session of the OIC Council of Foreign Ministers, 2025;
2. 55th session of the General Assembly of the Organization of American States (OAS), 2025;
3. 80th session of the United Nations General Assembly, September 2025, New York;
4. World Social Summit, 2025;
5. 2025 UN Climate Change Conference (UNFCCC COP 30), November 2025;
6. Special session of the General Assembly of the Organization of American States (OAS);
7. 58ste Sessie van de Mensenrechtenraad, februari – maart 2025, Genève;
8. 59ste Sessie van de Mensenrechtenraad, juni – juli 2025, Genève;
9. 60ste Sessie van de Mensenrechtenraad, September – oktober Genève.

Totaal begroot t.b.v. Programma 1405: Multilaterale Betrekkingen SRD 6.075.000,-.

1406 - Regionale integratie

Regionale Integratie

CARICOM/ACS

De samenwerking binnen de Gemeenschap van Caraïbische Staten (CARICOM) en de Associatie van Amerikaanse Staten (ACS) moet worden gezien tegen de achtergrond van het mede helpen bevorderen van de verdere integratie tussen de landen van Zuid-Amerika en het Caraïbisch gebied en het structureren van een bruikbare consultatie- en coördinatiemechanisme voor het kunnen innemen van gemeenschappelijke standpunten c.q. het initiëren van concrete acties over o.a. sociale, politieke- en economische vraagstukken.

In dit kader zal de samenwerkingsrelatie met de ACS worden voortgezet op het gebied van o.a. natuurrampen bestrijding, hernieuwbare energie, intra-regionale connectiviteit, voedselveiligheid en voedselzekerheid en bevordering van toerisme.

Binnen CARICOM wordt bijzondere aandacht geschonken aan de functionele samenwerking op diverse beleidsgebieden, het principe van goed nabuurschap, het garanderen van veiligheid in de ruimste zin des woord, het scheppen van markttoegang van in Suriname geproduceerde goederen en diensten en het hebben van goede betrekkingen in het algemeen met de lidstaten alsook in de relaties met derde landen gericht op een versnelde verwezenlijking van de nationale ontwikkelingsdoelen.

Beleidsmaatregel Regionale Integratie

1. Algemene doelstelling

De versterking van regionale samenwerking en bevordering van de regionale integratie.

2. Operationele doelstelling

Het onderhouden van de betrekkingen met regionale organisaties en hun lidlanden ter versteviging, uitbreiding en verdieping van de regionale samenwerkingsrelaties, alsmede de coördinatie en aansturing van de contacten van de overige ministeries.

De activiteiten van het Programma Regionale Integratie:

Regionale Activiteiten:

1. Inter-Sessional Meeting of the Conference of Heads of Government of the Caribbean Community. (4 keer per jaar virtueel), Minister inclusief 2-3 delegatieleden BIBIS ter ondersteuning van de President;

2. Regular Meeting of the Conference of the Heads of the Governments of the Caribbean Community; (2 keer per jaar) Minister inclusief 2-3 delegatieleden BIBIS ter ondersteuning van de President;

3. Speciale Staatshoofden Vergaderingen , Minister inclusief 2-3 delegatieleden BIBIS ter ondersteuning van de President;

Ministeriële Vergaderingen BIBIS:

4. The Council for Foreign and Community Relations (COFCOR);

The Community Council of Ministers (2 keer per jaar) Minister inclusief 2 delegatieleden;

5. Meeting Preparatory to the Council for Foreign and Community Relations (COFCOR) (2 keer per jaar) minimaal 2 delegatieleden op senior officials niveau;

6. Meeting Preparatory to the Community Council of Ministers (2 keer per jaar); Minimaal 2 delegatieleden op senior official niveau;

7. CARICOM Ambassadeurs meetings (1 persoon);

Ministeriele vergaderingen:

8. Meeting of the Executive Board of the Ministerial Council of the ACS (2 delegatieleden);

9. Ordinary Meeting of the Ministerial Council (2 delegatieleden);

Werkgroepvergaderingen:

10. Working Group of the Executive Board of the Ministerial Council (2 delegatieleden);

Special Committees:

11. Meeting of the Council of National Representatives of the Special Fund of the ACS;
12. Meeting of the Special Committee on Disaster Risk Reduction;
13. Extraordinary Meeting of the Caribbean Sea Commission (CSC);
14. Meeting of the Special Committee on Trade Development and External Economic Relations;
15. Meeting of the Special Committee on Sustainable Tourism;
16. Meeting of the Special Committee on Sustainable Tourism.

ACTO (Organisatie van het Verdrag voor Amazonische Samenwerking)

In het dienstjaar 2025 zal de ACTO Permanente Nationale Commissie voor Suriname ervoor zorgdragen dat de besluiten genomen bij de Ministers van Buitenlandse Zaken vergadering wordt geïmplementeerd en dat de Nationale ACTO-agenda wordt gecontinueerd. De politieke en technische coördinatie alsmede validatie van de bijdrage aan de implementatie van de lopende projecten/programma's binnen de focusgebieden van ACTO zullen worden gecontinueerd. De focus gebieden zijn:

1. Behoud en Duurzaam gebruik van hernieuwbare natuurlijke hulpbronnen
2. Klimaatsverandering en Milieu
3. Inheemse Volken en Tribale gemeenschappen
4. Kennisbeheer en uitwisseling van informatie
5. Volksgezondheid
6. Onderwijs, Wetenschap en Technologie
7. Infrastructuur, Transport en Toerisme
8. Opkomende thema's

Vanwege de technische aard van deze organisatie, zijn de diverse vakministeries belast met de uitvoering van de activiteiten. Het Ministerie van Buitenlandse Zaken, International Business en Internationale Samenwerking (BIBIS) heeft dan een coördinerende rol.

De activiteiten van de beleidsmaatregel ACTO:

1. 1 Presidentiële Vergadering van de ACTO;
2. 1 Reguliere Vergadering van Ministers van Buitenlandse Zaken van de ACTO lidlanden;
3. 1 Reguliere Vergadering van de Raad inzake Amazonische Samenwerking (ACC);
4. Reguliere Vergaderingen van de ACTO PNC vertegenwoordigers;
5. Reguliere Vergaderingen van de ACTO Focal Points;
6. Vacatiegelden PNC vertegenwoordigers

CELAC

In het kader van de voortschrijdende politiek-diplomatieke positionering van ons land in de regio, zal de actieve participatie van Suriname in de Gemeenschap van Latijns-Amerikaanse en Caraïbische Staten (CELAC) in het dienstjaar 2025 worden gecontinueerd, teneinde bij te dragen aan de bevordering van de continentale integratie, welke in belangrijke mate gedreven wordt door onze committering aan de Inter-Amerikaanse solidariteit. Naast de politiek-diplomatieke en de politiek-strategische afstemming, beoogt dit regionaal integratiebeleid het openen van additionele markten voor onze exporten. Het buitenlandbeleid m.b.t. CELAC zal op zodanige wijze worden ingericht, dat een significante bijdrage geleverd wordt aan de economische ontwikkeling van ons land.

SELA

Het Latijns-Amerikaans en Caraïbisch Economisch Systeem (SELA) is een regionale organisatie die enerzijds gericht is op het bevorderen van een systeem van overleg en coördinatie voor de Latijns-Amerikaanse en Caraïbische regio om gemeenschappelijke standpunten en strategieën over economische kwesties in te nemen voor landen, groepen van landen, fora en internationale organisaties en anderzijds op het bevorderen van samenwerking en integratie tussen Latijns-Amerikaanse en Caraïbische landen. De actieve participatie van Suriname in SELA zal in 2025 worden gecontinueerd.

Reguliere CELAC Activiteiten 2025

1. Presidentiele Summit CELAC
Presidentiele Summit CELAC-EU
Presidentiele Summit CELAC- China
2. 7 Ministeriele Vergaderingen CELAC
1 Ministeriele Vergadering CELAC- EU
1 Ministeriele CELAC- China
3. 6 Nationaal Coordinatoren Vergaderingen CELAC
1 Nationale Coordinatoren Vergadering CELAC- EU
1 Nationale Coordinatoren Vergadering CELAC - China

Reguliere SELA Activiteiten 2025

1. XXXII Meeting of International Cooperation Directors for Latin America and the Caribbean;
2. 1 Regional Meeting on best practices implemented for the socio-economic inclusion of migrants in host societies;
3. Preparatory workshop towards the 2024 Regional Review of the Global Compact for safe, Orderly and Regular Migration;
4. Training on Migration;
5. Workshop: Strategies for the integration of migrant women and girls.

MERCOSUR (Southern Common Market)

Het ministerie zal zich in het dienstjaar 2024 inzetten om economisch verder te integreren en de relaties verstevigen met andere lid landen binnen MERCOSUR. Dit ter verbetering en versterking van het investeringsklimaat en facilitering van de Publieke-Private Partnerschappen (PPP). Suriname zal haar betrokkenheid in de organisatie vergroten daar actief te participeren aan de activiteiten als ook deelname aan het economisch potentieel van MERCOSUR. Suriname zal zich inzetten om volwaardig lid te worden van ALADI, als voorwaarde om toe te kunnen treden tot MERCOSUR.

ALADI (Latin American Integration Association)

Suriname zal zich verder inzetten om als lid van ALADI de Economische vooruitzichten van ons Republiek Suriname te versterken door deel te nemen aan de activiteiten en mogelijkheden die deze Regionale Economische organisatie biedt.

BRASILIA CONSENSUS (Contact Group of Chancellors of South America)

Binnen de Brasilia Consensus is besloten een Contactgroep op te richten, onder leiding van de Ministers van Buitenlandse Zaken, om de ervaringen met Zuid-Amerikaanse integratiemechanismen te evalueren middels een Roadmap voor de integratie van Zuid-Amerika. Suriname zal als lid van de Contactgroep de aandacht richten op urgente kwesties in de regio, zoals transnationale georganiseerde misdaad, migratie en rampenrisicobeheer. Dit in het belang van internationale samenwerking en dialoog in het bevorderen van vrede, stabiliteit en duurzame ontwikkeling binnen de lidlanden van de Contactgroep.

Activiteiten MERCOSUR

1. 1 Reguliere Vergadering van Ministers van Buitenlandse Zaken MERCOSUR;
2. 1 Reguliere Persidentiele vergadering inzake MERCOSUR;
3. 1 Reguliere MERCOSUR Vergadering;
4. 1 Reguliere Vergadering van Ministers van Buitenlandse Zaken ALADI;
5. 1 Reguliere Persidentiele vergadering inzake ALADI;
6. 1 Reguliere ALADI Vergaderingen;
7. 3 Reguliere vergaderingen van Ministers van Buitenlandse Zaken BRASILIA CONSENSUS;
8. 1 Reguliere Presidentiële vergadering BRASILIA CONSENSUS.

Totaal begroot t.b.v. Programma 1406: Regionale Integratie SRD 6.525.000,-.

1407 - Opzetten van ambassades en consulaten**Opzetten van Ambassades en Consulaten****Financiering: begroting MBIBIS**

De activiteiten van het Programma Opzetten Ambassades en Consulaten zijn hieronder aangegeven.

Opzetten van een Ambassade van Suriname in Saoedie Arabie moet op kort termijn een feit zijn.

Totaal begroot t.b.v. Programma 1407: Opzetten van Ambassades en Consulaten: **SRD 2.025.000,-**

1408 - Internationale Onderhandelingen**Internationale Onderhandelingen**

Beleidsgebied: Technische en Economische Samenwerking

Tot de technische en economische samenwerking kan gerekend worden de programmatische en projectmatige samenwerking met onder andere Japan (GGP, Economic and Social Development Programme, JICA), Canada (CFLI, CCEDM), Turkiye (Turkish Cooperation and Coordination Agency - TICA en Standing Committee for Economic and Commercial Cooperation Office - COMCEC), Zuid-Korea (ODA), Mexico (AMEXCID), de Verenigde Staten van Amerika (USAID), Saoedie-Arabië, Frankrijk/Frans-Guyana en de Verenigde Naties.

Japan

Middels de Grant Assistance for grassroots Human Security projects (GGP) wordt jaarlijks uit hoofde van de samenwerking met Japan de mogelijkheid geboden voor projectfinanciering op de gebieden technische assistentie, capaciteitsversterking, klimaatverandering, gezondheidszorg, onderwijs, landbouw, water en sanitatie, ook ten behoeve van gemeenschapsontwikkeling. Dit zal ook in 2025 worden gecontinueerd. Binnen het Economic and Social Development Programme van Japan zijn in de afgelopen periode diverse schenkingen gedaan aan Suriname tbv natuurrampenbeheersing, versterking van de visserijsector en het mitigeren van de effecten van overstromingen. De continuering van dit programma in 2025 zal Suriname in staat stellen om de economische infrastructuur in diverse sectoren verder ter hand te nemen ten einde de impact op het sociaal leven te vergroten.

Canada

1. De samenwerking met Canada uit hoofde van de Canadian Fund for Local Initiatives (CFLI) zal in 2025 worden voortgezet. Vele instanties maken jaarlijks gebruik van deze financieringsmogelijkheid om projecten met een grote impact te financieren. Het gaat in deze om technische assistentie, capaciteitsversterking en gemeenschapprojecten.

2. Het Canada-CARICOM Expert Deployment Mechanism (CCEDM) programma is gericht op capaciteitsversterking aan negen (9) geïdentificeerde landen (Belize, Jamaica, Guyana, Suriname, Dominica, Grenada, Antigua and Barbuda, St. Lucia, St. Vincent and the Grenadines. De ondersteuning bestaat uit trainingen en technische assistentie aan overheidsinstanties en loopt in 2025 af. Diverse ministeries hebben reeds ondersteuning gehad en zullen worden aangespoord om ook het komend jaar gebruik te blijven maken van de geboden mogelijkheden, aangezien er geen limiet gekoppeld is aan het aantal projecten dat mag worden ingediend. Ook het Ministerie van BIBIS (Afdeling ICT) is doende een projectvoorstel te formuleren voor indiening.

Verenigde Staten van Amerika

Met de VSA zal de hernieuwde samenwerking, met name technische assistentie vanuit USAID (United States Agency for International Development), ook in 2025 worden voortgezet en uitgebreid. De samenwerking zal zich in de komende periode en eventueel met een voortzetting naar 2025 concentreren op:

- Duurzame energieontwikkeling in het Caribisch Gebied m.n. renewable energy investments, energy efficiency, climate adaptation systems met name de mogelijkheid om kennis te maken met innovatieve oplossingen voor klimaatverandering die bedrijven kunnen integreren in hun bedrijfsvoering.
- De mining impact calculator die kan worden ingezet bij het vaststellen van de kosten als gevolg van de

impact van mijnbouw en mijnbouw gerelateerde activiteiten op het milieu, evenals de rehabilitatie van voornoemde sector. Het is een online tool welke deel uitmaakt van de transnational border approach.

- Fase 6 van het IMF - CARTAC programma. In deze gaat het om info sessies aan bedrijven vwb de Bruto Toegevoegde Waarde (BTW).

- Verlenging met een jaar van het (USAID)/Caribbean Business Enabling Environment Reform (CBEE-R) programma, welke i.s.m. de Vereniging Surinaams Bedrijfsleven (VSB) wordt georganiseerd. Het registreren en opzetten van een onderneming welke normaal 3 maanden duurt in Suriname zal middels een online registratie systeem worden teruggebracht naar 3 weken.

- Het Food securityprogramma in samenwerking met de CARICOM. Er zijn 3 value chains m.n. markoesa, bacoven, bananen, hout en gember. In dit kader wordt gebruik gemaakt van een "model farm" die kan dienen als voorbeeld voor de kleine landbouwers m.b.t. de productieactiviteiten. Guyana, Suriname, St. Vincent and the Grenadines en Dominica zullen van dit programma gebruik kunnen maken.

- In de zomer wordt een nieuw programma geïntroduceerd m.n. de Grantfund for Investments in climate smart agriculture. Agricultural crop insurance zal hierbij worden belicht aan o.a. beleidsmakers. Het uitwisselen van informatie wordt hierbij aanbevolen vooral op het stuk van ziekten en plagen.

- De Global Health Security Initiative, een post Covid pandemie activiteit. Landen dienen beter voorbereid en toegerust te zijn bij het eventueel uitbreken van een volgende pandemie. De focus zal hier liggen op Suriname en St. Vincent and the Grenadines.

- De One health approach, een multi-sectorale en trans-disciplinaire aanpak op nationaal regionaal en mondiaal niveau met als doel optimale gezondheidsresultaten te bereiken onder erkenning van de onderlinge verbondenheid tussen mensen, dieren, planten en hun gedeelde omgeving. Voor wat betreft Suriname zal nog bepaald worden als de samenwerking zich zal focussen op technische assistentie op het gebied van Zoönotische ziekten; infectie ziekten die worden verspreid tussen mensen en dieren.

Brazilië

De samenwerking richt zich o.a. op technische- en humanitaire assistentie in de gezondheidszorg met name donaties van verschillende medicijnen, medische verbruiksartikelen en vaccins, waaraan Suriname dringend behoefte heeft. Ook in 2025 zal deze samenwerking waar nodig worden voortgezet.

Korea

Via schenkingen zijn diverse ministeries in aanmerking gekomen voor financiering van projecten op de gebieden agrarische ontwikkeling en verbetering van de dienstverlening in de gezondheidszorg. Ook voor 2025 heeft Zuid-Korea opnieuw een aanbod voor Official Development Assistance (ODA) ten bedrage van USD 500.000 gedaan voor 2025. Het Ministerie van BIBIS heeft in dat kader drie concept project ideeën ter goedkeuring ingediend m.n. verbetering van de ICT-infrastructuur van het Ministerie, inclusief de buitenposten en versterking van het Suriname Diplomaten Instituut (SDI), aanschaf van benodigde equipment t.b.v. huize Ashiana en de Esther Stichting ter verbetering van de leefomstandigheden van seniore burgers en mensen met een beperking. De materialisatie van deze schenking zal, indien goedgekeurd, in 2025 plaatsvinden.

China

In de afgelopen periode heeft China ons land ondersteund met donaties van uiteenlopende aard zoals o.a. voor de gezondheidszorg, capaciteitsversterking, klimaatsverandering, en het upgraden van de fysieke infrastructuur van de overheid. In dit kader zal de samenwerking met voornoemd land in 2025 waar nodig worden voortgezet.

Mexico

In 2025 zal verdere gestalte worden gegeven aan de samenwerking met Mexico met name in het kader van de CARICOM-Mexico Technica/ Scientific Cooperation Programme (2023-2025), waarbij negen projecten door Mexico zijn aangeboden te weten:

- i. Development of a protected Agricultural solution resistant to the adverse effects of Climate Variability and the Ecological Impacts of pests;

- ii. Adaptation of Agriculture to the effects of Climate Change;
- iii. Design of a drought monitor;
- iv. Second phase of resilient cultivation of coconut crops;
- v. Mexico-CARICOM-FAO Initiative — Cooperation for Adaptation and Resilience to Climate Change in the Caribbean;
- vi. Addressing the water-energy nexus in agriculture;
- vii. Resilient schoolfeeding programmes;
- viii. Resilient Agriculture for Food Security and well-being in the Caribbean;
- ix. Support to the Levy Germplasm Centre, South Department, Haiti.

Marokko

Met Marokko is er een samenwerking die gericht is op ondersteuning van de agrarische sector d.m.v. het schenken van diverse meststoffen. Het Directoraat Landbouw van het ministerie LVV heeft in haar planning om ook op reguliere basis zelf deze stoffen van Marokko te betrekken voor de sector.

Frans-Guyana

Voor wat betreft Frans-Guyana wordt de samenwerking ondergebracht in het Interregionale Amazone Samenwerkings Programma 2021-2027 (IASI) i.s.m. Frans-Guyana, Frankrijk, Brazilië (staten Amapa, Oyapock en Para) en Guyana. De activiteiten omvatten ingediende projecten, die getoetst en gevalideerd worden in respectievelijk het Toezichthoudende en het Selectie Committee, of door geschreven consultaties.

De financieringsmodulen zijn gebaseerd op de Europese Ontwikkelingssamenwerkings-fondsen (ERDF/EU). De IASP-coördinator voor Suriname is het Ministerie van BIBIS. Aan de samenwerking in het kader van de River Council (Suriname en Frans-Guyana) zal in 2025 ook verder gestalte worden gegeven.

Het IASI 2014-2020 is nog in afrondende fase omdat er nog projecten, zoals bovengenoemd project, nog in afronding zijn. Het IASP 2021-2027 is nog in de voorbereidende fase. De nodige documenten voor de Monitoring Committee en de draft van het document IASP 2021-2027 zijn reeds opgestuurd naar de verschillende stakeholders voor feedback en reeds teruggestuurd naar de organisatie te Frans-Guyana.

Beleidsgebied: Sociale en Culturele Samenwerking

Op de Afdeling Sociale en Culturele Samenwerking worden exercities uitgevoerd m.b.t. culturele overeenkomsten gesloten tussen Suriname en Nederland, België, Indonesië, India, China en Guyana (CARICOM) om na te gaan hoe de samenwerking met deze landen voor het dienstjaar 2025 uitgezet kan worden op het gebied van Wetenschap, Onderwijs en Cultuur. In het kader van de internationale samenwerking is het streven naar het versterken van de diplomatieke banden, culturele uitwisseling en economische samenwerking binnen deze landen. Ook zal in 2025 de nadruk gelegd worden op het bevorderen van culturele uitwisseling, cultureel bewustzijn en sportontwikkeling i.s.m. het Directoraat Sport. Het beleid plaatst een sterke nadruk op sportontwikkeling, met activiteiten zoals trainingen voor lokale sporters, het verstrekken van attributen en het bieden van ondersteuning voor deelname aan internationale competities. Dit beleid streeft o.a. naar het stimuleren van sportparticipatie en het bevorderen van talentontwikkeling op nationaal en internationaal niveau.

Naar aanleiding van de oriëntatie gesprekken gevoerd tussen het DIS en het Directoraat Cultuur zal de sociale en culturele samenwerking zich in 2025 focussen op culturele ontwikkeling en bewustwording, door het ondersteunen en bevorderen van diverse culturele activiteiten zoals theater, het culinaire, kunst & cultuur en dans. Hiermee wordt beoogd om het culturele bewustzijn te vergroten, culturele diversiteit te vieren en lokale talenten te ondersteunen en te promoten. Ook zal er invulling worden gegeven aan de Internationale vergaderingen op het gebied van cultuur.

Ghana, Cuba, Haiti

In 2025 zal meer gestalte worden gegeven aan de mogelijkheden voor internationale samenwerking met Ghana, Cuba en Haiti op het gebied van kunst en cultuur.

Beleidsgebied: Duurzame Ontwikkeling

TECHNISCHE EN ECONOMISCHE SAMENWERKING

1. Coördinatie en monitoring van projecten i.h.k.v. de technische en economische samenwerking met o.a. Canada (CFLI en CCEDM), de Verenigde Staten van Amerika (USAID), Japan (GGP, Economic and Social Development Programme, JICA), Korea (ODA), Frans Guyana (River Council), Marokko (AMCI), de Volksrepubliek China, Brazilië (ABC), Saoedie-Arabië, Mexico (AMEXCID) en andere bilaterale samenwerkingspartners.
2. Bijwonen in Cayenne van de Toezicht en Selectie Committee Vergaderingen, 2 dagen, in mei 2025 door BIBIS vertegenwoordigers (Interreg).
3. Bijwonen in Cayenne van de Toezicht en Selectie Committee Vergaderingen, 2 dagen, in december 2025 door BIBIS vertegenwoordigers (Interreg).
4. Vergaderingen van de River Council - afwisselend in Suriname en Frans-Guyana.
5. Initiëren van nieuwe stedenbanden met o.a. Vlaanderen en de provincie Zuid Kalimantan (Indonesië).
6. Samenwerking met nieuwe partners zoals Ierland en Koeweit.
7. Interne meetings in UNESCO verband.

SOCIAAL CULTURELE SAMENWERKING

8. Technisch werkbezoek brengen en ontvangen vanuit Nederland, Indonesië, India, China en Guyana CARICOM.
9. Participatie in Internationale vergaderingen op het gebied van Cultuur.
10. Ondersteunen van diverse culturele (bewustwordings)activiteiten zoals theater, culinaire, kunst & cultuur, dans i.s.m. het Directoraat Cultuur.
11. Ondersteunen van lokale sporters d.m.v. trainingen, aanschaf attributen, etc. i.s.m. het Directoraat Sport.
12. Participatie van Surinaamse sporters in Internationale competities.
13. Teambuilding DIS en Directoraat Cultuur.

DUURZAME ONTWIKKELING

14. Vergadering Overheid/United Nations Country Team i.h.k.v. de evaluatie van het Country Implementation Plan (CIP) 2023-2024 en voorbereiding CIP 2025 — 2026 ter voortzetting en uitdieping van de samenwerking met de VN.
15. Participatie in regionale en internationale meetings in VN-verband.
16. Participatie in regionale en internationale meetings in COOPERANET — CIDI verband.
17. Voorbereiding vrijwillige rapportage Sustainable Development Goals (SDGs) voor Suriname (indiening en presentatie bij de High Level Politica/ Forum (HLPF) van de VN in juli 2025).
18. Joint Donor Coordination Meeting 2025.

Nationale Grens Commissie

- Renumeratie Grens Commissie;
- Bezoek aan Tigri;
- Dienstreis Frankrijk;
- Dienstreis Guyana;
- Dienstreis Brazilië;
- Awareness activiteiten over de grenzen op scholen en in het Marowijne gebied.

Totaal begroot t.b.v. Programma 1408: Internationale Onderhandelingen SRD 39.195.000,- (incl. lening).

Aangetekend zijn, dat bij het opmaken van de begroting 2024 er gewerkt is met een koers van US\$1=SRD 32,77 en 1 EURO = SRD 35,25

Toelichting op Prestatie en Resultaat Indicatoren.

OP. Beleidsgebied: Onderzoek en Ontwikkeling		
Programma: 0704 Beleidsonderzoek, Planning en Capaciteitsversterking	Verwachte beleidsresultaten per eind 2024	Verwachte beleidsresultaten per eind 2025
Opleidingen	Bijgeschoolde Senior-, Midcareer-, en Junior Diplomaten; Consulaire-, Financieel-, Protocol-, en Secretarieel personeel.	Bijgeschoolde Senior-, Midcareer-, en Junior Diplomaten; Consulaire-, Financieel-, Protocol-, en Secretarieel personeel.
Cursussen	Additionele vaardigheden in: Talen (Engels; Spaans; Manadarijn); IT en MSOffice programma's; Defensief rijden; Voorraadbeheer; Communicatie (spreken; presentatie) en Schrijven (Brieven; Nota's; Toespraken, Persberichten)	Additionele vaardigheden in Klantgerichtheid; Talen (Engels; Spaans; Manadarijn); IT en MSOffice programma's; Defensief rijden; Voorraadbeheer; Communicatie (spreken; presentatie) en Schrijven (Brieven; Nota's; Toespraken, Persberichten)
Workshops	Teambuilding	Teambuilding

OP. Beleidsgebied: Onderzoek en Ontwikkeling		
Programma: 0705 Residentiele kosten voor lokale en Buitenlandse vertegenwoordigingen	Verwachte beleidsresultaten per eind 2024	Verwachte beleidsresultaten per eind 2025
Lokaal	Gerenoveerde Hoofdgebouw BIBIS; gebouw Lim A Po straat; TOB; en barakken	Gerenoveerd Hoofdgebouw BIBIS; gebouw Lim A Po straat; TOB; en barakken
Buitenposten	Gerenoveerde panden van: Consulaat-Generaal (CG) Cayenne; CG Amsterdam; Ambassade Brussel, Ambassade Den Haag; en Residentie Brasilia	Gerenoveerde panden van: Consulaat-Generaal (CG) Cayenne; CG Amsterdam; Ambassade Brussel, Ambassade Den Haag; en Residentie Brasilia

OP. Beleidsgebied: Algemene en Openbare Diensten		
Programma: 1210 Migratie en Personenverkeer	Verwachte beleidsresultaten per eind 2024	Verwachte beleidsresultaten per eind 2025
PSA / Diaspora	Geactualiseerde PSA website en gebruikersvriendelijke formulier	Diaspora Loket (one stop window)
Migratie	Vorbereidingen getroffen voor een Nationaal Migratie Beleidsplan	Een ontwikkelde c.q. geformuleerde Nationale Migratie Beleidsplan
Consulair	Consulaire samenwerkingen (MOU's /Werkgroepen / projecten) tussen Suriname en respectievelijk België; Nederland; Brazilië; Haiti; UK; Frankrijk; Mexico; en Cuba.	Consulaire samenwerkingen (MOU's /Werkgroepen / projecten) tussen Suriname en respectievelijk België; Nederland; Brazilië; Haiti; UK; Frankrijk; Mexico; en Cuba.

OP. Beleidsgebied: Internationale Samenwerkingen		
Programma: 1404 Bilaterale Betrekkingen	Verwachte beleidsresultaten per eind 2024	Verwachte beleidsresultaten per eind 2025
Verenigde Staten van Amerika en Canada	Het verdiepen en verbreden van de samenwerking ter versterking van de democratische instituten en de instituten die verantwoordelijk zijn voor het bestrijden van transnationale misdaad.	Het bestendigen van de samenwerking ter versterking van democratische instituten en de instituten verantwoordelijk voor het bestrijden van transnationale misdaad.

Mexico	De implementatie van het <i>Political Consultation Mechanism</i> .	Verdere uitwerking van de afspraken voortvloeiende uit het <i>Political Consultation Mechanism</i>
Panama	Met het oog op het stimuleren van handel en het wederzijds toerisme zal de (lucht) connectiviteit worden gerealiseerd.	Het continueren van de initiatieven voor connectiviteit in verband met het vergroten van economische mogelijkheden.
Caraïbisch gebied	Samenwerking op de gebieden handel en investeringen met Jamaica, Barbados en Trinidad and Tobago. Met Cuba wordt een intensivering van de kennisuitwisseling op medisch gebied beoogd.	Het voortzetten van de economische samenwerking en capaciteitsversterking op diverse gebieden.
Het Koninkrijk Saoedi-Arabië	Finalisering van bilaterale overeenkomsten w.o. visum afschaffing, bescherming van investering, vermijden van dubbele belasting, politieke consultatie en samenwerking tussen de diplomaten instituten. Optimale facilitering van de hadjipelgrimgangen uit Suriname naar KSA.	Faciliteren van de hadjipelgrimgangen naar KSA.
De Staat Israël	Intensivering samenwerkingsgebieden w.o. duurzame toerisme, voedselvoorzieningen, water zekerheid, aqua cultuur, gezondheid, capaciteitsversterking en solar energy en carbon REDD+. Capaciteitsversterking: benutting van aangeboden beurzen.	Intensivering samenwerkingsgebieden w.o. duurzame toerisme, voedselvoorzieningen, water zekerheid, aqua cultuur, gezondheid, capaciteitsversterking en solar energy en carbon REDD+. Capaciteitsversterking: benutting van aangeboden beurzen.
Het Koninkrijk Bahrein	Invulling geven aan de diplomatieke samenwerking, w.o. industrie, business to business en visumvrij reizen.	diplomatieke Samenwerking op het gebied van o.a. industrie, business to business en visumvrij reizen.
De Islamitische Republiek van Iran	Het intensiveren van de samenwerkingsgebieden, w.o. handel en investeringen	Het intensiveren van de samenwerkingsgebieden, w.o. handel en investeringen.
De Republiek Libanon	Invulling geven aan de samenwerking op het gebied van handel (verwerking fruit uit Libanon tot sap)	Continuering samenwerking op het gebied van handel (verwerking fruit uit Libanon tot sap)
De Staat Qatar	Invulling geven aan de gemaakte afspraken inzake handel, investeringen en het bevorderen van toerisme.	Samenwerking op het gebied van handel, investeringen en toerisme
India, Indonesie en Zuid - Korea	Follow- up van de gemaakte afspraken en verdere invulling geven aan de beleidsvoornemens ter versterking cq verdieping van de bilaterale banden op o.a. politiek, soc-economisch, cultureel en handelsgebied, waarbij het aspect van capaciteitsversterking tevens in ogenschouw genomen moet worden.	Versterkte cq verdiepte relaties van de bilaterale banden op o.a. politiek, soc- economisch, cultureel en handelsgebied, waarbij het aspect van capaciteitsversterking tevens in ogenschouw genomen moet worden.

Nederland	- Verdere invulling geven aan de goede bilaterale relatie - Evaluatie van het Makandra Programma	- Verdere invulling geven aan de goede bilaterale relatie - Voortzetting van het Makandra Programma
Frankrijk	- Intensiveren van de hechte samenwerkingsrelatie - Continuering van de onderhandelingen m.b.t. de verdere bepaling van de oostgrens	- Intensiveren van de hechte samenwerkingsrelatie - Continuering van de onderhandelingen m.b.t. de verdere bepaling van de oostgrens
Türkiye	Bilaterale ontmoetingen ter versterking van de samenwerkingsrelatie	Verdere versterking van de bilaterale relatie middels technische samenwerking en politieke consultaties
Belgie	- Onderhouden en verstevigen van de samenwerkingsrelatie op social- cultureel, economisch, technisch gebied - Implementatie van de getekende overeenkomsten	Verstevigde samenwerkingsrelatie op social- cultureel, economisch, en technisch gebied
Overige Europese Landen	De relaties met niet traditionele samenwerkingspartners op het Europees continent zijn geconcretiseerd, en gebaseerd op wederzijds respect en voordeel.	Continuering van de relaties met niet traditionele samenwerkingspartners op het Europees continent.
Brazilië	- Meeting van de gemengde Commissie Suriname Brazilië Technische Bijeenkomst Suriname - Brazilië (ABC). - Evaluatie Missie ABC Suriname – Brazilië.	Meeting van de gemengde Commissie Suriname Brazilië Technische Bijeenkomst Suriname - Brazilië (ABC).
Guyana	- Presidentiele Meeting van het Guyana Suriname SDCP in Suriname. - Regulier Ministerieel Overleg SDCP overleg MBIBIS – BUZA Guyana. - Meeting Werkgroep BIBIS SDCP Suriname – Guyana.	- Presidentiele Meeting van het Guyana Suriname SDCP in Guyana. - Presidentiele Meeting van het Guyana Suriname SDCP in Suriname. - Regulier Ministerieel Overleg SDCP overleg MBIBIS – BUZA Guyana in Guyana. - Regulier Ministerieel Overleg SDCP overleg MBIBIS – BUZA Guyana in Suriname. - Meeting Werkgroep BIBIS SDCP Suriname – Guyana.
Frans - Guyana	River Council Meeting Suriname – Frans- Guyana.	River Council Meeting Suriname – Frans- Guyana
Venezuela	- Ministeriele Meeting Suriname – Venezuela. - Technische Bijeenkomst Suriname – Venezuela	- Ministeriele Meeting Suriname – Venezuela. - Technische Bijeenkomst Suriname - Venezuela

Koninkrijk Marokko	Verdere implementatie van de ondertekende “Roadmap of Cooperation for the period 2021-2024” en verdere concretisering van alle gemaakte afspraken.	Evaluatie Roadmap 2021-2024, en nieuwe “Roadmap of Cooperation” samengesteld op basis van het politiek en economisch belang van Suriname.
Republiek Ghana	Versterkte bilaterale relatie tussen Suriname en Ghana op politiek, economisch- en cultureel gebied, waarbij de verdere afspraken worden gemaakt voor samenwerking.	Versterkte bilaterale relatie tussen Suriname en Ghana op politiek, economisch- en cultureel gebied, waarbij de verdere afspraken worden gemaakt voor samenwerking.
Overige Afrikaanse landen en Oceanie	Verdiepen en versterken van de samenwerking op zowel bilateraal als multilateraal niveau tussen Suriname en de landen van het Afrikaans continent en het continent Oceanië.	Verdiepen en versterken van de samenwerking op zowel bilateraal als multilateraal niveau tussen Suriname en de landen van het Afrikaans continent en het continent Oceanië.

OP. Beleidsgebied: Internationale Samenwerkingen		
Programma: 1405 Multilaterale Betrekkingen	Verwachte beleidsresultaten per eind 2024	Verwachte beleidsresultaten per eind 2025
	OACPS Participatie in de OACPS-EU Raad van Ministers vergaderingen en andere vergaderingen in OACPS verband waaronder: -116de Meeting of OACPS Council of Ministers -117de Meeting of OACPS Council of Ministers - Extraordinary meetings of the OACPS Council of Ministers - Ondertekening en Implementatie van de Samoa overeenkomst EU 11de ronde van artikel 8 Politiek Dialoog Suriname – EU - Implementatie van de gemaakte afspraken tijdens de artikel 8 Politiek Dialoog - Implementatie van de Neighbourhood, Development and International Cooperation Instrument (NDICI) CARIFORUM -Meeting of the Council of Ministers of CARIFORUM -Special Meeting of the Council of Ministers Suriname is op multilaterale fora politiek uitgedragen, teneinde het vertrouwen in ons land terug te brengen en aldus investeerders aan te trekken.	OACPS Participatie in de OACPS-EU Raad van Ministers vergaderingen en andere vergaderingen in OACPS verband waaronder: -118de Meeting of OACPS Council of Ministers -119de Meeting of OACPS Council of Ministers - Extraordinary meetings of the OACPS Council of Ministers - Implementatie van de Samoa overeenkomst EU 12de ronde van artikel 8 Politiek Dialoog Suriname – EU - Continuerend implementatie van de Neighbourhood, Development and International Cooperation Instrument (NDICI) CARIFORUM -Meeting of the Council of Ministers of CARIFORUM -Special Meeting of the Council of Ministers Suriname is op multilaterale fora politiek uitgedragen, teneinde het vertrouwen in ons land terug te brengen en aldus investeerders aan te trekken.

OP. Beleidsgebied: Internationale Samenwerkingen

Programma: 1406 Regionale Integratie	Verwachte beleidsresultaten per eind 2024	Verwachte beleidsresultaten per eind 2025
ACTO (Organisatie van de Overeenkomst voor Amazonische samenwerking)	Organiseren en hosten van de XV Minister van Buitenlandse Zaken vergadering van ACTO in Suriname	Implementatie van de besluiten van de XV Minister van Buitenlandse Zaken vergadering
	Aanvang werkzaamheden van de Coordinator Klimaatsverandering op het PS ACTO	
	Goedkeuring en vastlegging bij missive van de Permanente Nationale Commissie (PNC) voor Suriname	
	De vakministeries zijn belast met de uitvoering van de regionale projecten en programma's. De ACTO Desk heeft een coördinerende rol.	De vakministeries zijn belast met de uitvoering van de regionale projecten en programma's. De ACTO Desk heeft een coördinerende rol.
CELAC (Gemeenschap van Latijns-Amerikaanse en Caribische Staten)	Ondertekening van de 'Constitutive Agreement of the Latin-American and Caribbean Space Agency (ALCE)', door de Republiek Suriname. De Afdeling CELAC heeft een coördinerende rol vwb de overige activiteiten betreft.	Ratificatie proces is reeds opgestart. Actieve participatie in de vergaderingen. De vakministeries zijn belast met de implementatie -en of uitvoering van de overige activiteiten.
SELA	Actieve participatie in de vergaderingen/ trainingen en workshops. De desk heeft een coördinerende rol vwb de activiteiten van SELA.	De vakministeries zijn voornamelijk belast met de implementatie van activiteiten.
MERCOSUR (Southern Common Market)	Participatie van de President aan de halfjaarlijkse Presidentiële Summit in juli 2023	
	Participatie van de Minister aan Reguliere Vergadering van Ministers van Buitenlandse Zaken van MERCOSUR	
	Participatie aan de Reguliere MERCOSUR Vergadering	
ALADI (Latin American Integration Association)	Participatie aan Reguliere Presidentiële vergadering inzake ALADI in juli 2023	
	Participatie aan de Reguliere Vergadering van Ministers van Buitenlandse Zaken ALADI in juli 2023	
	Participatie aan de Reguliere ALADI Vergaderingen	
	Vorbereiding om te opteren voor het lidmaatschap van ALADI	Verkrijgen van het ALADI Lidmaatschap
BRASILIA CONSENSUS (Contact Group of Chancellors of South America)	Participatie Vergadering Presidenten van de lidlanden van de Brasilia Consensus, 30 mei 2023	
	Participatie Eerste Vergadering van Ministers van Buitenlandse Zaken van de Brasilia Consensus, 17 juli 2023, te Brussel	Uitwerking van de Roadmap alsook de reactivering van de Zuid-Amerikaanse integratie
	Participatie tweede Vergadering van Ministers van Buitenlandse Zaken van de Brasilia Consensus, 21 september in New York	
	Participatie derde vergadering van Ministers van Buitenlandse zaken van de Brasilia Consensus op 7 maart 2024, Chili (virtueel)	

OP. Beleidsgebied: Internationale Samenwerkingen		
Programma: 1407 Opzetten van Ambassades en Consultaten	Verwachte beleidsresultaten per eind 2024	Verwachte beleidsresultaten per eind 2025
Zwitserland	De diplomatieke vertegenwoordiging van Suriname in Genève, Zwitserland is opgezet en operationeel.	De diplomatieke vertegenwoordiging van Suriname in Genève, Zwitserland is volledig bemenst.
Het Koninkrijk Saoedi-Arabië	Vorbereidingen voor het opzetten van een Ambassade in KSA	Ambassade in KSA opgezet.
Israel	Vorbereidingen voor het opzetten van een Ambassade in Israel	Ambassade in Israel opgezet

OP. Beleidsgebied: Internationale Samenwerkingen			
Programma: 1408 Internationale Onderhandelingen		Verwachte beleidsresultaten per eind 2024	Verwachte beleidsresultaten per eind 2025
Technische en Economische Samenwerking		Facilitering van projectmatige samenwerkingen in het kader van CFLI, CCEDM, USAID, River Council, COMCEC, UNESCO, TIKA	Facilitering van projectmatige samenwerkingen in het kader van GGP, JICA, CFLI, CCEDM, TIKA, COMCEC, ODA, AMEXCID, USAID, River Council
Sociaal Culturele Samenwerking		Afspraken in het kader van de sociaal culturele Samenwerking met Nederland en Turkiye	Identificatie van de samenwerking op het gebied van onderwijs, wetenschap en cultuur, in het kader van de culturele overeenkomsten met Nederland, België, Indonesie, India, China, en Guyana.
Duurzame Ontwikkeling		Bijdrage aan de regionale samenwerking met de UN in het kader van: "Country Implementation Plan (CIP)"; MSDCF; CDCC; HLPF; en SDG programma's	Bijdrage aan de regionale samenwerking met de UN in het kader van: "Country Implementation Plan (CIP)"; MSDCF; CDCC; HLPF; en SDG programma's
Internationale Business		Imago verbetering van Suriname, middels marketing campagne en country branding	Imago verbetering van Suriname, middels marketing campagne en country branding
		Targets 2024 IDB project "Foreign Investment and Export Promotion Program"	Targets 2025 IDB project "Foreign Investment and Export Promotion Program"

Titel III : Middelenbegroting

Bedragen x SRD 1.000

Kosten categorie	Omschrijving	Realisatie 2023	Vermoedelijk beloop 2024	Raming 2025	Raming 2026	Raming 2027	Raming 2028
Titel III	Ontvangsten	233.099	289.176	301.749	430.014	458.128	486.581
53	Niet Belasting Middelen	233.099	249.176	271.749	384.014	402.228	422.296
53110	Leges	776	622	715	729	731	768
53141	Opbrengst Consulaire Diensten	225.104	228.176	247.609	359.377	377.345	396.168
53142	Kanselarij	6.409	15.860	18.239	18.500	18.650	19.583
53143	Legalisatie	49	182	200	220	242	254
53153	Diverse vergoedingen	728	3.640	4.186	4.268	4.280	4.494
53409	Vernieuwing, verstrekking, dupliceren rijbewijzen	33	696	800	920	980	1.029
54	Leningsopbrengsten	0	40.000	30.000	46.000	55.900	64.285
54101	Inter American Development Bank ontvangen leningen	0	40.000	30.000	46.000	55.900	64.285

Toelichting:

Niet Belasting Middelen

53110 - Leges

Specificatie per buitenlandse vertegenwoordigingen en de thuisdienst voor het begrotingsjaar 2025:

De wijzigingen van de geldelijke vergoedingen van de Wet Heffing Kanselarijrechten conform S.B. 2024 no 13 zijn reeds doorgevoerd.

De regering van de Republiek Suriname heeft in het kader van het gewijzigd beleid inzake het visumvrij reizen naar Suriname, besloten om de visumplicht af te schaffen voor alle landen. De reiziger zal bij elke binnenkomst de "Entry Fee" betalen van \$50,- of €50,-.

Als gevolg van de voornoemde maatregel zal een stijging van minimaal 50% merkbaar zijn voor wat betreft de consulaire inkomsten voor de tweede helft van het dienstjaar 2024 en de daaropvolgende dienstjaren in vergelijking met de Consulaire inkomsten van de voorgaande dienstjaren.

Ambassade/ Consulat	Leges	Vern.	Consulaire	Kanselarij	Legalisatie	Overige
Ambassade Brasilia						
Consulaat-Generaal Belem						
Ambassade Caracas				14,00		5,0
Ambassade Georgetown		4,00	30,00	178,00		
Consulaat-Generaal Willernstad		18,00	25,00	319,00	23,00	68,00
Consulaat-Generaal Cayenne			10.722,00	8.118,00		1.937,00
Ambassade Washington						
Consulaat-Generaal Miami	56,00	31,00	12,00	1.669,00	36,00	629,00
Consulaat Generaal Amsterdam	191,00	566,00	21.509,00	5.237,00		1.457,00
Ambassade Brussel	367,00	164,00	82,00	2447,00	20,00	61,00
Ambassade Havana			16,00	61,00	20,00	
Ambassade Jakarta	10,00			36,00	3,00	
Ambassade Parijs						
Ambassade China	15,00	8,00	76,00	57,00	38,00	19,00
Ambassade India	38,00		114,00	76,00	9,00	
Ambassade Accra	25,00	3,00		19,00	45,00	6,00
Ambassade Rabat	13,00	6,00	8,00	8,00	6,00	4,00
Consulaat Dakhla						
Thuisdienst			215.015,00			

Toelichting:

1. De middelen begroting voor het dienstjaar 2025 van het Onderdirectoraat Consulaire zaken betreffen ontvangsten van diverse Niet Belastbare Middelen (NBM) zoals:
 - a) Entry Fee opbrengsten op de afdeling Consulaire zaken
 - b) Visum opbrengsten op de afdeling Consulaire zaken
 - c) PSA ontvangsten (De locale betaling geschieden middels storting bij de Centrale Bank van Suriname)
 - d) E-Visa en Entry Fee ontvangsten van het bedrijf VFS Global NV
 - e) Entry Fee ontvangsten per 1 juli 2022 (opbrengsten afkomstig van JAPI airport, Canawaima Management Company, het Consulaat Generaal te Cayenne en de Dependance te Saint Laurent, de afdeling Consulaire Zaken en het bedrijf VFS Global)
 - f) Toeristenkaart opbrengsten van de Ambassade van de Republiek Suriname in Venezuela en van de vliegmaatschappij Fly Allways N.V. die wederom per mei 2023 toestemming heeft verkregen voor de verkoop van toeristenkaarten aan Cubanen en Venezolanen die vanuit het moederland afreizen naar Suriname.

Prognose inkomsten voor het dienstjaar 2025:

De wijzigingen van de geldelijke leges voor de Entry Fee en PSA zijn conform de wijziging Wet Heffing Kanselarijrechten S.B. 2024 no 13 goedgekeurd. De verwachting is dat Entry Fee inkomsten zullen stijgen met 50% als gevolg van de verhoging van de Entry Fee van USD/EURO 25 naar USD/EURO 50 ingaande 15 mei 2024. Hoewel de Entry Fee gelden zijn verhoogd wordt een daling van het aantal reiziger naar Suriname verwacht. Gelet op de ontwikkelingen in met name de olie- en gasector wordt juist een stijging van het bezoekersaantal naar Suriname verwacht. Een verhoging van de PSA leges zullen in het laatste kwartaal van het jaar 2024 worden doorgevoerd. PSA-gerechtigden die eerder minder interesse hadden in het activeren van de PSA-status kunnen alsgevolg van de verhoging van de Entry Fee gelden overgaan tot het activeren van de PSA status.

53141 - Opbrengst Consulaire Diensten**Consulaire diensten**

De tarieven zoals aangehaald in de Kanselarijwet, S.B. 2022 no.68 zijn reeds doorgevoerd. Let wel, de verhoging van de Entree Fee is reeds goedgekeurd en doorgevoerd per 15 mei 2024, terwijl de verhoging van de PSA leges nog doorgevoerd dient te worden.

De tarieven, conform de Wet Heffing Kanselarijrechten, zijn als volgt:

	Tarief in Euro	Tarief in \$
Vakantievisum multiple (3mnd)	50	60
Multiple entry toeristenvisum (12 mnd)	175	210
vakantievisum voor meerdere reizen met een geldigheidsduur van ten hoogste drie (3) jaren, op een paspoort, van een persoon van surinaamse afkomst.	165	200
zakenvisum (3mnd)	85	100
zakenvisum (5jr)	305	360
doorreisvisum (transit) met een geldigheidsduur van 3 dgn	10	15
doorreis visum (transit visum) voor cruise toerisme met een geldigheidsduur van ten hoogste 3 dagen	5	5
voor het aanbrengen van een visum tot kort verblijf (kv) voor een enkel reis met een geldigheidsduur van drie maanden	40	45
vakantievisum met geldigheidsduur van 2 maanden op een paspoort: - voor kinderen van 0-21 jaar - voor grootouders, ouders, kinderen en kleinkinderen ouder dan 21 jaar, broers en zusters	10 20	15 28
toeristenvisum van 5 jaar voor meerdere reizen voor burgers van de verenigde staten van amerika		160
zakenvisum van 5 jaar voor meerdere reizen voor burgers van de verenigde staten van amerika		160
toeristenkaart (single entry) met een geldigheidsduur van ten hoogste 90 dagen	35	40
diplomatiek visum aan houders van diplomatieke paspoorten	0	0
dienst- respectievelijk service visum op een dienst- respectievelijk service paspoort	0	0
bijzonder visum voor onbepaalde tijd voor meerdere reizen voor leeftijdscategorie van 65 jaar wordt betaald de administratie kosten	20	25
het betalen van "Entree Fee" bij elke binnenkomst	50	50
verkort of uitgebreid uittreksel van geboorte, pverlijden of huwelijk	40	45
verklaring van burgerlijke staat van een persoon	35	40
medewerking tot standkoming huwelijk	45	55
verkrijging van inlichtingen omtrent woonplaats of ingeschreven was in de registers van de burgerlijke stand van suriname	35	40
aangifte nationaliteitsbewijs t.b.v een surinamer	35	40
verkrijging van inlichtingen uit het testamentenregister van suriname / nalatenschap	65	75
verkrijgen van een bewijs van goed gedrag of stuk inhoudende voor zover bekend niet wegens strafbare daad veroordeeld	65	75
legaliseren (plaatsen van apostille stempel) van een handtekening, inhoud van overheidsdocumenten, diploma's en certificaten en het waarmerken van een vingerafdruk	20	25
medewerking tot verlenging rijbewijs	70	75
medewerking tot verkrijgen van een duplicaat bij verlies rijbewijs	85	100
verlengen / aanvraag van een paspoort (ten hoogste 5 jaar) t.b.v een surinamer	130	150
voor medewerking bij verlies van het paspoort	170	200
verlenging/ vervanging van een zakenpaspoort	300	350
bij verlies van een zakenpaspoort	350	380
verkrijgen van een noodpaspoort	85	100
spoedaanhandeling van akten/ paspoorten / rijbewijzen e.a consulaire diensten	20	20
administratieve inclusief verzendkosten bij akten	20	25
administratieve inclusief verzendkosten bij aanvraag paspoorten	20	25
zendkosten indien de PSA aanvrager zijn/haar pas elders dan in nederland wil ontvangen	20	25
afgifte , verlenging alsmede het vervangen van PSA documenten (ouder dan 18 jaar)	175	160
afgifte , verlenging alsmede het vervangen van PSA documenten (jonger dan 18 jaar)	96	80

53142 - Kancelarij**Toelichting Kancelarijrechten**

Zijn de kosten die geïnd worden op de diverse vertegenwoordigingen met betrekking tot diverse burgerzaken (vernieuwing paspoorten, noodpaspoorten, akten etc.

53143 - Legalisatie**Toelichting Legalisatie**

Kosten die geïnd worden voor echt (authentiek) verklaren van de handtekening van de ondertekenaar of het zegel of het stempel op een document door de diverse Surinaamse vertegenwoordigingen.

53153 - Diverse vergoedingen**Toelichting Diverse vergoedingen**

De middelen begroting voor het dienstjaar 2025 van het Onder Directoraat Consulaire Zaken en Personenverkeer betreffen ontvangsten van diverse niet belasting middelen zoals: alle niet genoemde ontvangsten worden hierop geboekt zoals bank ontvangsten, porto ontvangsten, attestaties etc..

53409 - Vernieuwing, verstrekking, dupliceren rijbewijzen**Toelichting Vernieuwing, verstrekken en dupliceren rijbewijzen:**

Betreft de kosten voor verlenging en/of verlies van het Surinaams Rijbewijs die geïnd worden op de diverse Surinaamse Vertegenwoordigingen.

Leningsopbrengsten**54101 - Inter American Development Bank ontvangen leningen****Toelichting Ontvangen Leningen**

Code: 54101 IDB Lening: SRD 30.000.000,- begroot voor het dienstjaar 2025.

Deze lening is aangegaan voor een periode van 5 jaren (2022-2026) t.b.v. het project Foreign Investment and Export Promotion program. Het totaal bedrag van de lening over de looptijd van 5 jaren bedraagt SRD 374.100.000,-

Doel van het project: de instroom en export van directe buitenlandse investeringen te bevorderen door de operationalisering van de Suriname Investment and Trade Agency (SITA).

Lijst van gebruikte afkortingen van samenwerkingsverbanden

OACPS	Organization of African, Caribbean, Pacific countries and States
ACS	Association of Caribbean States
ACTO	Amazon Cooperation Treaty Organization
ALADI	Asociación Latinoamericana de Integración Latin American Integration Association
ALBA	Alternativa Bolivariana para las Américas of Bolivarian Alternative for the Americas
ALBA-Alimentos	Food program of ALBA and PETROCARIBE member countries
ASA	Africa-South America
ASPA	South America-Arab countries
CARICOM:	Caribbean Community
CBI:	Caribbean Basin Initiative
CBSI:	Caribbean Basin Security Initiative
CBTPA:	Caribbean Basin Trade Partnership Act
CBERA:	Caribbean Basin Economic Recovery Act
CELAC:	Comunidad de Estados Latinoamericanos y Caribeños of Community of Latin American and Caribbean States
CMP:	United Nations Capital Master Plan
CTBTO:	Comprehensive Nuclear-Test-Ban Treaty Organization
EU:	European Union
EU-LAC:	European Union-Latin American Countries
FEALAC:	Forum for East Asia -Latin America Cooperation
GRULAC:	Group of Latin American and Caribbean countries
G-77 and China:	Group of 77 and China

IOM:	International Organization for Migration
IRMCT:	International Residual Mechanism for Criminal Tribunals
IIRSA:	Iniciativa para la Integración de la Infraestructura Regional Suramericana
Initiative for the Integration of the Regional Infrastructure of South America	
ITLOS:	International Tribunal for the Law of the Sea
NAM:	Non-Aligned Movement
OAS:	Organization of American States
OAS FEMCIDI:	Fondo Especial Multilateral del Consejo Interamericano para el Desarrollo Integral; Special Multilateral Fund of the Inter-American Council for
Integral: Development of the Organization of American States	
OIC:	Organization of Islamic Cooperation
OIC/ IIFA:	International Islamic Fiqh Academy
OIC/ ISF:	Islamic Solidarity Fund
OIC/ IUT:	Islamic University of Technology
OIC/ SESRIC:	Statistical, Economic and Social Research and Training Center for Islamic Countries
OPANAL:	Agency for the Prohibition of Nuclear Arms in Latin America
OPCW:	Organization for the Prohibition of Chemical Weapons
PDV-CARIBE:	Petróleos de Venezuela-Caribe
PDVSA:	Petróleos de Venezuela Sociedad Anónima
PO Amazonia:	Programme Opérationnel Amazonie Operational Program Amazonia
RSA:	Regional Sports Academy
SELA:	Sistema Económico Latinoamericano y del Caribe Latin American and Caribbean Economic System
SURFUEL:	Suriname Fuel Import & Distribution N.V.
UN:	United Nations
UNAMID:	United Nations African Union Mission in Darfur
UNASUR:	Unión de Naciones Sudamericana's Union of South American Nations
UNDAF:	United Nations Development Assistance Framework
USAID:	United States Agency for International Development
VN:	Verenigde Naties

Afdeling 6. Het Ministerie van Financiën en Planning

De begroting voor het Ministerie van Financiën en Planning wordt als volgt vastgesteld:

In de ontwerpbegroting 2025 worden de financiële kaders weergegeven waarbinnen het beleid gekwantificeerd wordt. De doorwerking van de maatregelen die in het dienstjaar 2024 zijn genomen en verder ter hand zullen worden genomen, zal ruimte bieden om verder te werken aan economische stabilisatie.

In het dienstjaar 2025 zal gewerkt worden aan een beheersbaar begrotingstekort, met in achtneming van de beschikbare liquide middelen middels het opzetten van een cash planning om dit maandelijks te monitoren. Indien nodig zal er een beroep worden gedaan aan externe financiering onder de condities van het leningenplafond binnen de wet van de Staatsschuld.

Het treffen van belasting verhogende inkomsten zijn uiteraard een middel voor het genereren van extra inkomsten om de nodige uitgaven te kunnen doen. Evenwel zal het samenhangend pakket dat uitgevoerd wordt en impact heeft op de inkomsten en uitgaven van de overheid, moeten bijdragen aan het in standhouden van de macro-economische verhoudingen.

De rol van het ministerie van Financiën als beheerder van de staatskas moet op een verantwoorde wijze worden vervuld en het behoorlijk bestuur (Good Governance) moet ingebed worden in alle handelingen conform de ten dienste staande wet- en regelgeving. Door transparant te zijn, zal het ministerie van Financiën alle inkomsten en uitgaven ten alle tijde kunnen verantwoorden.

Het Ministerie van Financiën en Planning speelt een centrale rol in de totstandkoming van de Staatsbegroting en budgettaire nota's in het kader van het begrotingsproces. Zij werkt voortdurend aan verbetering van de toegankelijkheid van de begrotings- en verantwoordingsstukken. Het Ministerie ziet toe op de doelmatigheid en beheersbaarheid van overheidsuitgaven en op de uitvoering van de begroting door de departementen.

De nodige hervormingen die binnen het EFF (Extended Fund Facility) programma met het IMF tot stand komen, zullen moeten leiden tot versterking van het institutioneel en juridisch kader van de twee monetaire autoriteiten, het Ministerie van Financiën en Planning en de Centrale Bank van Suriname. Het EFF omvat een programma van 3 (drie) jaren waarin afspraken zijn gemaakt om de fiscale en monetaire targets te halen binnen een vastgestelde periode. In het programma zijn de doelstellingen concreet beschreven met de mijlpalen/tijdslijn.

Het directoraat Belastingen, dat volgens haar taakstelling zorg moet dragen voor de inning van belastingen zal institutioneel versterkt worden om de gelden die nog niet afgedragen worden, binnen te halen. Daartoe zullen middelen vrijgemaakt worden om de medewerkers de nodige trainingen te geven en de samenleving middels voorlichting bewust te maken van de verplichtingen als burger van het land.

Macro economisch en fiscaal beleidskader

Het ministerie van Financiën en Planning zal samenwerken met vakministeries en de bestaande instituten om de macro-economische verhoudingen in evenwicht te houden. Consistentie tussen de macro-economische grootheden zal de basis leggen voor onder andere een positieve economische groei, het terugbrengen van de inflatie naar enkelvoudige cijfers, een stabiele wisselkoers en het versterken van de externe positie (lopende rekening van de betalingsbalans).

Tegelijkertijd zal het ministerie erop toezien dat de positie van de overheidsfinanciën niet verder verslechterd door een beheersbaar uitgavenbeleid te voeren. Subsidies worden doorgelicht, kapitaalsuitgaven zullen gefaseerd worden uitgevoerd en de verhoogde personeelsuitgaven als gevolg van de stijging van het aantal ambtenaren zijn factoren waarmee in dit dienstjaar rekening moet worden gehouden. Aan de inkomstenzijde zal naar verwachting een lichte stijging zijn wanneer de economische activiteiten langzaam genormaliseerd worden en de belastingplichtigen hun plichten juist nakomen.

Fiscaal beleid

Dit jaar zal verder gestalte gegeven worden aan het twee sporenbeleid met betrekking tot de hervorming van de belastingwetten en de belastingorganisatie. Hervorming en modernisering van de Dienst heeft hoge prioriteit.

Modernisering van de huidige processen en structuren is nodig zodat een hogere mate van prestatie kan worden bereikt welke zal leiden tot effectief en efficiënt management. De Belastingdienst ondervindt nog vele uitdagingen en heeft nog steeds als doel de effectiviteit van de belastingadministratie te verbeteren.

Er zal worden geïnvesteerd in de belastingdienst om de organisatie beter in staat te stellen om effectieve heffing, inning en controle uit te voeren. Verder zal het belastingstelsel op een effectieve wijze worden gebruikt om de uitvoering van het overheidsbeleid in belangrijke mate te financieren.

Het opzetten van een Klantenservice heeft nog steeds prioriteit. Door het opzetten van deze afdeling zal de klant zoveel als mogelijk worden bijgestaan bij het voldoen aan haar verplichtingen. Om dit doel te bewerkstelligen zal veel aandacht aan voorlichting, informatie en begeleiding van de klant worden besteed. Door middel van het optimaliseren van de dienstverlening zal de compliance verhoogd worden.

De verdere activiteiten met betrekking tot de invoering van BTW en het vervangen van het huidig IT systeem van de Directe Belastingen blijven een belangrijk onderdeel van de hervorming.

De verscherpte en verbeterde controle in het Douanegebied zal onverkort worden voortgezet. In dat kader worden de containerscans ingezet.

Integrale aanpassing van het wettelijk kader, de upgradering van het douane informatiesysteem (ASYCUDA) en capaciteitsversterking zijn noodzakelijk voor de beoogde modernisering en de verhoogde en verbeterde inning van de rechten van de Staat.

Dit zal leiden tot een optimale benutting van de mogelijkheden die door Asycuda, geboden worden om het proces van aangifte tot controle en inning te verbeteren en de inkomsten te verhogen.

Continue training van de douaniers wordt dan ook voortgezet. Horizontale instroming van hoger kader met het oog op capaciteitsversterking, zal eveneens nader bekeken en uitgewerkt moeten worden.

Het proces van de modernisering van de Douane organisatie wordt voortgezet. Asycuda World, het douane informatiesysteem, wordt geëvalueerd en verbeterd.

Planning en Ontwikkelingsfinanciering

Het Directoraat Planning en Ontwikkelingsfinanciering vervult een belangrijke coördinerende rol bij de beleidsformulering en de fondsenwerving via ontwikkelingspartners en internationale financieringsinstellingen. Het nationaal ontwikkelingsprogramma zal de leidraad zijn bij de samenwerking met de verschillende internationale en regionale financieringsinstellingen voor financiële en technische ondersteuning. Mede in dit kader zijn diverse samenwerkingsovereenkomsten aangegaan met onder andere de Inter Amerikaanse Ontwikkelingsbank (IDB), de Wereldbank (WB), de Caribbean Development Bank (CDB), de Agence Française de Développement (AFD), de Islamic Development Bank (IsDB), de Europese Commissie (EC), het OPEC Fund for International Development (OFID). De samenwerking met de verschillende ontwikkelingspartners die de ontwikkelingsfinanciering ondersteunen, blijft gebaseerd op de principes van equal en economische diplomatie.

In het jaar 2025 zal de focus naast het identificeren van financieringsbronnen en de mobilisatie van fondsen voor projecten, ook liggen op de effectieve besteding van de leningen en schenkingen die reeds zijn aangegaan ter uitvoering van projecten. De achterstanden in de implementatiefase van een aantal projecten zijn groot. De coördinatie bij de programma- en projectmonitoring alsook de evaluatie zal worden opgevoerd, zodat erop kan worden toegezien dat de beschikbare middelen effectief worden benut en de projectdoelen worden behaald ten behoeve van een duurzame sociaaleconomische ontwikkeling.

Onder het ministerie van Financiën en Planning ressorteren de twee zelfstandige stichtingen namelijk de Stichting Planbureau Suriname en de Stichting Algemeen Bureau voor de Statistiek. Uit de begroting draagt het directoraat Planning en Ontwikkelingsfinanciering bij aan de financiering van deze twee parastatalen op basis van vooraf vast te stellen en goed te keuren werkplannen. Met het beschikbaar stellen van de middelen wordt beoogd dat de deeltaken van het Ministerie van Financiën en Planning aangaande de zorg over het statistiekwezen alsook de nationale ontwikkelingsplanning in samenwerking met het directoraat van Planning en Ontwikkelingsfinanciering worden uitgevoerd.

Daarnaast wordt uit de begroting van het directoraat ook bijgedragen aan de financiering van de Sociaal Economische Raad die, als adviesorgaan van de Regering op het gebied van sociaaleconomisch beleid, een belangrijke rol vervult bij het vergroten van de draagvlak en stuurkracht van de Overheid.

Directoraat Financien**Titel I : OPERATIONELE UITGAVEN**

Bedragen x SRD 1.000

Kosten categorie	Omschrijving	Realisatie 2023	Vermoedelijk beloop 2024	Raming 2025		Raming 2026	Raming 2027	Raming 2028
		<i>Uitgaven</i>	<i>Uitgaven</i>	<i>Verplichtingen</i>	<i>Uitgaven</i>	<i>Uitgaven</i>	<i>Uitgaven</i>	<i>Uitgaven</i>
Titel I	OPERATIONELE UITGAVEN	112.063	114.149	239.630	239.630	120.599	124.216	127.943
61	Lopende Uitgaven (Operationele)	110.825	109.149	235.880	235.880	116.737	120.238	123.845
610	Lonen en salarissen	59.287	53.564	106.830	106.830	70.547	72.663	74.843
611	Sociale premies	4.929	5.951	11.870	11.870	7.839	8.074	8.316
612	Gebruik van goederen en diensten	46.576	49.600	117.146	117.146	38.316	39.465	40.649
616	Sociale Uitkeringen	33	34	34	34	35	36	37
62	Kapitaal Uitgaven (investerings)	1.238	5.000	3.750	3.750	3.862	3.978	4.098
620	Inventaris	1.238	5.000	3.750	3.750	3.862	3.978	4.098

Toelichting:**Lopende Uitgaven (Operationele)**

Voor 2025 is er **SRD 106.830.000,-** uitgetrokken voor de lonen en salarissen. Het personeelsbestand van het directoraat Financien van het Ministerie van Financiën en Planning bestaat thans uit 392 personen. Het personeelsbestand bestaat uit 354 ambtenaren van het directoraat Financien en daarnaast uit 38 personen werkzaam te CLAD. Deze 392 medewerkers zijn onderverdeeld in de volgende categorieën:

- De functiegroep 3 t/m 6 = lager kader
- De functiegroep 7 en 8 = middenkader
- De functiegroep 9 en hoger = hoger kader

In de onderstaande tabel wordt de samenstelling van het personeel weergegeven naar geslacht en niveau:

Personeelsbestand	Percentage 2024	Aantallen 2024	Man	Vrouw	Functiegroep
Hoger kader	26%	102	31	71	≥ 9
Midden kader	40%	158	43	115	7 en 8
Lager kader	34%	132	51	81	3 t/m 6
Totaal	100%	392	125	267	

De personeelsleden die in 2025 met pensioen zullen gaan zijn in totaal 12. Daarnaast zullen 11 personeelsleden gehuldigd worden in verband met een 25-, 30-, 35-, of 40-jarig dienstverband. De onderstaande tabel geeft een overzicht weer.

Aantal dienstjaren	Aantal landsdienaren
25	7
30	
35	4
40	
Totaal	11

610 - Lonen en salarissen

610 - Lonen en salarissen

Kosten categorie	Omschrijving	Raming
61001	Ambtelijk salaris	92.553.626
61002	Vakantietoeslag	11.474.374
61003	Overwerk	995.000
61004	Bonussen en Gratificaties	225.000
61013	Functionele toelagen	275.000
61014	Persoonlijke toelagen	295.000
61016	Gezinstoelagen en Kinderbijslag	220.000
61017	Waarnemingstoelage	120.000
61020	Telefoonvergoeding	122.000
61021	Representatievergoeding	397.500
61023	Vervoersvergoeding	152.500
Totaal		106.830.000,-

611 - Sociale premies

Voor de sociale premies is er voor 2025 een bedrag ad **SRD 11.870.000,-** uitgetrokken. De bijdragen van de overheid aan de ambtenaren ten behoeve van het Pensioenfonds en het Staatsziekenfonds komen ten laste van deze codering.

611 - Sociale premies

Kosten categorie	Omschrijving	Raming
61101	Werkgeverslasten pensioenfonds	5.898.216
61102	Werkgeverslasten Staatsziekenfonds	5.971.784
Totaal		11.870.000

612 - Gebruik van goederen en diensten

Het gebruik van goederen en diensten is voor 2025 geraamd op **SRD 117.146.000,-** en houdt verband met de reguliere operationele kosten van het directoraat Financiën. Dit bedrag is inclusief de contributie betalingen ad. SRD 25.2 mln. De contributie betreft de betalingsverplichtingen als gevolg van het lidmaatschap van Suriname en de bijdrage aan aandelenvermogen bij Internationale Financiële Organisaties/ Instituten zoals Inter-American Development Bank (IDB), Caribbean Development Bank (CDB), Islamic Development Bank (IsDB) en World Bank (WB) regarderende het ministerie e.a. Onderstaande tabel geeft een specificatie van de kostensoort “gebruik van goederen en diensten” weer.

612 - Gebruik van goederen en diensten

Kosten categorie	Omschrijving	Raming
61201	Kosten opleiding Binnenland, excl. Reis & Verblijf	1.000
61203	Contractanten	220.000
61205	Deskundigen Binnenland	20.000
61208	Binnenlandse reiskosten	17.000
61209	Binnenlandse verblijfskosten	31.000
61210	Buitenlandse reiskosten	200.000
61211	Buitenlandse verblijfskosten	400.000
61215	Kantoormiddelen (papier, pennen etc.)	185.000
61216	Kopieer	40.500
61217	Drukwerk & grafisch materiaal	264.000
61218	Bode diensten	5.000
61219	Onderhoud meubilair en Inventaris	35.500
61220	Onderhoud Kantoormiddelen	3.000
61221	Vergaderkosten	106.000
61222	Verbruiksgoederen (cartridge en diskettes)	4.040.000
61223	Onderhoudskosten automatisering	140.000
61224	Licenties en programmakosten	1.056.000
61226	Advertenties en Bekendmakingen	1.000.000
61227	Radio en Tv programma's	50.000
61228	Brochure en andere Periodieken	22.000
61229	Tentoonstellingen	2.000
61233	Huur gebouwen en Terreinen	96.000
61234	Onderhoud van gebouwen en terreinen	1.259.000
61236	Vuilnis en reinigingsdiensten	12.500
61238	Telefoon uitgaven	2.500.000
61240	Water	1.091.500
61241	Electriciteit	1.949.000
61244	Representatie (nationale en internationale vertegenwoordigingen)	26.000
61245	Abonnementen en Vakliteratuur	17.000
61246	Verzekering	2.000
61247	Schoonmaak	366.000
61248	Gereedschappen en Apparatuur	13.000
61249	Werkkleding incl. schoeisel e.a.	30.000
61250	Bewaking	1.600.000
61251	Voeding	92.000
61252	Contributie	86.555.000
61253	Vrachtkosten en Porti	49.000
61255	Rechterlijke Vonnissen	6.000.000
61257	Dienst specifieke exploitatie kosten	6.000
61259	Nationale en Internationale manifestaties w.o. cultuur en sport	50.500
61260	Onderscheidingen	50.000
61263	Overige Algemene Kosten	7.500.000
61273	Vormingsprogramma's	20.000
61279	Medicijnen	5.500
61283	Huur van voertuigen	18.000
Totaal		117.146.000

616 - Sociale Uitkeringen

Voor sociale uitkering is er voor 2025 een bedrag geraamd op **SRD 34.000,-**. Hieronder vallen de uitgaven voor o.a. poliklinische kosten en lig- en verpleegkosten voor hogere klasse ligging.

616 - Sociale Uitkeringen

Kosten categorie	Omschrijving	Raming
61611	Lig- en Verpleegkosten	17.000
61612	Poliklinische Kosten	17.000
Totaal		34.000

Kapitaal Uitgaven (investerings)

De kosten voor aanschaf van kantoormeubilair en kantoormiddelen z.a. computers, printers, bureaus, bureaustoelen etc. zijn voor 2025 geraamd op **SRD 3.750.000,-**.

620 - Inventaris**620 - Inventaris**

Kosten categorie	Omschrijving	Raming
62001	Kantoorinrichting	3.150.000
62004	Computers	250.000
62005	Printers	200.000
62006	Netwerken	150.000
Totaal		3.750.000

TITEL II : PROGRAMMA'S

Bedragen SRD 1.000

Kosten Categorie	Programma's	Realisatie 2023	Vermoedelijk beloop 2024	Raming 2025		Raming 2026	Raming 2027	Raming 2028
		<i>Uitgaven</i>	<i>Uitgaven</i>	<i>Verplichtingen</i>	<i>Uitgaven</i>	<i>Uitgaven</i>	<i>Uitgaven</i>	<i>Uitgaven</i>
TITEL II	PROGRAMMA'S	12.695.809	20.901.307	25.226.893	25.226.893	18.171.725	18.716.875	19.278.381
01	Infrastructurele Werken	428	20.000	9.050	9.050	15.450	15.914	16.391
0115	Renovatie en nieuwbouw kantoorgebouwen	428	20.000	9.050	9.050	15.450	15.914	16.391
02	Institutionele versterking	12.746	163.000	44.250	44.250	48.668	50.127	51.631
0217	Capaciteitsopbouw Financien	48	8.000	3.000	3.000	6.180	6.365	6.556
0266	Fiscal Strengthening to Support Economic Growth	10.599	150.000	37.500	37.500	38.625	39.784	40.977
0279	Coördinatie en Monitoring van het Herstelplan	190	2.000	1.500	1.500	1.545	1.591	1.639

0289	IMF Programma Monitoring Unit	1.909	3.000	2.250	2.250	2.318	2.387	2.459
05	I.C.T. (Automatisering)	0	24.715	18.537	18.537	19.093	19.666	20.256
0505	Nieuw IFMIS	0	24.715	18.537	18.537	19.093	19.666	20.256
06	Informatie en Communicatie	0	15.000	0	0	11.588	11.935	12.293
0624	Aansluiting Telesur	0	15.000	0	0	11.588	11.935	12.293
07	Onderzoek en Ontwikkeling	1.311	0	0	0	0	0	0
0774	Audit van leveranciersachterstanden	1.311	0	0	0	0	0	0
09	Subsidie en Bijdragen	46.380	70.023	54.470	54.470	56.104	57.787	59.521
0921	Bureau voor de Staatsschuld	5.515	22.145	16.970	16.970	17.479	18.003	18.544
0922	CLAD	40.865	47.878	37.500	37.500	38.625	39.784	40.977
15	Sociale Zekerheid	1.463.621	2.309.309	2.400.000	2.400.000	1.731.269	1.783.207	1.836.704
1501	Suppletie overheidsbijdrage pensioenfondsen	1.463.621	2.309.309	2.400.000	2.400.000	1.731.269	1.783.207	1.836.704
16	Financieel Economisch	9.286.524	14.984.121	16.782.844	16.782.844	13.984.207	14.403.734	14.835.845
1609	Rentes	2.344.664	6.262.153	6.403.687	6.403.687	4.621.610	4.760.258	4.903.066
1610	Aflossingen	6.650.665	8.481.988	10.217.087	10.217.087	9.180.390	9.455.802	9.739.476
1611	Leningskosten	76.263	138.780	160.220	160.220	104.030	107.151	110.365
1617	Productie Kredietfonds (verdragsmiddelen)	0	100.000	0	0	77.250	79.568	81.955
1619	Claims Dalian en MNO Vervat	214.932	0	0	0	0	0	0
1621	Anti Money Laundering	0	1.200	1.850	1.850	927	955	983
17	Noodreserve	309.822	71.489	60.500	60.500	46.865	48.271	49.719
1701	Bijzondere voorzieningen t.b.v. Rampen beheersing- en bestrijding	0	500	500	500	515	530	546
1702	Algemeen Onvoorzien	309.822	70.989	60.000	60.000	46.350	47.740	49.173
24	Sociale bescherming en armoede bestrijding	915.141	2.427.650	3.441.394	3.441.394	2.244.576	2.311.913	2.381.271
2421	Gemeenschapsproject armoede bestrijding	32.475	42.750	10.000	10.000	19.776	20.369	20.980
2423	Sociaal Programma 20223-2025	882.666	2.384.900	3.431.394	3.431.394	2.224.800	2.291.544	2.360.290
41	Subsidie en bijdragen	659.835	816.000	2.415.848	2.415.848	13.905	14.322	14.752
4108	Subject Subsidie Electriciteit	0	800.000	2.400.000	2.400.000	0	0	0
4114	Bijzondere voorziening Noodsituaties	75.000	0	0	0	0	0	0

4115	Brandstof subsidie	574.602	0	0	0	0	0	0
4118	Nationale Lotterij Suriname	1.638	8.000	6.000	6.000	6.180	6.365	6.556
4119	Surpost	8.595	8.000	9.848	9.848	7.725	7.957	8.195

Toelichting : Programma's

0115 - Renovatie en nieuwbouw kantoorgebouwen

Dit programma is voor een totaalbedrag van **SRD 9.050.000,-** begroot en is als volgt opgebouwd:

Doelstelling:

Het verbeteren van infrastructurele werken van de organisatie.

Wijze van Financiering:

Het geraamd bedrag voor 2025 is gesteld op **SRD 9.050.000,-**. De raming is t.b.v. onderhoud, renovatie/ restauratie van gebouwen en nieuwbouw t.b.v. het directoraat Financiën.

0217 - Capaciteitsopbouw Financien

Dit programma is voor een totaalbedrag van **SRD 44.250.000,-** begroot en is als volgt opgebouwd:

Doelstelling:

Het institutioneel versterken van de organisatie.

Het investeren in Human Capital ter verbetering van de interne bedrijfsvoering en monitoring van het Financieel proces alsmede een verbeterde samenwerking te bewerkstelligen zowel intern als extern.

Wijze van Financiering:

Het geraamd bedrag voor 2025 is gesteld op **SRD 3.000.000,-**.

0266 - Fiscal Strengthening to Support Economic Growth

Doelstelling:

Het institutioneel versterken van de organisatie (directoraat van Financiën/Belastingdienst), middels fiscale hervormingen die leiden tot economische groei.

Wijze van Financiering:

Het geraamd bedrag voor 2025 is gesteld op **SRD 37.500.000,-**

Werving van een aannemer die de renovatie de Oude Amerikaanse ter verbetering van de huisvesting en infrastructuur van de Belastingdienst zal doen.

Reorganisatie Directoraat Belastingen: deel concept SARA (Semi Autonomous Revenue Authority) raamwerk aangeleverd

Taxpayer Service: instelling en uitvoeren van BTW diensten ter ondersteuning van het publiek in evaluatie.

0279 - Coördinatie en Monitoring van het Herstelplan

Doelstelling:

Het institutioneel versterken van de organisatie.

Het coördineren en implementeren van projecten en maatregelen van het herstelplan. Het instellen van een bureau binnen de IUHP ter coördinatie van de werkzaamheden van de IUHP.

Wijze van Financiering:

Het geraamd bedrag voor 2025 is gesteld op **SRD 1.500.000,-**.

Voor lonen: dit budget is gereserveerd voor de salarissen van vaste en tijdelijke medewerkers die betrokken zijn bij het Herstelplan. Het omvat de basissalarissen, eventuele periodieke verhogingen, en loonaanpassingen.

Voor consultancy: dit budget is bestemd voor de inhuur van externe consultants die gespecialiseerde kennis en expertise leveren voor het Herstelplan. Dit kan variëren van juridische adviezen tot strategische consultancy.

Voor incentives: dit bedrag is bedoeld voor stimuleringsmaatregelen en bonussen om medewerkers extra te motiveren en prestaties te verbeteren binnen het kader van het Herstelplan voor het jaar 2025. Het doel van deze incentives is om een positieve werkomgeving te bevorderen, het behalen van doelstellingen te stimuleren en te belonen, en de betrokkenheid en productiviteit van het personeel te verhogen.

Voor representatie: de representatiekosten zijn gereserveerd voor uitgaven die verband houden met externe communicatie en representatie van het Herstelplan, zoals bijeenkomsten met stakeholders, representatieve evenementen en public relations.

Voor kantoorkosten: dit budget dekt de dagelijkse operationele kosten van het kantoor, waaronder kantoorbenodigdheden en communicatiekosten binnen het kader van het Herstelplan voor het jaar 2025.

Voor inventaris: dit budget van SRD 250.000,00 voor inventaris (Code 62001) is bestemd voor de aanschaf van kantoormeubilair en apparatuur die nodig zijn voor de uitvoering van het Herstelplan gedurende het jaar 2025.

Voor transport: dit budget is bestemd voor het dekken van kosten die verband houden met transport en logistiek binnen het kader van het Herstelplan voor het jaar 2025. Deze kosten omvatten onder andere uitgaven voor voertuigen, brandstof, onderhoud en andere logistieke behoeften die essentieel zijn voor het vervoeren van personeel, materialen en apparatuur die nodig zijn voor de uitvoering van het plan.

Voor drukwerk en grafisch materiaal: dit budget is bestemd voor het produceren van diverse gedrukte materialen en grafische inhoud die nodig zijn voor communicatiedoeleinden binnen het kader van het Herstelplan voor het jaar 2025.

Deze kosten omvatten onder andere drukwerk voor brochures, flyers, posters, rapporten, en ander promotiemateriaal, evenals de productie van grafisch materiaal zoals infographics, illustraties en visuals voor presentaties en rapporten.

Voor uitzendkosten: dit budget is voor de kosten van uitzendkrachten die tijdelijk worden ingehuurd om extra ondersteuning te bieden die nodig zijn voor productiegerelateerde activiteiten binnen het Herstelplan voor het jaar 2025.

Voor overige algemene kosten: het budget binnen het Herstelplan 2025 is bedoeld voor het dekken van diverse onvoorziene of niet-specifieke kosten die kunnen ontstaan tijdens de uitvoering van het plan. Deze kostenpost omvat uitgaven die niet direct kunnen worden toegewezen aan andere specifieke categorieën, maar toch noodzakelijk zijn voor een soepele uitvoering van het Herstelplan.

0289 - IMF Programma Monitoring Unit

Doelstelling:

Het institutioneel versterken van de organisatie.

Verdere monitoring van de doelen die niet gehaald worden in 2024, worden overgebracht naar 2025.

- Aanspreekpunt voor IMF
- Monitoring van het programma
- Risico- en kwaliteitsbeheersing
- Rapportage

Wijze van Financiering:

Het geraamd bedrag voor 2025 is gesteld op **SRD 2.250.000,-**.

0505 - Nieuw IFMIS

Dit programma is voor een totaalbedrag van **SRD 18.537.000,-** begroot en is als volgt opgebouwd:

Doelstelling:

Het verbeteren van I.C.T. (Automatisering).

Het voortzetten van de uitvoering van het Freebalance geïntegreerd financieel systeem.

Wijze van Financiering:

Het geraamd bedrag voor 2025 is gesteld op **SRD 18.537.000,-**.

0921 - Bureau voor de Staatsschuld

Dit programma is voor een totaalbedrag van **SRD 54.470.000,-** begroot en is als volgt opgebouwd:

Doelstelling:

Het verlenen van subsidie en bijdragen.

Het continueren v/h beleid m.b.t de schuldenpolitiek geheel binnen het wettelijk kader.

Wijze van Financiering:

Het bedrag van **SRD 16.970.000,-** dat uitgetrokken is voor het Bureau voor de Staatsschuld is bestemd voor de exploitatiekosten van het Bureau.

0922 - CLAD**Doelstelling:**

Het verlenen van subsidie en bijdragen ten behoeve van de controle van de overheid en de parastatalen.

Wijze van Financiering:

De totale raming bedraagt **SRD 37.500.000,-**.

De personeelskosten hebben betrekking op lonen en salarissen, toelage en overige personeelskosten. In 2025 zal personeel moeten worden aangetrokken, zodat de auditafdeling en de ondersteunende diensten verder worden versterkt.

Naast de personeelskosten zijn ook de exploitatiekosten meegenomen in de raming. Verder zal deze dienst versterkt worden om haar taak als controleapparaat van de overheid beter te kunnen vervullen. De Register Accountants (4 accountants - inclusief een IT-auditor -) aangetrokken voor de CLAD worden ook ten laste van dit project gebracht.

Voor de materiële kosten: enkele posten die hieronder vallen zijn: onderhoud gebouwen en terreinen etc., overige huisvestingskosten en onderhoud overige inventarissen, licentie- en overige automatiseringskosten, kantoorbenodigdheden en telefoonkosten, abonnementen en contributies accountants, lease en onderhoud dienstvoertuigen, representatie en overige algemene kosten.

De aanschaffingen: de begroting voor investeringen in ICT bestaat uit de aanschaf van een nieuwe Document Management System, het opzetten van een offsite backup and replication van de Data Center en het vervangen van de geluidsinstallatie en herinrichten in de grote vergaderzaal. Investerings in de huisvesting zijn onder andere het schilderwerk van het gebouw, overige verbouwingen en vervanging van meubilair.

1501 - Suppletie overheidsbijdrage pensioenfonds

Dit programma is voor een totaalbedrag van **SRD 2.400.000.000,-** begroot en is als volgt opgebouwd:

Doelstelling:

Het garanderen van sociale zekerheid. Zorgdragen voor het voldoen aan de pensioenverplichting en de overige uitkeringen die zijn vastgesteld in de Ambtenarenpensioenwet uit 1972.

Wijze van Financiering:

De financiering van het Pensioenfonds vindt plaats door het innen van de pensioenpremie van de ambtenaren en parastatalen. Echter liggen de maandelijks uit te keren pensioenen hoger dan wat er aan pensioenpremies zijn geïnd. De suppletie op pensioenpremie welke inhoudt, het verschil tussen de ontvangen pensioenpremie en uit te betalen pensioenen, wordt door het ministerie van Financiën en Planning maandelijks overgemaakt. Hierdoor blijft de sociale zekerheid gegarandeerd. De uitgaven hiervoor zijn begroot op code 1501 voor een totaal bedrag van **SRD 2.400.000.000,-**. Het begroot bedrag is inclusief de koopkrachtversterking van SRD 2.500, -. Verondersteld wordt dat de uitbetaling van deze koopkrachtversterking verlengd zal worden. In dit begroot bedrag zijn er geen toekomstige pensioenverhogingen meegenomen.

De suppletie op pensioenpremie wordt maandelijks door het Pensioenfonds Suriname aangevraagd. In deze brief worden de aan te vragen middelen gespecificeerd.

Beleidsintensiveringen voor 2025:

De volgende intensiveringen voor 2025 zijn begroot:

- Er ontstaan bij bepaalde aangesloten parastatale instellingen behoorlijke achterstanden in pensioenpremie afdrachten vanwege interne management issues. Vanuit het Pensioenfonds Suriname is meerdere malen rekening gehouden met de interne situatie van deze instellingen en is er een afwachtende houding aangenomen.

Echter wil het Pensioenfonds afstappen van deze houding en wilt overgaan tot een strakker beleid voor wat betreft het innen van de premie gelden. Er is reeds een eerste stap gedaan door de instellingen aan te schrijven en hen te wijzen op hun stortingsplicht. Verder zullen verschillende sessies/gesprekken ingepland worden met de instellingen waarin gewezen zal worden op het belang van de pensioenpremie stortingen en de mogelijke risico's welke het niet storten van de premie met zich zullen meebrengen. Er kunnen verschillende betalingsregelingen overeengekomen worden met de parastatalen om zodoende de opgebouwde achterstanden vooralsnog in te lopen. De vordering op parastatale instellingen is SRD 216.816.451,67.

- Omtrent beleggingen in schatkistpapier zal het Pensioenfonds Suriname nader overleg hebben met SDMO c.q. het ministerie van Financiën om na te gaan welke afspraken gemaakt kunnen worden omtrent de afwikkeling van deze beleggingen. Op dit moment leveren deze beleggingen niets op. De vordering op deze belegging is SRD 281.568.108,48 groot en de te ontvangen opbrengsten uit deze beleggingen werden steeds weer omgezet in nieuwe schatkistpapier beleggingen. Volgens schrijven van de SDMO d.d. 26 oktober 2023, kenmerk SDMO/23-1596 is per september 2023 de rente-uitkeringen on hold gezet door het ministerie van Financiën en Planning.

1609 - Rentes

Dit programma is voor een totaalbedrag van **SRD 16.782.844.000,-** begroot en is als volgt opgebouwd:

Doelstelling:

Het verbeteren van financieel economische omstandigheden.

Wijze van Financiering:

Het bedrag ad **SRD 6.403.687.000,-** is begroot voor de rentes van zowel buitenlandse-als de binnenlandse leningen (Debt Service Begroting). De provisie en overmakingskosten zijn ook inbegrepen.

1610 - Aflossingen

Doelstelling:

Het verbeteren van financieel economische omstandigheden.

Wijze van Financiering:

Het bedrag ad **SRD 10.217.087.000,-** is begroot voor de aflossingen van zowel de buitenlandse - als de binnenlandse leningen (Debt Service Begroting). De provisie en overmakingskosten zijn ook inbegrepen.

1611 - Leningskosten

Doelstelling:

Het verbeteren van financieel economische omstandigheden.

Wijze van Financiering:

Het bedrag ad **SRD 160.220.000,-** is begroot voor de te betalen fees van zowel de buitenlandse- als de binnenlandse leningen (Debt Service Begroting). De provisie en overmakingskosten zijn ook inbegrepen.

1621 - Anti Money Laundering

Doelstelling:

Het verbeteren van financieel economische omstandigheden.

Wijze van Financiering:

Het geraamd bedrag voor 2025 is gesteld op **SRD 1.850.000,-**

- Kantoorbenodigheden: A4 papier, jurismappen, enveloppen etc.
- Vertaalkosten
- Meeting stakeholders: water tray, koffie, snacks etc.
- Voorlichting: video- en fotoreportage, support en onderhoud website AML-PIU, Awareness NRA 2.0 en voorlichtingsmateriaal.
- Onvoorzien: 10% van het sub totaal (kantoorkosten, vertaalkosten, meeting stakeholders en voorlichting)
- Schadeloosstelling leden PIU: 12 leden.

1701 - Bijzondere voorzieningen t.b.v. Rampen beheersing- en bestrijding

Dit programma is voor een totaalbedrag van **SRD 60.500.000,-** begroot en is als volgt opgebouwd:

Doelstelling:

Het vrijgeven van noodreserve.

Wijze van Financiering:

Voor eventuele rampen is een bedrag van **SRD 500.000,-** geraamd.

1702 - Algemeen Onvoorzien

Doelstelling:

Vrijgeven van noodreserve.

Wijze van Financiering:

Om eventuele algemene uitgaven van de totale overheid te dekken die bij de begrotingsopstelling niet voorzien zijn en noodzakelijkerwijs wel gedaan moeten worden is besloten een post op de begroting van

Financiën op te brengen. Hiervoor is een bedrag van **SRD 60.000.000,-** geraamd.

2421 - Gemeenschapsproject armoede bestrijding

Dit programma is voor een totaalbedrag van **SRD 3.441.394.000,-** begroot en is als volgt opgebouwd:

Doelstelling:

Het bevorderen van sociale bescherming en armoedebestrijding.

Wijze van Financiering:

In het kader van de uitvoering van het GPP heeft het Bureau Gemeenschap Projecten (BGP) een algeheel management, coördinatie over de uitvoering, monitoring en evaluerende rol.

De raming over het dienstjaar 2025 is gesteld op **SRD 10.000.000,-**.

In dit verband zal samen met de bevolking van Suriname de effecten van de mondiale economische recessie te overbruggen zal door middel van het gemeenschap projecten programma (micoprojecten, BNTF e.a.) ondersteuning wordt geboden ter stimulering en ontwikkeling van de zelfwerkzaamheid, eigen voorziening en capaciteit versterking in diverse gemeenschappen over geheel Suriname. Ook zullen bestaande fondsen ter stimulering van de productie en het creëren van duurzame werkgelegenheid in SME' in de agrarische sector en overige productiesectoren zoals genoemd in het MOP 2022-2026 ondersteund worden.

2423 - Sociaal Programma 20223-2025

Doelstelling:

Het bevorderen van sociale bescherming en armoedebestrijding.

Wijze van Financiering:

Voor 2025 is dit programma is het bedrag geraamd op **SRD 3.431.394.000,-**.

De huishoudens worden geïdentificeerd middels een registratieprocedure en deze huishoudens worden dan gescreend en goedgekeurd door het ministerie van Sociale Zaken en Volkshuisvesting. Aan deze groep huishoudens wordt een extra financiële ondersteuning van SRD 1.800,- uitgekeerd ter besteding aan elektriciteit, gas, brandstof, water, voeding, medicamenten en transport.

De volgende criteria wordt gebruikt om de zwakke huishoudens te identificeren:
Huishoudens in urbane gebieden met een netto-inkomen van minder dan SRD 6.000,- per huishouden;
Huishoudens in rurale gebieden exclusief het binnenland van Suriname met een netto-inkomen van minder dan SRD 4.500,- per huishouden;

4108 - Subject Subsidie Electriciteit

Doelstelling:

Verlenen van subsidie en bijdragen.

In het kader van het herstel van de economie zal door de regering een aantal fiscale maatregelen worden getroffen. Dit zal gedurende een bepaalde periode voor de burger merkbare negatieve effecten hebben qua koopkracht. De belangrijkste maatregelen zijn het rationaliseren van de EBS tarieven en het liberaliseren van de koers. Uiteindelijk zal met het herstel van de economie, de koopkracht van burgers weer toenemen. De uitdaging is om in de tussentijd de effecten voor burgers zo veel als mogelijk draagbaar te houden. Naar aanleiding van het afbouwen van de subsidie aan EBS, zal een verschuiving van de algemene objectsubsidie, waar iedereen gesubsidieerd werd naar subject subsidie voor elektriciteit plaatsvinden.

Wijze van Financiering:

Er is een bedrag van **SRD 2.400.000.000,-** geraamd. Voor het jaar 2024 omvat de begroting in totaal SRD 1 miljard aan energiesubsidies t.b.v. ondersteuning van de activiteiten van de EBS en om de bevolking te ondersteunen bij het dragen van de economische aanpassingen. Deze bestaat uit twee delen. Ten eerste is er 500 miljoen SRD begroot voor het subsidiesysteem aan afnemers welke komt in de vorm van een korting op de rekening. Ten tweede, vanwege de hoge exploitatiekosten mede gedreven door de stijgende prijzen van ruwe olie, is een ongerichte subsidie aan EBS gecontinueerd in 2021 en is SRD 1 miljard voor dit doel begroot in 2023. De regering is van plan om het gemiddelde elektriciteitsstarief in mei met 25% te verhogen om de financiële levensvatbaarheid van EBS te waarborgen. Aanvullende maatregelen, inclusief een additionele tariefverhoging later in 2022, zullen worden genomen om ervoor te zorgen dat de overheidssubsidie aan EBS binnen de begroting blijft en wordt afgebouwd. De regering heeft de opdracht gegeven een uitgebreide financiële en operationele beoordeling van EBS uit te voeren met het oog op het waarborgen van de financiële levensvatbaarheid, governance, solvabiliteit en kostenefficiëntie van het bedrijf op lange termijn. Deze zal in mei 2022 moeten zijn voltooid. De regering blijft zich inzetten voor de herstructurering van EBS om haar operationele efficiëntie en financiële solvabiliteit te verbeteren en om maatregelen te nemen, waaronder het verlagen van de kostprijs van energie door verbetering van de efficiëntie binnen de elektriciteitsopwekking en distributie, in combinatie met het geleidelijk verhogen van de gemiddelde elektriciteitsstarieven ten einde tegen 2025 of eerder volledig kostendekking voor EBS te bereiken.

De regering is ook voornemens om de regulering van de elektriciteitssector te verbeteren en de Energie Autoriteit Suriname volledig uitrusten om als onafhankelijke en transparante regelgevende instantie die driemaandelijks tariefaanpassingen uitvoert op basis van het verloop van de opwekkingskosten vanaf januari 2023. In dit verband heeft de regering SRD 17 miljoen toegewezen voor EAS-operaties in 2022.

4118 - Nationale Lotterij Suriname

Dit programma is voor een totaalbedrag van **SRD 815.848.000,-** begroot en is als volgt opgebouwd:

Doelstelling:

Verlenen van subsidie en bijdragen.

Wijze van Financiering:

Het geraamd bedrag voor 2025 is **SRD 6.000.000,-**.

Er is rekening gehouden met eventuele aanpassingen als gevolg van de inflatie en koersontwikkelingen.

Lonen en Salarissen: betreft hier de Ambtelijke Salaris, directeur toelage, vakantie toelage, honorarium RVC en onkosten vergoeding van 2 personeelsleden voor het houden van toezicht (loterij of kansspel) namens de Gaming Control Board Suriname.

Sociale premies: betreft werkgeverslasten ten behoeve van het Pensioenfonds en Staatsziekenfonds.

Gebruiks goederen en diensten: betreft hier kantoorbenodigheden, rep.onderhoud inventarissen, renovatie gebouwen, nutsvoorzieningen, brandverzekering, schoonmaak, bewaking en overigen diversekosten.

Sociale Uitkeringen: betreft hier de nog te betalen schulden van de voorgaande jaren zoals, pensioen en spaar premie en te betalen loonbelasting.

Inventaris is hier nihil vanwege liquidatie proces van het bedrijf.

4119 - Surpost

Doelstelling:

Verlenen van subsidie en bijdragen.

Wijze van Financiering:

Het geraamd bedrag voor 2025 is **SRD 9.848.000,-**.

Tabel 2 Toelichting op de prestatie en resultaat indicatoren

OP- Beleidsgebied: Economisch				
Programma	Doel Programma	Gerealiseerd Beleid 2023	Verwachte Beleidsresultaten per eind 2024	Verwachte Beleidsresultaten per eind 2025
Programma: 01 Infrastructurele Werken				
115. Renovatie en Nieuwbouw Kantoorgebouwen	Het onderhouden, renoveren/ restaureren van gebouwen en nieuwbouw t.b.v. het directoraat Financiën.	Gebouw afdeling Cebuma: de renovatie heeft reeds plaatsgevonden. De status hiervan is onbekend. Het is niet uitgevoerd door het Ministerie van OW. De nieuwbouw voor de afdeling Cebuma is nog in ontwerpfase en wordt uitgevoerd door het Ministerie van OW. De technische dienst van de afdeling AZHD heeft diverse activiteiten uitgevoerd voor de verschillende afdelingen van het directoraat, zoals het aanleggen van extra stopcontacten, het installeren van split airco-units, het schilderen van diverse werkruimtes etc.	Nog geen toelichting ontvangen	Voorzetting beleid van 2024.

Programma: 02 Institutionele Versterking				
0217. Capaciteitsopbouw Financien	Het investeren in Human Capital ter verbetering van de interne bedrijfsvoering en monitoring van het Financieel proces.	Nog geen toelichting ontvangen	Nog geen toelichting ontvangen	Er zal verder geïnvesteerd worden in Human Capital ter verbetering van de interne bedrijfsvoering en monitoring van het Financieel proces alsmede een verbeterde samenwerking te bewerkstelligen zowel intern als extern.
0266. Fiscal Strengthening to Support Economic Growth	Transparant en betere verantwoording van het overheidsfinancieel beleid alsook de financiële administratie hiervan.	De realisatie wordt gemeten op basis van de resultaten matrix, welke veelomvattend is en verschillende niveau's van detail kent.	De kwaliteit van de overheidsuitgaven alsook de belastinginkomsten beter te ordenen.	Voorzetting beleid van 2024.
0279. Coördinatie en Monitoring van het Herstelplan	Het Herstelplan (HP) omvat een samenhangend pakket van beleidsdoelstellingen en maatregelen met als doel de economie in financieel en economische zin te brengen tot omkering van het lopende proces van verarming van grote delen van de bevolking naar duurzame reële groei en ontwikkeling.	Aansturing beleid middels de begroting. Uitvoering projecten waarvoor er al internationale financiering is.	Het regelmatig monitoren en evalueren van de voortgang van de implementatie van het Herstelplan, waarbij meetbare indicatoren die de prestaties op verschillende gebieden zoals economische groei, werkgelegenheid, overheidsfinanciën, en sociale indicatoren zoals armoedeniveaus en toegang tot basisdiensten meten worden vastgesteld.	Voor de monitoring van de HerstelPlan is een Implementatie Unit HerstelPlan ingesteld. Conform het HP is voor het effectief uitvoeren van de werkzaamheden eveneens een Bureau opgezet en ingericht en waar nodig wordt externe expertise ingehuurd om de uitvoering te versnellen.
0289. IMF Programma Monitoring Unit	Het doel van de IMU is de voortgang van het programma te bewaken en risico's te identificeren en deze bij de autoriteiten te escaleren om de belemmeringen weg te nemen die de voortgang belemmeren. Het concrete te behalen resultaat van de IMU is dat alle IMF-evaluaties succesvol verlopen en het IMF-	Er zijn technische assistentie (TA) missies uitgevoerd in 2023 door het IMF in samenwerking met CARTAC. GFS (Government Finance Statistics) TA missie in juni en november 2023. MTFF (Medium-term Fiscal Framework) TA missie in januari, maart en oktober 2023. De monitoring van het verloop van het IMF	Nog geen toelichting ontvangen	Verdere monitoring van de doelen die in 2024 niet zijn gehaald.

	programma voortgezet kan worden.	programma vindt plaats door de reguliere wekelijkse meetings (elke dinsdag), die gehouden worden door de teamleden van de Monitoring Unit. Verder worden er op andere momenten (virtueel of fysiek) in meetings met het IMF-team ook verslag uitgebracht van de voortgang van het programma. In 2023 heeft het IMF goedkeuring gegeven voor de 3 ^e en 4 ^e evaluatie (review).		
Programma: 05 ICT (Automatisering)				
0505. Nieuw IFMIS	Hogere mate van efficiënte, transparante financiële huishoudingmiddelen een geïntegreerd financieel systeem.	Voorzetting van de uitvoering van het Freebalance geïntegreerd financieel systeem.	Uitvoering v/h Freebalance geïntegreerd financieel systeem.	Voortzetting v/d uitvoering v/h Freebalance geïntegreerd financieel systeem.
Programma: 06 Informatie en Communicatie				
0624. Aansluiting Telesur	Aanschaffen van telefooncentrales en vervanging van oude netwerken en het inlopen van achterstanden.	Het vervangen van verouderde telefooncentrales om de dienstverlening te verbeteren. Sedert 2022 gestart met het pilotproject met drie (3) ministeries te weten Openbare Werken (OW), Justitie en Politie (JUSPOL) en Onderwijs, Volksontwikkeling en Cultuur (OWC). In samenwerking met het Ministerie van Financiën en Planning wordt de afhandeling gemonitord. Op basis van de offertes die ingediend zijn door het ministerie van OW en Juspol zijn er in december 2023 raadsvoorstellen ingediend, die goedgekeurd zijn door de RvM. De verdere afhandeling zal door het desbetreffende ministerie moeten worden opgepakt.	Optimale bereikbaarheid van betreffende ministeries, verbetering van de communicatiemogelijkheden waardoor er kosten bespaard wordt (<i>afname aanvraag mobiele faciliteiten</i>)	
Programma: 07 Onderzoek en Ontwikkeling				
0774. Internal Audit	De rechtmatige hoogte van de openstaande betalingen te bepalen.	Nog geen toelichting ontvangen	Niet begroot in 2024	

Programma: 09 Subsidie en Bijdragen				
0921. Bureau voor de Staatsschuld	Beheersbaar houden v/d schuldenpolitiek binnen het wettelijk kader.	Subsidie en bijdragen zijn ontvangen. Exploitatie begroting exclusief salarissen is tot en met het derde kwartaal ontvangen. Schulden zijn verder geherstructureerd Achterstanden zijn verder ingelopen Betalingen zijn gedaan	Handhaving van een goed debt management.	Continuering v/h beleid mbt de schuldenpolitiek geheel binnen het wettelijk kader.
0922. CLAD	Uitbrengen van controle technische adviezen.	In 2023 zijn de controles van de begrotingsrekeningen 2021 van alle ministeries en directoraten uitgevoerd en alsook de controle van een restant van oudere jaren (2018 tot en met 2020) van enkele ministeries. De controle van 2021 is voor een groot deel afgerond en de rapportages zijn voor commentaar verzonden: in 2023 (65%), terwijl voor de definitieve rapportages voor 18% van de ministeries zijn uitgebracht. In de eerste helft van januari 2024 is nog eens 18% definitief verzonden. De overige rapportages worden ultimo februari 2024 afgerond. De controle van de jaarverslagen 2022 van de ministeries is eveneens in 2023 opgestart, maar is nog in uitvoering. De afronding is gepland voor ultimo april 2024. Verder zijn de jaarrekeningen van de grote parastatale instellingen gecontroleerd en zijn regelingen getroffen om de achterstanden in de jaarrekeningen en controles in te lopen. Verder is het uitvoeren van bijzondere onderzoeken een continu proces geworden binnen de CLAD. In 2023 is aangevangen met het vormen van het vaktechnisch kader voor het uitvoeren van subsidiecontroles (inkomensoverdrachten) bij een aantal instellingen. De	Adviezen zullen uitgebracht worden m.b.t. de controle begrotingsrekening 2022.	In 2025 vind continuering van het beleid m.b.t. de controle plaats.

		controle-opzet is afgerond; de controles vinden in 2024 plaats. Binnen de CLAD is een speciale eenheid gevormd voor het uitvoeren van Overige onderzoeken. Deze eenheid is continu bezig met het snel uitvoeren van dergelijke onderzoeken in de actualiteit.		
Programma: 15 Sociale Zekerheid				
1501. Suppletie overheidsbijdrage Pensioenfonds	O.g.v. de aanpassingen van de pensioenuitkeringen zijn de ingehouden pensioenen niet voldoende ter dekking van de uitkeringen aan de pensioengerechtigden. Het suppletiebedrag zal door de overheid ter beschikking gesteld worden aan het Pensioenfonds.	De sociale zekerheid over 2023 is gegarandeerd gebleven, doordat de pensioenen voor het jaar 2023 maandelijks zijn uitgekeerd aan de gepensioneerden. Over jan-dec 2023 zijn de maandelijkse suppletie bedragen ontvangen. Echter is iedere maand een te min ontvangen. Hierdoor is het doel wel gerealiseerd, maar met bijdrage van het Pensioenfonds Suriname.	Het suppletiebedrag zal door de overheid ter beschikking gesteld worden aan het Pensioenfonds.	Het suppletiebedrag zal door de overheid ter beschikking gesteld worden aan het Pensioenfonds.
Programma:16 Financieel Economisch				
1609. Rentes	Nakomen van de verplichtingen voortvloeiende uit gesloten leningsovereenkomsten met binnen- en buitenland.	Rente betalingen hebben plaatsgevonden gedurende het jaar. Niet alle rente betalingen en wel op binnenlandse schulden waaronder achterstanden, zijn in het jaar betaald.	Voldoen aan de verplichtingen conform renteschema voor 2024.	De rentebetalingen zullen wederom obv een schema worden voldaan.
1610. Aflossingen	Nakomen van de verplichtingen voortvloeiende uit gesloten leningsovereenkomsten met binnen- en buitenland.	Aflossingen hebben plaatsgevonden gedurende het jaar. Niet alle aflossingen en wel op binnenlandse schulden waaronder achterstanden, zijn in het jaar betaald.	Voldoen aan de verplichtingen conform aflossingsschema voor 2024.	De aflossingen zullen wederom obv een schema worden voldaan.
1611. Leningskosten (Fees)	Nakomen van de verplichtingen voortvloeiende uit gesloten leningsovereenkomsten met binnen- en buitenland.	Fees hebben plaatsgevonden gedurende het jaar.	Voldoen aan de verplichtingen conform fee-schema voor 2024.	De te betalen fees zullen wederom obv een schema worden voldaan.
1617. Productie Krediet Fonds	a. Het duurzaam versterken van de concurrentiepositie en de verdien capaciteit van ondernemingen. b. Het bevorderen, vergroten en verduurzamen van de productie van waarde	Het Ministerie van Financiën en Planning heeft een eerste inleg van SRD 100 miljoen gedaan in het fonds in 2023. Dit fonds is bedoeld om de economische groei en ontwikkeling in het land te stimuleren door kredieten	Het productie krediet fonds is momenteel nog niet operationeel. De wet Productie Kredietfonds (Wet PKF) is momenteel bij de Staatsraad voor advies. Na dit traject zal het naar de Nationale Assemblee (DNA)	Voortzetting beleid van 2024.

	toevoegende producten en diensten bestemd voor de export, of die import vervangend zijn. c. Het stimuleren van innovatie en diversificatie van de productie. d. Het verbeteren van de bedrijfsefficiëntie van ondernemingen in ruime zin. e. Het creëren van permanente werkgelegenheid.	te verstrekken ten behoeve van productie in verschillende sectoren en districten.	worden verstuurd ter behandeling. Als de DNA de wet heeft goedgekeurd zal het traject worden ingezet om het fonds operationeel te maken. Er zal een bestuur worden geïnstalleerd om toezicht te houden op de verstrekte financiële middelen. Het Ministerie van Financien en Planning zal belast zijn met de uitvoering om dit fonds operationeel te krijgen.	
1619. Claims Dalian en MNO	Het terugbetalen van een vordering welke het bedrijf MNO Vervat op de Staat heeft.	Nog geen toelichting ontvangen.	Niet begroot in 2024	
1621. Anti Money Laundering	Het opstellen van een Implementatie Unit voor de uitvoering en naleving van de Anti Money Laundering wet. Het uitvoeren van acties voortvloeiende uit het Nationaal Anti Money Laundering (AML) Strategisch Plan 2022 – 2025	Door de uitvoering van het High Level Actie Plan eind 2022 – 2023 is met name gewerkt aan verbetering van de wetgeving zoals aangegeven in het landenrapport van Suriname, uitgebracht in januari 2023. Hierdoor heeft Suriname een verbetering van enkele ratings gehad met als gevolg een gunstige beoordeling en het niet black listen van Suriname. Als gevolg hiervan is het financieel systeem niet in gevaar gebracht vooral met het oog op het internationaal transactieverkeer; met name de correspondentbank relaties van banken in Suriname met buitenlandse banken is intact gebleven. Specifieke verantwoordelijkheidsgebieden zijn ter hand genomen te weten: 1. Met de door de Regering aangetrokken expertise groep Kroll AML Divisie is de Nationale Risk Assessment (NRA 2.0) tussen april en mei 2023 voorbereid en heeft de launch van dit project op 1 juni 2023 plaatsgevonden.	Nog geen toelichting ontvangen.	

		In de voorbereiding zijn 16 overheidsdiensten als stakeholders geïdentificeerd met wie meetings zijn gehouden en zijn hieruit 7 vertegenwoordigers actief betrokken bij de uitvoering van de NRA 2.0 met technische assistentie van Kroll. Het assessment omvat een risicoanalyse gevolgd door een analyse ter vaststelling van de kwetsbaarheid van Money Laundering en terrorisme financiering waarna de resultaten van de analyses verwerkt wordt in het eerste concept van de NRA. Voormelde verrichtingen zijn uitgevoerd in de periode juni – december 2023. Simultaan is eveneens een sectorale risico assessment (SRA) gestart op vier deelgebieden namelijk: a. Legal persons en arrangements (inclusief NPO's en stichtingen). b. Gamingsector c. Virtual Assets and virtual assets providers (VASPs) d. kleinschalige goudsector 2. a. Meerdere brainstormingsessies zijn gehouden door de AML-PIU en zijn de resultaten hiervan uitgewisseld met stakeholders in de publieke sector teneinde hen voor te bereiden op hun betrokkenheid bij de uitvoering van de NRA 2.0. 2. b. met de private sector zijn meerdere ontmoetingen georganiseerd met name de VSB, Surinaams Business Forum (SBF), KKF, TABTO, Surinaamse Bankiersvereniging,		

		Suriname Economic Oversight Board (SEOB). Deze meetings met de private sector hadden tot doel awareness te vergroten en bekendheid te geven aan hun rol in het kader van het treffen van preventieve maatregelen ter bescherming van het nationale- en internationale transactieverkeer waardoor de economie niet in gevaar wordt gebracht. 3. Van de Centrale Bank van Suriname en zijn team van het Directoraat Toezicht zijn meetings gehouden betreffende onder andere de wetgevingsinitiatieven van de Bank alsook het uitvoeren van de SRA voor de VASPs. 4. De AML-PIU heeft de maandelijkse rapportages aan de AML Steerings Counsel (ASC) ter hand genomen met als doel verslag uit te brengen van de verrichtingen zodat beleidsvoornemens voor de versterking van het Surinaams AML Regime konden worden geconcretiseerd. De besluiten van de ASC zijn vervolgens door de AML-PIU uitgevoerd. 5. Voor het vergroten van de algemene bewustwording voor belanghebbenden in de samenleving alsook de specifieke doelgroepen in de publieke- en private sectoren is een website opgezet (www.amlpiu.sr). 6. AML-PIU heeft geregeld input verschaft aan de IDB in het kader van het lopend IDB-project ter versterking van de overheids capaciteit. Ook is input verschaft over de NASP 2022 – 2025 gericht op het totstand brengen van de Policy Based Loan (PBL-december 2023). 7. er is ook frequent contact gehouden met de Amerikaanse Ambassade en de Europese Unie om bekendheid te geven van de		

		inspanningen die Suriname levert voor het versterken en robuust maken van het nationaal AML/CFT/CPF-regime tevens is aan deze buitenlandse missies gevraagd om waar mogelijk assistentie te verlenen voor capaciteitsopbouw van actoren in de ketens van rechtshandhaving (FIU, KPS, OM en ZM) en toezicht (CBvS, FIU, Gamingboard, RIS).		
Programma: 17 Noodreserve				
1701. Bijzondere voorzieningen t.b.v. rampenbeheersing en -bestrijding	Financiering van activiteiten in geval van calamiteiten o.b.v. een rampenplan ontwikkeld door het NCCR.	Nog geen toelichting ontvangen	Eveneens bijdrage geleverd aan huishoudens in geval van calamiteiten alsook aan het buitenland	Indien nodig Financiering van eventuele activiteiten in geval van calamiteiten.
1702. Algemeen Onvoorzien	Voortzetting beleid 2024, waarbij eventuele algemene uitgaven van de totale overheid die bij de begrotingopstelling niet voorzien zijn en noodzakelijkerwijs wel gedaan moeten worden., gedekt moet worden.	Nog geen toelichting ontvangen	Eventuele algemene uitgaven van de overheid zijn gedekt die bij de begrotingopstelling niet zijn opgebracht en noodzakelijkerwijs wel gedaan moeten worden.	Voortzetting beleid van 2024.
Programma: 41 Subsidie en Bijdragen				
4108. Subject Subsidie Elektriciteit	Voortzetting beleid van 2023.	De overheid heeft subsidie verstrekt aan EBS om de elektriciteitsstarieven betaalbaar te houden. Op de goedgekeurde suppletoire begroting 2023 was een bedrag van SRD 3.264.000.000,00 begroot voor elektriciteitsubsidies, welke neerkomt op ongeveer 3,5% van de GDP van Suriname. Hierin is ten opzichte van 2022 en 2021 geen significante verbetering opgetreden. Tot en met eind december 2023 heeft de overheid ruim SRD 4 miljard beschikbaar gesteld. De overrealisatie heeft zijn oorzaak in: 1) Lage waterstand in het van Blommenstein Stuwmeer. Dit resulteert in lagere opwekking van goedkope hydro energie en dus de inzet van duurdere energiebronnen zoals thermische opwekking bij SPCS en EBS.	Het plaatsvinden van een verschuiving van de algemene objectsubsidie, waar iedereen gesubsidieerd werd naar subject subsidie. met betrekking tot subject subsidie electriciteit zullen: - verbruikers to 900 kW een korting op de stroomrkening ontvangen tot maximaal SRD 400,-. Tot en met maart 2024 is ter een voorlopig bedrag van ca. SRD 1,3 miljard aan elektriciteitsubsidie verrekend.	Voortzetting beleid van 2024.

		2) Stijging van thermische opwekking bij EBS resulteert voorts in de aankoop van meer olie van Staatsolie t.b.v. de generatoren waardoor de HFO en diesel rekening toeneemt. 3) Stijging stroomverbruik consumenten met 11% o.a. vanwege hitte, aircos blijven langer aan. Vanwege het gestegen verbruik van de consumenten, stijgt ook de opwekking van stroom en de gepaard gaande kosten hiermee.		
4114. Bijzondere Voorziening Noodsituaties	Bijzondere ondersteuning ter beperking van de impact van noodsituaties.	Nog geen toelichting ontvangen	Niet begroot in 2024	
4115. Brandstof Subsidie	Het vervangen van de algemene subsidie door een subject subsidiesysteem waarbij op individuele basis aan consumentensubsidie zal worden gegeven. Het doel van de subsidie is om de brandstofprijzen betaalbaar te houden.	De overheid heeft over het jaar 2023 brandstofprijzen gesubsidieerd tot en met april 2023 en de koersverschillen over de periode februari tot en met april 2023 gecompenseerd. De totaal betaalde subsidie bedroeg SRD 574.602.356,72, waarvan • SRD 250.000.000 middels cash is overgemaakt aan de oliemaatschappijen (SOL en RUBIS). • SRD 324.602.356,72 middels verrekeningen.	Niet begroot in 2024	
4118. Nationale Loterij Suriname	Het uitbetalen van lonen en salarissen van het personeel in dienst en overige kosten van de Rechtspersoon "Het Landsbedrijf Nationale Loterij". Het Landsbedrijf Nationale Loterij Suriname is in haar liquidatie proces	Het beleid voor 2023 is gerealiseerd middels het toekennen, goedkeuren van de subsidieverzoeken. Het Landsbedrijf Nationale Loterij ontvangt hiervoor de beschikkingen en de recu's. Enkele suppletie subsidie verzoeken zijn nog in behandeling. Voor wat betreft de salarissen is er helaas geen 100% subsidie toegekend, met het gevolg dat de medische kosten en pensioenpremie en overige kosten over het 4e kwartaal nog niet zijn voldaan. Ook de KKV over December	De subsidie wordt per kwartaal aan de Nationale Loterij toegekend. Aan het Landsbedrijf Nationale Loterij is er een Krediet opening verleend ter betaling van de salarissen en tegoeden voor de Raad van Commissaris. Is in de voorbereiding fase inzake het liquidatie proces van het Landsbedrijf Nationale Loterij.	

		2023 en over juni 2023 is nog niet gerealiseerd.		
4119. Surpost	Het uitbetalen van subsidie van de exploitatiekosten van de stichting.	Nog geen toelichting ontvangen	Nog geen toelichting ontvangen	
Programma: 24 Sociale Bescherming en Armoede				
2421. Gemeenschapsproject armoedebestrijding	Het doel van het Gemeenschaps Projecten Programma is het verbeteren van de leefomstandigheden en het verminderen van de armoede van gemeenschappen in Suriname.	Het doel is bereikt door projectmatige aanpak van de activiteiten vanaf ontvangst van project idee tot en met uitvoering en oplevering van het project. Hierbij worden de processen nauwlettend gevolgd conform de Administratieve organisatie. Het BGP heeft maandelijkse meetings met het team en de Stuurgroep. De rapportage naar de directie van het Ministerie van Financiën en Planning, de Stuurgroep en het Kabinet van de President vindt maandelijks plaats. Tijdens de uitvoering is ingezet kantoor apparatuur, veld bezoeken, transport en de gemaakte kosten en waar nodig is ook overnacht vanwege de verre afstanden en om de risico's te vermijden. Het Bureau Gemeenschap Projecten heeft over het jaar 2023, • Projecten opgeleverd: 52 • In uitvoering: 21 • In voorbereiding: 14. De projecten in voorbereiding zullen in het eerste kwartaal 2024 in uitvoering worden gebracht. De projecten in uitvoering zullen in het eerste kwartaal van 2024 worden opgeleverd. De onderverdeling van de projecten per categorie ziet er als volgt uit: • 65% sociale infrastructuur • 22% capaciteitsversterking • 8% gezondheidszorg • 5% klein productie sector	Voortzetting beleid van 2023	Voortzetting beleid van 2024.

		In het kader van de 3 ^{de} cyclus van het GPP is er een call of proposal gepubliceerd. Dit houdt in dat de gemeenschap wederom in de gelegenheid is om projectvoorstellen in te dienen voor 2024.		
2423. Sociaal Programma 2023-2025	Het bieden van extra financiële hulp aan huishoudens en sociaal zwakkere vanuit de overheid	Het sociaal programma behelst een financiële tegemoetkoming van SRD 1.800,- per maand voor de sociaal zwakkere huishoudens in Suriname. De extra financiële tegemoetkoming wordt uitgekeerd ter besteding van elektriciteit, gas, brandstof, water, voeding, medicamenten en transport. Huishoudens in urbane gebieden met een netto-inkomen van minder dan SRD 6.000,- per huishouden en huishoudens in rurale gebieden exclusief het binnenland van Suriname met een netto-inkomen van minder dan SRD 4.500,- per huishouden komen in aanmerking voor de financiële tegemoetkoming. De huishoudens worden geïdentificeerd middels een registratieprocedure. De geïdentificeerde huishoudens worden gescreend en goedgekeurd door het ministerie van Sociale Zaken en Volkshuisvesting. Op de goedgekeurde suppletoire begroting 2023 van het Ministerie van Financiën en Planning staat er voor het ‘‘Sociaal Programma 2023-2025’’ een bedrag van SRD 1.200.000.000,- gereserveerd. Per 1 augustus 2023 hebben ook alle AOV’ers recht op de uitbetaling van de SRD 1.800,- met uitzondering van de gepensioneerden uit overheidsdienst, omdat die al via het Pensioenfonds Suriname een maandelijkse	Het Ministerie van Financiën & Planning is belast met de fiscale en financiële uitvoering van het beleid van de overheid. Dit Ministerie is onder meer verantwoordelijk voor het beheer en toezicht op de staatshuishouding van het land. Op de goedgekeurde begroting 2024 van het Ministerie van Financiën en Planning staat er voor het ‘‘Sociaal Programma 2023-2025’’ een bedrag van SRD 2.4 miljoen gereserveerd. Het sociaal programma behelst een financiële tegemoetkoming van SRD 1.800,- per maand voor de sociaal zwakkere huishoudens in Suriname. De extra financiële tegemoetkoming wordt uitgekeerd ter besteding van elektriciteit, gas, brandstof, water, voeding, medicamenten en transport. Huishoudens in urbane gebieden met een netto-inkomen van minder dan SRD 6.000,- per huishouden en huishoudens in rurale gebieden exclusief het binnenland van Suriname met een netto-inkomen van minder dan SRD 4.500,- per huishouden komen in aanmerking voor de financiële tegemoetkoming. De huishoudens worden geïdentificeerd middels een registratieprocedure.	Voortzetting beleid van 2024.

		koopkrachtversterking krijgen ten bedrage van SRD 1.800,-. Deze SRD 1.800,- bedrag heeft betrekking op de koopkrachtversterking van SRD 2.500 die alle ambtenaren en aan hen gelijkgestelden maandelijks hebben ontvangen in 2023. Totaal is betaald SRD 1.610.430.600,-	De geïdentificeerde huishoudens worden gescreend en goedgekeurd door het ministerie van Sociale Zaken en Volkshuisvesting. In januari 2024 hebben de goedgekeurde huishoudens een extra bonus gehad. Over het eerste kwartaal van 2024 is er een totaalbedrag van SRD 338 miljoen beschikbaar gesteld.	

Titel III : Middelenbegroting

Bedragen x SRD 1.000

Kosten categorie	Omschrijving	Realisatie 2023	Vermoedelijk beloop 2024	Raming 2025	Raming 2026	Raming 2027	Raming 2028
Titel III	Ontvangsten	0	2.615.498	805.848	830.023	854.924	880.572
53	<i>Niet Belasting Middelen</i>	0	2.465.498	768.348	791.398	815.140	839.595
53014	Dividend	0	18.348	768.348	791.398	815.140	839.595
53015	Winst Centrale Bank van Suriname	0	47.150	0	0	0	0
53171	Opbrengst stroomverkoop aan EBS	0	2.400.000	0	0	0	0
54	<i>Leningsopbrengsten</i>	0	150.000	37.500	38.625	39.784	40.977
54101	Inter American Development Bank ontvangen leningen	0	150.000	37.500	38.625	39.784	40.977

Toelichting:

Niet Belasting Middelen

53014 - Dividend

Aandeel aan de Staat		2025
Hakrinbank NV	34,51%	6.156.310,95
Self Reliance NV	39%	11.198.343,78
De Surinaamsche Bank NV	2,4%	993.295,80

Prognose 2025

Het totaalbedrag voor 2025 is geraamd op SRD 768.348.000,-.

Hakrinbank N.V.

Op de aandeelhoudersvergadering van 29 augustus 2022 is de jaarrekening boekjaar 2020 goedgekeurd.

Met de laatstgehouden AvA is er een achterstand van drie jaren in het opstellen en publiceren van jaarrekeningen.

Vanaf boekjaar 2018 is geen dividend uitgekeerd aan de Staat Suriname.

De voornaamste reden is dat de hoogte van het Eigen Vermogen van de bank het niveau vastgesteld door de CBvS nog niet heeft bereikt, nl. een BIS ratio van 10%.

De BIS ratio van de Hakrinbank is momenteel 6,46%.

De nettowinst over boekjaar 2020 zal toegevoegd worden aan het Eigen Vermogen.

Op grond van de solvabiliteitseisen van de CBvS mag geen dividend worden uitgekeerd totdat de minimale

BIS ratio bereikt is.

De nettowinst over boekjaar 2020 is SRD 29,36 miljoen, verwacht dat voor de boekjaren 2021 en 2023 het resultaat gestaag groeit waarbij minimale dividenduitkering kan plaatsvinden.

Er is een achterstand in het rapporteren van de jaarrekeningen over de boekjaren 2021 tot en met 2023.

Self Reliance NV

Het proces voor het betaalbaarstellen van de gereserveerde dividenden van de overheid over de periode 2014 – 2018

is ingezet. Het behelst een bedrag groot SRD 7.185.305,48.

Zo ook voor het dividend over boekjaar 2019 ad. SRD 976,715,44 en boekjaar 2020 ad. 2,959,743,75.

Het geconsolideerde verlies over het boekjaar 2021 van Self Reliance bedraagt SRD 426.918.897,-.

Boekjaar 2021 is opgesteld volgens de IFRS. Voorts is er een achterstand in het rapporteren van de jaarrekeningen

over de boekjaren 2022 tot en met 2023.

Met de voorgenomen economische groei in boekjaar 2023 is de verwachting dat het resultaat van Self Reliance

gestaag zal stijgen.

DSB Bank

De Wet op de Jaarrekening heeft een verplichting dat banken volgens IFRS standaarden moeten rapporteren.

DSB heeft accountant Ernst & Young aangetrokken hiervoor.

Gevolg IFRS is dat er verdere toevoeging aan de voorzieningen over boekjaar 2018 een correctie van het resultaat

over het boekjaar 2018 gepleegd moest worden. Alsgevolg een verlies van SRD 179 miljoen.

De solvabiliteit is als gevolg van de conversie in combinatie met de gevolgen van de reeds oude NPL's in de

IFRS-jaarrekening negatief geworden.

Het geconsolideerde verlies voor belasting over het boekjaar 2019 is SRD 38,41 miljoen.

Vanwege het verlies en hun vermogenspositie zal de bank geen dividend kunnen uitkeren.

Met een balanstotaal van SRD 7,2 miljard per ultimo 2019 blijft de DSB-bank de grootste bank van Suriname

met een geschat marktaandeel van ca. 35%. Echter is het Eigen Vermogen per ultimo 2019 negatief SRD 61,57 miljoen.

De Staat Suriname heeft ongeveer 913.795 gewone aandelen van nominaal à SRD 0,10.

Dit is ongeveer $(913795/37733609) \times 100\% = 2,42\%$.

Leningsopbrengsten**54101 - Inter American Development Bank ontvangen leningen**

54101 IDB Lening

Ontvangsten ivm Fiscal Strengthening to Support Economic Grow (FISEG) **SRD 37.500.000,-**.

Directoraat Belastingen**Titel I : OPERATIONELE UITGAVEN**

Bedragen x SRD 1.000

Kosten categorie	Omschrijving	Realisatie 2023	Vermoedelijk beloop 2024	Raming 2025		Raming 2026	Raming 2027	Raming 2028
		<i>Uitgaven</i>	<i>Uitgaven</i>	<i>Verplichtingen</i>	<i>Uitgaven</i>	<i>Uitgaven</i>	<i>Uitgaven</i>	<i>Uitgaven</i>
Titel I	OPERATIONELE UITGAVEN	136.651	180.667	325.568	325.568	232.210	240.770	249.759
61	<i>Lopende Uitgaven (Operationele)</i>	135.894	172.667	321.818	321.818	226.210	234.770	243.759
610	Lonen en salarissen	101.465	114.104	241.336	241.336	154.831	162.572	170.701
611	Sociale premies	9.547	13.183	27.932	27.932	16.064	16.867	17.711
612	Gebruik van goederen en diensten	24.623	45.000	52.250	52.250	55.000	55.000	55.000
616	Sociale Uitkeringen	258	380	300	300	315	331	347
62	<i>Kapitaal Uitgaven (investeringen)</i>	756	8.000	3.750	3.750	6.000	6.000	6.000
620	Inventaris	756	3.000	2.250	2.250	3.000	3.000	3.000
621	Transport middelen	0	5.000	1.500	1.500	3.000	3.000	3.000

Toelichting:**Lopende Uitgaven (Operationele)**

Voor het dienstjaar 2025 is er voor de lonen en salarissen **SRD 241.336.000,-** uitgetrokken.

De belastingdienst heeft een personeelsbestand van 503 mensen verdeeld over de verschillende diensten.

De formatiestaat van de belastingdienst ziet er als volgt uit:

De verdeling naar hoger-, midden- en lager kader is als volgt:

610 - Lonen en salarissen**610 - Lonen en salarissen**

Kosten categorie	Omschrijving	Raming
61001	Ambtelijk salaris	159.474.611
61002	Vakantietoelage	4.993.680
61003	Overwerk	15.163.833
61004	Bonussen en Gratificaties	767.224
61006	Vacatiegelden	44.593
61012	Detachering toelagen	1.080
61013	Functionele toelagen	679.110
61014	Persoonlijke toelagen	167.340
61016	Gezinstoelagen en Kinderbijslag	378.000
61018	Inconvenienten	65.032
61019	Overige Toelagen	253.424
61020	Telefoonvergoeding	24.652
61021	Representatievergoeding	137.332

61023	Vervoersvergoeding	59.174.876
61024	Overige vergoedingen	11.213
Totaal		241.336.842

611 - Sociale premies

Voor dienstjaar 2025 is er voor de sociale premies **SRD 27.932.000,-** uitgetrokken

611 - Sociale premies

Kosten categorie	Omschrijving	Raming
61101	Werkgeverslasten pensioenfonds	16.238.079
61102	Werkgeverslasten Staatsziekenfonds	11.693.921
Totaal		27.932.000

612 - Gebruik van goederen en diensten

Voor het dienstjaar 2025 is er voor gebruik van goederen en diensten **SRD 52.250.000,-** uitgetrokken.

612 - Gebruik van goederen en diensten

Kosten categorie	Omschrijving	Raming
61201	Kosten opleiding Binnenland, excl. Reis & Verblijf	100.000
61203	Contractanten	176.700
61204	Tijdelijk personeel	100.000
61205	Deskundigen Binnenland	154.000
61208	Binnenlandse reiskosten	239.400
61209	Binnenlandse verblijfskosten	228.000
61210	Buitenlandse reiskosten	91.200
61211	Buitenlandse verblijfskosten	74.100
61215	Kantoormiddelen (papier, pennen etc.)	791.000
61216	Kopieer	602.200
61217	Drukwerk & grafisch materiaal	2.287.740
61218	Bode diensten	57.000
61219	Onderhoud meubilair en Inventaris	311.140
61220	Onderhoud Kantoormiddelen	312.280
61221	Vergaderkosten	164.700
61222	Verbruiksgoederen (cartridge en diskettes)	4.160.300
61223	Onderhoudskosten automatisering	3.512.385
61224	Licenties en programmakosten	1.732.471
61225	Datalijnen	108.300
61226	Advertenties en Bekendmakingen	349.660
61227	Radio en Tv programma's	123.120
61228	Brochure en andere Periodieken	91.200
61233	Huur gebouwen en Terreinen	302.100
61234	Onderhoud van gebouwen en terreinen	404.200
61235	Verbouwingen	527.000
61236	Vuilnis en reinigingsdiensten	68.400
61238	Telefoon uitgaven	240.000
61240	Water	233.700
61241	Electriciteit	587.100
61245	Abonnementen en Vakliteratuur	114.000
61246	Verzekering	22.800
61247	Schoonmaak	4.548.324

61248	Gereedschappen en Apparatuur	2.693.800
61249	Werkkleding incl. schoeisel e.a.	13.364.800
61250	Bewaking	3.727.400
61251	Voeding	410.400
61252	Contributie	4.235.500
61253	Vrachtkosten en Porti	167.580
61255	Rechterlijke Vonnissen	17.100
61257	Dienst specifieke exploitatie kosten	969.000
61258	Kunst en Cultuur Aankopen en Onderhoud	17.100
61259	Nationale en Internationale manifestaties w.o. cultuur en sport	131.100
61260	Onderscheidingen	28.500
61263	Overige Algemene Kosten	114.000
61264	Wapens en minutie	57.000
61283	Huur van voertuigen	91.200
61284	Onderhoud en exploitatie dienstvoertuigen	3.411.000
Totaal		52.250.000

616 - Sociale Uitkeringen

Hieronder vallen de tandheelkundige en gezichtsvoorzieningen, welke aan de belastingambtenaren wordt toegekend. Eveneens de voorzieningen voor medische keuringen zijn hier opgenomen. Het totaal begroot bedrag is **SRD 300.000,-**.

Specificatie Sociale Uitkeringen

616 - Sociale Uitkeringen

Kosten categorie	Omschrijving	Raming
61612	Poliklinische Kosten	274.250
61613	Preventieve Medische Voorzieningen	25.750
Totaal		300.000

Kapitaal Uitgaven (investerings)

Voor de aanschaf van de nodige kantoorinventaris, computers, printers en netwerken is een bedrag van **SRD 2.250.000,-** begroot.

Specificatie Inventaris

620 - Inventaris

620 - Inventaris

Kosten categorie	Omschrijving	Raming
62001	Kantoorinrichting	350.000
62004	Computers	875.000
62005	Printers	675.000
62006	Netwerken	260.000
62009	Technisch gereedschap	90.000
Totaal		2.250.000

621 - Transport middelen

Ter vervanging van een deel van het verouderde wagenpark is een bedrag van **SRD 1.500.000,-** begroot.

Specificatie transportmiddelen

621 - Transport middelen

Kosten categorie	Omschrijving	Raming
62102	Auto's	900.000
62104	Pickup's	600.000
Totaal		1.500.000

TITEL II : PROGRAMMA'S

Bedragen SRD 1.000

Kosten Categorie	Programma's	Realisatie 2023	Vermoedelijk beloop 2024	Raming 2025		Raming 2026	Raming 2027	Raming 2028
		<i>Uitgaven</i>	<i>Uitgaven</i>	<i>Verplichtingen</i>	<i>Uitgaven</i>	<i>Uitgaven</i>	<i>Uitgaven</i>	<i>Uitgaven</i>
TITEL II	PROGRAMMA'S	84.673	241.293	163.852	163.852	165.500	241.500	247.500
01	Infrastructurele Werken	0	15.000	4.000	4.000	10.000	10.000	15.000
0119	Renovatie en nieuwbouw kantoorgebouwen	0	7.500	2.000	2.000	5.000	5.000	7.500
0120	Renovatie en nieuwbouw dienstwoningen	0	7.500	2.000	2.000	5.000	5.000	7.500
02	Institutionele versterking	29.542	73.793	144.352	144.352	110.000	111.000	112.000
0218	Capaciteitsopbouw Belasting Dienst	6.231	8.793	8.102	8.102	10.000	11.000	12.000
0219	Mordernisering/verzelfstandiging van de belastingorganisatie	23.311	65.000	136.250	136.250	100.000	100.000	100.000
05	I.C.T. (Automatisering)	18.302	50.000	5.000	5.000	40.000	65.000	65.000
0506	Nieuw automatisering belastingstelsel, alsmede onderhoud van het Douane stelsel en Scans	18.302	50.000	5.000	5.000	40.000	65.000	65.000
16	Financieel Economisch	36.829	102.000	10.000	10.000	3.500	53.500	53.500
1604	Fiscale controle Binnenland	0	1.000	0	0	2.500	2.500	2.500
1605	Introductie nw.fiscale wet- en regelgeving	0	1.000	0	0	1.000	1.000	1.000
1622	Implementatie en uitvoering van de Belasting Toegevoegde Waarde (BTW)	36.829	100.000	10.000	10.000	0	50.000	50.000
18	Veiligheid en Beveiliging	0	500	500	500	2.000	2.000	2.000
1802	Beveiliging kantoorgebouwen Belastingen	0	500	500	500	2.000	2.000	2.000

Toelichting : Programma's

0119 - Renovatie en nieuwbouw kantoorgebouwen

Het programma 01 is voor een totaalbedrag van **SRD 4.000.000,-** begroot en is als volgt opgebouwd. De Belastingdienst zal in 2025 de dienstverlening naar de klant verder optimaliseren. De afdeling klantenservice zal verder worden uitgebreid en komen er ook in de districten Commewijne en Nickerie een afdeling klantenservice. De processen zullen zodanig ingericht worden dat de klant op één centrale plaats geholpen kan worden. De raming bedraagt **SRD 2.000.000,-**.

0120 - Renovatie en nieuwbouw dienstwoningen

In 2025 zal het renoveren van dienstwoningen verder gestalte krijgen. In 2023 is reeds gestart met een deel van de woningen in het district Nickerie, en zijn de woningen van Zanderij voorzien van nutsvoorzieningen. In Albina zal verder gewerkt worden aan de dienstwoningen. De verdere oplevering van de douane dienstwoningen te Zanderij, Albina en Nickerie moet worden gerealiseerd. Ook het bouwen van nieuwe dienstwoningen ter vervanging van woningen die niet meer op een verantwoorde wijze te renoveren zijn, zal worden voortgezet. Hiervoor is er een bedrag van **SRD 2.000.000,-** begroot.

0218 - Capaciteitsopbouw Belasting Dienst

Het totaal begroot bedrag voor het programma 02 'Institutionele versterking' is **SRD 144.352.000,-**. Dit programma is als volgt opgebouwd:

Het Opleidingscentrum van Financiën coördineert en organiseert jaarlijks specifieke functionele opleidingen en trainingen, waarbij het personeel in de gelegenheid wordt gesteld deze te volgen. Voor 2025 zijn er opleidingen gepland, waarbij het personeel de tools wordt aangereikt de werkzaamheden kwalitatief beter en efficiënter te kunnen uitvoeren. Enkele van de opleidingen die zullen worden opgestart zijn; instroomcursus, btw-trainingen, Taalvaardigheidscursussen, Controletechnieken, Commiezen en Verificateur. Er zullen ook workshops en managementtrainingen worden verzorgd. De lopende opleidingen 2023 zullen ook voortgang vinden. Het totaal begroot bedrag is **SRD 8.102.000,-**.

0219 - Mordernisering/verzelfstandiging van de belastingorganisatie

De Belastingdienst zal in 2025 verdere invulling geven aan een Semiautonome organisatie. Ter uitvoering hiervan zal de organisatiestructuur worden gewijzigd naar een moderne functionele organisatie. Het begroot bedrag is **SRD 136.250.000,-**. Het binnenhalen van expertise om invulling te geven hieraan is ook opgenomen.

0506 - Nieuw automatisering belastingstelsel, alsmede onderhoud van het Douane stelsel en

Het compleet vervangen van het automatiseringssysteem van de Belastingdienst wordt in 2025 voortgezet. Er zal verdere upgrading c.q. Vernieuwing plaatsvinden van o.a. het Asycuda-systeem van de Douane. De werkzaamheden hiervoor zijn reeds opgestart. De nieuwe scans op de Jules Sedney Haven en op ons Internationaal Luchthaven zullen middels technische assistentie uit het buitenland geüpgraded, en tevens ook verzekerd worden. Dit nieuw systeem moet ervoor zorgdragen dat de staatsinkomsten verder naar boven gaan.

Onderhoud, upgrade en verzekeringen van het Asycuda-systeem en de scans vallen onder dit programma. Het begroot bedrag is **SRD 5.000.000,-**.

Het totaal begroot bedrag voor het programma 16 'Financieel economisch' is **SRD 10.000.000,-**. Dit programma is als volgt opgebouwd:

Het heeft ook tot doel de grote informele sector bij te laten dragen in het geheel. Om de voorbereidingen vlot te laten verlopen en een goede start te maken per 1 januari 2025, zullen er veel kosten gemaakt worden.

1622 - Implementatie en uitvoering van de Belasting Toegevoegde Waarde (BTW)

Voor de uitvoering van dit programma is er **SRD 10.000.000,-**. Er is een bestaande missive die doorloopt naar 2025, waaruit de kosten betaald dienen te worden.

1802 - Beveiliging kantoorgebouwen Belastingen

Om de veiligheid van het personeel en de klanten te waarborgen zullen in en rondom de gebouwen van de verschillende belastingcentra camera- en elektronische apparaten worden aangebracht. Hiervoor is er een bedrag van **SRD 500.000,-** uitgetrokken. Er vindt ook particuliere beveiliging plaats bij het Oud-Ambassade gebouw aan de Dr. Sophie Redmonstraat, het Centraal Belastingkantoor en het Directoraat Belastingen zelf.

Toelichting op de prestatie en resultaat indicatoren

Beleidsgebied: Economisch				
Programma	Doel Programma	Gerealiseerd Beleid 2023	Verwachte Beleidsresultaten per eind 2024	Verwachte Beleidsresultaten per eind 2025
Programma: 01 Infrastructurele werken				
0119. Renovatie en nieuwbouw kantoorgebouwen	De kantoorgebouwen moeten in goede staat verkeren, teneinde de werksfeer te verhogen en de dienstverlening naar de klant toe te vergroten.	Vanwege veranderde inzichten met betrekking tot het in ontvangst nemen van contante middelen, hebben de renovaties geen voortgang gevonden. Werkzaamheden nieuwbouw kantoor Dienst Invoerrechten en Accijnzen bijna afgerond. Het Centraal Belastingkantoor is aan de buitenzijde volledig gerenoveerd. Zo ook de schuttingen de garage. DE verlichting dient dringend aangepakt te worden. Het terrein is in de avonden volledig donker.	Aanvang gemaakt met renovatiewerkzaamheden en nieuwbouw klantenservice Voorbereidingswerkzaamheden m.b.t. nieuw Belastingkantoor opgestart Oplevering Nieuw kantoorgebouw Dienst Invoerrechten en Accijnzen. De verlichting van het terrein van het Centraal Belastingkantoor zal worden aangepakt. Er zullen lampen in alle hoeken worden geplaatst. Renovatie van het dak van het Centraal Belastingkantoor zal plaatsvinden.	Verhuizing naar het oud Amerikaanse Ambassadegebouw aan de Dr. Sophie Redmonstraat. Het samenvoegen van diverse belastingorganisaties teneinde een beter uitvoerbeleid te bewerkstelligen. Inrichting, verhuizing en Ingebruikname Nieuw kantoorgebouw Dienst Invoerrechten en Accijnzen. Huisvesting van de diverse afdelingen van de Inspectie en het Ontvangkantoor Invoerrechten en Accijnzen naar het nieuw gebouw moet een feit zijn. Het dak van het Centraal Belastingkantoor is vernieuwd.
0120. Renovatie en nieuwbouw dienstwoningen	Gelet op de aard v/d dienst is het vereist dat het personeel gedetacheerd wordt naar de districten. De dienstwoningen moeten in goede staat verkeren, waardoor het detachingsbeleid kan worden voortgezet,	Geplande Renovaties aan dienstwoningen hebben geen voortgang kunnen vinden vanwege gewijzigde regels. Er zijn onderhoudswerkzaamheden verricht aan enkele	Inventaris maken van de status van de dienstwoningen. Fase 1 van de renovatie van dienstwoningen uitgewerkt en gestart met de daadwerkelijke renovaties.	Aanvang fase 2 van de renovatie van dienstwoningen in Albina en Nickerie. Het totaal aantal dienstwoningen t.b.v. de Douane op Zanderij is in gebruik.

	teneinde de dienstverlening naar de gemeenschap te blijven garanderen.	dienstwoningen in Nickerie. De woningen in Albina en Zanderij moeten aangepakt worden. Hiervoor zal er een plan ontwikkeld worden.	Richtlijnen op papier gezet m.b.t. het beheer van dienstwoningen. Oplevering van de renovatie nieuwe dienstwoningen te Zanderij. Renovatie van het dak van het Centraal Belastingkantoor zal plaatsvinden.	Opnieuw herstart van renovatie cq. onderhoud van de dienstwoningen in Albina, Zanderij en Nickerie.

Programma: 02 Institutionele versterking

0218. Capaciteits-opbouw	Het aanbieden en/of verzorgen van specifieke functionele opleidingen en trainingen met het doel het personeel instaat te stellen haar werkzaamheden efficiënter uit te kunnen voeren.	Voortzetting dienst specifieke opleidingen. Bestaande opleidingen worden geëvalueerd. Nieuwe trainingen aanbieden aan het personeel	Continuering van de gespecialiseerde trainingen binnen het directoraat. Er zijn trainingen verzorgd aan het personeel voor het effectiever en efficiënter participeren.	Versterkte organisatie aan de hand van het uitgevoerd opleidingsbeleid. Continu werken aan het upgraden van de prestatie indicatoren o.b.v. beleidsinzichten.
0219. Modernisering/verzelfstandiging van de belasting-organisatie	De belastingdienst moderniseren. Consultant aangetrokken voor de modernisering van het belastingstelsel.	Start opmaak nieuwe organisatiestructuur wordt vastgesteld. Werkprocessen worden beschreven conform nieuwe organisatiestructuur. De activiteiten i.h.k.v. de overgang naar een Belastingautoriteit zijn door de consultant opgepakt. Modernisering van het belastingstelsel is in volle gang. Hierbij is de BTW als eerste gerealiseerd.	Werving en selectie voor de nieuwe organisatie conform een semi-autonome belastingorganisatie is opgestart. Modernisering van de BTW en de LB is een feit. Startsprong vernieuwen IB processen.	Voortgang van de activiteiten i.h.k.v. de overgang van de Belastingdienst naar een Belastingautoriteit moet een feit zijn. Modernisering van de BTW, LB en IB is een afgerond door de aangetrokken consultant.

Programma: 05 ICT (Automatisering)

0506. Nieuw automatisering belastingstelsel, alsmede onderhoud v/h douane stelsel en scans	De dienst voorzien v/e effectief en efficiënt systeem, dat de werkzaamheden vergemakkelijkt, maar meer nog de ontvangsten verhoogd.	Installatie v/e datanetwerk in het Belastingkantoor te Nickerie Uitbreiden en verlengen van licenties t.b.v. het ASYCUDA-World project. Aanschaf containerscans en contract getekend voor de service en onderhoud. Training voor gebruik Sigtag afgerond	Online filing voor de belastingmiddelen loonbelasting en BTW zijn aangevraagd en afgerond. Scans worden bij de verschillende grensposten ingezet en in gebruik genomen.	De vernieuwing van het automatiseringssysteem en het opzetten en inwerkingtreden van de scans zal in proces zijn. Opzetten van een externe controle unit voor controle op gebruik van scan-apparatuur op de diverse posten.

			Voortzetting onderhoud van de datanetwerken	
Programma: 16 Financieel Economisch				
De Belasting over de Toegevoegde waarde (BTW) is per 1 januari 2023 ingevoerd.	De bedoeling is om meer opbrengsten te genereren voor de overheid voor het uitvoeren diverse programma's.	Realisatie van een vermeerderde inning dan de Omzetbelasting. Modernisering van het aangifte traject van de BTW. Opvoeren van de controle op registratie en aangifte.	Controle op registratie en aangifte opgepakt. Uitbreiding van de controle team BTW. Aanpak huisvesting gestart.	Juiste inning BTW is een feit. Volledig ingericht controle team waarbij vervoer en huisvesting in orde is.
1604. Fiscale Controle Binnenland	Fiscale controle van de sectoren die in het Binnenland operationeel zijn.	Een multidisciplinaire operatie uitwerken. Taskforce samenstellen.	Taskforce vanwege gebrek aan middelen niet samengesteld in 2023. In 2024 wordt het weer aan de orde gebracht. Belastingaangiftes Binnenland controleren en acties uitvoeren.	Voortzetting fiscale controles en bevordering van de compliance. Controle op kleinschalige mijnbouw, houtsector, toerisme sector verhogen in samenwerking met de ministeries.
1605. Introductie nieuwe belastingwet- en regelgeving	Fiscale wet- en regelgeving aanpassen ten einde aan te sluiten aan moderne wet – en regelgeving.	Nieuwe wetten worden geconcipieerd Stakeholders meetings worden gehouden Communicatie over nieuwe conceptwetten vindt plaats.	Goedkeuring en Invoering nieuwe wetten	Modernisering van fiscale wet- en regelgeving e.e.a. in het kader van de hervorming
Programma: 18 Veiligheid en Beveiliging				
1802. Beveiliging kantoorgebouwen Belastingen	De belastingdienst is de grootste ontvanger v/d Staat. Uit hoofde van deze verantwoordelijkheid is het doel de veiligheid v/h personeel en de klanten te waarborgen.	Camera's worden in en buiten het gebouw geplaatst. Veiligheidsmannen zorgen voor de veiligheid van het personeel en de klanten in het totaal gebouw.	Veiligheid wordt opgevoerd. Plaatsing van camera's en alarmsysteem daadwerkelijk uitvoeren.	Moderne veiligheidsvoorzieningen geplaatst.

Titel III : Middelenbegroting

Bedragen x SRD 1.000

Kosten categorie	Omschrijving	Realisatie 2023	Vermoedelijk beloop 2024	Raming 2025	Raming 2026	Raming 2027	Raming 2028
Titel III	Ontvangsten	23.321.481	25.369.740	35.119.933	33.046.970	34.338.698	35.738.068
51	Lopende Inkomsten	23.321.481	24.229.916	32.829.883	31.002.421	32.209.738	33.507.459
51010	Inkomsten Belasting (Inclusief Loonbelasting) Natuurlijke personen	12.076.278	11.114.000	13.531.000	14.207.550	14.917.928	15.663.824

51020	Vermogens Belasting	4.996	30.000	5.891	6.068	6.250	6.437
51021	Huurwaarde Belasting	3.370	30.000	6.026	6.207	6.393	6.585
51030	Loterijbelasting	7.405	5.627	12.365	12.736	13.118	13.512
51031	Dividend belasting	878.392	10.000	1.518.676	572.781	589.964	607.663
51032	Casino Belasting	54.909	57.000	91.087	93.820	96.634	99.533
51034	Bronbelasting	33.857	38.000	40.633	19.100	19.100	19.100
51130	Omzetbelasting	623.380	325.251	25.933	20.000	15.000	10.000
51140	Accijns op Alcohol vrije dranken	206.478	283.238	242.307	254.422	267.143	280.501
51141	Accijns op Gedistilleerd	85.850	249.264	208.032	218.434	229.355	240.823
51142	Accijns op Bier	175.053	330.000	241.009	253.059	265.712	278.998
51143	Accijns op Rooktabak en Sigaretten	243.733	270.681	252.531	227.674	239.057	251.010
51161	Verbruiksbelasting op motorbrandstoffen	542.407	750.000	2.753.767	1.986.524	2.085.851	2.190.143
51162	Belasting op Publieke gemakkelijkheden	13.022	11.709	13.413	14.084	14.788	15.527
51170	Invoerrechten	3.273.733	4.322.816	5.146.497	4.841.074	5.083.128	5.337.284
51171	Uitvoerrechten op hout	470.118	690.995	732.271	768.885	807.329	847.695
51173	Statistiekrechten	238.990	261.335	275.194	275.527	289.304	303.769
51175	Belasting op toegevoegde waarde (BTW)	4.389.511	5.450.000	7.733.251	7.224.476	7.263.684	7.335.055
53	Niet Belasting Middelen	0	689.824	983.951	1.012.566	1.045.378	1.092.848
53111	Consent en deviezenrecht	0	600.000	860.424	903.445	930.549	977.076
53129	Ontvangsten inzake In-, Uit- en Doorvoer van goederen	0	15.600	7.556	7.783	8.016	8.257
53131	Entrepotgelden	0	1.000	500	500	500	525
53176	Aanvraag restitutie	0	2	7	7	7	8
53177	Opbrengst Nummerplaten	0	4.078	8.803	9.067	9.339	9.806
53202	Fiscale boeten, vervolgingskosten etc.	0	3.144	6.567	6.764	6.967	7.176
53204	Diverse meeropbrengsten uhv veilingen	0	1.000	100.094	85.000	90.000	90.000
53508	Export fee Vis	0	65.000	0	0	0	0
55	Inhoudingen	0	450.000	1.306.100	1.031.983	1.083.582	1.137.761
55003	Ontvangen AOV premie	0	450.000	1.306.100	1.031.983	1.083.582	1.137.761

Toelichting:**Lopende Inkomsten****51010 - Inkomsten Belasting (Inclusief Loonbelasting) Natuurlijke personen**

Het totaal begroot bedrag voor 510 de directe belastingen is **SRD 15.205.678.000,-**. Deze ontvangsten zijn als volgt opgebouwd:

De ontvangsten worden begroot op **SRD 13.531.000.000,-**. De ontvangsten hier betreffen belastingen op het inkomen van personen en lichamen. In 2025 zal met een effectieve heffings-en inningsbeleid getracht worden de compliance op te voeren en te verbeteren. Het inningsbeleid zal worden aangescherpt en er zullen meer controles worden uitgevoerd. Dit beleid moet ervoor zorgen dat de raming wordt gerealiseerd. Ook de inkomsten uit olie, gas, hout en goud zullen middels opgevoerde controle en een sectorale benadering ervoor moeten zorgen dat de inkomsten worden verbeterd.

51020 - Vermogens Belasting

Vermogensbelasting is begroot op **SRD 5.891.000,-**. Dit betreft een belasting die wordt geheven op het zuiver vermogen van een belastingplichtige. Verbetering van de heffing en inning zal het gewenste inkomen moeten realiseren. Communicatie en educatie hieromtrent wordt opgevoerd.

51021 - Huurwaarde Belasting

Dit artikel is begroot op **SRD 6.026.000,-**. Als grondslag van deze belasting geldt de huurwaarde van gebouwen. In 2025 zal de hertaxatie in de districten worden voortgezet.

51030 - Loterijbelasting

Dit is een belasting die wordt geheven op alle in Suriname aangelegde of gehouden loterijen, waarvan op grond van de "Loterijenwet 1939" vergunning is verleend. Voor 2025 is een bedrag van **SRD 12.365.000,-** geraamd.

51031 - Dividend belasting

De dividendbelasting is een directe belasting welke geheven wordt van degenen, die rechtstreeks of door middel van certificaten gerechtigd zijn aandelen in, en winstbewijzen en winstdelende obligaties van binnen Suriname gevestigde naamloze vennootschappen, commanditaire vennootschappen op aandelen en andere vennootschappen te verhandelen, welke kapitaal geheel of ten dele in aandelen is verdeeld. Gelet op het verloop van de dividendbelasting wordt voor 2025 een bedrag begroot van **SRD 1.518.676.000,-**.

51032 - Casino Belasting

Casinobelasting is voor het begrotingsjaar 2025 begroot op **SRD 91.087.000,-**. Een belasting geheven op het bieden van de gelegenheid tot deelneming aan hazardspelen in Suriname. De belasting wordt geheven op het aantal van de geplaatste speelautomaten en of speel tafels, die zich bevinden in een voor het publiek toegankelijke ruimte of inrichting, waarbij de gelegenheid bestaat tot deelneming aan een spel. Vanwege wijziging van het tarief laatstelijk zullen inkomsten hoger liggen dan 2024.

51034 - Bronbelasting

Een belasting van 15% over Service Fee. De verwachting voor 2025 is **SRD 40.633.000,-**.

51130 – Omzetbelasting

Het totaal begroot bedrag voor 511 de indirecte belastingen is **SRD 17.624.204.000,-**. Deze ontvangsten zijn als volgt opgebouwd:

Dit middel is voor het begrotingsjaar 2025 geraamd op **SRD 25.933.000,-** De reden hiervoor is dat per 1 januari 2023 de OB is komen te vervallen, maar er zullen naheffingsaanslagen plaatsvinden over de laatste vijf (5). De BTW is per 1 januari 2023 ingevoerd

51140 - Accijns op Alcohol vrije dranken

Accijns op alcoholvrije dranken is een belasting geheven op alcoholvrije dranken zoals limonade, frisdrank, spuitwater, vruchten- en groentesappen. De inkomsten zullen naar verwachting **SRD 242.307.000,-** bedragen in 2025.

51141 - Accijns op Gedistilleerd

Dit is een belasting geheven op gedistilleerd en op andere alcoholhoudende dranken. Toename in controle en wijziging van de regeling met betrekking tot de accijnszegels moet resulteren in ontvangsten van **SRD 208.032.000,-** voor het dienstjaar 2025.

51142 - Accijns op Bier

Accijns op bier is een belasting geheven ter zake:

- de levering van hier te lande bereid bier;
- de invoer van bier.

De geraamde inkomsten voor 2025 bedragen **SRD 241.009.000,-**.

51143 - Accijns op Rooktabak en Sigaretten

Accijns op tabaksproducten en sigaretten is een belasting geheven terzake van:

- de levering van hier te lande vervaardigde rooktabak en/of sigaretten;
- de invoer van rooktabak/ sigaretten.

De geraamde inkomsten voor 2025 bedragen **SRD 252.531.000,-**.

51161 - Verbruiksbelasting op motorbrandstoffen

Deze belasting wordt geheven op ingevoerde motorgasoline en andere daarmee gelijkgestelde motorbrandstoffen. Er zijn nog geen afspraken gemaakt om deze belasting wederom te innen. Er vindt nog schuldcompensatie plaats, maar dat kan gaandeweg het jaar 2024 veranderen. Het voorlopig bedrag voor 2025 is begroot op **SRD 2.753.767.000,-**

51162 - Belasting op Publieke gemakkelikheden

Belasting op publieke gemakkelikheden is een belasting geheven op voordrachten, vertoningen, voorstellingen of uitvoeringen en alle bijeenkomsten, onverschillig van welke aard of benaming, zo wel afzonderlijk als verenigd waartoe aan het publiek, tegen betaling toegang wordt verleend. De belasting bedraagt 25% van de verkoopwaarde der uitgegeven toegangsbewijzen. De geraamde inkomsten bedragen voor 2025

SRD 13.413.000,-.

51170 - Invoerrechten

Dit middel wordt geïnd bij de invoer van goederen. Voor 2025 is **SRD 5.146.497.000,-** geprojecteerd.

51171 - Uitvoerrechten op hout

Één van de doelstellingen van het ministerie is het helpen verlichten van de sociale noden van kwetsbare groepen in de samenleving. Onder sociale noden kunnen worden verstaan sociale situaties waarbij een individu of organisatie behoefte heeft aan hulpverlening ter oplossing van een sociaal vraagstuk. Deze hulpverlening kan geschieden in materiële/immateriële zin of het verstrekken van een financiële tegemoetkoming. De raming is begroot voor SRD 732.271.000,-.

Alvorens de doelgroep van bovengenoemde sociale gevallen te ondersteunen zal het ministerie een sociaal rapport opstellen welke zal dienen als leidraad voor de beoordeling c.q. goedkeuring van de ingekomen aanvraag. In het sociaal rapport worden criteria gehanteerd als inkomen, de aard en de urgentie van het sociaal vraagstuk en de maatschappelijke relevantie. Het ministerie zal zich beijveren om ingekomen aanvragen voor ondersteuning te onderwerpen aan een nauwgezette screening.

De raming voor Schenkingen voor het dienstjaar 2025 is SRD 1.000.000,-.

51173 - Statistiekrechten

Eveneens als de invoerrechten, wordt ook dit middel geïnd bij de invoer van goederen. Het tarief is 0,5% van de CIF-waarde. Voor 2025 is een bedrag van **SRD 275.194.000,-** te verwachten.

51175 - Belasting op toegevoegde waarde (BTW)

Voor de BTW is er een bedrag begroot van **SRD 8.122.161.000,-**. Voor een realistische raming is het uitgangspunt de voorlopige cijfers. Het is de bedoeling dat met de BTW er meer inkomsten zullen zijn. Dit is een voorlopige calculatie op basis van voorlopige consultaties. De prognoses hierbij kunnen naarmate het jaar 2025 aanklopt gaan aanpassen.

Restituties BTW

Ondernemers hebben het recht om restitutie btw aan te vragen. Dit wil zeggen dat er van het totaal ontvangen btw, een deel terug wordt betaald aan de ondernemer. Er is besloten dit tot uiting te laten komen in de begroting middels het opbrengen van een raming voor de uitbetaling. Bij restitutie BTW wordt ingeval van de voor de aftrek in aanmerking komende belasting meer bedraagt dan de in het tijdvak verschuldigd geworden belasting, het verschil terugbetaald. Dit middel is voor 2025 geraamd op **SRD - 388.910.000,-**.

Niet Belasting Middelen**53111 - Consent en deviezenrecht**

Dit betreft vergoedingen welke orden geheven met betrekking tot transacties ter zake van de in- en uitvoer van goederen. Voor dit middel is de projectie **SRD 860.424.000,-** voor 2025.

53129 - Ontvangsten inzake In-, Uit- en Doorvoer van goederen

Dit is begroot op **SRD 7.556.000,-** voor 2025. Dit betreft vergoedingen die moeten worden betaald als de douane bepaalde wettelijke voorgeschreven handelingen moet verrichten bij de in, uit- en doorvoer van goederen.

53131 - Entrepotgelden

Dit middel is begroot op **SRD 500.000,-**. Voor opslag in publieke entrepot wordt entrepotrecht geheven.

53176 - Aanvraag restitutie

Dit middel is begroot op **SRD 7.000,-**. Aanvraag restitutie betreft kosten voor restitutie van betaalde indirecte belastingen.

53177 - Opbrengst Nummerplaten

Nummerplaten rij- en voertuigen betreft de vergoeding voor de aanschaf van nummerplaten, in voorraad bij de Ontvanger. Momenteel hebben wij slechts de personenvoertuigen in voorraad. De verwachting voor 2025 is gesteld op **SRD 8.803.000,-**.

53202 - Fiscale boeten, vervolgingskosten etc.

Het betreft hier boetes die worden opgelegd als er misstanden worden ontdekt vóór betaling. Hiervoor is een bedrag van **SRD 6.567.000,-** geraamd.

53204 - Diverse meeropbrengsten uhv veilingen

welke niet ondergebracht kunnen worden onder een indirect middel; te denken valt aan de meeropbrengst van een veiling. Dit artikel is voor 2025 begroot op **SRD 98.906.000,-**.

Inhoudingen**55003 - Ontvangen AOV premie**

Het totaal begroot bedrag voor 53 en 55 de niet belastingmiddelen is **SRD 2.288.851.000,-**. Deze ontvangsten zijn als volgt opgebouwd:

Dit middel is voor 2025 begroot op **SRD 1.306.100.000,-**. De AOV-premie betreft de ontvangen premies van de loontrekkers, ondernemers en zelfstandige beroepen. Vanwege de Corona Pandemie was de aangifte van IB en AOV drastisch gedaald. Middels goede wetgeving en controle moeten de ontvangsten weer toenemen naar het niveau van 2019 en hoger.

Directoraat Ontwikkelingsfinanciering**Titel I : OPERATIONELE UITGAVEN**

Bedragen x SRD 1.000

Kosten categorie	Omschrijving	Realisatie 2023	Vermoedelijk beloop 2024	Raming 2025		Raming 2026	Raming 2027	Raming 2028
		<i>Uitgaven</i>	<i>Uitgaven</i>	<i>Verplichtingen</i>	<i>Uitgaven</i>	<i>Uitgaven</i>	<i>Uitgaven</i>	<i>Uitgaven</i>
Titel I	OPERATIONELE UITGAVEN	6.531	10.562	14.776	14.776	10.928	10.903	10.903
61	Lopende Uitgaven (Operationele)	6.531	10.512	14.226	14.226	10.928	10.903	10.903
610	Lonen en salarissen	4.845	5.800	10.406	10.406	7.416	7.416	7.416
611	Sociale premies	462	580	1.050	1.050	742	742	742
612	Gebruik van goederen en diensten	1.194	4.082	2.745	2.745	2.745	2.745	2.745
616	Sociale Uitkeringen	30	50	25	25	25	0	0
62	Kapitaal Uitgaven (investerings)	0	50	550	550	0	0	0
620	Inventaris	0	50	550	50	0	0	0
621	Transport middelen	0	0	0	500	0	0	0

Toelichting:**Lopende Uitgaven (Operationele)****610 - Lonen en salarissen**

Voor het dienstjaar 2025 is er **SRD 10.406.000,-** uitgetrokken voor de lonen en salarissen. De totale bezetting van het Directoraat Planning en Ontwikkelingsfinanciering medio 2024 bedraagt 36 medewerkers, waarvan 6 mannelijke- en 30 vrouwelijke medewerkers met een gemiddelde leeftijd van 45 jaar en een gemiddelde loonsom van SRD 9.906,-. Het ziekteverzuim over de periode januari 2024 t/m mei 2024 is 10.14 %. In deze periode is er sprake van een instroom van 2 personeelsleden en een uitstroom van 1 personeelslid.

610 - Lonen en salarissen

Kosten categorie	Omschrijving	Raming
61001	Ambtelijk salaris	9.145.607
61002	Vakantietoeslag	366.876
61013	Functionele toelagen	720
61014	Persoonlijke toelagen	4.500
61016	Gezinstoelagen en Kinderbijslag	37.500
61019	Overige Toelagen	203.907
61020	Telefoonvergoeding	83.963
61021	Representatievergoeding	282.758
61023	Vervoersvergoeding	244.688
61024	Overige vergoedingen	35.480
Totaal		10.406.000

611 - Sociale premies

De bijdragen van de overheid aan de ambtenaren ten behoeve van het Pensioenfonds en het Staatsziekenfonds komen ten laste van deze codering. De sociale premies voor het dienstjaar 2025 zijn geraamd op **SRD 1.050.000,-**.

611 - Sociale premies

Kosten categorie	Omschrijving	Raming
61101	Werkgeverslasten pensioenfonds	451.000
61102	Werkgeverslasten Staatsziekenfonds	599.000
Totaal		1.050.000

612 - Gebruik van goederen en diensten

Het Gebruik van goederen en diensten voor het dienstjaar 2025 is geraamd op **SRD 2.745.000,-**. Onder deze code worden de operationele kosten van het directoraat geboekt, belangrijke onderdelen zijn onderhoud gebouwen, automatisering, bewaking, kantoorbenodigdheden enz.

612 - Gebruik van goederen en diensten

Kosten categorie	Omschrijving	Raming
61208	Binnenlandse reiskosten	1.500
61209	Binnenlandse verblijfskosten	2.000
61210	Buitenlandse reiskosten	300.000
61211	Buitenlandse verblijfskosten	500.000
61215	Kantoormiddelen (papier, pennen etc.)	72.500
61216	Kopieer	20.800
61217	Drukwerk & grafisch materiaal	7.500
61219	Onderhoud meubilair en Inventaris	30.000
61221	Vergaderkosten	45.000
61222	Verbruiksgoederen (cartridge en diskettes)	200.000
61223	Onderhoudskosten automatisering	10.000

61224	Licenties en programmakosten	10.000
61226	Advertenties en Bekendmakingen	1.500
61230	Overige kantoorkosten	7.500
61234	Onderhoud van gebouwen en terreinen	100.000
61235	Verbouwingen	125.000
61238	Telefoon uitgaven	20.000
61240	Water	20.000
61242	Overige kosten Gebouwen en terrienen	75.000
61244	Representatie (nationale en internationale vertegenwoordigingen	25.000
61245	Abonnementen en Vakliteratuur	1.000
61247	Schoonmaak	62.500
61250	Bewaking	835.200
61251	Voeding	16.000
61253	Vrachtkosten en Porti	7.000
61259	Nationale en Internationale manifestaties w.o. cultuur en sport	5.000
61263	Overige Algemene Kosten	25.000
61283	Huur van voertuigen	20.000
61284	Onderhoud en exploitatie dienstvoertuigen	200.000
Totaal		2.745.000

616 - Sociale Uitkeringen

De sociale uitkeringen houden verband met de hogere klasse ligging en verpleging in geval van hospitalisatie en medische kosten voor personen die hiervoor in aanmerking komen. Er is een bedrag van **SRD 25.000,-** geraamd.

616 - Sociale Uitkeringen

Kosten categorie	Omschrijving	Raming
61611	Lig- en Verpleegkosten	10.000
61612	Poliklinische Kosten	5.000
61614	Overige Medische Kosten	10.000
Totaal		25.000

Kapitaal Uitgaven (investeringen)

620 - Inventaris

De aanschaffingen in 2025 betreffen de aanschaf ter vervanging van inventaris w.o. printers. Er is een bedrag van **SRD 50.000,-** geraamd.

620 - Inventaris

Kosten categorie	Omschrijving	Raming
62001	Kantoorinrichting	50.000
Totaal		50.000

621 - Transport middelen

Voor de aanschaf van één transportmiddel is een bedrag van **SRD 500.000,-** geraamd.

621 - Transport middelen

Kosten categorie	Omschrijving	Raming
62102	Auto's	500.000
Totaal		500.000

TITEL II : PROGRAMMA'S

Bedragen SRD 1.000

Kosten Categorie	Programma's	Realisatie 2023	Vermoedelijk beloop 2024	Raming 2025		Raming 2026	Raming 2027	Raming 2028
		<i>Uitgaven</i>	<i>Uitgaven</i>	<i>Verplichtingen</i>	<i>Uitgaven</i>	<i>Uitgaven</i>	<i>Uitgaven</i>	<i>Uitgaven</i>
TITEL II	PROGRAMMA'S	373.054	4.323.161	6.219.030	6.219.030	123.543	133.577	143.861
09	<i>Subsidie en Bijdragen</i>	28.078	76.791	82.465	82.465	120.168	130.202	140.486
0901	Stichting Planbureau	13.606	26.791	23.137	23.137	31.669	32.239	32.749
0926	Algemeen Bureau voor de Statistiek (ABS)	14.472	50.000	59.328	59.328	88.499	97.963	107.737
16	<i>Financieel Economisch</i>	344.976	4.246.370	6.136.565	6.136.565	3.375	3.375	3.375
1606	Sociaal Economische Ontwikkeling	41	17.834	13.190	13.190	0	0	0
1608	Sociaal Economische Raad	0	4.500	1.500	1.500	3.375	3.375	3.375
1623	Fiscal Sustainability Program for Economic Development	344.935	4.224.036	6.121.875	6.121.875	0	0	0

Toelichting : Programma's

0901 - Stichting Planbureau Suriname

Doelstelling:

Het identificeren, ontwikkelen, coördineren en ondersteunen van nationale plannen ter ontwikkeling en bevordering van de immateriële en materiele welvaart in Suriname.

Wijze van financiering:

De Stichting Planbureau ontvangt subsidie van de Staat.

Beleidsintensivering 2025

Het werkprogramma van de Stichting Planbureau Suriname voor het dienstjaar 2025 vloeit voort uit het OP 2022-2026 en de jaarlijkse planning van de te halen doelstellingen, de geplande resultaten en de activiteiten. De voortgang van de uitvoering is direct afhankelijk van enerzijds de ter beschikking gestelde middelen uit de overheidsbegroting en anderzijds de vorderingen van de hervormingen die het Planbureau in staat zouden moeten stellen andere bronnen van financiering aan te trekken. Dit laatste is dus direct gerelateerd aan de fondsen die beschikbaar zijn voor het SPS-beleidsprogramma 'Hervorming en versterking van het Nationaal Planapparaat'. Op het stuk van de ter beschikkingstelling van de fondsen voor de uitvoering van het werkprogramma is er niet veel vooruitgang geboekt aangezien structureel slechts de personele kosten in de begroting beschikbaar gesteld worden. Met de beschikbare menskracht zijn een aantal kernresultaten wel gehaald. Voor wat betreft de hervorming van het nationaal planapparaat

kan de eerste uitvoeringsfase van deze ontwikkelingsuitkomst afgesloten worden met de resultaten die de SPS in de eerste helft van 2024 opgeleverd heeft. Het gaat om de afkondiging van het ontwerp Staatsbesluit Planraad, het Ontwerp Staatsbesluit Effectievere en efficiëntere Ontwikkelingsplanning en de interne hervorming van het Planbureau. Na herbevestiging door de onlangs aangetreden Regering van deze geleverde resultaten kan de uitvoering voor eind 2024 zijn beslag krijgen.

Daarnaast zijn in het goedgekeurd OP 2022-2026 de volgende projecten die rechtstreeks door het Planbureau uitgevoerd moeten worden, aangezien deze voorwaardenscheppend zijn voor de verdere uitwerking van langere termijn ontwikkelingsstrategieën en doelstellingen. Opgemerkt moet worden dat werkprogramma's waarmee in 2022 een aanvang gemaakt, maar waarvan de uitvoering door geen of onvoldoende financiële middelen praktisch ernstig gestagneerd zijn, opnieuw geprogrammeerd worden voor uitvoering in de periode 2025-2026.

Er is een bedrag van **SRD 23.137.000**, - geraamd.

0926 - Algemeen Bureau voor de Statistiek (ABS)

Doelstelling:

Het ABS heeft ten doel:

- a. de Surinaamse en de internationale gemeenschap te voorzien van deugdelijke statistieken, die inzicht geven in de sociale, culturele, demografische en economische situatie en ontwikkeling in Suriname.
- b. Het coördineren van alle statistische activiteiten die in Suriname plaatshebben, inzonderheid van de betrekkingen tussen de diverse overheidsinstanties die activiteiten ontplooiën op statistiekgebied.
- c. Het ondersteunen van de opleiding van statistici en het verzorgen van voorlichting op statistisch gebied ter handhaving, uitbreiding en verbetering van het statistiekwezen in Suriname.

Wijze van financiering:

Het ABS ontvangt subsidie van de Staat.

Beleidsintensiveringen voor 2025

Evenals vorig jaar gaat het ABS van start met de geplande interventies, trainingen, workshops en meetings. De volgende zaken zijn tentatief gepland. Voor vele activiteiten wordt erop gerekend dat de CARICOM, de UN (in feite diverse UN-organisaties), CARTAC en zelfs de meer welvarende statistiekbureaus (bijv. INEGI van Mexico), PRASC (Canada) en de Wereldbank voor financiering zullen zorgdragen. Er is een bedrag van **SRD 59.328.000**, - geraamd.

1606 - Sociaal Economische Ontwikkeling

Doelstelling:

De overheidbijdrage aan ontwikkelingsprojecten.

Wijze van financiering:

Hierbij kan het gaan om verplichtingen opgenomen in overeenkomsten met ontwikkelingspartners w.o. kosten van accountantscontrole of eigen bijdrage aan de uitvoering van de projecten.

Beleidsintensiveringen voor 2025

1. De leningsovereenkomst tussen de Republiek Suriname en de Agence Française de Development (AFD) van 15 mei 2015 ter ondersteuning van de watersector in Suriname, waarbij de kosten t.b.v. de accountantscontrole door Suriname zullen worden betaald. Met de Paris Club is reeds overeenstemming bereikt over de herschikking van de schuldenlast. Met Frankrijk (AFD), een van de lidlanden van de Paris Club heeft er ook een schuldherschikking plaatsgevonden en is intussen tussen Frankrijk en Suriname de schuldherschikkingsovereenkomst getekend.

Op basis hiervan is reeds een aanvang gemaakt met de opstart van de AFD projecten en zal de accountantscontrole ook worden uitgevoerd. Voor het jaar 2025 is de eigen bijdrage aan de AFD geraamd op SRD 436.400,-.

2. De schenkingsovereenkomst tussen de Republiek Suriname en de Caribbean Development Bank ter waarde van USD1.380.000,- voor de uitvoering van het Basic Needs Trust Fund (BNTF10). Het doel van deze schenking is het terugdringen van armoede en het beschermen van kwetsbare groepen middels het financieren van ontwikkelingsprojecten gericht op de verbetering van toegang tot basis sociale en economische diensten, ontwikkelingsmogelijkheden, verbetering van de waterhuishouding en leefomstandigheden van gemeenschappen met lage inkomens.

In verband met het BNTF 10 programma zijn acht (8) projecten geselecteerd welke zijn ingediend door gemeenschappen welke verspreid zijn over heel Suriname. De geselecteerde projecten zijn intussen aangepast naar zeven (7). De uitvoering van enkele projecten is reeds van start gegaan en zal in 2025 worden voortgezet.

Conform deze schenkingsovereenkomst bedraagt de eigen bijdrage voor dit programma gedurende de vier jaren de tegenwaarde van het bedrag USD 195.366,-.

Voor het jaar 2025 is de eigen bijdrage aan het BNTF geraamd op SRD 637.600,-

De bijdrage lastens de schenking van de CDB voor het jaar 2025 is begroot op SRD 12.116.000,-.

Er is een bedrag van **SRD 13.190.000,-** voor beide projecten geraamd.

1608 - Sociaal Economische Raad

Doelstelling:

De SER heeft tot taak (a) het bevorderen van een goede afstemming van bij het sociaaleconomisch beleid betrokken belangen van overheid en maatschappelijke groepen, gericht op sociale rust en economische stabiliteit;

(b) het bevorderen van een goede maatschappelijke werkzaamheid en een duurzame ontwikkeling van het sociaaleconomisch leven van daarbij betrokken maatschappelijke groepen gericht op sociale rechtvaardigheid en economische groei.

De SER voert haar taken uit middels overleg en het verstrekken van adviezen.

Wijze van financiering:

De SER ontvangt subsidie van de Staat en ressorteert onder de begroting van het Directoraat Planning en Ontwikkelingsfinanciering.

Ingevolge de Wet SER worden de middelen tot dekking van de bij begroting toegestane uitgaven voor de helft gefinancierd middels het heffen van opcenten via de Kamer van Koophandel en Fabrieken in Suriname en de andere helft ten laste van de begroting van Financiën.

Voordat het heffen van opcenten krachtens de Handelsregisterwet kan plaatsvinden, dient deze wet eerst gewijzigd te worden.

Tot op heden is de wet niet aangepast. Het proces voor wijziging van de Handelsregisterwet zal door het ministerie van Economische Zaken, Ondernemerschap en Technologische Innovatie worden ingezet. Er is een bedrag van **SRD 1.500.000,-** geraamd.

Beleidsintensiveringen voor 2025

De SER zal op verzoek van de regering en of op eigen initiatief adviezen verstrekken aangaande complexe sociale - en economische vraagstukken die zich voordoen in de samenleving.

1623 - Fiscal Sustainability Program for Economic Development

Dit programma betreft de uitvoering van urgente en prioritaire projecten en activiteiten die binnen verschillende sectoren zullen worden uitgevoerd. De raming die hiervoor is begroot is **SRD**

6.121.875.000,- .

Tabel 2 Toelichting op de prestatie en resultaat indicatoren

OP- Beleidsgebied: Economisch

Programma	Doel Programma	Gerealiseerd Beleid 2023	Verwachte Beleidsresultaten per eind 2024	Verwachte Beleidsresultaten per eind 2025
Programma: 09 Subsidies en Bijdragen				
0901. Stichting Planbureau Suriname (SPS)	Het identificeren, ontwikkelen, coördineren en ondersteunen van nationale plannen ter ontwikkeling en bevordering van de immateriële en materiele welvaart in Suriname.	• paper: “Milieuverkenningen”, paper “Verkenningen en de huidige status van de Ruimtelijke Ordening” • position papers voor de volgende beleidsgebieden: Transport; Fysieke Infrastructuur; Wegen en Ontwatering; Elektriciteitsvoorziening; Drinkwatervoorziening; Ruimtelijke Ordening; Grondbel • paper: “Milieuverkenningen”, paper “Verkenningen en de huidige status van de Ruimtelijke Ordening” • position papers voor de volgende beleidsgebieden: Transport; Fysieke Infrastructuur; Wegen en Ontwatering; Elektriciteitsvoorziening; Drinkwatervoorziening; Ruimtelijke Ordening; Grondbeleid; Milieubeleid; Agrarische Productie; Regionale Ontwikkeling; Decentralisatie. • Het Nationaal Jaarplan 2024 (NJP 2023), uit de reeks jaarplannen die moeten voortvloeien uit het MOP 2022-2026 • Opmaken planningsproces United Nations Country Implementation Program (UNCIP) • Publikatie Sociale verkenningen 2015-2021. Het 1^e concept is in december 2022 afgerond. In 2023 komt de finale versie uit. • Training en begeleiding Ministeriële Plan Units (MPU's) • Nationale Database Ontwikkelingsprojecten (NDOP) • Project Template obv RBM-principes • Monitoringsrapportage uitvoering ontwikkelingsprojecten en	• Training en begeleiding van de Ministeriële Plan Units (MPU's) en plannings afdeling van de District Commissariaten in Result Based Management en Policy Analysis in samenwerking met Ontwikkelingspartners UNICEF en Catalyst plus • Voortgangsrapportage inzake uitvoering ontwikkelingsprojecten en specifiek van het Meerjaren Ontwikkelingsplan 2022-2026 (MOP 2022-2026) • het Nationaal Jaarplan 2025 • Voorbereiding opname Districtplannen in de Nationale Database voor ontwikkelingsprojecten: bouw module Districtprojecten in NDOP, Infosessies ten behoeve van de DC's, training en begeleiding counterpart werken in de module • Versterking plancapaciteit districten • Verbetering van het BBP-model Het werken aan value chains van de sectoren veeteeltsector, houtsector, ICT. • De Unicef zal voor de staf van SPS een 5 daagse training verzorgen in het gebruik van een software programma R programming. Ook zal Unicef helpen met de editing van de publikatie Sociale verkenningen 2015-2022. • Outlook 2024-2025 • finale versie rapport “Deep dive in Suriname's SPS for children, adolescent and adults over 2015-2023 • Ned. vertaling rapport “Deep dive in Suriname's SPS for children, adolescent and adults over 2015-2023 • Voorbereiding project met IDB over Training in sectorale input output modellen. • Training toepassing van opgedane kennis in de training van 2023 in “public finance and value for child sensitive social protection in Guyana en Suriname”. • Het ordenen van de gescande kaarten en het opmaken	• Training en begeleiding van de Ministeriële Plan Units (MPU's) en plannings afdeling van de Districten in Result Based Management en Policy Analysis. • Upgrade van de Nationale Database voor Ontwikkelingsprojecten • Monitoringsrapportage uitvoering ontwikkelingsprojecten en specifiek van het Meerjaren Ontwikkelingsplan 2022-2026 (MOP 2022-2026) • Start Evaluatie Meerjaren Ontwikkelingsplan 2022-2026 (MOP 2022-2026) • het Nationaal Jaarplan 2026 • Publikatie Sociale verkenningen 2016-2022 • het monitoren van de macro-economische en sociale ontwikkelingen en het updaten van de projecties van macro-economische en sociale indicatoren • -Training sectorale input-output modellen • - Outlook 2025-2026 • voorbereidingen voor de vijfde editie van de Structuur Analyse Districten • een Regionaal Ontwikkelings Programma voor het Coroniegebied worden opgesteld • Scannen materiaal bibliotheek • Fotografie restant kaarten

		specifiek van het Meerjaren Ontwikkingsplan 2022-2026 (MOP 2022-2026) • Scannen materiaal bibliotheek • Scannen kaart materiaal	van een catalogus met zoekfunctie. • Regionaal Ontwikkelings Programma voor het Coroniegebied wordt opgesteld. • Opstellen wet Transfer Pricing • Opstellen wet Co-investment fund • Opmaken kaarten tbv West Suriname • Fotografie restant kaarten	
0926. Algemeen Bureau voor de Statistiek (ABS)	Het ABS heeft ten doel de Surinaamse en de internationale gemeenschap te voorzien van deugdelijke statistieken, die inzicht geven in de sociale, culturele, demografische en economische situatie en ontwikkeling in Suriname.	<u>Sociale Divisie</u> Het Statistisch Jaarboek 2020/2021/2020 is in dec 2023 gelaunchd. De Demografische Data publicatie 2018-2021 is in feb 2023 gelaunchd. Bevolkingsstatistieken (Midjaarlijkse schatting 2022, beschikbaar augustus 2023) De Verkeers- en Vervoersstatistieken publicatie 2018 -2021 is in juni 2023 gelaunchd De publicatie Huishoudens in Suriname (ParWan) 2017-2019 is in sept 2023 gelaunchd. Dataverzameling regulier HHO geëindigd in december 2023 <u>WOP Divisie</u> De Klimaatstatistieken publicatie is in Augustus 2023 gelaunched. Basis Indicatoren 2023-I is in februari gelaunchd en Basis Indicatoren 2023-II in Juli 2023	11e Milieustatistieken Pub launch gepland voor dec Basis Indicatoren 2024-I is in februari gelaunchd Basis Indicatoren 2024-II is gepland voor juli Geselcteerde Statistieken over Vrouwen en Mannen in Suriname 2023 in maart 2024 gelaunchd	Statistisch Jaarboek 2021-2023 (mrt) Statistisch Jaarboek 2024 (dec) Labour Force Survey estimates 4^e kw. Bevolkingsstatistieken (Mid Year Population 2024 in jul) Verkeers- en Vervoerstatistieken 2021-2024 (juni) Huishoudens in Suriname (geselecteerde indicatoren), 2020-2023 gepland voor sep Start dataverzameling regulier HHO Basis Indicatoren 2025-I gepland voor juli Basis Indicatoren 2025-II gepland voor dec. Geselecteerde Statistieken over Vrouwen en Mannen 2025 gepland voor 4^e kw

		Economische Divisie	Het MWA rapport “Methoden en technieken ter vaststelling en bestrijding van armoede in Suriname” is in April 2024 gelaunched en is ook op de ABS website zowel in het Nederlands als in het Engels.		E-GDDS updates op maandbasis t.b.v het IMF De publicatie, Economische Statistieken gepland voor aug/sep Handelsstatistieken 2022- 2 ^e kw. 2025 (Pub)* Sept 2025 Nationale Rekeningen (sheets) BBP 2024, in Aug/Sep’25 CPI beschikbaar op maandbasis.																																																										
		E-GDDS updates op maandbasis t.b.v het IMF																																																													
		De publicatie, Economische Statistieken 2018-2022 is in september 2023 uitgegeven.	E-GDDS updates op maandbasis t.b.v het IMF																																																												
		Handelsstatistieken 2018-3de kwartaal 2022 is in Juni 2023 gelaunchd.	EKS/EJS (data) Aug/Sep 2024																																																												
		Nationale Rekeningen (sheets) BBP schattingen 2018-2022 is op 1 september 2023 gepubliceerd.	Handelsstatistieken data op kwartaalbasis																																																												
		Arbeidsplaatsen Data 2018-2022, uitgegeven in November 2023.	Nationale Rekeningen (sheets) BBP 2023, in Aug/Sep’24																																																												
		CPI beschikbaar op maandbasis	CPI beschikbaar op maandbasis.																																																												
		<table><tr><th colspan="2">Publicatie 2023 CPI data (realisatie)</th></tr><tr><td>Dec’22</td><td>24 jan’23</td></tr><tr><td>Jan’23</td><td>22 feb’23 (23 feb)</td></tr><tr><td>Feb’23</td><td>22 mrt 23</td></tr><tr><td>Ma’23</td><td>25 apr 23 (26 apr)</td></tr><tr><td>Apr’23</td><td>23 mei 23</td></tr><tr><td>Mei’23</td><td>22-Jun-23</td></tr><tr><td>Jun’23</td><td>21-Jul-23</td></tr><tr><td>Jul’23</td><td>22-Aug-23</td></tr><tr><td>Aug’23</td><td>22-Sep-23</td></tr><tr><td>Sep’23</td><td>24 okt 23</td></tr><tr><td>Okt’23</td><td>22-Nov-23</td></tr><tr><td>Nov’23</td><td>21-Dec-23</td></tr><tr><td>Dec’23</td><td>24-Jan-24</td></tr></table>	Publicatie 2023 CPI data (realisatie)			Dec’22	24 jan’23	Jan’23	22 feb’23 (23 feb)	Feb’23	22 mrt 23	Ma’23	25 apr 23 (26 apr)	Apr’23	23 mei 23	Mei’23	22-Jun-23	Jun’23	21-Jul-23	Jul’23	22-Aug-23	Aug’23	22-Sep-23	Sep’23	24 okt 23	Okt’23	22-Nov-23	Nov’23	21-Dec-23	Dec’23	24-Jan-24	<table><tr><th colspan="2">CPI sheets</th></tr><tr><th>Data van</th><th>Komt uit</th></tr><tr><td>Dec’23</td><td>24 jan’24</td></tr><tr><td>Jan’24</td><td>23 feb’24</td></tr><tr><td>Feb’24</td><td>22 mrt 24</td></tr><tr><td>Ma’24</td><td>24-Apr-24</td></tr><tr><td>Apr’24</td><td>22 mei 24</td></tr><tr><td>Mei’24</td><td>21-Jun-24</td></tr><tr><td>Jun’24</td><td>23-Jul-24</td></tr><tr><td>Jul’24</td><td>22-Aug-24</td></tr><tr><td>Aug’24</td><td>24-Sep-24</td></tr><tr><td>Sep’24</td><td>22 okt 24</td></tr><tr><td>Okt’24</td><td>22-Nov-24</td></tr><tr><td>Nov’24</td><td>20-Dec-24</td></tr><tr><td>Dec’24</td><td>24-Jan-25</td></tr></table>		CPI sheets		Data van	Komt uit	Dec’23	24 jan’24	Jan’24	23 feb’24	Feb’24	22 mrt 24	Ma’24	24-Apr-24	Apr’24	22 mei 24	Mei’24	21-Jun-24	Jun’24	23-Jul-24	Jul’24	22-Aug-24	Aug’24	24-Sep-24	Sep’24	22 okt 24	Okt’24	22-Nov-24	Nov’24	20-Dec-24	Dec’24	24-Jan-25
		Publicatie 2023 CPI data (realisatie)																																																													
		Dec’22	24 jan’23																																																												
Jan’23	22 feb’23 (23 feb)																																																														
Feb’23	22 mrt 23																																																														
Ma’23	25 apr 23 (26 apr)																																																														
Apr’23	23 mei 23																																																														
Mei’23	22-Jun-23																																																														
Jun’23	21-Jul-23																																																														
Jul’23	22-Aug-23																																																														
Aug’23	22-Sep-23																																																														
Sep’23	24 okt 23																																																														
Okt’23	22-Nov-23																																																														
Nov’23	21-Dec-23																																																														
Dec’23	24-Jan-24																																																														
CPI sheets																																																															
Data van	Komt uit																																																														
Dec’23	24 jan’24																																																														
Jan’24	23 feb’24																																																														
Feb’24	22 mrt 24																																																														
Ma’24	24-Apr-24																																																														
Apr’24	22 mei 24																																																														
Mei’24	21-Jun-24																																																														
Jun’24	23-Jul-24																																																														
Jul’24	22-Aug-24																																																														
Aug’24	24-Sep-24																																																														
Sep’24	22 okt 24																																																														
Okt’24	22-Nov-24																																																														
Nov’24	20-Dec-24																																																														
Dec’24	24-Jan-25																																																														
BPI beschikbaar op kwartaalbasis	BPI beschikbaar op kwartaalbasis																																																														
BPI data, (realisatie)	BPI sheets																																																														
<table><tr><th>Data over</th><th>Komt uit</th></tr><tr><td>2019.1-2023.1</td><td>Apr-23</td></tr><tr><td>2019.1-2023.2</td><td>Juli 2023</td></tr><tr><td>2019.1-2023.3</td><td>Okt 2023</td></tr></table>	Data over	Komt uit	2019.1-2023.1	Apr-23	2019.1-2023.2	Juli 2023	2019.1-2023.3	Okt 2023	<table><tr><th>Data over</th><th>Komt uit</th></tr><tr><td>2023.1-2024.1</td><td>Apr 2024</td></tr><tr><td>2023.2-2024.2</td><td>Juli 2024</td></tr></table>		Data over	Komt uit	2023.1-2024.1	Apr 2024	2023.2-2024.2	Juli 2024																																															
Data over	Komt uit																																																														
2019.1-2023.1	Apr-23																																																														
2019.1-2023.2	Juli 2023																																																														
2019.1-2023.3	Okt 2023																																																														
Data over	Komt uit																																																														
2023.1-2024.1	Apr 2024																																																														
2023.2-2024.2	Juli 2024																																																														
		BPI sheets																																																													
		<table><tr><th>Data over</th><th>Komt uit</th></tr><tr><td>2024.1-2025.1</td><td>25-Apr</td></tr><tr><td>2024.2-2025.2</td><td>Juli 2025</td></tr></table>	Data over	Komt uit	2024.1-2025.1	25-Apr	2024.2-2025.2	Juli 2025																																																							
Data over	Komt uit																																																														
2024.1-2025.1	25-Apr																																																														
2024.2-2025.2	Juli 2025																																																														

		2019.1-2023.4	Jan-24	2023.3-2024.3	Okt 2024	2024.3-2025.3	Okt 2025
				2023.4-2024.4	25-Jan	2024.4-2025.4	26-Jan
		Survey's (Kleine Bedrijven Onderzoek en International Comparison Program 2024 Kleine Bedrijven Onderzoek jaarlijks gepland voor mei (niet gerealiseerd vanwege "budget cut")		Kleine Bedrijven Onderzoek jaarlijks gepland voor mei (niet gerealiseerd) vanwege uitvoer ICP2024 International Comparison Program 2024 gepland voor 2e kw. 2024- 4e kw. 2025): Prices, Gov., Rent, Machinery & Equipment (M&E), Education, Construction and Household Volume. Household Consumption (HHC prices) wordt steeds uitgevoerd in elke middelste maand van een kwartaal, 1 ^e ronde uitgevoerd van 20 - 31 mei 2024 in Paramaribo, Wanica, Saramacca, Para en Commewijne. Het aantal items voor deze ronde was 366 waarbij voor elk 4 prijsopnames zijn gedaan. 2 ^e rond is gepland voor aug (484 items) en 3 ^e ronde voor november 2024 (391 items). Costruction gepland voor 4 ^e kw. M&E gepland voor 3 ^e en 4 ^e kw. Rent voro 3 ^e kw en Education voor 4 ^e kw.		Kleine Bedrijven Onderzoek gepland voor apr/mei HHC prices 4 ^e ronde gepland voor febr 2025 (229 items) Construction gepland voor 1 ^e kw, Rent gepland voor 2 ^e kw, Household Volume en Gov. voor 3 ^e kw.	
		Censuskantoor Stakeholdersmeeting i.v.m. Census vragenlijst in aug 2023		Listingswekzaamheden t.b.v. Census-9 uitgevoerd jan – mei 2024 in Paramaribo, Wanica, Saramacca, Nickerie, Coronie, Para, Marowijne en Commewijne. Verder uitvoering: - Pilot - Training van Trainers - Training van veldwerkers - Census basistelling - Census natelling - Census Post Enumeration Survey (PES) - Data verwerking		Census-9 Publicatie Voorlopige en Landelijke Resultaten 1 ^e -4 ^e kw	

Programma: 16 Financieel Economisch

1606. Sociaal Economische Ontwikkleing	De overheidsbijdrage aan ontwikkelingsprojecten.			
1608. Sociaal Economische Raad	De SER heeft tot taak o.a. het bevorderen van een goede afstemming van bij het sociaaleconomisch beleid betrokken belangen van overheid en maatschappelijke groepen, gericht op sociale rust en economische stabiliteit; binnen- en buitenland.	De zittingstermijn van de SER is in september 2022 verlopen.	Vorbereiding instelling en benoeming van de leden SER.	Adviezen aangaande economische/sociale probleemvraagstukken.
1623. Fiscal Sustainability for Economic Development	de uitvoering van urgente en prioritaire projecten en activiteiten die binnen verschillende sectoren zullen worden uitgevoerd.	Binnen dit programma zijn er verschillende projecten en activiteiten uitgevoerd en nog in uitvoering met een positieve impact voor de economische ontwikkeling. Deze betreffen onder andere: - De hoognodige schuldaflossingen in het kader van de schuldherschikkingen met de diverse internationale financiële partners. - De financiering van het Landelijk Woningbouw Programma. - Het opzetten van de zonne-energie plant dorp ten behoeve van de Puketi cluster. - Aanschaf van medisch apparatuur ten behoeve van de inrichting poli oogheelkunde AZP. Afdeling Hartchirurgie. - Renovatie van de afdeling EHBO AZP - Aanschaf medisch apparatuur alsook renovatie ten behoeve van de Hospitaal Neonatale High Care Unit - Gemeenschapsprojecten - Sociaal programma via religieuze organisaties voor minder draagkrachtigen. - Aanschaf van dienstvoertuigen ten	-Aflossingen van diverse achterstanden w.o. contributies en schuldaflossingen. De uitvoering van urgente projecten ten behoeve van de verschillende sectoren zoals gezondheid, veiligheid, onderwijs, infrastructuur, productie, agrarisch, energie, water, communicatie, sport, huisvesting. Hierbij worden enkele projecten opgenoemd: -Aanschaf machines tbv de rijstboeren in Nickerie; - opzetten van een Markoesa verwerkingsfaciliteit; - aanschaf equipment, opzetten tuinbouwkassen, opzetten rijstverwerkings unit, bedrijfsklaar leveren en opzetten van een aantal Lo-Liftpompen, aanleggen irrigatie network t.b.v het Ministerie van Landbouw, Veeteelt en Visserij -Uitvoering waterleiding project t.b.v. de SWM. -Aanschaf van medisch apparatuur voor t.b.v het Ministerie van Volksgezondheid. ('s Lands Hospitaal, het Diakonessenhuis en het Academisch Ziekenhuis Suriname). -Financiering geneesmiddelen t.b.v. het Bedrijf Geneesmiddelen Voorziening Suriname. -Upgrading en renovatie van de Spoedeisende Hulp en het	Voortzetting van de uitvoering van de projecten zoals opgenoemd onder "Verwachte beleidsresultaten per eind 2024".

		behoefte van KPS ter verhoging van de veiligheid. - Financiering van de NOFA het fonds ter stimulering van de agrarische sector. - Produktie Krediet Fonds ter ondersteuning van de productie sector. - Renovatie van de Wakaypompen voor een optimale irrigatie voor agrarische doeleinden. - Fysieke upgradering scholen project Binnenland. - Financiering van het project "Wroko Foe Mek Moni", waarbij landelijk, personen in de gelegenheid worden gesteld om een vak te leren met de bedoeling hen zelfredzaam te maken.	Radiotherapeutisch Centrum Suriname van het AZP. -Aanschaf ambulances. -Aanschaf computers t.b.v de Regionale Gezondheidsdienst Suriname. -Renovatie en bouw brandweerkazernes, - Aanschaf van blusvoertuigen, - Fysieke upgradering scholen project Binnenland. -Upgrading ADEK campus en afbouw studentenfaciliteiten. -Financiering zonne-energie project Djoemoe en Botopasi t.b.v. het Ministerie van Natuurlijke Hulpbronnen. -Renovatie en uitbreiding logeergebouwen, multifunctioneel gebouw, afbouw doorgangshuizen, bouw betonnen loopbruggen t.b.v. het Ministerie van Regionale Ontwikkeling en Sport. -Rehabilitatie diverse wegen in Paramaribo, Wanica en Saramacca. Bestrijding wateroverlast t.b.v. het Ministerie van Openbare Werken. -Uitvoering Landelijk Woningbouw Programma.	

Titel III : Middelenbegroting

Bedragen x SRD 1.000

Kosten categorie	Omschrijving	Realisatie 2023	Vermoedelijk beloop 2024	Raming 2025	Raming 2026	Raming 2027	Raming 2028
Titel III	Ontvangsten	0	6.493.607	6.133.991	0	0	0
52	Schenken/ Donormiddelen	0	11.485	12.116	0	0	0
52212	Overige donaties	0	11.485	12.116	0	0	0
53	Niet Belasting Middelen	0	122	0	0	0	0
53108	Overige inkomsten uit staatsbedrijven en -diensten	0	122	0	0	0	0
54	Leningsopbrengsten	0	6.482.000	6.121.875	0	0	0
54101	Inter American Development Bank ontvangen leningen	0	4.611.500	0	0	0	0
54110	Overige ontvangen leningen buitenland	0	1.870.500	6.121.875	0	0	0

Toelichting:**Scheningen/ Donormiddelen****52212 - Overige donaties**

Op 27 augustus 2021 is de schenkingsovereenkomst tussen de Republiek Suriname en de Caribbean Development Bank getekend voor een bedrag van USD1.380.000,- ten behoeve van Basic Needs Trust Fund (BNTF10), waarbij de eigen bijdrage is vastgesteld op USD 195,366. De totale kosten voor dit programma bedraagt USD 1.575.366. Het doel van deze schenking is het terugdringen van armoede en het beschermen van kwetsbare groepen middels het financieren van ontwikkelingsprojecten gericht op de verbetering van toegang tot basis sociale en economische diensten, ontwikkelingsmogelijkheden, verbetering van de waterhuishouding en leefomstandigheden van gemeenschappen met lage inkomens. Voor het jaar 2025 zal een bedrag van SRD 12.116.000,- uit de schenkingsovereenkomst worden getrokken ten behoeve van ontwikkelingsprojecten. De ontvangsten bedragen **SRD 12.116.000,-**.

54110 - Overige ontvangen leningen buitenland

De urgente en prioritaire projecten van het ministerie uit de verschillende sectoren zullen worden gefinancierd door de IDB. De raming hiervoor uitgetrokken is **SRD 6.121.875.000,-**.

Afdeling 7. Het Ministerie van Economische Zaken, Ondernemerschap en Technologische Innovatie

De Missie

Het Ministerie van Economische Zaken, Ondernemerschap en Technologische Innovatie (EZ) heeft een visionaire en leidende rol in de duurzame en innovatieve economische ontwikkeling, gericht op de verhoging van het nationaal en internationaal concurrentievermogen van Suriname voor welvaart en welzijn van de totale bevolking.

De Visie

Binnen vijf (5) jaar zal het Ministerie een transformatie ondergaan:

1. Naar een innovatief, professioneel en transparant ministerie;
2. Middels gericht beleid ter stimulering van innovatieve en concurrerende ondernemingen;
3. Door voorwaarden te scheppen voor het diversifiëren van de economie en verhogen van de productiviteit;
4. Door het faciliteren van export en het professionaliseren van economische diplomatie;
5. Middels toezicht en handhaven van eerlijke marktwerking;
6. Middels Inclusie: spreiding inclusieve private sector ontwikkeling.

Uitgaande van de Staatsbesluiten “Taakstelling Departementen” S.B. 1991 no. 58, zoals laatstelijk gewijzigd bij S.B. 2010 no. 174 en zoals laatstelijk gewijzigd bij S.B. 2016 No. 111) S.B. 2017 No. 11 d.d. 6 februari 2017 en S.B. 2017 No. 22 d.d. 20 februari 2017 en laatstelijk gewijzigd bij Presidentieel Besluit 2020 No. 141/2020 d.d. 16 juli 2020 zijn de volgende taken vastgesteld voor het Ministerie:

1. De bevordering van de binnen- en buitenlandse handel, waaronder het import- en exportbeleid, het een en ander in samenwerking met de daarvoor in aanmerking komende ministeries;
2. De aangelegenheden van handelspolitieke aard en het verlenen van invoer-, uitvoer- en deviezenvergunningen, het een en ander in samenwerking met de daarvoor in aanmerking komende ministeries;
3. Het beleid inzake beheersing van de kosten van levensonderhoud en het toezicht op handels-, industriële- en dienstverlenende activiteiten;
4. De vaststelling en beheersing van en de controle op prijzen, alsmede op de kwaliteitsnormen, het een en ander in samenwerking met de daarvoor in aanmerking komende ministeries;
5. Het industriebeleid en de bevordering van de industriële sector, met nadruk op de exportgerichtheid van deze sector;
6. Het ijkwezen en de waarborg van het gehalte van al dan niet bewerkt goud en zilver;
7. Het beleid ten aanzien van en de bevordering van ambachtelijke industrieën;
8. Het beleid ten aanzien van de industriële en intellectuele eigendommen ter bevordering van economische groei en ondernemerschap.
9. Het ondernemerschapsbeleid en het innovatiebeleid in de ruimste zin des woords, een en ander in samenwerking met de daarvoor in aanmerking komende ministeries.
10. Het monitoren en bevorderen van het concurrentievermogen, een en ander in samenwerking met de daarvoor in aanmerking komende ministeries.
11. Het stimuleren van de technologische innovatie.

De grondslag voor het uit te voeren beleid van het Ministerie van Economische Zaken, Ondernemerschap en Technologische Innovatie zal in 2025 gebaseerd zijn op:

1. De taken die het Ministerie van Economische Zaken, Ondernemerschap en Technologische Innovatie moet vervullen overeenkomstig de taakomschrijving vastgelegd bij het Besluit Taakomschrijving Departementen 1991 (S.B. 1991 no. 58, zoals laatstelijk gewijzigd bij S.B. 2010 no. 174 en zoals laatstelijk gewijzigd bij S.B. 2016 no. 111) S.B. 2017 No. 11 d.d. 6 februari 2017) en laatstelijk gewijzigd bij Presidentieel Besluit 2020 No. 141/2020 d.d. 16 juli 2020;

2. De nieuwe beleidsinzichten van de Regering Santokhi- Brunswijk uitgesproken in de jaarrede van het dienstjaar 2025 en de dienovereenkomstig door het Ministerie van Economische Zaken, Ondernemerschap en Technologische Innovatie geformuleerde missie, visie en doelstelling;
3. Het adviesrapport Integrale toetsing Bedrijfsmodel: Ministerie van Economische Zaken, Ondernemerschap en Technologische Innovatie middels de Performance Excellence Level 1 Scan For the Public Sector;
 - Verbeteren van het gemak van het doen van zaken (ease-of-doing-business).
 - Diversifiëren van de economie.
4. Het **Meerjaren Ontwikkelings Plan (MOP) 2022 - 2026** met hierin de strategische ontwikkelingsdoelen en uitkomsten die betrekking hebben op de beleidsgebieden van het Ministerie van Economische Zaken, Ondernemerschap en Technologische Innovatie en de strategische actiepunten voor het jaar 2025.

De beleidsgebieden van Min EZ met strategische doelen en uitkomsten gekoppeld aan het OP 2022-2026

BELEIDSPROGRAMMA'S	ONTWIKKELINGSDOELEN	UITKOMSTEN
Ontwikkeling Industriële sectoren (Code 0707)	1. Door de Surinaamse investeringsstrategie is de productie- en exportgroei in de periode 2022-2026 toegenomen, gedreven door de groei van de investeringen in bestaande en nieuwe ondernemingen, vooral in de prioriteitsregio's en -productieclusters, door lokale, internationale particuliere en publieke investeerders waardoor de economie meer gediversifieerd is.	1.1. Investeringsstrategie wordt ondersteund middels het voeren een effectief investeringspromotie programma met inachtneming van de investeringswetten en beleid dat de investeringen verhoogd naar geprojecteerde niveaus en waardoor de productie en export versneld groeien.
Ontwikkeling Ondernemersklimaat en Concurrentievermogen (Code 0709)	2. Stimuleren van lokale investeringen, lokale productie en imports substitutie middels een verbeterd gunstig klimaat voor particuliere investeringen en versterking van het concurrentievermogen van MKMO in het bijzonder 66. De financiële infrastructuur is van dien aard dat ze MKMOs, industrialisatie en de services sector stimuleert	2.1. Er zijn bijzondere financieringsmodaliteiten uitgewerkt voor speciale investeringsprojecten die voorwaardenscheppend zijn, zoals een industriepark en een Export-Import Bank.
		2.2. Het begrip MKMB is gedefinieerd volgens Surinaamse standaarden en gevalideerd door het Surinaams bedrijfsleven en overige stakeholders.
		2.3. Nieuw ondernemerschap wordt gestimuleerd en training en mentoring versterken de capaciteit van nieuwe ondernemers
		X.9 Financiering voor MKMO is aantrekkelijk

		2.5. Nieuw ondernemerschap wordt gestimuleerd om met betere producten te komen 2.6. Stijging van de inkomsten van KMO's die profiteren van projectondersteuning. 2.7. MKMO's leveren een bijdrage aan de economische bedrijvigheid
		Economische wet- en regelgeving zijn gemoderniseerd en faciliteren het ondernemers-, investerings- en handelsklimaat.
Handelsfacilitering (Code 1409)	3. De facilitering en regulering van de invoer, uitvoer en doorvoerhandel zal leiden tot efficiëntere afhandeling en verhoogde staatsinkomsten	3.1. Met de implementatie van de SESW is de administratieve afhandeling van de invoer, uitvoer en doorvoer van goederen efficiënter en transparanter (de afhandeling zal transparanter worden gezien deze digitaal plaatsvindt waarbij geen enkele stap van het proces wordt overschreden).
		3.2. Met de implementatie van de CSME is er èen regionale markt en economie ontstaan.
		3.3. De geïdentificeerde bedrijven zijn zodanig klaargestoomd dat zij de nodige capaciteit hebben om te exporteren naar de Europese Unie.
		3.4. Ondernemers kunnen via een online digitale platform regionale vrijstellingen aanvragen en afgehandeld krijgen en zijn tevens instaat om via dit platform hun lokaal geproduceerde goederen aan te bieden.
		Exporten naar regionale en internationale markten zijn toegenomen.
Handelsdiversificatie (Code 0708)	4. Suriname vergroot haar kansen op ontwikkeling van haar productie-, verdien capaciteit en welvaart van huidige en toekomstige generaties door participatie in het systeem van internationale handel en de regionale integratieprocessen (handelsdiversificatie)	4.1. Ondernemers hebben voldoende toegang tot specifieke technische informatie en de nodige begeleiding welke noodzakelijk is om in het globaliserende werelddeel te kunnen nemen aan de handel in goederen en diensten hetgeen leidt tot inkomstenverhoging alsook een verbetering van het zaken doen in Suriname - Ease of doing Business.
		4.2. De ratificatie en implementatie van het CARIFORUM - EU Economic Partnership en Agreement (EPA) en WTO TFA hebben geleid tot de beoogde handelsdiversificatie die van eminent belang is dat de handel met een van onze

		belangrijkste handelspartners nl. de EU, wordt gewaarborgd.
		4.3. Exporteurs zijn voorzien van de informatie over handelsverdragen en overeenkomsten met de nog op te zetten fysieke export desk (window)
Ontwikkeling innovatie Eco systemen (Code 0749)	5. Toegang te bieden tot de tools, kennis en de financiële middelen om te onderwijzen, te innoveren en uit te vinden met behulp van technologie en digitale fabricage zodat een ieder de kansen krijgt om zijn of haar idee te ontwikkelen en daardoor kansen creert om de levensonderhoud wereldwijd te verbeteren	5.1. Geïnteresseerden hebben toegang geboden gekregen tot de tools, kennis en de financiële middelen om te onderwijzen, te innoveren en uit te vinden met behulp van technologie en digitale fabricage
		5.2. Het innovatieklimaat is verbeterd.
		5.3. De efficiëntie en de toegankelijkheid van het zakelijke licentieproces is verbeterd door het bestaand systeem te herzien en een moderne 'web-based' en internationaal concurrerende versie te ontwerpen
Ontwikkeling alternatieve innovatie systemen (Code 0772)	6. Het promoten van alternatieve en betere energiemogelijkheden o.a. Solar adoption bij huishoudens om de overstap te maken van traditionele energy naar renewable energy.	6.1. Alternatieve en betere energie-mogelijkheden zijn gecreëerd en in gebruik.
Beleid Intellectuele eigendommen(Code 0750)	7. Surinamers zijn beter in staat hun kennis en cultuur commercieel aan te wenden door een modern Surinaams systeem van intellectuele eigendomsrechten dat in fasen operationeel wordt en waarmee enerzijds voldaan wordt aan de internationale verdragsverplichtingen maar ook Surinaamse belangen in de aangepaste wetgeving geïntegreerd zijn en een transitiefase is ingebouwd waarin, indien nodig, personen en bedrijven begeleid en ondersteund worden om aan de nieuwe regulering en normen te voldoen 6.Lokale producenten produceren en leveren een significant deel van de inputs, gebruikt bij de productie van primaire en gerelateerde industriële producten voor de internationale (export)markt.	7.1. Suriname heeft een modern systeem van intellectuele eigendomsrechten dat in fasen operationeel wordt en waarmee enerzijds voldaan wordt aan de internationale verdragsverplichtingen maar anderzijds a) personen en bedrijven begeleid en ondersteund worden in een transitie fase en b) Surinaamse belangen in de wetgeving geïntegreerd worden
		7.2. Promotie, training en begeleiding verband houdende met de inwerkingtreding van de wetgeving op Intellectuele Eigendommen stelt belanghebbenden beter in staat om naleving te doen
		Inbreng van belanghebbenden over de inhoud en nodige promotie begeleiding vergroten de kans op succesvolle aanneming en invoering van nieuwe wetten voor regeling en vastlegging van

		intellectueel eigendom en afkondiging en invoering vindt plaats op basis van een gepland schema (wet industrieel eigendom, auteursrecht, naburige rechten en rechten op traditionele kennis) De instituties noodzakelijk voor de uitvoering van de wetten op intellectueel eigendom, waaronder instituten belast met de registratie en bescherming hiervan, zijn operationeel en promoten respect voor intellectuele eigendommen
Beleid nationaal Kwaliteitsinfrastructuur(Code 0754)	8. Een significant deel van de lokale producenten zijn klaargestoomd om primaire en industriële producten te produceren en te leveren voor de internationale (export) markt	8.1. Incentieven en certificeringsprogramma om de verbinding van de voorwaarde scheppende sectoren met de primaire sectoren te stimuleren/faciliteren zijn operationeel en effectief
		8.2. Hervorming en versterking van instituten, organisaties en ondernemingen die belast zijn met regulerende, controlerende of voorwaarde scheppende functies in lokale markten zijn efficiënter en beter afgestemd op nationale sociale en economische doelen.
Beleid Interne Markt	9. Lokale markten functioneren efficiënter en resulteren in i) rechtvaardige, stabiele prijzen en ii) duurzame consumptie en productiepatronen	9.1. Bevordering van verantwoorde en duurzame consumptie en productie door bedrijven, consumenten alsook de overheid in het geheel keten.
		9.2. De regel- en normgeving, de instituties en de informatiesystemen die de toegang tot en de incentieven voor gedrag van consumenten bepalen op de lokale consumptie (deel)markt(en) zijn efficiënter en beter afgestemd op nationale sociale en economische doelen van onze bevolking
		9.3. Hervorming en versterking van instituten, organisaties en ondernemingen die belast zijn met regulerende, controlerende of voorwaarde scheppende functies in lokale markten zijn efficiënter en beter afgestemd op nationale sociale en economische doelen.
		9.4. Het beheersbaar houden van de kosten van levensonderhoud. Dit zal getracht worden door monitoring van de prijzen van basis- en strategische goederen en evenals de controle van prijzen van deze goederen in de winkels c.q. supermarkten. Het gecombineerd effect van ‘mainstreaming’ van mededingingsbeleid in de strategie en maatregelen van verschillende ministeries gericht op het versterken van concurrentie, bevordert positieve marktuitskomsten en verbetert de beloning voor innovatie, productiviteitsverhoging en marktefficiëntie. De daartoe aangewezen instituten nemen een
	5. Het mededingingsbeleid en de mededingingswetgeving optimaliseren; concurrentie op Surinaamse markten en toegenomen competitiviteit en productiviteit van bedrijven leiden tot macro-economische evenwichtsprijzen, wat positieve effecten heeft op de levensstandaard en loonniveaus.	

		gezamenlijke strategie aan voor het promoten van standaarden voor de industrie, exportbevordering en consumentenbescherming. Concurrentie in op Surinaamse markten, zoals ervaren door consumenten en ondernemingen, is merkbaar toegenomen mede als gevolg van het beleids- en actieprogramma, uitgevoerd door de instituten belast met de uitvoering van de mededingingswetgeving. De uitwerking, vastlegging en promotie van het mededingingsbeleid draagt bij tot aannname van de mededingingswetgeving door DNA en afkondiging door de President in de geplande periode.
Beleid Economische Wetgeving (1307)	10. Economische wet en regelgeving is gemoderniseerd en faciliteert het ondernemers, investerings- en handelsklimaat	10.1. Wettelijke regelingen zijn aangepast of ontwikkeld en werkt ondersteunend naar het bedrijfsleven toe.
Digitale informatiestromen (0535)	11. Het verbeteren van de informatiestroom naar interne en externe stakeholders middels het bouwen Website MINEZ voor gecoördineerde informatieverschaffing naar de stakeholders toe.	11.1. De informatiestroom naar interne en externe stakeholders is verbeterd en de dienstverlening is verbeterd en efficiënter.

5. De geïdentificeerde VN **Sustainable Development Goals (SDG's)**, waaronder de primaire SDG's die van toepassing zijn op het Ministerie van Economische Zaken, Ondernemerschap en Technologische Innovatie zijnde:
- ❖ Doelstelling 1: Beëindig armoede overal en in al haar vormen
 - ❖ SDG-doel 8: Goede werkgelegenheid en economische groei: Het bevorderen van duurzame, inclusieve en duurzame economische groei, volledige en productieve werkgelegenheid en fatsoenlijk werk voor iedereen.
 - ❖ SDG-doel 9: Innovatie en goede infrastructuur: Het bouwen van een veerkrachtige infrastructuur, het bevorderen van inclusieve en duurzame industrialisatie en innovatie.
 - ❖ SDG-doel 12: Verantwoord gebruik van hulpbronnen: Zorgen voor duurzame consumptie- en productiepatronen.

Hoewel alle 17 SDG's relevant zijn voor het te voeren beleid van het ministerie houden de 4 (vier) bovengenoemde direct verband met de taakstelling van het Ministerie van Economische Zaken, Ondernemerschap en Technologische Innovatie. Om de gewenste beleidsvisie uit te voeren heeft het ministerie de organisatiestructuur geherstructureerd naar 3 (drie) directoraten. Daarnaast zijn de noodzakelijke voorwaarden voor een succesvolle uitvoering van het economisch beleid als volgt:

- ✚ De modernisering van het institutioneel- en wettelijk kader ter verbetering van het ondernemings- en investeringsklimaat al dan niet in samenwerking met de daarvoor in aanmerking komende ministeries en instanties;
- ✚ Het ontwikkelen van een centraal HRM-beleid voor het totale ministerie d.m.v. het Baldrige Excellence methode ter versterking van de uitvoeringscapaciteit.

6. De prioriteiten van het ministerie, zoals die zijn opgenomen in appendix 3 van het document 'de Pre nationale dialogen' door de Regering.

Het uitgangspunt voor de begroting 2025 zal gebaseerd zijn op enkele beleidsinitiatieven van het jaar 2025, gegeven het feit dat de uitvoering van het beleid niet volledig is gerealiseerd en de nieuwe beleidsvoornemens vervat in het Regeerprogramma van de nieuwe regering.

Bijzondere beleidsaandacht zal geschonken worden aan productieontwikkeling en exportbevordering. De productie moet worden verhoogd om een betere basis te scheppen voor de economische ontwikkeling. De structuur van de importen moet veranderen. Er moet minder geïmporteerd worden voor consumptie en relatief meer voor de stimulering van eigen productie en export. Het Ministerie van Economische Zaken, Ondernemerschap en Technologische Innovatie zal de komende jaren een leidende rol in dit transformatieproces hebben, waarbij samen met relevante stakeholders substitutiegoederen zullen worden geïdentificeerd. Daarbij zal het ministerie een faciliterende rol innemen m.b.t. financieringsmodaliteiten voor bedrijven die de potentie hebben om consumptiegoederen lokaal te produceren. Voor de export van goederen (producten) dienen de voorwaarden aanwezig te zijn voor het produceren van goederen, in deze agrarische producten (primaire levensbehoeften), alsook grondstoffen, dit is de taak van het Ministerie van Landbouw, Veeteelt en Visserij. Voor de export van mineralen (goud, hout en olie) zal de verwerking van de mineralen de inkomsten doen verhogen, dit is een verantwoordelijkheid van het Ministerie van Natuurlijke Hulpbronnen. Voor de verhoging van de export is nodig een goede samenwerking om de overlappingsen in beleid te structuren om zodoende de inkomsten uit de export te verhogen. Dit betekent een herstructurering van de economie en een herverdeling van rol en taken van de overheid, huishoudens en de bedrijven.

Diversificatie van onze economie is een essentieel element van het nationale regeringsbeleid, gekoppeld aan een betere geografische spreiding met zonering van de economische activiteiten, gericht op duurzame structurele stabiliteit. Op economisch gebied staan wij aan de vooravond van het transformeren van het economisch denken, waarbij de private sector daadwerkelijk wordt gezien als de motor van economische groei en werkgelegenheid. Wat zou dit streven naar ontwikkeling concreet moeten inhouden? En wat is haalbaar en vooral hoe? Het is noodzakelijk duidelijke en strategische ontwikkelingskeuzen te maken en in te zetten op onze 'sterke kanten', terwijl de interne 'zwakten' worden aangepakt en obstakels voor de groei worden weggewerkt. De instituten nodig voor het plannen, uitvoeren en monitoren van de economische transformatie, modernisering van bestuur en sociale vooruitgang moeten worden versterkt. Dit 'nieuw en inclusief beleid' heeft diverse elementen en vereist betrokkenheid en samenwerking van zowel de publieke-, de private- en de wetenschapsector en het maatschappelijk middenveld.

Het beleid van het Ministerie van Economische Zaken, Ondernemerschap en Technologische Innovatie zal zich in het jaar 2025 concentreren op deze vier (4) prioriteitsgebieden met het doel de economische verdiencapaciteit i.c. verhoging van productie, handel en export t.b.v. economische groei te bevorderen, alsmede op de strategische ontwikkelingsdoelen.

De 4 prioriteitsgebieden zijn gericht op:

1. Initiëren van Economische Transformatie;
2. Verbeteren van het Ondernemingsklimaat;
3. Verbeteren van het Nationaal Concurrentievermogen;
4. Ordening en Regulering van de Binnenlandse markt

Schematische weergave van prioriteitsgebieden met nieuw beleidsgebieden

		KERNGEBIEDEN			
		<i>Initiëren van Economische Transformatie</i>	<i>Verbeteren van het Ondernemingsklimaat</i>	<i>Verbeteren van het nationaal Concurrentievermogen</i>	<i>Ordering en Regulering van de Binnenlandse markt</i>
	Ondersteunend beleid				
1	Ontwikkeling industriële sectoren	X	X	X	
2	Beleid Handelsdiversificatie	X	X		
3	Ontwikkeling Ondernemersklimaat en concurrentie vermogen		X	X	X
4	Ontwikkeling Innovatie ecosystemen	X	X	X	X
5	Ontwikkeling Alternatieve Innovatie Systemen	X	X	X	
6	Ontwikkelen beleid intellectueel Eigendom	X	X	X	X
7	Handelsfacilitering	X		X	
8	Onderzoek en Analyse	X			
9	Beleid Nationaal Kwaliteit Infrastructuur		X		X
10	Beleid Interne Markt		X	X	X
11	Beleid Economische wet en regelgeving	X	X		X
12	Digitale Informatiestromen	X	X	X	X

Het Economisch Ontwikkelingsbeleid van het ministerie zal binnen dit kader van de vier prioriteitsgebieden in 2025 verder worden voortgezet:

I. Initiëren van Economische Transformatie

De productiestructuur van Suriname is sterk afhankelijk van de input van buiten en waar vreemde valuta voor nodig zijn. In het beleidsprogramma “**ontwikkeling industriële sectoren**” wordt de focus gelegd op het scheppen van de basis facilitering voor het vergroten en diversificeren van de productiecapaciteit middels een ketenbenadering (value chain) waarbij nieuwe sectoren voor diversificatie van de productie geïdentificeerd wordt. In dit kader wordt het Suriname Competitiveness and Sector Diversification Project (SCSD) gefinancierd door de Wereldbank en het Agriculture Value chain project met een grant van de Caribbean Development Bank (CDB) uitgevoerd. Dit SCSD-project wordt samen met het ministerie van Natuurlijke Hulpbronnen uitgevoerd. Het ministerie van EZOTI voert component 2 uit.

Dit component richt zich op het verbeteren van managementcapaciteit bij Micro, Small, and Medium Enterprises (MSMEs), investeringen in productiviteit, upgraden en support van MSME's alsook grants en hervormingen van het investeringsklimaat.

Verwachte resultaten van het project zijn diversificatie van de economie, werkgelegenheid, verhoogde productie en exporten.

Dit component zal uitgevoerd worden middels:

Component 2a: Het project Suriname's Growth Enterprises ten behoeve van ondernemerschap om via business development support en matching grants export readiness te stimuleren. Het contract met de Suriname's Growth Enterprises technical services provider zal getekend worden in het laatste kwartaal van dit jaar. Binnen dit project zullen 160 Micro, Small, and Medium Enterprises geselecteerd worden voor business development support. Hiervan zullen 80 ook een matching grant (eigen bijdrage plus schenking) ontvangen. Dit project zal nog eens 70 bedrijven ondersteunen die in een waardeketen van 3-7 firms opereren. Het totaal directe begunstigde komt op 230 Micro, Small, and Medium Enterprises. Dit project zal resulteren in een 15% toename van inkomsten van Micro, Small, and Medium Enterprises die projectondersteuning zullen krijgen. Hiervan is 40% gereserveerd voor vrouwelijke ondernemers; en

Component 2b: Verbetering van wet en regelgeving en institutionele versterking voor de business climate. Hierbij zijn een 14-tal wettelijke en beleidshervormingen ter versterking van governance en concurrentievermogen van de geïdentificeerde industrieën (mining, agribusiness en toerisme) opgenomen. Het ministerie is voor dit jaar reeds gestart met aanpassingen van de secured transactions wet, de uitvoeringsbesluiten van de wet Bedrijven en Beroepen, mededingingswet en consumentenbeschermingswet.

In dit project zijn er ook middelen gealloceerd voor het Suriname Electronic Single Window (implementatie support) en Secured Transactions (wetgeving, training en awareness).

De lokale markt moet beter gericht zijn op de export, specifiek moet onze diaspora gezien worden als een exportmogelijkheid. Het transformeren van diaspora naar een afzetmarkt, waarbij de vraag naar Surinaamse producten voorzien moet worden, bedoeld op de verhoging van de lokale productie onder andere de niche producten. Voor het bewerkstelligen en garanderen van de markttoegang tot Nederland, die behoort tot de Europese Unie, is van eminent belang dat de CARIFORUM-EU Economic Partnership Agreement (EPA) wordt geratificeerd. Hoge prioriteit moet worden gegeven aan het ontwikkelen van een marktgerichte industrie. Het voornaamste doel waarop het industrieel ontwikkelingsbeleid zich dient te richten is op het diversifiëren van de Surinaamse economie gebaseerd op onze nationale potentie, waarbij wij ook weerbaar zullen zijn bij ingrijpende negatieve veranderingen op de wereldmarkt voor grondstoffen. De ontwikkeling van geïntegreerde economische zones zal o.a. resulteren in het faciliteren van ondernemers, Economische zonering, kostenbeheersing op het gebied van logistiek en infrastructuur, scheiding van woon en productiegebied. Het realiseren van het Industriepark te Paranam wordt een feit, een inspanning van de private en publieke sector.

Andere activiteiten voor verbetering ondernemersklimaat en versterking concurrentievermogen zijn het opzetten van een **Export desk** die informatie over handelsverdragen en overeenkomsten beschikbaar stelt aan de gemeenschap middels digitale kanalen alsook in hard copy. Deze export desk biedt de nodige assistentie aan lokale ondernemers in het proces om te geraken tot de export.

Vergroting van de exportcapaciteit heeft in deze beleidsperiode opnieuw hoge prioriteit. In dit kader wordt genoemd de samenwerkingen met de Caribbean Development Bank voor het 'export ready' maken van ondernemingen en met de Caribbean Export Development Agency (CEDA) voor bevordering van export van Surinaamse producten alsook bilaterale memorandum of understanding te tekenen en implementeren met de geïdentificeerde landen. Hiernaast zal er een jaarlijkse agenda 'gericht op potentiële exportmarkten' geformuleerd worden voor de participatie in regionale en internationale markten. Ook zullen mogelijkheden worden bekeken om in Suriname trade fairs te organiseren, een internationaal/ regionaal platform voor lokale ondernemers om zaken te kunnen doen met regionale partners.

II. Verbeteren van het Ondernemingsklimaat.

In het beleidsprogramma "**verbetering ondernemingsklimaat en versterking concurrentievermogen**" wordt de aandacht gevestigd op het creëren van een gunstige faciliterende omgeving voor de particuliere sector waarbij ondersteunende wetgeving waaronder de uitvoeringsbesluiten van de Wet Bedrijven en Beroepen, de Wet op de Jaarrekening, Wet op Zekerheidsrechten op roerende goederen, een platform voor Electronic Single Window, digitalisering van de aanvraag van bedrijfsvergunningen enzovoorts worden opgepakt. Immers, volgens de Wereldbank zijn Kleine en middelgrote ondernemingen (KMOs) de belangrijkste instrumenten om

werkgelegenheid, ontwikkeling van de waardeketen, groei en economische en sociale inclusie en veerkracht te bevorderen.

Voortzetting van de handelsfacilitering blijft nog van kracht. De uitvoering van het project voor de instelling van een Electronic Single Window for Trade is in een vergevorderd stadium en wordt thans na evaluatie met de goedkeuring van de Regering verder uitgevoerd. Importeurs, exporteurs en scheepvaartmaatschappijen kunnen via een centraal punt op een digitale manier vergunningen aanvragen. Dit is een belangrijk onderdeel van handelsfacilitering. De looptijd van deze aanvragen is thans teruggebracht naar één (1) dag en kan zelfs veel korter mits aan alle document vereisten voldaan is.

Eén van de verplichtingen die voortvloeien uit de World Trade Organization WTO/ Trade Facilitation Committee Agreement is het instellen van een Nationale Trade Facilitation Comite welke nu in uitvoerende fase is. Suriname moet dit verdrag nog ratificeren.

Tevens is het CARICOM Interactive Marketplace en Suspension procedure (CimSuPro) welke een virtuele marktplaats betreft waarop grondstoffen cq. Eindproducten kunnen worden aangeboden door de CARICOM lidlanden reeds geïmplementeerd. Deze database zal gelinkt worden met het platform voor kleine ondernemers, welke geheel past in het beleid van het Ministerie van EZ om productie bevordering te stimuleren. Tevens is CimSuPro het virtueel loket waar vrijstellingen (suspension) van invoerrechten kunnen worden aangevraagd. Dit heeft ertoe geleid dat de afhandelingstijden zijn ingekort en hierdoor kunnen de ondernemers kosten besparen. De handelsfacilitering doelt op het uiteindelijk transparant en voorspelbaar maken van onze grensoverschrijdende handel. Vergroting van de exportcapaciteit heeft in deze beleidsperiode opnieuw hoge prioriteit. In dit kader wordt genoemd de samenwerkingen met Caribbean Export en de Caribbean Development Bank voor het ‘export ready’ maken van ondernemingen en bevordering van export van Surinaamse producten alsook bilaterale MOU’s te tekenen en implementeren met de volgende geïdentificeerde landen (Guyana, Cuba, Rusland en Colombia). Hiernaast zal er een jaarlijkse agenda ‘gericht op potentiële exportmarkten’ geformuleerd worden waardoor de participatie in Regionale en Internationale markten uitgewerkt wordt op basis van afspraken.

Ondernemingen zijn de dragers van de economie en degenen die concurreren op de lokale en internationale markt. Hoe hoger hun revenues (return on investment), hoe hoger het nationaal welvaartsniveau kan zijn door gecreëerde banen, belastingen en de spil-over van hun economische activiteiten. Daarom voeren veel landen een beleid gericht op ondersteuning van kleine en startende ondernemers. Hoewel de overheid de taak heeft om een gunstige faciliterende omgeving te creëren zal zij ook moeten stimuleren dat er meer ondernemingen ontstaan. De ondernemingen moeten op hun beurt gebruik maken van moderne technologie, innovatie en onderlinge samenwerking met de wetenschapsector helpen bevorderen.

Het beleid dat het ondernemerschap moet bevorderen zal dan ook per doelgroep geconceptualiseerd en uitgewerkt worden. Dit leidend principe karakteriseert de nieuwe oriëntatie van het beleid rond het “bevorderen van het ondernemerschap”.

In samenspraak met de private sector wordt een duidelijk en efficiënt **KMO-beleid** gevoerd en verder ontwikkeld worden. Een van de hoofdbeleidsactiviteiten hierbij is de verdere ontwikkeling van het KMO Fonds. Het KMO Fonds heeft als doel facilitering vanuit de overheid op het gebied van toegang tot kredieten voor de (startende) micro en kleine ondernemingen en in het bijzonder de productieondernemingen en tevens productie ondersteunende ondernemingen.

Bij de ondersteuning en facilitering van KMO’s wordt extra aandacht geschonken aan begeleiding en ondernemerschapstrainingen (waaronder het schrijven van een Business Plan), marktinformatie en toegang tot financieringsmogelijkheden, toegang tot buitenlandse markten voor afzet van Surinaamse produkten enzovoorts. Er worden ondernemerschapstrainingen verzorgd via de dependances van het ministerie hetgeen in het nieuwe beleidsjaar zal worden voortgezet.

Het KMO Fonds maakt een nieuwe start. Het nieuw KMO- bestuur welke op 29 juni 2021 is geïnstalleerd, is thans bezig te onderhandelen om het KMO- Fonds onder te brengen bij de Nationale Ontwikkelingsbank. In maart 2022 is er een relaunch geweest van het KMO-fonds waarbij bedrijven zich konden registreren voor aanvraag van een lening. 276 KMOs hebben zich geregistreerd hiervoor. In een versneld tempo zal gewerkt worden aan de volledige operationalisering van het KMO – Fonds/ KMO Unit waarbij duidelijke richtlijnen en procedures die vooraf zijn vastgesteld betreffende het begeleidend traject van ondernemers door de KMO-

unit en de afhandeling van ingediende financieringsaanvragen. Verwachtbaar is dat in 2025 een groot aantal financieringen toegekend zijn aan potentiële KMO's.

Een van de concrete hervormingen, in dit kader betreft de afkondiging van de Wet Bedrijven en Beroepen (S.B. 2017, no.40) ter vervanging van het verouderde Decreet Vergunningen Bedrijven en Beroepen (S.B. 1981 no. 145), op grond waarvan sedert 1 juni 1982 vergunningen voor de uitoefening van bedrijven en beroepen op het gebied van handel, industrie en ambacht werden verleend. Deze hervorming is doorgevoerd ter stimulering van ondernemerschap, in het bijzonder stimulering van kleine en middelgrote ondernemingen, door opheffing van factoren die belemmerend werken op het functioneren van economische ontwikkeling. Daarbij is getracht zo veel mogelijk procedurele en andere barrières op te heffen. Vermeldenswaard is dat de onderhavige hervorming een positieve bijdrage zal kunnen leveren aan verbetering van de positie van Suriname op de jaarlijkse internationale Doing Business Ranking List van de Wereldbank. Het uitgangspunt van de nieuwe Wet is, vrije vestiging van beroep of bedrijf, behoudens daar waar noodzakelijkerwijs beperkingen opgelegd dienen te worden uit het oogpunt van bijvoorbeeld volksgezondheid, veiligheid en milieu. Beperkingen omvatten of een verbod of een vergunningplicht of koppeling aan standaarden/technische voorschriften/ certificaten/ certificering, dan wel diploma's, of beperking tot een bepaald economische zone. Om de efficiëntie en decentralisatie in het nieuw systeem te bevorderen, wordt gekeken naar een managementstructuur, waarbij zoveel als mogelijk overheidsafdelingen die betrokken zijn bij de regulering van economische activiteiten, participeren. Waar mogelijk worden bevoegdheden gedelegeerd naar private bedrijven, bijvoorbeeld voor het verstrekken van certificaten, etc. Met betrekking tot het scheppen van een gunstig ondernemersklimaat, verhoging van productie, productiviteit, technologische kennis en innovatie is het Suriname Business Climate and Innovation Program (SUBCIP) reeds afgerond per 31 december 2020. In navolging hiervan wordt het Suriname Competitiveness and Sector Diversification Project (SCSD) reeds gestart via SURGE-Suriname Growth Entreprises t.b.v. ondernemerschap om via matching grants export readiness te stimuleren. Verbetering van wet en regelgeving en institutionele versterking voor de business climate. De financiering door WORLDBANK USD 15.9 miljoen voor de periode 2021 t/m 2025 is reeds goedgekeurd. Bijzonder aandacht zal ook geschonken worden aan het Genderbeleid en met name de stimulering van vrouwen in ondernemerschap in de hoofdstad, de districten langs het kustgebied en die uit het binnenland. Hiertoe zal binnen de diverse beleidsprogramma's aandacht besteed worden aan het faciliteren van vrouwelijke ondernemers en het verbeteren van de samenwerking met organisaties die reeds actief zijn op dit gebied.

III. Verbeteren van het Internationale Concurrentievermogen

Het concurrentievermogen is sterk afhankelijk van de capaciteit van een land om de investeringen te converteren naar activiteiten die een hogere toegevoegde waarde genereren (Added Value). Voor een sterke concurrentiepositie is een grote en sterk gevarieerde export basket nodig, waarmee op de internationale markt succesvol geconcurrereerd kan worden.

Door globalisatie van de internationale markt en handelsliberalisatie moeten echter alle bedrijven op dezelfde markt concurreren. In handels gerelateerde zaken - regionaal en multilateraal - zal het Ministerie van EZ nauw betrokken moeten worden zodat de nationale handelspositie van Suriname gewaarborgd wordt (voorkomen van decentralisatie van handels gerelateerde onderwerpen). Verder voor handelsliberalisatie is het van eminent belang dat op de diverse buitenlandse posten (Ambassades en Consulaten) handels gespecialiseerde deskundigen aanwezig zijn (trade officials) vooral in Brussel (ACP), Parijs (WTO geaccrediteerde Ambassade) en Georgetown (CARICOM). Met het plaatsen van handels deskundigen op de diverse ambassades wil het Ministerie de technische kennis welke noodzakelijk is bij het voeren van onderhandelingen, bij het begeleiden bij het voeren van handelstransacties, alsook bij het overgaan van market presence naar market access direct beschikbaar maken. Dit alles benadrukt de noodzaak van snellere en efficiëntere productieprocessen en van diensten welke zich steeds aanpassingen aan de hedendaagse ontwikkelingen.

Voor Suriname komt daar nog bij kijken de noodzakelijke uitbreiding van de economische productiebasis. Door de ontwikkeling van een Nationaal Innovatie systeem zullen het relatief lage peil van de productiviteit en de innovatie moeten worden verhoogd. Voorts zal er nog gewerkt worden aan de verdere ontwikkeling van innovatie.

De strijd voor een sterke concurrentiepositie in de internationale economie vereist op nationaal niveau het volgende:

1. verhoogde productie en productiviteit;
2. verbeterd ondernemingsklimaat;
3. technologische ontwikkeling, innovatie van producten en processen;
4. collaboratie van stakeholders beleidsformulering en uitvoering.

Middels modernisering van de wetgeving zullen (authentieke) Surinaamse producten en diensten beschermd worden. Voorts wordt gewerkt aan de **modernisering van het registratiesysteem** middels upgrading van het systeem inzake merken, ter verbetering van de dienstverlening naar de ondernemers in binnen- en buitenland en het **initieren van de registratie** van modellen en tekeningen ter nakoming van de verdragsrechtelijke plichten en verruiming van de dienstverlening.

Een verbeterde en verruimde dienstverlening leidt ertoe dat de overheid een stijging van inkomsten tegemoet mag zien. Innovatie draagt zorg voor de basis om condities te scheppen voor ontwikkeling.

IV. Ordening en Regulering van de Binnenlandse markt

Bevorderen van de sociale vooruitgang moet gezien worden in het kader van verduurzaming van de markt met daarbij als centrale spil de mens (zijnde consument, ondernemer) en het milieu. De belangrijke diensten in het kader van de bevordering van sociale vooruitgang zijn: de Economische Controle Dienst, de afdeling Consumentenzaken, de Dienst voor de Waarborg en van het IJkwezen en het Surinaams Standaarden Bureau. Deze dienen ter bescherming van consumenten op het gebied van economische delicten en regulering van de interne markt en .de uitoefening van de coördinatie op het gebied van wettelijke metrologie, standaardisatie, keuring en certificatie. Er zal een beleid ontwikkeld worden voor een Nationaal Kwaliteit Infrastructuur. Een regering is succesvol als zij in haar streven erop gericht is invulling te geven aan de basisbehoeften van de burgers, hen in staat stelt hun levensstandaard te verhogen, het milieu voldoende te beschermen en voldoende kansen biedt aan eenieder. Economische groei zonder sociale vooruitgang zal leiden tot het buiten sluiten van delen van de bevolking, ontevredenheid en uiteindelijk sociale onrust. In tijden van crisis, vooral van “(ernstige) schaarste”, kan marktgedrag primitief, minder voorspelbaar en daardoor minder “beheersbaar” zijn. Primitief gedrag kan het gevolg zijn van de “survivalmode”. De impact van het marktinrichtingsbeleid is daarom ook sterk afhankelijk van een gebalanceerde aanpak, die gebruik maakt van aan de ene kant “regulatie, controle en sancties” en het promoten van sociale verantwoordelijkheid en aan de andere kant het bevorderen van “vrije concurrentie”. Consumentenbescherming speelt in een moderne economie ook een belangrijke rol. De rechten en plichten van de consument vastgelegd in wetgeving en de handhaving van deze wetgeving geeft waarborging aan de consument. Een aantrekkelijke leefomgeving, voldoende bescherming voor consumenten, een duurzame economische ontwikkeling en een brede verantwoordelijkheid voor de wereld om ons heen zijn voor ons allen van belang.

Het Ministerie van Economische Zaken, Ondernemerschap en Technologische Innovatie zet zich in voor de versterking van het systeem voor de voedselveiligheid en -integriteit – in een latere fase. Er is reeds een Nationaal Instituut voor Voedselveiligheid ingesteld, waarbij in de Raad van dit instituut zitting neemt de Directeur van Economische Zaken, Ondernemerschap en Technologische Innovatie. Van eminent belang is daarbij ook het Surinaams Standaarden Bureau (SSB) dat vrijwillige en verplichte standaarden ontwikkelt ter bevordering van voedselveiligheid. Zij gaat na hoe de overheid en de betrokken bedrijven zijn omgegaan met de risico's voor de voedselveiligheid. Verdere verduurzaming van de voedselproductie is noodzakelijk om te beantwoorden aan maatschappelijke, milieu- en economische verwachtingen. Ook de consumentenorganisaties, nationaal als internationaal, helpen de ministeriële consumenten waarborgingsdoelstellingen te bereiken. Consumentenzaken assisteert de overheid bij de controle en het garanderen van de veiligheid van voedsel, productveiligheid en overige consumentenproducten. In lijn met deze missie is op het ministerie de consumentenwetgeving, beleid en strategie geformuleerd. Met haar strategie wil deze dienst de naleving van wet- en regelgeving, alsook de bewustwording naar de samenleving toe bevorderen. Uitgangspunten voor de werkwijze van consumentenzaken zijn: risicogericht, kennis gedreven, samenwerkend en beïnvloedend. De oriëntatie is: extern, gericht op politiek, opdrachtgevers en beleid, burgers en bedrijven. De positie van de primaire producent in de toeleveringsketen blijft ook in dit begrotingsjaar onverminderd de aandacht eisen. Het gaat dan onder andere om de gedragscode eerlijke

handelspraktijken, de beleidsregels over mededinging en duurzame ontwikkeling en het tegengaan van speculatie met landbouw- en andere consumptieproducten.

Naast de prioriteitsgebieden zijn er zaken die onder gebracht kunnen worden onder cross cutting issues z.a.: internationaal economische betrekkingen en financiering, intellectuele eigendoms beleid, wetgeving Internationaal Economisch betrekkingen en Financiering De internationaal economisch betrekkingen en het financieringsbeleid dient met het oog op de voordelen voor Suriname, naast de reeds bestaande samenwerkingen, aandacht te besteden aan samenwerkingsmechanismen, die tot op heden min of meer onbenut zijn gebleven. Deze voordelen hebben onder andere betrekking op capaciteitsversterking, fondsen voor het stimuleren van midden- en kleinbedrijven (ondernemerschap en export) en het aantrekken van investeerders t.b.v. de ontwikkeling van industrieën. Binnen de internationale handelsbetrekkingen worden een aantal additionele acties ondernomen voor marketing en het aantrekken van investeerders. Het Ministerie zal participeren aan Internationale Expo's om zodoende meer bekendheid te geven aan de Surinaamse producten. Door deze manier van marktaanwezigheid te bevorderen willen wij ten eerste de producten dichterbij brengen aan de mensen om zodoende eventueel investeerders aan te trekken. Hiertoe moeten worden gerekend:

- Het opzetten van een Investeringsfacilitering Fonds;
- Marketing van Surinaamse producten op websites, publicaties en tv-netwerken;
- Het uitvoeren van handelsmissies: vooral naar opkomende markten landen waar ondernemers uit de topsectoren de grootste kansen zien. Met deze missies wil het Ministerie van Economische Zaken, Ondernemerschap en Technologische Innovatie de kansen van het Surinaams bedrijfsleven op interessante markten bevorderen.
- Het deelnemen aan Internationale beurzen en trade shows.
- Training/ capaciteit voor handelsdeskundigen
- Het bijhouden en adviseren met betrekking tot Internationale handelsverdragen
- Het actief onderhouden van en invulling geven aan relaties met International Financial Institutions (IFI's);

Modernisering van Wetgeving:

Binnen het ministerie zal de transformatie gemaakt worden naar Economische Wet en Regelgeving, waarbij de focus gelegd zal worden op het creëren van een optimaal juridisch kader voor het ondernemen, investeren en produceren. Daarnaast zal er ook rekening gehouden moeten worden met richtlijnen inzake de 3 P's (Planet, People en Profit). Een inventarisatie wijst uit dat meer dan 100 wetten t.b.v. het ondernemen en regulering ontwikkeling van economische activiteiten gemoderniseerd moeten worden. Het gaat niet alleen om wetgeving die conform taakstelling Ministerie van Economische Zaken, Ondernemerschap en Technologische Innovatie, maar ook relevante aanleunende wetgeving andere ministeries en of instituten reganderen. Dit noodzaakt dus tot een acute ingrijpende hervorming van wetgeving om de ontwikkelingsdoelen te bereiken.

TECHNOLOGISCHE INNOVATIE

Technologische Innovatie is het zorgdragen voor een basis om zodoende de condities te scheppen voor de ontwikkeling van nieuwe ideeën of het verbeteren van producten en diensten. Innovatie wordt onder andere gedreven door bescherming van de intellectuele eigendommen van de uitvinder. Het brengen van een nieuwe idee, verbeterd product of dienst tot een economische activiteit behoeft een bescherming o.b.v wetgeving zodat de uitvinder de financiële beloning eruit kan halen. Wetgeving m.b.t. intellectuele eigendommen is ook nodig om technologische innovatie te pushen.

In het kader van het reorganisatieproces waarin het Ministerie van Economische Zaken, Ondernemerschap en Technologische Innovatie thans begeeft, is een nieuw Directoraat Technologische Innovatie (DTI) opgezet. Dit Directoraat zal bestaan over één (1) onder directoraat nl. het Onder directoraat Processen.

Het DTI bereikt haar doelstelling door enerzijds de barrières weg te werken en anderzijds de facilitering te bieden in het aanmoedigen van innovatieve activiteiten en vernieuwingen in het algemeen. Om invulling te geven aan deze verplichtingen, voorziet het input voor beleid gerelateerd aan innovatie zoals educatie, taxatie en tarifiering, infrastructuur enz.

Het Departement Technologische Innovatie van het ministerie van Economische Zaken,

Ondernemerschap en Technologische Innovatie vormt de kern van de nexus waar actoren, in het bijzonder micro-, kleine en middelgrote ondernemingen, die innoveren om verbeterde bedrijfs- en industriële processen en producten te creëren, die uiteindelijk leidt tot een beter concurrentievermogen, exportpotentieel, hoogwaardige werkgelegenheid, productiviteit, meer transnationale samenwerking en een algemeen duurzaam groeiend sociaaleconomisch klimaat voor Suriname. Gedestilleerd uit het doel, zijn de **verwachte resultaten** van het Departement Technologische Innovatie:

- ✓ Verhoogd aantal innovaties in verschillende sectoren, in de vorm van processen (bijv. efficiëntie) en producten (bijv. nieuwe productvarianten en ontwikkeling van kern- naar verbeterde producten).
- ✓ Het departement wordt erkend als een belangrijke stakeholder op het gebied van innovatie en levert input op het gebied van innovatiegericht beleid en investeringen.
- ✓ Suriname wordt erkend op de Global Innovation Index en verbeteringen in de relevante parameters, die respectievelijk de Doing Business, Global Competitiveness en Global Entrepreneurship Monitor indices vormen, worden bereikt.
- ✓ Er is een vastgesteld doorlopend schema voor evenementen die innovatie genereren en actoren laten netwerken.
- ✓ Er is een sterk nationaal en internationaal netwerk van innovators, financiers, leveranciers van apparatuur en technologie, productinkopers en instituten.

Gedestilleerd uit de doelstelling, zijn de **verwachte hoofdactiviteiten** van het Departement Technologische Innovatie (in rangorde, te beginnen met de hoogste prioriteit):

- Informeren: verantwoordelijk voor de one-stop shop (met weinig administratieve rompslomp) voor Surinaamse bedrijven die op zoek zijn naar innovatieprogramma's, diensten, financiering en netwerken die hen kunnen helpen doorgroeien van startup tot een global brand, met andere woorden, met een focus op demonstratie en implementatie
- Assisteren: verantwoordelijk voor hulp bij:
 - Overheids- en financieringsprocedures en -processen;
 - Het evalueren van (business) plannen;
 - Het opschalen van de innovatie.
- Netwerken: verantwoordelijk voor partnerschappen, outreach, governance, datastrategie en analyse, evaluatie en strategische planning.
- Probleem oplossen: ondersteunt Surinaamse KMO's bij het ontwerpen en ontwikkelen van nieuwe oplossingen voor de uitdagingen waarmee de regering van Suriname wordt geconfronteerd, wat leidt tot de ontwikkeling van prototypes die ingrijpende problemen kunnen oplossen.
- Organiseren: het opzetten van terugkerende evenementen waar actoren potentiële innovaties voor de markt genereren en demonstreren.
- Beleid informeren:
 - Levert input in beleid op het gebied van belastingen en tarieven;
 - Levert input in beleid inzake geïntegreerde planning voor onderwijs en wetenschap, met
 - Betrekking tot innovatie, wetenschap, creativiteit en vaardigheden;
 - Levert input in het beleid rond integrale planning voor digitale/ ICT-infrastructuur.
- Congrueren: samenwerken binnen de overheid en met de particuliere sector om coherente beleidsbeslissingen en een effectieve en efficiënte uitvoering van programma's en initiatieven mogelijk te maken.
- Vooruitkijken: het identificeren van technologieën en processen die in de toekomst nodig zijn, en
- De bijbehorende kennis en vaardigheden die nodig zijn om hun bruikbaarheid te maximaliseren.

Het zorgdragen voor een basis om zodoende de condities te scheppen voor de ontwikkeling van nieuwe ideeën of het verbeteren van producten en diensten. Samenwerking met internationale organisaties voor de transfer of technologie is daarvoor van groot belang. Dit zal in samenwerking met het Onder directoraat Handel en Diensten geschieden,

Samenwerking met internationale organisaties voor de transfer of technologie is daarvoor van groot belang. Innovatie wordt onder andere gedreven door bescherming van de intellectuele eigendommen van de uitvinder.

Het brengen van een nieuwe idee, verbeterd product of dienst tot een economische activiteit behoeft wetgeving zodat de uitvinder de financiële beloning eruit kan halen. Wetgeving m.b.t. intellectuele eigendommen is ook nodig om technologische innovatie te pushen. Binnen het beleid Intellectueel Eigendom zal er aandacht besteed worden aan de bewustwording van de ondernemers over de sociaaleconomische voordelen welke zij middels Intellectuele Eigendom kunnen hebben. Goedkeuring van De Wet Industriële Eigendom heeft hoge prioriteit mede in het kader van de voornemens om de Surinaamse economie te transformeren.

Uit het beleid Intellectuele Eigendom vloeien de volgende acties voort:

- Capaciteit en materiële versterking van het Bureau;
- Zorgdragen voor een functioneel en geautomatiseerd systeem welke de mogelijkheid biedt om de industriële eigendomsrechten te registreren;
- Constante verbetering van de dienstverlening;
- Het stimuleren van het gebruik van Intellectuele Eigendomsrechten middels het organiseren van bewustwordingscampagnes;
- Ondernemers bewust maken over het commercialiseren van hun Intellectuele Eigendomsrechten

Vanuit het bedrijfsleven en de overheid is er een dringende behoefte naar statistieken en een databank voor handel en productontwikkeling. Er is derhalve een grote rol weggelegd voor de ICT-sector om nieuwe ICT-producten te ontwikkelen. Het ministerie kan daarbij een belangrijke rol spelen als katalysator die deze innovatieve industrie tot ontwikkeling kan brengen.

Het departement levert **input op het gebied van infrastructuur, onderwijs, industrie, investeringen** (waarbij in dit geval met name wordt gekeken naar de aard van “foreign direct investment” (FDI) en er wordt bepleit voor een deel van de FDI bestemd is voor lokale “research, design and development and demonstration” (RDD&D) en handelsbeleid. Deze input moet via het respectieve beleid worden overgebracht naar de formulering van het meerjarenontwikkelingsplan.

Een speciale vermelding betreft hier bedrijfsclusters. Bedrijfsclusters zijn geografisch geconcentreerde groepen van bedrijven, instituten, overheidsinstanties enz. die een aanzienlijk deel van de waardeketen bestrijken met betrekking tot een bepaald product.

Het wordt bestuurd door een clusterorganisatie die tot taak heeft de mate van Samenwerking te bevorderen; in feite concurreren verschillende bedrijven met elkaar, maar werken ze ook samen. Een van de samenwerkingsgebieden is RDD&D. DTI moet worden betrokken bij de planning, het ontwerp en de werking van bedrijfsclusters.

Suriname heeft ruimschoots de gelegenheid om clusters op te zetten en het Ministerie van EZ heeft zich al verdiept in de details van dit onderwerp.

- DTI moet gegevens verzamelen over markten, technologieontwikkeling, innovatie (zie bijlage C) enz. Daarnaast helpt het startende bedrijven met de ontwikkeling van businessplannen, risicoanalyses, training en begeleid het opschalen van de innovatie.
- **Jaarlijks Opstellen van een State of Innovation Suriname-rapport op**, waarin de afgelopen en komende activiteiten van het departement worden besproken, de showcaseprojecten en evenementen van het afgelopen jaar worden belicht en internationale innovatievooruitzichten worden geboden.
- **Training en development:** Het departement volgt een pad van voortdurende ontwikkeling van haar personeel door middel van nationale en internationale training, bekendheid en publicaties.

Kritieke succesfactoren en prestatie-indicatoren

- De volgende **kritische succesfactoren** zijn van toepassing op het departement:
 - Volledig bemand met gekwalificeerde mensen
 - Regelmatige organisatie van evenementen
 - Consistente netwerkgroei
 - Regelmatige publicatie van State of Innovation in Suriname
 - Ondersteund door de top van het ministerie
 - Samenwerking met andere ministeries
 - Het aangevraagde budget toegewezen krijgen

- In het verlengde daarvan moeten de volgende **Key Performance Indicators (KPI's)** worden gebruikt om de effectiviteit en efficiëntie van de activiteiten van het departement te meten:
 - Tijdige publicatie van rapporten
 - Uren training ontvangen door afdelingspersoneel
 - Aantal beoordelingen van bedrijfsplannen
 - Bedrag van ontvangen subsidies
 - Aantal ontvangen projecten (bijv. van multilaterale instellingen)
 - Aantal georganiseerde evenementen
 - Mate van budgetgebruik (prognose versus werkelijke uitgaven)
 - Scores op innovatie gerelateerde indices

In het beleidsjaar 2025 zal het ministerie **een aantal programma's uitvoeren** die gericht zijn om het innovatievermogen alsook de rol van technologie in de organisatie, te verbeteren.

- Het opzetten van een **Centraal Fab Lab** en het opzetten van **kleinere fabrication labs** om het hiermee toegang te bieden tot de tools, kennis en de financiële middelen om te onderwijzen, te innoveren en uit te vinden met behulp van technologie en digitale fabricage zodat eenieder de kansen krijgt om zijn of haar idee te ontwikkelen en daardoor kansen creëert om het levensonderhoud wereldwijd te verbeteren
- **Aligning Education:** het afstemmen van het onderwijssysteem op de noodzaak van de verschillende sectoren;
- **Solar adoption:** het promoten bij huishoudens om de overstap te maken van traditionele energy naar renewable energy;
- **Private sector initiatieven die "hands on innovatie " stimuleren** en kunnen getypeerd worden als business supportorganisaties. In samenwerking met deze organisaties die vaak genoeg sector organisaties zijn en o.a. in de landbouw verwerking, ICT, meubelsector naar gelang behoeften of geïdentificeerde kansen netwerken. Voorts trainingen, internationale participatie en programma's in ontwikkeling stimuleren, die het innovatie vermogen voor private sector ontwikkeling vergroten.
- **Innovatiefonds:** er is een financieringsbehoefte voor innovatie die niet altijd erkend wordt door de financiële sector. Variërend van productontwikkeling, IP-financiering en aankoop van nieuwe technologie voor de bedrijfsvoering. Aanvullend op het KMO-fonds wordt hierbij gekeken naar een innovatiefonds alsook het stimuleren van financieringsvormen zoals crowdfunding, angel investment en private equity. Het startup environment moet gunstig zijn en ontwikkeld worden.
- **Samenwerking met 3 hogere opleidingsinstituten** gericht op technologische opleidingen, waarbij mechanismen voor innovatie, productontwikkeling en commercialisatie van IP wordt uitgewerkt zoals Incubator faciliteiten, Tech transfer offices (adviseren hoe onderzoek om te zetten in IP en hoe dit vervolgens te commercialiseren), University Spin offs (opzet van kennisintensieve bedrijven)
- **Commercialisering van ons tropisch regenwoud** met name NTFP en Medicinale toepassingen alsook dienstverlening in samenwerking met een netwerk van stakeholders nagestreefd, waarbij zeker ook de gemeenschappen, onderzoekers en Industriële verwerkers worden betrokken.

Ook een programma waarbij verwerkingsfaciliteiten in deze gemeenschappen voor de toepassing van eenvoudige technologieën in incubators wordt nagestreefd.

- Opzet van een **Industrie Service Centre** aan de Saramaccadoorsteek, als centrum voor innovatie en Industrie. Een sterke connectie zal gemaakt worden met de private sector en met de hogere opleidingsinstituten bij de opzet hiervan.

Start demonstratie- en implementatieprojecten in samenwerking met partners. Deze projecten moeten zich richten op ten minste één of meer van de volgende zaken:

- Kapitaalaccumulatie (in plaats van kennis), door bijvoorbeeld de import van nieuwe technologieën (zie bovenstaande lijst voor de voorgestelde technologieën);
- Het oplossen van zogenaamde hardnekkige/ wicked problemen (problemen waarvoor een oplossing de belangen van sommige groepen schaadt).

- Voorbeelden zijn afvalverwijdering van rijstkaf, gebruik van kwik in kleinschalige goudwinning, zeespiegelstijging, congestie van de infrastructuur, enz.;

Ondersteuning en verbetering van overheidsactiviteiten (bijv. toezicht, automatisering, digitalisering, enz.) aanzienlijk (bij voorkeur export) marktpotentieel

Titel I : OPERATIONELE UITGAVEN

Bedragen x SRD 1.000

Kosten categorie	Omschrijving	Realisatie 2023	Vermoedelijk beloop 2024	Raming 2025		Raming 2026	Raming 2027	Raming 2028
		<i>Uitgaven</i>	<i>Uitgaven</i>	<i>Verplichtingen</i>	<i>Uitgaven</i>	<i>Uitgaven</i>	<i>Uitgaven</i>	<i>Uitgaven</i>
Titel I	OPERATIONELE UITGAVEN	82.157	158.825	145.353	145.353	158.150	169.750	182.350
61	Lopende Uitgaven (Operationele)	80.347	99.825	137.603	137.603	143.150	150.750	159.350
610	Lonen en salarissen	70.207	80.000	114.928	114.928	110.000	115.000	120.000
611	Sociale premies	6.345	9.725	12.300	12.300	12.500	13.000	14.500
612	Gebruik van goederen en diensten	3.794	10.000	10.000	10.000	20.000	22.000	24.000
616	Sociale Uitkeringen	0	100	375	375	650	750	850
62	Kapitaal Uitgaven (investerings)	1.811	59.000	11.250	11.250	15.000	19.000	23.000
620	Inventaris	1.811	4.000	7.500	7.500	8.000	9.000	10.000
621	Transport middelen	0	10.000	3.750	3.750	7.000	10.000	13.000
624	Gebouwen en constructies	0	45.000	0	0	0	0	0

Toelichting:

Lopende Uitgaven (Operationele)

De “**Operationele Uitgaven**” zijn alle uitgaven om het ministerie draaiende te houden. Deze zijn voor het jaar 2025 geraamd op een totaalbedrag groot SRD 145.353.000,- in plaats van **SRD. 137.603.000,=** en zijn als volgt toegelicht en onderverdeelt in:

610 - Lonen en salarissen

De Lonen en salarissen zijn geraamd op SRD 114.928.000,- in plaats van **SRD.104.928.000,=** Als uitgangspunt is er gewerkt met het budgetkader welke door financiën is gesteld daar de afdeling BFZ niet over de daadwerkelijke informatie omtrent de “Lonen en Salarissen” kon beschikken.

Volgens het salarisrecap per eind juni 2025 bestaat het personeelsbestand van het Ministerie van Economische Zaken, Ondernemerschap en Technologische Innovatie uit **582** ambtenaren. Zowel de verwachte instroom middels overplaatsingen en werving van nieuw personeel als de uitstroom van personeelsleden als gevolg van pensioen, overplaatsingen naar andere ministeries, ontslag op eigen verzoek, eventuele sterfgevallen zullen leiden tot een gewijzigd personeelsbestand van het ministerie in de toekomst.

Overzicht over betreffende actuele persoonsbestand per eind juli 2024	
Aantal personeelsleden	582 personen
Aantal Jubilarissen	37 personen
Aantal gepensioneerden	94 personen
Aantal aantrekkingen (instroom)	38 personen
Aantal ontslagen personeelsleden (uitstroom)	16 personen
Overplaatsing naar een ander ministerie	40 personen

Het is wenselijk dat de grote achterstand in benoemingen/bevorderingen, gratificaties, overwerkvergoedingen evenals uitbetaling van de achterstallige TWK aan vakantiegelden over de jaren 2017 en 2018 en toekomstige koopkracht versterking worden afgehandeld indien deze in het lopend dienstjaar 2024 niet is geschied. Ook de uitbetaling van een eenmalige uitkering van minimaal SRD. 15.000, = per ambtenaar/per ambtsjubileum als gratificatie ter compensatie van de huldiging van ambtenaren zal hopelijk een feit zijn in 2025.

610 - Lonen en salarissen

Kosten categorie	Omschrijving	Raming
61001	Ambtelijk salaris	99.334.000
61002	Vakantietoeslag	5.179.000
61003	Overwerk	701.500
61004	Bonussen en Gratificaties	290.000
61005	Overig Salaris	60.000
61006	Vacatiegelden	5.000.500
61011	Overige Vacatie - en Onderstanden	250.000
61013	Functionele toelagen	912.000
61014	Persoonlijke toelagen	575.000
61016	Gezinstoelagen en Kinderbijslag	634.500
61017	Waarnemingstoelage	169.500
61018	Inconvenienten	25.000
61019	Overige Toelagen	75.000
61020	Telefoonvergoeding	90.000
61021	Representatievergoeding	595.000
61023	Vervoersvergoeding	253.000
61024	Overige vergoedingen	714.000
61025	Tijdelijk Personeel	70.000
Totaal		114.928.000

611 - Sociale premies

De Sociale Premies hebben betrekking op de overheidsbijdrage van premie voor het Pensioen en de overheidsbijdrage van premie aan het Staatsziekenfond (SZF) t.b.v. de ambtenaren. Deze is voor het jaar 2025 geraamd op SRD 12.300.000,- in stede van **SRD 9.800.000,=** Voor de vaststelling van de ‘sociale Premies’ is als uitgangspunt gebruikt gemaakt van de begrotingskader welke door financiën is uit

611 - Sociale premies

Kosten categorie	Omschrijving	Raming
61101	Werkgeverslasten pensioenfonds	8.290.100
61102	Werkgeverslasten Staatsziekenfonds	4.010.000
Totaal		12..300.100

612 - Gebruik van goederen en diensten

De kosten voor het “Gebruik van goederen en diensten” hebben te maken met de overige operationele kosten die bedoeld zijn voor de dagelijkse bedrijfsvoering binnen het Ministerie van EZOTI. Deze zijn voor het jaar 2025 geraamd op **SRD. 10.000.000, = in plaats van SRD 11.250.000,=**

De raming voor het “Gebruik van goederen en diensten” heeft onder meer betrekking op:

- Kantoormiddelen,
- Consumptie i.v.m. vergaderkosten,
- Verbruiksgoederen ICT (Cartridges, toners, dvd's, usb-sticks), onderhoud automatisering (drum, service, reparatie, harde schijven voor de Server) etc.,
- Licentiekosten van antivirusprogramma's e.a.,
- Kosten van opleidingen/trainingen t.b.v. het personeel in binnen- en buitenland,
- Kosten voor het houden van seminars & workshops alsook het aantrekken van externe deskundigen,
- Telefoon- en internetkosten, en overige kosten van nutsvoorzieningen zijn voor het dienst jaar 2025 ook opgenomen. Het inlopen van de betalingsachterstand t.r.v. het jaar 2017 zal nog bekeken worden.
- Huur Gebouwen; slechts de kosten voor het jaar 2025 groot US\$. 48.000 zijn opgenomen voor Hoofdkantoor Ministerie EZ (US\$. 4.000 p/maand) . Het inlopen van de betalingsachterstand betreffende de huur zal nog bekeken worden.
- Onderhoud van gebouwen en terreinen (achterstallig onderhoud) en renovatie gebouwen.
- De exploitatiekosten en onderhoud van vervoermiddelen.
- De aan huur van voer- en werktuigen
- De binnenlandse reis- en verblijfskosten (zoals brandstof, daggelden, logees en voeding) i.v.m. (controle)werkzaamheden e.a. werkbezoeken in de districten.
- De kosten van buitenlandse dienstreizen groot ca. SRD. 3.000.000 (reis- en verblijfskosten alsook uitrustingskosten) i.v.m. het bijwonen van regionale en internationale meetings het ministerie van Economische Zaken, Ondernemerschap en Technologische Innovatie regarderend.
- De kosten van voorlichtingsactiviteiten zoals voorlichtingsprogramma's
- Voeding (maaltijdvergoeding) i.v.m. overwerk, etc.
- De kosten i.v.m. Huldiging jubilarissen en gepensioneerden, die sedert het dienstjaar 2015 tot heden niet hebben plaatsgevonden zijn ook meegenomen. De bedoeling is dat ze in het dienstjaar 2024 worden gehuldigd indien niet, is er toch een bedrag opgenomen van circa SRD 1.300.000 willen wij alle jubilarissen en gepensioneerden huldigen.

Overzicht Openstaande rekeningen (verplichtingen) zonder reçu code 612:

Overzicht betalingsachterstanden per eind juni 2024			
Leveranciers	Omschrijving	Bedrag	Opmerking
EBS	Rekening over 2017 t/m 2020	983,292.17	Excl. facturen o/d maand jan. 2017 & nov. 2020
	Rekening over 2021	471,625.93	Excl. factuur o/d maand nov. 2021
	Rekening over 2022	1,043,943.16	Excl. facturen o/d maand mei t/m dec. 2022
	Rekening over 2023	-	Geen facturen ontvangen o/h dj. 2023
	Rekening over Jan. 2024 t/m Juni 2024	-	Geen facturen ontvangen o/h dj. 2024
SWM	Rekening over 2017 t/m 2020	52,690.01	
	Rekening over 2021	5,169.50	
	Rekening over 2022	6,677.37	Excl. facturen o/d maand mei t/m nov. 2022
	Rekening over 2023	25,203.37	
	Rekening over Jan. 2024 t/m Juni 2024	31,359.39	Excl. facturen o/d maand juli t/m dec. 2024
TELESUR	Rekening over 2017 t/m 2020	2,545,755.32	Excl. factuur o/d maand dec. 2020
	Rekening over 2021	319,392.56	Excl. facturen april, juni, juli & sept. t/m dec. 2021
	Rekening over 2022	834,442.70	Excl. facturen mei, aug & nov. 2022
	Rekening over 2023	368,954.65	Excl. facturen o/d maand april t/m dec. 2023
	Rekening over Jan. 2024 t/m Juni 2024	-	Geen facturen ontvangen o/h dj. 2024
N.V. Havenbeheer	Huur Hoofdkantoor EZ over 2018 t/m 2024	\$336,000.00	\$ 4000 p/maand
B. Chotelal	Huur CCC- gebouw over 2020 t/m 2023	\$144,000.00	\$ 3000 p/ maand

612 - Gebruik van goederen en diensten

Kosten categorie	Omschrijving	Raming
61201	Kosten opleiding Binnenland, excl. Reis & Verblijf	55.000
61202	Kosten opleiding Buitenland, excl. Reis & Verblijf	55.000
61203	Contractanten	25.000
61205	Deskundigen Binnenland	45.000
61208	Binnenlandse reiskosten	115.000
61209	Binnenlandse verblijfskosten	80.000
61210	Buitenlandse reiskosten	1.000.000
61211	Buitenlandse verblijfskosten	1.000.000
61212	Overige kosten opleidingen	2.500
61213	Overige Externen	10.000
61214	Overige Reis- en verblijfskosten	5.000
61215	Kantoormiddelen (papier, pennen etc.)	400.000
61216	Kopieer	25.000
61217	Drukwerk & grafisch materiaal	20.000
61218	Bode diensten	15.000
61219	Onderhoud meubilair en Inventaris	200.000
61220	Onderhoud Kantoormiddelen	15.000
61221	Vergaderkosten	200.000
61222	Verbruiksgoederen (cartridge en diskettes)	300.000
61223	Onderhoudskosten automatisering	200.000
61224	Licenties en programmakosten	150.000
61225	Datalijnen	45.000
61226	Advertenties en Bekendmakingen	10.000
61227	Radio en Tv programma's	5.000
61230	Overige kantoorkosten	21.500
61231	Overige kosten Automatisering	50.000
61232	Overige kosten voorlichting	50.000
61233	Huur gebouwen en Terreinen	1.000.000
61234	Onderhoud van gebouwen en terreinen	750.000
61235	Verbouwingen	625.000
61236	Vuilnis en reinigingsdiensten	15.000
61238	Telefoon uitgaven	1.000.000
61240	Water	180.000
61241	Electriciteit	500.000
61242	Overige kosten Gebouwen en terrienen	10.000
61243	Overige kosten nutsvoorzieningen	100.000
61244	Representatie (nationale en internationale vertegenwoordigingen)	35.000
61246	Verzekering	30.000
61247	Schoonmaak	200.000
61248	Gereedschappen en Apparatuur	52.500
61249	Werkkleding incl. schoeisel e.a.	50.000
61250	Bewaking	2.500
61251	Voeding	80.000
61253	Vrachtkosten en Porti	10.000
61254	Onderzoekskosten	6.000
61255	Rechterlijke Vonnissen	5.000
61257	Dienst specifieke exploitatie kosten	30.000
61260	Onderscheidingen	550.000
61261	Inhuur externe Juridische bijstand	10.000

61263	Overige Algemene Kosten	75.000
61276	Verzorgingskosten (nazorg)	11.000
61279	Medicijnen	3.000
61280	Hulpmiddelen	2.500
61282	Overige medische verzorging	6.000
61283	Huur van voertuigen	57.500
61284	Onderhoud en exploitatie dienstvoertuigen	500.000
61286	Overige transportkosten	5.000
Totaal		10.000.000

616 - Sociale Uitkeringen

De Sociale Zekerheidsuitkeringen zijn voor het jaar 2025 geraamd op een minimaal bedrag groot **SRD. 375.000,=**

Deze post heeft betrekking op de medische kosten van directieleden en de aan hen gelijkgestelde ambtenaren en gewezen directieleden met hun gezinsleden op basis van vastgestelde voorzieningen vastgelegd in staatsbesluiten.

616 - Sociale Uitkeringen

Kosten categorie	Omschrijving	Raming
61611	Lig- en Verpleegkosten	100.000
61612	Poliklinische Kosten	100.000
61613	Preventieve Medische Voorzieningen	87.500
61614	Overige Medische Kosten	87.500
Totaal		375.000

Kapitaal Uitgaven (investeren)

De Kapitaal Uitgaven hebben betrekking op de aanschaf van duurzame goederen zoals kantoorinventaris, transportmiddelen en gebouwen. Voor het jaar 2025 zijn deze uitgaven geraamd op totaal **SRD 7.750.000,-** in stede van **SRD. 11.250.000,=**

620 - Inventaris

Voor het jaar 2025 is "Inventaris" geraamd op **SRD 5.000.000,-** in stede van SRD 7.500.000, =

De uitgaven van Inventaris hebben betrekking op de eventuele inrichting (kantoormeubulaire, computers etc.) van een nieuw kantoorpand.

620 - Inventaris

Kosten categorie	Omschrijving	Raming
62010	Overige inventaris	5.000.000
Totaal		5.000.000

621 - Transport middelen

Voor het jaar 2025 zijn de "Transportmiddelen" geraamd op **SRD 2.750.000,=** in stede van **SRD 3.750.000, =**

I.v.m. de landelijke controle zullen m.n. de controlediensten belast met de veldwerkzaamheden in Paramaribo en de districten, moeten worden voorzien van transportmiddelen. Thans moeten de andere Onder directoraten zoals BIE voorzien worden van eigen transportmiddelen om zodoende makkelijk landelijke trainingen te verzorgen aangaande Intellectuele Eigendommen aangelegenheden. Door de leiding van het ministerie van Economische Zaken, Ondernemerschap en Technologische Innovatie (EZ) wordt overwogen om in het jaar 2025 minimaal 4 dringende zuinige voertuigen aan te kopen. E.e.a. is natuurlijk afhankelijk van de ontwikkelingen op het prijzenfront afhankelijk van de valutakoersen.

621 - Transport middelen

Kosten categorie	Omschrijving	Raming
62102	Auto's	750.000
62104	Pickup's	750.000
62105	Bussen	750.000
62106	Bromfietsen	250.000
62110	Overige transportmiddelen	250.000
Totaal		2.750.000

TITEL II : PROGRAMMA'S

Bedragen SRD 1.000

Kosten Categorie	Programma's	Realisatie 2023	Vermoedelijk beloop 2024	Raming 2025		Raming 2026	Raming 2027	Raming 2028
		<i>Uitgaven</i>	<i>Uitgaven</i>	<i>Verplichtingen</i>	<i>Uitgaven</i>	<i>Uitgaven</i>	<i>Uitgaven</i>	<i>Uitgaven</i>
TITEL II	PROGRAMMA'S	68.631	301.653	187.861	187.861	183.598	178.624	84.490
01	Infrastructurele Werken	0	0	36.375	36.375	0	0	0
0184	Aanschaf, bouw en renovatie nieuw Hoofdkantoor	0	0	36.375	36.375	0	0	0
05	I.C.T. (Automatisering)	0	380	450	450	550	600	650
0535	Digitale informatiestromen	0	380	450	450	550	600	650
07	Onderzoek en Ontwikkeling	7.272	133.803	74.750	74.750	44.411	35.674	16.250
0707	Ontwikkeling Industriële Sectoren	0	1.500	10.401	10.401	3.624	3.624	2.000
0708	Beleid handelsdiversificatie	0	522	1.000	1.000	1.000	500	450
0709	Ontwikkeling Ondernemersklimaat en concurrentievermogen	1.578	109.831	52.705	52.705	25.000	15.000	0
0749	Ontwikkeling innovatie ecosystemen	598	1.850	2.138	2.138	2.850	2.850	0
0750	Ontwikkelen Intellectual Property	2.923	9.000	2.868	2.868	4.000	5.500	5.000
0753	Economische planning en ontwikkeling	0	100	300	300	400	450	500
0754	Beleid Nationaal kwaliteits infrastructuur	648	1.000	830	830	1.387	1.500	1.700
0755	Beleid Interne Markt	1.525	5.600	4.208	4.208	5.850	6.000	6.600

0772	Ontwikkeling Alternatieve Innovatie systemen	0	4.400	300	300	300	250	0
09	Subsidie en Bijdragen	2.616	6.558	7.504	7.504	8.100	7.800	7.000
0927	Suriname Standaarden Bureau (SSB)	2.616	4.558	5.854	5.854	6.600	6.800	7.000
0928	Suriname Business Forum (SBF)	0	2.000	1.650	1.650	1.500	1.000	0
13	Wetgeving en Standaarden	0	390	400	400	537	550	590
1307	Beleid economische Wet & regelgeving	0	390	400	400	537	550	590
14	Internationale samenwerking	40.476	90.521	60.882	60.882	85.000	79.000	0
1409	Handelsfacilitering	40.476	90.521	60.882	60.882	85.000	79.000	0
20	Contributie	18.266	70.000	7.500	7.500	45.000	55.000	60.000
2001	Contributie verplichtingen aan regionale en internationale organisaties	18.266	70.000	7.500	7.500	45.000	55.000	60.000

Toelichting : Programma's

0184 - Aanschaf, bouw en renovatie nieuw Hoofdkantoor

Doelstelling: De aanschaf, bouw, renovatie en of inrichting van een nieuw kantoorpand voor het ministerie van Economische Zaken, Ondernemerschap en Technologische Innovatie (EZ).

Wijze van financiering: Begroting EZ 2025 (Overheidsbijdrage)

Beleidsintensiveringen

voor

2025:

Het ministerie van Economische Zaken, Ondernemerschap en Technologische Innovatie (EZ) is onder de verschillende naamswijzigingen sinds de brand in 1990, gehuisvest op het Nieuwe Havencomplex. Los van het feit dat de toenmalige leiding van N.V. Havenbeheer het ministerie sedert 2005 had aangezegd te moeten verhuizen, hetgeen tot heden niet is gelukt, voldoet het kantoorgebouw alwaar het Hoofdkantoor van het ministerie van EZ is gehuisvest niet meer aan de eisen van een leefbare, werkbare en veilige werklocatie. Dit alles door onder andere slecht onderhoud, mogelijk ook ontstaan door betalingsachterstanden in de huur. Teneinde de minister, directie, staf en personeel onder te brengen in een goed onderkomen, ligt het in de bedoeling in het jaar 2024 een eerste aanzet te doen om een nieuw kantoorgebouw aan te schaffen, te bouwen, te renoveren en of eventueel in te richten en het resterend deel zal dan 2025 geschieden.

Programma **0184** is voor de volgende intensiveringen dienstjaar 2025 begroot op **SRD. 36.375.000, =**

Verantwoordelijke: ODAD/ DEZ		
SRD	36,375,000	De aanschaf, bouw en of renovatie van een nieuw kantoorpand voor het ministerie van Economische Zaken, Ondernemerschap en Technologische Innovatie (EZ)
SRD	36,375,000	TOTAAL RAMING CODE 0184

0535 - Digitale informatiestromen

Zie OP-Beleidsgebied: Efficiënte en effectieve overheid

Doelstelling: Het verbeteren van de informatiestroom naar interne en externe stakeholders via websites en andere digitale methodes voor gecoördineerde informatieverschaffing naar de stakeholders toe.

Wijze van financiering: Begroting EZ 2025 (Overheidsbijdrage)

Beleidsintensivering voor 2025: de optimalisering van de informatiestroom naar de samenleving met betrekking tot de dienstverlening van het Ministerie zal via verschillende bronnen geïntensifieerd worden.

Dit programma is voor het jaar 2025 begroot op **SRD. 450.000** ,= voor de volgende intensivering:

Verantwoordelijke: DTI		
SRD.	250,000	Optimalisering van de informatiestroom naar de samenleving mbt de dienstverlening van het min EZOTI
		Het creëren van Awareness van diensten van het ministerie van Economische Zaken, gebruikmakende van de meest effectieve kanalen.
SRD.	200,000	Verbetering informatiestroom
		"1. Gebruikmakende van digitale kanalen de gemeenschap informeren over toegang tot kapitaal in samenwerking met nationale en internationale organisaties ter verbetering van het ondernemersklimaat in zijn algemeenheid en meer specifiek het vergroten van innovatievermogen voor diversificeren van de Surinaamse Economie. In dit kader kunnen er commissies worden ingesteld voor het uitvoeren van dit beleid. 2. Het verbeteren van de informatiestroom naar interne en externe stakeholders middels het implementeren van een Document Management Systeem voor MINEZ voor gecoördineerde informatieverschaffing naar stakeholders toe. De aanschaf van apparatuur voor dit project."
SRD.	450,000	TOTAAL RAMING Code 0535

0707 - Ontwikkeling Industriële Sectoren

Zie OP-Beleidsgebied: Productie, ondernemerschap, werkgelegenheid en export.

Doelstelling: Het scheppen van de basis facilitering voor het vergroten en diversifiëren van de productiecapaciteit middels een ketenbenadering (value chain) waarbij nieuwe sectoren voor diversificatie van de productie geïdentificeerd worden.

Wijze van financiering: Begroting EZ 2025 (Overheidsbijdrage) & Caribbean Development Bank (schenkingen).

Beleidsintensivering voor 2025: De mogelijkheden zullen worden bekeken voor de opzet van Speciale Economische Zones (SEZ) op verschillende lokaties. De Wet Speciale Economische Zones zal in public private werkgroep worden besproken en samengesteld. Het project Marketing en Branding van SMEs in Caricom zal met een grant van de Caribbean Development Bank worden uitgevoerd.

Programma 0707 is voor de volgende intensivering dienstjaar 2025 begroot op **SRD. 10.401.000**, = voor de volgende intensivering:

Verantwoordelijke: DO/ODI		
SRD.	700,000	Wet Speciale Economische Zones
		Hierbij zullen de stakeholders worden geïdentificeerd. Public-private werkgroep worden samengesteld en de Wet Speciale Economische Zones worden besproken.
SRD.	1000,000	Waardeketen Ontwikkeling en versterking van de productie sector
		Identificatie en ontwikkeling van de waardeketen producerende ondernemingen
SRD.	100,000	Landelijke werkgroepen
		Opstellen van de werkgroepen Industriële Zonering en Waardeketen Ontwikkeling en SME Policy
SRD.	7,701,000	Marketing en Branding van SME in Caricom project (Schenkingen van de CDB)
		Het doel van dit project omvat de volgende aspecten: Het uitvoeren van marktonderzoek en het ontwikkelen van marketing- en brandingstrategieën voor maximaal 60 MKMO's in sectoren zoals bio-energie, landbouw-hydrocultuurmodellen en kassen, dienstensector, non-timber forest products, visserij, landbouwverwerking, e-commerceplatformen, toerisme, en informatie- en communicatietechnologieën (ICT). Het versterken van de capaciteit van EZ om marktinformatie te verkrijgen over de geselecteerde CARICOM-markten - Barbados, Guyana en Trinidad en Tobago - om MKMO's te ondersteunen bij export naar deze markten. De marketing- en brandingcomponent richt zich op nieuwe wereldwijde trends op het gebied van marketing en merkbekendheid. Dit omvat specifiek het creëren van digitale assets voor de MKMO's en social media-strategieën die de zichtbaarheid van de MKMO's in Suriname vergroten. Het Ministerie heeft een schenking van Euro 226.500,= goedgekeurd gekregen voor de periode 2022 t/m 2025 waarbij een bedrag van Euro ,= zijn met een tegenwaarde van SRD 7,701,000. bij een CBvS-koers van SRD. 34,00 voor 1 Euro plus overheidsbijdrage SRD. 900.000 (Zie Beleidscode 0707)(Zie code 52XX - Middelenbegroting).
SRD.	900,000	Marketing en Branding van SME in Caricom project (Overheidsbijdrage)
SRD.	2,700,000	TOTAAL RAMING Staatsfinanciering Code 0707
SRD.	7,701,000	TOTAAL RAMING Externe Financiering (Schenking) Code 0707
SRD.	10,401,000	TOTAAL RAMING Code 0707

0708 - Beleid handelsdiversificatie

Zie OP-Beleidsgebied: Productie, ondernemerschap, werkgelegenheid en export.

Doelstelling: Het doel om de internationale economische rechtsorde te versterken is om de markttoegang van Surinaamse goederen en diensten tot de wereldmarkt te waarborgen en te vergroten. Om dit te bereiken zal EZ haar invloed aanwenden bij de onderhandelingen dan wel heronderhandelingen in o.a. CARICOM, CARIFORUM en WTO verband. Voortvloeiende uit de internationale organisaties m.b.t. handel komen ook voort programma's gericht op het ontwikkelen van het ondernemersklimaat om zodoende de onevenwichtige handelsbalans van ontwikkelingslanden weg te werken.

Wijze van financiering: Begroting EZ 2025 (Overheidsbijdrage)

Beleidsintensivering voor 2025: Het vergroten van de markttoegang van Surinaamse goederen en diensten Om dit te bereiken zal EZ haar invloed aanwenden bij de onderhandelingen dan wel heronderhandelingen in o.a. CARICOM, CARIFORUM en WTO verband. Voortvloeiende uit de internationale organisaties m.b.t. handel komen ook voort programma's gericht op het ontwikkelen van het ondernemersklimaat om zodoende de onevenwichtige handelsbalans van ontwikkelingslanden weg te werken.

Programma 0708 is voor de volgende intensivering dienstjaar 2025 begroot op **SRD. 1.000.000, =.**

Verantwoordelijke: DEZ/ODH		
SRD.	500,000	Implementatie CARICOM Single Market and Economy (CSME)
		Gezien het uiteenlopend karakter en de diverse maatregelen, die dienen worden getroffen betreffende de te implementeren issues inzake CSME, wordt wederom de Interdepartementale CSME Commissie ingesteld en uitgebreid met enkele actoren gezien de omvangrijke beleidsgebieden en overlappings met andere vakministeries. De implementatieproces van de diverse issues is gerelateerd aan verschillende activiteiten, stakeholders en heeft een voortdurend karakter waarbij enigszins een richtige aanpak is vereist. Hierbij zal alles verder procesmatig en/of planmatig worden uitgevoerd waarbij het directe doel is dat de vernieuwing of verandering, die vereist is om de economische vooruitgang teweeg te brengen, wordt opgenomen in de dagelijkse werkzaamheden en hiermee de CSME implementatieproces efficiënt verloopt. Hier wordt er jaarlijks een stand van zaken gegeven aan de CARICOM Staatshoofden vergadering over de implementatie van de omvangrijke beleidsgebieden om te geraken tot een gemeenschappelijke markt en economie. Doel van de activiteit: het implementeren van de issues in nationaal, regionaal en internationaal verband. Deze zal bijdragen tot capaciteitsversterking, ontwikkeling van nationale, regionale en internationale strategieën, beschikbare data verschaffing, zorgdragen voor verbeterde relaties en verantwoordelijkheden van stakeholders, etc.
SRD.	500,000	Opzetting databank van Non-Confirming Measures Project (NCM project)
		"In 2016 keurden de Ministers van de CARICOM tijdens de 43ste COTED, goed dat er een project voor het opzetten van een databank "Non-Conforming Measures (NCM's)" wordt uitgevoerd. Dit project is onderdeel van de liberalisering verbintenissen in regionale handelsovereenkomsten. De databank zal ook sectoren, subsectoren of activiteiten omvatten voor de lidstaten die zich de flexibiliteit willen voorbehouden om niet-conforme maatregelen aan te passen of te handhaven. Belangrijk voor het project was dat er een samengesteld team bestaande uit diverse functionarissen, die kennis hebben over wet- en regelgeving, handel- en investeringsdiscipline werd gevormd. Dit team moest daarna sensibiliserings sessies volgen zodat ze zeer vertrouwd zijn met de doelstellingen van het project, de structuur en de overeengekomen methodologie voor het identificeren en documenteren van deze beperkende maatregelen. Gedurende het hele project zal het team de maatregelen van Suriname herzien die van invloed zijn op de handel in diensten en investeringen in elk gebied van economische activiteit. Het team zal dus wetten, voorschriften, regels, procedures, beslissingen, administratieve acties en andere maatregelen beoordelen om een ontwerprijst van de bestaande NCM's van Suriname te identificeren en samen te stellen. Ook zal er nationaal overleg worden gehouden om de ontwerprijst van NCM's te verifiëren. "
SRD	1,000,000	TOTAAL RAMING Code 0708

0709 - Ontwikkeling Ondernemersklimaat en concurrentievermogen

Zie OP-Beleidsgebied: Productie, ondernemerschap, werkgelegenheid en export.

Doelstelling: het creëren van een gunstige faciliterende omgeving voor de particuliere sector waarbij ondersteunende wetgeving waaronder de uitvoeringsbesluiten van de Wet Bedrijven en Beroepen, de Wet op de Jaarrekening, Wet op Zekerheidsrechten op roerende goederen, een platform voor Electronic Single Window, digitalisering van bedrijfsvergunningen enzovoorts worden opgepakt. Immers, volgens de Wereldbank zijn Kleine en middelgrote ondernemingen (KMOs) de belangrijkste instrumenten om werkgelegenheid, ontwikkeling van de waardeketen, groei en economische en sociale inclusie en veerkracht te bevorderen.

Wijze van financiering: Begroting EZ 2025 (Overheidsbijdrage) en Lening WBG

Beleidsintensiveringen voor 2025:

In samenspraak met de private sector wordt een duidelijk en efficiënt KMO-beleid gevoerd en verder ontwikkeld worden. Een van de hoofdbeleidsactiviteiten hierbij is de verdere ontwikkeling van het KMO Fonds. Het KMO Fonds heeft als doel facilitering vanuit de overheid op het gebied van toegang tot kredieten voor de (startende) micro en kleine ondernemingen en in het bijzonder de productieondernemingen en tevens productie ondersteunende ondernemingen.

Bij de ondersteuning en facilitering van KMO's wordt extra aandacht geschonken aan begeleiding en ondernemerschapstrainingen (waaronder het schrijven van een Business Plan), marktinformatie en toegang tot financieringsmogelijkheden, toegang tot buitenlandse markten voor afzet van Surinaamse producten enzovoorts.

Er worden ondernemerschapstrainingen verzorgd via de dependances van het ministerie. Het KMO Fonds maakt een nieuwe start. Het nieuw KMO- bestuur welke op 29 juni 2021 is geïnstalleerd. Dit zal resulteren in een versneld tempo werken aan de volledige operationalisering van het KMO – Fonds/ KMO Unit waarbij duidelijke richtlijnen en procedures die vooraf zijn vastgesteld betreffende het begeleidend traject van ondernemers door de KMO-unit en de afhandeling van ingediende financieringsaanvragen.

De uitvoering van het Wereldbank project: Suriname Competiveness and Sector Diversification Project wordt voortgezet. Dit project loopt tot juni 2025. Dit project wordt samen uitgevoerd met het Ministerie van Natuurlijke Hulpbronnen. Het Ministerie van EZOTI voert component 2 uit. Dit component richt zich op het verbeteren van managementcapaciteit bij Micro, Small, and Medium Enterprises (MSMEs), investeringen in productiviteit, upgraden en support van MSME's alsook grants en hervormingen van het investeringsklimaat. Verwachte resultaten van het project zijn diversificatie van de economie, werkgelegenheid, verhoogde productie en exporten.

Verwachte resultaten van het project zijn diversificatie van de economie, werkgelegenheid, verhoogde productie en exporten.

Dit component zal uitgevoerd worden middels:

Component 2a: Het project Suriname's Growth Enterprises ten behoeve van ondernemerschap om via business development support en matching grants export readiness te stimuleren. Het contract met de Suriname's Growth Enterprises technical services provider zal getekend worden in het laatste kwartaal van dit jaar. Binnen dit project zullen 160 Micro, Small, and Medium Enterprises geselecteerd worden voor business development support. Hiervan zullen 80 ook een matching grant (eigen bijdrage plus schenking) ontvangen. Dit project zal nog eens 70 bedrijven ondersteunen die in een waardeketen van 3-7 firms opereren. Het totaal directe begunstigde komt op 230 Micro, Small, and Medium Enterprises. Dit project zal resulteren in een 15% toename van inkomsten van Micro, Small, and Medium Enterprises die projectondersteuning zullen krijgen. Hiervan is 40% gereserveerd voor vrouwelijke ondernemers; en

Component 2b: Verbetering van wet en regelgeving en institutionele versterking voor de business climate. Hierbij zijn een 14-tal wettelijke en beleidshervormingen ter versterking van governance en concurrentievermogen van de geïdentificeerde industrieën (mining, agribusiness en toerisme) opgenomen. Het Ministerie is voor dit jaar reeds gestart met aanpassingen van de secured transactions wet, de uitvoeringsbesluiten van de wet Bedrijven en Beroepen, mededingingswet en consumentenbeschermingswet.

Het programma 0709 is voor het jaar 2025 begroot op SRD 52.705.000,= in stede van **SRD.62.705.000**, voor de volgende intensiveringen:

Verantwoordelijk e: DO/ ODI	
SRD 350,000	Onderzoek lijst 20 primaire basis goederen
	Onderzoeken en kijken naar de lijst van de 20 primaire basisgoederen om aan te geven welke producten/basisgoederen vervangen kunnen worden met locale producten waar zij begeleid zullen worden voor product ontwikkeling
SRD 675,000	Het versterken en faciliteren van bestaande (doorstartende) ondernemingen
	Ondernemers zullen versterkt, gefaciliteerd en begeleid worden om hun productie op te voeren en ook werkgelegenheid creëren
SRD 261,000	Het doen definiëren van het begrip MKMB voor het beleid
	De begrippen Micro, Kleine en Middelgrote bedrijven (MKMB) zullen gedefinieerd worden i.s.m andere stakeholders
SRD 1,210,000	Het trainen van ondernemers landelijk
	Kleine ondernemers zullen getraind en begeleid worden
SRD 10.808.000	Voortgang KMO fonds
	De private sector zal versterkt worden om te kunnen produceren en de productie te kunnen opvoeren middels startkapitaal. Het minimale bedrag is opgenomen vanwege het beperkte budgetkader
SRD 900,000	Het stimuleren van duurzaamheid binnen ondernemerschap
	Ondernemers zullen gestimuleerd worden middels trainingen en begeleiding in duurzaam ondernemen.
SRD 3,000,000	Business en Trade beurzen
	Het organiseren en faciliteren van afzet en informatie beurzen ter stimulering van ondernemers.
SRD 435,000	Capaciteitsversterking van het personeel.
	De medewerkers zullen ook getraind worden
SRD 35,066,000	Worldbank SCSD Suriname Competitiveness and sector diversification Project
	Surge- Suriname Growth Enterprises t.b.v ondernemerschap om via matching grants export readiness te stimuleren. Verbetering van wet en regelgeving en institutionele versterking voor de business climate. Financiering door WORLD BANK USD 15,9 miljoen USD voor de periode 2021 t/m 2025 (zie code 52212- Middenbegroting). Voor het jaar 2025 zal het bedrag USD 1.073.997,= zijn met een tegenwaarde van SRD 35,066,000,= bij een cbVs- koers van SRD 32,65 voor 1USD.
SRD 17.639,000	TOTALE RAMING Staatsfinanciering Code 0709
SRD 35,066,000	TOTALE RAMING Externe Financiering Code 0709
SRD 52,705,000	TOTAAL RAMING Code 0709

0749 - Ontwikkeling innovatie ecosystemen

Zie OP-Beleidsgebied: Efficiënte en effectieve overheid

Doelstelling: Toegang te bieden tot de tools, kennis en de financiële middelen om te onderwijzen, te innoveren en uit te vinden met behulp van technologie en digitale fabricage zodat eenieder de kansen krijgt om zijn of haar idee te ontwikkelen en daardoor kansen creëert om het levensonderhoud wereldwijd te verbeteren.

Wijze van financiering: Begroting EZ 2025 (Overheidsbijdrage)

Beleidsintensiveringen voor 2025:

Er zal gewerkt worden aan het ontwikkelen van een innovatiebeleid. De mogelijkheid zal worden bekeken voor het opzetten van een Centraal Fab Lab. Fablabs leveren een bijdrage aan importvervanging en facilitering van ondernemerschap en onderwijs. Voorts zal voor een efficiëntere afhandeling van vergunningsaanvragen voor bedrijven en beroepen een modern web based versie voor Suriname ontwikkeld worden.

Het programma 0749 is voor het jaar 2025 begroot op **SRD. 2.138.000**, = voor de volgende intensiveringen:

Verantwoordelijke: DTI	
SRD. 522,000	Ontwikkelen innovatie beleid
	Het verder formuleren en uitbreiding /inrichting van het directoraat Technologische Innovatie. Het aanschaffen van apparatuur en meubels ter facilitering van het aangetrokken personeel. Het aangaan van nationale en internationale partnerschappen ter facilitering van het innovatie klimaat van Suriname.
SRD. 650,000	Business Licencing
	Het verbeteren van de efficiëntie en toegankelijkheid van het zakelijke licentieproces door het bestaand systeem te herzien en een moderne 'web-based' en internationaal compatible versie voor Suriname te implementeren. Aanschaf van apparatuur ter uitvoering van dit proces. Er is USD 24,000 in het TC Document van de IDB als bijdrage van Suriname voor dit project.
SRD. 400,000	Ondersteuning "hands on innovatie" geïnitieerd door de private sector
	Het ministerie zal een aantal programma's uitvoeren die gericht zijn om het innovatievermogen alsook de rol van technologie in de organisatie te verbeteren. De private sector initiatieven die "hands on innovatie stimuleren.
SRD. 566,000	Stichting Innovatie Netwerk Suriname (voorloper: Industrial Innovation Service Center)
	"Wat is gestart als te zijn het Industrial Innovation Service Center Saramacca Kanaal op de eigendomslocatie aan de Saramacca doorsteek, en getransformeerd moest worden naar een Industriële Incubator en Innovatie centrum is na voorgesprekken met eerst de IDB en nu vernieuwde afspraken met de Wereldbank verder omgezet tot de opzet van de Stichting Innovatie Netwerk Suriname. Gezien het feit dat de renovatie c.q. de sloop van het oude pand van HIT nooit geschied is vanwege ten eerste de COVID Pandemie en daarna het verlopen van de periode van de toen gemaakte afspraken. De keuze voor de opzet van het Innovatie Netwerk Suriname is ontstaan uit gesprekken en vernieuwde inzichten met zowel partners in hoger onderwijs alsook ondernemers die afgestudeerden zijn van de FabLab Academy. De partners zijn onder andere de Faculteit der Technologische Wetenschappen (Anton de Korn Universiteit), het Polytechnisch College (PTC), het Natuurtechnisch Instituut (NATIN), maar daarnaast ook de kleinere private labs zoals IoTLab, Codettes, Stg. Proibitas en ook nog het ZapLab als onderdeel van Villa Zapakara. Het ultieme doel is om in dit laboratorium c.q. incubator aan zowel ondernemingen in de opstartfase maar ook studenten ondersteuning te bieden in het ontwikkelen van hun creative en innovatieve ideeën middels advies, begeleiding om hierdoor de professionele en administratieve zelfstandigheid te stimuleren. Door middel van het Innovatie Centrum zal innovatie vooral gestimuleerd worden ter verbetering van de productie, de productiviteit en dienstverlening. De nieuwe afspraken zijn nu gesteld op een MoU die aangegaan wordt met de Anton de Korn Universiteit waarbij het Laboratorium op hun terrein dichterbij het hoger onderwijs zal worden opgezet. De aangegeven raming zal gebruikt worden voor de renovatie en logistieke inrichting van een bestaande laboratorium op FT&W. De aanschaf van de machines en onderdelen zal middels een grant van de Wereldbank geschieden."
SRD. 2,138,000	TOTAAL RAMING Code 0749

0750 - Ontwikkelen Intellectual Property

Zie OP-Beleidsgebied: Efficiënte en effectieve overheid

Doelstelling: ontwikkelen van intellectuele eigendommen (een nieuw idee, verbeterd product/ dienst) welke leidt tot een economische activiteit, behoeft bescherming.

Wijze van financiering: Begroting EZ 2025 (Overheidsbijdrage)

Beleidsintensiveringen

voor

2025:

Een beleidskader voor intellectuele eigendom zal worden opgesteld als tool voor de economische ontwikkeling, stimuleren van innovatie en productie. Middels modernisering van de wetgeving zullen (authentieke) Surinaamse producten en diensten beschermd worden. Voorts wordt gewerkt aan de modernisering van het registratiesysteem middels upgrading van het systeem inzake merken, ter verbetering van de dienstverlening naar de ondernemers in binnen- en buitenland en het initiëren van de registratie van modellen en tekeningen ter nakoming van de verdragsrechtelijke plichten en verruiming van de dienstverlening. Een verbeterde en verruimde dienstverlening leidt ertoe dat de overheid een stijging van inkomsten tegemoet mag zien. Innovatie draagt zorg voor de basis om condities te scheppen voor ontwikkeling.

De external audit van BIE wordt voortgezet in 2025. In februari 2019 is Bureau Intellectuele Eigendom gecertificeerd volgens Quality Management System (QMS) ISO 9001:2015 standaarden. Voornoemd systeem is ontworpen om consequent te voldoen aan de verwachtingen van de cliënten van BIE door de factoren die de kwaliteit van dienstverlening zou kunnen beïnvloeden, te identificeren en te reguleren. Daarnaast heeft de QMS een ingebouwd mechanisme die het mogelijk maakt continu te werken aan het verbeteren van de doeltreffendheid van de dienstverlening van BIE. De certificering vergt dat BIE elk jaar een "external audit" ondergaat, hetgeen inhoudt dat jaarlijks nagegaan dient te worden indien de werkprocessen en werkprocedures volgens voornoemde standaarden geschieden. De audit van BIE is noodzakelijk teneinde te verzekeren dat het niveau en de te verlenen diensten gegarandeerd van kwaliteit zijn. De external auditing zal door het bedrijf DQS Management System Solution worden uitgevoerd.

Het programma 0750 is voor het jaar 2025 begroot op **SRD. 2.868.000**, = voor de volgende intensiveringen:

Verantwoordelijke: DO/ODIE		
SRD.	1,000,000	Institutionele versterking Bureau Intellectuele Eigendom (Fysieke verhuizing)
		Het Faciliteren van het Bureau Intellectuele Eigendom w.o: fysieke verhuizing, ondersteuning ICT, aankoop kantoorinventaris.
SRD.	-	Het formuleren van beleid inzake Intellectueel Eigendom (instellen commissies per onderdeel)
		Het opstellen van een beleidskader voor intellectuele eigendom als tool voor de economische ontwikkeling, stimuleren van innovatie en productie. Middels modernisering van de wetgeving zullen (authentieke) Surinaamse producten en diensten beschermd worden. De instelling van deze commissie bedraagt SRD 1.405.000, maar komt ten laste van de Post Lonen en Salarissen.
SRD.	1,422,000	Moderniseren van een Registratie systeem
		Het upgraden van het registratie systeem inzake merken waarbij ondernemers de gelegenheid krijgen om via het database programma IPAS(Industrial Property Automation System) online hun onderzoek te doen en/of in te dienen dit ter verbetering van de dienstverlening naar de ondernemers in binnen- en buitenland. Een verbeterd systeem zal ertoe leiden dat de overheid een stijging van aanvragen c.q. inkomsten tegemoet mag zien.
SRD.	141,000	Capaciteits versterking
		Capaciteitsversterking tbv het personeel, overheidsmedewerkers en de private sector inzake intellectuele eigendom.
SRD.	215,000	Behouden van het Quality Management Systeem BIE
		Het behouden van het Quality Management Systeem van BIE voor het opleveren van kwaliteit in de dienstverlening naar de ondernemers in binnen- en buitenland.
SRD.	-	Voorbereiden opzetten van een IP Commercial and Technology Transfer Knowledge Unit
		Een consultant aantrekken om de lijnen uit te zetten ter voorbereiding en implementatie van een IP commercial en technology transfer unit.
SRD.	90,000	Bemannen van het Onderdirectoraat Bureau Intellectuele Eigendom
		In het concept organogram van het Ministerie heeft BIE nieuwe afdelingen die resorteren onder het onderdirectoraat dat bemand moeten worden waaraan invulling aan gegeven moet worden.
SRD.	2,868,000	TOTAAL RAMING Code 0750

0753 - Economische planning en ontwikkeling

Doelstelling: het creëren van een efficiënt en effectief economisch beleid die van belang zal zijn voor zowel de overheid, de ondernemers als de consument.

Wijze van financiering: Begroting 2025 EZ (Overheidsbijdrage)

Beleidsintensiveringen voor 2025: het verzamelen, verwerken en analyseren van data, alsook het uitdraaien van statistieken ter ontwikkeling en ondersteuning van het beleid. Een deel van de data zal ook verkregen worden vanuit de dependances van het Ministerie van EZ. In 2025 zullen de volgende activiteiten worden uitgevoerd namelijk het opzetten en onderhouden van een databasesysteem en het data infrastructuur voor de dependances.

Het programma 0753 is voor het jaar 2025 begroot op **SRD. 300.000**, = voor de volgende intensiveringen:

Verantwoordelijke: DEZ/ ODIM/ AEB		
SRD.	300,000	Het verzamelen, verwerken en analyseren van data (o.a. goederen, importeurs) voor het efficient en effectief uitvoeren van het beleid
		"De afdeling Algemeen Economisch Beleid zal data verzamelen, verwerken en analyseren, alsook het uitdraaien van statistieken, waarbij deze informatie gebruikt zal worden ter ontwikkeling en ondersteuning van het beleid. Een deel van de data zal ook verkregen worden vanuit de dependances. - Opzetten en onderhouden van een database systeem - Infrastructuur voor de dependances"
SRD.	300,000	TOTAAL RAMING Code 0753

0754 - Beleid Nationaal kwaliteits infrastructuur

Zie OP-Beleidsgebied: Productie, ondernemerschap, werkgelegenheid en export.

Doelstelling: het ontwikkelen van beleid m.b.t. het Nationaal Kwaliteits Infrastructuur, waarbij diverse protocollen worden ontwikkeld voor sectoren ter waarborging van de kwaliteit en veiligheid van goederen en diensten.

Wijze van financiering: Begroting 2025 EZ (Overheidsbijdrage)

Beleidsintensiveringen voor 2025:

Om Suriname's activiteiten, investeringen en exportgeleide handel in traditionele en niet-traditionele productensector uit te breiden voor het bereiken van duurzame economische groei en ontwikkeling, moet een professionele Nationaal Kwaliteits Infrastructuur (NQI) worden opgezet.

De Nationaal Kwaliteits Infrastructuur omvat het geheel aan processen voor kwaliteit en veiligheid van producten en diensten. Standaardisatie (certificering), metrologie, accreditatie en conformiteits

beoordeling (conformity assessment) zijn de aspecten die allemaal de Nationaal Kwaliteits Infrastructuur vormen. Om deze aspecten te stimuleren en te realiseren zullen activiteiten gerelateerd aan NQI worden uitgevoerd en vervolgd worden in het dienstjaar 2025. Dit doet zij door het ontwikkelen van diverse protocollen voor sectoren, het uitvoeren van een Nationaal Certificerings Programma en het creëren van een nationaal exportkeurmerk voor Surinaamse producten. De Nationaal Kwaliteits Infrastructuur zal verder bijdragen aan de vergroting van de markttoezichtcapaciteit van regelgevende instanties, aangezien deze instanties vaak vertrouwen op het testen van productnormen/ kwaliteit. Bovendien zal het eveneens de consument ten goede komen, aangezien de ontwikkeling van de NQI de consument zal beschermen tegen gevaarlijke en niet-conforme verbruiksartikelen die nadelige effecten kunnen hebben op de gezondheid en veiligheid.

Programma 0754 is voor de volgende intensiveringen dienstjaar 2025 begroot op **SRD. 830.000**, = voor de volgende intensiveringen:

Verantwoordelijke: DEZ/ ODIM		
SRD.	339,500	Nationaal Certificerings Programma
		Selectie- en begeleidingstraject voor de certificering van bedrijven in de industriële sector en trainen van gekwalificeerde gecertificeerde auditors en het opstellen van nationale certificerings protocollen.
SRD.	323,000	Het opzetten van National Quality Infrastructure t.b.v. economische ontwikkeling
		Het voorbereiden van het beleid m.b.t. het Nationaal Quality Infrastructure, waarbij diverse protocollen zullen worden ontwikkeld voor sectoren.
SRD.	167,500	Het creëren van een nationaal exportkeurmerk voor Surinaamse producten.
		Het creëren van een nationaal exportkeurmerk of uitbreiding van het Made in Suriname (MiS) keurmerk naar een exportgarantie keurmerk uitgegeven door het Ministerie van Economische Zaken, Ondernemerschap en Technologische Innovatie in samenwerking met het bedrijfsleven.
SRD.	830,000	TOTAAL RAMING Code 0754

0755 - Beleid Interne Markt

Zie OP-Beleidsgebied(en): Productie, Ondernemerschap, werkgelegenheid en export & Efficiënte en effectieve overheid

Doelstelling: Prijscontrole, maar ook het opsporen en onderzoeken van feiten die strafbaar gesteld zijn bij of krachtens de Wet Economische Delicten. Hiermede wordt beoogd het terugdringen van criminaliteit op economisch gebied door de Economische Controle Dienst. Dit ter bescherming van consumenten. De afdeling Consumentenzaken (Coza) brengt consumenten bewustzijn bij omtrent consumentengerelateerde onderwerpen zoals Wereld Consumentenrechten Dag welke jaarlijks wordt gevierd. Hieraan wordt jaarlijks een thema gekoppeld, uitgekozen door Consumers International. Met de Dienst voor de Waarborg en van het IJkwezen en het Surinaams Standaarden Bureau wordt de interne markt gecoördineerd op het gebied van wettelijke metrologie, standaardisatie, keuring en certificatie. Regulering van de interne markt maakt zich continue sterk om welvaart en welzijn te bevorderen voor de samenleving, door garantie te bieden aan de beschikbaarheid van basisbehoeften van de burgers, wat hen in staat stelt hun levensstandaard te verhogen, het milieu voldoende te beschermen en voldoende kansen te bieden aan eenieder.

Wijze van financiering: Begroting EZ 2025 (Overheidsbijdrage)

Beleidsintensiveringen voor 2025: Het beheersbaar houden van de kosten van levensonderhoud zal gecontinueerd worden door de landelijke controlewerkzaamheden uitgevoerd volgens de Wet Economische Delicten door de ECD. De afdeling Consumentenzaken zal haar taken ter bescherming en informeren van consumenten voortzetten. Jaarlijks wordt onder andere WCRD belicht en dat zal eveneens het geval zijn in 2025. Het beleid voor het uitbannen van single use producten, waaronder styrofoam en single use plastic wordt voortgezet in 2025. Het gaat om wet- en regelgeving voor import- en gebruiksverboden, instrumenten voor uitfasering, en het bieden van alternatieve producten. Met SSB zullen activiteiten geïntensiveerd worden uitgevoerd op het gebied van consumenten welzijn. Het SSB zorgt ervoor dat nationale standaarden en meetstandaarden worden ontwikkeld. De Dienst Waarborg & IJkwezen houdt toezicht op de Metrologiewet en de Waarborgwet.

Programma 0755 is voor de volgende intensiveringen dienstjaar 2025 begroot op **SRD. 4.208.000**, = voor de volgende intensiveringen:

Verantwoordelijke: DEZ/ ODIM		
SRD.	332,764	Bewustwordingsactiviteiten i.h.k.v. Wereld Consumentenrechten Dag 2025
		Jaarlijks wordt er op 15 maart Wereld Consumentenrechtendag (WCRD) herdacht, waaraan tevens een thema gekoppeld is. De afdeling Consumentenzaken (Coza) houdt awarenessactiviteiten op die dag en gedurende de rest van het jaar.
SRD.	599,516	Trainingen en stage i.h.k.v. consumentenbescherming en mededingingswetgeving en beleid.
		De functionarissen van het onderdirectoraat zullen getraind worden inzake consumentenbescherming en mededingingswetgeving en beleid door lokale als buitenlandse trainers. Verder zullen zij stage lopen bij consumenten en mededingingsautoriteiten in het buitenland.
SRD.	177,720	Awarenessactiviteit m.b.t. voedselveiligheid. (Consumenten Welzijn)
		De afdeling Consumentenzaken (CoZa) zal trainingen i.h.k.v voedselveiligheid houden voor zowel consumenten als ondernemers m.b.t. onderwerpen gerelateerd aan voedselveiligheid (o.a. recall van voedselwaren, gebruik van Landbouwchemicaliën en antibiotica in de agrarische sector). Vooralsnog zullen deze activiteiten in de volgende districten worden uitgevoerd, t.w.: in de districten Wanica, Commewijne, Saramacca en Nickerie.
SRD	3,098,000	Landelijke controle werkzaamheden
		Het beheersbaar houden van de kosten van levensonderhoud. Dit zal getracht worden door monitoring van de prijzen van basis- en strategische goederen en evenals de controle van prijzen van deze goederen in de winkels c.q. supermarkten.
SRD.	4,208,000	TOTAAL RAMING Code 0755

0772 - Ontwikkeling Alternatieve Innovatie systemen

Zie OP-Beleidsgebied(en): Productie, Ondernemerschap, werkgelegenheid en export & Efficiënte en effectieve overheid

Doelstelling: Het promoten van alternatieve en betere energiemogelijkheden o.a. Solar adoption bij huishoudens om de overstap te maken van traditionele energy naar renewable energy.

Wijze van financiering: Begroting EZ 2025 (Overheidsbijdrage)

Beleidsintensiveringen voor 2025: Uitvoering van de aanbevelingen uit het project Promotion of Energy Efficiency and Distributed Generation in Suriname (SU-T1147) zal verder geïmplementeerd worden in 2025 met overheid middelen.

De implementatie van het zonnepaneel plan welke met behulp van de Inter-American Development Bank (IDB) is samengesteld is reeds uitgevoerd. Het algemeen doel van het project is het bevorderen van hernieuwbare energie en energie-efficiëntie maatregelen in Suriname, middels:

- Het uitwerken van een energie en efficiëntie diagnose;
- Het verrichten van een marktonderzoek betreffende de haalbaarheid voor de opwekking van energie uit alternatieve (duurzame) bronnen;
- Het bevorderen van de lokale productie.

Het programma 0772 is voor het jaar 2025 begroot op **SRD. 300.000**, = voor de volgende intensiveringen:

Verantwoordelijke: DTI		
SRD.	300,000	Promotie van zonedaksystemen en energie efficiëntie projecten in Suriname
		Uitvoering van de aanbevelingen gedaan in het eindrapport Promotion of Energy Efficiency and Distributed Generation in Suriname (SU-T1147) ter verbetering van de Ease of Doing Business. Dit project beslaat de volgende 3 componenten : 1. Stimuleren v.h. gebruik v. zonnepanelen (in de uitvoering) 2. Stimulering v. energie efficiëntie in gebouwen v. Suriname 3. Capaciteitsversterking vr. bovengenoemde zaken (reeds courtesy meeting met Indiase Ambassadeur).
SRD.	300,000	TOTAAL RAMING Code 0772

0927 - Suriname Standaarden Bureau (SSB)

Zie OP-Beleidsgebied: Productie, ondernemerschap, werkgelegenheid en export.

Doelstelling: het scheppen van een adequate, gezonde standaardeninfrastructuur ter stimulering van economische activiteiten ter bescherming van het milieu, de veiligheid en gezondheid van de mens alsmede de bescherming van het leven en gezondheid van plant en dier door middel van het vaststellen, ontwikkelen en onderhouden en het bevorderen van de toepassing van gebruik van standaarden en technische voorschriften.

Wijze van financiering: Begroting EZ 2025 (Overheidsbijdrage)

Beleidsintensiveringen voor 2025:

De subsidiegelden van het “Surinaams Standaarden Bureau (SSB)” zullen worden aangewend voor betaling van de personeelskosten alsook de overige operationele kosten en de contributiebetalingen aan de diverse organisaties. En de aanzet tot toepassing van wetten m.b.t. standaarden buiten beschouwing gelaten.

Het Surinaams Standaarden Bureau (SSB) ontwikkelt, beheert en onderhoudt de nationale meetstandaarden, terwijl haar technische werkmarm, de Dienst Waarborg & IJkwezen toezicht houdt op de Metrologiewet en de Waarborgwet. Vanwege financiële omstandigheden van deze instantie lukt het meestal niet om al de gestelde beleidsdoelen te realiseren, en ook dit jaar is het de vraag wat en hoeveel haalbaar zal zijn. Zo heeft het Surinaams Standaarden Bureau (SSB) behoorlijke betalingsachterstanden m.b.t. de exploitatiekosten en de contributies. Dit vanwege het feit dat zij in de afgelopen jaren slechts de subsidie voor personele uitgaven heeft ontvangen. Daar het ernaar uitziet dat het SSB zichzelf in de komende 3 jaren niet zal kunnen bedruipen, is het van eminent belang dat m.n. de contributieachterstand vlot worden ingelopen en ook overige exploitatiekosten worden aangepakt.

Voor het jaar 2025 zijn de subsidies bij programma Code 0927 “Surinaams Standaarden Bureau” geraamd op SRD 5.854.000,= in stede van **SRD. 4.354.000**, =

Verantwoordelijke DEZ/ ODIM/SSB	
	Surinaams Standaarden Bureau (SSB)
	Subsidies t.b.v. de operationele uitgaven
SRD 5,382,098	Personeelskosten
	Bij het SSB speelt menselijk kapitaal een belangrijke rol in het betalen van de strategische doelen. In het kader van de ontwikkeling van het bureau is het belangrijker dat zij in de toekomst over voldoende professionele medewerkers beschikt. In dit bedrag zijn opgenomen, salarissen, representatietoelage, vervoerstoeleage, vakantietoelage, kinderbijls, overige personeelskosten en remuneratie.
SRD 471,902	Werkgeverslasten
	SRD 1219,963 Kosten voor gebruik van goederen en diensten: hierin zijn opgenomen brandstofkosten, onderhoud dienstvervoer, onderhoud en schoonmaak gebouw en technische diensten
	SRD 170,806 Kantoorkosten, telefoon, drukwerk en reparatie kantoor machines
	SRD 361,460 Algemene kosten: Hierin zijn opgenomen SOR premies, diensten aan derden, en aan diversen, juridische kosten, accountantkosten, bankkosten, reis- en verblijfkosten, advertentie- en reclamekosten, reparatiekosten, kantine en schoonmaakkosten, kosten voor activiteiten SSB en overige algemene kosten
	SRD 148,500 Aanschaffingen van kantoormeubilair voor de nieuwe medewerkers met inbegrip van afgeschreven kantoormeubilair
SRD 5,854,000	TOTAAL RAMING Code 0927

Opmerking: voor het dienstjaar 2025 zal het Ministerie van EZOTI slechts de subsidie bijdragen aangaande de personeelskosten van het bureau Subsidiëren.

0928 - Suriname Business Forum (SBF)

Zie OP-Beleidsgebied: Productie, ondernemerschap, werkgelegenheid en export.

Doelstelling: de ontwikkeling van de lokale private sector, dit middels dialoog tussen de private sector met de publieke sector in een Public- Private Partnership (PPP) voor het samenstellen voor het formuleren, samen uitvoeren en monitoren van een Nationale Strategie voor de ontwikkeling van de private sector in Suriname.

Wijze van financiering: Begroting EZ 2025 (Overheidsbijdrage)

Beleidsintensivering voor 2025: Uitvoering van een Nationale Strategie voor de ontwikkeling van de private sector in Suriname.

Programma 0928 is voor de volgende intensivering dienstjaar 2025 begroot op **SRD. 1.650.000, =**

Verantwoordelijke: DO/ SBF		
SRD.	1,000,000	Remuneratie
		De mogelijkheid zal worden bekeken om de remuneratie t.b.v. bestuur SBF (leden en plaatsvervangende leden) over het dienstjaar 2023 te betalen. De mogelijkheid tot het eventueel betalen van de achterstallige remuneratie zal zeker worden bekeken.
SRD.	650,000	Exploitatiekosten
		Hier zijn onder andere opgenomen de maandelijkse kosten zoals telefoon & ADSL, drukwerken, business cards, etc.
SRD.	1,650,000	TOTAAL RAMING Code 0928

1307 - Beleid economische Wet & regelgeving

Doelstelling: Ter verbetering van het ondernemingsklimaat en investeringen wordt er gewerkt aan het concipiëren van diverse wetten en staatsbesluiten.

Wijze van financiering: Begroting EZ 2025 (Overheidsbijdrage)

Beleidsintensiveringen voor 2025:

Tot de activiteiten behoren:

1. het wijzigen Handelsregisterwet van 1936 no. 149 zoals laatstelijk gewijzigd bij SB. 1997 no 52;
2. het finaliseren wet Zekerheidsrechten op roerende goederen;

3. Het wijzigen van de Wet Bedrijven en Beroepen op enkele artikelen en redigeren van uitvoeringsbesluiten.

Voorts zullen er bewustwordingsactiviteiten worden georganiseerd om de samenleving meer informatie hierover te geven en de belanghebbenden meer bekendheid te geven aan deze wetten.

Programma 1307 is voor de volgende intensiveringen dienstjaar 2025 begroot op **SRD. 400.000, =**

Verantwoordelijke: JZ		
SRD	220,000	Capaciteitsversterking i.h.k.v. Redigering wetgeving die van belang zijn voor het stimuleren van ondernemingsklimaat
		"Specifieke deskundigen uit het buitenland die tijdelijk worden aangetrokken voor het assisteren bij de redigering van wetten en verzorgen van trainingen ter versterking van de ambtelijke kwaliteit van het ministerie. Tot de activiteiten behoren: 1. het finaliseren wet Zekerheidsrechten op roerende goederen; 2. het wijzigen van de Wet Bedrijven en Beroepen op enkele artikelen en redigeren van uitvoeringsbesluiten. 3. Nieuwe Handelsregisterwet"
SRD	180,000	Awareness activiteiten met betrekking tot de geconcipieerde wetten
		Het is noodzakelijk dat er een traject wordt uitgezet om de samenleving te informeren m.b.t. de wetgeving die het ministerie regardeert. Tot de activiteiten behoren het houden van Seminar/workshop voor stakeholders teneinde hen bekend te maken met de wet.
SRD.	400,000	TOTAAL RAMING Code 1307

1409

-

Handelsfacilitering

Zie OP-Beleidsgebied: Efficiënte en effectieve overheid

Doelstelling: voortzetting van de facilitering van de handel middels transparante in-en uitvoerprocedures en best practices. Eén van de verplichtingen die voortvloeien uit de World Trade Organization WTO/ Trade Facilitation Committee Agreement is het instellen van een Nationale Trade Facilitation Comite welke nu in uitvoerende fase is.

Wijze van financiering: Begroting EZ 2025 (Overheidsbijdrage)

Beleidsintensiveringen voor 2025:

Er zal gewerkt worden aan het actualiseren van het 'Harmonized System' (HS) coderingen.

Ter verbetering van het ondernemersklimaat alsook in het kader van verdere implementatie van handelsfacilitering en elementen zal het uitgeven van een CARICOM certificate of origin worden toegelicht.

Het ministerie zal via de verdere implementatie van Suriname Electronic Single Window (SESW) bijdragen aan het digitaliseren van de administratieve procedures bij de import en export.

Door de verdere uitvoering van CARICOM Interactive Marketplace Suspension Procedure (CIMSUPRO) zullen vrijstellingen buiten de CARICOM transparant en vergemakkelijkt worden. Ondernemers zullen middels trainingen en bewustwordingssessies vertrouwd gemaakt met dit systeem.

Het ministerie zal in overleg met DNA, de komende periode zich inzetten teneinde de ratificatie van de CARIFORUM – EU- EPA te bewerkstelligen aangezien dat ondermeer onze markttoegang kan waarborgen en bevorderen met de EU.

Programma 1409 is voor de volgende intensiveringen dienstjaar 2025 begroot op **SRD 60.882.000**, = voor de volgende intensiveringen:

Verantwoordelijke: DEZ/ ODH		
SRD	501,600	National Trade Facilitation
		"Hoewel globalisering en handel nieuwe kansen bieden, zijn er uitdagingen. Ontwikkelingslanden kunnen om vele redenen moeite hebben om op wereldschaal te concurreren: Inefficiënte of ontoereikende systemen van transport, logistiek of douane; Slechte connectiviteit in telecommunicatie, financiële markten of informatietechnologie; Gecomplliceerde regelgeving omgevingen die nieuwe investeringen ontmoedigen; Concurrentieverstorend gedrag van grote marktspeelers of kartels die innovatie, productiviteit of marktgroei belemmeren. Dit zijn allemaal handelsaspecten binnen handelsfacilitering gericht op het simplificeren en transparanter maken van de handelsprocessen/procedures Een van de verplichtingen die voortvloeien uit de WTO/ Trade Facilitation Committee Agreement is het instellen van een Nationale Trade Facilitation Committee. De taken van betreffende Committee zullen o.a. zijn het coördineren van de activiteiten van Trade Facilitation, waarbij de volgende werkzaamheden moeten worden uitgevoerd: - Adviseren terzake internationale notificatie's van trade facilitation maatregelen. - Adviseren van de minister van EZ inzake handelsgerelateerde activiteiten; - Het voorbereiden van concept wetswijzigingen of nieuwe wetsontwerpen rekening houdende met de hedendaagse ontwikkelingen binnen de regionale en multilaterale handel; - Bevorderen van de onderlinge communicatie tussen de stakeholders. In dit kader zullen er bewustwording programma's zoals presentaties, workshops, seminars en programma's voor de media worden ontwikkeld en - het ontplooiën van alle andere activiteiten die van belang zijn."
SRD	59,207,000	Suriname Electronic Single Window
		Voortzetting van de handelsfacilitering blijft nog van kracht. De uitvoering van het project voor de instelling van een Electronic Single Window for Trade is in een vergevorderd stadium voor implementatie. Importeurs, exporteurs en scheepvaartmaatschappijen zullen via een centraal punt op een digitale manier vergunningen kunnen aanvragen. Dit is een belangrijk onderdeel/ speerpunt van handelsfacilitering. Voor het beter faciliteren van de handel, alsook het transparanter maken van de invoer en uitvoer. Dit zal zorgdragen aan de internationale verplichtingen voor het traceerbaar/zichtbaar maken van de documenten voor de administratieve afhandeling van de invoer en uitvoer. Door de volume van alle importen en exporten te laten geschieden door de SESW zal de overheid een duidelijker beeld hebben van de producten die Suriname binnenkomen en uitgaan. SESW zal een real time data kunnen verstrekken waardoor beleid effectief kan worden aangestuurd en de economische weerbaarheid van Suriname verbeteren. Doel van de activiteit: Het verbeteren als ook transparantie bieden bij het drijven van handel met Suriname
SRD	612,000	Implementatie van de CARIFORUM-EU Economic Partnership Agreement (EPA)
		Ter voorbereiding alsook begeleiding van de implementatie van de CARIFORUM-EU Economic Partnership Agreement, zal een interdepartementale Commissie opgezet worden. De hoofdverantwoordelijke voor de Implementatie van de EPA is het Ministerie van Economische Zaken, Ondernemerschap en Technologische Innovatie (EZ). Met de beoogde handelsdiversificatie is van eminent belang dat de handel met een van onze belangrijkste handelspartners n.l. de EU, wordt gewaarborgd. Het uitblijven van de implementatie van de EPA ligt alleen ten nadele van onze economische ontwikkeling waarbij wij niet alleen moeten denken aan de doorstroom van goederen en diensten maar ook aan de technische assistentie welke wij mislopen door het niet ratificeren van de CARIFORUM-EU EPA. De commissie is de voorloper om te geraken tot een EPA Implementatie Unit, die belast zal worden met begeleiding van en aanspreekpunt zijn voor alles dat de EPA regardeert: - Toelichten van kern elementen van de overeenkomst - Export van de EU naar Suriname - Export van Suriname naar de EU - Rules of Origin (Regels van Oorsprong) en cumulatie en - Overzicht van assistentie voor ontwikkeling. Doel van de activiteit: Het geven van inzicht in de kansen en mogelijkheden die de EPA biedt als ook de activiteiten die de EU Commissie op nationaal gebied voor Suriname heeft bewerkstelligd.
SRD	446,400	Certificate of origin / CARICOM Certificate of origin
		Momenteel is er geen structurele wijze waarop de Certificate of origins worden uitgegeven (door KKF). Ter verbetering van het ondernemersklimaat alsook in het kader van verdere implementatie van handels faciliteringen elementen zal het uitgeven van een CARICOM certificate of origin worden toe gelicht. Een needs assessment commissie zal in dit kader worden ingesteld ter verbetering van het proces tot uitgeven van een CARICOM certificate of origin. Doel van de activiteit: Een interdepartementale commissie zal worden opgezet met diverse relevante stakeholders waarbij het proces tot uitgave van een Caricom certificate of origin zal worden toegelicht, dit ter her-structurering van het proces van uitgeven van een CARICOM certificate of origin (eventueel digitaliseren).
SRD	74,375	CimSuPro Awareness Session
		"In 2010 werd het CARICOM Interactive Marketplace and Suspension procedure (CimSuPro) geïntroduceerd door dhr. R. Doekhie. Het betreft een virtuele marktplaats waarop grondstoffen kunnen worden aangeboden door de CARICOM lidlanden. Tevens is CimSuPro het virtuele loket waar vrijstellingen(suspension) van invoerrechten kunnen worden aangevraagd. Het doel van CIMSUPRO is de handel en productie binnen de CARICOM te bevorderen. Om de handel tussen CARICOM- lidstaten te bevorderen is besloten dat de producenten eerst binnen de CSME moeten zoeken naar producten en afzetmarkten. Via CIMSUPRO kan je zien wat voor producten er binnen de CARICOM te verkrijgen zijn. Indien de producten niet in de CARICOM geproduceerd worden of niet voldoen aan onder andere de vereiste technische specificatie bestaat de mogelijkheid voor producenten om via dit systeem de Common External Tariff (CET) suspension procedure te starten. De Suspension aanvraag is dan gelijk in alle CARICOM landen zichtbaar. In dat kader is het nodig om de verschillende stakeholders klaar te maken van de database, tegelijkertijd zullen de ondernemers ook getraind moeten worden hoe hun producten op de database te plaatsen dan wel te uploaden. Er zullen 2 training sessie's worden verzorgd."
SRD	40,625	Rules of Origin Awareness Session
		"Regels van oorsprong zijn essentieel in de handel, vooral in het kader van internationale handelsovereenkomsten. Ze bepalen de oorsprong van goederen en zijn cruciaal voor het bepalen van tarieven, quota's en andere handelsvoorwaarden. Awareness over regels van oorsprong verwijst naar het begrip en de bekendheid van bedrijven en handelaren over deze regels en de implicaties ervan voor hun handelsactiviteiten. Het vergroten van de awareness over regels van oorsprong kan verschillende voordelen bieden: - Nalevingsvereisten: Door op de hoogte te zijn van de regels van oorsprong kunnen bedrijven voldoen aan de vereisten van internationale handelsovereenkomsten en zo voorkomen dat ze sancties of boetes krijgen wegens niet-naleving. - Kostenbesparing: Een goed begrip van de regels van oorsprong kan bedrijven helpen bij het optimaliseren van hun toeleveringsketens en het verminderen van kosten die gepaard gaan met tarieven, invoerrechten en andere handelsbelemmeringen. - Markttoegang vergemakkelijken: Door te voldoen aan de regels van oorsprong kunnen bedrijven profiteren van preferentiële tarieven en toegang krijgen tot nieuwe markten die worden geboden door handelsovereenkomsten tussen landen of handelsblokken. - Verhoogde concurrentiepositie: Bedrijven die goed op de hoogte zijn van de regels van oorsprong kunnen hun concurrentiepositie verbeteren door efficiënter te opereren en te profiteren van handelsvoordelen die voortvloeien uit internationale overeenkomsten. Awareness over regels van oorsprong kan worden vergroot door middel van educatieve programma's, trainingen, workshops en toegankelijke informatiebronnen zoals handleidingen, richtsnoeren en online platforms. Overheidsinstanties, handelskamers en brancheverenigingen spelen vaak een belangrijke rol bij het verspreiden van deze informatie en het ondersteunen van bedrijven bij het begrijpen en naleven van regels van oorsprong. Er zal in dit kader een training sessie verzorgd worden."
SRD	60,882,000	TOTAAL RAMING CODE 1409

Toelichting op code 1409 voor de voortzetting van het Suriname Electronic Single Window (SESW) zijn de bedragen voor de implementatie fase en de betaling voor Amazon cloud meegenomen in de bovenstaande begroting. De specificatie in USD is als volgt:

Installment #2 for maintenance and support ready completed till june 2021	\$ 750,000.00
Installment #3 for maintenance and support, stabilisation and Kt for the period July 2021 to December 2024	\$ 1,750,000.00
12 x \$ 12.500 voor 2025	\$ 150,000.00
Totaal SESW	\$ 2,650,000.00

2001 - Contributie verplichtingen aan regionale en internationale organisaties

Zie OP-Beleidsgebied: Productie, ondernemerschap, werkgelegenheid en export.

Doelstelling: Het stimuleren van de economie en door internationale samenwerking de productie en handel bevorderen.

Wijze van financiering: Begroting EZ 2025 (Overheidsbijdrage)

Beleidsintensiveringen voor 2025:

Het ministerie van Economische Zaken, Ondernemerschap en Technologische Innovatie (EZ) heeft als lid van diverse regionale en internationale handelsorganisaties contributieverplichtingen namens de Staat Suriname. Sinds 2015 zijn echter veel autorisaties, inclusief die voor contributies, uitgebleven. Hierdoor heeft het ministerie niet aan zijn contributieverplichtingen kunnen voldoen, wat heeft geleid tot een aanzienlijke betalingsachterstand bij deze organisaties. Over de dienstjaren 2022, 2023 en 2024 heeft het ministerie voor een redelijk deel deze achterstand kunnen inlopen middels het voldoen van de betalingen van ruim **SRD.143.160.553,77**

Het niet nakomen van de contributieverplichtingen gedurende meerdere jaren kan verschillende nadelige gevolgen hebben, zoals:

- Een verzwakte onderhandelingspositie van de staat Suriname
- Beperkte of geen stemrechten bij deelname aan conferenties
- Geen optimale deelname aan activiteiten georganiseerd door EZ
- Het mislopen van voorzieningen van bepaalde regionale en internationale organisaties

Programma 2001 is voor de volgende intensiveringen dienstjaar 2025 begroot op **SRD. 7.500.000, =**

Contributieverplichting 2025		
Verantwoordelijke: DEZ		
SRD	7,500,000	Het ministerie heeft jaarlijks contributieverplichten die zij moet nakomen aan verschillende organisaties om de internationale samenwerking op zowel bilateraal als multilaterale niveau te onderhouden. De contributie verplichtende organisaties zijn o.a.: CARICOM, OTN, CEDA, CCC, WTO, UNIDO, CI, WIPO, CROQ en SMIC.
SRD	7,500,000	TOTALE RAMING Code 2001

Toelichting op de Prestatie en resultaat indicatoren-080-2023-2025

Programma 05 ICT (Automatisering)				
Programma	Doel Programma	Gerealiseerd Beleid 2023	Verwachte Beleidsresultaten per eind 2024	Verwachte Beleidsresultaten per eind 2025
5 ICT (Automatisering)				
535 Digitale Informatiestromen				
Optimalisering van de informatiestroom naar de samenleving mbt de dienstverlening van het min EZOTI	Het creëren van awareness van diensten van het ministerie van Economische Zaken, gebruikmakende van de meest effectieve kanalen.	De optimalisering van de informatiestroom naar interne en externe stakeholders met betrekking tot de dienstverlening van het Ministerie is via verschillende bronnen geïntensifieerd: Intern: Een projectdossier voor de uitvoering van het Document Management Systeem (DMS) voor de afdeling DIV is opge maakt en het raadvorstel is hiervoor ingediend. Extern: 1.Het Project Business Licencing (digitalisering van het vergunningensysteem): Leveraging digital technology to improve the business environment in Suriname SU-TI149+ waarvan de uitvoering in een vergevorderde stadium verkeert. 2. een projectvoorstel ingediend voor het opstellen van standaard operationele procedures bij het verlenen van vergunningen binnen het initiatief Caribbean Business Enabling Environment Reform (CBEE-R). CBEE-R, wordt uitgevoerd door de United States Agency for International Development (USAID); 3. Youtube Walkthroughs van het PKF, NOFA, SURGE programma gemaakt.	1. Het project Document Management Systeem (DMS) is afgerond en in gebruik genomen; 2. Het vergunningensysteem is volledig gedigitaliseerd waarbij alle adviserende instanties reeds in het systeem zijn opgenomen, alle aanvragen worden via dit systeem ingediend, waarbij de afhandeling online te volgen is; 3. De youtube walkthroughs verlopen goed en hebben hun beoogde doel bereikt.	De informatiestroom naar interne en externe stakeholders is verbeterd en de dienstverlening is verbeterd en efficiënter
Verbetering informatiestroom	Gebruikmakende van digitale kanalen de gemeenschap informeren over toegang tot kapitaal in samenwerking met nationale en internationale organisaties ter verbetering van het ondernemersklimaat in zijn algemeenheid en meer specifiek het vergroten van innovatievermogen voor diversificeren van de Surinaamse Economie. In dit kader kunnen er commissies worden ingesteld voor het uitvoeren van dit beleid.	1.In het kader van economische groei en diversificatie wordt het project: "Enhancing ICT skills and promotion digital inclusion in Suriname RG-T4201." ism Compete Caribbean voor een bedrag van US\$ 160.000,=, Dit project is goedgekeurd op 5 juni 2023 en thans in uitvoering. Compete Caribbean is gestart met het procurement proces voor uitvoeren van component 1 en 2 2. Project: Assessment for setting a Baseline for triggering Economic Diversification with ICT job Opportunities ingediend bij CCDEM (Canada- Caricom Expert Deployment Mechanism, beter bekend als Catalyste+) voor technische	1. Het project: "Enhancing ICT skills and promotion digital inclusion in Suriname RG-T4201." bevindt zich in afrondende fase; 2. Het Project: Assessment for setting a Baseline for triggering Economic Diversification with ICT job Opportunities ingediend bij CCDEM is in uitvoering.	
7 Onderzoek en Ontwikkeling				
707 Ontwikkeling Industriële Sectoren				
Industriële zonering	Opzet van de opzet van Special Economic Zones (SEZ)	Interdepartementale commissie is ingesteld, beleidsdocument reeds opgesteld, inde 2de afse wordt er gewerkt aan de Wet voor de opzet van Special Economic Zones (SEZ)	De wet voor de opzet van SEZ is in ontwerp aanwezig en reeds ingediend bij de DNA.	De wet voor de opzet van SEZ is reeds goedgekeurd in de DNA.
Waardeketen Ontwikkeling	Identificatie en ontwikkeling van de waardeketen	In uitvoering (zie activiteit 5 bij beleidsprogramma Ontwikkeling Ondernemersklimaat en Concurrentievermogen vis het SURGE project	In het kader van het SURGE Project zijn vele bedrijven in aanmerking gekomen voor business support services en matching grants die aan waardeketenontwikkeling doen.	In het kader van het SURGE Project zijn vele bedrijven in aanmerking gekomen voor business support services en matching grants die aan waardeketenontwikkeling doen.
Landelijke werkgroepen	Opstellen van de werkgroepen Industriële Zonering en Waardeketen	Interdepartementale commissie is ingesteld voor SEZ,	Interdepartementale commissie is verlengd en voert haar taken verder uit	Interdepartementale commissie is verlengd en voert haar taken verder uit
Versterking van de productie sector	Ondersteuning aan kennis overdracht en certificering	Nog op te starten	Een Plan hiervoor is aanwezig	Een Plan hiervoor is aanwezig
Marketing en Branding van SME in Caricom	Ontwikkeling van een gezamenlijke export gerichte marketing	Dit project is deels uitgevoerd. Launch van het project heeft plaatsgevonden	Het Evaluatierapport is opgestuurd naar Caribbean Development Bank. Het project is voortgezet.	Het project is voortgezet.
708 Beleid Handelsdiversificatie				
Verlenging van de Suriname Coalition of Service	De ontwikkeling van een Nationaal Plan voor Diensten die parallel loopt met het Regional Strategic Plan for Services	In voorbereiding met Caricom Secretariaat	Sectorale scan van diensten met de potentiele mogelijkheid voor deelname aan de olie-en gassector.	Identificatie van de dienstensector met de potentie om deel te nemen in de olie- en gassector.
Verlenging Non-Conforming Measures (NCM's) Commissie	Instelling Commissie om wetten, voorschriften, regels, procedures, beslissingen, administratieve acties en andere maatregelen beoordelen om een ontwerprijst van de bestaande NCM's te identificeren en samen te stellen	In november 23 is een goedkeuring gekomen vanuit RVM voor instelling van de commissie	Het identificeren en overzichtelijk maken van de maatregelen binnen de dienstensector dat buitenlandse investeringen mogelijk kan belemmeren om te investeren in de dienstensector (zogeneten discriminatie van FDI) vanwege de bescherming van de sector (vb het leveren van diensten etc.)	Een overzicht van de maatregelen en een notificatie naar de WTO met betrekking tot die maatregelen gecategoriseerd naar wet, sector etc.
Verlenging van de Interdepartementale CARICOM Single Market and Economy (CSME) Implementatie Commissie	Instelling van een Interdepartementale CSME Commissie	Reeds een rapport over de stand van zaken over de implementatie van CSME	1. De Commissie over de implementatie CSME is verlengd; 2. Het implementatie proces is gecontinueerd en rapportage is opgestuurd naar het CARICOM Secretariaat.	Dat een deel van de CSME is geïmplementeerd en dat tenminste de hoogste prioriteit gebieden zoals vrij verkeer van personen, double taxation agreement en de mutual recognition agreement zijn geïmplementeerd.
Instelling Commissie introductie klachtenformulier en procedure ter voorkoming van onjuiste behandeling in het personenverkeer binnen de CARICOM	De introductie van de klachten formulier en procedure	Ism met Ministerie van Defensie (Immigratie Dienst) heeft ODIH training verzorgd voor immigratie ambtenaren, Er komt een vervolgtraject waarbij gaan samenwerken met Defensie voor het digitaliseen van het klachtenformulier.	Een rapport over de huidige situatie van Suriname met betrekking tot de procedure over behandeling van klachten van CARICOM Nationals.	Een handleiding over de behandeling van klachten. Trainingen aan diensten die betrokken zijn bij de grens.
2-daagse Complaint procedures training o.b.v. CARICOM trainingsmanual	Capaciteitsversterking van immigratie-ambtenaren in de hele regio.	idem	De Capaciteit van de immigratie dienst is versterkt.	Getrainde en gekwalificeerde immigratie dienst dat up to date is met de complaint procedure van CARICOM.
Deelname aan de aan de 6de China International Import Expo 2023	Met de deelname aan de CHIE 2023 wordt door het Ministerie beoogd de economische groei te bevorderen door middel van het geven van bekendheid van Surinaamse producten en diensten aan China.	Suriname heeft deelgenomen aan de CHIE 2023 in Shanghai gehouden tussen 5-10 november 2023.	De bekendheid van Surinaamse producten en diensten in het buitenland is toegenomen	De bekendheid van Surinaamse producten en diensten in het buitenland is toegenomen

709	Ontwikkeling Ondernemersklimaat en concurrentievermogen				
	Onderzoek lijst 20 primaire basisgoederen	De lijst van de 20 primaire basisgoederen om aan te geven welke produkten/ basisgoederen vervangen kunnen worden met lokale produkten	nog geen uitvoering	Een rapport en een actieplan is uitgezet door een externe surinaamse consultant voor de vervanging van 20 basis-strategische goederen met lokaal geproduceerde goederen.	De aanbevelingen en het actieplan zijn in uitvoering
	Het versterken en faciliteren van bestaande (doorstartende) ondernemingen	Ondernemers zullen versterkt, gefaciliteerd en begeleid worden om hun productie op te voeren.	1. Het Ministerie heeft 1 ondernemerschapstraining voor VOS Studenten georganiseerd in het schrijven van een bedrijfsplan en marketing op 17 aug 2023; 2. Voorts is er een driedaagse "train de trainers" trainingsprogramma over riskmanagement op woensdag 27 september 2023 gehouden in Hotel Babylon, waarbij er 21 personen van binnen en buiten het ministerie getraind zijn tot trainers	Business Development Support en eventueel Matching Grants voor KMO's zijn uitgevoerd.	Business Development Support en eventueel Matching Grants voor KMO's zijn voortgezet.
	Het doen definiëren van het begrip MKMB voor het beleid	De begrippen Micro, Kleine en Middelgrote Bedrijven (MKMB) zullen gedefinieerd worden i.s.m. andere stakeholders	Draft Policy document wordt in Juli 2023 gefinaliseerd en de Final Policy document is op 16 oktober 2023 aangeboden aan het minister van EZOTI. Aanbevelingen gedaan in het rapport zullen verder uitgewerkt en geïmplementeerd worden	Aanbevelingen uit dit Rapport zijn uitgevoerd. En in werking	Een duidelijk beleid voor KMO's is aanwezig
	Het trainen van ondernemers landelijk	Kleine ondernemers zullen getraind en begeleid worden	Het landelijke trainingsprogramma is voorbereid.	Het landelijke trainingsprogramma is opgestart en in uitvoering.	De trainingen zijn gehouden.
	Voortgang KMO fonds	De private sector zal versterkt worden om te kunnen produceren en de productie te kunnen opvoeren middels startkapitaal	De beheersovereenkomst KMO – Fonds met de Trustbank Amanah is getekend op 13 oktober 2023. Verwacht wordt om spoedig kredieten uit deze fonds te verstrekken.	1.Toegang tot kapitaal voor KMO's tegen aantrekkelijke rentes. 2. Er zijn leningen verstrekt: 3. Er is voldoende bekendheid gegeven aan het Fonds.	Toegang tot kapitaal voor KMO's tegen aantrekkelijke rentes
	Het stimuleren van dorpsgemeenschappen aangaande ondernemerschap	Ondernemers in de verre gebieden zullen gestimuleerd worden middels trainingen	Het landelijke trainingsprogramma is voorbereid.	Het landelijke trainingsprogramma is opgestart en in uitvoering.	De trainingen zijn gehouden.
	Ondernemers Desk	Hulpverlening en versnellen van dienstverlening ter stimulering van ondernemers	Een raadsvoorstel is hiervoor ingediend	Ondernemerschap, werkgelegenheid en export is verbeterd.	Ondernemerschap, werkgelegenheid en export is verbeterd.
	Capaciteits versterking van het personeel	De medewerkers zullen ook getraind worden	Nog niet uitgevoerd	Capaciteitsversterking tbv het personeel, deelnemen aan trainingen, aantrekken van juristen zijn uitgevoerd.	Capaciteitsversterking tbv het personeel, deelnemen aan trainingen, aantrekken van juristen is uitgevoerd.
	Entrepreneurs Pitch	Middels een competitie moeten ondernemers hun product en bedrijf presenteren waarbij er een winnaar wordt uitgekozen	Het Ministerie is gestart met de programma Succesvolle ondernemers met als doel ondernemers te promoten en daarnaast Surinamers te motiveren om ondernemersgericht te denken. In de eerste aflevering hebben wij een gesprek met de ondernemer van Tropical Pride Chips Factory N.V.	Entrepreneurs Pitch is uitgevoerd	Entrepreneurs Pitch is uitgevoerd
	Wordbank SCSD Suriname Competitiveness and sector diversification Project	Het ondernemerschap via matching grants om export readiness stimuleren. Verbetering van wet en regelgeving en institutionele versterking voor de business climate.	In het kader van het Suriname Competitiveness and Sector Diversification (SCSD) programma zijn de resultaten bereikt: - het Project SURGE is officieel gelanceerd; - het bedrijf Solidaridad is verantwoordelijk voor de uitvoering van het SURGE-project (component 2a) en is al gestart met het bieden van technische ondersteuning. - In totaal zijn thans 135 bedrijven die ondersteuning zullen krijgen. - De eerste Pitch is gehouden op 12 en 13 oktober 2023 waarbij ondernemers hun plan konden presenteren voor de commissie. De eerste 10 matching grant contracten zijn getekend op 13 november 2023. Inmiddels heeft de tweede Pitch reeds plaatsgevonden waarbij 13 bedrijven zijn geselecteerd. De contracten worden binnenkort getekend.	Business Development Support en eventueel Matching Grants voor minimaal 115 bedrijven waarvan 40% vrouwelijke ondernemers zijn uitgevoerd.	Business Development Support en eventueel Matching Grants voor minimaal 115 bedrijven waarvan 40% vrouwelijke ondernemers zijn uitgevoerd.

749	Ontwikkeling Innovatie en Eco Systemen				
	Ontwikkelen innovatie beleid	Het verder formuleren en uitbreiding /inrichting van het directoraat Technologische Innovatie. Het aanschaffen van apparatuur en meubels ter facilitering van het aangetrokken personeel. Het aangaan van nationale en internationale partnerschappen ter facilitering van het innovatie klimaat van Suriname.	Directoraat is bemensd met 8 mensen die bezig zijn ontwikkelen van het beleid 1. Innovation Fair		Nieuwe ontwikkeld beleid die meestroomt met de meest recente en up-to-date technologie en innovatie. Volledig ingericht directoraat qua meubel en apparatuur. Versterking van het directoraat met staff en personeel. Vergroot en adequaat (inter)nationaal netwerk /partnerschappen.
	Business Licencing	Het verbeteren van de efficiëntie en toegankelijkheid van het zakelijke licentieproces door het bestaand systeem te herzien en een moderne 'web-based' en internationaal compatibele versie voor Suriname te implementeren. Aanschaf van apparatuur ter uitvoering van dit proces. Er is USD 24.000 in het Technical Cooperation Document van de IDB als bijdrage van Suriname voor dit project. Project: "Leveraging Digital Technology to Improve the Business Environment in Suriname".	Er is reeds een consultant aangetrokken om het om het platform te bouwen, waarbij er reeds een eerste en tweede demonstratie van het systeem heeft plaatsgevonden ten behoeve van het Ministerie. In totaal zullen er 6 demonstraties gehouden worden voor het Ministerie, waarna een definitieve launch van de software zal plaatsvinden.	Het introductie van een vernieuwde digitaliserings systeem voor de aanvraag van bedrijfsvergunningen waarbij de adviezen met adviesverlenende instanties versneld zullen worden verwerkt, waardoor ook de bureaucratie wordt weggewerkt.	Een nieuw aanvraag systeem (Applicatie) voor bedrijfsvergunningen om een effectieve en transparante vergunningsstelsel is ontwikkeld en geïmplementeerd. Het Project: "Leveraging Digital Technology to Improve the Business Environment in Suriname" is volledig uitgevoerd.
	Ondersteuning "hands on innovatie" geïnitieerd door de private sector	Het ministerie zal een aantal programma's uitvoeren die gericht zijn om het innovatievermogen alsook de rol van technologie in de organisatie te verbeteren. De private sector initiatieven die "hands on innovatie stimuleren.			Het ministerie zal blijvend programma's uitvoeren die gericht zijn om het innovatievermogen alsook de rol van technologie in de organisatie te verbeteren. De private sector initiatieven die "hands on innovatie stimuleren.
	Industrial Innovation service center Saramacca kanaal	De locatie aan de Saramacca doorsteek, dat eigendom is van HIT, zal getransformeerd worden naar een Industriële Incubator en Innovatie centrum. In een incubator worden ondernemingen in de opstartfase ondersteund middels ruimte, advies en professionele en administratieve zelfstandigheid. Door middel van het Innovatie centrum zal innovatie gestimuleerd worden ter verbetering van de productie, de productiviteit en dienstverlening. Daarnaast zal worden ingesteld een innovatie denktank, markspace en er zal worden samengewerkt met instituten in het hoger onderwijs. De commissie is ingesteld. Inmiddels na gesprekken met de Worldbank is er uitgeweken en gekozen voor de optie SURGE welke ook door de Worldbank zelfs werd voorgesteld. Er is reeds een naamsgoedkeuring voor 3 maanden voor de Stichting Innovatie Network Suriname. De Statuten zijn voorbereid door de consultant. Het raadsvoorstel met invulling van de eerste bestuursleden ligt ook reeds klaar.	Innovatie Centrum Door middel van een Innovatie centrum zal innovatie gestimuleerd worden ter verbetering van de productie, de productiviteit en dienstverlening. Daarnaast zal worden ingesteld een innovatie denktank, markspace en er zal worden samengewerkt met instituten in het hoger onderwijs. De commissie is ingesteld. Inmiddels na gesprekken met de Worldbank is er uitgeweken en gekozen voor de optie SURGE welke ook door de Worldbank zelfs werd voorgesteld. Er is reeds een naamsgoedkeuring voor 3 maanden voor de Stichting Innovatie Network Suriname. De Statuten zijn voorbereid door de consultant. Het raadsvoorstel met invulling van de eerste bestuursleden ligt ook reeds klaar.	Gesprekken met de Worldbank afgerond en van start gegaan met de inrichting van het Innovatie Centrum. Start training voor facilitators en trainers voor het FabLab/Inno Centrum.	Volledig opgezet Innovatie Centrum, equipet met de nodige en minimale apparatuur conform FabLab standaarden. Toegankelijk voor zowel de private sector, ondernemers als studenten.

750	Ontwikkeling Beleid Intellectuele Eigendommen				
	Institutionele versterking Bureau Intellectuele Eigendom (Fysieke verhuizing)	Het faciliteren van het Bureau Intellectuele Eigendom	Het raadsvoorstel voor de verhuizing en aanschaf van apparatuur is goedgekeurd.	Het index gebouw is volledig gerenoveerd	Bureau Intellectuele Eigendom is ondergebracht in het Index gebouw.
	Het formuleren van beleid inzake Intellectueel Eigendom	Het opstellen van een beleidskader voor intellectuele	Het Ministerie heeft in december 2023 een cooperation agreement getekend met de WIPO teneinde het merkenregistratie op te graden waarbij IPAS 2.7 wordt vervangen met IPAS 4.0.	Inschrijving van dienstmerken is wettelijk geregeld	Bureau Intellectuele Eigendom registreert naast handelsmerken ook modellen en tekeningen.
	Moderniseren van een Registratie systeem	Het upgraden van het registratie systeem inzake merken	In het kader van het CARIP met het redigeren van een WET inzake modellen en tekeningen. Het Final Draft van deze concept WET zal in het eerste kwartaal 2024 gestuurd worden naar de RVM. Personeel van BIE zijn getraind in het examineren van merken, modellen en tekeningen, classificatie	Online aanbieden van Intellectuele eigendom gerelateerde diensten alsmede het online openstellen van het openbare register inzake merken	Verzoeken voor registratie van handelsmerken kan online worden ingediend en middels een werkvloer worden afgehandeld.
	Capaciteits versterking	Capaciteitsversterking t.b.v. het personeel, overheidsmedewerkers en de private sector	Niet uitgevoerd		
	Behouden van het Quality Management Systeem BIE	Het behouden van het Quality Management Systeem v	Niet gerealiseerd vanwege ontbreken financiële middelen	Werkzaamheden van Bureau Intellectuele geschied conform ISO 2001-2015 standaard	Kwaliteit dienst verlening van Bureau Intellectueel eigendom (BIE) is verbeterd en voldoet aan de verwachtingen van de cliënten van BIE
	Voorbereiden opzetten van een IP commercial and technology Transfer Knowledge unit	Een consultant aantrekken om de lijnen uit te zetten ter voorbereiding en implementatie van een IP commercial and technology transfer unit.	Nog niet gerealiseerd	het project zal zijn gerealiseerd	
	Bemannen van het Onderdirectoraat Bureau Intellectuele Eigendom	het Onderdirectoraat BIE gaat uitvoering geven om de diverse afdelingen te bemannen	Er is 1 jurist aangetrokken en twee externe juristen belast met het screenen van verzoekschriften en concipieren van wetten. Juristen van BIE zijn getraind in examinatie van handelsmerken, vrijwaringsgevaar en design (modellen en tekeningen).	Bie personeel is versterkt van 6 tal nieuwe juristen waardoor de achterstand in screening van verzoekschriften wordt ingehaald en de juridische screening van verzoekschriften geschied efficiënter	Bie personeel is versterkt van 6 tal nieuwe juristen waardoor de achterstand in screening van verzoekschriften wordt ingehaald en de juridische screening van verzoekschriften geschied efficiënter
753	Onderzoek & Analyse				
	Opzet en Operationalisering Statistiek en Analyse Unit.	Operationalisering Statistiek en Analyse Unit.	Deels uitgevoerd. De medewerkers van IM zijn getraind in SPSS en er is apparatuur en software aangeschaft voor het verwerken van data en het toepassen van statistische analyses. Ter afronding van de training zal er in januari 2024 examen afgelegd worden hierin.	De capaciteit van de functionarissen m.b.t. het verwerken van data en het toepassen van statistische analyses is versterkt.	1. Een database systeem is opgezet om informatie vanuit de Dependences in te winnen; 2. Een data infrastructuur is aangelegd voor de Dependences
754	Beleid Nationaal Kwaliteits Infrastructuur				
	Nationaal Certificerings Programma	Het bevorderen van het ondernemersklimaat en de waarborging van de kwaliteit van goederen en diensten die worden aangeboden aan de consument.	Infosessies zijn hierover gehouden door SSB	Toename van aantal gecertificeerde bedrijven in Suriname.	Toename van aantal gecertificeerde bedrijven in Suriname. Verhoogde kwaliteit van producten en diensten. Marktoegang is vergemakkelijkt.
	Het opzetten van National Quality Infrastructure t.b.v. economische ontwikkeling	Het bevorderen van het ondernemersklimaat en de waarborging van de kwaliteit van goederen en diensten die worden aangeboden aan de consument.	Deels uitgevoerd. Ter upgraden van de Dienst Waarborg en IJkwezen zijn er computers aangeschaft. Dit ter digitalisering van de processen van de dienst. Het Surinaams Standaarden Bureau (SSB) heeft met Suriname Hospitality and Tourism Association (SHATA) (Co-Host) en het Ministerie van Transport, Communicatie en Toerisme, met ondersteuning van de CARICOM Regional Organization for Standards and Quality (CROSQ) een nationaal "Nationaal Kwaliteitsdialoog" georganiseerd. De Nationaal Kwaliteitsdialoog is bedoeld om de kwaliteitscultuur te bevorderen binnen de regio.	1. Toename van het aantal geijkte middelen die voor handelsdoeleinden worden gebruikt. 2. De dienst Waarborg en IJkwezen voldoet aan minimale eisen. 3. Het personeel heeft kennis van de werkprocedures en verricht werkzaamheden met in achtname van veiligheidsregels. 4. De diensten verricht door de dienst Waarborg en IJkwezen voldoen aan regionale en internationale standaarden.	1. Toename van het aantal geijkte middelen die voor handelsdoeleinden worden gebruikt. 2. De dienst Waarborg en IJkwezen voldoet aan minimale eisen. 3. Het personeel heeft kennis van de werkprocedures en verricht werkzaamheden met in achtname van veiligheidsregels. 4. De diensten verricht door de dienst Waarborg en IJkwezen voldoen aan regionale en internationale standaarden.
	Het creëren van een nationaal exportkeurmerk voor Surinaamse producten	Het creëren van een nationaal exportkeurmerk of uitbreiding van het Made in Suriname keurmerk naar een exportgarantie keurmerk uitgegeven door het Ministerie van Economische Zaken, Ondernemerschap en Technologische Innovatie in samenwerking met het bedrijfsleven.	niet uitgevoerd	De concurrentie positie van Surinaamse bedrijven zijn versterkt op de internationale markten en het internationaal profileren van onze bedrijven en (sector) organisaties.	De concurrentie positie van Surinaamse bedrijven is versterkt op de internationale markten en het internationaal profileren van onze bedrijven en (sector) organisaties.
755	Beleid Interne Markt				
	Uitbanning/uitfasen single-use producten	De samenleving bewust maken van de negatieve impact	EZ vindt partner in Rotary Clubs voor uitbanning Single Use Plastic: Het ministerie van Economische Zaken, Ondernemerschap en Technologische Innovatie (EZ) heeft in vier Rotary Clubs een partner gevonden voor het uitbannen van Single Use Plastic. Door middel van het "Greener Together Milieuproject" wil de Rotary een bijdrage leveren aan het verbeteren van het milieu van ons land. Dit willen zij samen met EZ, het ministerie van Ruimtelijke Ordening en	Personeel van EZ is bewust van de negatieve impact van single-use producten. Ondernemers en consumenten zijn bewust dat ze duurzaam moeten produceren en consumeren.	Personeel van EZ is bewust van de negatieve impact van single-use producten. Ondernemers en consumenten zijn bewust dat ze duurzaam moeten produceren en consumeren.
	Bewustwordingsactiviteiten lh.k.v. Wereld Consumentenrechten Dag 2024	Bewustwordingsactiviteiten lh.k.v. Wereld Consumenten	Op 15 maart 2023 was de Launch van de activiteiten lv.m. Wereld Consumenten Rechten Dag (WCRD) voor het jaar 2023. Het thema voor het jaar 2023 is 'Empowering consumers through clean energy transitions', wat betekent om consumenten te stimuleren om zoveel als mogelijk gebruik te maken van schone energie.	Consumenten en stakeholders zijn bewust van hun rechten en plichten gekoppeld aan een specifiek thema van Wereld Consumenten Rechten Dag (WCRD)	Consumenten en stakeholders zijn bewust van hun rechten en plichten gekoppeld aan een specifiek thema van Wereld Consumenten Rechten Dag (WCRD)
	Trainingen en stage lh.k.v. consumentenbescherming en mededingingswetgeving en beleid.	De functionarissen van het Onderdirectoraat zullen getraind worden inzake consumentenbescherming en mededingings wetgeving	niet uitgevoerd	De capaciteit van de functionarissen m.b.t. consumentenbescherming en mededingingswetgeving is versterkt.	De capaciteit van de functionarissen m.b.t. consumentenbescherming en mededingingswetgeving is versterkt.
	Training lh.k.v voedselveiligheid.(Consumenten Welzijn)	Trainingen lh.k.v voedselveiligheid verzorgen	niet uitgevoerd	Producten en consumenten zijn bewust van de standaarden m.b.t. food safety en productveiligheid lh.k.v. consumentenbescherming.	Producten en consumenten zijn bewust van de standaarden m.b.t. food safety en productveiligheid lh.k.v. consumentenbescherming.
	Landelijke controle werkzaamheden	Het beheersbaar houden van de kosten van levensonderhoud.	De landelijke controlewerkzaamheden worden onverkort uitgevoerd en voortgezet. Voor de periode juli-december 2023 is er een raadsvoorstel ingediend, een missive en autorisatie goedkeuring verkragen voor een bedrag van SRD 1.288.971,=. In het kader van landelijke controle is er een Orag-voorstel opgemaakt voor de aanschaf van twee containers voor de opslag van inbeslaggenomen goederen.	De samenleving zal worden geïnformeerd middels publicatie van groothandel en consumenten prijzen en ook over de landelijke controle werkzaamheden middels televisie programma's en informercials. Het doel hiervan is het prijsverloop van deze goederen te analyseren en in kaart te brengen, en tegelijkertijd na te gaan als er sprake is van prijsopdrijving of overschrijding van de vastgestelde maximale winstmarges. De consument zal in staat gesteld worden middels de gepubliceerde lijst de prijzen op hun juistheid te beoordelen.	De markt resulteert in rechtvaardige en stabiele prijzen mede door toegenomen en betere marktinformatie en naleving van de bestaande en aan te passen wetgeving op het stuk van rechten en verplichtingen van consumenten, producenten of importeurs.

772	Ontwikkeling Alternatieve Innovatie systemen				
	Promotie van zonnedaksystemen en energie efficiëntie projecten in Suriname	Promotion of Energy Efficiency and Distributed Generation in Suriname (SU-T1147) ter verbetering van de Ease of Doing Business. Dit project beslaat de volgende 3 componenten : 1. Stimuleren v.h. gebruik v. zonnepanelen (in de uitvoering) 2. Stimulering v. energie efficiëntie in gebouwen v. Suriname 3. Capaciteitsversterking vr. bovengenoemde zaken (reeds courtesy meeting met Indase Ambassadeur). Aan het eind van dit project is het ministerie voornemens een installatie te plaatsen op haar gebouwen die als voorbeeld moet dienen.	Belangrijkste bevindingen: EE&DG Diagnose: Een grondige beoordeling van de huidige status van energie-efficiëntie en gedistribueerde opwekking in diverse sectoren. Methodologieën voor Subsidie Evaluatie: Onderzoek naar passende methoden om gesubsidieerde klanten te evalueren en ondersteunen in hun streven naar efficiënt energiegebruik. Certificering van EE&DG Apparatuur: Een voorstel voor certificeringsnormen en bijbehorende trainingsmateriaal om de implementatie van energie-efficiënte apparatuur te vergemakkelijken. Ontwerp van Fiscale & Economische Voordelen: Modellen en strategieën om fiscale voordelen en economische stimulansen te creëren die de adoptie van EE&DG	Alternatieve en betere energie-mogelijkheden zijn gecreëerd en in gebruik	Alternatieve en betere energie-mogelijkheden zijn gecreëerd en in gebruik
9	Subsidies en Bijdragen				
927	Surinaams Standaarden Bureau (SSB)	Betaling van subsidie gelden voor de personeelskosten alsook de overige operationele kosten	De personeelskosten wordt maandelijks opgemaakt. Intussen is die van december 2023 reeds opgemaakt. Ook de achterstallige huurgelden worden uit de begroting betaald. 2. Voor de huurgelden voor de periode februari 2021 - juni 2022 is er een reçu opgemaakt. 3. Voor de tweede keer een "EU labeling and packaging requirement for CARIFORUM exporters" training verzorgd is met ODIM 4. Etikettering: in juni 2023 heeft ministerie van Economische Zaken, Ondernemerschap en Technologische Innovatie (EZ) in samenwerking met het Surinaams Standaarden Bureau (SSB) een infosessie over etikettering gehouden. Importeurs, voor- en her verpakkers hebben deelgenomen aan de sessie die op 1 juni 2023 gehouden is.		
928	Surinam Business Forum(SBF)	de ontwikkeling van de lokale private sector, dit middels dialoog tussen de private sector met de publieke sector in een Public- Private Partnership (PPP)	Het nieuw bestuur van Surinam Business Forum is reeds ingesteld. Raadsvoorstel voor de remuneratie betaling van het Surinam Business Forum over het jaar 2022 en het eerste kwartaal van 2023 is reeds opgemaakt en ingediend bij de RVM	De ontwikkeling van de lokale private sector, dit middels dialoog tussen de private sector met de publieke sector in een Public- Private Partnership (PPP) voor het samenstellen voor het formuleren, samen uitvoeren en monitoren van een Nationale Strategie voor de ontwikkeling van de private sector in Suriname.	De ontwikkeling van de lokale private sector, dit middels dialoog tussen de private sector met de publieke sector in een Public- Private Partnership (PPP) voor het samenstellen voor het formuleren, samen uitvoeren en monitoren van een Nationale Strategie voor de ontwikkeling van de private sector in Suriname.
13	Wetgeving en Regelgeving				
1307	Beleid economische Wet & regelgeving				
	Capaciteitsversterking i.h.k.v. Redigering wetgeving die van belang zijn voor het stimuleren van ondernemingsklimaat	De redigering van wetten en verzorgen van trainingen ter versterking van de ambtelijke kwaliteit van het ministerie	1. Door de Wereldbank is een consultant aangetrokken voor het redigeren van uitvoeringsbesluiten voor wet BB. In dit kader is het concept Besluit Vakbekwaamheidscriteria, Beoordelingscommissie en Beroepenregister geredigeerd en voor een tweede screening bij Min Jus Pol.	Wettelijke regelingen zijn aangepast of ontwikkeld en werkt ondersteunend naar het bedrijfsleven toe. Volledige uitvoering wet BB.: gedeeltelijk uitgevoerd Wetgeving voor een goede registratie van ondernemingen en rechtspersonen Toegang tot krediet aan kleine ondernemers die geen onroerend goed bezitten. Wet op de Jaarrekening 1. aanpassing van de omvangscriteria en 2. minimale eisen voor het bestuurverslag: afgerond, maar nog niet goedgekeurd door RvM Elektronische AVA'S: afgerond, nog te behandelen door DNA Concept Handelsregisterwet. is afgerond: nog in uitvoering Concept wijziging Wet Bedrijven en Beroepen en Concept Staatsbesluiten ter uitvoering van de Wet Bedrijven en Beroepen is afgerond: niet afgerond, nog in uitvoering Finaal concept Handelsregisterwet na verwerking van alle bijdragen van stakeholders is afgerond : nog in uitvoering Finaal conceptwet Zekerheidsrechten op roerende goederen na verwerking van alle bijdragen van stakeholders is afgerond : Nog in uitvoering Finaal Concept wetswijziging en concept Staatsbesluiten ter uitvoering van de Wet Bedrijven en Beroepen na verwerking	Wettelijke regelingen zijn aangepast of ontwikkeld en werkt ondersteunend naar het bedrijfsleven toe.
	Awareness activiteiten met betrekking tot de geconcipieerde wetten	De samenleving te informeren m.b.t. de wetgeving die het ministerie regardeert	1. Wijziging Besluit KMO Fonds gepubliceerd. 2. Wijziging Prijsaanduidingsbesluit nog te publiceren. 3. Wijziging wetboek van Koophandel m.b.t. elektronische AVA's ter behandeling bij DNA. 4. Concept staatsbesluiten terzake het bestuurverslag en wijziging omvangscriteria in het kader van de wet op de jaarrekening nog te doen behandelen en goedkeuren door de RvM.1. 5. Screening van het Ontwerp wijziging Prijsaanduidingsbesluit heeft reeds plaatsgevonden door Min JusPol. De finale versie is reeds verstuurd naar de Staatsraad voor de Publicatie (juni 2023).	De samenleving is geïnformeerd m.b.t. de wetgeving die het ministerie regardeert	De samenleving is geïnformeerd m.b.t. de wetgeving die het ministerie regardeert

14	Internationale Samenwerking				
1409	Handelsfacilitering				
	Activiteit: Trade Facilitation Commissie (verlenging)	Verlenging van de commissie om het handels beleid te faciliteren		Het transparanter maken van de administratieve handelsprocedures alsook het efficient en effectief maken van de nationale handelsprocedures.	Ratificatie en Implementatie van de WTO Trade Facilitation Agreement (TFA). Het transparanter maken van de administratieve handelsprocedures alsook het efficient en effectief maken van de nationale handelsprocedures.
	Suriname Electronic Single Window	Uitbreiding van de implementatie van de Electronic Single Window for Trade	Het systeem wordt uitgerold zodat de administratieve procedure voor de invoer en uitvoer van goederen verder verbeterd. De meeste importen en exporten gaan via dit online systeem. De meeste instanties en instituten zijn reeds opgenomen in dit systeem. Er hebben heronderhandelingen plaatsgevonden met de uitvoerende bedrijf Crimson Logics en is er een contract variation getekend. Uit het Wereld Bank project ihkv van verbetering van investeringsklimaat, is er gezorgd voor apparatuur voor interne afdelingen en instanties die met dit systeem moeten werken. Missive ontvangen, deelbetaling voor implementatie van SESW heeft reeds	Dat een significant deel van de overige diensten is aangesloten op SESW. Waaronder LVV (plantenbescherming), NIMOS etc.	Volledige administratieve verwerking van alle importen en exporten. Dus een ieder zal gebruik maken van dit systeem en mogelijke toename van de staatsinkomsten.
	CARIFORUM-EU Economic Partnership Agreement (EPA)Implementatie Commissie (verlenging en uitbreiding)	De commissie is de voorloper om te geraken tot een EPA Implementatie Unit	De EPA Commissie is ingesteld. Er is een rapport uitgebracht over de stand van zaken met betrekking tot de implementatie van de EPA.	De ratificatie en implementatie van de CARIFORUM-EU Economic Partnership Agreement (EPA)	De ratificatie en volledige implementatie van de CARIFORUM-EU Economic Partnership Agreement (EPA)
	EPA Phased Reduction Commissie	De implementatie van de EPA	Missive is in november 2023 ontvangen voor de uitvoering hiervan	Na de ratificatie van de EPA zullen de verplichtingen uit die overeenkomst, het deel van het goederen verkeer door deze commissie worden gedaan.	Volledige implementatie van de verplichtingen wat betreft het goederen verkeer.
	HS Implementatie Commissie	het up to date brengen van de Harmonized System	In overleg met het Dir belastingen is aangegeven dat hieraan gewerkt kan worden na de update van het ASYCUDA Systeem en implementatie van HS 2022	implementatie van de HS code 2022.	De volledige gebruik van de HS code 2022.
	Expiration date Suspension Request System	Het ontwikkelen van systeem waarbij we automatisch een digitale reminder krijgen van wanneer welke beschikking vervalt	Het identificeren van de stakeholders	Het uitbrengen van een rapport met daarin de aanbevelingen voor het bouwen van het systeem.	Een systeem dat de volledig operationeel is waarbij het Ministerie van Financien en Planning en het Ministerie van EZ de beheerder zijn.
	Certificate of origin / CARICOM Certificate of origin	Een needs assessment commissie wordt ingesteld ter verbetering van het process tot uitgeven van een CARICOM certificate of origin.	Het instellen van een commissie. Er zal eerst een identificatie plaatsvinden van de stakeholders.	Een rapport met daarin de aanbevelingen en proces voor het bouwen van een digitaal systeem.	Een volledig operationeel systeem waarbij het Ministerie van EZ de beheerder is.
	HS Search Engine	het opzetten van een portaal dat toegankelijk is voor publiek en bedrijfsleven en eenvoudig toegang geeft tot de HS-codes en tarieven	In consultatie met het directoraat Belastingen (douane),	Een rapport met daarin de aanbevelingen en proces voor het bouwen van een digitaal systeem.	Een volledig operationeel systeem waarbij het Ministerie van EZ en de douane de beheerder zijn.
	Suriname International Trade Window	Terprofessionalisering van de diensten van het Onderdirectoraat Internationale Handel is het noodzakelijk een Suriname International Trade Window (SITW)	Het identificeren van de digitale systemen voor het vergemakkelijken van de handelsprocedures	Het overzichtelijk maken van alle digitale systemen die de handelsprocedures transparanter maakt alsook vergemakkelijkt.	Een verbinding maken met alle systemen die de handel vergemakkelijken, simplificeren en transparanter maken.
	CimSuPro Awareness Session	Het doel van CIMSUPRO is de handel en productie binnen de CARICOM te bevorderen. Om de handel tussen CARICOM- lidstaten te bevorderen is besloten dat de producenten eerst binnen de CSME moeten zoeken naar producten en afzetmarkten.		De nodige acties zijn ondernomen om de verschillende stakeholders klaar te maken van de database, regelmatig zullen de ondernemers ook getraind moeten worden hoe hun producten op de database te plaatsen dan wel te uploaden. Er zullen 2 training sessie's worden verzorgd.	Stakeholders zijn getraind in het gebruik van het CIMSuPro online systeem.
	Rules of Origin Awareness Session	Regels van oorsprong zijn essentieel in de handel, vooral in het kader van internationale handelsovereenkomsten. Ze bepalen de oorsprong van goederen en zijn cruciaal voor het bepalen van tarieven, quota's en andere handelsvoorwaarden. Awareness over regels van oorsprong verwijst naar het begrip en de bekendheid van bedrijven en handelaren over deze regels en de implicaties ervan voor hun handelsactiviteiten.		Bewustwordingssessies over de Regels van oorsprong zijn georganiseerd en gehouden	Bewustwordingssessies over de Regels van oorsprong zijn gehouden
20	Contributies				
2001	Contributie Verplichtingen aan regionale en internationale organisaties	Het stimuleren van de economie en door internationale samenwerking de productie en handel bevorderen.	Reeds betaald: 1. Achterstallige contributie CARICOM Competition Committee (CCC) voor eerste kwartaal 2019; 2. Contributie CCC voor eerste kwartaal 2023; 3. Contributie CARICOM Regional Organization for Standards and Quality (CROSQ) 2018 - 2019 (deelbetaling); 4. Deelbetaling contributies CARICOM eerste kwartaal 2023. 5. Contributie CROSQ 2019 - 2020; 6. Contributie World Intellectual Property Right (WIPO) 2023; 7. Contributie World Trade Organisation (WTO) 2022 - 2023. 8. Deelbetaling van achterstallige contr Office of Trade Negotiations (OTN) over uitstaande schuld per 1e wk 2022 Nog in Proces: 1. Associatie Contributie CCC 2020.	De achterstanden zijn ingelopen en onze lidmaatschap is behouden bij de diverse internationale organisaties.	De achterstanden zijn ingelopen en onze lidmaatschap is behouden bij de diverse internationale organisaties.

Titel III : Middelenbegroting

Bedragen x SRD 1.000

Kosten categorie	Omschrijving	Realisatie 2023	Vermoedelijk beloop 2024	Raming 2025	Raming 2026	Raming 2027	Raming 2028
Titel III	Ontvangsten	863	105.639	44.576	2.009	1.969	2.085
52	Schenkingen/ Donormiddelen	0	4.400	7.701	0	0	0
52200	Inter American Development Bank donatie	0	4.400	0	0	0	0
52212	Overige donaties	0	0	7.701	0	0	0
53	Niet Belasting Middelen	863	1.239	1.809	2.009	1.969	2.085
53110	Leges	238	690	710	725	650	730
53116	Vergunningsrecht voor het vestigen van bedrijven e.d.	266	310	465	630	640	650
53132	Justeerloon (ijkgeden)	359	237	630	650	675	700
53145	Bestekkosten	0	1	2	2	2	3
53153	Diverse vergoedingen	0	1	2	2	2	2
54	Leningsopbrengsten	0	100.000	35.066	0	0	0
54112	Wereldbank	0	100.000	35.066	0	0	0

Toelichting:

52212 - Overige donaties

Het Ministerie van Economische Zaken, Ondernemerschap en Technologische Innovatie (EZ) heeft een voorstel ingediend bij de Caribbean Development Bank (CDB) onder de projectnaam "Marketing and branding of micro, small and medium-sized enterprises in CARICOM". Met succes heeft EZ-financiering voor dit project ontvangen in de vorm van een schenking ter waarde van **EUR 226.500,-** goedgekeurd door de Caribbean Development Bank (CDB). De Terms of Reference (TOR's) zijn reeds opgesteld. Dit Project is thans in uitvoering. Het beleid op het gebied van de ondersteuning van het ondernemerschap middels grants en een trainingstraject door de officiële lancering van het project "Marketing and branding of Micro, Small and Medium-sized Enterprises in Caricom" op 21 oktober 2022.

Raming	Organisatie	Omschrijving Project	
SRD.	7,701,000	CED-schenking	"Het doel van dit project omvat de volgende aspecten: • Het uitvoeren van marktonderzoek en het ontwikkelen van marketing- en brandingstrategieën voor maximaal 60 MKMO's in sectoren zoals bio-energie, landbouw-hydrocultuurmodellen en kassen, dienstensector, non-timber forest products, visserij, landbouwverwerking, e-commerceplatformen, toerisme, en informatie- en communicatietechnologieën (ICT). • Het versterken van de capaciteit van EZ om marktinformatie te verkrijgen over de geselecteerde CARICOM-markten - Barbados, Guyana en Trinidad en Tobago - om MKMO's te ondersteunen bij export naar deze markten. • De marketing- en brandingcomponent richt zich op nieuwe wereldwijde trends op het gebied van marketing en merkbekendheid. Dit omvat specifiek het creëren van digitale assets voor de MKMO's en social media-strategieën die de zichtbaarheid van de MKMO's in Suriname vergroten. Het Ministerie heeft een schenking van Euro 226.500,- goedgekeurd gekregen voor de periode 2022 t/m 2025 waarbij een bedrag van Euro 223.500,- zijn met een tegenwaarde van SRD 7.701.000,- . bij een CBvS-koers van SRD 34,00 voor 1 Euro (Zie Beleidscode 0707)(Zie code 52XXX - Middelenbegroting). "
SRD.	7,701,000	TOTALE RAMING Code 52212	

Niet Belasting Middelen

53110 - Leges

Het Bureau Intellectuele Eigendommen (BIE) ressorterend onder het Directoraat Technologische Innovatie van het Ministerie van Economische Zaken, Ondernemerschap en Technologische Innovatie (EZ) zal conform haar bevoegdheden en verantwoordelijkheden zal evenals in voorgaande jaren ook in het jaar 2025 haar werkzaamheden zodanig uitvoeren zodat de Staat voldoende financiële middelen kan genereren. Maar het ministerie is toch hoopvol gestemd. De ontvangsten m.b.t. Vergunningsrechten voor Intellectueel Eigendommen voor het jaar 2025 zijn geraamd op een bedrag groot ca. **SRD. 710.000, =**. Prognose voor het jaar 2025 o.b.v. de voorgestelde tarieven:

Vergunningsrechten voor Intellectuele Eigendommen			
Omschrijving	Aant. Verzoekschriften	Tarieven in SRD.	Totaal Inkomsten in SRD.
Inschrijving	610	500.00	305,000.00
Vernieuwing	450	500.00	225,000.00
Overgang	204	250.00	51,000.00
Adreswijziging	155	200.00	31,000.00
Naamswijziging	195	200.00	39,000.00
Beperking v/d Warenlijst	15	100.00	1,500.00
Doorhaling	30	200.00	6,000.00
Niet gewaarmerkte afschrift	25	100.00	2,500.00
Gewaarmerkte afschrift	45	200.00	9,000.00
Overige			40,000.00
Totaal	1729		710,000

53116 - Vergunningsrecht voor het vestigen van bedrijven e.d.

Alhoewel het in 2019 gewijzigd beleid van het Ministerie van Economische Zaken, Ondernemerschap en Technologische Innovatie (toen Handel, Industrie en Toerisme) m.b.t. de afdeling Bedrijfsvergunningen nog onduidelijk is, is voor wat betreft het verstrekken en/of verlenen van bedrijfsvergunningen een minimale raming opgenomen.

Ervan uitgaande dat het beleid conform de laatst goedgekeurde Wet op Bedrijven en Beroepen voortgezet zal worden, is middel "Vergunningsrechten voor het vestigen van bedrijven en beroepen" inclusief de zegelkosten voor het jaar 2025 geraamd op **SRD. 465.000, =**.

De geplande tariefsaanpassing van deze vergunningsrechten is al jaren een discussiepunt tussen de overheid en het Surinaams bedrijfsleven, hetgeen ertoe heeft geleid dat de verwachte inkomsten op basis van de voorgestelde tarieven tot heden is uitgebleven. Indien de doorvoering van de nieuwe tarieven een feit is, zal dit een mooie meevaller zijn voor de Staat Suriname.

Prognose voor het jaar 2025 o.b.v. de huidige tarieven:

Vergunningsrechten voor het vestigen van bedrijven en beroepen					
Omschrijving	Aantal	Eenheidsprijs		Totaal Inkomsten	
Nieuwe Vergunningen	505	SRD.	300.00	SRD.	151,500.00
Verlengingen	1000	SRD.	300.00	SRD.	300,000.00
(Leges) Zegelkosten	3000	SRD.	4.50	SRD.	13,500.00
			Totaal	SRD.	465,000.00

53132 - Justeerloon (ijk gelden)

De Dienst voor de Waarborg van het IJkwezen van het Ministerie van Economische Zaken, Ondernemerschap en Technologische Innovatie hoopt ongeacht de omstandigheden in het jaar 2025 haar dienstverlening t.b.v. de gemeenschap voort te zetten. Conform de vastgestelde tarievenlijst hoopt deze dienst dit jaar wel de verwachte inkomsten te genereren door de uitvoering van het vastgestelde jaarplan.

De ontvangsten voor Justeerloon (ijk gelden) zijn voor het jaar 2025 geraamd op een bedrag groot **SRD. 630.000, =**. Alhoewel het bedrijfsleven wordt geconfronteerd met tegenvallende inkomsten, overweegt het ministerie t.z.t. toch een tariefsverhoging daar de huidige tarieven al lang zijn achterhaald. Wanneer de tariefsaanpassing een feit zal zijn, is uiteraard nog niet duidelijk.

De ontvangsten voor justeerloon zullen gebaseerd zijn op de tarievenlijst per 1 mei 2016 vastgesteld door de Ministers van Handel en Industrie & Financiën. BFZ heeft nog geen nieuwe informatie hier omtrent ontvangen. (Wijzigingen voorbehouden).

- **JUSTEREN VAN GEWICHTEN**

A. Gewichten voor fijne wegingen (zoals apotheken en goudsmederijen):

- 1 mg. t/m 1000 mg. SRD. 4,00 per stuk

B Overige gewichten:

- van 0 gr -500 gr. SRD. 3,12 per stuk
- van 500 gr - 1 kg. SRD. 4,00 per stuk
- van 1 kg – 5 kg. SRD. 7,50 per stuk
- van 5 kg – 10 kg. SRD. 10,00 per stuk
- van 10 kg – 20 kg. SRD. 20,00 per stuk
- van 20 kg – 25 kg. SRD. 35,00 per stuk
- van 25 kg – 50 kg. SRD. 60,00 per stuk
- van 50 kg- 1.000kg. SRD. 100,00 per stuk

- **VERGOEDINGEN VOOR EENVOUDIGE WERKZAAMHEDEN M.B.T. REPARATIE AAN:**

- Toonbank weegschalen SRD. 40,00 per stuk
- snelwegers en balansen SRD. 60,00 per stuk
- Grondbasculen SRD. 100,00 per stuk
- Weegbruggen SRD. 300,00 per stuk

- **VERGOEDING VOOR DE EERSTE KEURING OF HERKEURING VAN WEEGWERKTUIGEN (mechanisch / elektronisch):**

- van 0 kg - 15 kg (ED) SRD. 31,25 per stuk
- van 15 kg - 30 kg SRD. 43,75 per stuk
- van 31 kg - 50 kg SRD. 50,00 per stuk

Balansen (EB):

- van 0 kg- 1 kg SRD. 40,00 per stuk

Hangklokwegers:

- van 0 kg - 30 kg SRD. 37,50 per stuk
- van 30 kg- 60 kg SRD. 43,75 per stuk
- van 60 kg- 100 kg SRD. 50,00 per stuk
- van 100 kg- 300 kg SRD. 62,50 per stuk

Toonbank weegschalen:

- van 0 kg - 6 kg SRD. 25,00 per stuk
- van 6 kg- 15 kg SRD. 31,25 per stuk

- van 15 kg- 25 kg SRD. 43,75 per stuk
- van 25 kg- 30 kg SRD. 50,00 per stuk

• VERGOEDING VOOR DE EERSTE KEURING OF HERKEURING VAN GRONDWEEGWERKTUIGEN (mechanisch/elektronisch)

Grondbascales:

- van 0 kg- 250 kg SRD. 60,00 per stuk
- van 250 kg- 500 kg SRD. 108,00 per stuk
- van 500 kg- 1.000 kg SRD. 150,00 per stuk

• VERGOEDING VOOR DIVERSE KEURING:

- Meetstokken SRD. 15,00 per stuk
- Maatkannen(1/2dl. tot 2 liter) SRD. 7,00 per stuk
- Pocketbalans SRD. 40,00 per stuk
- Opstap weegschaal(laag en hoog) SRD. 50,00 per stuk
- Babyweegschalen SRD. 50,00 per stuk
- Alcoholmeters SRD. 100,00 per stuk
- Remvertragingmeters SRD. 100,00 per stuk
- Tinmeters SRD. 100,00 per stuk
- Snelheidsmeters SRD. 100,00 per stuk
- Asdrukmeters SRD. 200,00 per stuk
- Roller-platen rem testbanken SRD. 300,00 per stuk
- Flow meters SRD. 120,00 per stuk

KEURING OP VERZOEK:

- Balans B.A.F. 0 - 1 kg SRD. 50,00 per stuk

Snelwegers/ Hangkloksnelwegers:

- Van 0 - 30 kg SRD. 40,00 per stuk
- Van 30 - 60 kg SRD. 45,00 per stuk
- Van 60 - 100 kg SRD. 60,00 per stuk
- Van 100 - 300 kg SRD. 70,00 per stuk

Grondbascales:

- Van 0- 250 kg SRD. 70,00 per stuk
- Van 250- 500 kg SRD. 30,00 per stuk
- Van 500- 1.000 kg SRD. 175,00 per stuk

Weegbruggen/Hangklokwegers (zware meetmiddelen):

- Van 1.000- 5.000 kg SRD. 200,00 per stuk
- Van 5.000- 35.000 kg SRD. 300,00 per stuk
- Van 35.000- 60.000 kg SRD. 400,00 per stuk
- Van 60.000- 120.000 kg SRD. 700,00 per stuk
- Van 120.000- 150.000 kg SRD. 1.500,00 per stuk

VII VOLUMEMETINGEN: (Twee ijkperiodes in een jaar bij benzinepompen (nozzels))

- Bulkstations SRD. 200,00 per stuk
- Van Tankwagens SRD. 200,00 per stuk
- Benzine Pompen (nozzels) SRD. 35,00 per stuk
- Van Tankschepen SRD. 300,00 per stuk

Inhoudsmaten:

- Van 0- 20 liters SRD. 50,00 per stuk

- Van 20- 200 liters	SRD. 100,00 per stuk
- Van 200- 1.000 liters	SRD. 150,00 per stuk
- Van 1.000- 10.000 liters	SRD. 200,00 per stuk
- Van 10.000- 20.000 liters	SRD. 400,00 per stuk
- Strooptanks	SRD. 400,00 per stuk
- Alcoholtanks	SRD. 400,00 per stuk
- Benzine Opslagtanks	SRD. 500,00 per stuk

Essaailoon (bij het iken van goud en zilver)

- Van 0 gram - 10 gram	SRD. 3,40 per proef
- Van 10 gram - 20 gram	SRD. 6,80 per proef
- Van 20 gram - 30 gram	SRD. 10,20 per proef
- Van 30 gram - 40 gram	SRD. 13,60 per proef
- Van 40 gram - 50 gram	SRD. 17,00 per proef
- Van 50 gram - 60 gram	SRD. 20,40 per proef
- Van 60 gram - 70 gram	SRD. 23,80 per proef
- Van 70 gram - 80 gram	SRD. 27,20 per proef
- Van 80 gram - 90 gram	SRD. 30,60 per proef
- Van 90 gram - 100 gram	SRD. 44,00 per proef

53145 - Bestekkosten

Ingeval het Ministerie van Economische Zaken, Ondernemerschap en Technologische Innovatie besluit middels openbare aanbestedingen goederen en/of diensten te zullen aankopen, dan zal voor de verkoop van een bestek (waarin de voorwaarden van levering zijn vervat) i.v.m.de inschrijving van de te houden openbare aanbestedingen SRD. 100, = per bestek aan kosten in rekening worden gebracht. De raming van dit middel wordt voor het jaar 2025 vastgesteld op **SRD. 2.000**, = uitgaande van de verkoop van ± 10 stuks bestek.

53153 - Diverse vergoedingen

Indien het Ministerie van Economische Zaken, Ondernemerschap en Technologische Innovatie specifieke activiteiten zal houden zoals trainingen, beurzen & tentoonstellingen, seminars/workshops t.b.v. ondernemers e.a. belangstellenden, waarbij een eigen bijdrage aan de participanten zal worden gevraagd, zullen deze ontvangsten als “Diverse Niet-Belasting Ontvangsten” t.g.v. de Staat worden geregistreerd. Voor het jaar 2025 zijn de “Diverse Ontvangsten” geraamd op minimaal **SRD. 2.000**, =

Leningsopbrengsten

54112 - Wereldbank

De uitvoering van het SCSD-Project “SURGE-Suriname Growth Enterprises” t.b.v. ondernemerschap om via matching grants export readiness te stimuleren, verbetering van wet en regelgeving en institutionele versterking voor de business climate, wordt voortgezet.

Voor het jaar 2025 bedraagt de financiering vanuit de WorldBank Group ca. USD. 1.073.997 hetgeen leidt tot een raming groot **SRD. 35.066.000**,= (SRD. 32,65 voor 1 USD/ zie CBvS-koers) (Zie Code 0709).

Raming	Organisatie	Omschrijving Project	
SRD.	35,066,000	WBG-Lening	Worldbank SCSD Suriname Competitiveness and Sector Diversification Project/ voor het jaar 2024 een bedrag van SURGE-Suriname Growth Enterprises t.b.v. ondernemerschap om via matching grants export readiness te stimuleren. Verbetering van wet en regelgeving en institutionele versterking voor de business climate. Financiering door WORLDBANK USD 15.9 miljoen USD voor de periode 2021 t/m 2025 waarbij een bedrag van USD 1.073.997,= zijn met een tegenwaarde van SRD 35.066.000,= . bij een CBvS-koers van SRD. 32,65 voor 1 USD.(Zie Beleidscode 0709)(Zie code 54112-Middelenbegroting).
SRD.	35,066,000	TOTALE RAMING Code 54112	

Afdeling 8. Het Ministerie van Landbouw, Veeteelt en Visserij

Het Ministerie van Landbouw, Veeteelt en Visserij is verantwoordelijk voor het agrarisch beleid, welke met zich meedraagt onze voedselvoorziening, werkgelegenheid, deviezengenerering en regionale spreiding van economische activiteiten. Deze sector dient een belangrijke bijdrage te leveren aan de groei van de economie.

Het agrarisch beleid wordt uitgevoerd op basis van de volgende strategische doelen:

1. Het garanderen van nationale voedselzekerheid;
2. Het garanderen van voedselveiligheid conform internationale gezondheids- en voedselveiligheidsstandaarden;
3. Vergroten van de bijdrage aan de nationale economie middels productie verhoging, creëren van meer werkgelegenheid en vergroting van het exportvolume;
4. Bevorderen van duurzame en innovatieve productie- en teeltsystemen gekoppeld aan de agro- business (verwerking, marketing en klimaatsverandering);
5. Stimulering van de productie van niet-traditionele producten die geïmporteerd worden.

Uitgaande van het MOP 2022-2026 en het Verslag Pre-Nationale Dialogen mei 2023, wordt uitvoering gegeven aan het agrarisch beleid welke gericht is om de omgevingsfactoren en randvoorwaarden te creëren voor de ontwikkeling van de sector. Bij de uitvoering van diverse beleidsprogramma's is institutionele versterking van essentieel belang. Dit zal geschieden door het aanbieden van opleidingen en trainingen ten behoeve van upgraden van het personeel, alsook versterking van faciliteiten van het ministerie om de dienstverlening naar de agrarische sector te verbeteren.

In het belang van voedselzekerheid en voedselveiligheid worden de sanitaire- en fytosanitaire diensten van het ministerie adequaat verbeterd alsook wet- en regelgeving aangepast om uiteindelijk toegang tot markten te vergroten. De controle op in- en uitvoer van agrarische producten inzake voedselveiligheid wordt verbeterd door het inrichten van de faciliteiten op de grensposten. Ook wordt beoogd om de afbouw en inrichting van de nieuwe laboratoria (residu, veterinaire, plantdiagnostisch en cluster) te realiseren conform de internationale standaarden.

Verder is capaciteitsversterking noodzakelijk om de bovengenoemde werkzaamheden naar behoren uit te voeren ter garandering van voedselveiligheid.

Vanwege de strenge fytosanitaire eisen van onder andere de EU, op import van verse groenten en fruit, is het noodzakelijk om verbeterde verwerkingsmethoden toe te passen. Ook vormen de non-tariff barriers een grote obstakel voor afzet in de CARICOM markt. In dit kader en tevens ter verduurzaming van de sector heeft het ministerie voornemens om een verwerkingsbedrijf en een friesfaciliteit voor groenten en fruit op te zetten. Om de landbouwproductiviteit in Suriname te verhogen, worden investeringen in infrastructuur en beheer van irrigatie en drainage (I & D) systemen gepleegd. Voor het nemen van adequate beslissingen over publieke- en private landbouwinvesteringen in Suriname zullen investeringen gepleegd worden in het verbeteren van de kwaliteit van de beschikbare agrarische statistieken. In dit kader wordt in 2025 de landbouwtelling gehouden. In het kader van de klimaatsverandering wordt de landbouwsector gestimuleerd door het bieden van verbeterde technieken en productie onder gecontroleerde productie-omstandigheden. Tevens worden agrarische praktijk/trainingcentra opgezet om jongeren en belangstellende te stimuleren voor toepassing van moderne technieken in hun bedrijfsvoering. Hiernaast worden productschappen in diverse subsectoren als rijst, visserij, melk en pluimvee voorbereid om het gemeenschappelijk belang te dienen middels goed overleg en duurzame samenwerking.

In de veeteeltsector zullen ondermeer investeringen worden gepleegd in de verbetering van de kwaliteit van de veestapel en uitbreiding van de Kunstmatige Inseminatie (KI) dienstverlening. De sanitaire positie van de diergezondheid zal verder worden versterkt en in overeenstemming worden gebracht met de standaarden, richtlijnen en aanbevelingen van de wereldorganisatie voor diergezondheid (OIE). Suriname beschikt momenteel over de Mond-en-klauwzeer (MKZ) free status en het behoud hiervan geniet hoge prioriteit. Verder zal er aandacht besteed worden aan capaciteitsopbouw van de sector, onder andere middels voorlichting en trainingen alsook capaciteitsversterking van het veeteelt productiekader voor een verbeterde dienstverlening.

Voor een duurzaam beheer van de visserijsector zal verdere uitvoering gegeven worden aan het vergunningenbeleid en controle op wet en regelgeving. Het terugdringen van bijvangsten in de (trawl)visserij is van groot belang om de visserijsector te verduurzamen en zo te voldoen aan internationaal geldende regelgevingen, die toelaat om de export van visserijproducten veilig te stellen. Om de IOO visserij activiteiten te minimaliseren, zal er gewerkt worden om internationale instrumenten als de Port State Measures Agreement (PSMA) in te zetten. Verder wordt de bouw van het aanmeersteiger te Nickerie gecontinueerd en wordt een aanvang gemaakt met de bouw van een sleepheiling. Ook worden meldpunten opgezet voor vissers verkeer. Gelet op de grote waardetoevoeging bij visserijproducten is er bij de visserijsector ook een grote groeipotentie in de productie. Met name gaat het om aquacultuur. Ter stimulering van de bevolkingsaquacultuur wordt er begeleiding en voorlichting gegeven aan de stakeholders. Middels het opzetten van een broedstation zal pootmateriaal beschikbaar zijn voor de kleine ondernemers in aquacultuur technieken.

Titel I : OPERATIONELE UITGAVEN

Bedragen x SRD 1.000

Kosten categorie	Omschrijving	Realisatie 2023	Vermoedelijk beloop 2024	Raming 2025		Raming 2026	Raming 2027	Raming 2028
		<i>Uitgaven</i>	<i>Uitgaven</i>	<i>Verplichtingen</i>	<i>Uitgaven</i>	<i>Uitgaven</i>	<i>Uitgaven</i>	<i>Uitgaven</i>
Titel I	OPERATIONELE UITGAVEN	206.697	259.528	336.194	336.194	409.158	393.315	377.471
61	Lopende Uitgaven (Operationele)	199.403	236.295	323.713	323.713	388.181	373.211	358.242
610	Lonen en salarissen	175.297	201.271	284.364	284.364	342.113	328.955	315.797
611	Sociale premies	15.410	24.875	27.126	27.126	33.800	32.500	31.200
612	Gebruik van goederen en diensten	8.682	10.104	12.203	12.203	12.244	11.733	11.223
616	Sociale Uitkeringen	13	45	20	20	24	23	22
62	Kapitaal Uitgaven (investerings)	7.294	23.233	12.481	12.481	20.977	20.104	19.229
620	Inventaris	2.374	8.233	6.231	6.231	7.477	7.166	6.854
621	Transport middelen	4.920	15.000	6.250	6.250	13.500	12.938	12.375

Toelichting:

Lopende Uitgaven (Operationele)

De brutosalariskosten van ambtenaren die in loondienst zijn en een bezoldiging krijgen conform de functiewaarderingenopbouw van het Ministerie van Binnenlandse Zaken, worden hier geboekt. Hierin zijn verder meegenomen de inhoudingen die voor of namens de ambtenaar in kwestie worden gepleegd, alsook eventueel andere toekenningen.

Verder wordt er continuïteit gegeven aan de deskundigheidsbevordering van het personeel door het voeren van een Human Resource - beleid gericht op het sturen, monitoren en uitvoeren van de beleidsstrategieën van het ministerie. Ook wordt er gewerkt aan de capaciteitsversterking van het personeel door trainingsprogramma's en andere vaardigheid bevorderende activiteiten.

Het personeel van het Ministerie van Landbouw, Veeteelt en Visserij telt over het begrotingsjaar 2024, 1.375 landsdienaren.

In de periode januari tot en met mei 2024 zijn 26 medewerkers met pensioen gegaan, 2 medewerkers zijn overleden, 8 medewerkers in dienst getreden en zijn 3 medewerkers met ontslag gegaan. Verder zijn 5 medewerkers naar een ander ministerie overgeplaatst. Voor het jaar 2025 zijn er 77 medewerkers die een gratificatie zullen ontvangen.

Personeelsbestand naar kaderniveau en gender

Kaderniveau	Totaal	%	M	V
Hoger	145	11	51	94
Midden	360	26	135	225
Lager	870	63	602	268
Totaal	1.375	100	788 (57%)	587 (43%)

Personeelsbestand naar onderdirectoraat en kaderniveau

Onderdirectoraat	Kader			
	Lager	Midden	Hoger	Totaal
Landbouw	737	236	70	1.043
Veeteelt	23	71	25	119
Visserij	33	11	12	56
Landbouwkundig Onderzoek, Afzet en Verwerking	77	42	38	157
Totaal	870 (63%)	360 (26%)	145 (11%)	1.375

Gratificaties over 2024					Totaal ambtenaren
Aantal dienstjaren	25	30	35	40	
Aantal ambtenaren	49	19	8	1	77

610 - Lonen en salarissen

Het totaal aan lonen en salarissen bedraagt voor het jaar 2025, **SRD 284.364.000,00**.

610 - Lonen en salarissen

Kosten categorie	Omschrijving	Raming
61001	Ambtelijk salaris	181.500.000
61002	Vakantietoeslag	87.987.700
61003	Overwerk	1.916.000
61004	Bonussen en Gratificaties	2.201.000
61006	Vacatiegelden	650.000
61008	Vergoeding controlerende organen	19.000
61012	Detachering toelagen	6.000
61013	Functionele toelagen	909.500
61014	Persoonlijke toelagen	1.055.000
61016	Gezinstoelagen en Kinderbijslag	755.500
61017	Waarnemingstoelage	1.044.800

61020	Telefoonvergoeding	85.000
61021	Representatievergoeding	242.500
61022	Huishuurvergoeding	5.000
61023	Vervoersvergoeding	162.000
61024	Overige vergoedingen	5.825.000
Totaal		284.364.000

611 - Sociale premies

Naast lonen en salarissen worden ook de sociale premies begroot. Hieronder vallen de werkgeverslasten Pensioenfonds en werkgeverslasten Ziekenfonds. Het totaal aan sociale premies bedraagt voor het jaar 2025, **SRD 27.126.000,00**.

611 - Sociale premies

Kosten categorie	Omschrijving	Raming
61101	Werkgeverslasten pensioenfonds	14.250.000
61102	Werkgeverslasten Staatsziekenfonds	12.876.000
Totaal		27.126.000

612 - Gebruik van goederen en diensten

Naast de lonen en salarissen en sociale premies maakt het gebruik van goederen en diensten ook deel uit van de lopende uitgaven.

Deze post zal worden benut om medewerkers te voorzien van adequaat en voldoende werkmateriaal. De raming van de diverse specifieke posten is zoveel als mogelijk aangepast aan de huidige prijsontwikkelingen van goederen en diensten en bedraagt voor het jaar 2025, **SRD 12.203.000,00**. Deze zullen worden besteed aan het in stand houden van de fysieke werkomstandigheden zoals werkmaterialen, herstel en onderhoud, utiliteiten en energie en ook voor het behoud en verbetering van fysieke en intellectuele vaardigheden. De middelen worden ook benut voor de continuïteit en verbetering van de automatisering, maar ook de bevordering van het positief beeld van de sector en het Ministerie via beurzen en de media.

612 - Gebruik van goederen en diensten

Kosten categorie	Omschrijving	Raming
61201	Kosten opleiding Binnenland, excl. Reis & Verblijf	60.500
61205	Deskundigen Binnenland	100.000
61209	Binnenlandse verblijfskosten	120.000
61210	Buitenlandse reiskosten	2.000.000
61211	Buitenlandse verblijfskosten	2.000.000
61215	Kantoormiddelen (papier, pennen etc.)	307.000
61216	Kopieer	125.000
61217	Drukwerk & grafisch materiaal	212.500
61219	Onderhoud meubilair en Inventaris	48.000
61220	Onderhoud Kantoormiddelen	3.000
61221	Vergaderkosten	177.000
61222	Verbruiksgoederen (cartridge en diskettes)	665.000
61223	Onderhoudskosten automatisering	87.000
61226	Advertenties en Bekendmakingen	20.000
61230	Overige kantoorkosten	14.500
61234	Onderhoud van gebouwen en terreinen	212.000
61238	Telefoon uitgaven	1.109.000
61240	Water	1.000.000
61241	Electriciteit	1.000.000
61244	Representatie (nationale en internationale vertegenwoordigingen)	40.000

61245	Abonnementen en Vakliteratuur	21.000
61247	Schoonmaak	98.500
61248	Gereedschappen en Apparatuur	107.500
61249	Werkkleding incl. schoeisel e.a.	13.000
61250	Bewaking	35.000
61251	Voeding	63.000
61252	Contributie	1.500.000
61254	Onderzoekskosten	55.000
61257	Dienst specifieke exploitatie kosten	81.000
61260	Onderscheidingen	3.000
61263	Overige Algemene Kosten	303.500
61283	Huur van voertuigen	5.000
61284	Onderhoud en exploitatie dienstvoertuigen	617.000
Totaal		12.203.000

616 - Sociale Uitkeringen

De sociale uitkeringen maken ook deel uit van de lopende uitgaven.

Onder deze code vallen de kosten die gemaakt worden voor het ambtelijk personeel.

Het begroot bedrag is **SRD 20.000,00**.

616 - Sociale Uitkeringen

Kosten categorie	Omschrijving	Raming
61611	Lig- en Verpleegkosten	10.000
61612	Poliklinische Kosten	10.000
Totaal		20.000

Kapitaal Uitgaven (investerings)

620 - Inventaris

De inventaris kosten zijn net als voorgaande kostensoorten gericht op het functioneren van het overheidsapparaat. Voor een goede facilitering van het personeel ter bevordering van onder andere een werkbare omgeving, motivatie en een vlotte uitvoering van de reguliere werkzaamheden, is voor 2025 een bedrag van **SRD 6.231.000,00** begroot.

620 - Inventaris

Kosten categorie	Omschrijving	Raming
62001	Kantoorinrichting	3.231.000
62004	Computers	2.600.000
62005	Printers	400.000
Totaal		6.231.000

621 - Transport middelen

Naast de inventaris kosten maken de transportkosten ook deel uit van de kapitaaluitgaven. Voor een vlotte uitvoering van de werkzaamheden zijn vervanging en aanschaf van transportmiddelen voor de directoraten van eminent belang. Hiervoor is een bedrag van **SRD 6.250.000,00** begroot.

621 - Transport middelen

Kosten categorie	Omschrijving	Raming
62102	Auto's	1.500.000
62103	Terreinwagens	2.750.000
62104	Pickup's	2.000.000
Totaal		6.250.000

TITEL II : PROGRAMMA'S

Bedragen SRD 1.000

Kosten Categorie	Programma's	Realisatie 2023	Vermoedelijk beloop 2024	Raming 2025		Raming 2026	Raming 2027	Raming 2028
		<i>Uitgaven</i>	<i>Uitgaven</i>	<i>Verplichtingen</i>	<i>Uitgaven</i>	<i>Uitgaven</i>	<i>Uitgaven</i>	<i>Uitgaven</i>
TITEL II	PROGRAMMA'S	753.798	1.435.232	1.108.719	1.093.719	1.463.669	1.407.048	1.349.923
01	Infrastructurele Werken	421.542	690.000	645.459	630.459	819.597	788.075	756.051
0123	Cultuur technisch Onderhoud	158.275	250.000	262.500	262.500	341.250	328.125	315.000
0124	Institutionele vormgeving	11.742	75.000	82.959	82.959	107.847	103.699	99.551
0125	Reactivering waterschappen	0	15.000	26.250	11.250	14.625	14.063	13.500
0126	Diverse bouwwerkzaamheden in LVV	12.405	50.000	28.750	28.750	63.375	60.938	58.000
0164	Buyers Credit Agreement pumpingstations	239.120	300.000	245.000	245.000	292.500	281.250	270.000
07	Onderzoek en Ontwikkeling	242.205	635.662	371.008	371.008	541.460	520.636	499.810
0712	Stimulerende private sector	101.464	118.466	81.250	81.250	112.125	107.813	103.500
0713	Landbouwtelling	0	35.696	26.772	26.772	34.804	33.465	32.126
0714	Stimulerende landbouw sector	29.492	100.000	150.188	150.188	195.244	187.735	180.226
0715	Veehouderij	88.317	150.000	72.500	72.500	107.250	103.125	99.000
0716	Visserij	3.474	25.000	12.348	12.348	20.602	19.810	19.018
0717	Landbouw infrastructuur en export promotion	19.458	200.000	25.250	25.250	65.325	62.813	60.300
0766	Patamacca	0	500	200	200	260	250	240
0767	Staatsboerderij	0	6.000	2.500	2.500	5.850	5.625	5.400
09	Subsidie en Bijdragen	13.203	27.590	26.725	26.725	28.230	27.054	25.878
0929	Alliance	648	4.000	3.000	3.000	3.600	3.450	3.300
0930	Stg.Landbouw Ontwikkeling Commewijne	342	1.750	1.125	1.125	1.350	1.294	1.238
0931	Stg. Nationale Parken	0	150	100	100	120	115	110
0932	Stg.Proeftuinen in Suriname	0	300	100	100	120	115	110
0933	Stg. Nationale Rijstinstituut	12.213	20.890	22.400	22.400	23.040	22.080	21.120
0975	Nimos	0	500	0	0	0	0	0
41	Subsidie en bijdragen	76.848	81.980	65.527	65.527	74.382	71.283	68.184
4105	Subsidie aan Food & Agriculture Industries NV	56.848	46.980	38.777	38.777	42.282	40.520	38.759

4117	Melkcentrale	20.000	35.000	26.250	26.250	31.500	30.188	28.875
4120	Stg. Experimentele Landbouw	0	0	500	500	600	575	550

Toelichting : Programma's

0123 - Cultuur technisch Onderhoud

Doelstelling: Bevordering van de agrarische sector middels efficiënte en effectieve natte en droge infrastructuur.

Beleidsintensiveringen voor 2025:

Hierbij worden de volgende cultuurtechnische werken uitgevoerd in de volgende gebieden:

Wanica, Saramacca, Para en Brokopondo:

- Afwatering en waterkeringen (ophalen, opschonen en uitdiepen van aan- en afvoerleidingen en na onderhoud).
- Onderhouden van bruggen en sluizen.
- Onderhouden van wegen.
- Onderhoud infrastructuur Proeftuinen.
- Aanleg en uitbreiding van lekbeteugelingsdam te Wayambo.

Paramaribo

- Onderhoud infrastructuur Proeftuinen Experiment arealen LVV DLOAV Letitia Vriesdelaan.

Commewijne en Marowijne:

- Afwatering en waterkering (ophalen, opschonen en uitdiepen van aan- en afvoerleidingen en na onderhoud).
- Onderhouden van wegen.
- Onderhouden van bruggen.

Nickerie en Coronie:

- Afwatering en waterkering (ophalen, opschonen en uitdiepen van aan- en afvoerleidingen en na onderhoud).
- Onderhouden van wegen.
- Onderhouden van bruggen en viaducten.
- Rehabilitatie Waterloo.
- Aanleg en uitbreiding van waterkerende en lekbeteugelingsdam te Coronie en Nickerie.
- Het leveren en installeren van Lo-Lift pompen te Wageningen.
- Het begaanbaar maken van de weg van Nieuw Nickerie naar Apoera, welke in fasen zal geschieden.
- Het aanleggen van een weg (9,5 km) naar de rijstarealen te Labenie.

Voor verhoging van de onderhoudscapaciteit van landbouwinfrastructuur worden equipment, onderdelen, brandstof en smeermiddelen aangeschaft. Tevens zullen infrastructurele werken worden uitgevoerd, inclusief aanschaffingen van pompen voor een goed water beheer.

Wijze van financiering: Voor de bovengenoemde activiteiten is in het begrotingsjaar ten laste van de overheid **SRD 262.500.000,00** geraamd.

0124 - Institutionele vormgeving

Doelstelling: Garandering van voedselzekerheid en voedselveiligheid.

Beleidsintensiveringen

voor

2025:

In het kader van voedselveiligheid en voedselzekerheid worden de volgende werkzaamheden uitgevoerd:

Agrarische gezondheid en voedselveiligheid

In het begrotingsjaar 2025 blijft het ministerie haar bijdrage aan Caribbean Agricultural Health and Food Safety Agency (CAHFSA) leveren met het oog op de voedselveiligheid en gezondheid van plant en dier. Het Fytosanitair Fonds is opgericht om de diensten voor controle op export en import van planten- en plantedelen te verbeteren. Dit ter bevordering van de Surinaamse export en voorkoming/beperking van introductie van ziekten en plagen in de landbouw.

Awareness en trainingen

Capaciteitsversterking is noodzakelijk op het gebied van gewasmanagement, teelt in kassen (beschermde teelt), gewasbescherming, verantwoord omgaan met pesticiden, export promotie etc.

Er worden ook bilaterale kennis uitwisselingsprogramma's uitgevoerd, waarbij staf van het Ministerie en ook producenten getraind worden door internationale experts.

Om te voldoen aan de vereisten op het gebied van plantgezondheid conform de "International Plant Protection Convention", werkt het ministerie eraan om de plantgezondheidscontrole en monitoring daarvan te reorganiseren en institutioneel te versterken. Dit ten behoeve van het internationale en nationale landbouwverkeer. Ter waarborging van de plantgezondheid en de voedselveiligheid is de beschikbaarheid van een goed uitgeruste plant diagnostisch- en onderzoekslaboratorium essentieel. Het rijstkeuringslaboratorium is ook van eminent belang om de kwaliteit van de rijstexporten te kunnen waarborgen. Daarnaast is het ook nodig dat er surveillance en monitoringsprogramma's worden uitgevoerd voor quarantaine ziekten en plagen in exportgewassen.

Aan de structurele operationalisatie en versterking van de grensposten wordt in 2025 uitvoering gegeven. Werving, training en uitrusting van personeel om te werken conform de moderne standaarden van bewaking, monitoring en surveillance van plantgezondheid en voedselveiligheid, behoren tot de meest belangrijke institutionele versterkingsactiviteiten die worden vervolgd in 2025. Enkele trainingsactiviteiten die hiervoor zijn gepland betreffen het trainen van laboratoriummedewerkers, keurings- en inspectiemedewerkers. Daarnaast zal ook een geautomatiseerd systeem worden opgezet voor het afhandelen van fytosanitaire keuringen.

Onderzoek

Ter stimulering van de teelt, verwerking en afzet van landbouwgewassen wordt technische assistentie op het gebied van onderzoek door Adek, Celos en eventueel consultants verleend.

Het ministerie legt vooral nadruk op de mechanische teelt en verwerking van groenten en fruit, om zodoende een hoge productie te behalen en de kostprijs te verlagen. Toegepaste mechanische technieken zullen worden bijgebracht aan agrarische ondernemers.

Voor promotie van klimaat slimme (Climate Smart) landbouw is er onderzoek noodzakelijk, zodat boeren hun teelt activiteiten kunnen aanpassen en weerbaar kunnen zijn aan veranderende klimaatsomstandigheden.

Hiervoor zullen de proeftuinen geheractiveerd worden voor het verrichten van toegepast onderzoek en behoud en uitbreiding van ons bestaande genenmateriaal. Verder zullen verbeterde teelttechnieken gedemonstreerd worden en informatie verschaft aan boeren en belangstellenden. Hiervoor is goed functionerend transport noodzakelijk.

Verwerking

Vanwege de strenge fytosanitaire eisen van onder andere de EU, op import van verse groenten en fruit, is het noodzakelijk om verbeterde methoden voor verwerking van plantaardige producten toe te passen.

Hiervoor zijn de volgende activiteiten noodzakelijk:

- De inrichting en operationeel maken van een verwerkingslaboratorium;
- Een fruit en groenteverwerkingsfaciliteit (mogelijkheden worden bekeken om in PPP verband te werken).

De raming voor bovengenoemde activiteiten bedraagt SRD 50.000.000,00.

IDB lening (Agricultural competitiveness Program (SU-L1020))

Middels de IDB lening zal de voedselveiligheid en voedselzekerheid worden versterkt. Dit project is in een re-scoping fase ter versterking van de plantgezondheid, voedselveiligheid en innovatie, welke aangepast wordt aan de hand van de huidige ontwikkelingen in de sector. Verder zullen ter voltooiing van het Clusterlaboratorium equipment worden aangeschaft en zal het Plant Diagnostisch lab voor NPPO worden afgebouwd.

Het begroot bedrag uit IDB voor bovengenoemde activiteiten is geraamd op SRD 60.612.000,00.

Wijze van financiering: De totale begroting voor deze code bedraagt **SRD 82.959.000,00**, waarvan SRD 49.612.000,00 uit de IDB lening
SRD 33.347.000,00 ten laste van de overheid.

0125 - Reactivering waterschappen

Doelstelling: Het verhogen van de landbouwproductiviteit door goede infrastructuur en beheer van irrigatie en drainage systemen.

Voor de na-onderhoud van de gerehabiliteerde kunstwerken en infrastructuur van de waterschapsgebieden in het district Nickerie is in het planjaar een bedrag van SRD 5.000.000,00 begroot.

IDB lening (Sustainable Agricultural Productivity Program (SU-L1052))

Bij deze gaat het om Component I van het project: Irrigatie en Drainage.

Om de landbouwproductiviteit in Suriname te verhogen worden, middels een lening van de IDB, investeringen in infrastructuur en beheer van irrigatie en drainage (I & D) systemen gepleegd. Hierbij is de surinaamse overheid voornemens om de kosten van exploitatie en het onderhoud van de secundaire infrastructuur over te dragen aan de boeren, die zijn verenigd in waterschappen. De afgelopen jaren zijn grote inspanningen verricht door de overheid voor de totstandkoming van de waterschappen.

Het project financiert de volgende sub componenten:

- De rehabilitatie van de hoofdinfrastructuur;
- De rehabilitatie van de secundaire infrastructuur van de waterschappen: Paradise & Longmay, Nanni & Bruto, Clara Polder, Wasima, Euro Zuid, Uitbreiding-Groot Henar;
- Ondersteuning voor de ontwikkeling en versterking van de capaciteit van de waterschapbesturen om het operationeel beheer en onderhoud van de I & D systemen over te nemen;
- Capaciteitsopbouw van overheidsinstanties die verantwoordelijk zijn voor de distributie van water en het beheer van hulpbronnen voor irrigatie en drainage;
- Ontwerp en uitvoering inclusief maatregelen voor duurzaam beheer in geïntegreerd waterbeheer.

Voor bovengenoemde activiteiten is uit de IDB lening SRD 10.000.000,00 geraamd.

Wijze van financiering: De activiteiten voor bovengenoemd project is voor het planjaar begroot op **SRD 11.250.000,00**, welke als volgt wordt gefinancierd
SRD 3.250.000,00 uit overheidsmiddelen
SRD 8.000.000,00 uit de IDB leningsmiddelen.

0126 - Diverse bouwwerkzaamheden LVV

Doelstelling: Voor een goed functioneren van het ministerie is het nodig dat de verschillende gebouwen, o.a. kantoren en opstallen van het ministerie worden gerenoveerd en onderhouden.

Beleidsintensiveringen voor 2025:

Het opzetten van nieuwe gebouwen en renovatiewerkzaamheden aan verschillende gebouwen o.a. kantoren en opstallen van het ministerie inclusief omrasteringen worden in het dienstjaar gepleegd.

Gebouwen op diverse proeftuinen zullen worden opgezet, gerenoveerd en beveiligd, zodat benodigdheden voor onderzoekswerkzaamheden beter en volgens geldende regels opgeslagen kunnen worden. Laboratoria voor onderzoek zullen de nodige onderhoudsbeurten en gegarandeerde beveiliging krijgen, opdat er lange termijn diensten geleverd kan worden.

Nieuw gebouw visserij inclusief rehabilitatie terrein en afwatering
Het gebouw waarin het Directoraat Visserij is gehuisvest is verouderd, waarbij door o.a. de verouderde stroominstallatie de veiligheid van het gebouw en personeel niet meer gewaarborgd is. Tevens voldoet het gebouw niet aan de minimale eisen om de werkzaamheden adequaat uit te voeren. Een nieuw gebouw wordt opgezet en de bouwwerkzaamheden zullen in het jaar 2025 gecontinueerd worden.

Wijze van financiering: Voor de bovengenoemde activiteiten is in het begrotingsjaar ten laste van de overheid **SRD 28.750.000,00** geraamd.

0164 - Buyers Credit Agreement pumpingstations

Doelstelling: Verhoging van de landbouwproductiviteit door adequate waterbeheer middels pompstations in verschillende landbouwgebieden.

Beleidsintensiveringen voor 2025:

De 19 pompen gefinancierd door Exim Bank of India zijn opgeslagen bij een bedrijf, waarvoor jaarlijks opslagkosten betaald dient te worden. Pompen dienen voor adequate afwatering en voorkoming van het binnendringen van zoutwater in de landbouwgebieden. De intentie van het Ministerie is om lo-lift pompen aan te schaffen en te plaatsen in verschillende landbouwgebieden. Na installatie van de pompen zullen deze ook tijdig onderhouden moeten worden. In het begrotingsjaar wordt een deel van de opslagkosten van de 19 pompen betaald en een aantal van de lo-lift pompen aangeschaft en geplaatst in de prioriteitsgebieden.

Om het waterbeheer ten behoeve van de rijstsector aan te pakken, zullen de volgende activiteiten ontplooid worden:

- Verwijderen van de oude pompen en installatie van nieuwe pompen te Wageningenpompmaal en Wakaypompmaal;
- Het verrichten van cultuurtechnische en civieltechnische werkzaamheden, inhoudende onder andere revisie, vernieuwing en na-onderhoud van pompen te Wageningen en Wakay, alle aan- en afvoerkanalen, wegen, bruggen zijn een belangrijke voorwaarde.

Om de bovengenoemde kunstwerken beter te laten functioneren moeten in het planjaar de nodige infrastructurele werken ook worden uitgevoerd.

Voor verhoging van de onderhoudscapaciteit van landbouwinfrastructuur worden equipment, onderdelen, brandstof en smeermiddelen aangeschaft.

Wijze van Financiering: Voor de bovengenoemde activiteiten is in het begrotingsjaar ten laste van de overheid **SRD 245.000.000,00** geraamd.

0712 - Stimulering private sector

Doelstelling: Het creëren van randvoorwaarden ter stimulering van de private sector.

Beleidsintensiveringen voor 2025:

Om de productie te verhogen en verbeteren is het van belang dat randvoorwaarden geschapen worden, zodat de private sector gestimuleerd wordt te investeren in de agrarische sector.

NOFA

Het Nationaal Ontwikkelingsfonds voor Agri-business (NOFA) heeft als doel om de agribusiness, de concurrentiepositie en verdien capaciteit van de agrarische bedrijven in Suriname te bevorderen en te versterken. De agrariërs kunnen tegen soepele voorwaarden leningen krijgen ter ontwikkeling van de sector. De fondsbeheerder is de Trustbank Amanah bank. In het begrotingsjaar wordt het fonds opgetopt.

Productie van import vervangende agrarische producten voor verwerking en afzet.

Stimulering van agro-ondernemerschap: Productie technieken voor het telen van soya, gras silage, azolla, voeder rijst als substituuat voor mais, cacao, gember (poeder) en cocosnoten.

Stimulering van agrarische ontwikkeling in het binnenland

In het binnenland wordt de Non-Timber Food Products (NTFP) en groente en fruitproductie gestimuleerd om de inkomen en werkgelegenheid te verhogen en de carbon footprint te verminderen in het kader van Climate Change.

Ontwikkelen van Soja en Azolla pilot industrie in Suriname

Soja en mais zijn een van de bestanddelen in krachtvoer in de pluimvee industrie welke onmisbaar zijn. Voer bestaat voor ruim 80% van de kostprijs van kip en de grondstoffen worden geïmporteerd. Het lokaal telen van Soja leidt tot importvervanging en het creëren van arbeidsplaatsen. Azolla is een waterplant dat hoge eiwitgehalte bevat en als veevoer of visvoer gebruikt kan worden. Pilotstudies van deze gewassen kunnen bijdragen tot ontwikkeling van veeteelt en aquacultuur.

Ontwikkeling van de Agro-toerisme

Agro-toerisme kan een belangrijke bijdrage leveren aan de ontwikkeling van de regionale gebieden alsook de ontwikkeling van de private sector. Agrariers zullen gestimuleerd worden om agro-toeristische activiteiten te ontwikkelen voor de duurzame ontwikkeling van de sector. Ook zal de mogelijkheid worden bekeken om door public private partnership de agro-toerisme duurzaam te ontwikkelen.

Handels protocollen/ verdragen sluiten met landen in de regio

De samenwerkingsrelaties met landen in de regio worden geïntensiveerd om financiële en technische bronnen aan te boren voor de agrarische sector.

Import van vee

Grote en kleine herkauwers worden geïmporteerd ter verbetering van lokale veestapel. Hierbij wordt de bouw van een quarantaine faciliteit op proeftuin Dirkshoop gecontinueerd.

Instelling productschappen: Rijst, Visserij, Melk en Pluimvee

Met de instelling van de productschappen voor rijst, visserij, melk en pluimvee wordt gestreefd om middels zelfregulering het gemeenschappelijk belang te dienen van alle bij de productie tot en met de afzet van het product betrokken groepen van ondernemingen te versterken middels goed overleg en duurzame samenwerking. In het planjaar worden voorbereidingen voortgezet om een aanvang te maken met het productschap rijst.

Gemeenschapsontwikkeling rijstgebied Wageningen

De inkomen van de gepensioneerden van SML wordt middels een tegemoetkoming verbeterd om zodoende de voedselzekerheid te garanderen. ‘

Verder zal Masanga worden gerenoveerd om LVV kantoor ter plaatste te laten vestigen voor een verbeterde dienstverlening naar het rijstgebied.

Voor verhoging van de onderhoudscapaciteit van landbouwinfrastructuur worden equipment, onderdelen, brandstof en smeermiddelen aangeschaft. Tevens zullen infrastructurele werken worden uitgevoerd, inclusief aanschaffingen van pompen voor een goed water beheer.

Verder zullen investeringen in de agrarische gebieden worden gepleegd om de private sector te stimuleren/ motiveren activiteiten te verrichten ter verhoging en verbetering van de agrarische productie.

Wijze van financiering: Voor de bovengenoemde activiteiten is in het begrotingsjaar ten laste van de overheid **SRD 81.250.000,00** geraamd.

0713 - Landbouwtelling

Doelstelling: Duurzame ontwikkeling van de agrarische sector door een goede beleidsanalyse en planning door middel van verbeterde en kwalitatieve beschikbare agrarische data.

Beleidsintensivering voor 2025:

Betrouwbare en actuele agrarische statistieken zijn voorwaarden voor een goede beleidsanalyse en planning. Agrarische Statistieken zijn belangrijk voor het verschaffen van een solide basis voor de besluitvorming, om vooruitgang te monitoren en om publieke bewustwording m.b.t. de agrarische sector te bevorderen. Voor de duurzame ontwikkeling van de agrarische sector is het noodzakelijk om middels een efficiënte en goed functionerende organisatie en structuur, agrarische gegevens te verzamelen, verwerken, analyseren en te publiceren. Ter bevordering van de agrarische productie middels verbeterde en kwalitatieve beschikbare agrarische data is in dit kader het component “Agriculture Statistics and Information”, opgenomen in het IDB Sustainable Agricultural Productivity Program SU-L1052.

IDB lening: Sustainable Agricultural Productivity Program SU-L1052

Het hoofddoel van dit project is het bereiken van een duurzame, effectieve georganiseerde agrarische productiestructuur en geschikte fysieke omstandigheden voor de productie. De beschikbaarheid van adequate, actuele en zeer betrouwbare gegevens moet worden beschouwd als de meest essentiële voorwaarde voor de verdere uitwerking en implementatie van de door dit project beoogde ontwikkelingen.

De volgende subcomponenten worden gefinancierd:

- Institutionele versterking van de afdeling Agrarisch Data Management en de Ressortkantoren;
- Uitvoering van een Agrarische Telling in 2024;
- Uitvoering van twee Agrarische Surveys.

Wijze van financiering: Ter voorbereiding en uitvoering van de landbouwtelling is in het planjaar een bedrag van **SRD 26.772.000,00** begroot, welke gefinancierd wordt uit de IDB leningsmiddelen.

0714 - Stimulering landbouw sector

Doelstelling: Het creëren van omgevingsfactoren en randvoorwaarden voor de ontwikkeling van de landbouwsector.

Beleidsintensiveringen voor 2025:

NIVS

Om aan de internationale standaarden t.a.v. voedselveiligheid te kunnen voldoen is er capaciteitsversterking nodig. Naar aanleiding hiervan zullen de landbouw voorlichters in de verschillende regio's getraind worden om meer kennis en kunde op te doen, welke zij moeten overbrengen aan de agrariërs. In dit kader zijn de volgende activiteiten gepland:

- Registratie van producenten voor Trace Back en beleid
- Interne trainingen ter capaciteitsversterking;
- Good Agriculture Practices;
- Good Hygiene Practices;
- Trainer of Trainers.

Capaciteitsversterking

De afdeling Voorlichting van het directoraat Landbouw wordt versterkt door o.a.:

- Verbeterde training en voorlichting t.b.v. de ressorten;
- Intensiveren van veld visitaties;

De LVV ressortkantoren worden voorzien van equipment t.b.v. de bevordering van landbouw mechanisatie.

Voedselzekerheid

Verder zijn de volgende activiteiten gepland om de voedselzekerheid te verbeteren:

- Opzet van moestuinen en schooltuinen in de regio's;
- Opzet van plantenkassen en renovatie van bestaande plantenkassen in de regio's;
- Opzetten van agrarische modelbedrijven;
- Opzetten van een zaaizaad verwerkingsunit;
- Aanmaak van plantmateriaal op alle ressortkantoren.
- Uitvoering van Telefood projecten eventueel i.s.m. FAO, o.a. schoolfeeding program.
- Uitvoering van voedselzekerheidsprogramma's i.s.m. donororganisaties
- Het houden van Agrarische beurzen/tentoonstellingen
- Organiseren en ondersteunen van activiteiten voor wereldvoedseldag
- Landbouwers, Vissers, Veetelers, vooral vrouwen en jongeren worden gestimuleerd in het gebruik van aangepaste productietechnieken.

Agrarisch Trainingscentrum Commewijne

In het district Commewijne te Tamansarie wordt een agrarisch trainingscentrum opgezet.

Agrarisch Trainingscentrum Nickerie

In Nickerie wordt een agrarisch trainingscentrum opgezet. Binnen dit centrum worden zullen boeren en geïnteresseerden technieken bijgebracht worden in het telen onder geconditioneerde omstandigheden.

Omschakeling van de Citruskwekerij te Tamansarie in een agro-toeristisch modelbedrijf

De volgende activiteiten worden uitgevoerd:

- Herinrichting van de Citruskwekerij;
- Het opzetten van een eenden kwekerij;
- Het opzetten van een Nursery.

Heractivering van Proeftuin Montresor als demonstratie object

Op de Proeftuin Montresor wordt het bestaande gebouw gerenoveerd en een nursery uitgebreid voor de aanmaak van plantmateriaal t.b.v. podosiri productie. Dit project wordt gecontinueerd en afgerond in het begrotingsjaar.

Agro-Toeristische Transformatie Mariënborg middels opzet multifunctionele markthal

Het project wordt in de volgende 3 fasen uitgevoerd;

Fase 1: Een markthal met een parkeerterrein.

In de markthal worden plaatselijke ondernemers in de gelegenheid gesteld om tegen stand huur hun producten op 1 plek afzetten.

Fase 2: Een culinaire hal.

Fase 3: Een verpakkingshal.

Het doel van deze hal is om producten van plaatselijke ondernemers efficiënter en hygiënischer te kunnen sorteren en verpakken.

In het begrotingsjaar zal fase 1 wordt de bouw van de markthal inclusief culinair gedeelte gecontinueerd.

Fase 2 is reeds afgerond. Fase 3 wordt gecontinueerd.

Value chain analyse

Een complete waardeketen analyse van productgroepen zal geschieden voor grotere efficiëntie, naleving van standaarden en versterking van het netwerk.

Kokos project

Het kokos project wordt i.s.m CARDI uitgevoerd, waarbij gewerkt wordt aan het verbeteren van het kokos plantmateriaal in Suriname en ook de toename van het plantmateriaal. Hierbij zijn diverse trainingen verzorgd aan kokostelers en kokosverwerkers. De bedoeling is om hoge kwaliteit plantmateriaal zelf hier in Suriname te ontwikkelen. Hierbij worden nurseries opgezet voor de aanmaak van plantmateriaal en zal ook de import van plantmateriaal plaatsvinden. De huidige kokos aanplant in Suriname is verouderd en produceert niet optimaal. Middels de verjonging van de aanplant zal gezorgd worden voor de productie verhoging van kokos en kokosproducten.

Stimulering agro-toerisme

Agro-toerisme is een onderdeel van de verduurzaming en verbreding van de agrarische sector, waarbij de sector verder kijkt dan alleen het produceren van voedsel. Dit brengt met zich mee dat de boeren minder afhankelijk worden van hun voedselproductie, omdat zij een secundaire bron van inkomen krijgen. Door het deelnemen aan de recreatieve activiteiten van agro-toerisme kunnen de toeristen genieten van prachtige natuur, bijzondere activiteiten en hun kennis van de agrarische sector bijspijkeren. Door het stimuleren van agro-toerisme tracht het ministerie werkgelegenheid te creëren, de agrarische bijdrage aan de BBP te verhogen alsook de inkomsten van de agrariërs.

Ter stimulering van landbouw en ondernemerschap in het binnenland worden onderhouds- en uitbreidingswerkzaamheden uitgevoerd aan productie en verwerkingsactiviteiten.

Voor verhoging van de onderhoudscapaciteit van landbouwinfrastructuur worden equipment, onderdelen, brandstof en smeermiddelen aangeschaft. Tevens zullen infrastructurele werken worden uitgevoerd, inclusief aanschaffingen van pompen voor een goed water beheer.

Wijze van financiering: Voor de bovengenoemde activiteiten is in het begrotingsjaar ten laste van de overheid **SRD** **150.188.000,00** geraamd.

0715 - Veehouderij

Doelstelling: Duurzame bijdrage van de veeteelt subsectoren aan de nationale economie en waarborgen van de voedselzekerheid en voedselveiligheid.

Beleidsintensiveringen voor 2025:

De veehouderij in Suriname heeft groeipotentie. Suriname dient deze mogelijkheid tot uitbouw van de sector beter te benutten. De volgende acties zullen worden genomen om de omstandigheden daartoe gunstig te beïnvloeden.

Dierziekte monitoring, bewaking en surveillance

De volgende activiteiten worden in dit kader uitgevoerd:

- Uitvoering van de TBC survey bij runderen in de districten;
- Disease monitoring;
- Aanpak van antimicrobiële resistentie. D.m.v. uitvoering van antimicrobiële sensitivity testen voor het detecteren van antibiotica resistentie bij dieren;
- Continuering van surveillance van interne parasieten bij vee;
- Bij de uitvoering van de survey, disease monitoring, detectie van antibiotica resistentie bij dieren zullen data verzameld worden. Voor het invoeren van deze data zullen personeel desktop en tablets aangeschaft worden.
- Ontwerp en druk van diergeneesmiddelen formulieren;
- Aankoop van een insenerator (verbrandingsoven) voor zieke/dode dieren;
- Tevens zal een verkort nummer (bv 100) aangevraagd worden voor spoedmeldingen bij uitbraak van ziektes binnen de veesector.
- Reparaties en onderhoud van dienstauto's behorende bij dierziekte monitoring.

De Veterinaire Dienst zal de registratie van medicamenten die gebruikt worden binnen de veeteeltsector uitvoeren en zal overgaan tot categorisatie en canaliseren van antibiotica en ontstekingsremmers.

Veterinair laboratorium

Het laboratorium is een belangrijke schakel voor het garanderen van de voedselzekerheid door middel van het dierziekte-bewakingssysteem. Naast de reguliere analyses bestaan de werkzaamheden van het veterinair laboratorium verder uit het identificeren en analyseren van de volgende dierziekten: Mond- en Klauwzeer, Classical Swine Fever, African swine fever, Avian influenza, New Castle disease en Trichinella spiralis.

In dit kader zijn de volgende activiteiten gepland:

- Aankoop van verbruiks- en gebruiksartikelen;
- De aankoop van testkits en reagenten alsook andere benodigheden voor de detectie van bv. MKZ, vogelgriep, African swine fever, Classical swine fever en TB, Avian influenza, New Castle disease en Trichinella spiralis;
- Aankoop van equipment/apparaten en onderdelen van equipment/apparaten z.a. centrifuges, fuses, lampen etc;
- Aankoop PCR test kits;
- Ontwerp en druk van surveillance formulieren;

Veeteeltwetgeving

Voor de aanpassing en opmaak van veeteelt wetgevingsproducten worden lokale consultants ingehuurd.

Slachthuis

Nickerie

Ter behoud van de voedselzekerheid en voedselveiligheid zullen er onderhouds- en reparatie werkzaamheden uitgevoerd. Tevens zullen er slachtlijnen, equipments met toebehoren worden aangeschaft zowel voor runderen als varken.

Dierwelzijn

Er zullen bewustwordingsactiviteiten door het directoraat veeteelt uitgevoerd worden om het welzijn van dieren te verbeteren. Voor deze activiteiten zullen de volgende aanschaffingen gepleegd worden:

- Aankoop van low-cost/no-cost sterilisatie materialen voor de landelijke sterilisatie campagne voor het terug brengen van populatie van zwervhonden in Suriname;
- Aankoop van bench (dierkooien) en diervoeding, voor dieren die gevonden zijn. Deze zullen hier bewaakt worden totdat deze dieren door de eigenaar zijn opgehaald;
- Aankoop van micro-chips en readers van micro-chips.
- Opzet van een nationale database voor dieren;
- Aanschaf van personeel computers en tablets.

Behoud genetisch materiaal van Criollo rassen van landbouwhuisdieren

Ter behoud van de genetische kwaliteit (DNA) van lokaal geadapteerde rassen van landbouwhuisdieren moeten de volgende activiteiten uitgevoerd worden:

- Aankoop van dieren ter behoud van genetisch materiaal;
- Genetisch onderzoek bij Criollo runderen en oso fowroes;
- Het opzetten van een veredelingsstations;
- Toepassen van bevruchtingstechnieken ter behoud van deze lokale rassen.
- Aanschaf van equipment/apparatuur (broedmachines voor $\pm$ 100 st eieren, stikstofmachines).

Sanitaire Inspectie en Traceerbaarheid van Vee

De faciliteiten voor het uitvoeren van de grens- en havencontroles worden opgezet alsook de faciliteiten voor het uitvoeren van controles op veetransport.

Hiervoor zijn de volgende benodigheden nodig:

- Aankoop van verbruiks- en gebruiksartikelen;
- Aankoop van non temper seals bij inspectie van producten van dierlijke origine bij de export;
- Aankoop van een insenerator (verbrandingsoven) voor vervallen produkten van dierlijke origine;
- Aankoop van een koel/vriescel voor opslag van in beslag genomen producten (aan bederf onderhevige producten van dierlijke origine) ;
- Ontwerp en druk van surveillance formulieren.
- Reparaties en onderhoud van dienstauto's.

Opzet vee opvang en import fokdieren

Ter versterking van de nationale kudde vindt de aanschaf van genetisch hoogwaardige dieren plaats.

Tevens is het opzetten van een vee opvang bedrijf en opkoop van lokaal aangeboden vrouwelijke dieren van belang om zodoende het voortplantingspotentieel van de nationale kudde optimaal in te zetten.

Kunstmatige Inseminatie dienst

Voor het heractiveren van de KI dienst in de districten, zullen KI equipment/machines/apparaten aangeschaft worden. Voor het trainen en opleiden van nieuwe inseminatoren zal een consultant ingehuurd worden. Verder zullen er opslag containers en veldcontainers aangeschaft worden.

Identificatie & Registratiesysteem

Voor de identificatie, registratie en traceerbaar van kleine- en grote herkauwers zullen er micro-chips en readers van microchips aangeschaft worden voor het uitvoeren van een pilotproject.

Contributie

Betaling van contributie aan WOAHO (OIE) en CariVet voor het dienstjaar 2025.

Improvement in Free Range Chicken Raising Techniques in Family Farming

Het project wordt i.s.m Brazilië uitgevoerd. Het doel van dit project is om de levensstandaard en nutritionele waarde van voeding van mensen in achtergestelde rurale gebieden te verhogen middels productie van kip en eieren. Project voorstel is reeds ingediend en goedgekeurd door ABC instituut van Brazilië. De projectduur is 24 maanden.

De Braziliaanse overheid zal technische assistentie verlenen. De Surinaamse overheid zal zorgen voor logistiek en training.

Institutional strengthening of the Artificial Insemination Service of the Department of Animal Production and Health

Het doel hiervan is institutionele versterking van de dienst kunstmatige inseminatie. Het trainen van inseminatoren in het verrichten van overige "assisted reproductive technologies" en het uitrusten met de benodigde tools. De projectduur is 3 maanden.

De Braziliaanse overheid zal technische assistentie verlenen.

Voor de bovengenoemde activiteiten is uit overheidsmiddelen een bedrag van SRD 40.000.000,00 begroot.

Ook zullen investeringen middels leningen in de veelteeltsector gepleegd worden ter garandering van voedselveiligheid en voedselzekerheid.

IDB-lening (Agricultural Competitiveness Program SU-L1020)

De diergezondheid zal worden versterkt door:

- Aankoop van laboratoriumapparatuur, laboratorium- en kantoormeubilair voor nieuw veterinair laboratorium;
- Aantrekken internationaal consultant voor het ontwerpen en implementeren van trainingsprogramma's over opkomende dierziekten, melding en inspectie;

Voor bovengenoemde activiteiten uit de lening is in het begrotingsjaar een bedrag van SRD 70.000.000,00 uit de IDB lening begroot.

Wijze van financiering: De totale begroting voor deze code bedraagt **SRD 72.500.000,00** waarvan de bedragen van de financieringsbronnen het volgende bedragen

SRD 47.847.000,00 uit de IDB lening;

SRD 24.653.000,00 ten laste van de overheid.

0716 - Visserij

Doelstelling: Duurzaam en evenwichtige exploitatie van de biologische rijkdommen van de zee, waarbij de impact van de visserij op de mariene ecosystemen zo beperkt mogelijk moet zijn. Alsook duurzame ontwikkeling van de aquacultuur. Dit alles onder verantwoorde en sociale omstandigheden.

Beleidsintensiveringen voor 2025:

Voor de duurzame visserij en aquacultuur ontwikkeling worden de volgende maatregelen getroffen en activiteiten ontplooid.

Monitoringsprogramma voor bycatch en Endangered, Threatened and Protected (ETP) species

Dit programma heeft als doel om de bijvangsten van m.n. Endangered, Threatened and Protected (ETP) species, ofwel kwetsbare en beschermde soorten (bv. zeeschildpadden, dolfijnen) beter in kaart te brengen en te monitoren. De monitoring is belangrijk voor het garanderen van de toegang van de visserijproducten tot de belangrijke internationale markten, waaronder de VSA en Europa.

Monitoring, Controle en Surveillance

Door de ongebreidelde Illegale, Ongemelde en Ongereguleerde visserij (IOO-visserij) in onze wateren derft de staat Suriname niet alleen enorme inkomsten, maar vormt het ook een ernstige bedreiging voor de instandhouding en duurzaam beheer van onze natuurlijke visserijhulpbronnen. Om de IOO visserij te minimaliseren dan wel tegen te gaan, zullen activiteiten uitgevoerd en de nodige infrastructuur opgezet worden. In dit kader zal een patrouille boot worden aangeschaft dat ingezet zal worden voor controle werkzaamheden alsmede onderzoek. Tevens wordt de capaciteit en de samenwerking met alle stakeholders en partners op het gebied van Monitoring Controle en Surveillance (MCS) versterkt. Verder wordt de bouw van een centrale aanlandings- en aanmeersteiger te Nickerie gecontinueerd. Ook worden meldpunten opgezet voor het vissers verkeer. In het belang van de veilige scheepvaart zal de verplichte tweejaarlijkse onderhoud aan de boeien, die dienen ter markering van het gesloten gebied in het schildpaddenseizoen te Galibi, door de Maritieme Autoriteit Suriname (MAS) uitgevoerd worden.

Upgrading visserij data collectie en data beheer

Dit project behelst:

1. Implementatie van het ge-upgrade systeem voor data collectie en data beheersysteem.

Het doel van deze activiteit is om op efficiënte wijze accurate visserijstatistieken en informatie te produceren om beleidsmakers correct te kunnen informeren, en om te voldoen aan rapportageverplichtingen om de export van visserijproducten veilig te stellen. Hiertoe zullen zowel het systeem van data collectie alsook databeheer worden aangepast, met inachtnaam van de huidige en toekomstige regionale en (inter)nationale vereisten, alsook aanbevelingen gedaan door de FAO.

2. Reactiveren waarnemingsprogramma

Het doel van deze activiteit is om een beeld te krijgen van de vangsten die niet aan wal worden gebracht. Daartoe zullen waarnemers mee aan boord zijn van vissersvaartuigen. Het in kaart brengen van bijvangsten en teruggooi (discards) is van belang voor regionale en (inter)nationale rapportage verplichtingen, en het waarnemersprogramma werkt op deze manier complementair aan het regulier systeem van verzameling van aanlandingsdata.

Visserij onderzoek

- Bestandschatting

Een bestandschatting is een onderzoek naar de status van een visbestand. Het doel is om de exploitatie volgens het principe van maximale duurzame opbrengst te laten plaatsvinden. Bestandschattingen zijn van groot belang om de visserijsector in Suriname op duurzame wijze te beheren om zodoende het risico van overbevissing en instorting van bepaalde visserijsectoren tegen te gaan. Het uitvoeren van bestandsonderzoek vereist goede basisgegevens, alsook specifieke expertise.

- Ontwikkelen van Bycatch Reduction Device (BRD)

Onder BRD's worden alle aanpassingen aan de netten gerekend, die tot doel hebben om ongewenste bijvangsten te verminderen. Het terugdringen van bijvangsten in de (trawl)visserij is van groot belang om de visserijsector te verduurzamen en zo te voldoen aan internationaal geldende regelgevingen, die toelaat om de export van visserijproducten veilig te stellen. De middelen opgebracht onder deze activiteit zullen worden ingezet om prototype BRDs voor verschillende visserijsectoren aan te kopen in het buitenland en deze volgens een gestandaardiseerde methode testen op effectiviteit in de Surinaamse visserij.

Visserij value adding

Ter bevordering en verbetering van value adding worden de kleine visverwerkers getraind in het verwerken van vissen tot eind product met inachtneming van de vereiste hygiëne- en kwaliteitsstandaarden. Tevens zal de productie en gebruik van vis silage verder gestimuleerd worden.

Capaciteitsversterking van het Directoraat Visserij

Doel van het project is het trainen van de personeelsleden om de vastgestelde beleidsdoelen efficiënt en effectief te kunnen uitvoeren. Het personeel van het Directoraat Visserij zal getraind worden in communicatieve, leidinggevende en management vaardigheden.

Ondersteuning bevolkingsvisserij

Gelet op de grote vraag naar faciliteiten voor onderhoud en reparatie van vissersvaartuigen zal een aanvang worden gemaakt met de bouw van een sleeptelling in het district Nickerie. Ter garanderen van een veilige lossing van vis met inachtneming van de standaarden inzake voedselveiligheid en kwaliteit is het noodzakelijk om de aanmeersteiger te Boskamp in het district Saramacca te herstellen. Er zal verder aandacht worden gegeven aan de nodige infrastructuur ten behoeve van productdiversificatie.

Onderzoek en ontwikkeling van de aquacultuur in Suriname

Voor het succesvol promoten van aquacultuur moet voldaan worden aan de randvoorwaarden zoals de aanvoer van fingerlings, onderzoek naar haalbaarheid van vissoorten voor commerciële teelt en voer. Ter facilitering wordt een hatchery en onderzoeksstation opgezet, waarmee de basis wordt gelegd voor de productie van fingerlings (inzet materiaal) en het onderzoek voor de juiste productie gerichte inzet van vissen naar lokale omstandigheden. Voor de uitbreiding en verdere ontwikkeling van de aquacultuur zullen public-private activiteiten geïnitieerd worden.

Wijze van financiering: Voor de bovengenoemde activiteiten is in het begrotingsjaar ten laste van de overheid **SRD** **12.348.000,00** geraamd.

0717 - Landbouw infrastructuur en export promotion

Doelstelling: het bevorderen en faciliteren van duurzame agrarische productie, verwerking en afzet.

Beleidsintensiveringen voor 2025:

Onder deze code worden de infrastructurele faciliteiten gecreëerd om de primaire productie alsook de verwerking in de agrarische sector te stimuleren. Verder worden activiteiten ontplooid om de agrarische export te bevorderen door o.a. de fruit en groente bedrijven te ondersteunen. De fruitteelt zal ook worden gestimuleerd door de opzet van een verwerkingsbedrijf, welke van groot belang zijn voor de fruitteelt in de regio. Deze faciliteit zal niet alleen werkgelegenheid creëren, maar ook bijdragen aan de algehele ontwikkeling van het gebied. Door lokaal fruit te verwerken, voegt het bedrijf waarde toe aan de producten, verlengt het de houdbaarheid en verbetert het de verkoopbaarheid. Bovendien biedt het potentieel voor de export van verwerkt fruit een opwindende kans voor Suriname om internationale markten aan te boren, de economie te stimuleren en het landbouwpotentieel van het land te laten zien. Over het algemeen speelt deze faciliteit een cruciale rol bij het bevorderen van werkgelegenheid, gebiedsontwikkeling en potentiële exportvooruitzichten, en bevordert zo de economische groei en duurzaamheid in Suriname.

InVitro (IV)

InVitro zal door het Ministerie van Landbouw, Veeteelt en Visserij overgenomen worden. Dit bedrijf is een plantvermeerderingsfaciliteit en heeft voor het verrichten van onderzoek en uitbreiding van hun exporten investeringen nodig voor het dienstjaar. Deze zijn nodig om te voldoen aan de gemaakte afspraken met afnemers, waarbij de verhoging van de exporten en zelfvoorziening van het bedrijf van eminent belang zijn. Investerings worden gepleegd in o.a. aanschaf van equipment, plantmateriaal, inputsvoorziening en bijbehorende exploitatiekosten.

Packing Material Factory

Om de export van agrarische producten te ondersteunen wordt er een Packing Material Factory in PPP verband opgezet voor de productie van verpakkingsmateriaal. In het kader van de oprichting van één verpakkings- en verwerkingsmateriaalfabriek zijn deze investeringen gericht op het vergroten van de exportmogelijkheden en het voldoen aan internationale verpakkingsnormen. De opzet van de fabriek omvat de aanschaf van ultramoderne machines, zoals geavanceerde verpakkingsapparatuur, transportsystemen en kwaliteitscontroleapparatuur, die het productieproces zullen stroomlijnen en de algehele efficiëntie zullen verbeteren. Bovendien is het verwerven van hoogwaardige materialen, zoals duurzame verpakkingsmaterialen en milieuvriendelijke kleefstoffen, essentieel om te voldoen aan internationale verpakkingsrichtlijnen, die de nadruk leggen op ecologische duurzaamheid en veiligheid. Er is reeds een projectdossier gemaakt.

Frozen Fruit Facility

Er wordt een vriesproces opgezet voor verduurzaming van groente en fruit. Hiermee wordt de houdbaarheid verlengd. Hierdoor kan dure luchttransport van groenten en fruit worden omzeild door goedkope zeevracht. Een aanvang zal worden gemaakt met bouwactiviteiten

Trade & Business Center in Nederland en Barbados

Ter verhoging van de markttoegang en stimulering van productie en export door de private sector wordt er een Trade & Business Centre in Nederland en Barbados opgezet.

Landelijke landaanwinning projecten te Saramacca en Coronie

De Wayambo weg is dwars door de Wayambo zwamp aangelegd op de ritsen. Ten noorden van de weg zijn infrastructurele activiteiten uitgebleven. De zwamp staat in de regentijd heel hoog waardoor kwalitatief goede gronden onbenut blijven. De mogelijkheden zijn er om een waterloopkundig eenheid van te maken met waterschappen met een oppervlakte van ongeveer 10.000 ha met voldoende afstand tussen polders en zee.

Landaanwinning project rechteroever Nickerie rivier

De beschikbare landbouwgronden aan de rechteroever van de Nickerie rivier zijn niet voldoende in productie, vanwege de slechte infrastructuur en het gebrek aan zoet water in de kleine regentijd. Met het herstellen van de bestaande weg parallel lopende aan de rechterzijde van de Nickerie rivier naar Paradise en het aanleggen van een irrigatiekanaal van de Middenstandspolder naar Paradise, wordt verwacht dat ± 6.000 ha rijstareaal extra in cultuur gebracht zal worden.

Ter bevordering van de export zal er in landbouwinfrastructuur, opslag en transportfaciliteiten worden geïnvesteerd, teneinde de afzet van de lokale productie te garanderen en te vergroten.

Voor verhoging van de onderhoudscapaciteit van landbouwinfrastructuur worden equipment, onderdelen, brandstof en smeermiddelen aangeschaft. Tevens zullen infrastructurele werken worden uitgevoerd, inclusief aanschaffingen van pompen voor een goed waterbeheer.

Wijze van financiering: Voor deze code is een bedrag van **SRD 25.250.000,00** geraamd.

0766 – Patamacca

Voor de productie van olie palm op een areaal groot 40.000 ha in Marowijne is een overeenkomst met China Zong Heng Tai getekend. De Presidentiële Stuurgroep Ontwikkeling Oliepalm industrie te Marowijne heeft ondersteuning en capaciteitsversterking nodig bij de evaluatie van de uitvoering van de overeenkomst. Voor het planjaar is een bedrag van **SRD 200.000,00** begroot.

0767 – Staatsboerderij

De Staatsboerderij wordt verder gereorganiseerd en gerehabiliteerd. Dit zal dienen als een vée-opvang centrum. Verder is de Staatsboerderij ook belast met de uitvoering van de wet “ Beperking slacht vrouwelijk runderen”.

De volgende activiteiten zullen plaatsvinden:

- Inrichting van laboratorium van Staatsboerderij;
- Aanschaf van medicamenten/supplementen voor de zorg van de aanwezige dieren;
- Aanleg grasland. Hiervoor zullen er gereedschappen aangeschaft worden z.a houwens, tjappen, spades, kruiwagens etc.;
- Aanschaf van 2 portable chutes;
- Aanschaf van echo apparaten voor kleine als grote herkauwers;
- Aanschaf apparaten/equipment/machines voor verwerking van koeienmest voor de stimulering van de landbouwsector;
- Verplaatsen van de electra installaties op het terrein van de Staatsboerderij;
- Opzet beheerderswoning en wachttorens;
- Aanschaf transportmiddelen voor het transporteren van vee.

Bij de lokaal aangeboden vrouwelijke dieren zal het voortplantingspotentieel van de nationale kudde optimaal in gezet worden. Hiervoor zullen echoapparaten ingezet worden. De kosten die hieruit voortvloeien kunnen niet op de veeboeren verhaald worden, omdat deze kosten uiteindelijk in de consumentenprijs doorberekend zullen worden. Om de consumentenprijs van rundvlees betaalbaar te houden voor de bevolking, zullen de gemaakte kosten van SRD 1.800.000 (600 runderen x SRD. 250 x 12 maanden) per jaar als suppletie en bijdragen worden uitgekeerd.

In het begrotingsjaar 2025 zullen de bovengenoemde activiteiten alsook de onderzoek werkzaamheden aangepakt worden, waarvoor een bedrag van **SRD 2.500.000,00** is geraamd.

0929 - Alliance

Middels een aangepast bedrijfsplan wordt in het planjaar gewerkt aan diversificatie van het bedrijf. Het bedrijf Alliance wordt verder gerehabiliteerd en geherstructureerd, conform ons huidig agrarisch beleid. Verder zal de infrastructuur worden gerehabiliteerd. Hierbij zullen de sluiswanden worden vervangen en zal het sluishuis worden gerehabiliteerd. Het herstel/rehabilitatie van de sluiswanden zal voorkomen dat het zoutwater binnendringt. Hiermee kunnen de goede agrarische gronden behouden worden voor productie diverse gewassen m.n Podosiri, kokosnoot, citrussoorten en andere gewassen (o.a zoete bataat). Verder vindt uitbreiding/modernisering van de proeftuinen plaatst. De verdere verjonging en diversificering zal worden voortgezet, met plantmateriaal van eigen kweek. Het begroot bedrag voor bovengenoemde activiteiten bedraagt **SRD 3.000.000,00**.

0930 - Stg.Landbouw Ontwikkeling Commewijne

Deze stichting maakt plantmateriaal voor lokaal verkoop ter stimulering van de erfcultures. Het streven is om de verkoopcapaciteit te vergroten ter verhoging van de inkomsten om later kostendekkend te kunnen functioneren. Voor het begrotingsjaar zijn de volgende werkzaamheden gepland:

- Renovatie en uitbreiden van Nursery (kassen)
- Nieuwe waterinstallatie voor de nursery (tuin) en moeder tuin.
- Egaliseren van achtertuin SLOC en opgraven nieuwe spaarwater.
- Aankoop: meststoffen, bestrijdingsmiddelen en andere benodigdheden voor het maken van plantmateriaal.
- Onderhoud van de tuinen en moedertuinen d.m.v voorzien van nieuwe planten.
- Reparatie en verzekeren/keuring van de voertuigen.

Voor het begrotingsjaar is een bedrag van **SRD 1.125.000,00** geraamd.

0931 - Stg. Nationale Parken

Deze stichting heeft als doel het aanleggen, inrichten en onderhouden van nationale parken in Suriname en het beheren en exploiteren van bedoelde parken in het belang van het Surinaamse publiek en het toerisme. Een nieuw bestuur van STINAPA zal geïnstalleerd worden en de acties zullen gericht zijn op duurzaam behoud, herstel en bescherming van deze groene parel in hartje Paramaribo. Het begroot bedrag voor het dienstjaar 2025 is geraamd op **SRD 100.000,00**.

0932 - Stg.Proeftuinen in Suriname

Deze stichting heeft als doel het verrichten van onderzoek ter bevordering en verbetering van rationele teelt van land- en tuinbouwgewassen in Suriname.

Het nut van dit bedrijf is dat middels onderzoek, ziekten en plagen die land- en tuinbouwgewassen aantasten, uitgeroeid kunnen worden en hierdoor de kwaliteit van deze gewassen verhoogd kan worden. Het begroot bedrag voor het dienstjaar 2025 is **SRD 100.000,00**.

0933 - Stg. Nationale Rijstinstituut

Deze stichting streeft naar bevordering van de rijstcultuur in de ruimste zin des woord. Door het uitvoeren van wetenschappelijk en toegepast onderzoek door haar werkarm het Anne van Dijk Rijst Onderzoekscentrum Nickerie (SNRI/ADRON) wordt technologie beschikbaar gemaakt voor de rijstverbouwers en -verwerkers. De stichting zorgt er ook voor dat de rijstboeren over goed plantmateriaal kunnen beschikken. In dit kader is in 2014 een Zaaizaad Unit opgezet. Echter kan de effectuering van deze Unit nog niet goed van de grond komen omdat de benodigde fondsen niet ter beschikking worden gesteld.

De stichting houdt zich bezig met het volgende:

- Uitvoeren van onderzoek betreffende het telen en verwerken van rijst;
- Het zuiver houden van de bestaande en het ontwikkelen van nieuwe rijstrassen;
- Onderzoek naar ziekten en plagen die door de klimaatsverandering steeds meer in importantie toeneemt;
- Het opzetten en het in standhouden van een zaaizaadaanmaak- en –distributiesysteem voor verzekering van beschikbaarheid van goed zaaizaad;
- Het verzamelen, documenteren, bewerken en verspreiden van informatie welke van belang is voor de rijstsector.

Verder is het doel van de stichting om samenwerking met instellingen in binnen- en buitenland aan te gaan, die op dezelfde terreinen werkzaam zijn. Voorts zorgt de stichting voor het bevorderen van en meewerken aan opleidingen ten dienste van de rijstsector. Om de werkzaamheden optimaal te kunnen uitvoeren, is in het planjaar 2025 **SRD 22.400.000,00** begroot.

4105 - Subsidie aan Food & Agriculture Industries NV

Sedert het vertrek van de buitenlandse aandeelhouder is de overheid de enige aandeelhouder van FAI en is hierdoor genoodzaakt salaris subsidies aan het bedrijf FAI (FOOD AND AGRICULTURE INDUSTRIES NV) te verlenen om het bedrijf draaiende te houden en de wekelijkse export naar Trinidad en Barbados te garanderen. Er wordt fruit ten behoeve van de lokale markt afgezet en worden de lokale veehouders voorzien van fruit, die niet voor de menselijke consumptie geschikt is. Er is ook behoefte aan cruciale inputs voor de voortgang van de export naar de regio. In het dienstjaar 2025 zullen er extra middelen nodig zijn om de productie en export te verhogen. Dit bedrijf is volledig overgenomen door de Overheid, het Ministerie van Landbouw, Veeteelt en Visserij.

Ter continuering van het productieproces en de garandering van de salarissen van het personeel van FAI is voor het dienstjaar 2025 een bedrag van **SRD 38.777.000,00** op de begroting geplaatst.

4117 - Melkcentrale

De Melkcentrale N.V. is een staatsbedrijf dat zich bezighoudt met de verwerking van rauwe melk die door de melkboeren wordt geleverd. Het beleid van het bedrijf richt zich op het gebruik van meer rauwe melk bij de verwerking. Dit geldt voor alle bedrijven die melk verwerken, waarbij naleving van de “Melkverwerking verordening”, in acht wordt genomen. Het bedrijf is met India Exim bank een creditline overeengekomen voor opzet van een UHT-lijn om langere houdbaarheid van melkproducten mogelijk te

maken. De opkooopprijs van rauwe melk is verhoogd. Om de consumentenprijs van volle melk in sachet betaalbaar te houden voor de bevolking, zal als suppletie en bijdragen worden uitgekeerd. Voor het jaar 2025 is een bedrag begroot van **SRD 26.250.000,00**.

4120 - Stg. Experimentele Landbouw

Deze stichting te Prins Bernardpolder zal de rijstonderzoek activiteiten ondersteunen i.s.m. ADRON en de aanmaak van zaaizaad. In 2024 zijn 27 boeren in aanmerking gekomen voor arealen ten behoeve van productie van zaaizaad. Deze boeren zijn aangesloten bij de Coöperatie van Zaaizaadboeren (CoZaBo). In het planjaar zal een aanvang gemaakt worden met het opzetten van een droger. De activiteiten zijn geraamd voor **SRD 500.000,00**.

Toelichting op Prestatie en Resultaat Indicatoren:

Programma	Verwachte beleidsresultaten per eind 2024	Verwachte beleidsresultaten per eind 2025
OP-Beleidsgebied: Agrarische productie		
Programma: 01 Infrastructurale werken		
0123 Cultuur technisch onderhoud	- Regulier onderhoud van de natte en droge infrastructuur van de agrarische gebieden in de verschillende districten.	- Regulier onderhoud van de natte en droge infrastructuur van de agrarische gebieden in de verschillende districten.
0124 Institutionele Vormgeving	<u>Plantenbescherming en Kwaliteitskeuringen</u> - Traceback systeem voor de export opgezet. - Vestiging Registratiesysteem landbouwers, exporteurs, etc. - Afdeling Plantenbescherming en Kwaliteitskeuringen (NPPO van Suriname) is in proces van reorganisatie. - Infrastructuur op de point of entries is versterkt of verbeterd. - Nodige SOP's opgezet voor de export en import fytosanitaire inspecties, plant ziekten en plagen surveillance. - Training en studie van personeel afd. - Goederen van een plant pest/disease surveillance systeem aangeschaft en gevestigd. - Transportmiddelen aangeschaft voor de inspecties en surveillance. - Inspecteurs met de technische inspectie tools gefaciliteerd. - Rijst kwaliteit testing met nieuwe equipment verbeterd. - Gekwalificeerd personeel aangetrokken volgens organisatiestructuur van de NPPO. - Fytosanitair fonds opgericht volgens het Plantenbeschermingswet 2020 <u>Bestrijdingsmiddelen</u> - Voorlichters, landbouwers, verkoop personeel landbouwcentra, douane ambtenaren, bestuur opzichters en scholen getraind in veilig werken met bestrijdingsmiddelen en in toepassen van alternatieven m.n. in onkruidbestrijding. <u>Clusterlaboratorium</u> - Continuering van de bouwwerkzaamheden van het clusterlaboratorium voor praktijkgericht landbouwkundig onderzoek. <u>Nieuwbouw Residu en Veterinaire laboratorium:</u> - De bouwwerkzaamheden van Residu en Veterinair Laboratorium worden afgerond.	<u>Plantenbescherming en Kwaliteitskeuringen</u> - Traceback systeem opgezet en in werking. - Registratiesysteem opgezet en in werking - Afd. Plantenbescherming en Kwaliteitskeuringen (NPPO van Suriname) gereorganiseerd. - Infrastructuur op de "point of entries" in place. - SOP's opgesteld en gecommuniceerd aan het personeel. - Personeel getraind. - Aankoop gepleegd en surveillance systeem opgezet en in werking. - Transportmiddelen aangekocht en wordt ingezet. - Inspecteurs in het bezit van de juiste technische tools. - Rijst kwaliteit testing verbeterd. - Personeel aangetrokken. - Fytosanitair Fonds is beschikbaar. <u>Bestrijdingsmiddelen</u> - Voorlichters, landbouwers, verkoop personeel landbouwcentra, douane ambtenaren, bestuur opzichters en scholen getraind in veilig en verantwoord omgaan met bestrijdingsmiddelen en het toepassen van alternatieven m.n. in onkruidbestrijding. - Afname van import van bestrijdingsmiddelen door het vaststellen van een quotum en strengere controle op verkoop en gebruik. <u>Clusterlaboratorium</u> - Het personeel van diverse laboratoria is getraind voor duurzame aanwending en instandhouding van het laboratorium. <u>Nieuwbouw Residu en Veterinaire laboratorium:</u> - Specialistische trainingen zijn verzorgd aan het personeel. - Een nationaal pesticiden/contaminanten residuen plan is opgezet. - Analyses naar pesticide residuen van landbouwgewassen worden verricht.

Programma	Verwachte beleidsresultaten per eind 2024	Verwachte beleidsresultaten per eind 2025
	- Laboratoriumapparatuur, chemicaliën en standaarden zijn aangeschaft voor de analyses. - Diverse trainingen zijn verzorgd aan het personeel van het Residu Laboratorium in het kader van capaciteitsopbouw en te verrichten werkzaamheden. <u>Innovatie projecten</u> - Continuering gemaakt met de agrarische innovatie projecten inzake onderzoek naar groenten, citrus, ananas, markoesa, zuurzak, kassenteelt. <u>Proeftuinen</u> - De proeftuinen zijn geheractiveerd voor het verrichten van toegepast onderzoek in verbeterde ziekten- en plagenmanagement. - Aanvang gemaakt met de uitbreiding en verbetering van het bestaande genenmateriaal. - Verbeterde teelttechnieken zijn gedemonstreerd en informatie verschaft over Good Agriculture Practices aan boeren en belangstellenden. - Plantmateriaal is aangemaakt op diverse proeftuinen. <u>Verwerking</u> - Voorbereidingen getroffen voor het opzetten van een verwerkingslaboratorium. - Voorbereidingen getroffen voor het opzetten van een fruit en groenteverwerkingsfaciliteit.	<u>Innovatie projecten</u> - Training verzorgd aan fruit- en groentetelers. - Aanvang gemaakt met de opzet van een verwerkingsbedrijf. <u>Proeftuinen</u> - Toegepast onderzoek in verbeterde ziekten- en plagenmanagement uitgevoerd. - Aanvang gemaakt met de uitbreiding en verbetering van het bestaande genenmateriaal. - Verbeterde teelttechnieken zijn gedemonstreerd en informatie verschaft over Good Agriculture Practices aan boeren en belangstellenden. - Plantmateriaal is aangemaakt op diverse proeftuinen. <u>Verwerking</u> - Inrichting en operationeel maken van het verwerkingslaboratorium - Continuering van de voorbereidingswerkzaamheden voor het opzetten van een fruit en groenteverwerkingsfaciliteit.
0125 Reactivering Waterschappen	- 3 Water Masters aangesteld om de waterschappen te ondersteunen. - Prefab kantoorruimtes op 3 lokaties (westelijke polders, Oostelijke polders, Henarpolder). - 12 waterschapsbesturen gekozen. - Ecologische studie van de Nanni zwamp uitgevoerd. - Een pesticide survey is uitgevoerd. - Gender actieplan is geïmplementeerd	- 6 waterschappen gerehabiliteerd. - 6 waterschappen zijn onderhouden. - Herstel primaire kunstwerken voor irrigatie en drainage is aangevangen. - De reactivering van de waterschapsbesturen is in proces. Hierbij worden subsidies verstrekt aan de besturen. - Hydrometric trainingen for OWMCP verzorgd. - Boeren zijn getraind in duurzaam gebruik van water en inputs. - Gender actieplan geïmplementeerd. - Waterschappen in Districten aangepakt.
0126 Bouwwerkzaamheden	- De nodige gebouwen, zoals kantoren en opstallen zijn gerenoveerd. - Aanvang gemaakt met de afbouw van het clusterlab. - Aanvang gemaakt met de afbouw van het residu en veterinaire lab.	- De nodige gebouwen, zoals kantoren en opstallen zijn gerenoveerd. - Het gebouw van clusterlaboratorium is opgeleverd. - Het Residu – en Veterinaire Laboratorium zijn volledig ingericht en operationeel. - Aanvang gemaakt met de bouw van het nieuw gebouw voor Directoraat Visserij.

Programma	Verwachte beleidsresultaten per eind 2024	Verwachte beleidsresultaten per eind 2025
0164 Buyers Credit Agreement pumpingstations	- Aannemer aangetrokken voor de uitvoering van civiel technische werkzaamheden m.b.t. de installatie van de 19 pompen. - Continuering van de installatie van de 2 pompen van pompgemaal Wageningen. - 2 pompen van Wakay aangeschaft. - Aanvang van de installatie van pompen te Bombay en Tout Lui Fout. -	- Aangevangen met de installatie van 19 pompen in de landbouwgebieden van de districten Wanica, Saramacca en Nickerie. - Pompen t.b.v pompgemaal Wageningen zijn geïnstalleerd en operationeel. - Installatie van pompen te Bombay zal gecontinueerd worden. - Pompgemaal Wageningen is opgeleverd. - Wakaypompen zijn aangepakt.
Programma: 07 Onderzoek en Ontwikkeling		
0712 Private sector ontwikkeling	- NOFA is opgetopt.	- NOFA is opgetopt. - Runderen zijn geïmporteerd.
0713 Landbouwtelling	- FAO Technische assistentie bij de voorbereiding van de Proeftelling en de 6^e Agrarische Telling. - Werkmateriaal aangeschaft t.b.v. de uitvoering van de Proeftelling. - Voorbereidingswerkzaamheden m.b.t. de Proeftelling uitgevoerd. - Overige voorbereidingen t.b.v. van de 6^e Agrarische Telling uitgevoerd. - Personeel getraind in het kader van institutionele versterking en capaciteitsopbouw. - Personeel afdeling Agrarisch Data Management en Ressortkantoren getraind in het kader van de uitvoering van de Proeftelling en de Agrarische Telling - Proeftelling uitgevoerd, verwerkt en geëvalueerd. - Wet 6^e Agrarische Telling goedgekeurd. - Transport, apparatuur en werkmateriaal aangeschaft ten behoeve van de uitvoering van de 6^e Agrarische Telling. - Uitvoering van de 6^e Agrarische Telling.	- Uitvoering van de 6^e Agrarische Telling afgerond. - Data verwerking 6^e Agrarische Telling. - Evaluatie resultaten 6^e Agrarische Telling. - Ontwikkelen van databases voor gegevensarchivering, inclusief technische documentatie, gegevensbestanden, IT-programma's, enz. - Tabellenplan produceren voor rapporten. - Analyse census resultaten. - Voorbereiding statistische en thematische rapporten 6^e Agrarische Telling. - Voorbereiding eindrapport 6^e Agrarische Telling. - Verspreiding van censusresultaten en archivering. - Voorbereiding agrarische survey
0714 Stimulering Landbouwsector	- Landbouw voorlichters zijn getraind ter verbetering van de dienstverlening naar de agrariërs toe. - Agrariërs zijn getraind in toepassing van de richtlijnen inzake voedselveilig productie conform de internationale standaarden. - Intensiveren van veld visitaties. - Modelbedrijf in Commewijne is uitgebreid en omvormd. - Op verschillende locaties zijn schooltuinen opgezet. - Plantenkassen in de regio's opgezet. - Omschakeling van de Citruskwekerij te Tamansarie in een agro-toeristisch modelbedrijf gedeeltelijk afgerond. - Nursery op Montresor en Rechteroever van de Commewijne rivier opgezet. - Fase 2 culinaire hal van het project Mariënborg is afgerond. Het kantoor en de archiefruimte is al afgerond. De werkzaamheden van de markthal zijn in proces.	- Landbouw voorlichters zijn getraind ter verbetering van de dienstverlening naar de agrariërs toe. - Agrariërs zijn getraind in toepassing van de richtlijnen inzake voedselveilig productie conform de internationale standaarden. - Intensiveren van veld visitaties. - Modelbedrijf in Commewijne is uitgebreid en omvormd. - Op verschillende locaties zijn schooltuinen opgezet. - Plantenkassen in de regio's opgezet. - Omschakeling van de Citruskwekerij te Tamansarie in een agro-toeristisch modelbedrijf gedeeltelijk afgerond. - Nursery op Montresor en Rechteroever van de Commewijne rivier is uitgebreid. - Fase 1 en 3 van het project Marienburg wordt gecontinueerd. - Aanvang gemaakt met de opzet van agrarisch trainingscentrum Nickerie en Commewijne.

Programma	Verwachte beleidsresultaten per eind 2024	Verwachte beleidsresultaten per eind 2025
	- LVV ressortkantoren zijn voorzien van equipment t.b.v. bevordering van landbouw mechanisatie. - Aanvang gemaakt met de opzet van agrarisch trainingscentrum Nickerie en Commewijne.	- LVV ressortkantoren zijn voorzien van equipment t.b.v. bevordering van landbouw mechanisatie. - Continuering met de opzet van agrarisch trainingscentrum Nickerie en Commewijne.
0715 Veehouderij	<u>Dierziekte monitoring en bewakingssysteem</u> - Landelijke dierziekte survey in uitvoering. Monsternamen bij vee. - Dierziekte monitoring en surveillance programma in uitvoering. - Regelmatige controle veebedrijven. <u>Veterinair Laboratorium</u> - Vet Lab is afgebouwd. <u>Behoud genetisch materiaal van Criollo rassen van landbouwhuisdieren</u> - Aankoop dieren - Genetisch onderzoek bij Criollo runderen uitgevoerd. <u>Sanitaire Inspectie en Traceerbaarheid van Vee</u> - Faciliteiten voor het uitvoeren van grens- en haven controles zijn aangeschaft. <u>Opzet vee opvang en import fokdieren</u> - Arealen zijn bouwrijp gemaakt. <u>Kunstmatige Inseminatie dienst</u> - KI dienst gereorganiseerd.	<u>Dierziekte monitoring en bewakingssysteem</u> - Landelijke dierziekte survey voortgezet. Monsternamen bij vee voortgezet. - Dierziekte monitoring en surveillance programma voortgezet. - Voortzetting regelmatige controle veebedrijven. <u>Veterinair Laboratorium</u> - Vet Lab is ingericht en operationeel <u>Behoud genetisch materiaal van Criollo rassen van landbouwhuisdieren</u> - Veredelingsstations is opgezet. <u>Sanitaire Inspectie en Traceerbaarheid van Vee</u> - Grens- en havencontrole is uitgebreid. <u>Opzet vee opvang en import fokdieren</u> - Stallen zijn gebouwd. - Dieren zijn aangeschaft. <u>Kunstmatige Inseminatie dienst</u> - Aanschaf van KI equipment. - Nieuwe inseminatoren zijn opgeleid.
0716 Visserij	- De status van Aquacultuurwet is reeds gescreend door Justitie en Politie. - De nieuwe voorwaarden en regelgeving t.a.v. vergunningen zijn in werking. - Continuering implementatie VMS apparatuur op alle boten. - Continuering Bycatch Reduction Device testing (BRD testing). - Visserij management Plan is in uitvoering. - Steiger te Nickerie is opgezet en aanvang van bouw monitoringscenter. - Visserij onderzoeksactiviteiten opgestart en waarnemers programma is actief.	- Aquacultuurwet is afgekondigd. - Alle boten zijn voorzien van VMS apparatuur. - Bycatch Reduction Device testing (BRD testing) wordt gecontinueerd. - Upgrading visserij data collectie en data beheer wordt gerealiseerd en is operationeel. - Bestrijding IOO visserij. MCS unit is voorbereid samen met de andere autoriteiten zoals de Marine, Maritieme Politie en de Kustwacht. - Monitoring van bycatch en ETP species wordt voortgezet en de export wordt veilig gesteld. - Visserij onderzoek voor de bestandschattingen uitgevoerd. - Ontwikkelen van geschikte BRD wordt voortgezet. - Aquacultuuronderzoek is opgestart. - Visserij personeel is getraind in het herkennen van vissen. - Boeien te Galibi worden onderhouden ter bescherming van de zeeschildpadden - Bouw monitoringscenter is afgerond

Programma	Verwachte beleidsresultaten per eind 2024	Verwachte beleidsresultaten per eind 2025
		- Bouw aanlandings- en aanmeersteiger te Nickerie is afgerond.
0717 Landbouwinfrastructuur en Exportpromotion	- Voorbereidingen getroffen voor de opzet van Packing Factory incl. Vriesfaciliteiten.	- Aanvang gemaakt met opzet van Packing Factory incl. Vriesfaciliteiten.
0766 Palmolie Project Patamacca	- Presidentiele Stuurgroep Ontwikkeling Oliepalm industrie te Marowijne. - Inventarisatie en evaluatie van de activiteiten conform contract met China Zong Heng Tai.	- Capaciteitsversterking van de Presidentiele Stuurgroep Ontwikkeling Oliepalm industrie te Marowijne.
0767 Staatsboerderij N.V.	- Staatsboerderij is gereorganiseerd.	- Staatsboerderij is gerehabiliteerd.
Programma : 09 Subsidies en bijdrage		
0929 Staatsbedrijf Alliance	- Het gefaseerd rehabiliteren van de plantage is ingezet - Voorbereidingen getroffen voor de herstructurering van het Staatsbedrijf Alliance.	- Voortzetting rehabilitatie van de plantage is ingezet en herstructurering van het Staatsbedrijf Alliance - Kwekerij gemoderniseerd.
0930 Stichting Landbouw Ontwikkeling Commewijne	- Verbeterde en voldoende plantmateriaal beschikbaar voor verkoop ter stimulering van de erfcultures.	- Verbeterde en voldoende plantmateriaal beschikbaar voor verkoop ter stimulering van de erfcultures.
0931 Stichting Nationale Parken	- Uitvoering gegeven aan duurzaam behoud, herstel en bescherming van deze groene parel in hartje Paramaribo.	- Uitvoering gegeven aan duurzaam behoud, herstel en bescherming van deze groene parel in hartje Paramaribo.
0932 Stichting Proeftuinen	-	- STIPRIS krijgt een nieuw bestuur. - het verrichten van onderzoek t.b.v land- en tuinbouwgewassen.
0933 Stichting Nationaal Rijstonderzoeks Instituut	- Meer hoger kader aangetrokken om het rijstonderzoek te versterken. - Trainingen voor het personeel zoals onderzoekstechnieken, middel- en hogermanagementtechnieken, communicatietechnieken verzorgd. - Aanvang gemaakt met onderzoek naar de gevolgen van klimaatsveranderingen op onze rijstproductie. - Voor het uitvoeren van gewasbeschermingsonderzoek en opkweken van kiemplanten voor veredelings-onderzoek is een compleet nieuwe broeikas geconstrueerd. - GAP-trainingen aan padieboeren gecontinueerd. - Continuering van verbeterde teelt-technische voorlichting aan de boerengemeenschap via de meest effectieve communicatiemiddelen. - Continuering verbeterd agronomisch onderzoek en begeleiding van de rijstboeren. - Continuering en opvoering van het maken van nieuwe kruisingen en selectie van kandidaatrasen. - Onderzoek naar ziekten en plagen bestrijding opgevoerd. - Bemestingsonderzoek en verstrekken van informatie aan de rijstboeren opgevoerd. - Noodzakelijke investeringen in de productie en verwerking van zaaizaad gepleegd waardoor de zaaizaad-productie is toegenomen. - Het trainings- en begeleidingsprogramma voor 26 zaaizaadboeren in samenwerking	- Meer hoger kader aangetrokken om het rijstonderzoek te versterken. - Trainingen voor het personeel zoals onderzoekstechnieken, middel- en hogermanagementtechnieken, communicatietechnieken vervolgd. - Onderzoek naar de gevolgen van klimaatsveranderingen op onze rijstproductie vervolgd. - Voor het uitvoeren van gewasbeschermingsonderzoek en opkweken van kiemplanten voor veredelingsonderzoek is een compleet nieuwe broeikas geconstrueerd. - GAP-trainingen aan padieboeren gecontinueerd. - Continuering van verbeterde teelt-technische voorlichting aan de boerengemeenschap via de meest effectieve communicatiemiddelen. - Continuering verbeterd agronomisch onderzoek en begeleiding van de rijstboeren. - Continuering en opvoering van het maken van nieuwe kruisingen en selectie van kandidaatrasen. - Ten minste één nieuw rijstras uitgegeven. - Onderzoek naar ziekten en plagen bestrijding vervolgd. - Bemestingsonderzoek en verstrekken van informatie aan de rijstboeren vervolgd. - Noodzakelijke investeringen in de productie en verwerking van zaaizaad gepleegd waardoor de zaaizaadproductie is toegenomen. - Het trainings- en begeleidingsprogramma voor 26 zaaizaadboeren in samenwerking met de

Programma	Verwachte beleidsresultaten per eind 2024	Verwachte beleidsresultaten per eind 2025
	met de Stichting voor Experimentele Landbouwbedrijven (SEL) is gecontinueerd. - Revisie van het wagen- en machinepark is gecontinueerd.	Coöperatie voor Zaaizaad Boeren (COZABO) is gecontinueerd. - Revisie van het wagen- en machinepark is gecontinueerd.
4105 Food and Agriculture Industries (FAI)	- De productiewerkzaamheden en export worden gecontinueerd. - Verhoogde productiviteit. - Toename in opbrengsten.	- De productiewerkzaamheden en export worden gecontinueerd.
4117 Melkcentrale	- Melk is betaalbaar voor de sociaal zwakkeren.	- Melk is betaalbaar voor de sociaal zwakkeren.
4120 Stichting Experimentele Landbouw	- Rehabilitatie werkzaamheden aan de natte en droge infrastructuur van Prins Bernardpolder zijn uitgevoerd. - Aan 27 zaaizaadboeren is areaal toegewezen.	- Continuering rijstonderzoek activiteiten i.s.m. ADRON en aanmaak zaaizaad. - Opzetten droger t.b.v. zaaizaad productie.
	-	-

Titel III : Middelenbegroting

Bedragen x SRD 1.000

Kosten categorie	Omschrijving	Realisatie 2023	Vermoedelijk beloop 2024	Raming 2025	Raming 2026	Raming 2027	Raming 2028
Titel III	Ontvangsten	8.916	167.206	178.913	194.471	190.193	53.685
53	Niet Belasting Middelen	8.916	46.510	46.682	49.017	51.350	53.685
53100	Verhuur van Landsgebouwen en toebehoren	3	24	12	13	13	14
53126	Zeevergunningenrechten e.a. visvergunningen	412	38.831	35.791	37.581	39.370	41.160
53145	Bestekkosten	35	50	10	11	11	12
53150	Opbrengsten veeteelt (o.a. slachten keuringsgelden)	5.449	5.219	5.369	5.637	5.906	6.174
53167	Opbrengst planten onderzoek en-resultaten	3.017	2.386	5.500	5.775	6.050	6.325
54	Leningsopbrengsten	0	120.696	132.231	145.454	138.843	0
54101	Inter American Development Bank ontvangen leningen	0	120.696	132.231	145.454	138.843	0

Toelichting:

Niet Belasting Middelen

53100 - Verhuur van Landsgebouwen en toebehoren

De opbrengsten onder bovengenoemde code komen uit huur van een kantine op LVV terrein, te hoofdkantoor aan de Letitia vriesde laan 8-10.
Het bedrag is geraamd op **SRD 12.000,00**.

53126 - Zeevergunningrechten e.a. visvergunningen

De opbrengsten van de zeevergunningrechten e.a. visvergunningen zijn afkomstig uit de zeevisserij, kustvisserij en binnenwatervisserij.

Voor het planjaar zijn de ontvangsten geraamd op **SRD 35.791.000,00**.

53145 - Bestekkosten

De ontvangsten van de bestekkosten zijn afkomstig uit de verkoop van bestekken bij verkoop van aanbestedingen.

Voor 2025 zijn de ontvangsten geraamd op **SRD 10.000,00**.

53150 - Opbrengsten veeteelt (o.a. slacht- en keuringsgelden)

De Opbrengsten Veeteelt bevat de volgende ontvangsten:

Slachtlonen en keurlonen van dieren die worden aangeboden voor slachten;

Keurlonen van import vleeswaren, dierlijke producten, melkpoeder, kaas etc.

Het bedrag van de ontvangsten is geraamd op **SRD 5.369.000,00**.

53167 - Opbrengst planten onderzoek en-resultaten

De opbrengst Planten Onderzoek en Resultaten bestaat uit de inspectiekosten van import en export van groenten, fruit, knolgewassen, rijst, hout en vergassingskosten.

Voor het planjaar zijn de opbrengsten geraamd op **SRD 5.500.000,00**.

Leningsopbrengsten**54101 - Inter American Development Bank ontvangen leningen**

Met de IDB lening worden de volgende projecten uit de verschillende beleidscodes gefinancierd;

Voor beleidscode "Institutionele Vormgeving" wordt het volgende gefinancierd, t.w.

- Versterking nationaal agrarisch gezondheid en voedselveiligheidssysteem

- Verbetering plantgezondheid

- Integrale aanpak van agrarische innovatie strategie en agenda

Het bedrag hier is geraamd voor **SRD 49.612.000,00**.

Voor beleidscode "Reactivering Waterschappen" worden de Irrigatie en & Drainage activiteiten gefinancierd voor een geraamd bedrag van **SRD 8.000.000,00**.

Voor beleidscode "Landbouwtelling" worden de census activiteiten gefinancierd. Hiervoor is **SRD 26.772.000,00** geraamd.

Voor beleidscode "Veehouderij" worden de activiteiten inzake diergezondheid gefinancierd.

Het bedrag hier is geraamd voor **SRD 47.847.000,00**.

De totale IDB-lening in 2025 bedraagt **SRD 132.231.000,00**.

De totale leningen bedragen SRD 132.231.000,00.

De totale ontvangsten van de Middelen begroting bestaat uit de Niet-belastingmiddelen en de leningen en bedraagt SRD 178.913.000,00

TITEL IV: Parastatalen

Bij titel IV zullen de parastatalen die onder het ministerie van Landbouw, Veeteelt en Visserij ressorteren kort worden belicht. Hierbij gaat het om de parastatalen die operationeel zijn. De niet-operationele bedrijven zijn aan het eind opgesomd.

Staatsbedrijf Alliance

Middels een aangepast bedrijfsplan wordt in het planjaar gewerkt aan diversificatie van het bedrijf. Het bedrijf Alliance wordt verder gerehabiliteerd en geherstructureerd, conform ons huidige agrarisch beleid. Verder zal de infrastructuur worden gerehabiliteerd. Hierbij zullen de sluiswanden worden vervangen en zal het sluishuis worden gerehabiliteerd. Het herstel/rehabilitatie van de sluiswanden zal voorkomen dat het zoutwater binnendringt. Hiermee kunnen de goede agrarische gronden behouden worden voor productie diverse gewassen m.n Podosiri, kokosnoot, citrussoorten en andere gewassen (o.a zoete bataat). Verder vindt uitbreiding/modernisering van de proeftuinen plaatst. De verdere verjonging en diversificering zal worden voortgezet, met plantmateriaal van eigen kweek. Het begroot bedrag voor bovengenoemde activiteiten bedraagt SRD 3.000.000,00.

Stichting Landbouw Ontwikkeling Commewijne (SLOC)

Deze stichting maakt plantmateriaal voor lokaal verkoop ter stimulering van de erfcultures. Het streven is om de verkoopcapaciteit te vergroten ter verhoging van de inkomsten om later kostendekkend te kunnen functioneren. Voor het begrotingsjaar zijn de volgende werkzaamheden gepland:

- Renovatie en uitbreiden van Nursery (kassen)
- Nieuwe waterinstallatie voor de nursery (tuin) en moeder tuin.
- Egaliseren van achtertuin SLOC en opgraven nieuwe spaarwater.
- Aankoop: meststoffen, bestrijdingsmiddelen en andere benodigdheden voor het maken van plantmateriaal.
- Onderhoud van de tuinen en moedertuinen d.m.v voorzien van nieuwe planten.
- Reparatie en verzekeren/keuring van de voertuigen.

Voor het begrotingsjaar is een bedrag van SRD 1.125.000,00 geraamd.

Stichting Nationale Parken (STINAPA)

Het doel van STINAPA is tweeledig, namelijk:

1. Het aanleggen, inrichten en onderhouden van nationale parken in Suriname
2. Het beheren en exploiteren van deze parken in het belang van Surinamers en Toeristen

Zoals bekend voert STINAPA het beheer over het Cultuurtuinbos. Hier is de afgelopen periode veel om te doen geweest met de verkaveling van delen van dit kostbaar gebied. Omdat dit niet de eerste keer is dat er uitgifte heeft plaatsgevonden van percelen in dit gebied zal één van de eerste acties gericht zijn op duurzaam behoud, herstel en bescherming van deze groene parel in hartje Paramaribo. Een nieuw bestuur van STINAPA zal geïnstalleerd worden.

De acties van het bestuur houden in:

1. het verkrijgen van een titel op de grond dat nog onverkaveld is.
2. het geven van een status van bescherming.
3. het produceren van een formeel beheers document.
4. het Cultuurtuinbos van een verwaarloosd park laten uitgroeien tot een Botanische tuin.
5. het inventariseren van alle beschikbare rapporten van en over het Cultuurtuinbos.
6. het centraal registreren en archiveren van documentatie.
7. bewustwordingsactiviteiten over het Cultuurtuinbos w.o. productie van een documentaire over het Cultuurtuinbos.

Het begroot bedrag voor het dienstjaar 2025 is SRD 100.000,00.

Stichting Proeftuinen Suriname (STIPRIS)

Deze stichting heeft als doel het verrichten van onderzoek ter bevordering en verbetering van een rationele teelt van land- en tuinbouwgewassen in Suriname.

Het nut van dit bedrijf is dat middels onderzoek, ziekten en plagen die land- en tuinbouwgewassen aantasten, uitgeroeid kunnen worden en hierdoor de kwaliteit van deze gewassen verhoogd kan worden.

Het begroot bedrag voor het dienstjaar 2025 is SRD 100.000,00.

Stichting Nationaal Rijstonderzoeks Instituut (SNRI/ ADRON)

Deze stichting streeft naar bevordering van de rijstcultuur in de ruimste zin des woord. Door het uitvoeren van wetenschappelijk en toegepast onderzoek door haar werkarm het Anne van Dijk Rijst Onderzoekscentrum Nickerie (SNRI/ADRON) wordt technologie beschikbaar gemaakt voor de rijstverbouwers en -verwerkers. De stichting zorgt er ook voor dat de rijstboeren over goed plantmateriaal kunnen beschikken. In dit kader is in 2014 een Zaaizaad Unit opgezet. Echter kan de effectuering van deze Unit nog niet goed van de grond komen omdat de benodigde fondsen niet ter beschikking worden gesteld. De stichting houdt zich bezig met het volgende:

- Uitvoeren van onderzoek betreffende het telen en verwerken van rijst;
- Het zuiver houden van de bestaande en het ontwikkelen van nieuwe rijstrassen;
- Onderzoek naar ziekten en plagen die door de klimaatsverandering steeds meer in importantie toeneemt;
- Het opzetten en het in standhouden van een zaaizaadaanmaak- en –distributiesysteem voor verzekering van beschikbaarheid van goed zaaizaad;
- Het verzamelen, documenteren, bewerken en verspreiden van informatie welke van belang is voor de rijstsector.

Verder is het doel van de stichting om samenwerking met instellingen in binnen- en buitenland aan te gaan, die op dezelfde terreinen werkzaam zijn. Voorts zorgt de stichting voor het bevorderen van en meewerken aan opleidingen ten dienste van de rijstsector. Om de werkzaamheden optimaal te kunnen uitvoeren, is in het planjaar 2025 SRD 19.200.000,00 begroot.

Stichting voor Experimentele Landbouwbedrijven (SEL)

Deze stichting te Prins Bernardpolder zal de rijstonderzoek activiteiten ondersteunen i.s.m. ADRON en de aanmaak van zaaizaad. In 2024 zijn 27 boeren in aanmerking gekomen voor arealen ten behoeve van productie van zaaizaad. Deze boeren zijn aangesloten bij de Coöperatie van Zaaizaadboeren (CoZaBo). In het planjaar zal een aanvang gemaakt worden met het opzetten van een droger. De activiteiten zijn geraamd voor SRD 500.000,00.

Palmolie Project Patamacca

Voor de productie van olie palm op een areaal groot 40.000 ha in Marowijne is een overeenkomst met China Zong Heng Tai getekend. De Presidentiële Stuurgroep Ontwikkeling Oliepalm industrie te Marowijne heeft ondersteuning en capaciteitsversterking nodig bij de evaluatie van de uitvoering van de overeenkomst. Voor het planjaar is een bedrag van SRD 200.000,- begroot.

Staatsboerderij N.V.

De Staatsboerderij wordt verder gereorganiseerd en gerehabiliteerd. Dit zal dienen als een vée-opvang centrum. Verder is de Staatsboerderij ook belast met de uitvoering van de wet “ Beperking slacht vrouwelijk runderen”.

De volgende activiteiten zullen plaatsvinden:

- Inrichting van laboratorium van Staatsboerderij;
- Aanschaf van medicamenten/supplementen voor de zorg van de aanwezige dieren;
- Aanleg grasland. Hiervoor zullen er gereedschappen aangeschaft worden z.a houwens, tjappen, spades, kruiwagens etc.;
- Aanschaf van 2 portable chutes;
- Aanschaf van echo apparaten voor kleine als grote herkauwers;

- Aanschaf apparaten/equipment/machines voor verwerking van koeienmest voor de stimulering van de landbouwsector;
- Verplaatsen van de electra installaties op het terrein van de Staatsboerderij;
- Opzet beheerderswoning en wachttorens;
- Aanschaf transportmiddelen voor het transporteren van vee.

Bij de lokaal aangeboden vrouwelijke dieren zal het voortplantingspotentieel van de nationale kudde optimaal in gezet worden. Hiervoor zullen echoapparaten ingezet worden. De kosten die hieruit voortvloeien kunnen niet op de veeboeren verhaald worden, omdat deze kosten uiteindelijk in de consumentenprijs doorberekend zullen worden. Om de consumentenprijs van rundvlees betaalbaar te houden voor de bevolking, zullen de gemaakte kosten van SRD 1.800.000 (600 runderen x SRD. 250 x 12 maanden) per jaar als suppletie en bijdragen worden uitgekeerd.

In het begrotingsjaar 2025 zullen de bovengenoemde activiteiten alsook de onderzoek werkzaamheden aangepakt worden, waarvoor een bedrag van SRD 4.500.000,00 is geraamd.

Food and Agriculture Industries (FAI)

Sedert het vertrek van de buitenlandse aandeelhouder is de overheid de enige aandeelhouder van FAI en is hierdoor genoodzaakt salaris subsidies aan het bedrijf FAI (FOOD AND AGRICULTURE INDUSTRIES NV) te verlenen om het bedrijf draaiende te houden en de wekelijkse export naar Trinidad en Barbados te garanderen. Er wordt fruit ten behoeve van de lokale markt afgezet en worden de lokale veehouders voorzien van fruit, die niet voor de menselijke consumptie geschikt is. Er is ook behoefte aan cruciale inputs voor de voortgang van de export naar de regio. In het dienstjaar 2025 zullen er extra middelen nodig zijn om de productie en export te verhogen. Dit bedrijf is volledig overgenomen door de Overheid, het Ministerie van Landbouw, Veeteelt en Visserij.

Ter continuering van het productieproces en de garandering van de salarissen van het personeel van FAI is voor het dienstjaar 2025 een bedrag van SRD 35.235.000,00 op de begroting geplaatst.

Melkcentrale N.V.

De Melkcentrale N.V. is een staatsbedrijf dat zich bezighoudt met de verwerking van rauwe melk die door de melkboeren wordt geleverd. Het beleid van het bedrijf richt zich op het gebruik van meer rauwe melk bij de verwerking. Dit geldt voor alle bedrijven die melk verwerken, waarbij naleving van de “Melkverwerking verordening”, in acht wordt genomen. Het bedrijf is met India Exim bank een creditline overeengekomen voor opzet van een UHT-lijn om langere houdbaarheid van melkproducten mogelijk te maken. De opkoopprijs van rauwe melk is verhoogd. Om de consumentenprijs van volle melk in sachet betaalbaar te houden voor de bevolking, zal als suppletie en bijdragen worden uitgekeerd. Voor het jaar 2025 is een bedrag begroot van SRD 26.250.000,00.

N.V. Suriname Zwaar materieel (Surzwam)

Deze vennootschap heeft ten doel het beheren, onderhouden en exploiteren van zwaarmaterieel voor de productiesector en in het bijzonder de agrarische sector.

Met de exploitatie van zwaar materieel en andere equipment wordt de flexibiliteit, slagvaardigheid en effectiviteit voor het onderhoud van de fysieke en natte agrarische infrastructuur beoogd.

Door de permanente beschikbaarheid van machines kan overal en snel en overal worden ingespeeld in situaties waar machine-inzet nodig is. Daarnaast kan regulerend worden opgetreden bij de prijsvorming.

Hiermee kunnen de agrariërs, in het bijzonder de kleine en middelgrote ondernemingen worden ondersteund door het inhuren van machines en equipment voor hun infrastructurele werkzaamheden.

Centrale voor Vissershavens in Suriname (CEVIHAS)

Door de werkzaamheden van dit bedrijf wordt de export van vis bevorderd en het logistieke proces in deze branche ontwikkeld. Verder wordt een bijdrage geleverd aan de visvangst en de voorziening van zowel de lokale als internationale markt van vis. Hiertoe is er een visaanvoerhaven en wordt er gezorgd voor de regelmatige en geordende aanvoer en verhandeling van vis.

Surinaamse Amerikaanse Industrie Maatschappij (SAIL N.V.)

De SAIL N.V. houdt zich voornamelijk bezig met het exporteren van garnalen, verkoop van vis voor de lokale markt, ijsverkoop en verwerking van vis en garnalen voor andere bedrijven. Afzet van de vangstbedrijven aan dit bedrijf zijn gegarandeerd. Dit bedrijf is in staat om zonder subsidie van de overheid te functioneren en levert een belangrijke bijdrage aan het nationaal inkomen van Suriname.. SAIL N.V. zal haar bedrijfsactiviteiten blijven voortzetten voor de Surinaamse gemeenschap en de internationale markt.

Stichting Machinale Landbouw (SML)

Het bedrijf is in een rehabilitatie fase en het Ministerie van Landbouw, Veeteelt en Visserij is verantwoordelijk voor het uit te voeren beleid. Er is een Bestuur ingesteld die zaken moet evalueren om een plan van aanpak op te maken. Allereerst wordt een aanvang gemaakt met de huidige SML deelnemers met betrekking tot hun pensioenverzekeringen.

Stichting voor Visserij Bevordering (STIVI)

Deze stichting functioneert sedert 1992 niet optimaal. De activiteiten zijn beperkt tot het verkopen van ijs en het verhuren van de faciliteiten.

Landbouwbank N.V.

De aandelen van de Landbouwbank zijn overgenomen door de VCB bank. De Landbouwbank zal voorafgaand aan het integratieproces fungeren als dochteronderneming van de VCB. Het doel van de landbouwbank wordt verder nagestreefd. Het doel is bevordering van de ontwikkeling van de landbouw, bosbouw en visserij in Suriname door het financieren van landbouw-, bosbouw- en visserijbedrijven.

Stichting Viskeurings Instituut

De stichting heeft ten doel het bewaken en verzekeren van de voedselveiligheid voor zowel de export als voor de lokale consumptie. Dit geschiedt door het uitvoeren van kwaliteitskeuringen en controles in de visserijsector en al datgene wat daarmee samenhangt of daaruit voortvloeit, geheel of gedeeltelijk in samenwerking met het ministerie van Volksgezondheid, conform de Viskeuringswet en haar uitvoeringsbesluiten en beschikkingen in de ruimste zin des woord.

Stichting Agrarische Ontwikkeling in Coronie (SAOC)

Deze stichting is geheractiveerd, waarbij een bestuur is geïnstalleerd en de activiteiten gecoördineerd worden vanuit het district Coronie.

De hierna volgende bedrijven zijn nagenoeg inactief.

Gemeenschappelijke Plantaardige Oliën en Vetten bedrijven N.V. (GPOV N.V.), Stichting Agrarische Kernbedrijven in Nickerie (SAKN), Phedra, Victoria, Rijstinstituut in Suriname (RIS), Surinaamse Citrus Centrale (SCC), Surinaamse Cultuur Maatschappij (Mariëenberg), Surinaamse Landbouwbedrijven N.V. (Surland N.V.), Suriname Rice Operation N.V. (SRO N.V.), Tropica Food Industrie N.V., Stichting Rijst Ontwikkeling Instituut Suriname (ROIS).

Afdeling 9. Het Ministerie van Natuurlijke Hulpbronnen

Doelstelling

Het doel van het Ministerie van Natuurlijke Hulpbronnen is het zorgen voor een integraal duurzaam en efficiënt beheer en de ontwikkeling van de productie van de in Suriname aanwezige natuurlijke hulpbronnen, rekening houdend met het milieu, veiligheid en rechten van lokale gemeenschappen.

Taakstelling

Ter verwezenlijking van de doelstelling zijn aan het Ministerie de volgende taken toebedeeld:

- a. Een nationaal beleid met betrekking tot de natuurlijke hulpbronnen en energie;
- b. De inventarisatie, exploratie, optimale exploitatie en het beheer van: delfstoffen, de natuurlijke hulpbron water en de voor de energie benodigde natuurlijke hulpbronnen;
- c. Het mijnbouw kadaster
- d. De controle op de naleving van regels en voorschriften met betrekking tot geodesie;
- e. Het waterbeheer, waar nodig in interdepartementaal verband;
- f. De drinkwatervoorziening;
- g. De energievoorziening;
- h. De controle op de naleving van regels en voorschriften met betrekking tot de delfstoffen, het waterbeheer, de opwekking, het transport en de distributie van energie.

Het ministerie is tevens belast met de zorg voor alle direct of indirect met de in het voorgaande lid genoemde aangelegenheden in verband staande onderwerpen, voor zover niet bijzonderlijk aan een ander ministerie opgedragen.

De **visie** van het Ministerie van Natuurlijke Hulpbronnen is: “Een efficiënt beheer en integrale duurzame ontwikkeling van de water en energiebronnen ontplooiing van de mijnbouw-, water- en energiesector voor het welzijn en de welvaart van onze natie na te streven.”

De **missie** van het Ministerie van Natuurlijke Hulpbronnen luidt als volgt: “Het ontwikkelen van een integraal duurzaam, transparant beleid voor het beheer van de natuurlijke hulpbronnen in het bijzonder water, delfstoffen en energie ten dienste van het menselijk-, economisch- en milieu kapitaal van Suriname.”

In de afgelopen decennia hebben zich op het vlak van de natuurlijke hulpbronnen water, energie, delfstoffen en het milieu zowel nationaal als internationaal diverse ontwikkelingen voorgedaan. Deze ontwikkelingen zijn ook van invloed geweest op Suriname, waardoor ons land zich aan diverse internationale verdragen en initiatieven heeft gecommitteerd. Daarnaast is er de afgelopen jaren sprake van een toename in de exploitatie van goud- en bouwmaterialen, recente significante olie- en gasvondsten in het offshore gebied en de toenemende rol van hernieuwbare energie in de beperking van de negatieve effecten van klimaatsverandering. Deze factoren noopten tot aanpassing van de structuur van het Ministerie van Natuurlijke Hulpbronnen, opdat zij in staat is om de ontwikkelingen bij te benen en dienovereenkomstig het beleid uit te zetten. Leidend bij de aanpassing van de organisatie en managementstructuur van het Ministerie van Natuurlijke Hulpbronnen zijn geweest de principes van: transparantie, efficiëntie, innovatie, inclusie en duurzaamheid in relatie tot de drie hoofdbeleidsgebieden mijnbouw, water en energie.

Het Ministerie neemt op basis van het bovenstaande een belangrijke plaats in bij de duurzame ontwikkeling en de nationale productie door zich te richten op de vergroting van het nationaal inkomen ter herstel van de economie van de Staat Suriname. De opstelling van de begroting voor het dienstjaar 2025 heeft tegen deze achtergrond plaatsgehad.

De beleidsvisies van het Ministerie van Natuurlijke Hulpbronnen worden uitgewerkt in de volgende beleidsdomeinen mijnbouw, energie en water.

De werkmensen en strategische partners van het Ministerie die zowel direct als indirect hierbij betrokken zijn:

1. Geologisch Mijnbouwkundige Dienst (GMD)
2. Dienst Energievoorziening (DEV)
3. Dienst Watervoorziening (DWV)
4. N.V. Surinaamsche Waterleiding Maatschappij (S.W.M.)
5. Bauxiet Instituut Suriname (B.I.S)
6. N.V. Energie Bedrijven Suriname (E.B.S)
7. N.V. Grasshopper Aluminium Company
8. Staatsolie Maatschappij Suriname N.V.
9. De Commissie Ordening Kleinschalige Goudsector (OKGS)
10. De Energie Autoriteit Suriname (E.A.S)

Institutionele versterking en capaciteitsopbouw

Het Ministerie van Natuurlijke Hulpbronnen zal in 2025 voortgaan met het transparant, efficiënt en effectief maken van de interne processen als ook het herformuleren van de taken en verantwoordelijkheden van verschillende directoraten, onder directoraten, afdelingen, diensten en functies.

Het ministerie zal in het kader van de versterking van processen voor monitoring van het beleid aandacht besteden aan de verdere digitalisering automatisering van o.a. de registratieprocessen van mijnbouwrechten. De huisvesting van diverse cruciale diensten en afdelingen zijn geïnventariseerd en wordt gefaseerd aangepakt.

Op basis van de actuele ontwikkelingen in de mijnbouw, energie en watersector en met het oog op de verdieping en specialisering van het beleid binnen de diverse directoraten, zal gericht de mogelijkheid voor opleidingen en trainingen voor personeel een belangrijk element vormen om zodoende een kweekvijver van sectorspecialisten op de diverse gebieden te ontwikkelen. Met name op het gebied van olie en gas en potentiële groene energiebronnen zal in vroeg stadium al worden ingespeeld op het kweken van kader binnen de overheid om in de nabije toekomst de sectorontwikkelingen bij te kunnen benen.

Sector Mijnbouw

De mijnbouwsector van Suriname is nog steeds de drijfveer waarop de economie gestoeld is. Met het oog op de technologische ontwikkelingen inzake innovatie met duurzaam beheer in de kern is het logisch dat het beleid hierop toegespitst wordt. Suriname heeft zich gecommitteerd aan het Minamata verdrag waardoor middels het Nationaal Actieplan invulling gegeven moet worden aan gefaseerd uitbannen van het kwik gebruik in de kleinschalige goudwinning. Het Ministerie is druk bezig hieraan invulling te geven middels het EMSAGS – en GEF GOLD+ project in samenwerking met internationale organisatie UNDP. Middels het EMSAGS-project is de planning om in 2025 nog twee Mijnbouw opleidings- en Uitbreidingscentra (MTEC's) in het leven te roepen die zullen fungeren als alles-in-één centra voor training, technische ondersteuning en het geven van sociale incentives om de toepassing van milieuvriendelijke methoden te ondersteunen in de kleinschalige goudwinning.

Om meer inkomsten uit de mijnbouwsector te genereren alsmede transparantie is het noodzakelijk dat naast de uitgaven van mijnbouwrechten, toezicht en handhaving van de Geologisch Mijnbouwkundige Dienst en Ordening Kleinschalige Goudsector wederom zichtbaar worden. Van belang hierbij is de inventarisatie en registratie van de kleinschalige goudsector die zijn grondslag heeft in SB 2021 no 151. Hierdoor zullen degenen die in de informele sfeer van de kleinschalige goudsector verkeren een transitie periode krijgen om in de formele sfeer te komen conform. Het vaststellen van economische delicten conform wetgeving zullen inkomsten van de staatskas vergroten.

Het indienen en goedkeuren van de Herziene mijnbouwwet en concept delfstoffen autoriteit wet bij de Nationale Assemblee is ook van eminent belang zodat er in 2025 invulling gegeven kan worden aan gestructureerd mijnbouwbeleid door het Directoraat Mijnbouw die voldoet aan de maatstaven van de Sustainable Development Goals.

De ontwikkelingen inzake bauxiet te West Suriname zijn reeds goed op gang en zullen middels de toekomstige investeringen hun spin-off effecten laten merken in de economie van Suriname.

Sector Water

De regering heeft als beleid de Surinaamse gemeenschap 1x24 uur toegang te bieden tot goed, gezond en betaalbaar drinkwater als garantie voor zowel volksgezondheid als de sociaaleconomische ontwikkeling van ons land. In de context van de United Nations Sustainable Development Goal 6 Clean Water and Sanitation for all die in 2030 bereikt moet zijn, zal er meer bewustwording moeten plaatsvinden bij beleidsmakers, de totale samenleving, met speciale nadruk op jongeren, vrouwen en achtergestelde gebieden. Het ministerie stelt alles in het werk om rond 2030 zal de toegang te bieden tot drinkwater faciliteiten aan alle Surinamers. Het directoraat Water, dat begin deze regeerperiode is ingesteld, heeft als werkarm de volgende instanties:

1. Dienst Watervoorziening (DWV)
2. N.V. Surinaamsche Waterleiding Maatschappij (S.W.M.)

De basis voor het drinkwaterbeleid is de verdere verwezenlijking van de aanbevelingen zoals vervat in het Suriname Water Supply Masterplan 2011 – 2025 en het updaten hiervan. In stad en district wordt door zowel de dienst watervoorziening en de SWM nieuwe dan wel vervanging, uitbreiding en nieuwe drinkwaterprojecten uitgevoerd. Het betreft het aanleggen van nieuwe drinkwaterbronnen, en het aanleggen drinkwater infrastructuur voor het bevorderen van de drinkwatervoorziening. Met de ondertekening van de IDM-lening van US\$ 26 miljoen, wordt de SWM in de gelegenheid gesteld de drinkwatervoorziening in het district Wanica op te voeren. Ook zal de vervanging en uitbreiding van het waterleidingnet in de desbetreffende districten verder ter hand worden genomen.

In 2025 zal het Directoraat Water de nodige voorbereidingen treffen voor de uitvoering van een Integraal watermanagement systeem en beheersplan. De institutionele versterking van het personeel van de afdeling Integraal Waterbeheer zal in 2025 verder ter hand worden genomen, teneinde de medewerker de nodige kennis en vaardigheden om hen in staat te stellen het watermanagement beleid te kunnen uitvoeren. De drie conceptwetten die reeds zijn voorbereid, worden binnen afzienbare tijd afgerond en in 2025 worden aangeboden ter behandeling in De Nationale Assemblee (DNA). Het gaat om de volgende conceptwetten:

1. Het wetsontwerp “*Toezicht Drinkwaterkwaliteit*” (met Memorie van Toelichting);
2. Het wetsontwerp “*Grondwaterwet*” (met Memorie van Toelichting);
3. Het wetsontwerp “*Grondwaterbeschermingsgebieden*” (met Memorie van Toelichting).

Deze drie conceptwetten zullen als eerste instrumenten dienen voor het Directoraat Water voor een betere beheerstructuur van de waterbronnen in Suriname. Voorts zal er een start worden gemaakt met de ontwikkeling van een ‘Nationaal Water Marketing en Export Strategie’ voor Suriname. Deze strategie zal vooral richting moeten helpen geven aan de export potentie van ons water naar de regio en elders en het creëren van een inkomstenbron voor Suriname uit export van water. In het dienstjaar 2025 zullen de volgende acties worden voortgezet om het beleid van de Watersector uit te zetten:

1. Nieuwe waterwetten: Wet Grondwaterbeschermingsgebieden, Wet Toezicht Drinkwaterkwaliteit, Grondwaterwet.
2. Capaciteitsversterking en verdere aanpak Integrated Water Resource Management
3. Decentrale drinkwatervoorziening voor Boven Suriname gebied (project 2)
4. Upgraden van bestaande en nieuwbouw waterinstallaties in het binnenland.
5. Certificering volgens IOS9001: 2015 (jaarlijkse beoordeling SWM- kwaliteitsmanagement systeem)

6. Watersupply infrastructure Improvement Project Paramaribo Wanica, Para and Moengo (WASIP).
7. Verbetering productie en drinkwatervoorziening systemen, van Hattemweg 1.000 m³/uur.
8. Installeren scada systeem in vestiging; bouwen nieuw oppervlaktewater zuiveringsinstallatie Moengo (200m³/uur), aansluiten 2 dorpen Ricanaumofa en Abadukondre, opstellen strategisch plan drinkwatervoorziening t/m 2050
9. Feasibility study to upgrade water facility supplies: bouw/ rehabilitatie productiestations Nickerie (Groot Henar, Paradise, Nw Nickerie, Sidoredjo, Wageningen), uitvoeren energy efficiency project en institutioneel versterkingsproject
10. Water supply modernization program SU-L1058: o.a. upgrade drinkwaterproductie Wanica (Hel CHR), ontwikkelen drinkwater strategie binnenland, modernisering operations SWM
11. Voortzetting verbetering drinkwatervoorziening Commewijne: aanleg bijbehorende hoofdleidingen La liberte-Tamanredjo en het distributienet naar de diverse ressorten.
12. Upgrade productiestation Tijgerkreek; verbetering waterkwaliteit
13. Vervanging asbestbuizen landelijk.

Distributie van drinkwater in eigenbeheer van het Ministerie van Natuurlijke Hulpbronnen

Sector Energie

De sector Energie is zeer cruciaal in de voor ons liggende periode, met name in het kader van de nieuwe ontwikkelingen op het gebied van olie en gas. Het beleid van het Ministerie is erop gericht om de nationale energievoorziening veilig te stellen gelet op het belang hiervan voor de sociaaleconomische - ontwikkeling van ons land. Hieronder vallen ook de ontwikkelingen op het gebied van olie en gas, mede vanwege de significante olie en gasvondsten in het offshore gebied door Apache en Total in 2020.

De energiesector kan een enorme boost krijgen, indien wij de ontwikkeling van de oliesector richtig en economisch verantwoordelijk ontwikkelen alsook wanneer wij de mogelijkheid kunnen creëren dat het gas getransporteerd kan worden naar de kust van Suriname.

De uitdaging voor 2025 op het gebied van de gas en oliesector zal allereerst gelegen zijn in het opgang brengen van structuren en instituten die met name de lokale bedrijven voorbereiden en begeleiden voor deelname aan het leveren van producten en diensten ten behoeve van de gas en oliesector, zij het direct of indirect, volgens de geldende regels. Deze sector is daarom ook als apart onder directoraat binnen het directoraat Energie opgezet om zich met name te verdiepen in de ontwikkeling, het beleid, de regulering en monitoring van de koolwaterstoffen sector (olie en gas).

Gezien de internationale ontwikkelingen op het gebied van groene energie zal ook aandacht besteed worden aan het uitzetten en ontwikkelen van beleid op het gebied van alternatieve hernieuwbare energiebronnen met name, bio-energie. Als Ministerie hebben wij als doelstellingen om "Sustainable Energy for All" (SE4ALL) in 2025 te bereiken, de volgende focusgebieden:

- ❖ Toegang tot elektriciteit en kook gas voor allen;
- ❖ Verdubbeling van energie efficiëntie;
- ❖ Verdubbeling van hernieuwbare energiebronnen in het overall energiegebruik.

De herstructurering van de elektriciteitsvoorziening sector, die in 2021 is gestart, zal worden voortgezet in het begrotingsjaar 2025. Deze herstructurering is noodzakelijk voor de gezondmaking van de energievoorziening, maar is ook een van de essentiële voorwaarden voor een verhoging van de productieontwikkeling, alsmede de noodzakelijke economische groei van Suriname.

Het dienstjaar 2025 zal vooral ook in het licht staan van de implementatie van het Energie Sector Plan (ESP), alsook de implementatie van het "Rural Electrification Plan" (REP). Dienstjaar 2025 zal zich ook kenmerken door de verdere operationalisering van de EAS en invulling geven aan de taakstelling van deze autoriteit.

Verder zal het energiebeleid van het ministerie in 2025 verder ontwikkeld worden op basis van prioriteiten in lijn met doel nummer 7 van de “United Nations Sustainable Development Goals”, die de toegang tot betaalbare, betrouwbare, duurzame en moderne energie voor iedereen moet garanderen. Wij streven naar het volgende:

- Tegen 2030 in aanzienlijke mate het aandeel hernieuwbare energie in de globale energiemix verhogen.
- Tegen 2030 de globale snelheid van verbetering in energie-efficiëntie verdubbelen, waaraan Suriname zich ook heeft gecommitteerd.

In 2019 en 2020 is in het binnenland van Suriname een start gemaakt met het uitvoeren van pilotprojecten in de dorpen Pikin Slee, Gujaba en Godolo, waarbij er solar energiesystemen zijn geïmplementeerd. Deze pilotprojecten zijn met de gemeenschappen en met interne en externe deskundigen geëvalueerd. Op basis van het resultaat van deze evaluatie heeft de Regering besloten om voort te gaan met dit concept voor overige dorpen in het binnenland. Dit concept wordt ondersteund door het REP.

In 2023 is er eveneens aanvang gemaakt met het ontwikkelen van een businessmodel voor het betaalbaar stellen van elektriciteit voor de bewoners van het binnenland, die verder is verfijnd in 2024.

In het dienstjaar 2025 zullen de volgende acties, die gestart zijn in 2020 en 2021 en zijn gecontinueerd in 2023 en 2024 om het beleid van de elektriciteitssector uit te zetten, worden voortgezet. We noemen hier een paar:

- Implementeren van het Energie Sector Plan (ESP);
- Implementeren van het Rural Electricity Plan (REP);
- Implementeren van het Suriname Village Micro Grid Solar Project Fase II (50 dorpen in het binnenland zullen worden voorzien van 1x24u hernieuwbare energie);
- Implementeren van het Bio-Sweet project in Zuid Suriname (10 dorpen worden voorzien van 1x24 drinkwater, energie, telecommunicatie en het ontwikkelen van Bio-Economische activiteiten);
- Implementeren van het Bio-Sweet project in Oost Suriname (dorpen in Oost Suriname, worden voorzien van 1x24 drinkwater, energie, telecommunicatie en het ontwikkelen van Bio-Economische activiteiten);
- Uitvoeren straatverlichting landelijk netwerk, inclusief het binnenland.

Het Ministerie van Natuurlijke Hulpbronnen zal zich in de komende periode sterk maken om beleid met betrekking tot olie en gas te blijven formuleren en te implementeren, mede door de significante fondsen die zijn gerapporteerd in 2020, 2021 en 2022 en de FID die wordt verwacht in het vierde kwartaal van 2024. Verder zullen wij verder invulling geven aan de bemensing alsook institutionele versterking van het Directoraat Energie, met daaronder ressorterend een onder directoraat Olie en Gas en onder directoraat Elektrificatie.

Directoraat Algemeen Beheer

Titel I : OPERATIONELE UITGAVEN

Bedragen x SRD 1.000

Kosten categorie	Omschrijving	Realisatie 2023	Vermoedelijk beloop 2024	Raming 2025		Raming 2026	Raming 2027	Raming 2028
		<i>Uitgaven</i>	<i>Uitgaven</i>	<i>Verplichtingen</i>	<i>Uitgaven</i>	<i>Uitgaven</i>	<i>Uitgaven</i>	<i>Uitgaven</i>
Titel I	OPERATIONELE UITGAVEN	13.601	46.942	72.078	72.078	59.871	60.873	59.851
61	Lopende Uitgaven (Operationele)	12.526	42.642	69.878	69.878	58.587	59.589	58.566
610	Lonen en salarissen	9.363	34.921	47.900	47.900	48.500	49.000	50.798

611	Sociale premies	664	2.671	4.000	4.000	4.200	4.400	4.600
612	Gebruik van goederen en diensten	2.466	5.000	17.578	17.578	5.487	5.789	4.032
616	Sociale Uitkeringen	33	50	400	400	400	400	0
62	Kapitaal Uitgaven (investerings)	1.075	4.300	2.200	2.200	1.284	1.284	1.285
620	Inventaris	158	500	700	700	284	284	285
621	Transport middelen	917	3.800	1.500	1.500	1.000	1.000	1.000

Toelichting:

Lopende Uitgaven (Operationele)

Het directoraat Algemeen Beheer heeft voor de begroting 2025 een personeelsbestand van 162.

De formatie wordt onderscheiden in:

- 56 x dienende in honorarium
- 31 x dienende in functiegroep 3
- 21 x dienende in functiegroep 4
- 16 x dienende in functiegroep 5
- 15 x dienende in functiegroep 6
- 12 x dienende in functiegroep 7
- 24 x dienende in functiegroep 8
- 23 x dienende in functiegroep 9
- 03 x dienende in functiegroep 10
- 07 x dienende in functiegroep 11
- 05 x dienende in functiegroep 12
- 04 x dienende in functiegroep OD
- 01 x dienende in functiegroep DIR

Het aantal personeelsleden bij dit directoraat is 162

Naar geslacht verdelen we het in :

- 54 mannen
- 108 vrouwen

De verdeling van het personeel in lager, midden en hoger kader geeft het volgende beeld te zien:

Lager kader	functiegroep 1-6	83	51%
Midden kader	functiegroep 7-8	36	22%
Hoger kader	functiegroep 9-≥	43	27%
Totaal personeelsbestand		162	100%

Ongeveer 4 personeelsleden zullen vanwege het bereiken van de pensioengerechtigde leeftijd de dienst verlaten. Terwijl een instroom van hoofdzakelijk lager en midden kader wordt verwacht.

610 - Lonen en salarissen

De totale uitgaven voor lonen en salarissen voor het jaar 2025 zijn begroot voor **SRD 47.900.000,00**.

610 - Lonen en salarissen

Kosten categorie	Omschrijving	Raming
61001	Ambtelijk salaris	35.436.000
61002	Vakantietoeslag	2.439.000
61003	Overwerk	1.171.000
61004	Bonussen en Gratificaties	205.000
61006	Vacatiegelden	4.385.000
61013	Functionele toelagen	1.900.000
61014	Persoonlijke toelagen	124.000
61015	Lesuren vergoeding	67.000
61016	Gezinstoelagen en Kinderbijslag	271.000
61017	Waarnemingstoelage	63.000
61020	Telefoonvergoeding	31.000
61021	Representatievergoeding	1.163.000
61023	Vervoersvergoeding	602.000
61024	Overige vergoedingen	43.000
Totaal		47.900.000

611 - Sociale premies

De totale uitgaven voor sociale premies zijn begroot voor **SRD 4.000.000,00**.

611 - Sociale premies

Kosten categorie	Omschrijving	Raming
61101	Werkgeverslasten pensioenfonds	2.000.000
61102	Werkgeverslasten Staatsziekenfonds	2.000.000
Totaal		4.000.000

612 - Gebruik van goederen en diensten

Totaal is er in de begroting 2025 opgebracht voor het gebruik van goederen en diensten een bedrag van **SRD 17.578.000,00**.

612 - Gebruik van goederen en diensten

Kosten categorie	Omschrijving	Raming
61208	Binnenlandse reiskosten	55.000
61209	Binnenlandse verblijfskosten	73.000
61210	Buitenlandse reiskosten	300.000
61211	Buitenlandse verblijfskosten	400.000
61215	Kantoormiddelen (papier, pennen etc.)	351.000
61217	Drukwerk & grafisch materiaal	50.000
61219	Onderhoud meubilair en Inventaris	22.000
61220	Onderhoud Kantoormiddelen	9.000
61221	Vergaderkosten	78.000
61222	Verbruiksgoederen (cartridge en diskettes)	246.000
61223	Onderhoudskosten automatisering	4.000
61226	Advertenties en Bekendmakingen	32.000
61227	Radio en Tv programma's	25.000
61228	Brochure en andere Periodieken	22.000
61230	Overige kantoorkosten	3.000
61231	Overige kosten Automatisering	13.000
61233	Huur gebouwen en Terreinen	901.000
61234	Onderhoud van gebouwen en terreinen	192.000
61236	Vuilnis en reinigingsdiensten	3.000

61238	Telefoon uitgaven	2.694.000
61240	Water	811.000
61241	Electriciteit	9.109.000
61245	Abonnementen en Vakliteratuur	13.000
61247	Schoonmaak	59.000
61250	Bewaking	358.000
61251	Voeding	105.000
61255	Rechterlijke Vonnissen	5.000
61260	Onderscheidingen	304.000
61263	Overige Algemene Kosten	1.200.000
61282	Overige medische verzorging	10.000
61284	Onderhoud en exploitatie dienstvoertuigen	131.000
Totaal		17.578.000

616 - Sociale Uitkeringen

Het totaal bedrag voor de Sociale uitkeringen is geraamd op **SRD 400.000,00**.

616 - Sociale Uitkeringen

Kosten categorie	Omschrijving	Raming
61611	Lig- en Verpleegkosten	50.000
61612	Poliklinische Kosten	350.000
Totaal		400.000

Kapitaal Uitgaven (investerings)

620 - Inventaris

Het totaal bedrag voor inventaris is geschat op **SRD 700.000,00**.

620 - Inventaris

Kosten categorie	Omschrijving	Raming
62001	Kantoorinrichting	102.000
62004	Computers	507.000
62005	Printers	70.000
62006	Netwerken	16.000
62012	Overige gereedschappen	5.000
Totaal		700.000

621 - Transport middelen

Dit bedrag zal o.a. worden besteed aan:

Afdeling	Auto's	Terreinwagens	Pick-ups	Bromfietsen	Overige transporten
Departementsleiding					
Algemene Zaken					
Totaal	1		1		

De totale uitgaven voor de transportmiddelen zijn geraamd op **SRD 1.500.000,00**.

621 - Transport middelen

Kosten categorie	Omschrijving	Raming
62104	Pickup's	1.500.000
Totaal		1.500.000

TITEL II : PROGRAMMA'S

Bedragen SRD 1.000

Kosten Categorie	Programma's	Realisatie 2023	Vermoedelijk beloop 2024	Raming 2025		Raming 2026	Raming 2027	Raming 2028
		<i>Uitgaven</i>	<i>Uitgaven</i>	<i>Verplichtingen</i>	<i>Uitgaven</i>	<i>Uitgaven</i>	<i>Uitgaven</i>	<i>Uitgaven</i>
TITEL II	PROGRAMMA'S	1.640	2.600	1.823	1.823	2.487	2.487	2.487
07	Onderzoek en Ontwikkeling	1.640	2.600	1.385	1.385	1.864	1.864	1.864
0758	Duurzame Organisatie Ontwikkeling	49	100	100	100	150	150	150
0768	Community Engagement & Development	1.591	2.500	1.285	1.285	1.714	1.714	1.714
43	Institutionele versterking	0	0	438	438	623	623	623
4302	Ministeriele plan unit	0	0	438	438	623	623	623

Toelichting : Programma's

0758 - Duurzame Organisatie Ontwikkeling

Duurzaamheid binnen het ministerie wordt bepaald door het waarborgen van de hoogste prioriteiten welke beschreven zijn in de beleidsmaatregelen. Gelet op de recente ontwikkelingen waaronder de significante olie- en gasvondsten in het offshore gebied is de noodzaak aanwezig om de structuur van het Ministerie van Natuurlijke Hulpbronnen aan te passen, opdat zij instaat is, om die ontwikkelingen bij te benen en dienovereenkomstig het beleid uit te zetten.

Leidend bij de aanpassing van de organisatie en managementstructuur van het Ministerie van Natuurlijke Hulpbronnen zijn geweest de principes van: transparantie, innovatie, inclusie en duurzaamheid in relatie tot de drie hoofdbeleidsgebieden mijnbouw, water energie.

Het ministerie ondergaat een herstructurering en reorganisatie uitgestippeld welke geschiedt volgens het principe van duurzame organisatie ontwikkeling waarbij de institutionele versterking van het ministerie een centrale rol zal vervullen.

De institutionele versterking van het ministerie is onderverdeeld in de volgende beleidsprojecten:

- Verdere herstructurering en reorganisatie van het ministerie
- Professionele en persoonlijke ontwikkeling van het personeel
- Kwaliteitsverbetering en kwaliteitsbehoud van uitvoeringscapaciteit van het ministerie

De kosten die hiermee gepaard gaan over het dienstjaar 2025 zijn geraamd op **SRD 100.000,00**.

0768 - Community Engagement & Development

Dit programma is over het dienstjaar 2025 voor een bedrag van **SRD 1.285.000,00** begroot en is als volgt opgebouwd:

In dit begrotingsjaar zal de CED-unit op basis van vooraf verworven inzicht en kennis in de complexe interacties tussen de achtergestelde, inheemse en tribale gemeenschappen enerzijds en de private sector anderzijds, welke onder supervisie van het Ministerie van Natuurlijke Hulpbronnen projecten uitvoeren, informeren en begeleiden in hun recht op Free, Prior and Informed Consent (FPIC). Dit zal erin resulteren dat de negatieve gevolgen van grote projecten zullen worden vermeden en dat de economische, sociale en culturele rechten van deze gemeenschappen zullen worden beschermd.

4302 - Ministeriele plan unit

De MPU heeft als doel binnen het Ministerie verbetering te brengen aan de realisatie van de geïntegreerde begrotingsprogramma's en projecten t.b.v. de beleidsafdelingen. Verder nog het verlenen van technische ondersteuning bij het ontwikkelen van formatieplannen t.b.v. de opzet van units binnen het Ministerie.

Enkele projecten die de MPU zal uitvoeren zijn:

- Assisteren en faciliteren van beleidsafdelingen bij project/ (actie)programma identificatie en -ontwikkeling alsook produceren van adviezen betreffende de haalbaarheid van (actie)programma's/projecten van het Ministerie.
- Monitoren van programma's en projecten in nauwe samenwerking met de betreffende beleidsafdelingen van het Ministerie en assisteren bij het uitvoeren van programma- of projectevaluatie op basis van vooraf vastgestelde nationale criteria, procedures en/of methoden.
- Onderzoek en analyse

De kosten die hiermee gepaard gaan over het dienstjaar 2025 zijn geraamd op **SRD 438.000,00**.

Tabel 2

Programma	Doel Programma	Gerealiseerd Beleid 2023	Verwachte Beleidsresultaten per eind 2024	Verwachte beleidsresultaten per eind 2025
Onderzoek en Ontwikkeling				
Duurzame organisatie ontwikkeling	Alle kosten die verband houden met het kwaliteitsverbetering en kwaliteitsbehoud van uitvoeringscapaciteit van het ministerie.	Verzorgen v/d training "klantgericht communiceren" aan medewerkers v/h Ministerie v. NH.	*Verdere herstructurering en reorganisatie van het ministerie. *Professionele en persoonlijke ontwikkeling van het personeel. *Kwaliteitsverbetering en kwaliteitsbehoud van uitvoeringscapaciteit van het ministerie.	*Verdere herstructurering en reorganisatie van het ministerie. *Professionele en persoonlijke ontwikkeling van het personeel. *Kwaliteitsverbetering en kwaliteitsbehoud van uitvoeringscapaciteit van het ministerie.
Community Engagement & Development	Alle kosten die verband houden met het informeren en begeleiden van de inheemse en tribale gemeenschappen enerzijds en de private sector anderzijds. categorie verantwoordt.	Het optimaliseren van de sectie C, E & D	Vermeiden van de negatieve gevolgen die grote projecten hebben op de inheemse en tribale gemeenschappen in het binnenland en de economische, sociale en culturele rechten van deze gemeenschappen beschermen.	Vermeiden van de negatieve gevolgen die grote projecten hebben op de inheemse en tribale gemeenschappen in het binnenland en de economische, sociale en culturele rechten van deze gemeenschappen beschermen.

Directoraat Mijnbouw**Titel I : OPERATIONELE UITGAVEN**

Bedragen x SRD 1.000

Kosten categorie	Omschrijving	Realisatie 2023	Vermoedelijk beloop 2024	Raming 2025		Raming 2026	Raming 2027	Raming 2028
		<i>Uitgaven</i>	<i>Uitgaven</i>	<i>Verplichtingen</i>	<i>Uitgaven</i>	<i>Uitgaven</i>	<i>Uitgaven</i>	<i>Uitgaven</i>
Titel I	OPERATIONELE UITGAVEN	2.981	15.850	18.999	18.999	21.077	21.777	22.477
61	Lopende Uitgaven (Operationele)	2.981	12.950	16.298	16.298	17.765	18.465	19.165
610	Lonen en salarissen	1.899	10.000	12.600	12.600	13.000	13.500	14.000
611	Sociale premies	110	900	1.000	1.000	1.200	1.400	1.600
612	Gebruik van goederen en diensten	972	2.000	2.598	2.598	3.465	3.465	3.465
616	Sociale Uitkeringen	0	50	100	100	100	100	100
62	Kapitaal Uitgaven (investerings)	0	2.900	2.701	2.701	3.312	3.312	3.312
620	Inventaris	0	1.000	1.201	1.201	1.602	1.602	1.602
621	Transport middelen	0	1.900	1.500	1.500	1.710	1.710	1.710

Toelichting:**Lopende Uitgaven (Operationele)**

Het directoraat Mijnbouw heeft voor de begroting 2025 een personeelsbestand van 67.

De formatie wordt onderscheiden in:

- 10 x dienende in functiegroep 3
- 01 x dienende in functiegroep 4
- 11 x dienende in functiegroep 5
- 06 x dienende in functiegroep 6
- 15 x dienende in functiegroep 7
- 19 x dienende in functiegroep 8
- 01 x dienende in functiegroep 9
- 02 x dienende in functiegroep 10
- 01 x dienende in functiegroep OD
- 01 x dienende in functiegroep DIR

Het aantal personeelsleden bij deze dienst is 67

Naar geslacht verdelen we het in :

- 27 mannen
- 40 vrouwen

De verdeling van het personeel in lager, midden en hoger kader geeft het volgende beeld te zien:

Lager kader	functiegroep 1-6	28	42%
Midden kader	functiegroep 7-8	34	51%
Hoger kader	functiegroep 9-≥	05	07%
Totaal personeelsbestand		67	100%

Ongeveer 1 personeelslid zal vanwege het bereiken van de pensioengerechtigde leeftijd de dienst verlaten. Terwijl een instroom van hoofdzakelijk lager en midden kader wordt verwacht.

610 - Lonen en salarissen

De totale uitgaven voor lonen en salarissen voor het jaar 2025 zijn begroot voor **SRD 12.600.000,00**.

610 - Lonen en salarissen

Kosten categorie	Omschrijving	Raming
61001	Ambtelijk salaris	10.815.000
61002	Vakantietoeslag	684.000
61003	Overwerk	40.000
61004	Bonussen en Gratificaties	20.000
61006	Vacatiegelden	690.000
61011	Overige Vacatie - en Onderstanden	10.000
61013	Functionele toelagen	210.000
61014	Persoonlijke toelagen	50.000
61016	Gezinstoelagen en Kinderbijslag	60.000
61017	Waarnemingstoelage	8.000
61021	Representatievergoeding	4.000
61024	Overige vergoedingen	9.000
Totaal		12.600.000

611 - Sociale premies

De totale uitgaven voor sociale premies zijn begroot voor **SRD 1.000.000,00**.

611 - Sociale premies

Kosten categorie	Omschrijving	Raming
61101	Werkgeverslasten pensioenfonds	500.000
61102	Werkgeverslasten Staatsziekenfonds	500.000
Totaal		1.000.000

612 - Gebruik van goederen en diensten

Totaal is er in de begroting 2025 opgebracht voor het gebruik van goederen en diensten een bedrag van **SRD 2.598.000,00**.

612 - Gebruik van goederen en diensten

Kosten categorie	Omschrijving	Raming
61210	Buitenlandse reiskosten	100.000
61211	Buitenlandse verblijfskosten	124.000
61215	Kantoormiddelen (papier, pennen etc.)	157.000
61217	Drukwerk & grafisch materiaal	35.000
61221	Vergaderkosten	62.000
61222	Verbruiksgoederen (cartridge en diskettes)	202.000
61223	Onderhoudskosten automatisering	30.000
61224	Licenties en programmakosten	216.000
61225	Datalijnen	155.000
61231	Overige kosten Automatisering	55.000
61234	Onderhoud van gebouwen en terreinen	281.000
61247	Schoonmaak	62.000

61249	Werkkleding incl. schoeisel e.a.	46.000
61263	Overige Algemene Kosten	900.000
61279	Medicijnen	25.000
61284	Onderhoud en exploitatie dienstvoertuigen	148.000
Totaal		2.598.000

616 - Sociale Uitkeringen

Het totaal bedrag voor de Sociale uitkeringen is geraamd op **SRD 100.000,00**.

616 - Sociale Uitkeringen

Kosten categorie	Omschrijving	Raming
61611	Lig- en Verpleegkosten	100.000
Totaal		100.000

Kapitaal Uitgaven (investerings)

620 - Inventaris

Het totaal bedrag voor inventaris is geschat op **SRD 1.201.000,00**.

620 - Inventaris

Kosten categorie	Omschrijving	Raming
62001	Kantoorinrichting	300.000
62004	Computers	613.000
62005	Printers	153.000
62009	Technisch gereedschap	135.000
Totaal		1.201.000

621 - Transport middelen

Dit bedrag zal o.a. worden besteed aan:

Afdeling	Terreinwagens	Pick-ups	Bromfietsen	Overige transporten
Departementsleiding		1		
Algemene Zaken				
Totaal		1		

De totale uitgaven voor de transportmiddelen zijn geraamd op **SRD 1.500.000,00**.

621 - Transport middelen

Kosten categorie	Omschrijving	Raming
62104	Pickup's	1.500.000
Totaal		1.500.000

TITEL II : PROGRAMMA'S

Bedragen SRD 1.000

Kosten Categorie	Programma's	Realisatie 2023	Vermoedelijk beloop 2024	Raming 2025		Raming 2026	Raming 2027	Raming 2028
		<i>Uitgaven</i>	<i>Uitgaven</i>	<i>Verplichtingen</i>	<i>Uitgaven</i>	<i>Uitgaven</i>	<i>Uitgaven</i>	<i>Uitgaven</i>
TITEL II	PROGRAMMA'S	8.042	117.300	88.819	88.819	54.293	54.293	54.293
07	Onderzoek en Ontwikkeling	0	76.000	44.820	44.820	2.542	2.542	2.542
0718	Projecten t.b.v. Geologisch Mijnbouwkundige Dienst (GMD)	0	1.000	0	0	2.542	2.542	2.542
0719	Vorbereidingen Mineralen Instituut	0	75.000	44.820	44.820	0	0	0
09	Subsidie en Bijdragen	2.460	5.000	4.338	4.338	5.785	5.785	5.785
0935	Bauxiet Instituut Suriname	2.460	5.000	4.338	4.338	5.785	5.785	5.785
13	Wetgeving en Standaarden	0	1.300	1.278	1.278	1.705	1.705	1.705
1317	Extractive Industries Transparency	0	1.300	1.278	1.278	1.705	1.705	1.705
23	Mijnbouw	5.582	35.000	38.383	38.383	44.261	44.261	44.261
2301	Ordering Goudsector	5.582	15.000	25.495	25.495	27.076	27.076	27.076
2303	GEF GOLD + : Advancing Formalization and Mercury- Fee Gold in Suriname	0	20.000	12.888	12.888	17.185	17.185	17.185

Toelichting : Programma's

0718 Projecten t.b.v. Geologisch Mijnbouwkundige Dienst (GMD)

De totale kosten voor deze beleidsmaatregel zijn geraamd op SRD 0,00.

0719 - Vorbereidingen Mineralen Instituut

Het mijnbouwbeleid van het ministerie is erop gericht om het beheer van alle in Suriname voorkomende mineralen/delfstoffen centraal te laten aansturen via het Delfstoffen instituut. Deskundigen zijn in kaart gebracht omtrent de procedure voor het opzetten van dit instituut en aanpassing huidige mijnbouwwet. Ter realisatie hiervan is een technische lening van de Wereldbank van US\$ 6 miljoen goedgekeurd, zodat o.a. gewerkt kan worden aan de noodzakelijke wet- en regelgeving, waar binnen het instituut zal fungeren. De transformatie van BIS, GMD en een deel van OGS naar dit nieuwe overkoepelend orgaan zal derhalve worden verwezenlijkt. In 2025 zijn de projecten vanuit deze lening beoogt op SRD 44.820.000,00.

De totale kosten voor deze beleidsmaatregel zijn geraamd op **SRD 44.820.000,00**.

0935 - Bauxiet Instituut Suriname

Het Bauxiet Instituut Suriname is op 17 februari 1981 ingesteld per Decreet E-9, Decreet van 17 februari 1981, SB 1981 No. 14.

Het Instituut heeft ten doel:

- Het kennen en begrijpen van het totale gebeuren in de bauxietindustrie, zowel in, als buiten Suriname;
- Het voorbereiden van het bauxietbeleid ten behoeve van de Regering;
- Het verlenen van medewerking bij het uitvoeren van het bauxietbeleid van de Regering, uitgezonderd de daadwerkelijke deelname aan de exploratie en exploitatie;
- Het zelfstandig uitoefenen van controle op de activiteiten van de bauxietindustrie in Suriname;
- Het bereiken van al het geen tot het voorgaande behoort of daarmee in verband staat, alles in de ruimste zin genomen.

De hoofdactiviteiten zijn een voortzetting van de activiteiten in 2023, waarbij de werkzaamheden geïntensiveerd zullen worden met de ondersteuning van externe deskundigen. Voorts houdt het instituut toezicht op een verantwoorde rehabilitatie en monitoring van uitgemijnde, verstoorde en vervuilde gebieden. De naleving van fiscale- en sociale verplichtingen zijn ook van belang. Adviseren over herbestemming van uitgemijnde gebieden. De expertise, bemensing en infrastructuur worden verder ingezet voor een effectieve transformatie naar het Delfstoffen Instituut. Onderzoek en advies inzake ontwikkeling overige bauxietafzettingen zoals West-Suriname is ook van eminent belang voor onze mijnbouw sector als drijfveer van de economie.

Activiteiten 2025:

- Controle & monitoring van de sluitingsactiviteiten van de Suralco zullen in 2025 voortgang hebben. De activiteiten zijn verspreid over de districten Marowijne, Commewijne en Para. De aandacht is in het bijzonder gericht op de revegetatie van de uitgemijnde gebieden in het district Marowijne. Voor wat betreft de voormalige concessiegebieden in het district Commewijne is het van belang dat de waterkwaliteit van de mijnmeren van Klaverblad, Kaaaimangrasie en Caramacca in de gaten wordt gehouden. De stortarealen in het Paranam gebied zijn voor een deel al bedekt en opgenomen in het monitoringsplan van het BIS.
- Het BIS beschikt over de meeste informatie en kennis omtrent het bauxietwezen in Suriname. Daar hoort ook de informatie bij van de reserves in het Bakhuisgebied en alle relevante studies. Met het oog op de mogelijke gasvoorraden voor de kust van ons land wordt de mogelijkheid bekeken om het Bakhuisproject weer leven in te blazen. Reeds is het BIS betrokken bij het bovenstaande en wordt er daarom ook gewerkt naar de verdere versterking van het instituut.
- Voor de opzet van het Mineralen Instituut is het BIS eveneens betrokken en wordt er naar mogelijkheden gekeken om delen van het personeel een actieve rol daarin te geven.
- De controle op de scrap exporten zal in 2025 eveneens voortgang hebben. De exporten zijn een bron van deviezeninkomsten voor de Staat .

De geraamde bijdrage (subsidie) van de overheid is **SRD 4.338.000,00**.

1317 - Extractive Industries Transparency Initiative (EITI)**Achtergrond informatie**

Suriname is in 2017 in Oslo, Noorwegen als 52e land toetreden als officieel lid van de Extractive Industries Transparency Initiative.

Het **Extractive Industries Transparency Initiative (EITI)** is de wereldwijde standaard voor goed bestuur van olie, gas en andere minerale hulpbronnen. Met andere woorden, EITI wil een open en verantwoord beheer van olie-, gas- en minerale hulpbronnen bevorderen.

Het **Extractive Industries Transparency Initiative in Suriname (EITI-SR)** streeft ernaar tijdige en nauwkeurige informatie te publiceren over de belangrijkste aspecten van het beheer van natuurlijke hulpbronnen in Suriname.

De EITI-standaard vereist dat landen tijdige en nauwkeurige informatie publiceren over de belangrijkste aspecten van hun beheer van natuurlijke hulpbronnen, inclusief hoe licenties worden toegewezen, hoeveel belastingen, royalty's en sociale bijdragen bedrijven betalen, en waar dit geld op nationaal niveau terecht komt.

Met het EITI beschikken beleidsmakers, investeerders, overheden, maatschappelijke organisaties, academici en journalisten over transparante en geverifieerde informatie. Deze informatie draagt bij aan een gefundeerd debat over de financiële stromen tussen de delfstofsector, waaronder de mijnbouw, en de overheid. Vervolgens kunnen gerichte hervormingen worden doorgevoerd om corruptie te bestrijden en goed bestuur te bevorderen.

In elk uitvoerend land wordt het EITI ondersteund door de MSG (multi-stakeholders group), een coalitie van overheid, bedrijven en het maatschappelijk middenveld, die een platform biedt om vertrouwen op te bouwen en de dialoog met meerdere belanghebbenden aan te moedigen.

Hoe EITI werkt

1. De nationale MSG (multi-stakeholders group) in elk land beslist hoe hun EITI-proces moet werken.
2. Jaarlijks wordt kerninformatie over het bestuur van de sector gerapporteerd, samen met aanbevelingen voor het verbeteren van het bestuur van de sector.
3. Deze informatie wordt op grote schaal verspreid om het publieke debat te informeren en ervoor te zorgen dat aanbevelingen worden opgevolgd.

EITI-gegevens worden gebruikt om:

- Informeren over juridische en fiscale hervormingen
- Belastinginning versterken
- Het maken van financiële modellen om fluctuerende grondstofprijzen aan te kunnen
- Controleren of afspraken worden nagekomen
- Het investeringsklimaat voor bedrijven verduidelijken.

Over het dienstjaar 2025 is voor een bedrag van **SRD 1.278.000,00** begroot en de specifieke voorgestelde strategische prioriteiten zijn als volgt:

- Versterking van de institutionele structuur van zowel de MSG als het nationaal secretariaat.
- Systematische openbaarmaking en toegankelijkheid van informatie.
- Communicatie- en betrokkenheidsstrategie.
- Versterking van sociale en milieu-uitgaven.

2301 - Ordening Goudsector

De Vicepresident heeft in 2020 een commissie Ordening Kleinschalige Goudsector (COKGS) geïnstalleerd belast met het opzetten van structuren en richtlijnen voor de ordening van de kleinschalige goudsector op sociaal maatschappelijk-, het financiële-, het milieu gerelateerde en het veiligheidsgebied. Voor de Ordening van de Kleinschalige Goudsector zijn enkele specifieke doelstellingen geformuleerd.

Financieel

Belastinginning:

Deze commissie heeft ook als taak de coördinatie van de inning van royalty's uit de kleinschalige goudsector. Personen die verdienen in deze sector (door een combinatie van omstandigheden) voldoen hun belastingplichten niet. In samenwerking met relevante organisaties zal de COKGS de inkomsten voortvloeiende uit de kleinschalige goudsector voor de staat vergroten.

Veiligheid

Mensen uit de illegaliteit halen:

De inspanningen zullen verder ook gericht zijn op de verdere uitvoering van het EMSAQS project met NIMOS, UNDP, en andere relevante actoren, om te werken aan de overgang van illegalen naar de legaliteit. De financiering is ten laste van de staatsbegroting en uit een UNDP/GEF-schenking.

Verwachte Beleidsresultaten 2025

Het streven is erop gericht om in het jaar 2025 de volgende doelen gerealiseerd te hebben:

- De mensen werkzaam in de kleinschalige mijnbouwsector zijn voor max. 90% geregistreerd;
- Het overheidsgezag moet duidelijker zichtbaar zijn in het binnenland voor wat betreft de mijnbouw gebieden;
- Het gebruik van kwik en chemicaliën bij de goudwinning moet voor 80% teruggedrongen zijn;

- Minimaal 7 Mijnbouw Technical Service zijn volledig operationeel en bemand;
- De grote mijnbouwmaatschappijen kunnen ongestoord hun exploratie en exploitatie activiteiten uitvoeren;
- De aangewezen gebieden voor kleinschalige mijnbouwactiviteiten moeten volledig in kaart zijn gebracht en ook operationeel zijn.
- Opgaan in het Delfstoffen instituut (DIS).

Omschrijving	Bedrag
Lonen en Salarissen	11.075.000,00
Overige Exploitatie	800.000,00
Inventaris	800.000,00
Transportmiddelen	12.500.000,00
Gebouwen en Constructies	320.000,00
Achterstallige rekeningen	-
FPIC	-
Totaal O.K.G.S.	25.495.000,00

De geraamde operationele kosten voor OKGS in 2025 zijn **SRD 25.495.000,00**.

2303 - GEF GOLD + : Advancing Formalization and Mercury- Fee Gold in Suriname

Het **GEF GOLD+** project heeft betrekking op het bevorderen van formalisering en kwikvrij goud in Suriname. Het is een door het GEF gefinancierd Full Size project (FSP) met een subsidie van USD 5.250.000,00. De doelstelling is: het gebruik van kwik te verminderen en de inkomsten in de ASGM-sector in Suriname te verhogen door een holistische, multisectorale geïntegreerde formaliseringaanpak en een betere toegang tot financiering die leidt tot de invoering van duurzame kwikvrije technologieën en toegang tot traceerbare goudvoorzieningsketens.

Op basis van het bovenstaande worden de volgende resultaten beschreven:

1. Een hogere mate van formalisering in de sector door een multisectorale, geïntegreerde aanpak en capaciteitsopbouw van de formaliseringsactoren:

Formalisering van artisanale en kleinschalige goudwinning (ASGM) is een belangrijke stap naar vermindering en uitbanning van het gebruik van kwik in de sector.

Een belangrijk onderdeel hiervan is steun bij de registratie en formalisering van de ASGM-sector in Suriname. Om efficiënt steun te kunnen verlenen bij de formalisering is het dus van belang dat tijdens het project eerst geïdentificeerd wordt in welk stadium de legaliteit van ASGM activiteiten zich bevinden op de diverse projectlocaties.

-Versterking van het institutionele kader op districts- en nationaal niveau voor een beter beheer van de kleinschalige goudmijnbouwsector is daarom essentieel.

2. Betere inkomsten voor ASGM-mijnwerkers door het verkrijgen van betere goudprijzen, vergemakkelijkt door transparante en verantwoordelijke leveringsketens.

Goud van de artisanale en kleinschalige goudwinning stroomt soms van zeer afgelegen gebieden via diverse tussenpersonen en handelaren, smelterijen en verzamelaars naar internationale raffinaderijen, om uiteindelijk in de vorm van juwelen, elektronica en goudstaven verwerkt te worden.

Ondersteuning van de toegang tot de financiële markten is een belangrijk onderdeel hiervan. Een mogelijke oplossing is een financieringsoptie voor de toeleveringsketen zoals:

deelname aan formele marktregelingen mogelijk te maken, internationale afnemers kunnen dan een alternatief bieden voor de huidige financieringsregelingen, zoals het verstrekken van werkkapitaal, apparatuur en voorraadfinanciering.

- Versterking van de due diligence processen binnen de kleinschalige goudwinning in Suriname dient derhalve te worden verbeterd.

3. Minder gebruik van kwik bij ASGM dankzij de toegenomen toepassing van kwikvrije technologieën door mijnwerkers.

Technische bijstand en technologieoverdracht zijn mechanismen om het gebruik van kwik bij ASGM-goudwinning te helpen voorkomen.

-Van belang is steun bij de toepassing van de beste technieken en technologie bij kleinschalige goudwinning, waarbij rekening moet worden gehouden met verschillende factoren, zoals de geologische structuur van het gebied;

- versterking van de nationale capaciteit (menselijk kapitaal en infrastructuur) voor laboratoriumanalyse en opleidingsmogelijkheden ter ondersteuning van verantwoorde mijnbouw, residuen en afvalbeheer.

4. strategieën voor kennisdeling en communicatie gericht op alle ASGM-belanghebbenden om formalisering en vermindering van kwik te ondersteunen en te vergroten.

Voor het jaar 2025 is het gealloceerde donor (grant) bedrag USD 319.755,00 en een overheidsbijdrage van **SRD 2.448.000,00**.

De totale kosten voor deze beleidsmaatregel zijn geraamd op **SRD 12.888.000,00**.

Tabel 2

Programma	Doel Programma	Gerealiseerd Beleid 2023	Verwachte Beleidsresultaten per eind 2024	Verwachte beleidsresultaten per eind 2025
Programma: Onderzoek en Ontwikkeling				
Uitvoering projecten t.b.v. GMD	Het zorg dragen voor het verzamelen van alle gegevens die voor de Geologische Mijnbouwkundige kennis van het land van belang kunnen zijn.	Geen realisatie projecten.	Geologische bestand updaten, digitalisering aanvraag- en verwerkingsproces.	Aankoop laboratorium equipment (Microscoop)
				aanvang renovatiewerkzaamheden beheerderswoning
Voorbereiding Mineralen Instituut		Geen realisatie projecten.	Installeren 2 commissies	Concept wetten opstellen. Herziening mijnbouwet en mijnontwikkeling overeenkomst.
			Afronden ontwerp gebouw Mineralen instituut	Instellen Mineralen Instituut.
Programma: Mijnbouw				
Ordering Goud sector	Het milieuprobleem aanpakken.	Geen realisatie projecten.	Het gebruik van kwik en chemicaliën bij de goudwinning is voor 75% teruggedrongen;	Introductie milieu vriendelijke apparatuur en winning methoden.
	Sociale context bewaken.		De grote mijnbouw maatschappijen kunnen ongestoord hun exploratie en exploitatie activiteiten uitvoeren;	Verdere registratie van vaartuigen voor ordentelijke belastingafdracht.
	Belasting inning.	Geen realisatie projecten.	Installatie CKOGS	Opgaan van OGS tezamen met BIS en GMD in het Mineralen Instituut .
	Mensen uit de illegaliteit halen.		Installatie CKOGS	Verdere formalisering activiteiten Kleinschalige goudmijnbouw

Titel III : Middelenbegroting

Bedragen x SRD 1.000

Kosten categorie	Omschrijving	Realisatie 2023	Vermoedelijk beloop 2024	Raming 2025	Raming 2026	Raming 2027	Raming 2028
Titel III	Ontvangsten	0	3.937.200	4.739.460	4.016.120	4.016.120	4.016.120
52	Schenken/ Donormiddelen	0	20.000	10.440	13.920	13.920	13.920
52212	Overige donaties	0	20.000	10.440	13.920	13.920	13.920
53	Niet Belasting Middelen	0	3.842.200	4.684.200	4.002.200	4.002.200	4.002.200
53109	Royalties	0	3.840.000	4.682.000	4.000.000	4.000.000	4.000.000
53301	Retributie op bauxiet en aluinaarde	0	200	200	200	200	200
53302	Vergunnings-en concessie rechten overige delfstoffen	0	2.000	2.000	2.000	2.000	2.000
54	Leningsopbrengsten	0	75.000	44.820	0	0	0
54112	Wereldbank	0	75.000	44.820	0	0	0

Toelichting:

Schenken/ Donormiddelen

52212 - Overige donaties

Het GEF GOLD+ project heeft betrekking op het bevorderen van formalisering en kwikvrij goud in Suriname. Het is een door het GEF gefinancierd Full Size project (FSP) met een subsidie van USD 5.250.000,00. De doelstelling is: het gebruik van kwik te verminderen en de inkomsten in de ASGM-sector in Suriname te verhogen door een holistische, multisectorale geïntegreerde formaliseringaanpak en een betere toegang tot financiering die leidt tot de invoering van duurzame kwikvrije technologieën en toegang tot traceerbare goudvoorzieningsketens. Voor het jaar 2025 is het gealloceerde donor (grant) bedrag **SRD 10.440.000,00**.

Niet Belasting Middelen

53109 - Royalties

Hieronder vallen de royalties uit de mijnbouwsector. De verwachte ontvangsten zijn geraamd op **SRD 4.682.000.000,00**.

Company	Bedrag in SRD
I Am Gold	1.031.000.000,00
Newmont	1.600.000.000,00
Staatsolie	442.000.000,00
Kleinschalig Goudmijnbedrijven	1.609.000.000,00
Totaal	4.682.000.000,00

53301 - Retributie op bauxiet en aluinaarde

Alhoewel de activiteiten rond de productie van bauxiet en aluinaarde zijn stopgezet zijn er enkele inkomsten die voor het dienstjaar 2025 begroot zijn op **SRD 200.000,00**.

53302 - Vergunnings-en concessie rechten overige delfstoffen

Deze inkomsten behelzen:

- concessierechten van klein- en grootmijnbouw.
- royalties uit de bouwmaterialen.

De achterhaalde tarieven op het recht van exploitatie van bouwmaterialen zijn per Staatsbesluit van 28 februari 2017 (S.B. 2017 no.19) geactualiseerd, welke inhoudt dat zij berekend worden op basis van een door het ministerie vastgestelde putmondwaarde. Deze waarde wordt per 6 maanden vastgesteld. Daarnaast is het ministerie ook gestart met het ordenen van de bouwmaterialensector voor de optimale inning van de royalties en overige mijnbouwrechten. In 2025 zal de inning van vergunnings- en concessierechten overige delfstoffen verder geoptimaliseerd worden, waarbij de huidige tarieven gezien de precaire financiële situatie van de overheid geëvalueerd zullen worden. Exploratie en exploitatie mijnbouwrechthouders zullen aangeschreven worden voor het aanleveren van geologische data en het betalen van de verschuldigde mijnbouwrechten conform de voorgeschreven wetgeving.

De verwachte ontvangsten voor het dienstjaar 2025 zijn daarom geraamd op **SRD 2.000.000,00**.

Leningsopbrengsten**54112 - Wereldbank**

Deze lening heeft te maken met het beleidsmaatregel 0719 “Voorbereiding Mineralen Instituut”. Dit component is gericht op verbetering van het wettelijk, regelgevend en institutioneel kader voor de mijnbouw in Suriname. Het project donor is de Wereldbank en heeft een looptijd van 6 jaar. Het totaal bedrag dat getrokken kan worden is USD 23.000.000,00 en de looptijd hieraan gebonden is van 25 september 2019 tot en met 13 juni 2025.

De verwachte ontvangsten voor het dienstjaar 2025 zijn daarom geraamd op **SRD 44.820.000,00**.

Titel IV : Parastatalen**Toelichting:****GRASSALCO****1. Doel van de parastatale instelling****1.1. Visie**

De Surinaamse leider in het duurzaam ontwikkelen van mineralen en erts.

1.2 Missie

Het zelfstandig en/of in samenwerkingsverband exploreren en exploiteren van mineralen en erts in Suriname, m.u.v. koolwaterstoffen, teneinde de mijnbouwsector tot welvaart en welzijn van de totale natie te ontwikkelen.

Conform artikel 2 van de Statuten dient de maatschappij werkzaam te zijn op het terrein van mijnbouw, industrie, handel en transport en mag zij daartoe andere ondernemingen oprichten, verwerven en financieren, daarin deelnemen en de directie over voeren.

Conform de statuten dient Grassalco in het kader van haar normale bedrijfsuitoefening te streven naar een welvaartspositie op lange termijn en naar maximale werkgelegenheid, zulks ter:

- Behartiging van de directe belangen van een ieder die inkomsten ontvangt vanwege het bestaan en door de bloei van de vennootschap;
- Bevordering van de welvaart in Suriname en de ontwikkeling van West Suriname in het bijzonder.

1.3 Vennootschapsdoelstelling

Het beleid van de directie is gericht op maximalisatie van de “stakeholders value” door het initiëren van projecten die positieve cashflows genereren om de winstgevendheid op lange termijn te herstellen en te waarborgen.

2. Activiteiten en Plannen

In 2025 zal Grassalco als Driver of Diversification, haar visie verder tot uiting brengen middels strategische projecten waarbij de focus gericht is op:

1. Waarde toevoeging aan het product portfolio
2. Verbetering van de organisatie capaciteit
3. Versterking van de financiële robuustheid
4. Verbetering van de structuren en systemen
5. Stijging van waarde voor belanghebbenden

Mijnbouwprojecten

1. Steenslag

- Waste Rock Gross Rosebel / Steenslag Rosebel
- Worsteling Jacob Exploratie

2. Goud

- Goliath
- Maripaston

3. Overige aandachtsgebieden

- Natuursteen
- Zand
- Kaolien
- Goudopkoop /export

Reële potenties:

- Verbreden van de inkomstenbasis van het land en Grassalco onafhankelijk te maken van royalties en huurpenningen
- Risicospreiding
- Regionale en internationale markttoegang
- Synergie in de bouwsector
- Verruiming van product assortiment en portfolio
- Innovatie
- Opdoen van kennis en ervaring in de kaolienwinning en- markt
- Opbouwen van een duurzame identiteit als Staatsmijnbouwonderneming
- Plantvermeerdering te La Solitude
- Bauxiet ontginning en export

Directoraat Water

Titel I : OPERATIONELE UITGAVEN

Bedragen x SRD 1.000

Kosten categorie	Omschrijving	Realisatie 2023	Vermoedelijk beloop 2024	Raming 2025		Raming 2026	Raming 2027	Raming 2028
		<i>Uitgaven</i>	<i>Uitgaven</i>	<i>Verplichtingen</i>	<i>Uitgaven</i>	<i>Uitgaven</i>	<i>Uitgaven</i>	<i>Uitgaven</i>
Titel I	OPERATIONELE UITGAVEN	39.258	130.159	112.175	112.175	145.692	151.958	159.119
61	Lopende Uitgaven (Operationele)	39.160	127.750	110.175	110.175	143.145	149.285	156.313
610	Lonen en salarissen	7.134	22.750	31.000	31.000	40.966	43.013	45.164

611	Sociale premies	572	1.950	2.500	2.500	2.051	2.152	2.258
612	Gebruik van goederen en diensten	1.475	3.000	3.975	3.975	4.952	4.942	4.833
614	Subsidies	29.979	100.000	72.500	72.500	95.000	99.000	104.000
616	Sociale Uitkeringen	0	50	200	200	176	178	58
62	Kapitaal Uitgaven (investerings)	98	2.409	2.000	2.000	2.547	2.673	2.806
620	Inventaris	98	509	500	500	552	578	606
621	Transport middelen	0	1.900	1.500	1.500	1.995	2.095	2.200

Toelichting:**Lopende Uitgaven (Operationele)**

Het directoraat Water heeft voor de begroting 2025 een personeelsbestand van 163.

De formatie wordt onderscheiden in:

- 04 x dienende in functiegroep 3
- 83 x dienende in functiegroep 4
- 41 x dienende in functiegroep 5
- 15 x dienende in functiegroep 6
- 09 x dienende in functiegroep 7
- 04 x dienende in functiegroep 8
- 05 x dienende in functiegroep 9
- 01 x dienende in functiegroep OD
- 01 x dienende in functiegroep DIR

Het aantal personeelsleden bij deze dienst is 163

Naar geslacht verdelen we het in :

- 137 mannen
- 26 vrouwen

De verdeling van het personeel in lager, midden en hoger kader geeft het volgende beeld te zien:

Ongeveer 8 personeelsleden zullen vanwege het bereiken van de pensioengerechtigde leeftijd de dienst verlaten. Terwijl een instroom van hoofdzakelijk lager en midden kader wordt verwacht.

610 - Lonen en salarissen

De totale uitgaven voor lonen en salarissen voor het jaar 2025 zijn begroot voor **SRD 31.000.000,00**.

610 - Lonen en salarissen

Kosten categorie	Omschrijving	Raming
61001	Ambtelijk salaris	28.296.000
61002	Vakantietoelage	1.719.000
61003	Overwerk	700.000
61004	Bonussen en Gratificaties	93.000
61012	Detachering toelagen	20.000
61013	Functionele toelagen	20.000
61014	Persoonlijke toelagen	20.000
61016	Gezinstoelagen en Kinderbijslag	100.000
61017	Waarnemingstoelage	20.000
61023	Vervoersvergoeding	12.000
Totaal		31.000.000

611 - Sociale premies

De totale uitgaven voor sociale premies zijn begroot voor **SRD 2.500.000,00**.

611 - Sociale premies

Kosten categorie	Omschrijving	Raming
61101	Werkgeverslasten pensioenfonds	1.000.000
61102	Werkgeverslasten Staatsziekenfonds	1.500.000
Totaal		2.500.000

612 - Gebruik van goederen en diensten

Totaal is er in de begroting 2025 opgebracht voor het gebruik van goederen en diensten een bedrag van **SRD 3.975.000,00**.

612 - Gebruik van goederen en diensten

Kosten categorie	Omschrijving	Raming
61201	Kosten opleiding Binnenland, excl. Reis & Verblijf	98.000
61205	Deskundigen Binnenland	100.000
61208	Binnenlandse reiskosten	74.000
61209	Binnenlandse verblijfskosten	80.000
61210	Buitenlandse reiskosten	200.000
61211	Buitenlandse verblijfskosten	200.000
61215	Kantoormiddelen (papier, pennen etc.)	50.000
61216	Kopieer	20.000
61217	Drukwerk & grafisch materiaal	35.000
61221	Vergaderkosten	30.000
61222	Verbruiksgoederen (cartridge en diskettes)	200.000
61225	Datalijnen	3.000
61226	Advertenties en Bekendmakingen	70.000
61227	Radio en Tv programma's	60.000
61230	Overige kantoorkosten	25.000
61231	Overige kosten Automatisering	1.000
61234	Onderhoud van gebouwen en terreinen	60.000
61237	Onderhoud van openbare terreinen	2.000
61238	Telefoon uitgaven	25.000
61240	Water	47.000
61246	Verzekering	20.000
61247	Schoonmaak	35.000
61248	Gereedschappen en Apparatuur	125.000
61249	Werkkleding incl. schoeisel e.a.	425.000
61250	Bewaking	400.000
61251	Voeding	125.000
61253	Vrachtkosten en Porti	100.000
61263	Overige Algemene Kosten	840.000
61279	Medicijnen	25.000
61283	Huur van voertuigen	300.000
61284	Onderhoud en exploitatie dienstvoertuigen	200.000
Totaal		3.975.000

614 - Subsidies

De totale uitgaven voor de Subsidies bedraagt **SRD 72.500.000,00**.

614 - Subsidies

Kosten categorie	Omschrijving	Raming
61402	Subsidie water	72.500.000
Totaal		72.500.000

616 - Sociale Uitkeringen

Het totaal bedrag voor de Sociale uitkeringen is geraamd op **SRD 200.000,00**.

616 - Sociale Uitkeringen

Kosten categorie	Omschrijving	Raming
61611	Lig- en Verpleegkosten	50.000
61612	Poliklinische Kosten	150.000
Totaal		200.000

Kapitaal Uitgaven (investerings)**620 - Inventaris**

Het totaal bedrag voor inventaris is geschat op **SRD 500.000,00**.

620 - Inventaris

Kosten categorie	Omschrijving	Raming
62001	Kantoorinrichting	200.000
62004	Computers	250.000
62005	Printers	20.000
62006	Netwerken	15.000
62009	Technisch gereedschap	15.000
Totaal		500.000

621 - Transport middelen

Dit bedrag zal o.a. worden besteed aan:

Afdeling	Terreinwagens	Pick-ups	Bromfietsen	Overige transporten
Departementsleiding		1		
Algemene Zaken				
Totaal		1		

De totale uitgaven voor de transportmiddelen zijn geraamd op **SRD 1.500.000,00**.

621 - Transport middelen

Kosten categorie	Omschrijving	Raming
62104	Pickup's	1.500.000
Totaal		1.500.000

TITEL II : PROGRAMMA'S

Bedragen SRD 1.000

Kosten Categorie	Programma's	Realisatie 2023	Vermoedelijk beloop 2024	Raming 2025		Raming 2026	Raming 2027	Raming 2028
		<i>Uitgaven</i>	<i>Uitgaven</i>	<i>Verplichtingen</i>	<i>Uitgaven</i>	<i>Uitgaven</i>	<i>Uitgaven</i>	<i>Uitgaven</i>
TITEL II	PROGRAMMA'S	26.036	269.219	176.339	176.339	235.236	235.236	235.101
13	Wetgeving en Standaarden	136	150	150	150	150	150	15
1305	Institutionele voorziening en wetgeving watersector	136	150	150	150	150	150	15
21	Drinkwater voorziening	25.900	269.069	176.189	176.189	235.086	235.086	235.086
2101	Watervoorziening	16.148	50.000	45.119	45.119	60.159	60.159	60.159
2103	Waterleiding projecten kustgebied en binnenland	0	202.100	127.619	127.619	170.159	170.159	170.159
2106	Drinkwater productie centrum Commewijne (Investment Promotion)	9.752	16.575	2.826	2.826	3.768	3.768	3.768
2109	Integraal Waterbeheer	0	394	625	625	1.000	1.000	1.000

Toelichting : Programma's

1305 - Institutionele voorziening en wetgeving watersector

De voorbereidingen voor het opzetten van de waterautoriteit Suriname met het doel de ontwikkeling van een integraal watermanagement en beheersplan tezamen met zes andere ministeries, zijn in vergevorderd stadium. De relevante wetten voornamelijk bedoeld voor een verbeterde beheerstructuur van onze waterbronnen zijn:

- Het wetsontwerp "Toezicht Drinkwaterkwaliteit"(met Memorie van Toelichting);
- Het wetsontwerp "Grondwaterwet"(met Memorie van Toelichting);
- Het wetsontwerp "Grondwaterbeschermingsgebieden"(met Memorie van Toelichting).
- Het wetsontwerp "Waterautoriteit Suriname" (met Memorie van Toelichting)

Bedoelde wetten zijn reeds aangeboden voor behandeling in De Nationale Assemblée (DNA) en geëvalueerd zullen worden.

De opstart en exploitatie kosten van de waterautoriteit zijn in 2025 geraamd op **SRD 150.000,00**.

2101 - Watervoorziening

a) Deze maatregel heeft tot doel het uitbreiden van distributienetten, het opzetten van nieuwe waterleiding installaties, etc. met als uiteindelijk doel, een ieder van goed en gezond drinkwater te voorzien.

Maatregelen:

- Het boren en ontwikkelen van nieuwe bronnen.
- Uitbreiden van zuiveringsinstallaties en rein wateropslag.
- Aanschaffen van pompen en/of onderdelen.
- Aanschaf rein watertanks.
- Bouwen van platformen voor rein watertanks.
- Aankopen van P.V.C. buismaterialen en hulpstukken.
- Aankopen van stalenbuizen en hulpstukken.
- Verzwaren van de elektrische installaties.
- Aanleggen van distributienetten.
- Opzetten van waterleiding installaties.
- Leggen van transport en dienstleidingen.
- Aanschaffen van voertuigen.

De volgende projecten zullen als volgt worden uitgevoerd

Watervoorziening				
Nr.	Omschrijving	Project raming in SRD	Periode	
1	DRINKWATERVOORZIENINGSPROEKTEN		Begin	Eind
A	DONDERSKAMP/ WAYAMBO REVISEREN EN UPGRADEN DRINKWATERINSTALLATIE	13.000.000,00	Feb	Mei
B	ISA-PROJECT HET VERRICHTEN VAN DIVERSE FACILITERENDE WERKZAAMHEDEN I.V.M. HET ISA-PROJECT TE BIGISTON, DUWATRA, DANGOGO 1, DANGOGO 2, WANHATTI EN PINJEL	12.000.000,00	Mrt	Jul
C	LIGOLIO (BOVEN SURINAME) INWONERSTAL ± 200 ALGEHELE HERSTEL VAN BESTAANDE DRINKWATERZUIVERINGSINSTALLATIE	6.000.000,00	Mrt	Aug
D	MASSIAKIKI (BOVEN SURINAME) INWONERSTAL ± 428 UPGRADEN VAN BESTAANDE VOORZIENING	5.000.000,00	Apr	Aug
E	CORNELISKONDRE AANVULLENDE BEDRAG	3.500.000,00	Apr	Aug
F	GODO & SOLAN (BOVEN SURINAME) INWONERSTAL RESP. ± 581 OM 298 VERRUIMEN VAN DE BESTAANDE OPSLAG VOOR RIVIERWATER. INCL. HET BESTAANDE WATERLEIDINGNET	0,00	nvt	
G	COMMISSARISKONDRE (MATAWAI) INWONERSTAL ± 110 UPGRADEN VAN BESTAANDE VOORZIENING	0,00	nvt	
M	INFRA VOOR HET OPSTELLEN VAN DE DOOR DE BRAZILIAANSE OVERHEID AAN SURINAME GEDONEERDE DRINKWATERZUIVERINGEN VOOR DE DORPEN SOOKE (MAROWIJNE), KAAIMANSTON (PARA) EN NOG 3 DORPEN	0,00	nvt	
2	ALGEMEEN OPSTELLEN VAN HANDLEIDING & VOORSCHRIFTEN VOOR HET OPZETTEN VAN DRINKWATERZUIVERINGSINSTALLATIES IN HET BINNENLAND	3.200.000,00		
3	RESERVERING GELDMIDDELEN TEN BEHOEVE VAN ADDITIONELE BETALINGEN AAN AANNEMERS VOOR COMPENSATIE WEGENS KOERSVERLIEZEN OP PROJECTEN VAN 2023 EN 2024	2.419.000,00		
	TOTAAL	45.119.000,00		

b) In standhouden van de waterleidingbedrijven zodat de continuïteit van de drinkwater voorziening in de kustvlakte en het binnenland gegarandeerd is.

Maatregelen:

- Het servicen en repareren van diverse motoren.
- Het repareren van leidingwerken uitgevoerd in staal, ijzer en p.v.c.
- Het repareren en onderhouden van diverse stalen- en betonnen filters op de diverse waterleidingbedrijven en - systemen.
- Het aanschaffen van filtermateriaal, wearingparts zoals: kammen, kettingen, bushings, bearings, belts, vervangen/aanvullen van filter medium (grind, zand, schelpen).
- Het doen verrichten van las-, draai- en slijpwerken t.b.v. de diverse bedrijven en systemen.
- Het plegen van onderhouds- en reparatiewerken op de diverse distributienetten van de Dienst, reparatie van beluchtingen, rein watertanks en filters.
- Onderhoud van drinkwater installaties in het binnenland.
- Aankoop van diverse Elektra- en waterleiding materialen en hulpstukken, pompen.
- Vervangen van pompen.
- Verzwaren van distributienetten (vervangen van kleine afmetingen (Ø2") door grotere (Ø3" of Ø4"))

De aangekochte materialen en de te verrichten werkzaamheden zijn voor de diverse stations alsook de distributienetten bestemd. De aankoop van de materialen en het uitvoeren van diverse werkzaamheden moeten ervoor zorgen dat de continuïteit van de waterlevering naar de gemeenschap toe gegarandeerd is. De kosten voor deze maatregel zijn geraamd op **SRD 45.119.000,00**.

2103 - Waterleiding projecten kustgebied en binnenland

Dit project gaat over drinkwatervoorziening binnenland. Het project is gefinancierd met een lening die Staat heeft gesloten met de Belgische KBC-bank en wordt uitgevoerd door het Belgisch bedrijf, BOSAQ. Naast de lening heeft de Vlaamse overheid een grant gegeven aan Bosaq voor een uitberiding van het project. De volgende dorpen vallen onder dit project: Witagron, aan de Coppename rivier. Aan de Boven Suriname: Jaw Jaw, BofoKule, Solan, Godo, Granslee en Akisiamaw; Guns; Baikutu en Banafokonde; Aan de Tapanahoni: Goninikiikimofe, Benanu, Malobien Vandaki; Puketi, Mainsi.

Met uitzondering van Baikutu en Banafokonde, zijn de drinkwater projecten te Boven-Suriname en Witagron reeds opgeleverd. In oktober zal er gestart worden met de dorpen aan de Tapanahoni rivier. Als laatste zullen Baikutu en Banafokonde worden aangepakt. Het project zal in 2025 worden afgerond. In het dienstjaar 2025 zal er een bedrag van € 1.965.438,00 worden getrokken uit de lening voor BOSAQ bij de KBC Bank.

Voor verdere verbetering van de drinkwatervoorziening in het binnenland is er een grant afkomstig van de Belgische stichting G-STIC voor een bedrag van € 2.022.656,00.

De raming in 2025 voor dit programma is **SRD 127.619.000,00**

2106 - Drinkwater productie centrum Commewijne (Investment Promotion)

Op 26 januari 2016 is er een overeenkomst gesloten tussen het Ministerie van NH (NV SWM) en de Vlaamse Maatschappij voor watervoorziening inzake de realisatie van een drinkwater productiecentrum te Commewijne beter genoemd het Waterproductiecentrum Commewijne (WPC). Het oppervlakte water uit de Suriname rivier zal door de Belgische Watergroep behandeld worden.

De planning voor 2025 voor N.V. S.W.M. is gericht op:

- Onderhoud van de productie centrum en de training van manschap in huis voor het onderhoud en eventuele reparaties. (€ 165.000,00)

De totale raming in 2025 voor deze beleidsmaatregel is **SRD 2.826.000,00**.

2109 - Integraal Waterbeheer

Samen met andere stakeholders in de watersector wordt gezorgd voor het veiligstellen van de natuurlijke bronwater. Ook wordt bijgedragen aan het efficiënt gebruiken van water, waarbij zowel oppervlakte- als grondwater zoveel mogelijk opnieuw kan worden gebruikt. In samenwerking met Waternet Nederland zal in 2024 en 2025 een watermonitoringsproject worden uitgevoerd. In dit kader zullen veldbezoeken naar Boven-Suriname plaatsvinden. Daarnaast zal er een bewustwordingscampagne worden gestart over integraal waterbeheer, waarbij ook het binnenland wordt bezocht. Veldbezoeken in zowel de stad als het binnenland zullen worden uitgevoerd voor de monitoring. De financiële middelen zijn bestemd om onderzoek te doen gerelateerd aan oppervlakte- en grondwater.

De opstart en exploitatie kosten zijn in 2025 geraamd op **SRD 625.000,00**.

Tabel 2

Programma	Doel Programma	Gerealiseerd Beleid 2023	Verwachte Beleidsresultaten per eind 2024	Verwachte beleidsresultaten per eind 2025
Programma: Water				
Watervoorziening	Meer bewoners (huishoudens) voorzien van goed en gezond drinkwater.	rehabilitatie c.q. modificatie van drinkwater faciliteiten in de kustvlakte en het binnenland	rehabilitatie c.q. modificatie van drinkwater faciliteiten in de kustvlakte en het binnenland	Verbetering van de drinkwater voorziening
	De waterleidingbedrijven zodanig toe te rusten, zodat de diverse stations goed en gezond drinkwater kunnen distribueren in de verschillende dorpen in het binnenland.	Vervanging van oude leidingen en aankoop van materialen voor nieuwe aansluitingen	Vervanging van oude leidingen en aankoop van materialen voor nieuwe aansluitingen	Continuïteit van de waterlevering naar de gemeenschap toe. Optimale distributie drinkwatervoorziening. Optimale brandstof voorziening waterleidingstations en voertuigen.
		Instaleren van 3 waterzuiverings installaties incl. platvormen	Instaleren van 2 waterzuiverings installaties incl. platvormen	Instaleren van 2 waterzuiverings installaties incl. platvormen
				Concept waterwetten goed gekeurd. Implementatie stappenplan IWRM.
Watervoorziening projecten kustgebied en binnenland	Het project dat met donorfinanciering uitgevoerd zal worden moet ertoe leiden, dat het dure, gezuiverde water zonder al te grote verliezen bij de consument komt.	Verbetering van de drinkwater Voorziening. Project is afgerond.	Verbetering van de drinkwater Voorziening.	Verbetering van de drinkwater Voorziening.
Drinkwaterproductie centrum Commewijne	Om de drinkwatervoorziening van het District Commewijne te verbeteren	Grondaanschaf geregeld en project design afgerond. Ophogen en Funderen, Levering Leidingmaterialen, Leggen Leidingmaterialen en Betalen aan Watergroep.	Oplevering drinkwater productie centrum Commewijne	Betaling 1 jaar na voorlopige oplevering bij de definitieve oplevering. Begeleiding bij exploitatie gedurende 5 jaren.
			Aanvang werkzaamheden	Aanvang werkzaamheden

Titel III : Middelenbegroting

Bedragen x SRD 1.000

Kosten categorie	Omschrijving	Realisatie 2023	Vermoedelijk beloop 2024	Raming 2025	Raming 2026	Raming 2027	Raming 2028
Titel III	Ontvangsten	0	202.105	127.624	170.164	5	5
52	Schenkingen/ Donormiddelen	0	102.500	64.725	86.300	0	0
52212	Overige donaties	0	102.500	64.725	86.300	0	0
53	Niet Belasting Middelen	0	5	5	5	5	5
53103	Overheidswaterleidingbedrijven in de districten	0	5	5	5	5	5
54	Leningsopbrengsten	0	99.600	62.894	83.859	0	0
54110	Overige ontvangen leningen buitenland	0	99.600	62.894	83.859	0	0

Toelichting:**Schenken/ Donormiddelen****52212 - Overige donaties**

Deze donatie heeft te maken met een Grant die ontvangen zal worden van het Belgische Stichting G-STIC ten behoeve van drinkwatervoorziening voor het Binnenland.

Dat project is geraamd over het dienstjaar 2025 voor een bedrag van Euro 2.500.000,00 waarvan ontvangen zal worden een bedrag van **SRD 64.725.000,00**.

Niet Belasting Middelen**53103 - Overheidswaterleidingbedrijven in de districten**

Uitgaande van het aantal geregistreerde aansluitingen op de diverse distributienetten van de dienst, met uitzondering van de overgedragen gebieden Wanica-West en Nickerie – West, aan de N.V. S.W.M zal de raming ten behoeve van het dienstjaar 2025 met inachtneming van het huidig tarief, c.a. **SRD 5.000,00** moeten bedragen.

Leningsopbrengsten**54110 - Overige ontvangen leningen buitenland**

Deze lening heeft te maken met het project “drinkwatervoorziening voor Boven-Suriname”

Dat project is geraamd over het dienstjaar 2025 voor een bedrag van Euro 1.965.438,00 omgerekend tegen de Centrale bankkoers komt het op een bedrag van **SRD 62.894.000,00**.

Titel IV : Parastatalen**Toelichting:****Surinaamsche Waterleiding Maatschappij (S.W.M)****Doel van de parastatale instelling**

Volgens de Statuten van de naamloze vennootschap N.V. Surinaamsche Waterleiding Maatschappij (SWM) d.d. 03 april 1979 heeft de vennootschap ten doel:

- a. Het aanleggen en het exploiteren van waterleidingbedrijven in Suriname;
- b. Het aanleggen en onderhouden van installaties voor de distributie van water;
- c. Het bevorderen en het doen van onderzoekingen ter verzekering van de drinkwatervoorziening in Suriname;
- d. Het verrichten van alle handelingen welke met het voorgaande in de ruimste zin geacht kunnen worden in verband te staan, daaruit voortvloeien of daaraan bevorderlijk zijn;
- e. Voorts het deelnemen in of het samenwerken met of het voeren van de Directie over andere ondernemingen of instellingen met een gelijk of aanverwant doel.

Bijdrage aan de overheid

- a) Dividend: Indien er over het boekjaar 2025 winst gemaakt wordt, zullen verliezen van de afgelopen jaren gecompenseerd worden, alvorens over gegaan zal worden tot dividend uitkering.

- b) Royalties, rendement en opbrengsten: deze zaken zijn niet van toepassing op de S.W.M.

Bijdrage van de overheid

Om de watervoorziening in enkele overnamegebieden op een structurele wijze aan te pakken en te garanderen is aan de staat een lening gevraagd van SRD 48.594.132,00.

De aanvraag is door de toenmalige RvM goedgekeurd en voor dit bedrag is een missive d.d. 30 juli 2019 afgegeven. Deze missive is opgenomen als bijlage. De desbetreffende lening is echter nog niet verstrekt.

Geplande activiteiten

Voor de komende periode zijn de onderstaande activiteiten gepland t.w.:

- ☐ Onderhoud van het distributienetwerk;
- ☐ Vervangen van asbestcementbuizen;
- ☐ Onderhoud reinwaterkelders;
- ☐ Onderhoud zuiveringsinstallaties inclusief werktuigen;
- ☐ Onderhoud bronnen.

Dit noodzakelijk onderhoud moet gedaan worden om de drinkwatervoorziening zowel kwalitatief als kwantitatief te garanderen. Voor financiering van genoemde activiteiten, zal een lening bij de staat aangevraagd worden. De financiering wordt geschat op USD 6.500.000,00.

Toelichting

De S.W.M. heeft in 2022 en 2023 bij diverse tariefgroepen onder de kostprijs gefactureerd, waardoor er sprake is van objectsubsidie bij deze tariefgroepen. De subsidie bedraagt over 2022 SRD 310.717.309,00 en over 2023 SRD 386.862.311,00. De bijdrage van de tariefgroepen 40 en 41 (grondstofftarief en commerciële aansluitingen) aan de subsidie is over de jaren 2022 en 2023 totaal SRD 86.058.595,00. Dit komt doordat deze tariefgroepen kostprijsplus voor een m3 water betalen. Voor het jaar 2024 wordt de subsidie geschat op SRD 343.896.887,00. Voor een verdere toelichting op de subsidie 2022 en 2023, wordt verwezen naar de onderstaande tabellen.

Verleende Object subsidie periode januari t/m december 2023

Tar. Groep	Omschrijving	Facturatie o.b.v. tarieven 2023	Fact o.b.v. tarieven 2023	Verschil Srd
20	huisaansluitingen Erfkranen	20,276,022	62,415,142	(43,139,120)
30a	huisaansluitingen < 16m3	67,984,502	194,481,429	(126,496,927)
30b	huisaansluitingen >16m3	179,018,056	461,032,536	(282,284,479)
31	huisaansluitingen met zwembad	1,389,577	1,512,126	(122,549)
40	Grondstof tarief	54,504,429	26,545,624	27,958,805
41	Commerciële aansluitingen	149,286,253	94,479,591	54,806,662
42	Openbare aansluitingen	15,205,521	24,216,033	(9,010,512)
52	Ziekenhuizen en Sociale instellingen	9,903,767	15,023,161	(5,119,394)
60	Bouwkransen	18,057,060	21,511,859	(3,454,798)
	Totaal	515,625,188	902,487,500	(386,862,311)

Verleende Objectsubsidie periode januari t/m december 2022

Tar. Groep	Omschrijving	Facturatie o.b.v. tarieven 2022	Fact o.b.v. tarieven 2022	Verschil Srd
20	huisaansluitingen Erfkranen	10,669,525	38,864,168	(28,194,643)
30a	huisaansluitingen < 16m3	33,744,899	107,276,167	(73,531,706)
30b	huisaansluitingen >16m3	96,078,621	295,689,167	(199,610,546)
31	huisaansluitingen met zwembad	885,821	885,821	-
40	Grondstof tarief	14,830,695	13,918,512	912,183
41	Commerciële aansluitingen	58,651,333	56,270,388	2,380,945
42	Openbare aansluitingen	6,677,978	14,765,269	(8,087,291)
52	Ziekenhuizen en Sociale instellingen	4,904,742	9,490,994	(4,586,252)
60	Bouwkransen	14,144,991	14,144,991	-
	Totaal	240,588,604	551,305,914	(310,717,309)

Directoraat Energie**Titel I : OPERATIONELE UITGAVEN**

Bedragen x SRD 1.000

Kosten categorie	Omschrijving	Realisatie 2023	Vermoedelijk beloop 2024	Raming 2025		Raming 2026	Raming 2027	Raming 2028
		<i>Uitgaven</i>	<i>Uitgaven</i>	<i>Verplichtingen</i>	<i>Uitgaven</i>	<i>Uitgaven</i>	<i>Uitgaven</i>	<i>Uitgaven</i>
Titel I	OPERATIONELE UITGAVEN	12.226	77.895	74.900	74.900	77.559	80.666	84.012
61	<i>Lopende Uitgaven (Operationele)</i>	12.226	75.553	70.251	70.251	72.809	75.916	79.262
610	Lonen en salarissen	9.772	38.935	57.000	57.000	57.895	60.664	63.666
611	Sociale premies	778	3.068	4.500	4.500	3.548	3.728	3.914
612	Gebruik van goederen en diensten	1.655	3.500	7.801	7.801	6.240	6.396	6.553
614	Subsidies	0	30.000	800	800	5.000	5.000	5.000
616	Sociale Uitkeringen	21	50	150	150	126	128	129
62	<i>Kapitaal Uitgaven (investerings)</i>	0	2.342	4.649	4.649	4.750	4.750	4.750
620	Inventaris	0	100	1.000	1.000	1.000	1.000	1.000
621	Transport middelen	0	2.242	3.649	3.649	3.750	3.750	3.750

Toelichting:**Lopende Uitgaven (Operationele)**

Het directoraat Energie heeft voor de begroting 2025 een personeelsbestand van 321.

De formatie wordt onderscheiden in:

- 16 x dienende in functiegroep 3
- 187 x dienende in functiegroep 4
- 71 x dienende in functiegroep 5
- 26 x dienende in functiegroep 6
- 02 x dienende in functiegroep 7
- 11 x dienende in functiegroep 8
- 01 x dienende in functiegroep 9
- 01 x dienende in functiegroep 10
- 03 x dienende in functiegroep 11
- 02 x dienende in functiegroep OD
- 01 x dienende in functiegroep DIR

Het aantal personeelsleden bij deze dienst is 321

Naar geslacht verdelen we het in :

- 287 mannen
- 34 vrouwen

De verdeling van het personeel in lager, midden en hoger kader geeft het volgende beeld te zien:

Ongeveer 12 personeelsleden zullen vanwege het bereiken van de pensioengerechtigde leeftijd de dienst verlaten. Terwijl een instroom van hoofdzakelijk lager en midden kader wordt verwacht.

610 - Lonen en salarissen

De totale uitgaven voor lonen en salarissen voor het jaar 2025 zijn begroot voor **SRD 57.000.000,00**.

610 - Lonen en salarissen

Kosten categorie	Omschrijving	Raming
61001	Ambtelijk salaris	52.921.000
61002	Vakantietoeslag	3.072.000
61003	Overwerk	600.000
61004	Bonussen en Gratificaties	120.000
61012	Detachering toelagen	50.000
61014	Persoonlijke toelagen	16.000
61016	Gezinstoelagen en Kinderbijslag	120.000
61017	Waarnemingstoelage	20.000
61020	Telefoonvergoeding	1.000
61021	Representatievergoeding	15.000
61023	Vervoersvergoeding	15.000
61024	Overige vergoedingen	50.000
Totaal		57.000.000

611 - Sociale premies

De totale uitgaven voor sociale premies zijn begroot voor **SRD 4.500.000,00**.

611 - Sociale premies

Kosten categorie	Omschrijving	Raming
61101	Werkgeverslasten pensioenfonds	1.500.000
61102	Werkgeverslasten Staatsziekenfonds	3.000.000
Totaal		4.500.000

612 - Gebruik van goederen en diensten

Totaal is er in de begroting 2025 opgebracht voor het gebruik van goederen en diensten een bedrag van **SRD 7.801.000,00**.

612 - Gebruik van goederen en diensten

Kosten categorie	Omschrijving	Raming
61208	Binnenlandse reiskosten	252.000
61209	Binnenlandse verblijfskosten	709.000
61215	Kantoormiddelen (papier, pennen etc.)	130.000
61216	Kopieer	1.000
61217	Drukwerk & grafisch materiaal	2.000
61221	Vergaderkosten	23.000
61222	Verbruiksgoederen (cartridge en diskettes)	255.000
61226	Advertenties en Bekendmakingen	21.000
61231	Overige kosten Automatisering	7.000
61234	Onderhoud van gebouwen en terreinen	144.000
61236	Vuilnis en reinigingsdiensten	5.000
61240	Water	30.000

61241	Electriciteit	76.000
61246	Verzekering	6.000
61247	Schoonmaak	91.000
61248	Gereedschappen en Apparatuur	182.000
61250	Bewaking	1.003.000
61251	Voeding	525.000
61252	Contributie	1.959.000
61260	Onderscheidingen	5.000
61263	Overige Algemene Kosten	1.800.000
61279	Medicijnen	19.000
61284	Onderhoud en exploitatie dienstvoertuigen	494.000
61286	Overige transportkosten	62.000
Totaal		7.801.000

614 - Subsidies

Toelichting Subsidies

Ongeveer 149 dorpen in het binnenland worden voorzien worden van brandstof en smeermiddelen. Het goed is te vermelden dat vijf (5) dorpen voorzien zijn van 24 uur stroom. Per maand is er 157.000 liters diesel, 40.000 liters gasoline, 120 pails smeerolie, 101 karton nautilus en 4 vaten coolant nodig.

Specificatie Subsidies

149 dorpe.	Diesel / liter	Gasoline / liter	Smeerolie / pail	Nautilus / karton
Per maand	0	0	4	8
Per jaar	85.200	20.400	48	96
Gem.kostprijs SRD	40,00	40,00	4.450,00	3.400,00
Totaal in SRD	0,00	0,00	213.600,00	326.400,00
Degreasing fluid				0,00
Coolant				260.000,00
Hi temp Grease				0,00
Totaal uitgave op Jaarbasis				800.000,00

614 - Subsidies

Kosten categorie	Omschrijving	Raming
61401	Brandstof tbv Electrificatie	800.000
Totaal		800.000

616 - Sociale Uitkeringen

Het totaal bedrag voor de Sociale uitkeringen is geraamd op **SRD 150.000,00**.

616 - Sociale Uitkeringen

Kosten categorie	Omschrijving	Raming
61611	Lig- en Verpleegkosten	50.000
61612	Poliklinische Kosten	100.000
Totaal		150.000

Kapitaal Uitgaven (investeringen)**620 - Inventaris**

Het totaal bedrag voor inventaris is geschat op **SRD 1.000.000,00**.

620 - Inventaris

Kosten categorie	Omschrijving	Raming
62001	Kantoorinrichting	225.000
62004	Computers	525.000
62005	Printers	100.000
62006	Netwerken	150.000
Totaal		1.000.000

621 - Transport middelen

Dit bedrag zal o.a. worden besteed aan:

Afdeling	Auto's	Terreinwagens	Pick-ups	Bromfietsen	Vaartuigen
D.E.V.			4		2
Totaal			4		2

De totale uitgaven voor de transportmiddelen zijn geraamd op **SRD 3.649.000,00**.

621 - Transport middelen

Kosten categorie	Omschrijving	Raming
62104	Pickup's	2.899.000
62108	Vaartuigen	750.000
Totaal		3.649.000

TITEL II : PROGRAMMA'S
Bedragen SRD 1.000

Kosten Categorie	Programma's	Realisatie 2023	Vermoedelijk beloop 2024	Raming 2025		Raming 2026	Raming 2027	Raming 2028
		<i>Uitgaven</i>	<i>Uitgaven</i>	<i>Verplichtingen</i>	<i>Uitgaven</i>	<i>Uitgaven</i>	<i>Uitgaven</i>	<i>Uitgaven</i>
TITEL II	PROGRAMMA'S	67.240	703.936	573.531	573.531	484.225	476.100	476.100
13	Wetgeving en Standaarden	0	65.403	27.496	27.496	36.661	36.661	36.661
1306	Energie Autoriteit Suriname	0	65.403	27.496	27.496	36.661	36.661	36.661
22	Energie	65.765	634.533	543.035	543.035	443.564	435.439	435.439
2201	Energievoorziening	16.000	31.224	80.885	80.885	119.846	119.846	119.846
2202	Openbare straatverlichting	0	40.521	41.497	41.497	62.848	62.848	62.848

2205	Renewable Energy (Zonne-, Hydro- en Wind energie)	49.765	562.788	420.653	420.653	260.870	252.745	252.745
41	Subsidie en bijdragen	1.475	4.000	3.000	3.000	4.000	4.000	4.000
4113	Bijdrage aan Dienst Energievoorziening	1.475	4.000	3.000	3.000	4.000	4.000	4.000

Toelichting : Programma's

1306 - Energie Autoriteit Suriname

Met de aanneming en afkondiging van de Wet Energie Autoriteit Suriname en de Elektriciteitswet 2016, heeft de overheid de eerste stappen gezet in het proces van herstructurering van de energievoorziening sector. Het belang van betrouwbare energievoorziening wordt reeds in de Grondwet onderschreven. Energie, dus ook elektriciteit, is in de grondwet als een van de basisbehoeften genoemd ten aanzien waarvan de Staat omstandigheden behoort te scheppen waardoor optimale bevrediging kan worden verkregen. Als reactie op de economische problemen waarmee Suriname wordt geconfronteerd, dient de regering ook prioriteit te geven aan de herstructurering van de elektriciteitssector. In de Elektriciteitswet zijn drie doelstellingen vastgelegd om de prestaties en duurzaamheid in de sector te verbeteren.

Deze doelstellingen zijn:

- Verbetering van de beschikbaarheid van elektriciteit
- Zorgen voor de betaalbaarheid van de levering
- Verhogen van de milieukwaliteit

Om met name het tekort in inkomsten om de personeels- en operationele kosten te kunnen dekken worden de volgende drie maatregelen voorgesteld:

- Opvoeren van de dotatievoorziening van SRD 0,01 naar SRD 0,015 per KWh aangezien de stroomtarieven wel zijn aangepast maar niet de dotatie voorzien zelf. Ondanks de jaarlijkse inflatie van bijkans 65% zijn de inkomsten uit de stroomverkoop niet toegenomen, maar hetzelfde gebleven. Een verhoging met SRD 0,005 per KWh zal resulteren in extra inkomsten van SRD 6.695.000,00. Dit zal weliswaar aanpassing van artikel 4 lid 6 van het Staatsbesluit nr. 88 uit 2021 inhouden. Om een continue aanpassing van dit Staatsbesluit te voorkomen in situaties van hyperinflatie is het uiteraard raadzaam om over te stappen naar een percentage van 1% van het verbruikstarief per KWh boven 800 KWh.
- Op de begroting van de overheid zal in 2025 tenminste SRD 2 miljoen moeten worden opgebracht om conform artikel 9 lid 3 van de EAS-wet te kunnen voorzien in gedeeltelijke dekking van de exploitatiekosten van de EAS.
- De huurkosten van kantoorruimte welke voor 2025 zijn beraamd op SRD 1.353.000,00 overhevelen van de IDB-Lening, waarin deze voorziening ook al is opgenomen. Hierdoor wordt de EAS-begroting ontzien voor wat huisvestingskosten betreft.

De hierboven maatregelen zijn bedoeld om op korte termijn de ontstane situatie het hoofd te kunnen bieden. Echter moeten we ons ervan bewust zijn dat er structurele maatregelen nodig zijn om de financiële autonomie van de EAS voor de toekomst te garanderen.

Dit twee sporen beleid zal zich vooral vertalen in een duidelijke en transparante gefaseerde planning in 2025 waarbij het kan voorkomen dat twee fasen tegelijkertijd worden opgestart of kort na elkaar. Met betrekking tot de fasen zijn de volgende geïdentificeerd:

- Fase 1 - Elektriciteit Sector Plan (ESP) implementatie
- Fase 2 - Effectuering kritische randvoorwaarden voor werking EAS en wetgeving
- Fase 3 - Ontwikkeling en implementatie van de Energie Sector Database

EAS inkomsten overzicht

No.	Omschrijving	Bedrag in SRD	Percentage
1.	IDB - Lening SU-L1055	5.911.000,00	21.5%
2.	Dotatievoorziening uit het elektriciteitsstarief	20.085.000,00	73.0%
3.	Overheidsbijdrage	1.500.000,00	5.5%
4.	Overige inkomsten	0,00	0%
	Totaal	27.496.000,00	100%

De additionele operationele kosten van EAS en de kosten voor het opstellen van het ESP voor 2025 zijn geraamd op **SRD 27.496.000,00**.

2201 - Energievoorziening**Doel:**

Het opzetten en reviseren van de elektrische centrales en de distributienetten middels vervanging van het bestaande aluminium distributienet door amka kabel, die minder storingen op het net veroorzaakt en beter bestand is tegen blikseminslag. Verder zullen de distributienetten van de dorpen die niet ver van elkaar liggen gekoppeld worden om de efficiëntie te verbeteren. In het kader van het zonne-energie project met India is het upgraden van de bestaande elektrische centrales een dringende vereiste.

Maatregelen:

1. Aankoop van kabel c.q. lijnmateriaal voor de bouw van koppelnetten.
2. Aankoop van dieselaggregaten
3. Aankoop van opvoertransformatoren.

De hierna volgende projecten zullen vanwege het decentralisatieproces als volgt worden uitgevoerd:

District Sipaliwini	Omschrijving Project	Doel	Uitvoeringsperiode	Raming
Mopikondre, Pakira kondre, Bigiston, Lensedede, Pulugudu, Pinatjami, Lantiwee, Maloko kondre, Gakaba	Vervanging en uitbreiding van het bestaande aluminium distributie-net door amka kabel die minder storingen op het net veroorzaakt en beter bestand is tegen bliksem inslag	Clustering van de dorpen en reviseren op het net	De uitvoering zal in het jaar 2025 plaatsvinden (januari t/m december)	70.885.000,00
				70.885.000,00

Het bedrag voor component A is geraamd op SRD 70.885.000,00.

Deze beleidsmaatregel dekt verder nog de volgende activiteiten:

A. Het vervangen en het in stand houden van elektrische centrales van 135 dorpen in het binnenland, het geen ontwikkeling en economische groei teweeg brengt.

1. Aankoop van servicemateriaal zoals: lucht, smeerolie- en dieselfilters
2. Aanschaffen van chargers, hulpwerktuigen etc.
3. Aanschaffen van lijnmateriaal en de benodigde onderdelen voor preventief en curatief onderhoud.
4. Aankoop van radiator, brandstofpomp, waterpomp, smeeroliepomp, opvoerpomp, turbo, injector, fan belt en machinekop

Het bedrag voor component B is geraamd op SRD 10.000.000,00.

De totale kosten voor deze beleidsmaatregel zijn in het dienstjaar 2025 geraamd op **SRD 80.885.000,00**.

2202 - Openbare straatverlichting

Doel: Het verlichten van de straten en of wegen van de woonwijken in Paramaribo en omgeving, de districten en het binnenland in verband met het verminderen van de criminaliteit.

In 2020 is reeds gestart met het aanschaffen en plaatsen van 2500 straatlampen. In 2025 zullen de volgende maatregelen worden getroffen:

- Het aanschaffen van straatverlichting armaturen.
- Het onderhouden van de reeds bestaande verlichtingspunten.
- Het voorzien van straatverlichting in nieuwe woonwijken.
- Het illumineren van de diverse locaties van de overheid op hoogtijdagen in de stad, districten en het binnenland.
- Stroomverbruik straatverlichting Suriname

Locatie	Aantal Hoeveelheid	Omschrijving	Bedrag in SRD
D.E.V.		Technische Gereedschappen	13.752.000,00
Binnenland	3000	LED armateuren 100W	12.345.000,00
Paramaribo	910	LED armateuren 100W	4.545.000,00
Randdistricten	1052	LED armateuren 100W	5.254.000,00
	4726	Brackets	5.601.000,00
		Totaal	41.497.000,00

De totale kosten voor deze beleidsmaatregel zijn in het dienstjaar 2025 geraamd op **SRD 41.497.000,00**.

2205 - Renewable Energy (Zonne-, Hydro- en Wind energie)

Deze beleidsmaatregel is gericht op het uitvoeren van activiteiten ter ontwikkeling en benutting van hernieuwbare energiebronnen. Met deze energiebronnen zal in het bijzonder het Binnenland van elektriciteit worden voorzien.

Het beleid van het ministerie is erop gericht om de stroomvoorziening aan de alle dorpe in het binnenland te voorzien van 1x24u hernieuwbare energie. 50 dorpen in de districten Marowijne-Oost, Brokopondo en

Sipaliwini structureel op te lossen en deze van 1x24u stroom te voorzien door het uitvoeren van het Micro-grid project met Sinohydro Corporation Limited. De uitvoering van dit project moet resulteren in een structurele oplossing voor de brandstofvoorziening aan de dorpen.

Er zullen werkzaamheden worden uitgevoerd voor het garanderen van de stroomvoorziening in de dorpen Guyaba en Pikien Slee. In Guyaba zal er in 2025 worden gecontinueerd met de ver-huizing van de powerplant en operationeel maken ervan. De Powerplant in Pikienslee zal worden uitgebreid om alle bewoners van energie te kunnen voorzien.

Omschrijving	Lening / Grant	Overheidsbijdrage
Lening IDB financiering Bio-Sweet Project Zuid Suriname	306.094.000,00	10.000.000,00
CDF (lening tbv Power China)	51.424.000,00	5.000.000,00
Power China (Sinohydro Corporation Ltd.) Overheid	0,00	10.000.000,00
Verplaatsen Solar plant Guyaba en operationaliseren Pikien Slee (Overheid)	0,00	38.135.000,00
Sub totalen	357.518.000,00	63.135.000,00
Totaal		420.653.000,00

Het totaal bedrag voor deze maatregel is geraamd op **SRD 420.653.000,00**.

4113 - Bijdrage aan Dienst Energievoorziening

De Regering streeft ernaar om te garanderen de toegang tot elektrificatie aan de totale bevolking. Voor het monitoren en het betaalbaar stellen van elektriciteit voor de bewoners in het binnenland, zal er een upgradering plaatsvinden van de Dienst Elektrificatie Voorziening (D.E.V.). Deze upgradering omvat o.m. Institutionele versterking voor het dekken van de operationele kosten van de dienst. Voorts zal er een elektronische monitoring en communicatiesysteem worden opgezet, waarbij internetverbinding nodig zal zijn voor de monitoring van onze centrales en telefoon toestellen voor de dienstverlening.

Het totaal geraamd bedrag voor deze maatregel is **SRD 3.000.000,00**.

Tabel 2

Programma	Doel Programma	Gerealiseerd Beleid 2023	Verwachte Beleidsresultaten per eind 2024	Verwachte beleidsresultaten per eind 2025
Programma: Energie				
Energie- voorziening	Uitbreiding van het distributienet	DEV heeft het voornemen om het zonnepaneel project in samenwerking met Power China in de 1ste fase uit te voeren in 2 geselecteerde dorpen in Boven-Suriname nl. Guyaba en Pikinslee. Alsook herstel van het Electriche Netwerk en reparatie van de machines in de dorpen waar DEV een centrale heeft.	1. Dit jaar denkt men het volgende te realiseren : - Het slopen en uitbreiden van het distributie-net te Dangogo, Futunukaba, Semoisie, Corneliskondre, Asidonhopo, Duwatra en Ping Ping. - Solar Projecten in de dorpen Galibi, Drietabiki en Godo Olo. 2. DEV heeft het voornemen om het zonnepaneel project in samenwerking met India in de 1ste fase uit te voeren in 50 geselecteerde dorpen in Boven Marowijne en de regio Coppename. Alsook herstel van het Electriche Netwerk en reparatie van de machines in de	Het slopen en uitbreiden van de dorpen t.w.: 1. Futuna, Botopasi, Dan, Kambaloea, Manlobi, Massiakreek, Dawme, Heikununu, Toemaipa, Padalafanti, Semoisie en Granslee 2. Solar Projecten : Botopasi en Kajana 2. Solar Projecten : Twee met Powerchina in de dorpen Gengeston tot en met New Aurora
	Het vervangen en het in stand houden van elektrische centrales van 128 dorpen in het binnenland, het geen ontwikkeling en economische groei teweeg brengt.	Renovatie / herbouwen t.b.v.de centrales in de dorpen Dangogo, Futunakaba, Semoisie, Corneliskondre, Asidonhopo, Duwatra, Ping Ping, Godo, Stoelmanseiland	Renovatie/herbouwen t.b.v.de centrales in de dorpen Poeketi	Renovatie/herbouwen t.b.v. de centrales in de dorpen Futuna, Botopasi, Dan, Kambaloea, Manlobi, Massiakreek, Dawme, Heikununu, Toemaipa, Padalafanti, Semoisie, Granslee, Botopasi kajana
Openbare straatverlichting	Het reviseren van de schakelborden.	Implementatie plaatsing Cobra headlampen t.b.v. straatverlichting in het binnenland + kustgebied	Elektrificeren van diverse locaties en	Elektrificeren van diverse locaties en
		Het uitbreiden van straatlampen in het binnenland en in Paramaribo	Illumineren van diverse objecten + Het uitbreiden van straatlampen in het binnenland en in Paramaribo	Illumineren van diverse objecten + Het uitbreiden van straatlampen in het binnenland en in Paramaribo
Elektrische centrales Binnenland	Het vervangen en het in stand houden van elektrische centrales van 128 dorpen in het binnenland, het geen ontwikkeling en economische groei teweeg brengt.	Revisie van schakelborden in diverse dorpen in het binnenland	aanschaf servicemateriaal zoals: lucht- , smeerolie- en dieselfilters, lijnmateriaal en de benodigde onderdelen voor preventief en curatief onderhoud	
		Regulier services van de lichtaggregaten		
Renewable Energy (Zonne-, Hydro -, en Wind energie	Concentratie op uitvoeren van projecten die betrekking hebben op hernieuwbare energie bronnen in het binnenland gefinancierd door IDB en de overheid	Geen realisatie projecten.	Uitvoering van zonne-energie project te Godo olo en plaatsen van 6 windmasten	Opzetten van tenminste twee zonne energie installaties in het Binnenland. Samenstellen Windmap
				Energie profiel dorpen en productie wind- energie- kaart

Titel III : Middelenbegroting

Bedragen x SRD 1.000

Kosten categorie	Omschrijving	Realisatie 2023	Vermoedelijk beloop 2024	Raming 2025	Raming 2026	Raming 2027	Raming 2028
Titel III	Ontvangsten	890	5.108.552	4.302.399	4.130.236	4.122.111	4.038.970
52	Schenkingen/ Donormiddelen	0	9.120	0	0	0	0
52200	Inter American Development Bank donatie	0	9.120	0	0	0	0
53	Niet Belasting Middelen	890	4.613.279	3.938.970	3.938.970	3.938.970	3.938.970
53014	Dividend	0	4.598.000	3.918.000	3.918.000	3.918.000	3.918.000
53100	Verhuur van Landsgebouwen en toebehoren	890	1.026	882	882	882	882
53104	Overheidselecticiteitsbedrijven in de districten	0	3	3	3	3	3
53179	Dotatievoorziening elektriciteitstarief	0	14.250	20.085	20.085	20.085	20.085
54	Leningsopbrengsten	0	486.153	363.429	191.266	183.141	100.000
54002	India ontvangen leningen	0	57.000	0	0	0	0
54101	Inter American Development Bank ontvangen leningen	0	49.153	312.005	122.701	114.576	100.000
54110	Overige ontvangen leningen buitenland	0	380.000	51.424	68.565	68.565	0

Toelichting:

Niet Belasting Middelen

53014 - Dividend

De bijdrage aan de Overheidsbegroting 2025 wordt geschat op ca. US\$ 333 miljoen, hoofdzakelijk bestaande uit US\$ 201 miljoen aan belastingen (Inclusief loon-, BTW en verbruiksbelasting), US\$ 120 miljoen aan dividend en US\$ 12 miljoen Royalties uit goudparticipaties. Dit bij een gemiddelde referentie prijs van US\$ 69.60 per barrel voor NYH 1.0% Sulphur en een gemiddelde goudprijs van US\$ 1.900,00 per Toz.

De verwachte ontvangsten zijn geraamd op **SRD 3.918.000.000,00**.

53100 - Verhuur van Landsgebouwen en toebehoren

Hieronder vallen de ontvangsten voor het verhuren van een loods van Dienst Elektrificatie Voorziening aan de pindakaas fabriek. De huur per maand bedraagt USD 2.250,00.

De raming voor het dienstjaar 2025 bedraagt **SRD 882.000,00**.

53104 - Overheidselecticiteitsbedrijven in de districten

Hieronder worden de ontvangsten van leges en bestekken opgenomen.

De raming voor het dienstjaar 2025 bedraagt **SRD 3.000,00**.

53179 - Dotatievoorziening elektriciteitsstarief

Dotatievoorziening conform artikel 4 lid 6 van het Staatsbesluit van 12 juli 2021, ter uitvoering van de artikelen 17, 18 en 20 van de Elektriciteitswet 2016 (SB 2016 no. 42) voor dekking van de kosten voor beheer en regulering, zijnde een bedrag van SRD 0,015 per kilowattuur in rekening te brengen aan afnemers geleverde elektriciteit.

De raming voor het dienstjaar 2025 bedraagt **SRD 20.085.000,00**.

54101 - Inter American Development Bank ontvangen leningen

De IDB-Lening met code SU-L1055 getiteld 'Consolidating a Sustainable Energysector', waarvan een totaal bedrag van USD 2 miljoen is gereserveerd voor de opstart en operationalisering van de EAS. Het bedrag dat uit deze lening getrokken zal worden voor het dienstjaar 2025 is begroot op USD 184.719,00 omgerekend op **SRD 5.911.000,00**.

IDB Lening Bio-Sweet project (Programma Renewable Energie)

Het Ministerie van Natuurlijke Hulpbronnen als verantwoordelijke voor de energie- en watervoorziening in Suriname, is in het proces een lening van USD 25.000.000,00 veilig te stellen bij de IDB voor het financieren van haar Bio-Sweet project. De middelen uit deze fonds zullen gebruikt worden om het Bio-Sweet project te financieren, waarbij 10 Inheemse dorpen in Zuid Suriname zullen worden voorzien van 1x24u drinkwater, energie, telecommunicatie en zullen er bio-economische activiteiten worden ondersteund.

Het bedrag dat uit deze lening getrokken zal worden voor het dienstjaar 2025 is begroot op USD 9.565.438,00 omgerekend op **SRD 306.094.000,00**.

54110 - Overige ontvangen leningen buitenland

Het Ministerie van Natuurlijke Hulpbronnen als verantwoordelijke voor de energievoorziening in Suriname, zal via het CARICOM Development Fund (CDF) een lening van USD 10.000.000, - ontvangen, voor het uitvoeren van het zonne-energie project, Phase II Suriname Villages Micro-Grid Solar. Deze middelen zullen gebruikt worden om betalingen te doen aan Sinohydro Corporation Limited [Power China], die eerder genoemd project uitvoert.

Het bedrag dat uit deze lening getrokken zal worden voor het dienstjaar 2025 is begroot op **SRD 51.424.000,00**.

Titel IV : Parastatalen**Toelichting:****STAATSOLIE MAATSCHAPPIJ SURINAME, Werkprogramma 2025.**

Staatsolie's strategie 2023-2026

Staatsolie streeft in de periode tot en met 2026 verschillende strategische doelen na binnen 4 pijlers en wel als volgt:

Onshore Onze primaire focus gaat uit naar het veiligstellen van onze oliereserves en garanderen van een constante productie van minimaal 6 miljoen barrels per jaar, d.m.v. exploratie programma's en enhanced oil recovery methodieken. Er wordt een kosten efficiëntie programma uitgevoerd om de 'lower for longer' olieprijs succesvol te kunnen doorkomen.

Offshore In Offshore maakt Staatsolie zich sterk voor het attractief maken van open gebieden d.m.v. additioneel onderzoek. Het Offshore Directoraat (OD) focust zich, samen met Staatsolie Hydrocarbon Institute N.V. (SHI), op de evaluatie van de offshore projecten en Staatsolie's deelname in de ontwikkeling van deze. Verder is er een focus op capaciteitsontwikkeling van onze werknemers en de economische haalbaarheid van een eventuele gas ontwikkeling. In het shallow offshore gebied heeft Staatsolie als doel meer Joint Ventures aan te gaan middels het onder contract brengen van blokken.

Downstream In de Downstream, zal de focus zijn op aspecten gerelateerd aan het verder ont-wikkelen naar een wereldklasse organisatie, efficiëntie verbeteringen en het zoeken naar part-ners voor duurzame energie projecten, met een voorkeur voor Solar in de nabije toekomst. Bij de Raffinaderij zal de focus zijn om de efficiëntie en duurzaamheid op lange termijn te garan-deren en de carbon footprint te verkleinen. De marketing asset zal zich richten op het succesvol omgaan met markt fluctuaties en benutten van kansen ter bevordering van groei.

Duurzaamheidsstrategie Staatsolie's focus is ook gericht op ESG (Environmental, Social, & Governance) doelstellingen en zal dit verder uitbreiden door zijn lange termijn visie t.a.v. emis-sie reductie vast te stellen en een dienovereenkomstig programma uit te zetten. Ook zal de or-ganisatie in het algemeen 2 processen en structuren optimaliseren om zo een fit for purpose or-ganisatie te zijn voor de toekomst. Om de bovengenoemde strategie te kunnen uitvoeren is het werkprogramma 2025 als volgt vastgesteld.

Productie & Exploratie activiteiten Onshore en Offshore

Onshore

De focus van de Upstream Onshore is, naast het garanderen van een productievolume en het aanvullen van de oliereserves, gericht op het verhogen van efficiency van de productieproces-sen en te allen tijde het garanderen van een veilige werkomgeving.

Om dit te bewerkstelligen zal het werkprogramma van 2025 bestaan uit de volgende onderde-len:

➤ Uitbreiden en upgraden van productiefaciliteiten en uitvoeren van onderhoudsprogramma

☐ Het uitbreiden en upgraden van productiefaciliteiten van TA-58 & Jossiekreek.

☐ Het uitbreiden van Electra faciliteiten die gepaard gaat met de uitbreiding van de pro-ductiefaciliteiten.

☐ Het gefaseerd uitvoeren van het groot onderhoudsprogramma van de productiefacilitei-ten (o.a. vervanging van tanken en pijpleidingen).

➤ Aanvullen van oliereserves

☐ Het uitvoeren van het appraisal Drilling programma.

☐ Het verder uittesten van andere Enhanced Oil Recovery (EOR) technieken zoals het Cyclic Steam Stimulation pilotproject.

☐ Het uitvoeren van het exploratieprogramma in het Coronie. Uitkiik en Weg naar Zee gebied.

➤ Efficiëntie programma's: Het uitvoeren van een aantal studies en projecten die moeten resulteren in kostenbesparing zoals:

☐ Continueren van het automatiseringsproject t.b.v. monitoring van productiebronnen, als onderdeel van het Smart field project. Het elimineren van barge transportkosten voor de productie van het Calcutta olieveld.

☐ Het omzetten van dieselmotoren naar gasmotoren.

☐ Het reduceren van chemicaliën.

☐ Het verder ontwikkelen van de competenties van personeel.

☐ Uitvoering van Supply chain management initiatieven om de inkoop en transport pro-cessen efficiënter en effectiever te doen verlopen.

Offshore

Momenteel monitort Staatsolie 13 Production Sharing Contracts (PSC's), waarvan 9 betrek-king hebben op de Deepwater Offshore en 4 (Joint Ventures) op de Shallow Offshore. Uit de Demerara Bidround zijn het afgelopen jaar de blokken 63, 64, en 65 in de Deepwater Offshore 3 onder PSC's gebracht. Middels deze PSC's worden de exploratieactiviteiten van de Interna-tional Oil Companies (IOC's) uitgevoerd.

Deepwater Offshore Met de recente commerciële ontdekkingen in de Deepwater Offshore zal de focus van Staatsolie gericht zijn op de monito-ring van de appraisal activiteiten, waarbij de aangeboden programma's op de technische en strategische inhoud worden geëvalueerd. Op basis van de resultaten van deze programma's zal Staatsolie bepalen met welk belang (tot 20%) zij in de toekomst zal participeren als joint venture partner tijdens de commerciële fase. Dit geldt ook voor toekomstige ontdekkingen in de-zelfde en aangrenzende blokken waar het komend jaar ook exploratieboringen uitgevoerd zullen worden. Via de appraisal boringen die in voorgaande jaren hebben plaatsgevonden, hebben Total Energies en APA Corporation vastgesteld hoe groot de mogelijke reserves zijn met als doel de grootte van het commercieel veld vast te stellen. De focus in 2024 in Block 58 is gericht op het finaliseren van het Field Development Plan (FDP), het aanbieden hiervan aan Staatsolie ter goedkeuring, en het nemen van de Final Investment Decision (FID). Gedurende deze hele fase blijft Staatsolie het technisch en financieel proces van de Offshore Operators kritisch volgen, zodat voor Suriname een optimaal resultaat wordt behaald uit de investeringen in deze strategische natuurlijke hulpbronnen. Staatsolie doet dat vanuit haar regulator's rol die ze heeft op basis van de huidige wet- en regelgeving. Daarnaast kan Staatsolie vanaf het moment dat er een commercieel veld is vastgesteld in Block 58, voor maximaal 20% meedoen als contractor partij. Staatsolie neemt dat besluit als geïntegreerd energiebedrijf. Naast de appraisal activiteiten in Block 58 zijn de andere internationale oliebedrijven druk bezig met exploratieactiviteiten in de verschillende PSC blokken. Petronas en haar partners zullen gedurende 2024 tenminste één exploratie put boren in Block 52. Mocht deze exploratieput succesvol zijn, wordt een tweede later in het jaar overwogen. Daarnaast wordt er dit jaar een appraisal put geboord om de Sloanea-1 discovery verder af te bakenen. Mogelijk leidt dit uiteindelijk tot de ontwikkeling van dit non-associated gasveld middels Floating Liquified Natural Gas (FLNG), hetgeen een primeur voor de regio zou betekenen. In de overige PSC-blokken is men druk bezig met studies en evaluaties. Ook worden over de open acreage gebieden in het noorden en het oosten van het bekken, geologische studies verricht om inzichtelijk te maken wat de prospectiviteit is van de gebieden en wat de beste wijze is om de gebieden aantrekkelijk te maken voor het verrichten van Petroleum activiteiten door derden. Eén van de activiteiten in het noorden van het bekken is het uitvoeren van de Multi Client Geochem Piston Coring programma waarbij er monsters uit de zeebodem worden getrokken zoekende naar olie indicaties over een gebied van 66.000 km²

Shallow Offshore

De vier PSC's die Staatsolie in de Shallow Offshore monitort zijn allemaal Joint Venture (JV) blokken, waarbij Staatsolie tussen de 20-40% deelneemt middels haar dochteronderneming Paradise Oil Company (POC). Doordat in 2022 Multi-Client seismische data was vergaard, is het exploratie proces snel verlopen en worden nu plannen gemaakt om reeds in 2025 exploratie putten in de JV blokken te boren. 4 Op basis van in voorgaande jaren vergaarde seismische data en belangrijke basin- en subregionale studies, is een tweede Bid Round over een groot deel van het Shallow Offshore gebied in 2024 gaande. Deze is verdeeld in 11 blokken. Inmiddels hebben 16 bedrijven zich geregistreerd. Eind mei moet het duidelijk zijn wie een daadwerkelijk bod heeft uitgebracht en op welke blokken.

Downstream

Productie en Verkoop

Het werkprogramma van de raffinaderij voor 2025 zal zich richten op het op veilige, betrouwbare en meest economische wijze realiseren van de diesel en gasoline productie, middels een optimale verwerking van de ontvangen ruwe olie van de Upstream. De volgende focus gebieden fungeren hierbij als leidraad:

Zero harm

- ☐ Door middel van continue aandacht voor de Staatsolie Life Saving Rules en Process Safety Management zorgdragen voor een veilige werkomgeving zonder persoonlijke ongevallen.
- ☐ Het monitoren van de carbon footprint en het identificeren van initiatieven om deze waar mogelijk te reduceren middels energie efficiëntie maatregelen.

- ☐ Verdere implementatie van milieuprogramma's en SDG plannen om de belasting van het milieu te minimaliseren

Operational Excellence

- ☐ Optimalisatie van de bedrijfsresultaten door de productie van de gasoline, diesel en Fuel Oil te maximaliseren en de productiekosten te bewaken.
- ☐ Het verhogen van de leverbetrouwbaarheid met als doel een uptime boven de 97%.
- ☐ Automatiseren van de management rapportages om de prestaties duidelijk inzichtelijk te maken en daarop te kunnen bijsturen.
- ☐ Het verder automatiseren van de bedrijfsvoering, waar mogelijk ondersteunt door Artificial Intelligence (AI)

Personeel

- ☐ Het werven en ontwikkelen middels intensieve trainingsprogramma's van nieuwe medewerkers.
- ☐ Zorgdragen voor de juiste HRM instrumenten & programma's voor carrière- en ontwikkelingsmogelijkheden.
- ☐ Het verhogen van de personeelsbetrokkenheid ter stimulering van de retentie

Marketing Asset

De marketing Asset zal zich in 2025 richten op de volgende initiatieven om EBITDA te maximaliseren:

- ☐ Maximalisatie van nettomarge
- ☐ Het vereenvoudigen van de processen om zodoende de efficiëntie van de Marketing Asset (S4S) te vergroten.
- ☐ HSE-gedreven verbeteringsprojecten
- ☐ Uitvoering van de uitbesteding van de barge operaties
- ☐ Het ontwikkelen van het personeel volgens HRD-plan voor organisatorische uitmuntendheid
- ☐ Verbetering van rapportage en controles

De Kapitaalinvesteringen zullen gericht zijn op:

- ☐ Lange termijn offshore brandstofleveringsprojecten
- ☐ Kosten efficiëntie en verbeteringsprojecten

Power & Sustainable Energy

Het werkprogramma van 2025 zal zich met name richten op het maximaliseren van Hydro energie, het ontwikkelen en uitvoeren van duurzame energieprojecten mogelijk in samenwerking met onze buurlanden en het verder verkennen van business cases voor offshore gas toepassingen.

Ook zal er gewerkt worden aan het ontwikkelen van een strategie voor de Staatsolie lange termijn koolstof reductie. Daarnaast zullen de activiteiten in het kader van "de ontwikkeling van lokale meerwaarde (local content)" worden voortgezet. Verder zal de ESG-focus samenhangen met het duurzaamheidsraamwerk van Staatsolie en zullen sociale investeringen voldoen aan onze Corporate Social Investment (CSI) Beleid. Voor verdere verbeteringen op het vlak van milieumonitoring zullen her-evaluaties van de Milieu- en Sociale Effectenstudies (ESIA's) plaatsvinden. Vervolgens zullen er diverse investeringsprojecten worden uitgevoerd in het kader van optimalisaties, modernisering en automatisering bij de Thermische & Hydro operaties van SPCS. Het voorgaande willen we realiseren door ons personeel te blijven ontwikkelen en een aangename werkomgeving te bieden. Belangrijke focusgebieden voor 2025 zijn:

Gezondheid, Veiligheid, Milieu en gemeenschap (HSE&C)

- ☐ Voldoen aan het duurzaamheidsraamwerk van Staatsolie
- ☐ Uitvoeren van een oefening (drill) van intensief spuien vanuit de Afobakadam samen met stakeholders
- ☐ Verder verbeteren van communicatie met de lokale gemeenschappen en uitvoeren van duurzame sociale investeringen met een gemeenschapskarakter

- ☐ Her-evaluatie van Milieu- en Sociale Effectenstudies (ESIA's) en opvolging van resul-terende acties
- ☐ In samenspraak met de overheid het beter ordenen van activiteiten door derden in de Afobaka bufferzone ter bewaking van Dam integriteit en veiligheid

Operational Excellence

- ☐ Maximale inzetbaarheid van onze thermische centrale door het implementeren van 'Operational & Reliability Excellence'
- ☐ Vaststellen van de technische levensduur van kritische assets en gerelateerde onderde-len
- ☐ Uitvoeren van externe in-depth audits van operations en maintenance protocollen en praktijken
- ☐ Fase 1 implementatie van het 5S-programma voor een meer geordende werkomgeving
- ☐ Het optimaal gebruikmaken van lokaal ondernemerschap in Brokopondo in samenwer-king met de overige grote ondernemers en NGO's in het district
- ☐ Het verder automatiseren van Dam veiligheidsmeetinstrumenten

Investeringsprogramma's

- ☐ Uitvoeren van een Afobaka moderniseringsprogramma
- ☐ Uitvoeren van de grote onderhoudsbeurt op de Hydro unit #5 en de conversie naar een Kaplan type turbine
- ☐ Uitvoeren van de fase 2 gap analyse van de complete Hydro dam door USA Bureau of Reclamation
- ☐ Uitvoeren van het actieplan resulterend uit een security gap assessment van Afobaka
- ☐ Implementatie van oplossingen ter verdere benutting van het beschikbaar vermogen ten einde de energie output naar het EBS net vanuit onze thermische centrale te verhogen
- ☐ Verdere automatisering van het managementproces voor het afvoeren van niet gecon-tamineerd water naar de omgeving
- ☐ Uitvoeren van grote onderhoudsprogramma's op onze productiefaciliteiten

Personeel

- ☐ Het inwerken en ontwikkelen van nieuw talent voor kritische functies ter waarborging van continuïteit
- ☐ Het verder incorporeren van internationale ervaring m.b.t. energiecentrale operaties Het handhaven van een aangename werkomgeving en behoud van talent door middel van initiatieven voor het verhogen van personeelsbetrokkenheid

Sustainable Energy

- ☐ Elektriciteit
- Ontwikkeling van een zonne-energie project te Saramacca voor levering aan het EBS net
- Ontwikkelen van een projecten pijplijn i.h.k.v. duurzame energie en CO2-reductie met concept studies die gerangschikt zijn aan de hand van technische en economische haalbaarheid voor Staatsolie, zoals:
 - Bio-massa, biobrandstoffen, wind (offshore en onshore), micro/mini Hydro, groene energie voor de mijnbouwindustrie, etc.
- Evalueren van een windenergie pilotproject op de meest gunstige locatie n.a.v. NH/IDB windmetingen
- Het bijdragen aan de update van South American/ inter-Guyana's grid inter-connection studie (Arco Norte) van de IDB
- Bekijken van de opties voor participatie in het Amaila waterkrachtproject in Guyana
- Verkennen van de Surinaamse potentie voor kritische mineralen t.b.v. de ener-gietransitie
- ☐ Offshore aardgas
- Verkennen van opties aan de vraagzijde voor toekomstige economische benut-ting van aardgas uit de offshore
- ☐ Carbon Footprint
- Het bijhouden van de Staatsolie CO2-uitstoot
- Verkennen van de-carbonisatie opties voor Staatsolie, binnen en buiten de be-staande activiteiten
- Het overeenkomen van een "road map to net zero CO2-emissie" a.d.h.v. realis-tische tussentijdse doelstellingen
- ☐ Ontwikkeling lokale meerwaarde (Local content development)
- Opzetten van een centrum voor bedrijfsontwikkeling (Enterprise Development Center)
- Projecten ter versterking van de lokale capaciteit, zoals het NATIN-upgrade project
- Assisteren van de overheid bij het vaststellen van beleid m.b.t. de ontwikkeling van lokale meerwaarde (local content policy)

Goudprojecten

Newmont/Merian

Staatsolie participeert sinds 2014 voor 25% in het Merian goudproject met Newmont Suriname, LLC als managing partner. De verwachte netto cash contributie voor 2025 uit deze Staatsolie participatie wordt geschat op US\$ 52.2 miljoen op basis van een geschatte totale goudproductie van 86.2K oz. (=25%) en een goudprijs van US\$ 1,900 p/oz.

ZiJin/ Rosebel Gold Mines N.V.

Op 22 april 2020 heeft Staatsolie een 30% belang verworven in de VOF Pikin Saramacca met Rosebel Gold Mines N.V. als partner. De VOF betreft de exploitatie van de Pikin Saramacca mijn en de verdere exploratie in de "Area of Interest" met Rosebel Gold Mines N.V. als operator.

De verwachting is dat per eind 2024, het gefinancierd gedeelte van de inkoop in 2020 (na verrekening met de goudrechten) nog een rest schuld open zal staan van circa US\$ 9.8 miljoen. Op basis van een geschatte totale productie in 2025 van 30.6K oz. (30%) en een goudprijs van US\$ 1,962 p/oz. zal de verwachte netto cash contributie voor 2025 uit het Pikin Saramacca project US\$ 10.8 miljoen voor Staatsolie bedragen.

Bijdrage aan de Overheidsbegroting in US\$

Bijdrage aan de Overheidsbegroting 2025 is ingeschat op ca. US\$ 333 miljoen, bestaande uit dividend, inkomstenbelasting (inclusief Staatsolie dochtermaatschappijen), verbruiksbelasting, BTW, loonbelasting en royalties welke namens Staatsolie door Newmont en Iamgold worden afgedragen.

Bijdrage begroting 2025				
Staatsolie projections 2023 - 2026*	2023	2024	2025	2026
Crude production (x 1,000 bbls)	6.260	6.333	6.333	6.340
Refinery High End Production (x 1,000 bbls)	3.164	2.905	3.230	3.230
Reference Price (USD per bbl)	77.1	81	69.6	70.2
Consolidated Revenues (x 1,000 USD)	721.961	722.900	663.446	655.232
Net Contribution Gold Participations (X 1,000 USD)	12.200	35.700	53.179	52.285
Capex (x 1,000 USD)	124.800	131.600	124.921	111.203
Total Government Contributions (x 1,000 USD)	335.285	306.996	333.354	322.021

DE N.V. ENERGIEBEDRIJVEN SURINAME (N.V. EBS)

Doel van de parastatale instelling:

- De vennootschap stelt zich ten doel:
 - Het exploiteren van, het deelnemen in en het voeren van de directie over gas- en elektriciteitsbedrijven
 - Het aanleggen en onderhouden van installaties voor de productie en distributie van gas en elektriciteit
 - Het deelnemen in, het samenwerken met of het voeren van de directie over andere ondernemingen of instellingen, die een doel beogen of soortgelijk aan dat der vennootschap
 - Het verrichten van alle overige handelingen die aan het hiervoor omschreven doel bevorderlijk of dienstig kunnen zijn

2. Lopende en geplande activiteiten

IDB Loan SU- L1055

EU-CIF grant

CDB Loan 1 programma

CDB Lona 2 i.s.m Europese Investerings Bank (EIB) programma

ISDB

AFD: Franse Ontwikkelingsbank

3. Bijdrage aan de overheid:

A. Electrabadrijf: SRD 635 miljoen

- ☐ De gehanteerde brandstofprijs voor HFO is USD 93.65 per vat
- ☐ De vraag naar energie stijgt in 2025 met 5 % t.o.v. 2024
- ☐ De gehanteerde wisselkoers = SRD 32.50 voor 1 Amerikaanse dollar

B. Gasbedrijf: SRD 7.1 miljoen

- ☐ De gehanteerde gasinkoopprijs per MT bedraagt USD 840
- ☐ De vraag naar gas stijgt in 2025 met circa 3% t.o.v. 2024
- ☐ De gehanteerde wisselkoers = SRD 32.50 voor 1 Amerikaanse dollar

Prognose winst- en verliesrekening Elektriciteitsbedrijf en Gasbedrijf 2025

Omzetten	Electriciteit	Gas	Totaal
Energielevering Rosebel Gold Mines N.V.	532.958.400	0,00	532.958.400
Energielevering algemeen	6.073.347.620	0,00	6.073.347.620
Gaslevering algemeen	0,00	713.195.127	0,00
Opbrengst Electriciteit en Gas	6.606.306.020	713.195.127	7.319.501.147
Overige Opbrengsten			
Overheids subsidie	635.000.000	7.100.000	642.100.000
Opbrengsten aansluitingen	112.482.500	0,00	112.482.500
RGM - PPA 1 Overheid	518.154.000	0,00	518.154.000
Opbrengst overheid electra stroom nw tarieven	0,00	0,00	0,00
Overige opbrengsten	59.404.338	14.386.621	73.790.959
Totaal overige opbrengsten	1.325.040.838	21.486.621	1.346.527.459
Totaal overige omzetten en opbrengsten	7.931.346.858	734.681.748	8.666.028.606
Inkoopwaarde	2.519.595.000	605.520.451	3.125.115.451
Direkte kosten	3.121.259.540	41.163.823	3.162.423.363
Inkoopwaarde en directe kosten electriciteit en gas	5.640.854.540	646.684.274	6.287.538.814
Brutomarge	2.290.492.318	87.997.474	2.378.489.792
Personeelskosten	1.057.407.720	56.709.618	1.114.117.338
Afschrijvingen	358.282.350	13.275.740	371.558.090
Afschrijvingen investering subsidie	0,00	0,00	0,00
Afschrijvingen leaseverplichting	991.215	0,00	991.215
Overige bedrijfskosten	259.982.847	4.328.093	264.310.940
Totale bedrijfs kosten	1.676.664.113	74.313.451	1.750.977.564
Bedrijfsresultaat	613.828.185	13.684.023	627.512.208
Financiële lasten	613.306.142	13.584.532	626.890.674
Resultaat	522.043	99.491	621.534

Afdeling 10. Het Ministerie van Arbeid, Werkgelegenheid en Jeugdzaken

DIRECTORAAT ARBEID**Arbeidsmarkt**

Ten aanzien van het arbeidsmarktbeleid als belangrijk onderdeel van het sociaal-economisch beleid voor de komende periode heeft het Ministerie van Arbeid, Werkgelegenheid en Jeugdzaken (AW&J) in 2019 een aanvang gemaakt met een bewust planmatige aanpak van de beleidsmaatregelen op basis van 'Result Based Management' (RBM). Langs deze lijnen zal in het dienstjaar 2025 de opzet van het arbeidsmarktinformatiesysteem (Labour market information system) hoge prioriteit genieten.

De SDG's, het Decent Work Country Program, de Beleidsnota 2021 - 2026 van het Ministerie van Arbeid, Werkgelegenheid en Jeugdzaken en het Herstelplan 2020-2022 met als strategische benadering een 'bottom up approach', die middels verhoogde participatie en publieke en private partnerschappen meer en betere werkgelegenheid en duurzame economische groei nastreeft, zijn de richtlijnen voor het arbeidsmarktbeleid in het dienstjaar 2025. Het arbeidsmarkt- en werkgelegenheidsbeleid wordt geïmplementeerd met ondersteuning van de aan haar ter beschikking gestelde werkarmen: de Stichting Arbeidsmobilisatie en Ontwikkeling (SAO), Stichting Productieve Werkeenheden (SPWE), Stichting Scholings Instituut voor de Vakbeweging in Suriname (SIVIS), Suriname Hospitality and Tourism Training Center (SHTTC) en de Raad voor de Coöperatie Wezen (RACO).

In het jaar 2025 zal aan de integrale aanpak van werkgelegenheid gestalte worden gegeven. Hiervoor zal een structuur worden opgezet, waarin vertegenwoordigd zullen zijn relevante Ministeries, de vakbeweging en het bedrijfsleven. De dienstverlening van de dienst Arbeidsbemiddeling zal verder worden geprofessionaliseerd. Werkzoekenden zullen tevens begeleid worden naar vakopleidingen en andere trainingsmogelijkheden. Verder zal aan deze dienst meer bekendheid worden gegeven.

De integrale samenwerking tussen de publieke, private sector zal versterkt worden door het aangaan van samenwerkingsverbanden in de vorm van "Public Private Partnership" (PPP). Om jongeren nieuwe toekomstperspectieven aan te bieden zal er in breder verband samengewerkt worden met de relevante stakeholders om dit problematiek gezamenlijk op te lossen. Eveneens zullen de arbeidsmarkt kwalificaties ("hard skills en soft skills") van werkloze en werkzame jongeren uit arme gezinnen versterkt worden.

Ook zal gewerkt worden aan institutionele en capaciteitsversterking van de werkarmen en de verbetering van de efficiëntie van de exploitatie van de instituten.

Juridische- en Internationale zaken (JIZ)

De zorg voor de arbeidsverhoudingen is één van de kerntaken van het Ministerie van Arbeid, Werkgelegenheid en Jeugdzaken en is gekoppeld aan de productiviteit en weerbaarheid van de economie en de samenleving. De activiteiten op dit vlak zijn gerelateerd aan verschillende departementsonderdelen, maar in hoofdzaak hebben de beleidsactiviteiten van het Onderdirectoraat Juridische en Internationale Zaken betrekking op dit beleidsgebied.

De verantwoordelijkheden van dit departementsonderdeel staan in relatie tot enkele bijzondere taken van het Ministerie van Arbeid zoals vastgelegd in het Besluit Taakomschrijving Departementen, met name:

- a. het beleid ten aanzien van de verhouding tussen werkgevers en werknemers en het toezicht op de naleving van wettelijke bepalingen ter zake;
- b. het toezicht op de naleving van wettelijke regelingen inzake de arbeidsbescherming c.q. de arbeidsinspectie;
- c. het toezicht op wettelijke bepalingen inzake arbeidsbemiddeling;
- d. het onderhouden van contacten met en het toezicht op de naleving van wettelijke bepalingen inzake werknemers- en werkgeversorganisaties en het bevorderen van goede arbeidsverhoudingen.

Volgens Regeerakkoord “Samen werken aan een duurzame toekomst voor Suriname - VHP-ABOP-NPS-PL” zal een voortdurende constructieve dialoog zijn met de gemeenschap landelijk, zowel op district- als ressortniveau, zodat er weer onderling begrip en vertrouwen groeit, zoals dat hoort onder goed bestuur. Er zal gewerkt worden in een goed public-private partnerschap, met het bedrijfsleven, de vakbeweging, en met de religieuze en maatschappelijke organisaties zoals voor jongeren, vrouwen, gepensioneerden, mensen met een beperking en mensen in nood. Via overlegstructuren zal dit partnerschap een duurzaam karakter krijgen (uitgangspunt 8).

In het kader van ‘groei, diversificatie en werkgelegenheid’, bepaalt het regeerakkoord dat de Staat de taak heeft om te zorgen voor de nodige voorwaarden op de gebieden van wetgeving, rechtshandhaving, veiligheid, onderwijs, gezondheidszorg, ruimtelijke ordening, planning en infrastructuur. Verder staat in hetzelfde kader in het regeerakkoord dat “de ontwikkeling van een welvarende gemeenschap komt tot stand in een goed public-private partnerschap waarbij elk zijn deelverantwoordelijkheid kent en draagt”. “De dialoog tussen regering, het bedrijfsleven, de vakbeweging en andere functionele groepen is belangrijk, waarbij de instituten zoals de Sociaal Economische Raad, het Suriname Business Forum en het Arbeidsadviescollege versterkt zullen worden.”

Het regeerakkoord bepaalt dat economische stabiliteit en inclusieve groei belangrijke voorwaarden zijn om te komen tot herstel van welvaart, welzijn en rust in de samenleving. Werkgelegenheid, gekenmerkt door hoge arbeidsproductiviteit, wordt belangrijk voor een evenwichtige samenleving en voor sociale cohesie. De overheid heeft een belangrijke rol in de economie te vervullen door het scheppen van de juiste voorwaarden voor productie en hierdoor het creëren van werkgelegenheid door het particulier initiatief en het bedrijfsleven. In de productie van goederen en diensten zal de particuliere sector de hoofdrol hebben. De staat heeft vervolgens de taak om te zorgen voor de nodige voorwaarden op de gebieden van o.a. wetgeving, rechtshandhaving en veiligheid.

Het Onderdirectoraat JIZ zal zich in zijn werk met betrekking tot het bovenstaande, laten leiden door de **ILO Verklaring inzake Sociale Rechtvaardigheid voor een Billijke Mondialisering**, aangenomen door de werkgevers, werknemers en de overheden van de ILO-lidlanden in 2008. Deze verklaring heeft als doelstelling het bevorderen van de werkgelegenheid door een duurzame institutionele en economische omgeving, sociale beschermingsmaatregelen, sociaal dialoog en tripartisme en respect voor de fundamentele arbeidsprincipes en -rechten. Met betrekking tot dit laatste wordt voortgebouwd op de **ILO Verklaring inzake de Beginselen en Principes op de Werkplek** van 1999.

In de verklaring van 2008 wordt gerefereerd aan de **Tripartiete Verklaring van Principes aangaande Multinationale Ondernemingen en Sociaal Beleid (1977)** welke relevant en een actueel onderwerp is bij de tripartiete besprekingen in de Raad van Beheer van de ILO. Tegelijkertijd dient als leidraad de **ILO Global Jobs Pact** welke unaniem door de tripartiete partners in 2009 werd aangenomen. Deze legt de nadruk op herstel uit (de) economische crisis gebaseerd op investeringen, werkgelegenheid en sociale bescherming.

Bij de formulering van de beleidsactiviteiten voor het onderdirectoraat Juridische en Internationale Zaken gelden voorts de door de Verenigde Naties nieuw aangenomen **Duurzame Ontwikkelingsdoelstellingen 2030** als hoofdleidraad.

Goal nummer 8 heeft in het bijzonder betrekking op "het bevorderen van aanhoudende, inclusieve en duurzame economische groei, volledige en productieve werkgelegenheid en menswaardig werk (**Decent Work**) voor allen". Dit ontwikkelingsdoel is bedoeld om een sterkere koppeling en harmonisering te bewerkstelligen tussen economische groei en Decent Work, die geen tegenovergestelde maar juist met elkaar overeenkomende en elkaar versterkende belangen nastreven. Met betrekking tot het bovenstaande zijn relevant de volgende SDG-subdoelen:

- a. het stimuleren van waardig werk voor alle mannen en vrouwen, inclusief jongeren en personen met een beperking en gelijke beloning voor gelijkwaardig werk (subdoel 8.5);
- b. de substantiële reductie van het aantal jongeren dat niet in werkgelegenheid, educatie of een training is betrokken (subdoel 8.6);
- c. het nemen van onmiddellijke en effectieve maatregelen om dwangarbeid, moderne slavernij en mensenhandel uit te bannen en het verbod en eliminatie van de ergste vormen van kinderarbeid te waarborgen (8.7);
- d. het beschermen van rechten van werknemers en het bevorderen van een veilige werkomgeving voor alle werknemers, inclusief migrerende werknemers (migrant workers) in het bijzonder de vrouwen, en die betrokken bij niet gereguleerd werk (precarious employment; 8.8).

De activiteiten van het onderdirectoraat zijn ook geconcentreerd rond activiteiten uit het **Decent Work Country Programme Suriname 2023-2026** en de aanname van een derde Decent Work Country Programme Suriname.

De beleidsactiviteiten van Juridische en Internationale Zaken zullen worden uitgevoerd volgens een geïntegreerde werkmethode van de vier afdelingen waaruit het bestaat: Bureau Wetgeving, Internationale Zaken en Registratie Collectieve Arbeidsovereenkomsten en Afdeling Vergunningen Intermediairs. Extern zal ook overleg zijn met de onderdirectoraten en ander entiteiten op het ministerie en andere afdelingen buiten het ministerie en met de sociale partners. Het onderdirectoraat zal een overlegsysteem in stand houden met de sociale partners, voor een deel via de Vaste Commissie ILO in het Arbeidsadviescollege. In 2025 zal het Ministerie van Arbeid, Werkgelegenheid en Jeugdzaken voortgaan om het concept van 'Decent work en economische groei' verder gestalte te geven. Nadruk zal onder meer liggen op:

1. Banen, Productiviteit en duurzame groei;
 2. Bestaanszekerheid, menselijk kapitaal en skills;
- Arbeidsmarktbestuur en arbeidsrechten.

DIRECTORAAT ARBEIDSINSPECTIE

De taken van de Arbeidsinspectie zijn geregeld in de Wet Arbeidsinspectie en hebben in het kort betrekking op toezicht op de naleving van de arbeidswetgeving, het verschaffen van inlichtingen en het geven van technische adviezen en het rapporteren van in de wetgeving geconstateerde hiaten alsmede het uitvoeren van onderzoeken, controles of enquêtes en voorstellen doen t.a.v. veiligheidsaspecten, aanmanen.

Met de technische ondersteuning van de Internationale Arbeidsorganisatie (ILO) is overgegaan tot de uitvoering van een Decent Work Country Programma in Suriname. In het concept van 'decent work' staan centraal de positie van de werkende mens, respect voor de fundamentele arbeidsrechten en standaarden, de bevordering van goede arbeidsverhoudingen en maatregelen om verbeteringen te bewerkstelligen in werkgelegenheid en productiviteit; ordening en regulering op het loonvlak en veilige en gezonde arbeidsomstandigheden. Om zich adequaat te kwijten van de wettelijk vastgestelde taak moet de capaciteit van de Arbeidsinspectie verder worden vergroot. Ook moet de dienstverlening van de Arbeidsinspectie verder worden verbeterd en geautomatiseerd. In 2024 zijn er reeds voorbereiding getroffen om de processen en geldende procedures te evalueren en aan te passen. In het verlengde hiervan dient het capaciteit van het Directoraat Arbeidsinspectie verder worden vergroot en versterkt. In 2022 werd na 13 jaren een aanvang gemaakt met de Basis Opleiding tot Junior Arbeidsinspecteur en in juni 2023 is de opleiding afgerond.

Alle 24 aspirant arbeidsinspecteurs hebben de basis opleiding en de BAVP opleiding met succes afgerond. Nadat de 24 aspiranten de basisopleiding tot junior arbeidsinspecteurs hebben afgerond, is er een nieuwe groep aspiranten aangetrokken. Dit is nodig omdat het directoraat Arbeidsinspectie de gewenste capaciteit nog niet heeft behaald. Eind 2024 werd een aanvang gemaakt met de 2^e Basisopleiding tot Junior Arbeidsinspecteur voor de nieuwe groep aspiranten. In de komende periode zal de Arbeidsinspectie zich toeleggen op een verbetering van de output, verbetering van haar imago, decentralisatie en verbeterde huisvesting. Bij het 2^e kwartaal van het begrotingsjaar 2025 moet de verhuizing naar een betere huisvesting voor de dependance Arbeidsinspectie Nickerie een feit zijn. Ook vanwege de aankomende sectoren zoals de “Oil and Gas” zal de Arbeidsinspectie voor het begrotingsjaar 2025 ook veel meer moeten richten op de toezicht en trainingen voor de inspecteurs zowel door lokale en externe experts van de “Oil and Gas” sector. De Arbeidsinspectie zal hiervoor getraind en voorbereid moeten worden voor de inspectie werkzaamheden met de nodige logistieke randvoorwaarden.

Het beleidsplan 2020-2025 van de Arbeidsinspectie legt de nadruk op het optimaliseren van de inspecterende/controlerende activiteiten. Zowel preventie als repressie van overtredingen van voornoemde bepalingen staan hierbij centraal.

I. Het verder versterken en decentraliseren van de Arbeidsinspectie in het kader van de dienstverlening en handhaving

a. Versterken Arbeidsinspectie

Om zich adequaat te kwijten van de wettelijk vastgestelde taak moet de capaciteit van de Arbeidsinspectie verder worden vergroot. Ook moet de dienstverlening van de Arbeidsinspectie worden verbeterd en geautomatiseerd.

De Arbeidsinspectie zal haar capaciteit vergroten middels het digitaliseren en meteen grondig opschonen en actualiseren van haar bedrijvenbestand met gebruikmaking van een geautomatiseerd systeem, computers en training van de inspecteurs, medewerkers van de afdeling automatisering en de administratie. Hiervoor zal de verouderde computers vervangen moeten worden. Gesprekken en inventarisatie van de huidige processen zijn intussen al besproken met de E-Government. Er zal gewerkt worden aan een Digitaal Management Systeem (DMS), waardoor de gang van zaken gemonitord kunnen worden. Hierdoor wordt de dienstverlening van de Arbeidsinspectie verbeterd en versneld. In dit kader moeten geldende procedures en richtlijnen steeds worden geëvalueerd en/of aangepast en de arbeidsinspecteurs steeds worden getraind.

De Arbeidsinspectie heeft een vergroting van de verantwoordelijkheid en verzwaring van de taken meegemaakt door de toename en mate van handhaving van de verschillende arbeidswetten.

De huidige bemensing van de organisatiestructuur van de Arbeidsinspectie is niet afgestemd op het dragen van haar – over de jaren heen – steeds groter wordende verantwoordelijkheid. In het dienstjaar 2023 hebben 24 aspirant arbeidsinspecteurs met succes de Basis Opleiding tot Junior Inspecteurs mogen afronden. Voor het Juridisch Bureau van de Arbeidsinspectie zal er ook meer juristen aangetrokken moeten worden, aangezien de ingekomen klachten, meldingen, loonvorderingen etc steeds toenemen. In 2025 zal de herwaardering en verdere uitwerking als te zijnde een Directoraat een feit moeten zijn.

b. Decentralisatie

Decentralisatie heeft tot doel de dienstverlening van de Arbeidsinspectie dichter naar de bevolking in de districten en het binnenland te brengen. Hiervoor is het noodzakelijk dat er dependances worden opgezet en dat er nauw samengewerkt zal moeten worden met de overige overheidsorganisaties in die gebieden. Hierbij is ook belangrijk de versterking en uitbreiding van de Arbeidsinspectie Client Contact Center met daarin een Info-Balie bij de diverse districten.

c. Verbetering infrastructuur

De toenemende verantwoordelijkheid van de Arbeidsinspectie vraagt wel de capaciteit van de arbeidsinspectie verder moet worden versterkt en beschikt over een goed hoofdkantoor en overige kantoorpanden voor de dependances alsmede dienstwoningen voor te detacheren ambtenaren. Essentieel voor de beleidsuitvoering is ook de voorziening van de benodigde gebruik- en verbruiksgoederen. Tevens is het nodig te beschikken over een goed wagenpark, een goede regeling voor het inzetten van het privé vervoermiddel t.b.v. de dienst, meetapparatuur, communicatiemiddelen, persoonlijke beschermingsmiddelen en vakliteratuur. In het dienstjaar 2025 zal getracht worden om voorbereidingen te treffen voor een onderkomen die voldoen aan de minimale eisen en randvoorwaarden voor een moderne en veilige werkplek.

d. Training en begeleiding

Dit aspect heeft tot doel de kwaliteit van de dienstverlening van de arbeidsinspecteurs en overige medewerkers op het gewenste peil te houden c.q. te brengen. Eveneens zullen er korte trainingen worden verzorgd voor het op effectieve wijze uitoefenen van toezicht op nieuwe wetgeving en aankomende sectoren zoals "Oil and Gas". Tevens zal aandacht besteed worden aan de training van derden die zullen dienen als mankracht van de in te stellen Veiligheid, Gezondheid en Welzijn Commissies. In 2023 is er reeds een aanvang gemaakt met het versterken van de afdeling BOT. Eveneens zijn er ook al gesprekken gaande met Arbeidsinspectie Nederland voor een samenwerking.

e. Handhaving

Met de aanpassing van het minimumuurloon en de aanneming van diverse arbeidsgereleerde wetten zal de controle bij bedrijven verder opgevoerd worden. De controle op een veilige werkplek en Decent Work voor werknemers zal eveneens verscherpt en opgevoerd worden voornamelijk bij vreemdelingen en uitzendkrachten. Het snelrecht systeem zal ook verder worden uitgebreid met de overige arbeidswetten. Snelrecht is een snelle manier om overtreders te berechten in een korte tijd bestek. Door middel van een Oproeping wordt de zaak aanhangig gemaakt bij de Rechter. De overtreder wordt geverbaliseerd en wordt in de gelegenheid gesteld om de vastgestelde boete te betalen. Door het afdoen van de boete binnen de aangegeven termijn kan de verdachte verdere strafvervolgning voorkomen. Hierdoor is de zaak afgedaan en is het dus niet meer noodzakelijk om voor de rechter te verschijnen. Om snelrecht volledig te kunnen toepassen dienen alle wetten te zijn opgebracht bij de Algehele boete lijst van het Ministerie van Justitie en Politie. Dit proces loopt heel moeizaam.

II. Het (her)vestigen van de autoriteit/integriteit van de Arbeidsinspectie

De Arbeidsinspectie zal geen bijdrage kunnen leveren aan de creatie van de cultuur van bedrijfsveiligheid en preventie als zij niet met autoriteit kan optreden. In dit kader dient de imago van de Arbeidsinspectie te worden verbeterd. Er zal gewerkt worden aan een verhoogde voorlichting met betrekking tot de inspectie werkzaamheden van de arbeidsinspectie en ook de interne discipline.

DIRECTORAAT JEUGDZAKEN

Gelet op de vele uitdagingen, waarvoor de jeugd in ons land staat is het noodzakelijk om het jeugdbeleid in Suriname te transformeren, Om deze transformatie te bewerkstelligen werd het noodzakelijk geacht om de fundamenteën van het jeugdbeleid te bepalen, zodat deze kunnen helpen om richting te geven aan het beleid, maar ook het jeugdgebeuren beter te structureren.

De fundamenteën van het jeugdbeleid in Suriname in de komende periode zullen zijn het profiel van de Surinaamse jeugd, gekoppeld aan het concept Youth POWER. Hieronder zal in het kort worden ingegaan op het profiel en het concept van Youth POWER.

Profiel Surinaamse Jeugd

Een profiel, waaraan de Surinaamse jeugd moet voldoen, werd noodzakelijk geacht, zodat afwijkingen van het profiel snel signaleerd kunnen worden en de nodige beleidsinterventies ontwikkeld en geïmplementeerd kunnen worden om correctief op te treden.

De jeugd van Suriname is :

- Vaderlandslievend en bewust van de ontwikkelingen welke nationaal, regionaal en internationaal gaande zijn;
 - Bereid om zich continu te scholen, zodat zij hun kennis en vaardigheden kunnen benutten voor hun verdere ontwikkeling, maar ook dat van Suriname, de regio en de rest van de wereld;
 - Bewust van de culturele diversiteit en andere vormen van diversiteit en omarmt deze;
 - Tolerant in denken en handelen en discrimineert niet en heeft respect voor een ieder en geeft negatieve uitingen geen plaats in hun denken en handelingen;
 - Voorbeeldig qua gemeenschapszin en burgerschap;
 - Bereid om in samenwerkingsverband gezamenlijke doelen te behalen en mee te helpen aan de ontwikkeling van het land;
 - Sociaal vaardig en weerbaar;
 - Creatief, pro-actief, assertief, zelfrekkend, zelf ondernemend en ambitieus;
 - Bewust van de noodzaak van duurzame ontwikkeling en baseert haar keuzes en handelen daarop;
- Gekwalificeerd om de arbeidsmarkt te betreden, maar ook om deel te nemen aan het politiek bestel en een positieve bijdrage te leveren in alle geledingen van de samenleving. Centraal bij de uitvoering van het beleid zal naast het profiel staan het concept van Youth Power.

Youth Power

Het concept Youth POWER staat voor Jongeren **P**articipatie **O**verleg **W**eerbaarheid **E**conomische activiteiten **R**echten. Het beleid van het Ministerie zal daarom voor wat betreft jeugdzaken gericht zijn op deze vijf pilaren, die in de komende jaren moeten bijdragen om jongeren te laten voldoen aan het ontwikkelde profiel.

Pilaar 1 Participatie

Jongeren moeten in staat gesteld worden om hun visie te geven over vraagstukken, die betrekking hebben op hun en ook om zelfstandig issues te entameren. Om de participatie van jongeren te structureren zal de Nationale Jongeren Raad in het leven geroepen worden ter vervanging van het Nationaal Jeugd Parlement. Het Nationaal Jongeren Instituut zal ervoor moeten zorgdragen dat de visie van de jeugd beter geïntegreerd wordt in het jeugd beleid. Het NJI zal een werkarm worden van het Ministerie.

Pilaar 2 Overleg

Jongeren moeten in staat gesteld worden om te overleggen met andere jongeren over issues de jeugd rakende. In dit kader zullen de leden van de Nationale Jongeren Raad gefaciliteerd worden om minimaal drie keer per jaar overleg te plegen met de jeugd van de aan hun toegewezen ressorten. Dit overleg moet ertoe bijdragen dat er een wederzijdse uitwisseling van informatie plaatsvindt, welke uiteindelijk het jeugd beleid verrijkt.

Pilaar 3 Weerbaarheid

Jongeren moeten weerbaar worden gemaakt op diverse vlakken, aangezien er dagelijks een hoop op hun afkomt van diverse bronnen, inclusief van leeftijdsgenoten, wat maakt dat zij kwetsbaar worden. De focus op weerbaarheid zal vooral mentaal, emotioneel en sociaal zijn. Het beleid zal derhalve gericht zijn op het vergroten van de weerbaarheid van de jeugd middels het plegen van de nodige interventies. Hierbij is van belang dat onderzoek verricht wordt naar de oorzaken en op welk vlak weerbaarheid versterkt moet worden.

Pilaar 4 Economische activiteiten

Jongeren nemen over of zullen overnemen van ouderen, die de arbeidsmarkt uittreden. In dit kader is het noodzakelijk om de jeugd voor te bereiden op het ondernemen van economische activiteiten, hetzij als werknemer of zelfstandige. Cruciaal hierbij is een focus op vakscholing voor jongeren, die om wat voor reden dan ook vroege schoolverlaters zijn. Daarnaast zal er ook een focus zijn op de bevordering van ondernemerschap onder jongeren, met name micro-ondernemerschap.

Pilaar 5 Rechten

Jongeren zijn rechthebbenden. Ze hebben dezelfde mensenrechten als ouderen, maar daarnaast zijn er ook specifieke rechten voor bepaalde groepen van jongeren, bijvoorbeeld de rechten, die vervat zijn in de Convention on the rights of the Child. Speciale aandacht zal worden besteed aan seksuele en reproductieve gezondheid en rechten van jongeren. Het Ministerie zal jongeren bewust maken van hun rechten, ongeacht waar zij zich mogen bevinden. Het Directoraat Jeugdzaken, zal zich richten op het investeren in de vorming en opleiding van jonge Surinamers in geest en lichaam. Dit gebiedt ons onze jeugd te betrekken, alsmede te laten participeren in alle initiatieven die de vervolmaking van onze samenleving ten doel hebben. Jeugd is daardoor een terugkerend aandachtspunt in alle beleidsthema's, waar in de aankomende periode aandacht aan zal worden besteed.

MINISTERIE VAN ARBEID, WERKGELEGENHEID & JEUGDZAKEN

De personeelsleden die in het dienstjaar 2025 met pensioen zullen gaan zijn in totaal 7.

Het aantal personeelsleden zal in het begrotingsjaar 2025 gemiddeld **450** bedragen en 15 op arbeidsovereenkomst.

Titel I : OPERATIONELE UITGAVEN

Bedragen x SRD 1.000

Kosten categorie	Omschrijving	Realisatie 2023	Vermoedelijk beloop 2024	Raming 2025		Raming 2026	Raming 2027	Raming 2028
		<i>Uitgaven</i>	<i>Uitgaven</i>	<i>Verplichtingen</i>	<i>Uitgaven</i>	<i>Uitgaven</i>	<i>Uitgaven</i>	<i>Uitgaven</i>
Titel I	OPERATIONELE UITGAVEN	166.500	232.578	157.687	157.687	231.974	271.499	311.024
61	Lopende Uitgaven (Operationele)	70.461	110.119	134.562	134.562	168.224	200.249	232.274
610	Lonen en salarissen	57.989	73.000	95.113	95.113	113.000	133.000	153.000
611	Sociale premies	5.173	7.044	9.349	9.349	11.349	13.349	15.349
612	Gebruik van goederen en diensten	7.277	30.000	30.000	30.000	43.750	53.750	63.750
616	Sociale Uitkeringen	22	75	100	100	125	150	175
62	Kapitaal Uitgaven (investeringen)	96.039	122.459	23.125	23.125	63.750	71.250	78.750
620	Inventaris	1.039	5.000	7.500	7.500	8.500	9.500	10.500
621	Transport middelen	0	6.500	5.625	5.625	12.750	14.250	15.750
624	Gebouwen en constructies	95.000	110.959	10.000	10.000	42.500	47.500	52.500

Toelichting:

Lopende Uitgaven (Operationele)

De Lopende uitgaven voor het dienstjaar 2025 bedragen in totaal **SRD 134.562.000,-**

Het personeel verdeeld naar kader, leeftijd en salarisklasse ziet er als volgt uit:

	Proc. (%)	Abs (#)	Leeftijds klasse	Salaris klasse	Gemiddelde Loonsommen
Laag kader, Fiso schaal 1a- 6c	48.5	216	22 - 59	1.573 - 3.251	2.412
Midden kader, Fiso schaal 7a- 8c	18	81	33 - 59	3.272 - 4294	3.783
Hoger kader, Fiso schaal 9a en hoger	33.5	149	30 - 59	4.398 - 12.602	8.500
Totaal		446			

Personeelsverloop

No.	Instroom	2023	Jan. t/m juni 2024
01	Indiensttreding	19	28
02	Overplaatsing naar Arbeid	3	1
	Totaal Instroom	22	29

No.	Instroom	2023	Jan. t/m juni 2024
01	Gepensioneerden	10	3
02	Ontslagen	3	1
03	Overleden	1	0
04	Overplaatsing van Arbeid	2	5
	Totaal Uitstroom	16	9

Ziekte en Verlof

No.	Ziekte- dagen 2023	Verlof- dagen 2023	Jan. t/m juni 2024
01	Ziektebeeld (dagen)	4.978	2.376
02	Gemiddelde ziekte per jaar	4,3%	2.1%
03	Verlofdagen	5.033	2.794
04	Gemiddelde verlof per jaar	5,3%	3.2%

Overzicht aantal zieke – en verlofdagen van het Directoraat van Arbeid 2023 en januari – juni 2024

Afdeling/Dienst	Ziekte- dagen 2023	Verlof- dagen 2023	Ziekte-dagen t/m juni 2024	Verlofdagen t/m juni 2024
Algemene Zaken	1.346	851	812	802
Arbeidsinspectie	1.503	1.858	804	1.216
Arbeidsmarkt	507	567	179	24
Begrotings- en Financiële Zaken	58	428	38	183
Departementsleiding	98	217	40	194
Documentaire Informatie Verzorging	248	369	203	103
Interne Controle	-	28	5	2
Juridische- en Internationale Zaken	102	146	106	104
Personeelszaken	699	451	148	102
Voorlichting	117	118	41	64
Totaal	4.978	5.033	2.376	2.794

610 - Lonen en salarissen

Lonen en salarissen van het ministerie zijn voor het dienstjaar 2025 begroot op **SRD 95.113.000,-**. Hierop aan vullend dient te worden meegegeven, dat de vacatiegelden van commissies vallend onder het ministerie van Arbeid ook zijn onder gebracht. Gedurende het dienstjaar 2025 zal het Ministerie uitgeven aan bevorderingen, gratificaties, vacatiegelden ten behoeve van commissies, overwerkvergoeding, overplaatsingen van andere ministeries, kosten van opleidingen, kosten van de te houden workshops, seminars en vervoer- en kledingtoelagen. De vacatiegelden zijn geraamd op **SRD 9.000.000,-** dit vanwege achterstallige gelden die betaald moeten worden aan de commissieleden.

610 - Lonen en salarissen

Kosten categorie	Omschrijving	Raming
61001	Ambtelijk salaris	71.713.000
61002	Vakantietoeslag	8.480.000
61003	Overwerk	293.000
61004	Bonussen en Gratificaties	424.000
61006	Vacatiegelden	9.000.000
61013	Functionele toelagen	525.000
61014	Persoonlijke toelagen	892.000
61016	Gezinstoelagen en Kinderbijslag	459.000
61017	Waarnemingstoelage	152.000
61020	Telefoonvergoeding	70.000
61021	Representatievergoeding	1.344.000
61023	Vervoersvergoeding	1.510.000
61024	Overige vergoedingen	251.000
Totaal		95.113.000

611 - Sociale premies

De sociale premies bedragen voor het dienstjaar 2025 **SRD 9.349.000,=**

611 - Sociale premies

Kosten categorie	Omschrijving	Raming
61101	Werkgeverslasten pensioenfonds	3.824.000
61102	Werkgeverslasten Staatsziekenfonds	5.525.000
Totaal		9.349.000

612 - Gebruik van goederen en diensten

Om het beleid van het Ministerie van AWJ voort te zetten zoals omschreven in de memorie van toelichting, is voor het begrotingsjaar 2025 de uitgaven aan goederen en diensten geraamd voor **SRD 30.000.000,-**. De uitgaven bestaan onder meer uit huurpenningen, bewakingskosten, verzekeringen en contributies

612 - Gebruik van goederen en diensten

Kosten categorie	Omschrijving	Raming
61201	Kosten opleiding Binnenland, excl. Reis & Verblijf	150.000
61205	Deskundigen Binnenland	75.000
61208	Binnenlandse reiskosten	100.000
61209	Binnenlandse verblijfskosten	50.000
61210	Buitenlandse reiskosten	1.500.000
61211	Buitenlandse verblijfskosten	1.500.000
61213	Overige Externen	75.000
61215	Kantoormiddelen (papier, pennen etc.)	500.000
61216	Kopieer	100.000
61217	Drukwerk & grafisch materiaal	100.000
61219	Onderhoud meubilair en Inventaris	45.000
61221	Vergaderkosten	10.000
61222	Verbruiksgoederen (cartridge en diskettes)	500.000

61223	Onderhoudskosten automatisering	750.000
61226	Advertenties en Bekendmakingen	100.000
61227	Radio en Tv programma's	100.000
61231	Overige kosten Automatisering	40.000
61232	Overige kosten voorlichting	75.000
61233	Huur gebouwen en Terreinen	4.000.000
61234	Onderhoud van gebouwen en terreinen	500.000
61236	Vuilnis en reinigingsdiensten	30.000
61238	Telefoon uitgaven	2.000.000
61240	Water	100.000
61241	Electriciteit	200.000
61242	Overige kosten Gebouwen en terrienen	50.000
61244	Representatie (nationale en internationale vertegenwoordigingen	100.000
61245	Abonnementen en Vakliteratuur	40.000
61246	Verzekering	280.000
61247	Schoonmaak	100.000
61249	Werkkleding incl. schoeisel e.a.	30.000
61250	Bewaking	5.000.000
61251	Voeding	50.000
61252	Contributie	3.000.000
61253	Vrachtkosten en Porti	50.000
61254	Onderzoekskosten	100.000
61255	Rechterlijke Vonnissen	1.800.000
61259	Nationale en Internationale manifestaties w.o. cultuur en sport	500.000
61260	Onderscheidingen	3.000.000
61263	Overige Algemene Kosten	750.000
61283	Huur van voertuigen	200.000
61284	Onderhoud en exploitatie dienstvoertuigen	2.250.000
61287	seminars en workshops	100.000
Totaal		30.000.000

616 - Sociale Uitkeringen

Sociale uitkeringen van het ministerie van Arbeid zijn voor het dienstjaar 2025 is begroot op **SRD 100.000,=**

616 - Sociale Uitkeringen

Kosten categorie	Omschrijving	Raming
61611	Lig- en Verpleegkosten	45.000
61612	Poliklinische Kosten	35.000
61614	Overige Medische Kosten	20.000
Totaal		100.000

Kapitaal Uitgaven (investeringen)

Voor het dienstjaar 2025 zijn de kapitaal uitgaven begroot op **SRD 56.250.000,=**

620 - Inventaris

Voor het dienstjaar 2025 zijn de uitgaven voor Inventaris begroot op **SRD 7.500.000,-**.

620 - Inventaris

Kosten categorie	Omschrijving	Raming
62001	Kantoorinrichting	1.500.000
62003	Communicatie	400.000
62004	Computers	2.500.000
62005	Printers	1.500.000
62006	Netwerken	600.000
62009	Technisch gereedschap	500.000
62010	Overige inventaris	250.000
62011	Overige Automatisering	250.000
Totaal		7.500.000

621 - Transport middelen

Voor het dienstjaar 2025 zijn de uitgaven voor Transportmiddelen begroot op **SRD 5.625.000,-**.

621 - Transport middelen

Kosten categorie	Omschrijving	Raming
62102	Auto's	2.000.000
62104	Pickup's	2.875.000
62106	Bromfietsen	750.000
Totaal		5.625.000

624 - Gebouwen en constructies

Voor het dienstjaar 2025 zijn de uitgaven voor Gebouwen en Constructies begroot op **SRD 10.000.000,-**

624 - Gebouwen en constructies

Kosten categorie	Omschrijving	Raming
62424	Overige aanschaffingen gebouwen en terreinen	10.000.000
Totaal		10.000.000

TITEL II : PROGRAMMA'S

Bedragen SRD 1.000

Kosten Categorie	Programma's	Realisatie 2023	Vermoedelijk beloop 2024	Raming 2025		Raming 2026	Raming 2027	Raming 2028
		<i>Uitgaven</i>	<i>Uitgaven</i>	<i>Verplichtingen</i>	<i>Uitgaven</i>	<i>Uitgaven</i>	<i>Uitgaven</i>	<i>Uitgaven</i>
TITEL II	PROGRAMMA'S	21.265	73.415	56.032	56.032	89.806	118.256	146.706
03	Rechtshandhaving en Rechtsbescherming	999	3.025	2.679	2.679	3.179	3.679	4.179
0313	Implementatie van de wet arbeidsbescherming gezin	999	3.025	2.679	2.679	3.179	3.679	4.179
09	Subsidie en Bijdragen	11.433	21.686	16.025	16.025	13.375	14.625	15.875
0936	Stg.Arbeidsmobilisa tie en Ontwikkeling (SAO)	11.385	21.436	15.525	15.525	12.625	13.625	14.625
0968	Subsidie aan Jeugdorganisaties	48	250	500	500	750	1.000	1.250
13	Wetgeving en Standaarden	140	2.534	2.086	2.086	2.286	2.486	2.686
1302	Democratische rechtstaat, rechtshandhaving, rechtsbescherming en veiligheid	140	2.534	2.086	2.086	2.286	2.486	2.686
24	Sociale bescherming en armoede bestrijding	4.910	29.360	18.100	18.100	47.324	67.324	87.324
2401	Armoede bestrijding, Onderwijs en verbetering Sociale bescherming	4.910	29.360	18.100	18.100	47.324	67.324	87.324
37	Jeugdontwikkeling	3.782	16.810	17.142	17.142	23.642	30.142	36.642
3701	Ontwikkeling van de jeugd, ter ondersteuning van het algemeen jeugdbeleid	749	1.000	1.000	1.000	1.250	1.500	1.750
3702	Ondersteuning instellingen met jeugdprogramma's	0	250	500	500	750	1.000	1.250
3703	Instandhouding en verdere uitbouw Nationaal Jeugd Instituut	2.617	5.250	4.916	4.916	6.416	7.916	9.416

3704	Versterking en begeleiding risico jongeren	72	4.350	5.363	5.363	8.363	11.363	14.363
3705	Versterking jeugd en gemeenschapsontwi	345	5.960	5.363	5.363	6.863	8.363	9.863

Toelichting : Programma's

0313 - Implementatie van de wet arbeidsbescherming gezin

Na de inwerkingtreding van de Wet Arbeidsbescherming Gezin in september 2019 is het bestuur overgegaan tot het instellen van Bureau Fonds Voorzieningen Ouderschapsverlof (Bureau FVO). Krachtens de genoemde wet maakt de vrouwelijke als de mannelijke werknemer thans aanspraak op betaald zwangerschaps-/bevallingsverlof c.q. vaderschapsverlof. Het ouderschapsverlof houdt in: 16 weken doorbetaald zwangerschaps-/bevallingsverlof voor de werkende moeder en 8 dagen doorbetaald vaderschapsverlof voor de werkende vader. Het Bureau FVO, dat inmiddels operationeel is, heeft intussen een aanvang gemaakt met het registreren van werknemers via hun werkgever. De registratie gaat vooraf aan het moment van uitbetalen van het ouderschapsverlof. Per 14 februari 2023 is het Bureau FVO reeds operationeel en zijn er thans maandelijkse uitgaven die vooralsnog uit de begroting van het ministerie van Arbeid, Werkgelegenheid en Jeugdzaken (AWJ) voldaan dienen te worden. Alhoewel het Bureau FVO te zijner tijd zelfvoorzienend zal opereren, dient voor de lopende operationele uitgaven in het jaar 2025 een bedrag ter beschikking te worden gesteld. In het jaar 2025 zal de uitvoering en het bereik van de stakeholders worden uitgebreid inclusief voorlichtingsactiviteiten in samenspraak met het entiteiten binnen het Ministerie.

Totaal begroot bedrag SRD 2.679.000,-

0936 - Stg.Arbeidsmobilisatie en Ontwikkeling (SAO)

Doel:

Het verzorgen van competentie gerichte vak trainingen aan jeugdigen vanaf 16 jaar en werkenden ten behoeve van de arbeidsmarkt om de vraag van de arbeidsmarkt te voldoen en om de werkloosheid terug te dringen.

Te nemen maatregelen:

Middels het verzorgen van beroepstrainingen tracht de SAO haar doel te bereiken, uiteraard binnen het kader van de gestelde beleidsgebieden. Deze zijn o.a. de versterking van de positie van kwetsbare jongeren c.q. actieve participatie van laagopgeleiden over het gehele land. De creatie van duurzame werkgelegenheid met daaraan gekoppeld het bevorderen van een optimale koppeling van vraag en aanbod op de arbeidsmarkt.

De SAO als een van de beleidsinstrumenten van het ministerie van Arbeid, treedt ondersteunend op naar zowel de publieke sector als het particulier initiatief bij het creëren van duurzame werkgelegenheid middels het opleiden van werklozen, particulieren en overheidswerkers.

Ook is de SAO een instituut die een belangrijke rol vervult in de spreading van kennis over het gehele land, waarbij zij meehelpt aan de re-integratiemogelijkheden en de diversificatie van de inzetbaarheid van individuele werknemers te versterken. De exploitatie van 2 trainingsinstituten en inhuren van lokaliteiten in de districten worden de doelgroepen opgeleid voor deelname aan het arbeidsproces.

In het aanbod van zowel de dag als de avondopleidingen kan een onderverdeling gemaakt worden in:

- Technische trainingen;
- Administratieve trainingen en
- Verzorgende / schoonheids- / textiele vak trainingen.

Nagenoeg in alle districten heeft de SAO de voorgaande jaren vak trainingen verzorgd. Ter uitvoering van

het uitgestippelde beleid is het noodzakelijk dat er investeringen worden gedaan door de overheid opdat deze trainingen naar de districten en het binnenland gebracht kunnen worden. De geraamde subsidie aanvraag voor het jaar 2025 is begroot op **SRD 15.525.000,-** van de overheid aan de SAO, deze wordt besteed aan onder andere:

- Loon- en Salariskosten van de werknemers SAO, is de grootste uitgavenpost.
- Materiële kosten zijn o.a. de nutsvoorzieningen (elektra, waterleiding en telefoon), kantoor kosten, onderhoudskosten transportmiddelen, machinepark, gebouwen en terreinen.
- Trainingskosten, die betrekking hebben op verbruiksgoederen die nodig zijn om trainingen conform het curriculum te verzorgen tot aan de certificering toe.

0968 - Subsidie aan Jeugdorganisaties

Het algemeen jeugdbeleid van de overheid is het specifiek beleid met betrekking tot de maatschappelijke positie van de jeugd, gericht op het scheppen van voorwaarden om tot haar ontplooiing te komen. Om dit beleid mede te helpen realiseren is een financiële steun (subsidie), een belangrijk instrument.

Financiële ondersteuning aan actieve jeugdorganisaties en organisaties die werken met en voor de jeugd en individuen is noodzakelijk, aangezien het directoraat Jeugdzaken zich absoluut richt op kansarmen in de samenleving. Het subsidiebeleid zal ingezet worden om het jeugdwerk te ondersteunen en verder te ontwikkelen. Dit beleid krijgt zijn impact omdat het zich richt op kansarmen en heeft tevens een preventief karakter. Het beleid zal gericht zijn om door subsidies jeugdorganisaties in staat te stellen zich verder te ontwikkelen waardoor zij op lang termijn zelfstandig hun doelen kunnen bereiken.

De financiële ondersteuning aan jeugdorganisaties en of hun afgevaardigden bij internationale ontmoetingen is nodig, aangezien jonge mensen meestal de middelen niet hebben en het dus de overheidstaak is daarbij in te springen. Internationale ontmoetingen van de doelgroep draagt bij tot de verdere ontwikkeling van de jeugd in haar algemeenheid en die organisaties in het bijzonder en draagt dus ook bij tot de verdere ontwikkeling van onze samenleving. Jaarlijks stijgt het aantal aanvragen voor subsidie. Om organisaties de gelegenheid te bieden het jeugdwerk landelijk uit te voeren en tevens te werken aan de institutionele versterking.

Totaal begroot bedrag SRD 500.000,-

1302 - Democratische rechtstaat, rechtshandhaving, rechtsbescherming en veiligheid

Kinderarbeid /Nationale Commissie Uitbanning Kinderarbeid 2025

Suriname heeft de twee fundamentele ILO conventies betreffende kinderarbeid te weten Conventie 138. The Minimum Age Convention en Conventie 182. The Elimination of the Worst Forms of Child Labour geratificeerd. Suriname heeft overeenkomstig art. 5 van ILO Conventie no. 182 een multidisciplinaire commissie, de Nationale Commissie Uitbanning Kinderarbeid (NCUK), op 20 november 2009 ingesteld, welke als voornaamste taak heeft het uitstippelen van beleid inzake het tegengaan van kinderarbeid en haar ergste vormen in Suriname. De Commissie is in 2024 wederom ingesteld en de zittingstermijn loopt tot 31 december 2027. De conventies zijn reeds omgezet, geformuleerd in nationale wetgeving en beleidsmaatregelen. De volgende stap om resultaten te boeken m.b.t. sociale bescherming is om praktische uitvoering geven van de wetgeving betreffende kinderarbeid en het Nationaal Actieplan Kinderarbeid 2019 – 2024. Voor het jaar 2025 zal de focus voornamelijk liggen op voorlichting en bewustwordingsactiviteiten naar de gemeenschap toe omtrent kinderarbeid met doel om ten eerste geïnformeerd te zijn over de wetgeving hieromtrent en ook de gevolgen van kinderarbeid met het doel dat het bewustzijn vergroot wordt en verandering optreedt binnen samenleving.

Het begroot bedrag SRD 257.000,-

Wetgeving

Vanaf het jaar 2016 is het moderniseringstraject van de arbeidswetgeving projecten die reeds in 2008 was opgestart verder uitgevoerd. In 2025 zullen nieuwe projecten worden opgestart meer gericht op de bewustwording van de verschillende doelgroepen gericht op de nieuwe en de oudere arbeidswetgeving. Het bovenstaande kan als volgt worden ingedeeld. Onder het begrotingsartikel 1302 (Democratische rechtstaat, rechtshandhaving, rechtsbescherming en veiligheid) zullen landelijk 2 sessies worden gehouden betreffende met name de nieuwe arbeidswetgeving voor werkgevers en werknemers landelijk a SRD 50.000,-
Het begroot bedrag SRD 100.000,-

Centrum voor Innovatie en Productiviteit (CIP)

Na de inwerkingtreding van de wet van 8 januari 2019, houdende instelling van een Centrum voor Innovatie en Productiviteit (CIP), zijn per 1 januari 2024 het bestuur en de directeur gestart met de operationalisering van het CIP. Voor deze operationalisering is een gedetailleerde begroting nodig die het initiële werkprogramma ondersteunt. De begroting voor het eerste jaar richt zich op de aanschaf van noodzakelijke apparatuur en institutionele versterking om de werkzaamheden zonder stagnatie uit te voeren. In de beginfase zal het CIP volledig afhankelijk zijn van overheidsfinanciering, aangezien het nog geen eigen inkomsten kan genereren.

Huidige Status en Toekomstige Financiering

Per 1 januari 2024 is het CIP reeds operationeel en worden de maandelijkse uitgaven momenteel gedekt door de begroting van het ministerie van Arbeid, Werkgelegenheid en Jeugdzaken (AWJ). Voor de lopende operationele uitgaven in het jaar 2025 dient een bedrag ter beschikking te worden gesteld. In 2025 zal het CIP zijn uitvoering en het bereik van de stakeholders uitbreiden, inclusief het uitvoeren van verdere versterking en operationalisatie van het instituut in samenspraak met entiteiten binnen het Ministerie.

Het begroot bedrag SRD 1.729.000,-

Het totaal Begroot bedrag voor dit programma is SRD 2.086.000,-

2401 - Armoede bestrijding, Onderwijs en verbetering Sociale bescherming**Beleidsprogramma's Arbeidsmarkt****I. Programma Arbeidsmarktbeleid:****Transformatie Dienst der directe bemiddeling tot modern arbeidsbureau**

Doelstelling: om werkzoekenden sneller en beter te informeren over beschikbare vacatures en tegelijkertijd werkgevers sneller en vollediger op de hoogte te brengen van het beschikbare aanbod van arbeid. Wijze van financiering: overheidsbegroting en IDB project 'Labor Market Alignment with New Industries'. Beleidsintensivering voor 2025: een gemoderniseerd arbeidsbureau (Paramaribo en Nickerie). Het zal zich o.a. toelagen op een intensieve inventarisatie van openstaande arbeidsplaatsen, het promoten van sectoren waarin structureel tekorten aan arbeidskrachten heersen, en training, begeleiding en coaching van werkzoekenden. Benodigde materiaal aanschaffen om de dienst zo efficiënt mogelijk te maken middels nieuwe pc's, optimaal internet en een aantrekkelijke aanblik voor werkzoekenden.

Werkbezoek districten: voor een betere spreiding van de activiteiten en de promotie van de Directe bemiddeling is het nodig dat deze dienst ook de districten bezoekt. Aangezien er maar in 2 districten (Paramaribo en Nickerie) dependances aanwezig zijn. Zal de dienst zich beijveren om de overige districten ook te bezoeken en registratiedagen te plannen. De focus wordt alvast gelegd op het district Para. die toch wel een redelijke verbinding heeft met Paramaribo. De activiteiten zullen in 2025 voortgaan. Uitvoering is

ook binnen het IDB project ‘Labor Market Alignment with New Industries’ opgenomen. **Het begroot bedrag is SRD 400.000,-**

Arbeidsmarktinformatiesysteem (AMIS)/statistische website

Doelstelling: een compleet arbeidsmarktinformatiesysteem beschikbaar te hebben, zodat de toegang tot arbeidsmarktinformatie verbeterd en vergroot wordt.

Wijze van financiering: overheidsbegroting en IDB project ‘Labor Market Alignment with New Industries’

Beleidsintensivering voor 2025: als onderdeel van het “Decent Work Country Program” is in 2022 een aanvang gemaakt met de voorbereidende activiteiten voor de opzet van een arbeidsmarktinformatiesysteem. In 2023 zijn de samenwerkingsverbanden met stakeholders en andere instanties z.a. ABS, APF, Pensioenfonds Suriname, Fonds Voorzieningen Ouderschapsverlof, verzekeringsmaatschappijen, SZF, AOV, Sozavo etc verder uitgediept. Presentaties zijn verzorgd worden omtrent het systeem aan de stakeholders. Promotie activiteiten zullen uitgevoerd worden. Uitvoering is ook binnen het IDB project ‘Labor Market Alignment with New Industries’ opgenomen.

Het begroot bedrag SRD 500.000,-

Baseline studie over aanbod van trainingen en aanwezigheid van fondsen

Doelstelling: het verkrijgen van inzicht in het trainingsaanbod, de behoefte aan trainingen en de beschikbare fondsen/ beurzen voor skills-ontwikkeling van kwetsbare groepen z.a. vrouwen, jongeren, mensen met een beperking en personen uit rurale gebieden.

Wijze van financiering: overheidsbegroting.

Beleidsintensivering voor 2025: in het kader van het Decent Work Country Programma (DWCP 2) is in 2022 een Middellang Termijn Arbeidsmarktbeleid 2022 – 2025 voor Suriname ontwikkeld, waarbij het arbeidsmarkt-beleid geherformuleerd is, met speciale focus op kwetsbare groepen z.a.: vrouwen, jongeren, personen in rurale gebieden en mensen met een beperking. Ter implementatie van dit beleid zijn een aantal activiteiten uitgewerkt, waaronder het uitvoeren van een baseline studie naar trainingsmogelijkheden, de behoefte aan trainingen en de ter beschikking zijnde fondsen voor het verzorgen van trainingen (landelijk) dus ook in het binnenland. Er is reeds vanuit Arbeidsmarkt een start gemaakt maar vanwege de beperkte capaciteit is het rendement niet wenselijk. Dit zal uitbesteed worden.

Het begroot bedrag is SRD 400.000,-

Activeringsmaatregelen voor klanten van SOZAVO (samenwerking tussen AW&J en Sozavo)

Doelstelling: de samenwerking tussen AW&J en Sozavo voor een goede stroomlijning tussen activeringsmaatregelen met sociale uitkeringen hetgeen inhoudt dat uitkeringsgerechtigden actief op zoek gaan naar een baan via AW&J.

Wijze van financiering: overheidsbegroting.

Beleidsintensivering voor 2025: Cliënten van Sozavo worden voor 1 jaar in het systeem gehouden met mogelijkheid tot verlenging. Verlenging is alleen mogelijk indien de omstandigheden niet aan de cliënt gelegen hebben, dat betrokkene niet succesvol geplaatst is. De cliënt wordt na 3(drie) onsuccesvolle pogingen tot verwijzing, die niet aan de cliënt hebben gelegen, wederom overgedragen aan Sozavo waarbij de uitkering wordt voortgezet en de cliënt beschikbaar blijft voor training en zich maandelijks aanmeldt bij DB voor het uitkijken naar een baan. Cliënten van Sozavo die in aanmerking komen voor een uitkering mogen werk dat aan hen wordt aangeboden, niet zonder grondige redenen weigeren. Alleen bij grondige redenen mag een vacature geweigerd worden. Indien cliënten niet bereid zijn om actief te participeren in hun tewerkstelling, kunnen zij uit het systeem bij Sozavo worden verwijderd.

Het begroot bedrag SRD 500.000,-

Webportaal/ webapplicatie DB en WV

Doelstelling: de burger in staat stellen om online vacatures op te vragen en aan te bieden en om zich te registreren voor een baan. Tevens voor het opvragen van informatie m.b.t. werkvergunningen en indienen van werkvergunningen.

Wijze van financiering: overheidsbegroting.

Beleidsintensiveringen voor 2025: sinds 2022 is een aanzet gemaakt tot het bouwen van een op maat gesneden webportaal/webapplicatie t.b.v. de afdelingen werkvergunningen en directe bemiddeling als onderdeel van het Arbeidsmarktinformatie systeem en de aanschaf van meubilair en noodzakelijke apparaten. In 2023 is personeel getraind in het nieuw systeem en in 2024 zal de verder implementatie plaatsvinden en promotie activiteiten zullen uitgevoerd worden om het online systeem bekendheid te geven. Dit project is vanwege afwachting voor een definitieve werkplek, on hold gezet en zal ook voortgang hebben in 2025.

Het begroot bedrag is SRD 450.000,-

Institutionele & Capaciteitsversterking/trainingen personeel

Doelstelling: het bijbrengen van de nodige skills en competenties aan de medewerkers van de afdeling arbeidsbemiddeling en afdeling arbeidsstatistiek i.h.k.v. de automatisering van de dienstverlening. (AMIS/moderne DB/ online WV). Alsook het upgraden van zachte en harde competenties van het personeel van ODAM.

Wijze van financiering: overheidsbegroting en IDB project 'Labor Market Alignment with New Industries'.

Beleidsintensiveringen voor 2025: voor de transformatie van de directe bemiddeling (Paramaribo en Nickerie) tot een modern bemiddelingsbureau is het nodig dat het personeel capaciteitsversterking ondergaat m.n. trainingen in begeleiding en coaching en de moderne technologie. De medewerkers en stakeholders zullen getraind worden in de nieuwe systemen die gebruikt zullen worden voor deze applicaties. Voor een efficiëntere en effectievere uitvoering van de beleidsactiviteiten van ODAM zal het personeel geupgrade moeten worden in zachte en harde competenties.

Het begroot bedrag: SRD 200.000,-

Project 'Labor Market Alignment With New Industries'

Doelstelling: de werkgelegenheid en arbeidsmarktkansen voor individuen van alle achtergronden te bevorderen door het versterken van de institutionele capaciteit van de arbeidsmarktinstellingen en het verminderen van de mismatch tussen werkzoekenden en werkgevers.

Wijze van financiering: IDB lening.

Beleidsintensiveringen voor 2025: dit project wordt gefinancierd door de Inter-American Development Bank (IDB) en moet resulteren in het vergroten van de toegang van werkzoekenden tot de arbeidsmarkt en het afstemmen van vaardigheden van werkzoekenden op de behoeften van de productieve sector middels de:

1. verbetering van het bestaande systeem voor technisch en beroepsonderwijs en - opleiding (TVET) (programma's afstemmen op de huidige en te verwachte behoeften van de arbeidsmarkt);
2. vergroten van de impact de PES door de ontwikkeling van nieuwe mogelijkheden van dienstverlening die digitale instrumenten en traditionele mechanismen combineren.

Lening: USD 10.000.000

Het begroot bedrag SRD 200.000,-

Monitoringscommissie midden-lang arbeidsmarktbeleid

Doelstelling: monitoren van werkgelegenheidsbeleid en programma's opgenomen in de midden lang arbeidsmarktbeleid 2022-2026.

Wijze van financiering: overheidsbegroting.

Beleidsintensiveringen voor 2025: Het Ministerie van Arbeid, Werkgelegenheid en Jeugdzaken is gemandateerd om het arbeidsmarktbeleid te ontwikkelen en uit te voeren. In 2022 is het arbeidsmarktbeleid aangepast met meer maatschappelijke draagvlak en beter toegespitst op de problemen en uitdagingen die zich heden ten dage op de arbeidsmarkt manifesteren. Het aangepaste arbeidsmarktbeleid is gebaseerd zijn op het "Decent Work Concept", welke onderdeel is van de "Sustainable Development Goals 2030". Het arbeidsmarktbeleid is tevens gericht op de sectoren die de komende jaren in de lift zullen zijn. Daarnaast zal het beleid gekoppeld worden aan de onderwijs vernieuwingen (het aanbod van arbeid) en de public sector reform. Sedert 2021 is de Commissie "vaststelling van een lang termijn arbeidsmarktbeleid" geïnstalleerd ter monitoring van het nieuw op te zetten arbeidsmarktbeleid. Uiteindelijk is het de bedoeling dat deze commissie over zal gaan in een permanente raad om het arbeidsmarktbeleid te monitoren.

Vacatiegelden raad: SRD 501.600,-

Het begroot bedrag is SRD 550.000,-

Commissie Vrij Verkeer van Personen (VVP)

Doelstelling: het reguleren van het vrij verkeer van bekwame burgers binnen CARICOM in Suriname.

Wijze van financiering: overheidsbegroting.

Beleidsintensiveringen voor 2025: De commissie Vrij Verkeer van Personen is in het kader van de implementatie van Vrij Verkeer van Personen volgens het Herziene Verdrag van Chaguaramas en ter implementatie van de Wet Bekwame Burgers van ingesteld bij Staatsbesluit van 7 februari 2006 en laatstelijk gewijzigd bij Staatsbesluit van 14 augustus 2008. Het Herziene Verdrag van Chaguaramas handelt over vrij verkeer van personen en kapitaal binnen de landen van de CARICOM. Het secretariaat van deze Commissie zetelt op het Ministerie van AW&J. Eveneens ondertekent de minister van AW&J de uitgegeven certificaten.

Vacatiegelden: SRD 501.600,-

Het begroot bedrag is SRD 550.000,-

II. Minimumloon

Doelstelling: het garanderen van een bestaansminimum aan de werkende klasse.

Wijze van financiering: overheidsbegroting.

Beleidsintensiveringen voor 2025: De NLR is sedert 2021 geïnstalleerd telkens voor 1 jaar. Het orgaan heeft als belangrijkste taak het presenteren van een advies aan de minister onder andere voor het vaststellen van een nieuwe algemeen minimumloon en of een nieuwe minimumloon per sector of beroepsgroep. Verder is zij belast met het consulteren van technische stakeholders; het vaststellen van een calculatiemethode voor het berekenen van minimumloon enz. De Nationale Loon Raad (NLR) is in april 2024 wederom ingesteld voor 1 jaar. Volgens de Wet Minimumloon van 2019 en het Staatsbesluit Nationale Loonraad in 2020 moest er binnen 3 jaren een evaluatie plaatsvinden van deze 2 regelingen. In 2022 is een commissie evaluatie wet minimumloon ingesteld met de taak de hierboven genoemde wet en het staatsbesluit te evalueren en het adviseren van de minister. Deze commissie heeft aanbevelingen gedaan voor eventuele aanpassing van de wet en het staatsbesluit. De Wet Minimumloon is op 29 februari 2024 aangenomen in De Nationale Assemblee. De wijzigingen hebben te maken met vier artikelen over de Nationale Loonraad. Zo is het advies dat de Loonraad uitbrengt aan de minister over het minimum uurloon, niet meer bindend. De minister zal op basis van het advies een voorstel doen aan de Raad van Ministers om goedgekeurd te worden. Er is ook besloten dat de Loonraad in plaats van tweejaarlijks nu jaarlijks uiterlijk op 31 december, maar niet later dan 31 maart van het volgend jaar, advies moet geven over het minimum uurloon. In de wet wordt ook opgenomen dat de Loonraad ondersteund zal worden door een secretariaat waarvan de samenstelling bij Staatsbesluit wordt vastgesteld. Het secretariaat wordt bemenst met maximaal 5 deskundigen onder leiding van de secretaris van de Nationale Loonraad. Verder is besloten dat de Loonraad telkens voor zes jaar wordt ingesteld. Om de 3 jaar zullen op voordracht van de minister, de vakbeweging en het bedrijfsleven, drie leden van de Loonraad vervangen worden. Ze kunnen nog een termijn benoemd worden. Voor de uitvoering van de nieuwe wet zullen de arbeidsinspecteurs en alle andere partners middels informatie en werksessies geïnformeerd worden. Het is in dit kader belangrijk te vermelden dat de Arbeidsinspectie naast haar controle werkzaamheden ook belast zal worden met het verschaffen van informatie tijdens de reguliere spreekuren en ook specifieke assistentie verlenen op het gebied van het doorberekenen van de dag, - week en of maandlonen. Hiervoor zullen zij de nodige trainingen krijgen.

Vacatie gelden NLR 2025: SRD 446.400,-

Het begroot bedrag is SRD 500.000,-

III. Raad voor de Coöperatiewezenen (RACO)

Doelstelling: het doel van RACO is het bevorderen van coöperatiewezenen middels het promoten en begeleiden bij de opzet van coöperaties. Coöperaties zorgen voor werkgelegenheid.

Wijze van financiering: subsidie (overheidsbegroting).

Beleidsintensivering voor 2025: RACO heeft als taak het adviseren van de minister inzake wetgeving en coöperatief beleid met betrekking tot de coöperatieve ontwikkeling in Suriname. Hiernaast is RACO ook belast met het verzorgen van trainingen en begeleiden van bestaande coöperaties in stad, districten en het binnenland. Er is reeds een aanvang gemaakt met de herregistratie van alle coöperaties ten lande.

Vacatiegelden Raad: SRD 501.600,-

Het begroot bedrag is SRD 550.000,-

IV. Stichting Productieve Werkeenheden (SPWE)

Doelstelling: SPWE heeft als doel het bevorderen van werkgelegenheid middels het ontwikkelen en versterken van het micro- en klein ondernemerschap d.m.v. van bewustwording activiteiten, begeleiding /coaching, onderzoek en training.

Wijze van financiering: subsidie (overheidsbegroting).

Beleidsintensivering voor 2025: het verschaffen van volledige en productieve arbeidsplaatsen aan werkzoekenden. Hierbij zal er hulp en begeleiding gegeven worden bij het voorbereiden en opzetten van kleine ondernemingen en coöperaties en hulp te verlenen aan reeds operationeel zijnde kleine ondernemingen, bedrijven en coöperaties. In Alliantie verband met de UNDP, VSB, SAO, NGO en andere relevante partners zal er ondersteuning gegeven worden aan mensen met een beperking in ondernemerschap.

Vacatiegelden Raad van Toezicht: SRD 336.000,-

Het begroot bedrag is SRD 1.200.000,-

V. Scholingsinstituut voor de Vakbeweging in Suriname (SIVIS)

Door middel van subsidieverlening zal de werkende mens in het algemeen en leden van de Vakbeweging in het bijzonder, kennis en inzicht worden verschaft over de organisatie, de taak en de rol van de vakbeweging in het sociaal economisch gebeuren, zowel nationaal, regionaal als internationaal, waardoor zij gemotiveerd worden om individueel en collectief een positieve bijdrage te leveren tot een dynamische ontwikkeling van vakbeweging en maatschappij.

Totaal begroot bedrag SRD 600.000,-

VI. Stichting Suriname Hospitality Tourism and Training Center (SHTTC)

Doelstelling: SHTTC heeft als doel het ontwikkelen en versterken van werkgelegenheid in de toerisme en hospitality sector d.m.v. Horeca trainingen.

Wijze van financiering: subsidie (overheidsbegroting).

Beleidsintensivering voor 2025: continuering van haar taakstelling m.n. het zorgen voor competente arbeidskrachten in de hospitality en tourism sector gericht op invulling en behoud van werkgelegenheid binnen de sector en inherent daaraan het verhogen van de kwaliteit van de dienstverlening in deze sector. Voorts zal het instituut zich ook richten op het verzorgen van landelijke trainingen ter ontwikkeling van de Surinaamse gemeenschap.

Vacatiegelden Raad van Bestuur: SRD 168.000,- (vanaf juni 2025- december 2025, nu wordt de raad betaald vanuit TCT)

Het begroot bedrag SRD 250.000,-

VII. Het versterken van de werkarmen SAO, SPWE en SHTTC op institutioneel en capaciteitsniveau.

Ten einde te geraken tot een betere input van de werkarmen zal gewerkt worden aan institutionele en capaciteitsversterking van de werkarmen. Ook de verbetering van de efficiëntie van de exploitatie van de instituten zal aangepakt worden.

Het begroot bedrag SRD 500.000,-

Beleidsprogramma's Arbeidsinspectie

Programma sociale - en arbeidsbeschermingsbeleid

Doelstelling: verbetering van de sociale en arbeidsbescherming zorgen ervoor dat het toezien op en het verzekeren van de naleving van de wettelijke bepalingen met betrekking tot arbeidsvoorwaarden en de bescherming van de werknemers bij de uitoefening van hun werkzaamheden en van andere wettelijke regelingen voor zover de arbeidsinspecteurs mede belast zijn de naleving van deze regelingen wordt gegarandeerd.

Wijze van financiering: de financiering voor de verbetering voor de sociale en arbeidsbescherming vindt plaats door het adequaat beschikbaar stellen van middelen uit de overheidsbegroting ten behoeve van het directoraat Arbeidsinspectie. Hierdoor wordt de handhaving en inspectie werkzaamheden gewaarborgd. De uitgaven hiervoor zijn begroot op code 2401.

Beleidsintensiveringen voor 2025:

De Minister garandeert de operaties van het Directoraat Arbeidsinspectie door:

- I. Het verder versterken en decentraliseren van de Arbeidsinspectie in het kader van de dienstverlening, handhaving en inspectie werkzaamheden;
- II. Het (her)vestigen van de autoriteit/integriteit van de Arbeidsinspectie.

Nadere toelichting activiteiten

I. Het versterken en decentraliseren van de Arbeidsinspectie de dienstverlening, handhaving en inspectie werkzaamheden

a. Versterken Arbeidsinspectie

Om zich adequaat te kwijten van de wettelijk vastgestelde taak moet de capaciteit van de Arbeidsinspectie verder worden vergroot. Ook moet de dienstverlening van de Arbeidsinspectie worden verbeterd en geautomatiseerd.

Het begroot bedrag is SRD 700.000,-

b. Decentralisatie/Verblijf inspecties

Voor het optimaal kunnen verrichten en het verhogen van de klantvriendelijkheid en het meer zichtbaar maken van de Arbeidsinspectie in de ver af gelegen gebieden in Suriname Het is dringend noodzakelijk om de nodige huisvesting cq cabines en verblijf te verwezenlijken. Hiervoor zijn er naast de kosten voor verblijf en huisvesting ook de kosten voor consumptie en standplaatstoelage.

Het begroot bedrag is SRD 700.000,-

Verbetering infrastructuur

- Uitbreiding wagenpark

Voor het verrichten van de opgedragen werkzaamheden en Inspecties in ver gelegen gebieden in Suriname te noemen de districten Commewijne, Marowijne, Para, Brokopondo, Sipaliwini, Saramacca en Wanica, is gebruikmaken van dienstvoertuigen noodzakelijk. Met de uitbreidingsproces van het capaciteit dient het Directoraat Arbeidsinspectie te beschikken over een eigen onderkomen.

Het begroot bedrag is SRD 700.000,-

- Meet instrumenten

Er bestaat een dringende behoefte aan het aanschaffen van een aantal meetinstrumenten voor de controle op de naleving van de Veiligheidswet 1947 zoals Licht en geluid apparatuur, het meten van kwik damp, gas meeting, trillingen radioactief meet materiaal (Geiger Teller of Geiger meter).

Het begroot bedrag is SRD 700.000,-

- Trafficking in Person (TIP)/Vreemdelingen

Het inzetten van voertuigen waar nodig voor transport van vreemdelingen die vermoedelijk slachtoffers zijn van mensen handel en mensen smokkel.

Trainingen voor de arbeidsinspecteurs door de gekwalificeerde arbeidsinspecteurs met de ondersteuning van het Ministerie van Justitie en Politie.

Het begroot bedrag SRD 40.000,-

- Voorlichting (Informatie en begeleiding werknemers/werkgevers).

Het begroot bedrag SRD 30.000,-

- c. Training en begeleiding

- Trainingen

Het belang van training voor het adequaat uitvoeren van het werk van de arbeidsinspecteurs kan niet meer benadrukt worden.

Het begroot bedrag is SRD 750.000,-

- d. Handhaving

- Uitbreiding snelrechtstelsel

Het snelrecht stelsel zal ook verder worden uitgebreid met de overige arbeidswetten. Snelrecht is een snelle manier om overtreders te berechten in een korte tijd bestek. Door middel van een Oproeping wordt de zaak aanhangig gemaakt bij de Rechter.

Het begroot bedrag SRD 35.000,-

- Verscherping handhaving

Met de aanpassing van de minimumuurloon per 29 februari 2024 zal de controle bij bedrijven verder opgevoerd worden. De controle op een veilige werkplek en Decent Work voor werknemers zal eveneens verscherpt en opgevoerd worden voornamelijk bij vreemdelingen en uitzendkrachten.

Het begroot bedrag SRD 200.000,-

II. Het (her)vestigen van de autoriteit/integriteit van de Arbeidsinspectie

- a. Uitbreiding opzet Client Contact Centra

Voor een landelijke dienstverlening is het van belang dat in diverse districten een Client Contact Centra zal worden opgezet.

Het begroot bedrag SRD 180.000,-

- b. Inzetten klachten procedure

Het begroot bedrag SRD 10.000,-

- c. Werken aan de branding van Arbeidsinspectie

- Aanpak social media;
- Verbetering informatie stroom naar de werkmensen
- Opvoeren van voorlichting en realisaties arbeidsinspectie.

Het begroot bedrag SRD 200.000,-

Beleidsprogramma's Juridische – en Internationale Zaken

Decent Work Country Program Suriname III

Het DWCP (2023-2026) identificeert drie prioriteitsgebieden en zet de bijbehorende te behalen resultaten uiteen.

Het programma omvat 3 voordelen:

1. Banen, productiviteit en duurzame groei. Ecologisch duurzame en gediversifieerde economische groei en duurzame ondernemingsontwikkeling vergroten het aanbod van waardig werk;
2. Bestaanszekerheid, menselijk kapitaal en geschoolde arbeidskrachten. De ontwikkeling van vaardigheden van het personeel, diensten voor arbeidsvoorziening en een samenhangend en universeel systeem van sociale bescherming zorgen voor een veilig bestaan voor alle Surinamers;
3. Governance van de arbeidsmarkt en arbeidsrechten. Beter bestuur en instituties op de arbeidsmarkt zorgen voor de realisatie van fatsoenlijk werk en grondrechten op het werk.

Het programma omvat 3 dwarsdoorsnijdende elementen:

1. Versterken van de sociale dialoog;
2. Ondersteun achtergestelde en kwetsbare groepen;
3. Bevorder de overgang van de informele naar de formele economie.

De Nationale Commissie Decent Work die in 2023 is ingesteld zal op een hoog niveau met een sterke veld- en communicatie-approach op landelijk niveau werken aan de bewustwording en de uitvoering van de Results Framework welke in samenwerking met de ILO is voorbereid. Het geheel omvat veel dialoog, awarenesssessies en workshops met geclusterde doelgroepen. Uitvoering van het DWCP SU III zal zowel sociaal als economisch impact hebben omdat het specifiek uitgaat van een 'theorie van change'. Verder zal de Nationale Commissie Decent Work in 2025 een upgradering ondergaan.

Het sociaal-economisch beleid van de regeringen wereldwijd en ook die van Suriname is gebaseerd op de Duurzame Ontwikkelingsdoelstellingen (SDG's) 2030 van de Verenigde Naties. SDG No. 8 heeft betrekking op Decent Work en Economische Groei. Suriname heeft in 2018 de Equal Pay Convention (No. 100) en de Equality of Treatment Convention (No. 111). In het kader van het streven naar decent work voor elke werknemer zijn op 14 oktober 2022 de Wet Gelijke Behandeling Arbeid en Wet Geweld en Seksuele Intimidatie Arbeid aangenomen en reeds afgekondigd (SB 2022 no. 137 en SB 2022 no. 136). Voor de volledige implementatie van deze wetten dienen nog het flankerend beleid te worden vastgesteld in de vorm van staatsbesluiten, beschikkingen, richtlijnen, modelbeleid en modelgedragscodes.

Het begroot bedrag is SRD 750.000,-

Vorbereiding Uitvoering Wet Gelijke Behandeling en Wet Geweld en Seksuele Intimidatie

De Commissie Vorbereiding Uitvoering Wet Gelijke Behandeling en Wet Geweld en Seksuele Intimidatie zal in 12 maanden het van het flankerend beleid met betrekking tot de Wet Gelijke Behandeling Arbeid (SB 2022 no. 137) en Wet Geweld en Seksuele Intimidatie Arbeid (SB 2022 no. 136) vorbereiden in de vorm van staatsbesluiten, beschikkingen, richtlijnen modelbeleid en modelgedragscodes in nauwe samenwerking tussen de entiteiten en werkmarmen van het Ministerie en in dialoog met de relevante Ministeries en staatsactoren en niet-gouvernementele stakeholders waaronder de sociale partners.

Het begroot bedrag is SRD 500.000,-

OSH Commissie

Na de aaname van de ILO Verklaring inzake de Fundamentele Beginselen en Rechten inzake Arbeid in 1998, is het gedachtegoed met betrekking veiligheid, gezondheid en welzijn (Occupational Safety and Health: OSH) in de arbeidswereld, verder ontwikkeld. De International Labour Conference van 2022, heeft gevolg gevend aan het algemeen gevoel levende onder de tripartiete partners een resolutie (Resolution on the inclusion of a safe and healthy working environment in the ILO's framework of fundamental principles and rights at work) aangenomen over de opname van een veilige en gezonde werkomgeving in het ILO-kader van fundamentele beginselen en rechten op het werk. De resolutie van 2022 verklaart ook dat het Verdrag inzake Veiligheid en Gezondheid op het Werk, 1981 (No. 155) en het Verdrag inzake Bevordering van Veiligheid en Gezondheid op het Werk, 2006 (No. 187) zullen worden beschouwd als fundamentele verdragen in de zin van de ILO-verklaring over fundamentele Principles and Rights at Work (1998), zoals gewijzigd in 2022. Deze twee verdragen beschrijven de kernprincipes en rechten op het gebied van veiligheid en gezondheid op het werk (OSH) en dienen als basis voor de meer geavanceerde veiligheid- en gezondheidsmaatregelen die in andere OSH-instrumenten. Alle lidstaten hebben, ook al hebben ze deze twee verdragen niet geratificeerd, nu een verplichting die voortvloeit uit het feit dat ze lid zijn van de ILO om te goeder trouw en in overeenstemming met het ILO-Statuut de beginselen te respecteren, te bevorderen en te realiseren over het grondrecht op een veilige en gezonde werkomgeving. Daarom is het belangrijk dat regeringen, werkgevers, werknemers, OSH-professionals en andere belanghebbenden die betrokken zijn bij besluitvormingsprocessen goed geïnformeerd zijn over de implicaties van de opname van het recht op een veilige en gezonde werkomgeving als grondbeginsel en recht op het werk bij het opstellen en uitvoeren van OSH-beleid en -programma's. Het vitale belang van veiligheid en gezondheid op het werk is overtuigend aangetoond door de Covid-19-pandemie en de diepgaande en transformerende impact ervan op de wereld van werk. In dit licht zal in 2025 de Nationale Commissie Veiligheid, Gezondheid en Welzijn Arbeid (VGW Commissie) ingesteld voor onbepaalde tijd. De VGW Commissie valt onder de Minister en is aan hem verantwoording verschuldigd.

Het begroot bedrag SRD 440.000,-

Awareness Work Life Balance

Awareness activiteiten i.v.m. met Work Life Balance (ILO Conventie No. 156).
Het begroot bedrag SRD 70.000,-

Beleid Just Transition

Tijdens de 113de International Labour Conference in 2025 zal het onderwerp van Just Transition verder worden besproken. Just Transition is een van de 4 dimensies van Social Justice die een van de grondpijlers is van de International Labour Organization. Punten voor discussie zullen zijn;

1. De wijze van bevordering van de rechtvaardige transitie (Just Transition) in alle ILO-lidstaten door:
 - (a) opschalen van de ontwikkeling en uitvoering van **geïntegreerd beleid** en maatregelen op verschillende beleidsterreinen, waaronder industriebeleid en technologie;
 - (b) de **financiering** van dergelijke beleidslijnen en maatregelen;
 - (c) **sociale dialoog** en **tripartisme**;
 - (d) **institutionele coördinatie** en **beleidscoherentie** op alle niveaus;
 - (e) de toepassing van internationale arbeidsnormen.
2. De rollen moeten van overheden en werkgevers- en werknemersorganisaties in de transitie, ook met de getroffen gemeenschappen en mensen.
3. De prioriteiten en de strategie van de ILO naar de tripartiete partners om ze bij te staan.
4. De centrale rol die de ILO kan spelen in de multilaterale coördinatie voor een rechtvaardige transitie, onder meer via partnerschappen.

In 2025 zal het Nationaal Beleid Sociaal-rechtvaardige Milieutransitie worden geformuleerd.

Het begroot bedrag is SRD 600.000,-

Nationaal Beleid Formalisatie

In het DWCP SU III is formalisering gezien als een crosscutting issue dat te maken heeft met sociale rechtvaardigheid. In 2025 zal het Nationale Beleid Formalisatie op basis van ILO Recommendation No. 204 worden geformuleerd met actieve participatie van stakeholders.

Het begroot bedrag is SRD 600.000,-

Structureren ILO Aanbeveling No. 207

In 2023 is door de ILO de ILO Aanbeveling No. 207 aangaande Apprenticeships aangenomen. In het DWCP SU III zijn er maatregelen opgenomen om 'werk-gebaseerd leren' gestructureerd in Suriname in te voeren. In 2025 zal een aanvang worden gemaakt om aan werk-gebaseerd leren, dus de vakscholing en de on-the-job-training, een wettelijke basis en structuur te geven met actieve participatie van stakeholders.

Het begroot bedrag is SRD 1.045.000,-

Capaciteits- en institutionele versterking (IZ, CAO-Registratie en AVI)**Internationale Zaken**

Ten aanzien van 'promotie- en bewustwordingsactiviteiten' in het kader van ILO verdragen en VN dagen en de reguliere activiteiten voortvloeiend uit de vaste jaarkalender van de ILO, is geraamd ten laste van de Staatsbegroting SRD 5.150.000,- betrekking hebbend op lonen, salarissen en kantoorbenodigdheden.

CAO-Registratie

Met de uitvoering van de gefaseerde uitbreiding van het CAO-bestand alsmede de toetsing van de geregistreerde nieuwe CAO's zal ten laste van de Staatsbegroting gemoeid zijn voor een bedrag van SRD 50.000,- betrekking hebbend op capaciteitsversterking lonen, salarissen en kantoorbenodigdheden.

Afdeling Vergunningen Intermediairs

Afdeling Vergunningen Intermediairs

Met de vraag naar tijdelijke arbeidskrachten en het aanbod, ontstonden er organisaties die arbeidskrachten registreerden en ze ter beschikking stelden als economische activiteit. De noodzaak naar regulering en codes in de betreffende branche, welke behoefte ook bestaat bij onder andere actieve organisaties, heeft enige mate ook een relatie met de behoefte naar garanties en bescherming van de in de branche actieve personen als arbeidskrachten. Met de Wet Ter Beschikking Stellen Arbeidskrachten door Intermediairs (WTBAI) (S.B. 2017 no. 42) wordt direct ingespeeld op de arbeidsmarkt door deze te sturen. Deze wet is een implementatie van de ILO Conventie No. 181 en ILO Aanbeveling No. 188. Met de WTBAI wordt beoogd een wezenlijk deel van de zogenaamde 'contract labour' problematiek op te lossen. De wet is bestemd voor uitzendbureaus die arbeidskrachten ter beschikking stellen voor inlenende bedrijven. De wet biedt tevens ook rechtszekerheid en rechtsbescherming aan de arbeidskrachten. De wet poogt ook werkloosheid te reduceren binnen de maatschappij door duurzame werkgelegenheid te stimuleren. De Wet Ter Beschikking Stellen Arbeidskrachten door Intermediairs is op 6 mei 2017 inwerking getreden. Krachtens artikel 22 lid 5 van de wet is de wet geëvalueerd. De wet stelt een vergunningensysteem in. Dit systeem dient te leiden tot instelling, naleving en monitoring van gedragscodes voor intermediairs. Daardoor komt het belang van het verantwoord ondernemerschap niet in gedrang met de rechten en garanties van werknemers. De uitzendvergunning heeft uitsluitend als doel regulering van de arbeidsmarkt en deze wordt door of namens de Directeur van het departement belast met arbeidsaangelegenheden verleend. Het begroot bedrag SRD 100.000,-

Het begroot bedrag is SRD 2.500.000,-

Het totaal begroot bedrag voor programma 2401 is **SRD 18.100.000,-**

3701 - Ontwikkeling van de jeugd, ter ondersteuning van het algemeen jeugdbeleid

Bij de ontwikkeling van de jeugd op gemeenschapsniveau zijn: preventie, begeleiding en bescherming de voornaamste prioriteitsgebieden voor het directoraat Jeugdzaken voor het begrotingsjaar. De primaire focus van het directoraat Jeugdzaken is gericht op het creëren van kansen en mogelijkheden voor de optimale ontplooiing van jongeren. Dit zal voornamelijk tot uiting komen bij de uitvoering van activiteiten voor de doelgroep in zowel buiten schoolverband alsook in de vakantieperiodes.

Het Directoraat Jeugdzaken heeft de zorg voor de ontwikkeling en bevordering van een gecoördineerd en geïntegreerd jeugdbeleid. Een van de speerpunten van het beleid van Jeugdzaken is erop gericht de jonge generatie als geheel de ruimte te bieden zich voor te bereiden op een zelfstandig bestaan.

Daarom zal het directoraat zich in haar werk richten op enerzijds het creëren van randvoorwaarden voor versterking van de capaciteit en actieve participatie van jongeren in ontwikkeling op zowel gemeenschaps- als nationaal niveau en anderzijds het versterken van condities voor optimale ontwikkeling van jongeren. Er zal onder dit programma gewerkt worden aan de institutionele en capaciteitsversterking van het Directoraat Jeugdzaken en acties voor een betere coördinatie en integratie van beleid ten behoeve van de jeugd.

Totaal begroot bedrag SRD 1.000.000,-

3702 - Ondersteuning instellingen met jeugdprogramma's

Het hoofddoel van deze maatregel:

Het voorkomen of corrigeren van gedrag dat niet bevorderlijk is voor de ontwikkeling van jeugdigen en derhalve instellingen ondersteunen met jeugdprogramma's die zullen bijdragen tot een positieve levenshouding van de jeugd. Voor de voorlichting, begeleiding van (risico) jongeren en zinvolle vrije tijdsbesteding voor jongeren zullen samenwerkingsverbanden aangegaan worden met instellingen die daarvoor de expertise beschikken en ondersteund worden.

Activiteiten:

1. Ondersteunen van voorlichting en bewustwordingsactiviteiten voor de doelgroep;
2. Ondersteunen van begeleidingstrajecten voor de doelgroep;
3. Ondersteunen van programma's voor een zinvolle vrije tijdsbesteding voor de doelgroep;
4. Ondersteunen bij re-integratie programma's.

Totaal begroot bedrag SRD 500.000,-

3703 - Instandhouding en verdere uitbouw Nationaal Jeugd Instituut

Het algemeen Jeugdbeleid met betrekking tot de maatschappelijke positie van de jeugd is gericht op het scheppen van voorwaarden tot haar ontplooiing. Een van de voorwaarden voor een optimale ontplooiing van de jeugd is het recht op participatie. Om dit recht op participatie tot uitdrukking te laten komen is het Nationaal Jeugd Instituut (hierna NJI genoemd) bij uitstek een geschikt instrument. Voor een goed en optimaal functioneren van het NJI is het van belang dat de capaciteit van het instituut verder wordt versterkt. In het komend begrotingsjaar zal in samenwerking met partners de institutionalisering worden voortgezet.

De prioriteit zal worden gegeven aan:

1. Het versterken van de capaciteit van de leiding van het NJI en overig personeel;
2. Het faciliteren van de activiteiten, vergaderingen en consultaties van de Jeugdraad Suriname;
3. Ondersteuning aan de Jeugdraad Suriname en de jeugdambassadeurs (Sustainable Development Goals Youth Ambassadors - en CARICOM Youth Ambassadors met hun korps) bij de uitvoering van projecten en bij het beleggen van reguliere vergaderingen en jeugd vertegenwoordiging op regionale en internationale platformen;
4. Intrek en inrichting in een gebouw ten behoeve van het NJI en de jongeren organen zodat de jongeren adequaat kunnen participeren;
5. Betaling van de onkosten vergoeding van de jeugdorganen;
6. Betrekken van jongerenorganisaties over geheel Suriname d.m.v. een NJI Jongerenfonds.

Het informeren van de samenleving over het jeugdbeleid:

De samenleving, in het bijzonder de jeugd, dient te worden geïnformeerd over de ontwikkelingen ten aanzien van het geïntegreerd jeugdbeleid en de bijdrage van de Jeugdraad Suriname daarin in het bijzonder. Ook het Nationaal Jeugd Congres (NJC) welke jaarlijks gehouden moet worden in augustus in het kader van Internationale Dag van de Jeugd behoort tot deze beleidsmaatregel. Voorafgaand worden er districtscongressen gehouden in alle 10 districten van ons land. Op de districtscongressen worden er jongeren afgevaardigd voor participatie aan het NJC. Het Nationaal Jeugd Congres heeft als doel jeugdparticipatie op bestuurlijk niveau te maximaliseren.

Alle jongeren in de leeftijdsklasse 12 – 25 jaar worden in de gelegenheid gesteld vragen te stellen over het jeugdbeleid van 8 ministeries met een jeugdbeleid. Deze zijn ministerie van

1. Arbeid, Werkgelegenheid & Jeugdzaken;
2. Justitie en Politie;
3. Sociale Zaken en Volkshuisvesting;
4. Volksgezondheid;
5. Onderwijs, Wetenschap en Cultuur;
6. Binnenlandse Zaken;
7. Buitenlandse Zaken, Internationale Betrekkingen en Internationale Samenwerking;
8. Regionale Ontwikkeling & Sportzaken.

Het NJC wordt meestal in de Congreshal gehouden.

De zorg voor deelname aan conferenties nationaal, regionaal en internationaal ten behoeve van de kwaliteitsontwikkeling van het Nationaal Jeugd Instituut:

Het beleid met betrekking tot participatie aan conferenties is gericht op het sluiten van partnerschappen door zowel de leden van de Jeugdraad Suriname als de directie en medewerkers van het NJI. Dit ter versterking van de structuur van het NJI c.q de jongeren organen die het NJI faciliteert. De structuren van andere jeugdinstituten zijn bekeken en de structuur van het NJI is aangepast. Dit met het resultaat dat er doelgerichter wordt gewerkt zodat de doelstellingen van het NJI worden gerealiseerd.

Te verwachten resultaten:

1. Kwaliteitsontwikkeling van het Nationaal Jeugd Instituut;
2. Bijdrage van de Surinaamse jeugd in internationale besluitvorming t.b.v. de jeugd;
3. Versterking van de structuur van het NJI en onderhoud van de website www.jeugdraad.sr;
4. Verbetering van het algemeen jeugdbeleid;
5. Recht op participatie op bestuurlijk niveau wordt verder ontplooid;
6. De betrokkenheid van jeugdorganisaties verhogen op landelijk niveau.

Randvoorwaarden:

1. Zorgen voor de faciliteiten ten behoeve van de leden die zullen deelnemen aan de meetings en projecten;
2. Tijdig versturen van de benodigde correspondentie;
3. Het kiezen van de juiste afvaardiging;
4. Voor de kwaliteitsontwikkeling van de medewerkers van het NJI en de jongeren organen zullen zij in de gelegenheid gesteld worden trainingen/opleidingen te volgen;
5. De zorg voor netwerkversterking van de Jeugdraad en Jeugdambassadeurs is nationaal en internationaal.

Algemeen doel:

Het algemene doel van deze sub-beleidsmaatregel is dat de medewerkers van het NJI en de leden van de jeugdorganen hun netwerk gaan versterken op nationaal en internationaal niveau. Dit zal gedaan worden door conferenties maar ook door middel van de internetverbinding op het NJI.

Te verwachten resultaten:

1. Kwaliteitsontwikkeling van het NJI;
2. Versterking van de structuur van het NJI op nationaal, regionaal en internationaal niveau;
3. Verbetering van het algemeen Jeugdbeleid;
4. Uitvoering van de projecten van de Jeugdraad Suriname op landelijk niveau.

De eerste Jeugdraad Suriname is in beginsel een inspraakorgaan maar komt er niet onderuit projecten te willen realiseren die gerelateerd zijn aan diverse jeugdproblematiek. Deze projecten zijn verschillend van aard en worden veelal in de verschillende districten uitgevoerd. Voor het indienen van een project moet deze ter goedkeuring worden aangeboden aan de leiding van de Jeugdraad Suriname die het daarna opstuurt naar het secretariaat. Het secretariaat stuurt het volgens de ambtelijke procedure naar de directie van het NJI.

Te verwachten resultaten:

De voorwaarden zullen een stimulans zijn voor de jeugd om adequaat haar taken te verrichten. De leden zullen beslissingen kunnen nemen, ze zullen projecten initiëren, seminars organiseren en opkomen voor de belangen van de jeugd. Hierdoor worden zij ook gevormd. Door hun actieve participatie in projecten zullen zij artikel 12 van het kinderrechten verdrag in uiterste mate kunnen beleven.

Beheersaspecten:

- De leiding van de vergaderingen ligt in handen van de Voorzitter van de Jeugdraad Suriname;
- De organisatie van de jeugdprojecten en seminars ligt in handen van de leiding van het NJI.

Randvoorwaarden:

- Om in aanmerking te kunnen komen voor vacatiegelden moeten de leden de vergaderingen hebben bijgewoond dan wel een project hebben uitgevoerd voor de betreffende maand;
- De vergoeding van vervoer-, verblijf- en voedingskosten zal afhankelijk zijn van het district waarvoor de leden gekozen zijn;
- De vergadering moet minimaal 10 werkdagen voor de vergadering bekend gemaakt worden, maar in bijzondere gevallen kan het ook 7 werkdagen zijn. Deze geschiedt middels het verzenden van een email en zij worden telefonisch op de hoogte gehouden;
- De leiding van de Jeugdraad Suriname moet de leden tijdig convoceren;
- De leden moeten hun voorstel ten aanzien van een project tijdig indienen (3 maanden voor de uitvoering).

Ondersteuning van de jeugdbassadeurs bij de uitvoering van projecten:

De jeugdbassadeurs worden door de Jeugdraad Suriname verkozen. De taken van de jeugdbassadeurs zijn onder andere het in overleg treden met de Jeugdraad Suriname over uit te voeren en gevoerde werkzaamheden en het in overleg treden met relevante nationale en internationale instanties over hun toegewezen domeinen.

Het jeugdbassadeursprogramma is dus breed omvattend en om jongeren in de gelegenheid te stellen hun werk naar behoren te doen zal de Staat moeten voorzien in de behoefte van de jeugd (zoals het faciliteren, goede werkruimte, kantoorpullen/meubilair etc.).

CARICOM Jeugdbassadeursprogramma:

Sinds het jaar 1993 is het CARICOM Jeugdbassadeursprogramma ontstaan nadat de vergadering van CARICOM staatshoofden dit heeft besloten. De reden hiertoe was dat men zich heeft gerealiseerd in het belang van jeugd participatie op beleidsniveau. Hierdoor is het woord "jongeren participatie" ontstaan. Dit houdt in dat jeugdigen worden betrokken bij zaken die hen direct of indirect aangaan, en dat zij hierover

goed geïnformeerd worden. Jeugdigen krijgen de mogelijkheid om hun mening te geven, mee te beslissen en duurzame veranderingen teweeg te brengen. Het hoofddoel van de CYA's is dus het promoten van de CSME alsook het initiëren van projecten die betrekking hebben op de problematiek van jongeren op regionaal/nationaal niveau bv. HIV-AIDS.

Sustainable Development Goals Jeugdbassadeursprogramma:

Dit programma is voortgevloeid uit de "First Ever Global Youth Leadership Summit" in New York, USA. De belangrijkste taak van de SDG YAP is de Surinaamse jongeren zoveel als mogelijk bekend te maken met- en betrekken bij activiteiten in het kader van de SDG's. Aangezien de jongeren een wezenlijke bijdrage hierin moeten leveren zijn wij genooddaakt middelen te reserveren ter uitvoering van de activiteiten van de SDG's.

Capaciteitsversterking CYA's, SDGYA's, en hun korpsen:

Het is erg belangrijk om mensen te trainen /scholen om zodoende hun werk optimaal te kunnen ontplooiën. Nadat er nieuwe jeugdbassadeurs zijn verkozen, worden zij in de gelegenheid gesteld om een aantal trainingen te volgen die hen in de gelegenheid stellen te werken naar professionalisme in hun werkzaamheden. Enkele trainingen zijn: vergadertechnieken, schrijven van projecten, protocol, Basic life skills, Engelse conversatie, leiderschapstrainingen, enz.

Uitwisselingsprogramma's binnen- en buitenland ten behoeve van jongeren:

Binnen dit project proberen wij naast de jeugdleiders ook andere jongeren in de gelegenheid te stellen om hun kennis te verbreden op zowel nationaal, regionaal als international niveau. Hierbij kan gedacht worden aan uitwisseling met districts jongeren onderling alsook met jongeren in Paramaribo of jongeren van de verschillende buurtorganisaties in de gelegenheid te stellen om een conferentie/meeting bij te wonen buiten de stad. Vaak worden ook scholen (op verzoek) ondersteund door het beschikbaar stellen van bv. transport voor een educatieve dagtocht of schoolreis.

Totaal begroot bedrag SRD 4.916.000,-

3704 - Versterking en begeleiding risico jongeren

Een van de prioriteiten van het directoraat Jeugdzaken is het rehabiliteren van risicogroepen onder jeugdigen. Onder risicogroepen wordt onder andere verstaan jeugdigen die vroegtijdig de school hebben verlaten, tienermoeders, jongeren die dreigen te ontsporen en jongeren die in aanraking zijn gekomen met justitie. Het directoraat Jeugdzaken heeft de zorg voor de ontwikkeling en bevordering van een gecoördineerd, geïntegreerd en planmatig jeugdbeleid voor deze doelgroep, waarbij deze jeugdigen worden ondersteund met het maken van de juiste keuzen om zichzelf te ontwikkelen tot zelfstandige burgers met respect voor zich zelf en voor anderen.

Gelijke kansen creëren voor jongeren die opgroeien in een risicovolle omgeving is a must zodat deze doelgroep zich ten volle kan ontwikkelen. Belangrijk hierbij is de samenwerking met en ondersteuning van particuliere en niet gouvernementele organisaties, (NGO) die werkzaam zijn op het gebied van de jeugd en met overheidsinstanties, die belast zijn met de taken van het jeugdbeleid.

De projecten die vanuit het Nationale Jongeren Aangelegenheden uitgevoerd zullen worden zijn:

- **Project Scholieren Moeder (ookwel PSM genoemd)**

Jeugdzaken is reeds jaren bezig met. De begeleiding van scholierenmoeders, voornamelijk uit Paramaribo, Wanica, Para en Commewijne de begeleiding geschiedt project matig onder de naam Project Scholieren Moeders (PSM), welke in 1988 is begonnen. Het Project Scholieren Moeders (PSM) richt zich op de hulpverlening en begeleiding van jonge moeders, of aanstaande jonge moeders op GLO (Gewoon Lager Onderwijs) en VOJ niveau (Voortgezet Onderwijs op Junioren niveau) om tenminste het VOJ-diploma te verwerven.

- **Begeleiding voor vroege schoolverlaters**

Voor de vroege schoolverlater zal er ook een traject ingezet worden waarbij deze begeleid worden om alsnog een opleiding af te ronden, een beroep aan te leren. Veelal spelen er problemen op verschillende gebieden, waardoor de zelfredzaamheid van deze doelgroepen beperkt is.

Geïdentificeerde oorzaken:

1. Ernstige gedragsproblematiek;
2. Beperkte cognitieve en/of sociale vaardigheden;
3. Persoonlijkheidsproblemen;
4. Woon- en of gezinsproblematiek;
5. Misbruikrelaties met als gevolg tienerzwangerschappen;
6. Moeite met behouden opleiding/baan.

Begeleiding is specifiek gericht op het bevorderen van zelfredzaamheid, maar de begeleiding gaat verder dan het aanleren van zelfredzaamheid. Het is ook nodig om oorzaken aan te pakken, zoals het verwerken van traumatische ervaringen en/of het herstellen van een gestagneerde ontwikkeling.

- **Voorlichting en bewustwordingsprogramma's gericht op de jeugd, ouders en verzorgers.**

In deze beleidsperiode zal er meer nadruk gelegd worden op voorlichting en bewustwordingsprogramma's voor de jeugd, ouders en verzorgers met het doel positieve gedragsverandering teweeg te brengen en bewustere keuzes te maken voor een positieve ontwikkeling van jeugd. Ook de mentale gezondheid van de jeugd krijgt in deze periode bijzondere aandacht gezien de alarmerende cijfers van suicide onder jeugdigen.

Totaal begroot bedrag SRD 5.363.000,-

3705 - Versterking jeugd en gemeenschapsontwikkeling

Ten einde invulling te geven aan de eerdergenoemde concepten YOUTH POWER en het jeugdprofiel, zal met name bij het Onderdirectoraat Jeugdcentra volgens het theoretisch kader van gemeenschapsontwikkeling en de methodiek social-agogische vorming projecten worden ontplooid. Het Onderdirectoraat heeft hierbij een faciliterende rol waarbij monitoring en evaluatie als componenten worden meegenomen voor de beleidsformulering en uitvoering. Het Onderdirectoraat Jeugdcentra heeft als algemeen doel het faciliteren van jeugdgemeenschapsontwikkeling door invulling te geven aan het jeugdbeleid alsmede het versterken van gemeenschapsorganisaties die helpen mogelijkheden te creëren voor jeugdigen. De mogelijkheden behelzen het vergroten van kennis en het aanleren van vaardigheden cq competenties die hen in staat stelt te werken aan zelfontwikkeling. Hierbij is sociaal-agogische vorming de methodiek ten einde de jeugd handvatten aan te reiken hun eigen ontwikkeling ter hand te nemen.

Het onderdirectoraat heeft in dit stramien 2 beleidsgebieden te weten:

- A. Institutionele versterking;
- B. Jeugdgemeenschapsontwikkelingswerk

Beleidsgebied: Institutionele versterking Onderdirectoraat Jeugdcentra

1. Evaluatie en planningsmeeting met personeel en stakeholders;
2. Capaciteitsversterking personeel en relevante stakeholders;
3. Beleidsformulering, evaluatie en aanpassing.

Algemene toelichting: de evaluatie en planning zal plaatsvinden op projectniveau met personeel en stakeholders. Het personeel zal middels capaciteitstrainingen toegerust worden ten einde invulling te geven aan de faciliterende rol van het onderdirectoraat. De relevante stakeholders zullen middels capaciteitstrainingen toegerust worden voor activiteiten op buurt/ gemeenschapsniveau. Ten einde invulling te geven aan het concept van gemeenschapsontwikkeling. Op basis van de eind evaluatie en onder invloed van de maatschappelijke constellatie zal het beleid waar en indien nodig bijgesteld worden. Vervolgens treft u een schematische weergave van de geschatte kosten naar verwacht resultaat.

Beleidsgebied: Jeugdgemeenschapsontwikkelingswerk

In aansluiting op de genoemde activiteiten voor de institutionele versterking van het onderdirectoraat jeugdcentra en stakeholders, zullen er voor de gemeenschappen activiteiten uitgevoerd worden. Als strategisch uitvoeringskader worden de concepten binnen gemeenschapsontwikkeling toegepast. Hierbij worden gemeenschappen versterkt hun eigen ontwikkeling ter hand te nemen. Als methodiek binnen het kader van gemeenschapsontwikkeling zal de methodiek sociaal-agogische vorming in projecten geconcretiseerd worden te weten:

1. Programma Sociaal-Agische Vorming op buurniveau
 - Symposia ihkv jeugdontwikkelingswerk
 - Sociaal-agogische vorming in buurtcentra-SAVb (4-21 jaar);
2. Project Bedrijfsexcursies (VOS/HBO/Universitair);
3. Project nuttige vrijetijdsbesteding:
 - districtsuitwisseling (GLO/ VOJ)
 - vakantiewerkgelegenheid (16-25 jaar).

Algemene toelichting

Het onderdirectoraat Jeugdcentra heeft als concrete doelgroep jongeren in de leeftijdscategorie van 4 tot en met 25 jaar. Het is nastrevendswaard deze jongeren te helpen vormen tot zelfstandige burgers met de toegeschreven waarden zoals genoemd in het jeugdprofiel. Conform de uitgangspunten bij sociaal-agogische vorming hebben alle activiteiten kennisoverdracht en (re)creatieve weergave van de opgedane kennis. Hierbij is het faciliteren van intrede in het maatschappelijk veld uitgaande de algemene vorming alsook de vorming voor het arbeidsveld eminent. Vervolgens treft u een schematische weergave van de geschatte kosten naar verwacht resultaat.

Totaal begroot bedrag SRD 5.363.000,-

Titel III : Middelenbegroting

Bedragen x SRD 1.000

Kosten categorie	Omschrijving	Realisatie 2023	Vermoedelijk beloop 2024	Raming 2025	Raming 2026	Raming 2027	Raming 2028
Titel III	Ontvangsten	2.947	6.663	7.793	8.974	10.105	11.236
53	<i>Niet Belasting Middelen</i>	2.947	6.663	7.793	8.974	10.105	11.236
53140	Ketelkeuring, overwerkvergunning, goedkeuring werktijdregeling	33	60	65	70	75	80
53148	Werkvergunning vreemdelingen	2.914	6.403	7.503	8.654	9.755	10.856
53201	Justitiële boeten, gerechts- en proceskosten	0	200	225	250	275	300

Toelichting:

53148 - Werkvergunning vreemdelingen

- Rekening houdend met de algemene tariefsaanpassing naar USD 100,- per werkvergunningaanvraag (Vreemdelingen) conform SB 2003 no. 23;
- Rekeninghoudend met de verhoogde bijzondere tarieven van USD 500,- voor Vreemdelingen Goud, Hout en Olie sector Conform SB 2021 no. 115;
- Inning van SRD 75, - conform SB 2006 no.19 d.d. 5 maart 2008 (Status Bekwame burgers).

Afdeling 11. Het Ministerie van Sociale Zaken en Volkshuisvesting

De begroting voor het Ministerie van Sociale Zaken en Volkshuisvesting wordt vastgesteld, als volgt:

Taakstelling

Het ministerie van Sociale Zaken en Volkshuisvesting is conform het Staatsbesluit van 10 oktober 1991 (S.B. 1991 no. 58) verantwoordelijk voor:

1. Het algemeen welzijn, in het bijzonder de sociale en maatschappelijke zorg voor bejaarden (seniorenburgers), lichamelijk en geestelijk gehandicapten (mensen met een lichamelijke en/of verstandelijke beperking) en de jeugd, waaronder de zorg voor de onder toezicht van de Staat gestelde jeugdigen;
2. Het algemeen maatschappelijk werk;
3. Het toezicht op weeshuizen, internaten en soortgelijke maatschappelijke instellingen;
4. Het algemeen maatschappelijk opbouwwerk waaronder het bevorderen van indirecte acties gericht op de verbetering van het woon- en leefklimaat;
5. Het sociale verzekeringswezen, het één en ander in samenwerking met de daarvoor in aanmerking komende ministeries, evenals sociale voorzieningen en de sociale zekerheid;
6. De bevordering van de huisvesting;
7. De bevordering van het kredietwezen ten behoeve van de sociale woningbouw, het één en ander in samenwerking met het Ministerie van Financiën;
8. Het beheer en de toewijzing van volkswoningen.

Doelstelling

Het Ministerie streeft de volgende beleidsdoelen na:

1. Transparantie in beleidsuitvoering;
2. Kostenbesparing en een hoog rendement in de beleidsuitvoering;
3. Gelijke toegang tot diensten en voorzieningen;
4. Informatieverschaffing (voorlichting en bewustwording);
5. Het stimuleren van gezonde gezinnen;
6. Het bevorderen van de gezonde ontwikkeling van het kind en de bescherming van hun rechten;
7. Het continu her-, bij- en omscholen van het personeel met het oog op de hedendaagse aspiraties van de samenleving;
8. Het bevorderen van het welzijnsniveau van het personeel op de werkvloer;
9. Sociale bescherming van de kwetsbare groepen
10. Het bevorderen van een duurzame, leefbare en menswaardige woonomgeving
11. Bevorderen van de levensstandaard van de bevolking binnen een daarop ingesteld leefmilieu.

Missie en Visie

Missie:

Het Ministerie zal in het begrotingsjaar 2024 op richtige wijze invulling geven aan haar missie.

Voor de beleidsperiode 2020 – 2025 heeft het Ministerie de volgende missie geformuleerd:

Een transparant en efficiënt beleid gestoeld op voorspelbaarheid en rechtvaardige procedures. Vanuit een zich moderniserende overheid zal een sterk beschermend raamwerk voor kwetsbare groepen worden opgezet, met het oog op het stimuleren van de menselijke waardigheid van hen die anders geen of nauwelijks ontwikkelingskansen krijgen en of kunnen benutten.

Titel I : OPERATIONELE UITGAVEN

Bedragen x SRD 1.000

Kosten categorie	Omschrijving	Realisatie 2023	Vermoedelijk beloop 2024	Raming 2025		Raming 2026	Raming 2027	Raming 2028
		<i>Uitgaven</i>	<i>Uitgaven</i>	<i>Verplichtingen</i>	<i>Uitgaven</i>	<i>Uitgaven</i>	<i>Uitgaven</i>	<i>Uitgaven</i>
Titel I	OPERATIONELE UITGAVEN	135.930	482.762	576.449	576.449	587.951	587.951	587.951
61	Lopende Uitgaven (Operationele)	131.305	469.912	564.449	564.449	575.951	575.951	575.951
610	Lonen en salarissen	116.064	366.412	479.206	479.206	471.466	471.466	471.466
611	Sociale premies	9.432	37.500	45.000	45.000	45.000	45.000	45.000
612	Gebruik van goederen en diensten	5.809	66.000	39.243	39.243	58.485	58.485	58.485
615	Schenken en bijdragen	0	0	1.000	1.000	1.000	1.000	1.000
62	Kapitaal Uitgaven (investerings)	4.625	12.850	12.000	12.000	12.000	12.000	12.000
620	Inventaris	0	2.850	3.000	3.000	3.000	3.000	3.000
621	Transport middelen	4.625	10.000	9.000	9.000	9.000	9.000	9.000

Toelichting:

Lopende Uitgaven (Operationele)

Het personeelsbeleid voor het nieuw begrotingsjaar 2025 voor het Ministerie van Sociale Zaken en Volkshuisvesting heeft als streven een gedigitaliseerd systeem op na te houden in een voor het ministerie functioneel informatiesysteem. Het Ministerie is zoals elke bedrijfsvoering afhankelijk van gekwalificeerd personeel. De gemiddelde loonsom heeft een stijgende trend gehad vanwege de periodieke verhogingen, de herwaardering van verschillende kernfuncties, de benoemingen en de instroom van ambtenaren. Lonen en salarissen is voor het dienstjaar 2025 begroot op **SRD 479.206.000,-**.

610 - Lonen en salarissen

610 - Lonen en salarissen

Kosten categorie	Omschrijving	Raming
61001	Ambtelijk salaris	317.740.000
61002	Vakantietoelage	25.000.000
61003	Overwerk	8.000.000
61004	Bonussen en Gratificaties	115.000.000
61006	Vacatiegelden	1.000.000
61013	Functionele toelagen	350.000
61014	Persoonlijke toelagen	2.700.000
61016	Gezinstoelagen en Kinderbijslag	2.300.000
61017	Waarnemingstoelage	316.000
61020	Telefoonvergoeding	1.000.000
61021	Representatievergoeding	1.800.000
61023	Vervoersvergoeding	4.000.000
Totaal		479.206.000

611 - Sociale premies

Bij elk ministerie is het regel om elke ambtenaar te voorzien van sociale premies t.w. SZF en Pensioen c.q. spaarpremie. Hierbij wordt aan het loon van iedere ambtenaar 5% SZF-premie bijgedragen door het Ministerie, waarvan 4% eigen bijdrage wordt ingehouden.

Eveneens bij het pensioen- c.q. spaarpremie wordt bij het loon van iedere ambtenaar ook 5% bijgedragen, waarvan 10 % eigen bijdrage wordt ingehouden op het loon.

Sociale premies is voor het dienstjaar 2025 is vastgesteld op **SRD 45.000.000,-**

611 - Sociale premies

Kosten categorie	Omschrijving	Raming
61101	Werkgeverslasten pensioenfonds	15.000.000
61102	Werkgeverslasten Staatsziekenfonds	30.000.000
Totaal		45.000.000

612 - Gebruik van goederen en diensten

Het beleid van het Ministerie is erop gericht om de dienstverlening naar de gemeenschap toe door middel van het clusteren van de wijkkantoren en het opzetten van multifunctionele dienstencentra doelmatig aan te pakken over het geheel land. Hiervoor zullen de nodige gebouwen worden aangehuurd, ingericht en geleidelijk zullen de nodige kantoormiddelen worden aangeschaft om een adequate dienstverlening te garanderen. In het kader van activiteiten ter herdenking van nationale en internationale gedenkdagen zijn de volgende gedenkdagen genoteerd:

- 4 januari Wereld Braille dag
- 16 januari Verjaardag

SOZAVO

- laatste zondag januari Wereld Lepra dag
- 12 mei Dag van de Verpleging
- 15 mei Internationale dag van het Gezin
- 4 juni Internationale dag van onschuldige kinderen, slachtoffers van agressie
- 12 juni Internationale dag tegen kinderarbeid
- 4e zaterdag september Werelddovendag
- 1 oktober Internationale dag van de Ouderen
- 1e maandag oktober Wereld Habitat dag
- 11 oktober Internationale dag van het Meisje
- 13 oktober Wereld Zichtdag
- 15 oktober Witte Stokkendag
- 20 november Internationale dag van de Rechten van het kind
- 3 december Internationale dag van Mensen met een Beperking

Voor het uitvoeren van de bijgestelde beleidsmaatregelen is reorganisatie en verdere structurering voor het Directoraat Volkshuisvesting is huisvesting (nieuw pand) een prioriteit. Verhuizing naar een eigen ruime locatie (aangezien momenteel gebruik wordt gemaakt van de krappe bovenverdieping van het pand waarde stichting Volkshuisvesting is gehuisvest) en het samenstellen van een nieuw huisvestingsplan 2020-2025 vormen de basis voor het uit te voeren huisvestingsbeleid; dit is van eminent belang voor de te realiseren geplande activiteiten.

Een transparant, efficiënt en kostenbesparend huisvestingsbeleid is een voorwaarde voor de bestrijding van armoede in ons land. Veilig wonen in een gezonde leefomgeving is een van de speerpunten van het beleid van de regering Santokhi – Brunswijk.

Het ministerie is voornemens om de gepensioneerden en jubilarissen te huldigen.

Om de dienstverlening vanuit de afdeling Wagenpark te versterken zullen er dienstvoertuigen worden aangehuurd en aangekocht. In het kader van de decentralisatie van de registratie van de AKB-voorziening en de transformatie van kas- naar bank betalingen van de AOV, FB en AKB voorziening zullen er voorlichtingscampagnes naar de doelgroep toe worden gehouden. Het ministerie zal ook beleidsactiviteiten uitvoeren gericht op het proces van “financial inclusion”. Te rekenen van 1 mei 2022 zal het Ministerie verhuizen naar een nieuw huurpand waarvan de huurprijs USD 4.400,00 per maand bedraagt. Het Ministerie gaat volgens planning in januari 202 terug naar het oud adres. PURP heeft het bekleden van het pand niet meegenomen in hun planning waardoor dit tlv de begroting zal zijn.

De raming voor Gebruik goederen en diensten is voor het dienstjaar 2025 vastgesteld op **SRD 39.243.000,-**.

612 - Gebruik van goederen en diensten

Kosten categorie	Omschrijving	Raming
61201	Kosten opleiding Binnenland, excl. Reis & Verblijf	20.000
61202	Kosten opleiding Buitenland, excl. Reis & Verblijf	20.000
61205	Deskundigen Binnenland	200.000
61206	Deskundigen Buitenland	200.000
61208	Binnenlandse reiskosten	600.000
61209	Binnenlandse verblijfskosten	90.000
61210	Buitenlandse reiskosten	200.000
61211	Buitenlandse verblijfskosten	100.000
61214	Overige Reis- en verblijfskosten	20.000
61215	Kantoormiddelen (papier, pennen etc.)	900.000
61216	Kopieer	500.000
61217	Drukwerk & grafisch materiaal	573.000
61221	Vergaderkosten	200.000
61222	Verbruiksgoederen (cartridge en diskettes)	1.000.000
61226	Advertenties en Bekendmakingen	50.000
61227	Radio en Tv programma's	50.000
61233	Huur gebouwen en Terreinen	15.000.000
61234	Onderhoud van gebouwen en terreinen	500.000
61235	Verbouwingen	120.000
61236	Vuilnis en reinigingsdiensten	120.000
61238	Telefoon uitgaven	1.500.000
61240	Water	1.500.000
61241	Electriciteit	3.000.000
61244	Representatie (nationale en internationale vertegenwoordigingen)	85.000
61245	Abonnementen en Vakliteratuur	40.000
61246	Verzekering	10.000

61247	Schoonmaak	600.000
61248	Gereedschappen en Apparatuur	250.000
61250	Bewaking	100.000
61251	Voeding	100.000
61254	Onderzoekskosten	20.000
61255	Rechterlijke Vonnissen	9.170.000
61259	Nationale en Internationale manifestaties w.o. cultuur en sport	500.000
61261	Inhuur externe Juridische bijstand	55.000
61263	Overige Algemene Kosten	750.000
61282	Overige medische verzorging	100.000
61283	Huur van voertuigen	500.000
61284	Onderhoud en exploitatie dienstvoertuigen	500.000
Totaal		39.243.000

615 - Schenkingen en bijdragen

615 - Schenkingen en bijdragen

Kosten categorie	Omschrijving	Raming
61506	Bijdrage aan overigen	1.000.000
Totaal		1.000.000

Kapitaal Uitgaven (investeringen)

620 - Inventaris

Het ministerie staat voor de komende jaren voor de opdracht om de werksituatie binnen de directoraten, onderdirectoraten, afdelingen en diensten gefaseerd te verbeteren. Dat betekent dat er gewerkt zal worden volgens een systematische stappenplan om alle diensten te voorzien van o.a. pc's, printers met alle toebehorende apparatuur, dit ten behoeve van de verbetering van de communicatie, tevens is het de bedoeling dat er voor de apparatuur die verouderd zijn geheel te vervangen. De deconcentratie gedachte van het ministerie zal ook in de kapitaal uitgaven merkbaar zijn. Ook zullen in het kader van het terugbrengen van kas naar bankcliënten bij het AOV-fonds en de Dienst AUSV de nodige apparatuur en software worden aangeschaft. Er zullen meerdere investeringen worden gepleegd in het vernieuwen en upgraden van kantoormeubilair en inrichting.

Inventaris is voor het dienstjaar 2025 vastgesteld op **SRD 3.000.000,-**.

620 - Inventaris

Kosten categorie	Omschrijving	Raming
62001	Kantoorinrichting	1.000.000
62004	Computers	1.000.000
62005	Printers	400.000
62006	Netwerken	200.000
62010	Overige inventaris	200.000
62011	Overige Automatisering	200.000
Totaal		3.000.000

621 - Transport middelen

Mede in verband met de verbetering van de dienstverlening naar de gemeenschap toe, zullen vervoermiddelen worden aangeschaft. In het dienstjaar 2025 zullen pick-ups en autobussen aangekocht worden. Het streven is erop gericht elke dienst op termijn te voorzien van een dienstvoertuig.

De raming voor transportmiddelen voor het dienstjaar 2025 is **SRD 9.000.000,-**.

621 - Transport middelen

Kosten categorie	Omschrijving	Raming
62102	Auto's	2.500.000
62103	Terreinwagens	6.500.000
Totaal		9.000.000

TITEL II : PROGRAMMA'S

Bedragen SRD 1.000

Kosten Categorie	Programma's	Realisatie 2023	Vermoedelijk beloop 2024	Raming 2025		Raming 2026	Raming 2027	Raming 2028
		<i>Uitgaven</i>	<i>Uitgaven</i>	<i>Verplichtingen</i>	<i>Uitgaven</i>	<i>Uitgaven</i>	<i>Uitgaven</i>	<i>Uitgaven</i>
TITEL II	PROGRAMMA'S	2.307.742	3.986.856	5.057.678	5.057.678	3.214.704	3.213.704	3.213.704
02	Institutionele versterking	143	3.000	3.550	3.550	3.550	3.550	3.550
0221	Instituut en Scholing	143	3.000	3.550	3.550	3.550	3.550	3.550
07	Onderzoek en Ontwikkeling	0	40.000	5.000	5.000	30.000	30.000	30.000
0745	Versterken Child Indicators Monitorings System (CIMS)	0	40.000	5.000	5.000	30.000	30.000	30.000
09	Subsidie en Bijdragen	11.302	29.150	26.825	26.825	35.691	35.691	35.691
0937	Subsidie aan aan Overheidsstichtingen obv exploitatiekosten	4.226	7.150	6.825	6.825	6.825	6.825	6.825
0938	Subsidie aan particuliere sociale instellingen obv verblijfdgen	7.076	22.000	20.000	20.000	28.866	28.866	28.866
10	Welvaart en Welzijn	9.115	0	0	0	0	0	0
1002	Sociaal beschermingsprogramma	9.115	0	0	0	0	0	0
16	Financieel Economisch	0	26.670	20.003	20.003	20.003	20.003	20.003

1620	Financiële inclusie (Social Beneficiary)	0	26.670	20.003	20.003	20.003	20.003	20.003
24	<i>Sociale bescherming en armoede bestrijding</i>	2.063.546	2.956.203	4.284.722	4.284.722	2.373.940	2.372.940	2.372.940
2402	Schoonkledingactie	10.000	23.350	21.500	21.500	37.418	37.418	37.418
2403	Algemene Oudedags Voorziening Fonds	1.332.329	1.625.292	2.050.116	2.050.116	1.349.116	1.348.116	1.348.116
2404	Algemene Kinderbijslag	115.577	302.673	179.601	179.601	179.601	179.601	179.601
2407	Gemeenschapontwik- kelingsprogramma	0	4.100	7.725	7.725	7.725	7.725	7.725
2408	Zorgvervoer	1.933	6.000	6.365	6.365	2.865	2.865	2.865
2409	Armoede bestrijding	89.653	133.000	112.543	112.543	102.443	102.443	102.443
2411	Mechanisme Uitvoering Integraal Kinderrechtenbeleid (MUIK)	80	900	1.000	1.000	3.900	3.900	3.900
2414	Bijdrage aan acute noodsituaties	0	10.000	7.575	7.575	7.575	7.575	7.575
2415	Financiële bijstand aan mensen met een beperking	388.692	545.120	1.048.000	1.048.000	453.000	453.000	453.000
2416	Financiële bijstand aan sociaal zwakke huishoudens	125.282	305.768	850.297	850.297	230.297	230.297	230.297
25	<i>Gezondheidszorg</i>	214.116	359.189	242.500	242.500	275.700	275.700	275.700
2502	Bijdrage aan Medische hulpmiddelen	800	6.000	4.500	4.500	4.500	4.500	4.500
2503	Thuiszorg	0	8.000	1.000	1.000	4.200	4.200	4.200
2504	Premiebetalingen Basiszorgverzekering	185.029	282.689	180.000	180.000	204.000	204.000	204.000
2505	Meerkosten medische zorg	28.286	62.500	57.000	57.000	63.000	63.000	63.000
26	<i>Huisvesting</i>	9.521	572.644	478.940	478.940	475.820	475.820	475.820
2601	Low Income Shelter Program (LISP)	4.528	450.000	327.279	327.279	324.159	324.159	324.159
2602	Woningbouwprogramma	4.993	122.644	151.661	151.661	151.661	151.661	151.661

Toelichting : Programma's

0221 - Instituut en Scholing

In afwachting van het toe te kennen afdelingscode/ user-ID en begrotingsartikel ten behoeve van het Directoraat Volkshuisvesting, is het van eminent belang om aan te geven, wat momenteel noodzakelijk is, om structureel invulling te geven aan het huisvestingsbeleid conform de uitgangspunten van de regering Santokhi – Brunswijk.

Om te komen tot een evenwichtig en doelmatig huisvestingsbeleid voor de komende jaren is het noodzakelijk dat de achterstelling wordt weggewerkt. Het is derhalve van belang dat er structureel onderzoek wordt gedaan zodat direct kan worden ingespeeld op de woningnood en de woningbehoefte, maar evenzo op de huidige energietransitie en de milieuvraagstukken die in het kader van de huisvesting een centrale rol vervullen, zodat ‘achter de feiten aanhollen’ geminimaliseerd kunnen worden. Hiervoor is het uitermate belangrijk dat alle medewerkers worden toegerust met de nodige kwalificaties die middels training en scholing worden gerealiseerd.

Het kunnen beschikken over betrouwbare data is de basis om te komen tot een gestructureerd beleid. Samenwerking voor het achterhalen van de nodige actuele en betrouwbare data is essentieel.

De gevraagde middelen zullen worden aangewend als aanzet voor het te ontwikkelen huisvestingsbeleid die de basis vormt voor een strategisch huisvestingsplan. Met het beleid zijn de kaders voor beheer en ontwikkeling gesteld. Dit draagt bij aan een zo efficiënt mogelijke realisatie en beheer van de huisvesting. Een scenario-analyse en haalbaarheidsstudies zijn goede aanvullingen op het beleid.

Voor deze reorganisatie en structurering zullen de volgende acties moeten worden genomen:

1. Het opzetten van een IT (Information Technology) unit. Een afdeling, waarbij het verzamelen en beheer van gegevens, van o.a. informatie en registratie van woningzoekenden, woon voorwaarden en – woonaanbod, toekennen van woningen die beschikbaarstellen aan belanghebbenden. Ter voorkoming van fraude en inbreuk op de “privacy” dient de IT Unit zorg te zorgen voor de beveiliging en het onderhoud

van gegevens van elke geregistreerde burger, binnen het IT Systeem “vb. het voorkomen van het tweemaal toewijzen van een bestaande woning, het beschermen van persoonsgegevens). Betreffende unit zal een digitaal loket realiseren ter verruiming van de dienstverlening van elke Surinaamse burger, al die nu woonachtig is in Paramaribo of in de districten of in het binnenland. De door de IT Afdeling uit te voeren werkzaamheden zijn inherent aan een transparant huisvestingsbeleid, gepasseerd op de bij wet vastgestelde taakstelling. Raming: **SRD 500.000,=**

2. Optimaliseren dienstverlening, registratie en herregistratie woningzoekenden, registratie woonvoorraad; dit vindt plaats, middels het ter beschikking stellen van mogelijkheden) via de balie alsook via het digitaal loket). Voor registratie voor woningzoekenden. Daarnaast is het ook mogelijk dat woningzoekenden aanvragen indienen voor zelfbouw en renovatie en daaraan gekoppeld kunnen burgers een beroep doen op het woningbouwfonds en het woongarantiefonds. Daarnaast is het van belang dat de woningzoekende informatie kan verkrijgen over de status van zijn of haar registratie of aanvraag. Deze mogelijkheden zullen landelijk (veldbezoeken en het realiseren digitaal loket) ter beschikking worden gesteld, zowel in Paramaribo, in de districten als in het binnenland. Vermeld dient te worden dat registratie behoort tot de kerntaken van het Directoraat Volkshuisvesting. De kosten hiervoor zijn geraamd op **SRD 300.000,=**

3. Versterking afdeling Huisvestingsonderzoek en Planning (HOP)

HOP is essentieel voor het realiseren van nieuwe wetsproducten voor het doen van huisvestingsonderzoeken. Er moet een onderzoeksagenda opgesteld worden, waarna afstemming met de verschillende onderzoeksinstituten zal moeten plaatsvinden. Er zal een samenwerkingsverband worden gerealiseerd met het bureau voor Statistiek en met de Anton de Kom Universiteit. Huisvestingsindicatoren moeten gedefinieerd en gemonitord worden vanuit het directoraat. HOP moet een “early warning system” beheren (dit, ter opvang van knelpunten het huisvestingsbeleid betreffende). Het geraamd bedrag is **SRD 750.000,=**.

4. Het realiseren van een Woonontwikkelingsunit.

Het gaat dus in deze niet slechts om het bouwen van woningen, maar dat alle aspecten (voorbeeld meewerken aan het opzetten c.q. ontwerpen van o.a. woningen en bedrijven alsook industrieparken, gezondheidscentra en het gebied “an sich”) van duurzaam wonen en werken in acht worden genomen. In deze tijd van economische malaise en de nieuwe visie op wonen, milieu en bouwen, in samenwerking – partners en stakeholders intern (binnen de overheid) en private instellingen zowel nationaal, regionaal als internationaal – en transparantie noodzakelijk. Het realiseren van gebiedsontwikkelingsplannen, het doen van stedenbouwkundig onderzoek en het richting geven aan stedenbouwkundige plannen is noodzakelijk voor de duurzame en economische ontwikkeling van het gebied, waar er gebouwd wordt. Bij het ontwikkelen van onderhavige plannen is het van belang de kosten, de opbrengsten de fasering en de kwaliteit van de woningen met elkaar in evenwicht te brengen. Grond exploitatie, beheer plannen van woningen en woonomgeving zijn dat cruciaal bij het ontwikkelen van het gebied. Het werven van fondsen en het beheren daarvan zijn essentieel bij de uitvoering van de plannen. Het geraamd bedrag is **SRD 700.000,=**

5. Training en Scholing
Het personeel zal getraind en (bij) geschoold worden in specifieke beleidsgebieden. Het geraamd bedrag is **SRD 1.300.000,=**

De raming voor programma 0221 voor het dienstjaar 2025 is vastgesteld op **SRD 3.550.000,-**.

0745 - Versterken Child Indicators Monitorings System (CIMS)

CHILD INDICATORS MONITORING SYSTEM (CIMS)

Beleidsmaatregel 0745, Child Indicators Monitoring System (CIMS) is de specifieke beleidsmaatregel om dataverzameling rond duurzaam kinderrechtenbeleid uit te voeren. Deze data blijft ook in dit begrotingsjaar van groot belang om de planning, uitvoering, monitoring en bijsturing van duurzaam en integraal kinderrechten/mensenrechtenbeleid van de juiste kwantitatieve en kwalitatieve informatie te voorzien.

In dat verband zal het Zevende Multiple Indicator Cluster Survey - Onderzoek MICS-7 uitgevoerd moeten worden. In de voorgaande begrotingsjaren werd dit onderzoek grotendeels door de Unicef gefinancierd, maar door haar gewijzigde en beperkte financiële armslag, is zij bij MICS-7 helemaal niet in staat een financiële bijdrage te kunnen leveren. Op grond hiervan en de wens het kinder- en jeugdbeleid een voorname plaats te geven, wordt de totale financiering van MICS-7 op de begroting voor het dienstjaar 2025 geplaatst. Gezien via de Beleidsmaatregel 0745 een substantiële bijdrage wordt geleverd aan de uitvoering van specifieke beleidsaspecten het kind rakende, is continuering van de betreffende beleidsmaatregel een noodzaak. De geraamde kosten betreffen zowel logistieke- als uitvoeringskosten. Het onderzoek wordt landelijk uitgevoerd, dus ook in het verre binnenland van Suriname. Een groot deel van de kosten betreffen logistieke kosten voor het uitvoeren van het onderzoek in het binnenland.

Een veel voorkomend probleem in Suriname is het gebrek aan kwalitatief goede data. De vorige MICS onderzoeken hebben aangetoond dat kwantitatief maar vooral kwalitatief goede data is verzameld welke gebruikt is geworden voor verschillende doeleinden binnen de overheid als door derden. Het uitvoeren van het MICS-7 onderzoek is daarom van bijzonder belang voor de Staat Suriname gezien de kwalitatief goede data welke verzameld wordt.

Het MICS-7 onderzoek is heel belangrijk voor Suriname omdat heel veel relevante data m.b.t. de leef- en woonsituatie van vooral kinderen en vrouwen, wordt verzameld. Alle belangrijke aspecten die van belang zijn voor het welzijn van het kind z.a. gezondheid, educatie, vroege kinderonwikkeling etc. worden in dit onderzoek belicht. De verzamelde data uit het onderzoek kan gebruikt worden door de Staat om beleid te helpen ontwikkelen of aan te passen in het belang van de verdere ontwikkeling van het land. Ook kan de data gebruikt worden voor de vele verplichte rapportages van de Staat aan de diverse Internationale organisaties.

Het geraamde budget voor het Dienstjaar 2025 ter realisatie van de beleidsvoornemens is begroot op **SRD 5.000.000,-** (Tien miljoen Surinaamse dollars).

Het geraamde budget uit donormiddelen (UNICEF) bedraagt SRD 0.00

Voor de voorbereiding en implementatie van het MICS-7 onderzoek in Suriname is een bedrag van **SRD 5.000.000,-**.

0937 – Subsidie aan Overheidsstichtingen obv exploitatiekosten

Het subsidiebeleid met betrekking tot de particuliere sociale instellingen wordt gekenmerkt door het toekennen van subsidie op basis van verblijfsdagen, gekoppeld aan subsidievoorwaarden en de liquiditeitsbehoefte.

Het subsidiebedrag bestaat uit twee componenten te weten kindgerelateerde zorgkosten/bewonergerelateerde zorgkosten en exploitatiekosten. De kindgerelateerde zorgkosten/bewonergerelateerde zorgkosten wordt berekend door het aantal pupillen/bewoners te vermenigvuldigen met het aantal verblijfsdagen per jaar en het tarief per verblijfsdag per pupil/bewoner. De exploitatiekosten wordt berekend door het aantal personeelsleden te vermenigvuldigen met het aantal werkdagen per jaar en het tarief per werkdag per personeelslid. Het tarief per verblijfsdag per pupil/bewoner bedraagt SRD 70,= en het tarief per werkdag per personeelslid bedraagt SRD 85,=. De hoogte van het toegekend subsidie is mede afhankelijk van de begroting, de liquiditeitsbehoefte en het financieel verslag van het afgelopen jaar van de desbetreffende instelling.

Bij de eventuele subsidietoekenning is het noodzakelijk dat er voldaan wordt aan de subsidievoorwaarden. Dit houdt onder andere in: een financieel verslag van het voorgaande jaar, de begroting voor het nieuwe jaar waarin onder meer is opgenomen een overzicht van de geplande activiteiten, een liquiditeitsoverzicht, een overzicht van het personeel en een overzicht van de pupillen/inwoner.

De raming voor programma 0938 voor het dienstjaar 2025 is vastgesteld op **SRD 6.825.000,-**.

0938 – Subsidie aan particuliere sociale instellingen obv verblijfsdagen

Het subsidiebeleid met betrekking tot de particuliere sociale instellingen wordt gekenmerkt door het toekennen van subsidie op basis van verblijfsdagen, gekoppeld aan subsidievoorwaarden en de liquiditeitsbehoefte.

Het subsidiebedrag bestaat uit twee componenten te weten kindgerelateerde zorgkosten/bewonergerelateerde zorgkosten en exploitatiekosten. De kindgerelateerde zorgkosten/bewonergerelateerde zorgkosten wordt berekend door het aantal pupillen/bewoners te vermenigvuldigen met het aantal verblijfsdagen per jaar en het tarief per verblijfsdag per pupil/bewoner. De exploitatiekosten wordt berekend door het aantal personeelsleden te vermenigvuldigen met het aantal werkdagen per jaar en het tarief per werkdag per personeelslid. Het tarief per verblijfsdag per pupil/bewoner bedraagt SRD 70,= en het tarief per werkdag per personeelslid bedraagt SRD 85,=.

De hoogte van het toegekend subsidie is mede afhankelijk van de begroting, de liquiditeitsbehoefte en het financieel verslag van het afgelopen jaar van de desbetreffende instelling.

Bij de eventuele subsidietoekenning is het noodzakelijk dat er voldaan wordt aan de subsidievoorwaarden. Dit houdt onder andere in: een financieel verslag van het voorgaande jaar, de begroting voor het nieuwe jaar waarin onder meer is opgenomen een overzicht van de geplande activiteiten, een liquiditeitsoverzicht, een overzicht van het personeel en een overzicht van de pupillen/inwoner.

De raming voor programma 0938 voor het dienstjaar 2025 is vastgesteld op **SRD 20.000.000,-**.

1620 - Financiële inclusie (Social Beneficiary)

Het SOZAVO Social Beneficiary Program (SBP), is een systeem van SOZAVO om de verschillende uitkeringen te digitaliseren. Het gaat dan om AOB, AKB, FBMMEB en FBZW HH. Het digitaliseren van de uitkeringen bestaat uit verschillende aspecten:

- Mastercard SOZAVO Prepaid Kaart: Mastercard EMV (Europay, MasterCard, and Visa) kaart die is voorzien van Magstripe, Chip en contactless mogelijkheden.
- SOZAVO SBP Intake Applicatie: Applicatie dat online en offline gebruikt kan worden om de verschillende groepen te registreren.
- Integratie met BIS: Integratie met het huidige BIS systeem voor het efficiënt registreren en updaten van de verschillende uitkering groepen.
- Bank Anywhere: Een applicatie ontwikkeld voor de SOZAVO-cliënten die geen toegang hebben tot een bank, internet of een smartphone. De applicatie wordt geplaatst op strategische locaties. De cliënten kunnen dan met hun SOZAVO kaart, bank zaken verrichten op de Bank Anywhere applicatie.

Voor 2023 in het FI budget kunnen de wijkkantoren ook worden meegenomen. De Southern Commercial Bank NV kunnen dan per kantoor ook dezelfde hardware aanleveren (Desktops, terminals, randapparatuur etc.).

Voor het dienstjaar 2025 is de raming voor programma 1620 gesteld op **SRD 20.003.000,-**.

2402 - Schoolkledingactie

Dit programma is inmiddels geïncorporeerd in het beleid van SOZAVO en is bestemd voor schoolgaande kinderen uit het zwakke huishoudens bestand van Sozavo en opvanginstellingen in de leeftijd van 4 jaar tot en met 21 jaar.

Middels dit programma worden scholieren op GLO-, VOJ- en VOS - niveau ondersteund in de kosten van onderwijs. Het ministerie zal landelijk 20.000 schooltassen, inclusief schoolbenodigdheden verdelen onder scholieren en studenten m.n. schoolgaande kinderen uit het bestand zwakke huishoudens en opvanginstellingen van SOZAVO. Afhankelijk van de schoolopleiding worden de schoolpakketten samengesteld en verstrekt aan ouders van de leerlingen voor het schooljaar 2025-2026. Het aantal leerlingen is geschat o.b.v. data van registratie schooljaar 2023-2024 van deze beleidsmaatregel. Het geraamd bedrag voor 2402 Schoolkledingactie is vastgesteld op SRD 21.500.000,-.

2403 - Algemene Oudedags Voorziening Fonds

Bij wet van 20 maart 1981 (SB1981) werd het Algemeen Oudedagsvoorzieningsfonds opgezet. Tot de doelgroep worden gerekend: Surinamers die de leeftijd van 60 jaar hebben bereikt en 60- jarige ingezetenen met een niet-Surinaamse nationaliteit. Een ingezetene met een niet- Surinaamse nationaliteit moet wel 10 jaar onafgebroken in Suriname hebben gewoond en gedurende tenminste 10 jaren AOV-premie hebben gestort in het fonds. Te rekenen van 1 juli 2023 bedraagt de AOV-uitkering SRD 1.750,- per maand.

Op 22 februari 2022 is een leningscontract (No. 5447/OC-SU) groot **USD 30.000.000**, - getekend door de minister van Financiën en Planning en de Inter-Amerikaanse Ontwikkelingsbank (IDB). Van dit bedrag is een bedrag van **SRD 233.548.500,- (\$ 7,153,093,-)** voor AOV bestemd.

Het geraamde bedrag voor het dienstjaar 2025 voor A.O.V. Fonds is vastgesteld op **SRD 2.050.116.000,-**.

2404 - Algemene Kinderbijslag

De Algemene Kinderbijslag (A.K.B.) voorziening dat gebaseerd is op de Algemene Kinderbijslagregeling 1973 G.B.107, wordt toegekend aan huishoudens met kinderen waarvan de gezinshoofden niet uit anderen hoofde aanspraak maken op kinderbijslag. Te rekenen van 1 juli 2023 bedraagt de A.K.B.-uitkering SRD 200,- per kind per maand, en wel voor maximaal vier kinderen per gezin.

Het geraamde bedrag voor het dienstjaar 2024 voor AKB is vastgesteld op **SRD 179.601.000,-**.

2407 - Gemeenschapontwikkelingsprogramma

Dit programma richt zich op het realiseren van ontwikkelingsprojecten en/of - programma's, die betrekking hebben op het ondersteunen en opbouwen van groepen van personen woonachtig in achtergestelde buurten in zowel de stad, het district als het binnenland. Voorop staat het stimuleren van deelname van deze kansarmen aan de projecten en/of programma's. Bovengenoemde activiteiten zullen in het kader van de decentralisatie- en deconcentratiegedachte worden uitgevoerd. De onderdirectoraten AMZ en KMW zullen met hun respectievelijke diensten trekkers zijn van bedoelde projecten.

Bij het Onderdirectoraat AMZ zijn het :

1. Dienst Maatschappelijk Opbouw Werk (MOW)
2. De maatschappelijke Dienst (MD)

Bij het Onderdirectoraat KMW zijn het:

3. Dienst Bejaardenzorg (DBZ)
 4. Dienst Gehandicaptenzorg (DGZ)
- Ad 1. Dienst Maatschappelijk Opbouw Werk (MOW)

De Dienst MOW zet zich in voor groepen van personen binnen een afgebakend geografisch

gebied c.q. de lokale samenleving in zowel stad als district, met speciale aandacht voor hen die zich in achterstandssituaties bevinden. Achterstelling betekent in dit opzicht het geheel van maatschappelijke processen, waardoor personen of bevolkingsgroepen door een opeenstapeling van factoren onvoldoende kansen hebben tot ontplooiing. Het betekent ook dat ze verstoken zijn van participatie aan het maatschappelijk leven of dat ze bedreigd worden in hun welzijn.

Probleemgebieden zijn o.a. woon- en leefklimaat, werkgelegenheid, nutsvoorzieningen, educatie en onderwijs. Opbouwwerk is in dit kader een middel om groepen van personen te stimuleren danwel te mobiliseren op weg naar zelfwerkzaamheid. Opbouwwerk houdt ook in het ondersteunen bij buurtinitiatieven op het gebied van welzijnsbevordering en verbetering van leefbaarheid binnen woongebieden. Concreet bestaan hiervoor verschillende mogelijkheden zoals actie, gesprek, netwerkvorming, buurtwerk.

MOW tracht actiever te worden op het veld, waarbij nagegaan wordt welke remmende factoren ten grondslag liggen aan achterstelling van groepen van personen. Tevens worden geïnventariseerd welke noden en hoeften er bestaan binnen de desbetreffende woongebieden.

Met de uitvoering van kleine projecten zal er ingespeeld worden op de behoeften per ressort, per wijk, per buurt of per dorp. De uitvoering zal geschieden door de relevante diensten i.s.m. NGO's en CBO's.

Actieve participatie van de lokale bevolking is een must. Projecten, uit te voeren door MOW, zijn die projecten waarbij zelfredzaamheid van de lokale gemeenschappen en leefbaarheid van het milieu centraal staan.

Voor projecten op het gebied van zelfredzaamheid is een bedrag van **SRD 188.000,-** begroot.

Ad 2. Maatschappelijk Dienst

Een gezinsbeleid met als basis opvoeding, ondersteuning en begeleiding van ouders is noodzakelijk om sterke gezinnen te ontwikkelen binnen de gemeenschap. Het ministerie richt zich op de versterking van gezinnen.

De Maatschappelijke Dienst heeft als doelstelling zorg voor immateriële dienst en hulpverlening aan individuele personen en groepen die in immateriële nood verkeren of dreigen te verkeren. De meest voorkomende aanmeldingen bij de Maatschappelijke Dienst betreffen aanvragen voor: voeding, een baan, huisvesting en financiële ondersteuning.

De Maatschappelijke Dienst geeft uitvoering aan:

- Het signaleren van probleemvelden in de maatschappij en zoeken naar mogelijkheden voor het oplossen hiervan.
- Het ontwikkelen van projecten, programma's en activiteiten voor de verschillende doelgroepen, o.a. jeugdigen, in samenwerking met andere hulpverlenende instanties.
- Het behandelen van de maatschappelijke problemen van individuen, jeugdigen (0-21 jaar en gezinnen). Het begeleiden van deze cliënten, zodat de sociale en geestelijke potenties ontwikkeld c.q. gemobiliseerd wordt, zodat hij/ zij zowel individueel als in groepsverband maatschappelijk weerbaar en zelfstandig wordt.
- Ervoor zorg dragen, dat een adequaat niveau van sociale voorzieningen wordt bereikt.
- Het leveren van een bijdrage aan de totstandkoming van een goed functioneren en geïntegreerd welzijnsbeleid.
- Het scheppen van voorwaarden ter ondersteuning van de decentralisatie en integratie van de dienstverlening.

Voor de Maatschappelijke Dienst is het geraamd bedrag vastgesteld op **SRD 550.000,-**.

Ad 3. Dienst Bejaardenzorg

De Dienst Bejaardenzorg zal projecten initiëren, formuleren en uitvoeren ten behoeve van seniorenburgers. Hierbij valt te denken aan structurele oplossingsmodellen op de gebieden van huisvesting, recreatie, thuiszorg en mobiliteit. Verder zal er een onderzoek worden gedaan in het kader van het

opzetten van een senioren dorp die kwalitatieve opvang en verzorging aan senioren burgers moet garanderen. Voor de activiteiten in het kader van maatschappelijk werk ten behoeve van seniorenburgers is een bedrag van **SRD 125.000,-** begroot.

Ad 4. Dienst Gehandicaptenzorg

De Dienst Gehandicaptenzorg zal een actievere rol gaan spelen in de samenleving.

Hierbij valt onder meer te denken aan:

1. De begeleiding van mensen met een beperking ter ondersteuning bij sociale verplichtingen en noodzakelijke behoeften;
2. Het in kaart brengen van het aantal mensen met een beperking in Suriname opgesplitst in leeftijd, geslacht, etniciteit en aard van beperking.
3. Het in kaart brengen van de vaktrainingspotentie en –behoefte van de doelgroep in samenwerking met Stichting Jeugdige Gehandicapten in Suriname en andere particuliere organisaties die vak trainingen verzorgen voor de doelgroep;
4. De opzet van een voorlichtings- en begeleidingsprogramma voor ouders van kinderen met een beperking;
5. Coördinatie van verstrekking en uitleen van revalidatiehulpmiddelen zoals rolstoelen, rollators, krukken, enz.
6. Het transformeren van de Dienst Gehandicapten Zorg naar een dienstencentrum mens en beperking.
7. Het aantrekken van nieuw personeel.
8. Het in kaart brengen hoe groot de behoefte is van vrijetijdsbesteding van deze doelgroep.
9. Registratie voor aangepaste en betaalbare woningen voor mensen met een beperking c.q. ouders/verzorgers van een persoon met een beperking.
10. Instellen centraal meldpunt vervoersbehoefte voor mensen met een beperking.
11. Aanscherpen vergunningenstelsel m.b.t. openbare e.a. gebouwen (waaronder volkswoningen) t.a.v. fysieke aangebouwen (t.b.v. mensen met een lichamelijke/zintuigelijke handicap; alsook toegankelijkheidseisen.
12. Het bieden van materiële en immateriële ondersteuning op basis van sociale rechtvaardigheid, indien een meederjarige persoon t.g.v. een beperking niet of onvoldoende in eigen levensonderhoud kan voorzien.

Het is noodzakelijk dat de dienst zal beschikken over de randvoorwaarden om de dienstverlening naar de doelgroep te garanderen. Versterking van de dienst op het personele vlak is één van de randvoorwaarden voor het doen welslagen van de geplande activiteiten. Voor de Dienst Gehandicapten Zorg is er een bedrag van **SRD 3.000.000,-** begroot

Het geraamd bedrag voor het dienstjaar 2025 voor Gemeenschapsontwikkelingsprogramma is vastgesteld op **SRD 3.863.000,-**.

2408 - Zorgvervoer

Bedrijven die zorgvervoer aanbieden krijgen van het ministerie de mogelijkheid om in aanmerking te komen voor transportsubsidie. De zorgvervoerbedrijven dienen hiervoor een aanvraag in bij het Ministerie na het uitvoeren van de transportdiensten.

Zorgvervoer wordt aangeboden met als hoofddoel het bevorderen van de mobiliteit en de integratie van senioren en mensen met een beperking.

Sinds de COVID-periode is de vraag naar zorgvervoer in het bijzonder taxiritten voor bezoeken aan de dokter/dialysecentra toegenomen. Naast de verhoogde vraag is er rekening gehouden met de financieel economische situatie en de stijgende benzineprijzen.

Het geraamd bedrag voor 2408 Zorgvervoer is vastgesteld op **SRD 6.365.000 ,-**.

2409 - Armoede bestrijding

Het Ministerie van Sociale Zaken en Volkshuisvesting is voornemens met dit programma de meest kwetsbare groepen binnen de samenleving te ondersteunen. Het gaat in deze om degenen die leven op de rand van het bestaansminimum. Deze doelgroep ontbreekt aan voedsel, veilig drinkwater, sanitair, gezondheid, onderwijs, onderdak en informatie.

In dit kader zal er vanuit de taakstelling van het Ministerie maatregelen getroffen moeten worden en activiteiten moeten worden ontplooid om daarvoor in aanmerking komende burger te voorzien van de noodzakelijke levensbehoeftes.

Een van deze maatregelen is de tegemoetkoming aan ouders met een drieling. Om deze ouders, in het bijzonder de moeders van de drielingen te ondersteunen, heeft het Ministerie besloten een financiële ondersteuning te bieden aan het gezin voor 60 maanden. Het aantal drielingen dat nog in het bestand van 2024 voorkomt en een uitkering ontvangt is in totaal 2.

Daarnaast zijn maatregelen getroffen die zich o.a. richten op de huishoudens die het meest getroffen zijn door de huidige financiële en sociale-economische situatie in Suriname. Een van de doelstellingen van het ministerie van Sociale Zaken is het helpen verbeteren van de leefomstandigheid van kwetsbare gezinnen in de samenleving. Het is namelijk gebleken dat vooral in gemeenschappen met gebrek aan gezonde voedsel en drinkwater, in combinatie met sociaaleconomische achterstandssituaties, vaak ondervoeding voorkomt. Om deze gezinnen in de samenleving te ondersteunen zal het ministerie landelijk voeding toekennen aan behoeftige huishoudens/gezinnen en opvanginstellingen. De toekenning hiervan zal geschieden op basis van een medische of sociale indicatie vergezeld van een sociaal rapport van de Maatschappelijke Dienst (MD) of van de dienst Algemeen Maatschappelijke Zorg (AMZ). Daarnaast zullen deze gezinnen middels speciale projecten trainingen en tools worden aangereikt om zelfstandig en zelfredzaam te worden. Projecten die hieronder kunnen vallen zijn vak trainingen, z.a. textiele werkvormen, computercursussen, gawasa, opleiding tot zieken- en bejaardenverzorgende, etc. Ook de overheid crèches en particuliere sociale instellingen die vanwege hun financieringsproblemen een verzoek daartoe doen kunnen in aanmerking komen voor voeding.

Het geraamd bedrag voor 2409 Armoedebestrijding is vastgesteld op **SRD 112.543.000,-**.

2411 - Mechanisme Uitvoering Integraal Kinderrechtenbeleid (MUIK)

MONITORINGS- EN EVALUATIEMECHANISME BIJ DE UITVOERING VAN INTEGRAAL KINDERRECHTENBELEID (MUIK)

Gezien het beleid van het ministerie gestoeld is op een duurzame mensenrechtenbenadering, is het van belang dat aan de transformatie van de nationale wetgeving naar de regionale en internationale mensenrechtenverdragsbepalingen verder vorm en inhoud wordt gegeven. Uit voorgaande studies blijkt dat min of meer 70 wetsproducten over kinderrechten moeten worden ontwikkeld dan wel worden aangepast. Gezien de complexiteit en de veelheid hiervan, is de samenwerking met strategische, relevante en ter zake deskundige ngo's een belangrijke optie om invulling hieraan te geven. In deze samenwerking blijft het ministerie c.q. de overheid verantwoordelijk voor het geheel, maar trekt zij samen met de geïdentificeerde ngo's op, om de prioriteitenlijst van de wetgevingsproducten in conceptwetten om te zetten. Het hoofddoel van dit beleidsvoornemen is om de wettelijke bescherming van de doelgroep verdere vorm en inhoud te geven.

De promotie van kinderrechten, vrouwenrechten en rechten van personen met een beperking moet leiden tot de eliminatie van elke vorm van discriminatie tegen hen; de volledige beleving van hun rechten en het stimuleren van hun gelijkwaardigheid binnen alle segmenten van de samenleving moet gewaarborgd zijn. Het Monitorings- en evaluatiemechanisme Uitvoering Integraal Kinderrechtenbeleid, MUIK, is belast met het doorlopend nationale toezicht op de naleving van het kinderrechtenverdrag. Ook in het begrotingsjaar 2025 wordt deze monitoring voortgezet om verdere uitvoering en invulling aan integraal en duurzaam kinderrechtenbeleid te geven.

Vanaf het begrotingsjaar 2015 is gewerkt aan de vestiging van een integraal sociaal en justitieel netwerk voor de bescherming van kinderen die geweld ervaren. In 2017 was het zo ver dat een integraal kinderbeschermingsnetwerk (IKBeN-netwerk) voor de sociale en justitiële bescherming van het kind dat geweld ervaart, werd ingesteld. Vanaf de instelling is gewerkt aan het opzetten van een integraal case-management systeem om cases inzake kinderen die dringend bescherming nodig hebben te monitoren. De monitoringscommissie zal wederom aangesteld worden voor de algehele monitoring. De aanmelding van de case, het volgen hiervan en de juiste doorverwijzing van de case naar de relevante afdelingen binnen de overheid, hebben tot doel de bescherming van het kind duurzaam te bevorderen. In het dienstjaar 2021 is er een aanvang gemaakt met het ontwikkelen van een software programma ten behoeve van het casemanagement – en doorverwijssysteem. Dit uniform softwareprogramma zal gegevens bevatten over kinderen die speciale hulp/bescherming nodig hebben van de overheid en ngo's. De uitvoering van dit kinderbeschermingsnetwerk zal wederom worden voortgezet in het dienstjaar 2025.

De raming van de bijdrage uit donormiddelen (UNICEF) is gesteld op **SRD 150.000,-**. Voor kinderrechtenpromotie- en bewustwordingsactiviteiten is een bedrag van **SRD 250.000,-** opgebracht. En voor de uitvoering van activiteiten van het Integraal Kinderbeschermingsnetwerk (IKBeN) is een bedrag van **SRD 350.000,-** opgebracht. Voor de evaluatie van het Nationaal Actieplan Kinderen is een bedrag van **SRD 250.000,-** opgebracht.

Het geraamd bedrag voor programma 2411 voor het dienstjaar 2025 is vastgesteld op **SRD 1.000.000,-**.

2414 - Bijdrage aan acute noodsituaties

Dit programma dekt aanvragen die gedaan worden als mensen in acute nood verkeren. Het gaat om een eenmalige tegemoetkoming aan personen, die b.v. met plotseling overlijden van een dierbare worden geconfronteerd en op dat moment niet of niet genoeg over de financiële middelen beschikken om de begrafenis kosten te betalen.

Andere acute noodgevallen kunnen zijn brandgevallen, medische hulpmiddelen (b.v. prothese- en pacemaker), thuiszorg attributen (bedden, rolstoelen, rollators, etc), verpleegartikelen (volwassen pampers, alcohol, verband etc.) en overige medische kosten, b.v. brilkosten, medicamenten, poliklinische kosten, lig- en verpleegkosten die niet gedekt worden middels garantiestellingen.

Het geraamd bedrag voor programma 2414 voor het dienstjaar 2025 is vastgesteld op **SRD 7.575.000, -**.

2415 - Financiële bijstand aan mensen met een beperking

Het programma Financiële Bijstand aan Mensen met een Beperking (FBMMEB) bestaat uit een maandelijkse tegemoetkoming van SRD 2.500,- per maand. Mensen met een permanente beperking, ongeacht het inkomen van het gezin in aanmerking komen voor Financiële Bijstand voor mensen met een beperking. In de missive van dd. 13 juli 2023 no.117/RvS/23 is opgenomen:

- Dat de personen die de leeftijd van 60 jaar hebben bereikt hebben en AOV genieten, hun Financiële Bijstand voor mensen met een beperking gecontinueerd blijft.
- Dat personen die de leeftijd van 60 jaar bereikt hebben en AOV genieten, ook Financiële Bijstand voor mensen met een beperking kunnen aanvragen.
- Mensen met een tijdelijke beperking of een beperking, waarbij de persoon wel in staat is arbeid te verrichten na een bepaalde periode, kunnen in aanmerking komen voor een tegemoetkoming van 6 maanden of een jaar.

Het landelijk gemiddeld cliëntenbestand van mensen met een beperking voor het 1e kwartaal van 2025 bestaat uit 18.175 cliënten.

Het geraamd bedrag voor Financiële Bijstand aan mensen met een beperking voor het dienstjaar 2025 is vastgesteld op **SRD 1.048.000.000,-**.

2416 - Financiële bijstand aan sociaal zwakke huishoudens

Het programma Financiële Bijstand aan sociaal zwakke huishoudens is gericht op het ondersteunen van het hoofd en de andere leden van het huishouden. In de missive van dd. 13 juli 2023 no.117/RvS/23 is opgenomen dat personen die de leeftijd van 60 jaar bereikt hebben en AOV genieten, ook Financiële Bijstand Zwakke Huishouden kunnen aanvragen.

Het programma Financiële Bijstand aan sociaal zwakke huishoudens (FBHH) bestaat uit een maandelijkse tegemoetkoming van SRD 1.750,-

Het landelijk gemiddeld cliëntenbestand zwakke huishoudens voor de kustvlakte voor het 1e kwartaal van 2025 bestaat uit 8.000 cliënten. . Op 22 februari 2022 is een leningscontract (No. 5447/OC-SU) groot USD 30.000.000, - getekend door de minister van Financiën en Planning en de Inter-Amerikaanse Ontwikkelingsbank (IDB). Van dit bedrag is **(\$ 2.242.022.-)** **SRD 73.202.000,00** bestemd voor ZWHH.

Het geraamd bedrag voor Financiële Bijstand aan sociaal zwakke huishoudens voor het dienstjaar 2025 is vastgesteld op **SRD 850.297.000,-**.

2502 – Bijdrage aan Medische hulpmiddelen

Het programma Bijdrage aan Medische Hulpmiddelen heeft als doel de personen, die vanwege sociaal financiële omstandigheden, het medisch hulpmiddel niet of niet geheel kunnen aanschaffen, te ondersteunen.

Uit dit programma worden de kosten voor de volgende hulpmiddelen gedekt, te weten CT- en MRI scans, brillen, gehoortoestellen, scootmobielen, rollators, pacemakers, rolstoelen, orthopedische schoenen, prothesen (knie, heup, gebit etc.), orthesen, shunts, verrichtingen t.b.v. dialyse zoals getunnelde dialyselijn, ciminoshunt, shuntogram, PTA (Plasma Thromboplastin Antecedent) gezichts-, gehoor-, en verzorgingsmiddelen.

De dekking geschiedt op basis van medische indicatie, waarbij het hulpmiddel ter bevordering van de mobiliteit van personen worden verstrekt door de leveranciers/dienstverlenende instellingen.

Het geraamd bedrag voor het programma Bijdrage aan medische hulpmiddelen voor het dienstjaar 2025 is vastgesteld op **SRD 4.500.000,-**

2503 - Thuiszorg

Binnen het beleidskader van het Ministerie van Sociale Zaken en Volkshuisvesting is er in de achter ons liggende jaren geen adequaat antwoord geformuleerd voor het tekort aan plaatsingsmogelijkheid voor mensen met een beperking in de leeftijdsklasse 18-59 jaar en senioren burgers. Het is van eminent belang residentiele opvang en kwalitatieve zorg voor senioren burgers en mensen met een beperking te garanderen. Mede gelet op de SDG's zal het Ministerie in het dienstjaar 2024 het thuiszorgsysteem bevorderen, waarbij de kwaliteit van het leven van thuiswonende senioren en mensen met een beperking in de leeftijdsklasse 18-59 jaar in Suriname verbeterd zal worden.

Dit doel zal het Ministerie trachten te bereiken door het versterken van de diensten in wiens taakstelling zorg aan huis is opgenomen. De diensten Mensen met een Beperking en Seniorenzorg zijn in dit kader aan elkaar gekoppeld om zodoende een optimale zorg te kunnen bieden. Het doel van een verbeterd thuiszorgsysteem is om de kwaliteit van het leven van de Surinaamse hulpbehoevenden in een thuissituatie

te vergroten. Er komt een inhaalslag door te starten met de financiering van thuiszorg voor diegenen die het echt nodig hebben. Dat zal gelden voor de doelgroep mensen met een beperking en senioren die:

1. geen familie hebben;
2. niet in staat zijn om thuiszorg te betalen;
3. alleenwonende sociaal zwakke burgers;
4. verwaarloosde burgers;
5. ondervoede burgers;
6. burgers met een slechte gezondheidstoestand.

De diensten mensen met een beperking en bejaarden zorg zullen worden voorzien van de nodige basis benodigdheden om thuiszorg optimaal aan te bieden aan de doelgroep.

Verder zullen er ook opleidingen en ‘refreshment’ trainingen worden aangeboden aan de personeelsleden van de diensten om kwalitatieve zorg te blijven bieden om zodoende mee te gaan met de ontwikkelingen binnen de thuiszorg. Hiervoor is een bedrag geraamd van **SRD 100.000,-**

Ten tweede ligt het in de bedoeling wijkverpleging en preventieve thuiszorg in te zetten. Wijkverpleging is reguliere thuiszorg. Dat betekent dat het regulier moet geschieden. Aanschaf van transportmiddelen ten behoeve van de mobiliteit van de thuiszorgmedewerkers zal in deze fase een noodzaak zijn. Deze zorg zal worden uitgebreid naar de overige districten. Hierdoor wordt invulling gegeven aan de decentralisatiegedachte. De exploitatiekosten zoals transport (aanschaf en/of verhuren van vervoer), verpleegartikelen (pampers, bloeddruk meters, glucose meters, verband artikelen, zalfjes, medische handschoenen, etc), voeding en badges voor de pilot en het vervolgtraject zijn geraamd op **SRD 500.000,-** per jaar. Op termijn zullen de lange wachtlijsten in de zorg voor senioren burgers en mensen met een beperking tot het verleden gaan behoren.

Ten derde is het van noodzaak om de dienst te voorzien van een adequate werkruimte. De huidige ruimte voldoet niet meer.

Er zal een gebouw gehuurd moeten worden waar de dienst haar werkzaamheden zal verrichten. Hiervoor is een bedrag geraamd van **SRD 400.000,-**

De kosten voor het dienstjaar 2025 zijn geraamd op **SRD 1.000.000,-**.

2504 - Premiebetalingen Basiszorgverzekering

De Wet Nationale Basiszorgverzekering (WNB) is sinds 9 oktober 2014 in werking getreden en heeft als doel een basiszorgverzekering te garanderen voor alle ingezetenen van Suriname. Dit houdt in dat deze wet alle ingezetenen in Suriname verplicht zich te verzekeren voor het bij wet vastgestelde basiszorgpakket. Volgens artikel 7 lid 3 geldt het volgende: “De Raad van Ministers bepaalt voor welke groepen, of categorieën van personen de premie geheel of gedeeltelijk wordt betaald. Bij Staatsbesluit kunnen omtrent het bepaalde in dit lid nadere regels worden vastgesteld”. Het ministerie van Sociale Zaken en Volkshuisvesting is belast met de behandeling en toewijzing van de aanvragen voor de premiesubsidie voor een basiszorgverzekering.

Uitgangspunt bij de uitvoering van het beleid is; ‘De premiesubsidie ten laste van de staat, wordt uitsluitend toegekend aan zij die daar rechtmatig aanspraak op maken.’ Om de rechtmatigheid van de aanvraag te kunnen toetsen zijn criteria vastgesteld die horen bij de diverse categorieën van personen, zoals besloten door de Raad van Ministers.

In 2022 heeft er een versoepeling plaatsgevonden voor de aanvraag van premiesubsidie voor een basiszorgverzekering voor bepaalde groepen/ categorieën waaronder 0-16 jaar, 60+, schoolgaanden, zwangeren en mensen met een beperking.

Basiszorgverzekering (BZV) voor de leeftijdscategorie 17-59 jaar

Vanwege de verhoging van de premie voor particuliere basiszorgverzekering is er een stijging te verwachten in het bestand van het Ministerie van Sociale Zaken en Volkshuisvesting.

De premiesubsidie voor een basiszorgverzekering komt ten laste van de begroting van het Ministerie van Sociale Zaken en Volkshuisvesting. De premiebedragen zijn als volgt onderverdeeld:

17 - 20 jaar => SRD 75,-

21 - 59 jaar => SRD 165,-

Basiszorgverzekering (BAZO) voor de leeftijdscategorieën 0-16 jaar en 60+

De leeftijdscategorieën 0-16 jaar en 60+ worden vielen onder het Ministerie van Binnenlandse Zaken.

Echter heeft in juli 2018 de Onderraad besloten, om de Basiszorgverzekeringen van deze leeftijdscategorieën te overhevelen naar het Ministerie van Sociale Zaken en Volkshuisvesting.

De aanvragen voor deze leeftijdscategorieën worden sedert 2020 verwerkt en afgehandeld door het Ministerie van Sociale Zaken en Volkshuisvesting.

De facturen van de BAZO- verzekerden worden ingediend bij het ministerie voor betaalbaarstelling.

Het totaal geraamd bedrag voor dit programma voor het dienstjaar 2025 is vastgesteld op **SRD 180.000.000,-**.

2505 - Meerkosten medische zorg

Het programma Meerkosten Medische Zorg behelst de ongedekte medische kosten die worden gemaakt door de verzekerden, vanwege o.a. het overschrijden van de dekking van het pakket van de medische verzekering.

Deze meerkosten worden opgedeeld in vier kostensoorten, te weten:

1. Medicamenten: hier gaat het om medicamenten die niet worden gedekt door de medische verzekering.
2. Lig- en verpleegkosten: hier gaat het om de lig- en verpleegkosten, die niet worden gedekt door de medische verzekering.
3. Poliklinische kosten: hier gaat het om kosten voor de volgende medische behandelingen zoals lab verrichtingen, röntgen, niersteenvergruizing, lenspakket, katheterisatie & Hartinterventie, Bloedproducten, ECG, Echo, PA Lab, Operaties, nierdialyse, partuspakket, baarmoederhalskanker en wondbehandelingen, die niet worden gedekt door de medische verzekering.
4. Overige medische kosten: hieronder vallen o.a. thuiszorg, ambulance kosten, exploitatiekosten.

In Februari en mei 2024 zijn de tarieven van resp. Stichting Bejaarde Zorg Commewijne (Huize Evie) en

Libi Makandra aangepast. De laatste tariefsaanpassingen van de overige samenwerkende instellingen, dateren van 2017 en 2018. Het is noodzakelijk dat het ministerie, gezien de huidige koersontwikkelingen en de sociaal economische situatie in Suriname, de tarieven van zowel de lig- en verpleegkosten alsook de thuiszorg verhoogd. Ook wordt er thans onderhandeld met een nieuwe zorginstelling, waarbij de mogelijkheid bestaat voor een nieuwe samenwerking. Naar aanleiding hiervan wordt de raming van dit programma verhoogd.

Voor het dienstjaar 2025 is de raming van dit programma vastgesteld op **SRD 57.000.000,--**

2601 - Low Income Shelter Program (LISP)

Het Affordable Housing Project (AHP), een vervolg van het LISP II, is gepland om uitgevoerd te worden van Februari 2019 tot en met December 2026. Voor de uitvoering van AHP is USD 35.000.000 (90%) investeringslening goedgekeurd. De Surinaamse Overheid komt in met een bedrag van **USD 750.000** in financiële middelen voor kosten die niet gefinancierd worden via de middelen van de ISDB en terrein dat gekapitaliseerd is voor **USD 3.000.000,00**. Jaarlijks komt dit uit op **USD 150.000** per jaar.

SPECIFICATIE OVERHEIDSBEGROTING 2025-ISDB COMPONENTEN

1. NGO's

De NGOs zijn getraind in het Management Information System (MIS) en zullen in 2025 hun diensten voortzetten voor 1.800 goedgekeurde applicanten voor een vaste fee van USD 150 per goedgekeurde applicant.

Begroting 2025: **US\$ 270.000 (ISDB) (SRD 8.824.680,-)**

2. SUBSIDIES KUSTVLAKTE

De toewijzing van subsidies aan begunstigden ten behoeve van verbeteren van hun woon- en leefomstandigheden loopt door tot 2025, ervan uit gaand dat er verlenging wordt gegeven aan het project tot en met 2026. Het betreft de subsidies voor nieuwbouw, renovatie of uitbreidingen van woningen in de kustvlakte. Het totaal aantal geprojecteerde subsidies voor 2025 is 570, zijnde 150 voor de bouw van woningen en 420 voor de renovaties en uitbreidingen van bestaande woningen.

Begroting 2025: **US\$ 870.000 (ISDB) (SRD 28.405.500,-)**

3. SUBSIDIES BINNENLAND

Voor de dorpen in het binnenland is voor de dorpsgemeenschappen die in aanmerking zijn gekomen voor subsidie onder het AHP, het gedetailleerd werkplan conform het "Operational Manual" reeds uitgezet. De dorpen worden aangedaan en in overleg met de leiding van dorpsgemeenschappen zal o.a. bepaald worden wie in aanmerking komt voor subsidie, wat gebouwd zal worden, waar gebouwd zal worden, welke bouwvakkers zullen deelnemen aan de bouw. De logistieke zaken voor de bouw, renovatie en of uitbreiding van woningen zal ook in overleg met de dorpsgemeenschappen gebeuren. Daarbij zal de PIU in samenwerking met de dorpsgemeenschappen de inkoop, transport en opslag en bewaking van bouwmaterialen en bouwequipment met verschillende te contracteren leveranciers organiseren. De toewijzing van subsidies aan begunstigden ten behoeve van verbeteren van hun woon- en leefomstandigheden loopt door tot 2025, ervan uit gaand dat er verlenging wordt gegeven van het project tot en met 2026. Het betreft de subsidies voor nieuwbouw, renovatie of uitbreidingen in het binnenland. Het totaal aantal geprojecteerd subsidies voor 2025 is 930, zijnde 810 voor de bouw van woningen en 120 voor de renovaties en uitbreidingen van bestaande woningen.

Begroting 2025: **US\$ 5.065.020 (ISDB) (SRD 165.372.903,-)**

4. SITE PREPARATION VOORBURG/ 5. SUBSIDIES VOORBURG

In het eerste kwartaal van 2024 is een aanvang gemaakt met het aanbestedingsproces voor het aantrekken van een civieltechnische aannemer te Voorburg. In Q3-2024 zal er een contract zijn met een aannemer waarna de werken kort hierna kunnen starten. Na het gereedkomen in fasen (blokken) van de civieltechnische werken zal de bouw van de huizen plaatsvinden. In 2024 zal het civieltechnische werk afgerond worden. De nutsvoorzieningen zullen door de Overheid opgebracht moeten worden. De bouw van de huizen zal na aanbesteding voor het aantrekken van bouwkundige aannemer plaatsvinden. De aanbesteding voor de bouw van de huizen zal simultaan met de civieltechnische werken plaatsvinden opdat bij gereedkomen van de civieltechnische werken de bouw van de woningen opvolgend kan starten (Q3-2024). De toewijzing van subsidies aan begunstigden ten behoeve van verbeteren van hun woon- en leefomstandigheden loopt door tot 2025, ervan uit gaand dat er verlenging wordt gegeven van het project tot en met 2026. Het betreft de subsidies voor nieuwbouwwoningen in Voorburg. Het totaal aantal geprojecteerde subsidies voor Voorburg voor 2025 is 150 stuks.

Begroting Civieltechnische werken 2025: **US\$ 400.000 (ISDB) (SRD 13.073.600,-)** Begroting Huizen 2025: **US\$ 1.350.000 (ISDB) (SRD 44.077.500,-)**

6. SUBSIDIES RICHELIEU / REEBERG

De PIU zal in 2024 starten met de aanbesteding voor de bouwkundige werken voor toen Richelieu, nu met de verandering van de locatie: Reeberg. Dit onderdeel vertoont veel overeenkomsten met project onderdeel Voorburg en zulks zou initieel op soortgelijke wijze worden uitgevoerd. Echter vanwege de beslaglegging op het terrein is door de EA samen met het Ministerie van OW besloten om een project te kiezen waar de civieltechnische werken reeds zijn uitgevoerd via het landelijk Woningbouw Programma van de Staat. Hierdoor worden de bouwsubsidies van Richelieu gebruikt voor project Reeberg. Het ontwerp en engineering van de civieltechnische werken zal door een ingenieursbureau worden voorbereid.

Begroting Huizen 2025: : **US\$ 1.350.000 (ISDB) (SRD 44.077.500,-)**

Bovenstaande planning met de bijbehorende besteding van de budgetten is conditioneel en afhankelijk van diverse factoren zoals alle tijdslijnen halen voor wat betreft het goedkeuren voorbereidende stappen door de PSC/EA en ISDB.

7. INTERMEDIARY FINANCIAL INSTITUTION SPSB

Er is tussen het Ministerie van Financiën, Sozavo en SPSB een contract afgesloten. De SPSB voorziet in de financiële behoefte van de applicanten die in aanmerking komen voor een subsidie bij AHP.

Applicanten kunnen tegen de 7% kasreserve regeling van de Staat een lening aangaan met de bank. De SPSB krijgt vanuit het budget van de ISDB een bedrag voor haar diensten van USD 32.50 per applicant.

Begroting 2025: **US\$ 195.177 (ISDB) (SRD 6.372.529,-)**

8. PIU

Voor de uitvoering van AHP zal het team er als volgt uit zien:

1	Project Director	
2	Housing Program Manager	
3	Finance and Procurement Manager	
4	Housing Construction Specialist	
5	Procurement Specialist	
6	Finance Administrator	
7	Office Assistant	
8	Field Officer Urban 1	
9	Field Officer Hinterland 1	
10	Housing Distribution Officer 1	
11	Housing Distribution Supervisor 1	
12	Housing Construction Officer 1	
13	Procurement Officer	
14	Office Manager	
15	Promotion and Outreach Officer	
16	MIS administrator	
17	Field Officer Hinterland 2	
18	Field Officer Urban 2	

Rent: US\$ 27.000 (ISDB) Petty Cash: US\$ 14.400 (ISDB) PIU: US\$ 268.800 (ISDB) Begroting Operational Expenses 2025: US\$ 310.200 (ISDB) (SRD10.138.577,-)

9. FINANCIAL AUDIT

Crowe Burgos is het accountantskantoor die belast is met het uitbrengen van verslag over de financiële activiteiten van AHP. Het is de eerste aanbesteding die is geweest vanwege het feit dat de aanwezigheid van de auditor vereiste was om het project te effectueren. Het accountantskantoor brengt jaarlijks en per kwartaalijks-verslagen uit.

Begroting 2025: US\$ 5.300 (ISDB) (SRD 173.225)

10. SPECIFICATIE OVERHEIDSBEGROTING 2025-GOS COMPONENTEN

1. SOR/MEDISCHE VERZEKERING/BRANDVERZEKERING

De PIU-consultants hebben conform de contractuele afspraken recht op medische verzekering van USD 800 per jaar. In 2025 is dit begroot voor 5 PIU leden, de overige PIU leden zijn elders verzekerd. Daarnaast is het bij wet geregeld dat alle consultants SOR verzekerd moeten zijn. Dit is voor alle 16 PIU leden begroot en 30 field supervisors van het binnenland.

Het gebouw waarin de PIU resideert is jaarlijks onderworpen aan een brandverzekering.

Begroting 2025: US\$ 2.875 (GOS) SRD 93.868,75

2. OFFICE SUPPLIES

Voor de aankoop van papier, inkt en andere opslag benodigdheden is er een bedrag opgenomen. Voorheen werden deze benodigdheden betaald uit petty cash via ISDB. Maar bij toename van de activiteiten in het project, zal petty cash niet voldoende zijn om deze aankopen te financieren.

Begroting 2025: US\$ 9.978,37 (GOS) SRD 325.793,75

3. ALARM- EN CAMERA SYSTEEM

Het gebouw van AHP is beveiligd middels een alarm- en camerasysteem.

Een bedrag is gereserveerd voor onderhoud en reparatie.

Begroting 2025: US\$ 1.320 (GOS) SRD 43.098,-

4. ONDERHOUD EN LOGISTIEK TRANSPORTMIDDELEN

De transportmiddelen van het AHP zijn gekocht met de ISDB fondsen.

Op verzoek van de ISDB zijn onderhoudskosten geen deel van de overeenkomst. Om het aantal applicanten te behalen van 1.800 is begroot dat ongeveer 500 veldbezoeken zullen worden uitgevoerd. Eveneens is rekening gehouden met een percentage van het benzine gebruik te alloceren voor onderhoud en reparatie van de project voertuigen.

Begroting 2025: **US\$ 35.000 (GOS) SRD 1.142.750,-**

5. LOGISTIEK HINTERLAND

De woningen in het binnenland worden gebouwd door lokale bouwvakkers van de dorpen. AHP koopt de bouwmaterialen per clusters van de dorpen. Indien klein gereedschap nodig is zoals een houtzaag zal AHP hierin moeten voorzien. Het budget voor bouwmaterialen is niet voldoende om te gebruiken voor de aanschaf van klein gereedschap. Een deel van de bouwmaterialen zal na aankoop zelf vervoerd worden door AHP. Begroting 2025: **US\$ 15.000 (GOS) SRD 489.750,-**

6. FIELD OFFICERS BINNENLAND

Voor de uitvoering van de veldwerkzaamheden zal de PIU-versterking nodig hebben in het binnenland. Dit middels het aantrekken van ongeveer 30 veld officiers.

Begroting 2025: **US\$ 39.805 + US\$ 95.558,96 (GOS) SRD 4.419.633,25**

7. MIS UPDATES

Jaarlijks wordt het huishoudelijk inkomen geüpdate in het MIS-systeem vanwege de steeds toenemende veranderingen in de economie van Suriname voor een bedrag van USD 2.600. De data wordt in het MIS ingevoerd op grond van de ABS-statistieken door een consultant. De PIU zal op afroepbasis ook gebruik maken van de consultant voor trainingen aan de PIU en Ngo's.

Begroting 2025: **USD 3.125 (GOS) SRD 102.031,25**

8. ONVOORZIEN

Er is een bedrag gelijk aan 5% van het budget opgebracht ten behoeve van onvoorziene kosten. Begroting 2025: **USD 5.500 (GOS) SRD 179.575,-**

ISDB	SRD 320,482,500.00	USD 9.815.697,00
Overheidsbijdrage	SRD 3,676,500.00	USD 208.161,996
Totale raming is	SRD 324.159.000,00	USD 9.928.300,00

9. Directievoering

Voor de directievoering ten gunste van het bedrijf Fairali is vastgesteld op ad. USD 80.487,- (GOS).

Het geraamd bedrag voor het dienstjaar 2025 voor AHP is vastgesteld op **SRD 324.159.000,-**.

2602 - Woningbouwprogramma

Woningbouwprogramma

1. Subsidie voor afbouw, bijbouw of reparatie van woningen gezinnen in wooncrisis.

Met deze maatregel streeft het ministerie ernaar degenen tegemoet te komen, die zonder overheidssteun niet in staat zijn hun woonsituatie te verbeteren. Ook is het noodzakelijk om in te spelen op de behoefte aan hulp bij gezinnen in wooncrisis. Er wordt hierbij gedacht aan o.a. arbeidsongeschiktheid, langdurige ziekte, slachtoffers van o.a. natuurgeweld. Er wordt verder ook aandacht besteed aan de huisvesting van mensen met een beperking, instellingen die mensen met een beperking opvangen en huisvesting van senioren.

Het verstrekken van overheidssteun aan begunstigden inzake het renoveren, bijbouwen of afbouwen van diens woning behoort tot 1 van de succesvolle beleidsactiviteiten binnen dit beleidsprogramma. Voor het begrotingsjaar 2025 heeft het ministerie besloten dat vanwege het grote succes, en de grote behoefte vanuit de doelgroep het programma uit te breiden, Voor komend begrotingsjaar zal getracht worden 350 woon en leefsituaties te verbeteren. Op basis van de actuele bouwkosten van gemiddeld \$500 per m2, en uitgaande van een maximaal bij te bouwen of te renoveren oppervlakte van 5,5 m2 is het subsidiebedrag gestel op SRD 100.000, - per aanvraag. De totale raming voor dit beleidsonderdeel is gesteld op **SRD 35.000.000, -**.

Doelgroep:

1. Senioren burgers
2. Mensen met een beperking
3. Eén-ouder gezinnen (alleenstaande moeder/alleenstaande vader)
4. Lage inkomensgroepen

Criteria om in aanmerking te komen voor deze voorziening uit het fonds:

1. Benodigde stukken worden in orde gemaakt
 - a) kopie eigendomsakte
 - b) kopie perceelkaart
 - c) kopie ID-Kaart
 - d) kopie uittreksel alle inwonenden
 - e) kopie loongegevens/overzicht inkomsten
 - f) kopie familieboek
2. Indien het een calamiteit betreft dient een rapport van NCCR ook te worden overlegd
3. Een gezamenlijk gezinsinkomen van niet meer dan SRD 120000,-

Locatie:

Landelijke beschikbaarstelling.

Plan van aanpak:

- Aanvraagbrief (AVB) binnen bij minister indienen
- AVB komt binnen bij de directeur DVH
- AVB binnen bij afdeling, de aanvrager wordt gebeld om met hun benodigde documenten langs te komen voor een intakegesprek

- Achtergrondinformatie wordt onderzocht (veldbezoek)
 - o technisch rapport wordt opgesteld
 - o sociaal rapport wordt opgesteld
 - o foto opname wordt gemaakt
- dossiers worden opgemaakt
- dossier met advies naar minister
- Dossier naar DVH voor opmaak Raadsvoorstellen

2. Aflossing huurpenningen aan de Stichting Volkshuisvesting Suriname

De bovenste verdieping van het pand van de Stichting Volkshuisvesting Suriname (SVS) aan de Madeliefje straat is al enkele jaren in huur afgestaan aan het ministerie van Sociale Zaken en Volkshuisvesting. Het directoraat Volkshuisvesting is in het pand ondergebracht. Ten behoeve van het aflossen van de jaarlijkes huurpenning voor jaar 2025, is een bedrag begroot van **SRD 200.000, -**.

3. Nieuwbouw van 200 woonoplossingen voor lagere inkomensgroepen.

Vele burgers beschikken reeds over een bouwkaavel, maar met name de lagere inkomensgroepen zijn met de huidige prijzen van bouwmaterialen niet in staat een eigen woning op te zetten. Het directoraat Volkshuisvesting is voornemens, om 200 burgers met een laag inkomen toch in staat te stellen een minimale woning op te zetten. Dit model past goed binnen de planning van de Regering i.c. het Ministerie van Sociale Zaken en Volkshuisvesting als urgentieprogramma onderdeel van het sociale vangnet.

De woningen zullen + 40 m² groot zijn. Het ligt het in de bedoeling dat er gebouwd zal worden op het perceel van de aanvrager. De aanvrager zal de woning moeten aflossen volgens het model van huurkoop bij de Stichting Volkshuisvesting Suriname. Dit zal in samenwerking met Stichting Volkshuisvesting geschieden. Op deze manier wordt er een revolving fund gecreëerd waarbij, andere behoeftigen uit de huurpenningen geholpen worden met een zachte lening. De voordelen zijn tweeledig zowel voor de doelgroep als voor de SVS.

De kosten voor de bouw van een woning groot 40 m² (bouwprijs is +- USD 400/ m² equivalent aan \$ 16.000, -) is geraamd op **SRD 560.000, -**. Voor deze beleidsactiviteit is een raming gemaakt van 137 x **SRD 560.000,- = SRD 76.720.000, -**

Grond ontwikkelingsbedrijf (GOB)

Het primaire proces van een GOB dient er op gericht te zijn dat geïnvesteerd wordt in het verkrijgen van gronden die vervolgens bouw- en woonrijp worden gemaakt, waarna kavels ten behoeve van onder andere woningbouw aangeboden kunnen worden. Het streven moet erop gericht zijn, om op een evenwichtige en duurzame wijze een bijdrage te leveren aan een continu proces van kwantitatieve en kwalitatieve gebiedsontwikkeling en stadsherstelprojecten ten behoeve van de woningbehoefte in Suriname voor alle inkomensgroepen.

Als pilot voor de herstart van het Grond ontwikkelingsbedrijf (GOB), zal het GOB belast worden met de opschoon en het bouwrijp maken van het terrein van cliënten die in aanmerking komen voor een nieuwbouw woning.

Het ministerie heeft daarnaast ook nog twee andere terreinen geïdentificeerd, waarbij het proces om te komen tot het verkrijgen van de beschikkingen op de terreinen reeds is ingezet. Deze terreinen zullen eveneens worden aangewend voor de bouw van woningen of eventueel huurappartementen.

De actuele kosten voor zwaar materieel liggen rond de SRD 3000 per uur over 8 werkbare uren per dag.

Voor deze beleidsactiviteit is de raming gesteld op **SRD 39.741.000, -**.

De raming voor programma Woningbouw voor het dienstjaar 2025 is vastgesteld op **SRD 151.661.000, -**.

Beleidsgebied: Sociaal Maatschappelijk Welzijn				
	Doel Programma	Gerealiseerd Beleid 2023	Verwachte beleidsresultaten per eind 2024	Verwachte beleidsresultaten per eind 2025
<i>Bevorderen Huisvesting in Suriname</i>				
0221: Instituut en Scholing	Opzetten Dienstencentra	In 2019 zijn de bestektekeningen en begroting voor de bouw van het dienstencentrum te Brownsweg gemaakt		
	Het bouwen van een complex voor de alleenstaande moeders.	In 2019 is een projectvoorstel geschreven voor het aanvragen van een financiering bij het BNTF	Deze activiteit is in 2024 opgenomen in de begroting	
	Renovatie/ Opzetten crèches	In 2019 is een projectvoorstel geschreven voor het aanvragen van een financiering bij het BNTF	Deze activiteit is in 2024 opgenomen in de begroting	
	Opzetten en uitvoeren van een registratie onderzoek om te geraken tot betrouwbare data verzameling.	Projectvoorstel ingediend bij UNDP	Deze activiteit is in 2024 niet opgenomen in de begroting. UNDP heeft computers en printer geschonken ter uitvoering van dit project.	Project in uitvoering
	Het bouwen van een multifunctioneel opvangcentrum voor kinderen (dag- en nachtopvang)	In 2019 is een projectvoorstel geschreven voor het aanvragen van een financiering bij het BNTF	Deze activiteit is in 2020 opgenomen in de begroting. Aanvang bouw multifunctioneel opvangcentrum	Oplevering en ingebruikname multiculturele centrum
0745: Opzetten van een Child Indicators Monitoring System (CIMS)	Is de specifieke programma om dataverzameling rond duurzaam kinderrechtenbeleid uit te voeren. Deze data is van groot belang om de planning, uitvoering, monitoring en bijsturing van duurzaam mensenrechtenbeleid van de juiste kwantitatieve en kwalitatieve informatie te voorzien.	Planning voor uitvoering MICS-5 was reeds uitgezet, maar vanwege beperkte overheidsbudget niet meer uitgevoerd.	Alle nodige voorbereidingen voor de uitvoering van MICS-6 zijn getroffen.	MICS 6 is reeds uitgevoerd. Het MICS 6 rapport is geschreven, gepresenteerd en gedistribueerd. Dit onderzoek zal tevens ook bijdragen aan het nationaal duurzaam verbeteren van de positie van vrouwen en kinderen.

Sociaal Zekerheidsstelsel

0937: Subsidies aan Overheidsstichtingen obv exploitatiekosten	Financieel ondersteunen van de overheidsstichtingen, die activiteiten ontplooiën in het belang van kinderen/jeugdigen, senioren en mensen met een beperking.	Subsidie verstrekt op basis van exploitatietekorten aan de 5 overheidsstichtingen, nl. SBEB, SBEC, KJT, TJG en Esther Stg.	Verstreking van subsidie over het jaar 2024 op basis van exploitatietekosten aan de 5 overheidsstichtingen, die volledige stukken hebben ingediend en comptabel verantwoord zijn.	Verstreking van subsidie aan de overheidsstichtingen op basis van exploitatietekorten over het jaar 2025.
0938: Subsidies aan Particuliere Sociale Instellingen obv verblijfdagen	Financieel ondersteunen van particuliere sociale instellingen bij de opvang, verzorging en begeleiding van kinderen/jeugdige, senioren en mensen met een beperking.	Subsidie verstrekt op basis van verblijf dag tarieven aan particuliere sociale instellingen.	Verstreking van subsidie over het jaar 2024 op basis van verblijf dag tarieven aan de begrote particuliere sociale instellingen, die volledige stukken hebben ingediend en comptabel verantwoord zijn.	Verstreking van subsidie aan de particuliere sociale instellingen op basis van verblijf dag tarieven over het jaar 2025.
2402: Schoonkledingactie	Dit programma wordt uitgevoerd om de kinderen te ondersteunen in het aankopen van schoolspullen en hiermee de toegang tot het onderwijs te garanderen.	Volledige uitbetaling van cliënten.	In het dienstjaar 2021 is er voor dit programma niet begroot.	In het dienstjaar 2025 is er voor dit programma niet begroot.

Leefbaarheid (Gezond Milieu & Omgeving)

2407: Gemeenschapsontwikkeling Programma	Dit programma richt zich op het realiseren van ontwikkelingsprojecten en/of - programma's, die betrekking hebben op het ondersteunen en opbouwen van groepen van personen woonachtig in achtergestelde buurten in zowel de stad, het district als het binnenland. Voorop staat het stimuleren van deelname van deze kansarmen aan de projecten en/of programma's.	De projecten zijn niet uitgevoerd, dienstverleners accepteren geen bestelbon	De projecten zijn niet uitgevoerd, dienstverleners accepteren geen bestelbon	Een project m.b.t. immateriële begeleiding zal worden uitgewerkt en uitgevoerd in 2025.

Zorg voor mensen met een Beperking

2408: Zorgvervoer	Mobiliteit van mensen met een beperking en senioren te bevorderen.	Per 1 mei 2015 is er een werk overeenkomst gesloten met het H. Akandea Transport bedrijf voor het vervoeren van cliënten. Transportbijdrage verstrekt aan 5 zorgvervoerbedrijven, nl. Akandea, NVB, Diapura, Mr. Huber Stg. en Matoekoe.	Verstrekken van transportbijdrage aan zorgvervoerbedrijven over het jaar 2024.	Continuering van de transportbijdrage aan de zorgvervoerders. Voor het dienstjaar 2025 zal het ministerie over tenminste één rolstoelbus moeten beschikken.
2409: Armoedebestrijding			Het beleid toegespitst aan de bestrijding van armoede zal worden gecontinueerd.	Het beleid toegespitst aan de bestrijding van armoede zal worden gecontinueerd.
2411: Monitorings- en evaluatiemechanisme Bij de uitvoering van integraal kinderRechtenbeleid (MUIK)	Het vestigen van duurzaam, integraal, effectief en samenhangend beleid vanuit de pijlers van het vrouwenrechtenverdrag, het kinderrechtenverdrag en zijn optionele protocollen en het Verdrag inzake de Rechten van Personen met een Beperking.	Planning voor uitvoering MICS-5, herdenking Intern.dag van het Kind en Kinderdag was reeds uitgezet, maar vanwege beperkte overheidsbudget en lange financiële processen niet meer uitgevoerd; Voorbereidingen getroffen voor de CRC rapportage in 2016; Promotiemateriaal verkregen middels donatie.	• De promotie van kinderrechten in relatie tot vrouwenrechten en rechten van personen met een beperking moet leiden tot bewustwording van voornoemde rechten en de eliminatie van elke vorm van discriminatie tegen hen;	• De promotie van kinderrechten in relatie tot vrouwenrechten en rechten van personen met een beperking moet leiden tot bewustwording van voornoemde rechten en de eliminatie van elke vorm van discriminatie tegen hen; • Kinderen en personen uit verschillende districten zijn betrokken bij de viering van 11 oktober, 20 november en 5 december ; • Actieplan Kinderen 2017 – 2021 is geschreven, goedgekeurd en wordt gedragen door de ministeries; • Het beschermingssysteem/netwerk is ingevoerd en werkt adequaat.

Armoedebestrijding

2414: Bijdrage in acute Noodsituaties			Voor 2024 zal getracht worden de huidige criteria m.b.t. het verstrekken van deze voorzieningen door te lichten en zo nodig aan te passen of bij te stellen c.q. verscherpen.	De voorziening zal gecontinueerd worden.

Sociaal Zekerheidsstelsel

2415: Financiële Bijstand aan mensen met een beperking	Het verstrekken van een financiële tegemoetkoming aan mensen met een beperking.	Volledige uitbetaling van cliënten.	In 2024 ontvangen alle rechthebbenden de financiële tegemoetkoming.	In 2025 zullen alle rechthebbenden de financiële tegemoetkoming ontvangen.

Armoedebestrijding

2416: Financiële Bijstand aan sociaal zwakke huishoudens	Het verstrekken van een financiële tegemoetkoming aan sociaal zwakke huishoudens.	Volledige uitbetaling van cliënten.	In 2024 ontvangen alle rechthebbenden de financiële bijstand	In 2025 zullen alle rechthebbenden de financiële bijstand ontvangen

Gezondheidszorg & Gezondheidsbescherming

2502: Bijdrage aan Medische Hulpmiddelen	Personen die vanwege zwakke sociaal financiële omstandigheden, het medisch hulpmiddel niet of niet geheel kunnen aanschaffen, te ondersteunen.	Personen die een medisch hulpmiddel nodig hebben zijn geholpen.	In 2024 zijn personen die vanwege zwakke sociaal financiële omstandigheden, het medisch hulpmiddel niet of niet geheel kunnen aanschaffen voorzien worden hiervan.	In 2025 zullen personen die vanwege zwakke sociaal financiële omstandigheden, het medisch hulpmiddel niet of niet geheel kunnen aanschaffen, voorzien worden hiervan.
2504: Premiebetaling Basiszorgverzekering	Volledige Premiebetaling voor personen in de 3 leeftijdscategorieën, die vanwege zwakke sociaal financiële omstandigheden niet in staat zijn hun basis zorgverzekering te betalen.	De premie voor de basiszorgverzekering is betaald voor personen die vanwege zwakke sociaal financiële omstandigheden, niet in staat zijn deze te betalen.	In 2024 is de premie voor de basiszorgverzekering betaald voor personen die vanwege zwakke sociaal financiële omstandigheden, niet in staat zijn deze te betalen.	In 2025 zal de premie voor de basiszorgverzekering betaald worden voor personen die vanwege zwakke sociaal financiële omstandigheden, niet in staat zijn deze te betalen.
2505: Meerkosten medische zorg	Ondersteuning van Sociaal zwakkeren met de aanschaf van medicamenten, betaling van lig- en verpleegkosten, poliklinische kosten en overige medische kosten.	Sociaal zwakkeren zijn ondersteund met de aanschaf van medicamenten, betaling van lig- en verpleegkosten, poliklinische kosten en overige medische kosten.	In 2024 zijn Sociaal zwakkeren ondersteund met de aanschaf van medicamenten, betaling van lig- en verpleegkosten, poliklinische kosten en overige medische kosten.	In 2025 zullen de Sociaal zwakkeren ondersteund worden met de aanschaf van medicamenten, betaling van lig- en verpleegkosten, poliklinische kosten en overige medische kosten.

Bevorderen Huisvesting in Suriname

2601: Low Income Shelter Program (LISP III)	Uitvoering van het Affordable Housing Project	In 2020 heeft de auditor het jaarverslag uitgebracht over 2019. 1ste Contractering van de consultant m.b.t. de upgrade en installatie van het Management Information System (MIS) Contratering en aanschaf van het project financieel managementsysteem	Jaareinde controle over 2020 heeft plaats gevonden 2de Contractering van de consultant m.b.t. de upgrade en installatie van het Management Information System (MIS) Verlenging van het contract voor de betaling van de licentie Pre-Testing MIS t.b.v. verzameling PMT-data 2de training sessie van de NGO's in het geupdate MIS Goedkeuring shortlist of consultants en indiening bidding document voor Promotion & Outreach. Contractering en uitvoering Promotion and Outreach Aanbesteding van de aannemer voor civieltechnische werken te Voorburg Verruimen van onze database met bouwaannemers	Jaareinde controle over 2021 zal plaats vinden Onderhouds werkzaamheden van de MIS Consultant inzake hosting van het MIS programma Jaarlijkse betaling voor upgrade en onderhoud van het project financieel managementsysteem Verdere uitvoering van promotion en outreach Uitvoering van het verstrekken van subsidies ter verbetering van de woonsituaties van gezinnen Verdere uitvoering van werkzaamheden over de "site preparation works" en de "construction works van de 150 huizen". Jaarlijks tanken en onderhoud van de voertuigen Continuering van contract met SPSB
2602: Woningbouwprogram ma	Huisvestingswetten: Wet Nationaal Woningbouwfonds en Wet Garantiefonds voor het bieden van woningbouw financiering voor de sociale groep in concept	Deze concept wetten zijn als initiatief aangeboden aan DNA	Goedkeuring van de wetten	Fonds in Uitvoering

	Huisvestingswet, Wet HAS, Wet Toegelaten Instellingen	Deze wetten zijn reeds in concept	Aanbieden aan DNA	Goedkeuring wetten
	Vorbereidingen treffen voor de renovatie van de gebouwen van SVS	Gebouwen gerenoveerd	Vorbereidingen treffen voor de renovatie van de gebouwen van SVS	Gebouwen gerenoveerd
		Start met de renovatie van de woningen van SVS		Start met de renovatie van de woningen van SVS
	Vorbereidingen getroffen voor de bouw van nieuwe woningen(studio's)	Nieuwe woningen opgeleverd	Vorbereidingen getroffen voor de bouw van nieuwe woningen(studio's)	Nieuwe woningen opgeleverd

Titel III : Middelenbegroting

Bedragen x SRD 1.000

Kosten categorie	Omschrijving	Realisatie 2023	Vermoedelijk beloop 2024	Raming 2025	Raming 2026	Raming 2027	Raming 2028
Titel III	Ontvangsten	0	482.429	627.419	627.419	627.419	627.419
52	Schenkingen/ Donormiddelen	0	200	150	150	150	150
52211	UNICEF donatie	0	200	150	150	150	150
54	Leningsopbrengsten	0	482.229	627.269	627.269	627.269	627.269
54101	Inter American Development Bank ontvangen leningen	0	37.849	306.786	306.786	306.786	306.786
54107	IsDB ontvangen leningen	0	444.380	320.482	320.482	320.482	320.482

Toelichting:

Schenkingen/ Donormiddelen

52211 - UNICEF donatie

Het Monitorings- en evaluatiemechanisme Uitvoering Integraal Kinderrechtenbeleid, MUIK, is belast met het doorlopend nationale toezicht op de naleving van het kinderrechtenverdrag. In het dienstjaar 2021 is er een aanvang gemaakt met het ontwikkelen van een softwareprogramma ten behoeve van het casemanagement – en doorverwijssysteem. Dit uniform softwareprogramma zal gegevens bevatten over kinderen die speciale hulp/bescherming nodig hebben van de overheid en ngo's. De uitvoering van dit kinderbeschermingsnetwerk zal wederom worden voortgezet in het dienstjaar 2025. De bijdrage van UNICEF voor MUIK is SRD 150.000,=.

De totale raming van UNICEF voor het dienstjaar 2025 is vastgesteld op **SRD 150.000,-**.

Leningsopbrengsten**54101 - Inter American Development Bank ontvangen leningen**

Op 22 februari 2022 is een leningscontract (No. 5447/OC-SU) groot USD 30.000.000, - getekend door de minister van Financiën en Planning en de Inter-Amerikaanse Ontwikkelingsbank (IDB). Van dit bedrag is \$0,00 bestemd voor de uitvoering van AKB, AOV, MMEB en ZWHH. Van die \$ 0,00 is SRD 0,00 bestemd voor AKB, een bedrag van SRD 311.447.000,- (\$ 9,538,957.-) voor AOV , voor MMEB een bedrag van SRD 0,00 en ZWHH een bedrag van SRD 97.602.000,00 (\$ 2,989,342.-).

De totale raming van IDB voor het dienstjaar 2025 is vastgesteld op **SRD 306.786.000,-**.

54107 - IsDB ontvangen leningen

De proposal voor het LISP III programma is ingediend bij de Islamic Development Bank (IsDB) en intussen zijn er twee meetings geweest: een fact finding mission in oktober 2016 en een technische missie in januari 2017. Bij beide missies zijn er afspraken gemaakt waarbij de Stg. LISP voldoende huiswerk mee kreeg ter beantwoording van technische vragen en ter voorbereiding voor de uitvoering van het LISP III met veel toelichting aan de IsDB hierover. Uiteindelijk gaf de IsDB ook haar visie hoe zij een succesvolle implementatie zien. Belangrijk is dat de IsDB het succes van het programma mede afhankelijk maakt van verhoogde subsidiebedragen die het mogelijk moeten maken dat de begunstigden beter in staat gesteld worden om tot een woonoplossing te geraken.

Bijdrage van IsDB voor 2025 van het AHP is **SRD 320.482.000,-**

Afdeling 12. Ministerie van Onderwijs, Wetenschap en Cultuur

De begroting voor het Ministerie van Onderwijs, Wetenschap en Cultuur wordt vastgesteld, als volgt:

Algemeen Deel

Het algemeen beleid van het Ministerie van Onderwijs, Wetenschap en Cultuur

Met het aantreden van de regering Santokhi/Brunswijk op 16 juli 2020 zijn in het Regeerakkoord van de coalitie een aantal nieuwe beleidsuitgangspunten geformuleerd. Ook het beleid op het ministerie van Onderwijs, Wetenschap en Cultuur zal bijgesteld worden naar de nieuwe doelstellingen. Een paar hoofdpunten daaruit betreffen: de verbetering van de kwaliteit van het onderwijs, een hoger rendement en betere afstemming op de arbeidsmarkt. Daarbij zal de organisatie worden aangepast en inefficiënties en kansengelijkheid worden weggewerkt. Tevens wordt het gebruik van ICT- en afstandsonderwijs belangrijker. De curricula zullen aan een evaluatie worden onderworpen, waarbij speciale aandacht besteed zal worden aan milieu- en sport educatie. Het Hoger Onderwijs zal meer aandacht krijgen met als speerpunten innovatie en onderzoek. Het Hoger Onderwijs beleid vindt haar grondslag in de Wet Hoger Onderwijs. De transitie van ons hoger onderwijsstelsel zal fundamenteel aangepakt worden middels het bevorderen van de toegankelijkheid tot hoger onderwijs. Subjectsubsidies en incentiveprogramma's voor het post- academisch traject vormen de speerpunten voor 2025. Het Cultuurbeleid zal in het komende jaar een omslagpunt kennen, waarbij meer nadruk zal komen te liggen op capaciteitsversterking van het personeel van het Directoraat Cultuur, behoud en digitaliseren van ons culturele erfgoed. De relatie van het Openbaar Onderwijs en het Bijzonder Onderwijs is geen relatie van ondergeschiktheid, maar nevengeschiktheid en goed partnerschap, waarbij dezelfde onderwijsdoelen nagestreefd worden. Het Ministerie van Onderwijs, Wetenschap en Cultuur is verantwoordelijk voor de middelen en dat zal in het subsidiebeleid zichtbaar worden, waarbij subsidies niet meer onvoorwaardelijk, maar binnen duidelijke beleidskaders zullen worden verstrekt.

DIRECTORAAT CULTUUR

Cultuur is een krachtige en dynamische factor, die te maken heeft met de ontwikkeling van de Natie Suriname. De Culturele rijkdom van ons land, met als basis onze culturele diversiteit, is de afgelopen jaren via de factor mens gegroeid naar bijzondere culturele verworvenheden.

In het Regeerakkoord 2020-2025 "Samen werken aan een duurzame toekomst voor Suriname" wordt cultuur, naast het economische stelsel, het sociaal-maatschappelijke stelsel en het politieke stelsel als vierde stelsel of wel de vierde pilaar voor ontwikkeling van onze samenleving erkend. Suriname staat bekend om haar harmonie in culturele, religieuze en etnische diversiteit en haar rijkdom aan cultureel erfgoed.

Het cultuurbeleid zal respect voor elke groep bevorderen en tevens de gemeenschappelijke bestemming van ons als natie vooropstellen. De cultuur economie zal gestimuleerd worden. Initiatieven ter bevordering van werk en inkomen zullen ondersteund worden. Door het scheppen van een gunstig kunst- en cultureel erfgoedklimaat zullen kunstenaars, artiesten, cultuurbeoefenaars en erfgoedinstellingen extra gestimuleerd worden om hun werkzaamheden krachtig te ondersteunen.

Het is de cultuur die de mens in staat stelt over zichzelf na te denken, het is vanwege de cultuur dat waarden onderscheiden kunnen worden en keuzen worden gemaakt. Het is Cultuur dat de mens zich uitdrukt, van zichzelf bewust wordt, zijn onvolledigheid inziet, zijn prestaties onder de loep neemt, onvermoeibaar zoekt naar nieuwe inhouden en werken schept waarmee hij zijn eigen beperking overwint.

In de praktijk houdt cultuur in een weerspiegeling van het verleden, evenwel een verleden dat leeft in het materieel en immaterieel cultureel erfgoed, omdat het opgenomen is door de huidige generatie en als een weerspiegeling van handelingen door en door verbonden is met het dagelijks leven van de mens. Cultuur kan, volgens de omschrijving van UNESCO, worden beschouwd als het gehele complex van geestelijke, materiële, intellectuele en emotionele eigenschappen, die een samenleving of sociale groep kenmerken. Cultuur houdt niet alleen in kunsten en letteren, maar ook leefwijzen, fundamentele rechten van de mens, waardesystemen, tradities en overtuigingen.

Het algemeen cultuurbeleid zal mede erop gericht zijn om, met erkenning van artikel 27 van de Universele verklaring van de Rechten van de Mens, eenieder vrijelijk deel te laten nemen aan het cultureel leven van de gemeenschap en de vruchten daarvan. Voorts heeft eenieder recht op bescherming van de geestelijke en materiële belangen, voortspruitend uit een wetenschappelijk, letterkundig of artistiek werk dat hij/zij heeft voortgebracht.

In Artikel 38 van de Grondwet van Suriname zijn onderwijs en cultuurbeleving als grondrechten geregeld. Ook de plicht de “democratisering van cultuur door het genot van cultuur en culturele scheppingen aan te moedigen en middels culturele en recreatieve vereniging, voorlichtingmedia en andere geschikte kanalen de toegang van alle burgers tot die culturele scheppingen te verzekeren”.

In Artikel 47 staat: “de Staat bewaart en beschermt de culturele erfenis van Suriname, stimuleert het behoud hiervan en bevordert het beoefenen van wetenschap en technologie in het kader van de nationale ontwikkelingsdoeleinden”.

Op grond van het bovenstaande, en uitgaande van de culturele pluriformiteit van de Surinaamse samenleving is de beleidsfilosofie gebaseerd op de culturele democratie, met als kenmerk erkenning van de gelijkwaardigheid van alle culturen. Onder culturele democratie wordt in dit verband verstaan het onderling accepteren van elkaars cultuuruitingen, en zo nodig het uitwisselen van culturele waarden. Dit moet garanderen dat:

- Alle individuen zonder uitzondering vrijelijk kunnen deelnemen aan het culturele leven;
- Voor de verdere ontwikkeling, welke gericht is op de versterking van de Surinaamse culturele identiteit, de creativiteit en de nationale eenheid, er geput zal worden uit alle cultuurbronnen;
- De grote en rijke verscheidenheid aan culturele waarden wordt behouden en verder ontwikkeld.

In 2025 zal het directoraat Cultuur, zich als vierde ontwikkelingspilaar inzetten om cultuur geaccepteerd te krijgen als vitaal en horizontaal geïntegreerd onderdeel binnen het ontwikkelingsbeleid van Suriname. Cultuur heeft voldoende werkingskracht om geïntegreerd te worden in alle beleidssectoren en processen rond duurzaamheid, duurzame ontwikkeling, welzijn en welvaart.

De culturele erfgoed sector van Suriname draagt bij aan ondernemerschap, aan het bedrijfsleven en is door de brede culturele diversiteit een onuitputtelijke bron voor cultuurhistorische uitingen. Een levendig cultureel klimaat draagt altijd bij aan de vitaliteit van een samenleving.

Het beleid in 2025 zal zich namelijk richten op 6 programma's:

- Het versterken van de basis infrastructuur, het institutioneel versterken van culturele en erfgoedinstellingen en organisaties;
- Het transformeren van de incidentele subsidieregeling naar een structureel subsidie en uitkeringsprogramma ten behoeve van de cultuur en erfgoed sector;
- Het verder ontwikkelen en inrichten van het cultureel erfgoed beleid;
- Aanpassing van bestaande en invoering van nieuwe wet- en regelgeving om de bescherming en behoud van het cultureel erfgoed, culturele eigendomsrechten en traditionele kennis te faciliteren;
- De geografische spreiding van kunst en cultuur gericht op het ontwikkelen en vergroten van het aanbod aan kunst en cultuuruitingen.
- Het uitvoeren van een gedegen internationaal cultuurbeleid

DIRECTORAAT ADMINISTRATIEF EN TECHNISCH BEHEER

Het Directoraat Administratief en Technisch Beheer (ATB) is binnen het MinOWC het directoraat welke faciliterend werkt naar de andere directoraten toe. Het ATB huisvest daarbij de verschillende diensten die verdeeld zijn in Hoofdafdelingen/onderdirectoraten. De onderdirectoraten van het ATB zijn:

- Algemene en Personele Aangelegenheden
- Financieel Beheer
- Technische diensten

Behalve de bovenstaande diensten werkt het directoraat ATB ook beschermend toe naar het Ministerie. Zij zorgt ervoor dat alle werkzaamheden volgens de geldende wet- en regelgeving geschiedt.

Samen zijn zij verantwoordelijk voor de administratieve werkzaamheden van ongeveer 17.000 ambtenaren en leerkrachten, het bewaken van gebouwen en terreinen en het vervoer van leermiddelen van ongeveer 120.000 leerlingen.

DIRECTORAAT ALGEMEEN VORMEND ONDERWIJS

Het directoraat AVO huisvest verschillende diensten die verdeeld zijn in onderdirectoraten met hoofdafdelingen. De onderdirectoraten van het directoraat AVO zijn:

- Algemeen Vormend Onderwijs (AVO)
- Ontwikkelingsdienst (ONTW.D)
- Onderwijs Binnenland (OB)

De ondersteunende afdelingen aan AVO zijn het Examenbureau, het Bureau voor Onderwijs en Studiefaciliteiten (BOS) en de Algemene Onderwijs Bibliotheek (AOB).

De COVID-19 pandemie heeft ons doen beseffen dat het noodzakelijk is om te investeren in ons onderwijs. Ons onderwijssysteem is niet veerkrachtig om de schokken van de COVID-pandemie op te vangen. De discussie over de hervorming van ons onderwijs wordt al heel lang gevoerd, zonder dat daar adequaat invulling aan is gegeven. De regering Santokhi – Brunswijk heeft de sector onderwijs als prioriteit gesteld. Onderwijsvernieuwing zal moeten dienen als brandstof, zodat onze eigen leerlingen en studenten zich kunnen bekwamen in nieuwe hoogwaardige technieken en kennis en de nieuwe arbeidsplaatsen ten goede komen van onze Surinaamse burgers. Verder moet het vernieuwd onderwijssysteem meegaan met de eisen van de tijd en in lijn zijn met de “Caricom HRD Strategy 2030” en de UNESCO roadmap Education 2030 (SDG 4). Om dit te kunnen realiseren zal het onderwijsstelsel hervormd moeten worden. Om invulling hieraan te kunnen geven is de volgende concrete en werkbare visie ontwikkeld:

“Het onderwijs richt zich op de competentieontwikkeling van alle leerlingen en studenten in geheel Suriname door het aanbieden van een uitdagende en veilige leeromgeving, waarbij zij:

1. zelfstandig aan de slag kunnen gaan
2. hun eigen leerweg kunnen volgen zonder te blijven zitten
3. zowel zelfstandig als samen met anderen vraagstukken kunnen oplossen
4. cultuur bewust worden zodat zij culturele diversiteit respecteren en waarderen en attitudes, vaardigheden en kennis verwerven om in verschillende culturen te functioneren en
5. hun talenten en sociaal-emotioneel welbevinden leren ontwikkelen tot kritische burgers.

In dit ontwikkelingsgericht onderwijs is er expliciet aandacht voor de meertaligheid, de gelijkheid en gelijkwaardigheid, culturele diversiteit en de fysieke en mentale gezondheid.

Rekening houdend met de veerkracht van het onderwijsveld en de effecten van COVID-19 zullen de onderwijsvernieuwingactiviteiten in kleine stappen worden uitgevoerd.

DIRECTORAAT BEROEPSONDERWIJS

Het afgelopen jaar is binnen de huidige organisatiestructuur van het MinOWC het DBO weergegeven als een relatief kleine afdeling met korte structuur lijnen. In de praktijk ontstonden er echter informele lijnen om werkzaamheden en processen adequaat aan te kunnen pakken.

Deze informele lijnen hebben niet altijd gezorgd voor de juiste balans op de werkplek. Om effectief en efficiënt de doelen te realiseren is het nodig dat de structuur verder wordt aangepast. Het secretariaat van de directeur moet kwalitatief en kwantitatief op niveau gebracht worden. Het secretariaat moet minimaal versterkt worden met een secretarisse en administratieve kracht terwijl er een stafbureau ingesteld moet worden om de verschillende beleidsactiviteiten uit te voeren. De Hoofden BLBO en BMBO krijgen elk twee extra coördinatoren die de technische alsmede de dienstverlenende activiteiten uitvoeren. De FTE's die er extra bijkomen zijn in totaal 10.

Naast de organisatie moet bij kostencategorie 2703 de volgende activiteiten worden meegenomen:

1. Het ontwikkelen van kwalificatie dossiers voor het LBO
2. Het vaststellen van de verschillende specialisaties voor het LBO
3. Aan de hand van de kwalificatiedossiers twee curricula ontwikkelen
4. Het opstellen van een ontwikkelingsplan voor de LBO leerkrachten die de bevoegdheid missen om het onderwijs op LBO en MBO niveau te verzorgen.

In dit begrotingsjaar wordt er een communicatieplan opgesteld en geïmplementeerd om het beeld dat er in de samenleving heerst te veranderen. In het plan worden de drie belangrijkste stakeholders meegenomen t.w. de overheid, het bedrijfsleven en de ouders. Direct verbonden met het imago zijn de schoolgebouwen van voornamelijk de technische beroepsopleidingen. Deze zijn door de jaren heen sterk verwaarloosd en zijn geen prikkel om onderwijs te verzorgen. Binnen dit begrotingsjaar worden 3 gebouwen gerenoveerd.

Om het beleid succesvol te laten uitvoeren zal de organisatie van het directoraat verder aangepast moeten worden. Naast de operationele activiteiten moeten er functionarissen worden aangetrokken die de beleidsmatige werkzaamheden zullen uitvoeren en bewaken. Het secretariaat moet minimaal versterkt worden met een secretaresse en administratieve kracht terwijl er een stafbureau ingesteld moet worden om de verschillende beleidsactiviteiten uit te voeren. Het doel van het stafbureau is erop gericht de primaire processen te ondersteunen en te faciliteren. Het gaat hierbij om de administratieve processen betrekking hebbende op de werving, selectie en carrière mogelijkheden van de leerkrachten en het administratief personeel. Verder het beheer van middelen en faciliteiten alsmede toezicht houden op de besteding van de middelen op de scholen

Om goed beleid te ontwikkelen en te implementeren zal het stafbureau onderzoek moeten verrichten en op basis van de resultaten deze vertalen naar concrete projecten c.q. activiteiten die op een efficiënte wijze geïmplementeerd en gemonitord dienen te worden.

Een unit curriculum ontwikkeling wordt ingesteld omdat er aandacht besteed moet worden aan het verbeteren en vernieuwen van het Beroepsonderwijs. De bestaande afdeling van curriculum ontwikkeling is gespecialiseerd in het ontwikkelen van curricula voor het algemeen vormend Onderwijs. Het proces om te komen tot curricula voor Beroepsonderwijs en het up to date houden daarvan verschilt met de traditionele werkwijze. Om een snelle transformatie door te voeren is het van belang om deze activiteiten bij het directoraat te hebben en in het transitie proces mee te nemen.

Het gaat in deze om:

1. De verschillende projecten die worden geïnitieerd
2. De personele aangelegenheden
3. De financiële aangelegenheden
4. Curriculumontwikkeling
5. Logistieke voorzieningen
6. Het verrichten van onderzoek

DIRECTORAAT HOGER EN WETENSCHAPPELIJK ONDERWIJS

In 2024 is voor het eerst invulling gegeven aan de W van het ministerie. Het directoraat heeft ook een aangepaste organisatiestructuur gekregen. In 2025 gaan we voort met het bouwen van het directoraat via de aangenomen Wet Hoger Onderwijs en het verder implementeren van de transitie in het wetenschappelijk onderwijs. In 2030 moeten we 15% van onze beroepsbevolking op hoger beroeps alsmede wetenschappelijk niveau opgeleid hebben. Dit streven is een noodzakelijke voorwaarde voor dienstbaar leiderschap in ons land. Zonder adequate onderzoeksinstituten en innovatie zullen wij niet in staat zijn als land internationaal te profileren en daadwerkelijke duurzame nationale ontwikkeling te manifesteren. Het directoraat heeft een goed geoutilleerde kantoorruimte nodig om haar uitgestippeld beleid uit te kunnen dragen. Zij zal dan in 2025 een consultant aantrekken voor de opstart van het proces inzake het creëren van een gebouw. Voorts zullen we werken aan een database van het hoger onderwijs landschap; hiervoor zullen we ook een consultant aantrekken om alvast het kostenplaatje in beeld te brengen. Hiermee beogen wij versterking en verbetering van de kwaliteit van het hoger onderwijs en kunnen wij ook direct inspelen op de behoefte van de

arbeidsmarkt. Middels subject subsidie in de vorm van studiefinanciering, studietegemoetkoming, het aanbieden van studiebeurzen, het aantrekken van stagiaires wordt gestreefd naar het vergroten van de toegankelijkheid tot hoger onderwijs. In principe begint dit al vanaf het basisonderwijs, doordat gewerkt wordt aan awareness campagnes waarom het kind onderwijs dient te genieten en levenlangleren van belang is. Voor de internationalisering zullen wij in 2025 dienstreizen ondernemen voor het bijwonen van conferenties en het verder inhoud geven van het hoger onderwijs beleid en partnerschappen aangaan dan wel verder verdiepen met bilaterale partners. De transitie van enkele HBO instellingen geniet prioriteit alsook het instellen van een overleg platform. Een studie over het instellen van een PHD school zal ook de focus zijn voor 2025. Het subsidiebeleid zal drastisch omgegooid worden en het streven is te gaan naar subject subsidie en gradueel object subsidie af te bouwen. De hoger onderwijs instellingen worden gestimuleerd autonoom te zijn en zeer ondernemend te handelen. We gaan met de oil and gas expansie een heel ander fase in en de wet hoger onderwijs heeft ook voor buitenlandse universiteiten criteria gesteld. De CARICOM HRD Strategie 2030 en de UNESCO Education roadmap 2030 vereisen een conformerende strategie van ons.

Tegelijkertijd wordt recht gedaan aan het principe dat studeren ook een investering van de student zelf is. Tevens wordt recht gedaan aan de bijdrage die ouders daaraan kunnen leveren.

Het beleidskader van het Hoger Onderwijs ziet er als volgt uit:

Inrichting van het directoraat Hoger Onderwijs;

1. Het Hoger Onderwijs (HO) dient afgestudeerden af te leveren met zodanige kennis en vaardigheden dat zij het hoofd kunnen bieden aan de nationale economische, sociale, culturele, politieke en milieu gerelateerde uitdagingen;
2. Het HO moet het voorbeeld zijn als het gaat om kwaliteitsonderwijs en effectief leren en onderwijzen;
3. Het HO moet steeds haar prestaties verbeteren , transparant zijn en voldoende rekenschap geven aan studenten en de gemeenschap;
4. Het HO moet zich in het bijzonder als collectief maximaal toewijden aan research en relevante toepasbare technologische kennis genereren en verspreiden ter stimulering en bevordering van duurzame sociale , economische , culturele en fysieke welvaart en welzijn;
5. Versterking en verbetering van de kwaliteit van het Hoger en Wetenschappelijk Onderwijs, waaronder de oplossing van de vraagstukken rond certificering.

Het hoger onderwijs omvat diverse typen van opleidingen op post-secundair niveau t.w.

1. Het Instituut voor de Opleiding van Leraren (IOL)
2. Het Polytechnic College Institute University of Applied Sciences (PTC)
3. De Leraren Opleiding Beroepsonderwijs (LOBO)
4. De Academie voor Hogere Kunst- en Cultuuronderwijs (AHKCO)
5. De Stichting Jeugd tandverzorging (JTV),
6. De Centrale Opleiding voor Verpleegkundigen en Aanverwante Beroepen (COVAB).
7. De FHR Lim A Po Institute for Social Studies/FHR Institute for Higher Education
8. De Hogeschool voor Bedrijfswetenschappen (IBW) thans IBW university of Applied studies
9. University of Applied Science and Technology (UNASAT)
10. Boshuizen Training & Consultancy Suriname (BTCS) en Business School Paramaribo NV (BSP)
11. Hogeschool Janssen & Partners
12. Stichting Opleidingen en Onderzoek in Suriname (SOOS)
13. Suriname Institute of Management Studies (SIMS)
14. Suriname College of Accountancy (SCA) (Tjong A Hung Consulting N.V.)
15. Suriname College of Hospitality & Tourism (SCHT)
16. OD International Business School in Suriname (ODIBS)
17. International Business School Americas Europe (IBSAE)
18. Associate College Suriname (ACS)
19. International Business & Management Studies (IBMS)
20. Het Institute for Graduate Studies and Research (IGSR)
21. Institute of Management and Information Technology (IMIT)

- 22. Nederlands Handelsacademie SURINAME
- 23. Instituut Voor Moderne Opleidingen IVMO)
- 24. Universal Training & Education Center (UTEC)
- 25. Anton de Kom Universiteit van Suriname (AdeKUS)

Directoraat Cultuur

Titel I : OPERATIONELE UITGAVEN

Bedragen x SRD 1.000

Kosten categorie	Omschrijving	Realisatie 2023	Vermoedelijk beloop 2024	Raming 2025		Raming 2026	Raming 2027	Raming 2028
		<i>Uitgaven</i>	<i>Uitgaven</i>	<i>Verplichtingen</i>	<i>Uitgaven</i>	<i>Uitgaven</i>	<i>Uitgaven</i>	<i>Uitgaven</i>
Titel I	OPERATIONELE UITGAVEN	8.088	38.567	53.108	53.108	52.015	57.217	62.938
61	Lopende Uitgaven (Operationele)	8.088	38.417	45.587	45.587	50.145	55.160	60.675
610	Lonen en salarissen	7.000	33.077	42.000	42.000	43.000	44.139	48.553
611	Sociale premies	483	2.490	3.100	3.100	3.100	3.388	3.726
612	Gebruik van goederen en diensten	605	2.850	6.308	6.308	6.939	7.633	8.396
62	Kapitaal Uitgaven (investerings)	0	150	1.700	1.700	1.870	2.057	2.263
620	Inventaris	0	150	200	200	220	242	266
621	Transport middelen	0	0	1.500	1.500	1.650	1.815	1.997

Toelichting:

Lopende Uitgaven (Operationele)

Door de aanzienlijke natuurlijke uitstroom van medewerkers in het laatste decennium, is de menselijke capaciteit op vrijwel alle afdelingen ernstig verzwakt. Vanwege het feit dat er binnen het directoraat onvoldoende adequaat kader is, zal het Directoraat Cultuur genoodzaakt zijn midden- en hoger kader aan te trekken.

610 - Lonen en salarissen

Overzicht Personeelsbestand

Dienst betrekking Kader Niveau Vaste dienst Parttimer Contractant
Docent en/of
Comm. Lid

	M	V	Totaal	M	V	Totaal	Gen. totaal
Lager Kader (schaal 1 t/m 6)	31	47	78	3	4	7	85
Midden Kader (schaal 7 t/m 8)	12	16	28	1	1	2	30
Hoger Kader (schaal 9 t/m 11)	13	19	32	30	49	79	111
Totaal	56	82	138	34	54	88	226

Uit bovenstaande tabel blijkt dat het personeelsbestand van het Directoraat Cultuur voor 60% uit vrouwelijke en 40% uit mannelijke medewerkers bestaat. Van het personeel in vaste dienst wordt 49% gerekend tot hoger kader, 13% tot middenkader en 38% tot lager kader.

Om de uitvoeringscapaciteit van het Directoraat te versterken, zullen structurele maatregelen worden genomen. Deze maatregelen zullen moeten resulteren in versterking van de rol en positie van de Surinaamse overheid binnen de culturele sector, de instituties en commissies op nationaal, regionaal en internationaal niveau.

De raming voor 2025 bedraagt SRD 42.000.000,-.

610 - Lonen en salarissen

Kosten categorie	Omschrijving	Raming
61001	Ambtelijk salaris	36.345.550
61002	Vakantietoelage	2.695.450
61003	Overwerk	2.300
61004	Bonussen en Gratificaties	87.450
61005	Overig Salaris	1.420.300
61006	Vacatiegelden	261.100
61013	Functionele toelagen	1.200
61014	Persoonlijke toelagen	64.550
61016	Gezinstoelagen en Kinderbijslag	81.100
61017	Waarnemingstoelage	191.800
61018	Inconvenienten	4.700
61019	Overige Toelagen	549.800
61020	Telefoonvergoeding	76.000
61021	Representatievergoeding	80.500
61023	Vervoersvergoeding	124.400
61024	Overige vergoedingen	13.800
Totaal		42.000.000

611 - Sociale premies

Deze kosten zijn volledig gerelateerd aan het Ambtelijk salaris en betreffen de Overheidsbijdrage aan de Pensioenen en aan het Staatsziekenfonds (SZF)

611 - Sociale premies

Kosten categorie	Omschrijving	Raming
61101	Werkgeverslasten pensioenfonds	1.415.000
61102	Werkgeverslasten Staatsziekenfonds	1.685.000
Totaal		3.100.000

612 - Gebruik van goederen en diensten

Deze kosten zijn voor het dienstjaar 2025 op **SRD 6.308.000,-** geraamd. De huidige huisvestingssituatie van het directoraat cultuur voldoet niet aan de minimale standaarden voor overheidsgebouwen en terreinen en in dat kader zullen de nodige herstelwerkzaamheden aan het gebouw waarin het directoraat gehuisvest is verricht worden. Het opzetten van de Cultuur dependances zal in 2025 voortgang vinden, alsook het opleiden c.q. trainen van huidig en nieuw aangetrokken personeel. Dit alles met de focus op professionalisering van het directoraat.

612 - Gebruik van goederen en diensten

Kosten categorie	Omschrijving	Raming
61201	Kosten opleiding Binnenland, excl. Reis & Verblijf	200.000
61208	Binnenlandse reiskosten	15.000
61209	Binnenlandse verblijfskosten	30.000
61210	Buitenlandse reiskosten	500.000
61211	Buitenlandse verblijfskosten	500.000
61215	Kantoormiddelen (papier, pennen etc.)	150.000
61217	Drukwerk & grafisch materiaal	67.500
61221	Vergaderkosten	350.000
61222	Verbruiksgoederen (cartridge en diskettes)	20.000
61226	Advertenties en Bekendmakingen	50.500
61231	Overige kosten Automatisering	5.000
61232	Overige kosten voorlichting	2.000
61234	Onderhoud van gebouwen en terreinen	55.000
61238	Telefoon uitgaven	150.000
61244	Representatie (nationale en internationale vertegenwoordigingen)	75.000
61246	Verzekering	10.000
61247	Schoonmaak	75.000
61248	Gereedschappen en Apparatuur	25.000
61251	Voeding	35.000
61258	Kunst en Cultuur Aankopen en Onderhoud	20.000
61259	Nationale en Internationale manifestaties w.o. cultuur en sport	200.000
61263	Overige Algemene Kosten	3.748.000
61276	Verzorgingskosten (nazorg)	10.000
61284	Onderhoud en exploitatie dienstvoertuigen	15.000
Totaal		6.308.000

Kapitaal Uitgaven (investerings)**620 - Inventaris**

Noodzakelijke investeringen zullen gepleegd worden.

Dit kostensoort is voor 2025 geraamd op **SRD 200.000,-**

620 - Inventaris

Kosten categorie	Omschrijving	Raming
62004	Computers	50.000
62010	Overige inventaris	150.000
Totaal		200.000

621 - Transport middelen

Onder deze kostensoort vallen o.a. het vernieuwen van het verouderd wagenpark van het Directoraat Cultuur.

Dit kostensoort is voor het dienstjaar 2025 geraamd op **SRD 1.500.000,-**

621 - Transport middelen

Kosten categorie	Omschrijving	Raming
62104	Pickup's	1.500.000
Totaal		1.500.000

TITEL II : PROGRAMMA'S

Bedragen SRD 1.000

Kosten Categorie	Programma's	Realisatie 2023	Vermoedelijk beloop 2024	Raming 2025		Raming 2026	Raming 2027	Raming 2028
		<i>Uitgaven</i>	<i>Uitgaven</i>	<i>Verplichtingen</i>	<i>Uitgaven</i>	<i>Uitgaven</i>	<i>Uitgaven</i>	<i>Uitgaven</i>
TITEL II	PROGRAMMA'S	893	231.723	173.174	173.174	230.060	230.566	231.122
09	<i>Subsidie en Bijdragen</i>	111	1.500	1.000	1.000	1.100	1.210	1.331
0976	Subsidies aan culturele- en overige niet commerciële instellingen, instanties en/of organisaties	111	1.500	1.000	1.000	1.100	1.210	1.331
30	<i>Kunst en Cultuur</i>	782	230.223	172.174	172.174	228.960	229.356	229.791
3001	Reguliere specifieke culturele activiteiten	186	2.750	1.793	1.793	1.973	2.170	2.387
3009	Cultuur erfgoedzorg	0	750	750	750	825	908	998
3010	Revitalisering van de historische binnenstad	0	224.766	168.575	168.575	225.000	225.000	225.000
3011	Ruimtelijke Ordening en het Erfgoed	0	500	0	0	0	0	0
3012	Culturele betrekkingen/Internationaal Cultuurbeleid	596	1.457	1.056	1.056	1.162	1.278	1.406

Toelichting : Programma's
0976 - Subsidies aan culturele- en overige niet commerciële instellingen, instanties en/of organisaties

In 2025 zullen museale, erfgoed, muziek en culturele instellingen evenals kunst en cultuuronderwijs instellingen in aanmerking komen voor een subsidie. Ook met organisaties en verenigingen, die aannemelijk hebben gemaakt dat de subsidie zal bijdragen aan het verwezenlijken van de doelstellingen of projectactiviteiten en dat aantoonbaar kunnen maken, zullen in aanmerking komen voor een subsidieregeling.

Culturele en erfgoedinstellingen, organisaties en verenigingen die geen deeltaken uitvoeren van het cultuurbeleid, maar wel bijdragen aan de beleving van en participatie aan cultuur bevorderen kunnen ook in aanmerking komen voor een subsidieregeling.

Het directoraat Cultuur zal mede in het kader van de subsidieregeling cultuur en erfgoed sector, culturele instellingen en organisaties administratieve en technische ondersteuning verlenen teneinde culturele producties en participatie in binnen- en buitenland mogelijk te maken.

Het geraamd bedrag voor 2025 bedraagt **SRD 1.000.000,-**

- Stichting Gebouwd Erfgoed Suriname (SGES)
- Commissie Monumentenzorg
- Nationale Volksmuziekschool
- Stichting Joden Savanne
- Stichting Surinaams museum
- Naks Gemeenschapscentrum
- Poerwo Laras
- Soeki Irodikromo Volksacademie

De subsidie aan diverse parastatalen is voor een deel geheel verweven met de lonen en salarissen van het Directoraat Cultuur. In 2025 wordt er verder gewerkt aan de beleidskaders voor subsidieverlening en samenwerkingsrelaties met de parastatale instellingen ressorterende onder het directoraat Cultuur.

3001 - Reguliëre specifieke culturele activiteiten

Kennis van elkaars cultuuruitingen kan bijdragen tot wederzijds begrip en waardering en kan toenadering van elkaar en van groepen met zich meebrengen, waardoor voorwaarden worden geschapen voor intercultureel dialoog, saamhorigheid en acceptatie. In dit kader dragen nationale manifestaties in belangrijke mate bij tot kennisoverdracht over respectievelijke tradities, gewoonten en andere cultuuruitingen. De culturele uitwisseling tussen cultuurkenners en groepen met een eigen culturele identiteit zal verder geïntensiveerd worden.

De viering van de religieuze feestdagen zal zoveel mogelijk aan de cultuurgemeenschappen worden overgelaten. Het ministerie zal zich richten op de herdenkingsdagen.

Bij dit programma moet de samenwerking tussen overheid, cultuurgemeenschappen en het bedrijfsleven tot uiting komen. De vieringen zullen op zaterdagen en of zondagen worden gehouden.

De totale raming voor dit programma is gesteld op **SRD 1.793.000,-**

3009 - Cultuur erfgoedzorg

Zowel het materieel als het immaterieel cultureel erfgoed moet behouden en gedocumenteerd worden en de kennis daaromtrent moet uitgedragen worden. De hoofddoelstelling van het cultureel-erfgoedbeleid is duurzaam zorgen voor en omgaan met het cultureel erfgoed, opdat het van betekenis kan zijn voor de huidige generaties en doorgegeven kan worden aan de volgende generaties. Dit zal via diverse projecten en activiteiten mogelijk gemaakt worden.

De aangepaste monumentenwet en aangrenzende wet en regelgeving zullen dienen als instrument voor de inventarisatie van het cultureel erfgoed en het natuurlijk erfgoed van Suriname. De samenwerking met andere ministeries is hierbij noodzakelijk.

De raming voor dit programma is gesteld op totaal **SRD 750.000,-**

3010 - Revitalisering van de historische binnenstad

Dit programma wordt gefinancierd door de Inter American Development Bank. Het is gericht op de revitalisatie van de historische binnenstad van Paramaribo, inclusief de herbouw van de Nationale Assemblee. Er is een Program Implementation Unit die het programma coördineert. Er is geen sprake van eigen bijdragen. De raming voor het jaar 2025 is **SRD 168.575.000,-**.

Bovenstaande raming is verdeeld in PURP 1 en PURP 2. PURP 1 loopt nu formeel tot april 2025, maar de IDB zal een verlenging inzetten tot december 2025. De activiteiten in 2025 zijn voornamelijk: verfraaiing Palmentuin, herinrichting Waterkant, renovaties Henck Arronstraat en Grote Combeweg, institutionele versterking Parkeer Autoriteit.

PURP 2 is gepland voor 2025 – 2029. De activiteiten die gepland zijn voor 2025 zijn voornamelijk het renoveren van historische gebouwen, het verfraaien van de binnenstad van Paramaribo, namelijk:

Torengebouw aan de Mirandastraat nr. 5, historisch gebouw aan de Heerenstraat 10 – 12, weg verfraaiing omgeving Heerenstraat en Kerkplein.

3012 - Culturele betrekkingen/Internationaal Cultuurbeleid

Een gedegen en effectief uit te voeren internationaal cultuurbeleid moet de positie van de kunst, cultuur en erfgoedsector versterken. Het moet verbanden tussen cultuur economie en diplomatie leggen en bijdragen aan duurzame ontwikkeling, samenwerking en uitwisseling, alsook inspiratie bieden, kennis vergroten en toegang bieden tot kunst en cultuur van hoog niveau en talentontwikkeling.

De raming voor dit programma is gesteld op totaal **SRD 1.056.000,-**

Toelichting op de prestatie en resultaten indicatoren

Onderwijs Wetenschap & Cultuur/ Informatie en Communicatie					
	Doel programma	Gerealiseerd Beleid 2022	Verwachte Beleidsresultaten per eind 2023	Verwachte beleidsresultaten per eind 2024	Verwachte beleidsresultaten per eind 2025
Onderwijs Wetenschap & Cultuur/ Onderzoek en ontwikkeling					
Beleidsprogramma : Kunst en Cultuur					
0976 Subsidies en bijdragen aan Culturele en overige niet commerciële instellingen, instanties en/of organisaties	Subsidie ter dekking v.d. exploitatie	Geen realisatie		Dit programma is voor het verlenen van vaste en/of incidentele subsidie aan diverse organisaties	Dit programma is voor het verlenen van vaste en/of incidentele subsidie aan diverse organisaties
3001. Reguliere specifieke culturele activiteiten	Kunst en Cultuur ontwikkeling	Geen realisatie		In samenwerking met scholen en lokale organisaties worden kunst- en cultuuractiviteiten georganiseerd	In samenwerking met scholen en lokale organisaties worden kunst- en cultuuractiviteiten georganiseerd
3009. Cultuur Erfgoedzorg	Behoud Cultureel Erfgoed	Geen realisatie		Er is een onderhoudsplan voor restauratie en upgrading van bestaande standbeelden en gedenktekens	Er is een onderhoudsplan voor restauratie en upgrading van bestaande standbeelden en gedenktekens
3010. Revitalisering van de historische binnenstad	Revitalisering Cultureel Erfgoed			Voortzetting van het programma in 2024	Voortzetting van het programma in 2025
3012 Culturele betrekkingen/Internationaal Cultuurbeleid	De positie van Kunst, Cultuur en Erfgoedsector internationaal versterken		Project Muziek op scholen is uitgevoerd i.s.m. Kenny B Foundation	Er is internationaal cultuur beleid geformuleerd	Er wordt uitvoering gegeven aan het internationaal Cultuurbeleid en aan de cultuuraccorden

Titel III : Middelenbegroting

Bedragen x SRD 1.000

Kosten categorie	Omschrijving	Realisatie 2023	Vermoedelijk beloop 2024	Raming 2025	Raming 2026	Raming 2027	Raming 2028
Titel III	Ontvangsten	0	224.766	168.575	225.000	225.000	225.000
54	Leningsopbrengsten	0	224.766	168.575	225.000	225.000	225.000
54101	Inter American Development Bank ontvangen leningen	0	224.766	168.575	225.000	225.000	225.000

Toelichting:

Leningsopbrengsten

54101 - Inter American Development Bank ontvangen leningen

De lening van **SRD 168.575.000,-** bij de Inter American Development Bank (IDB) is voor de financiering van het programma “Revalidatie van de historische binnenstad” van Suriname. Ter voorkoming dat Suriname van de werelderfgoedlijst wordt afgevoerd is deze lening aangegaan.

Titel IV : Parastatalen

Toelichting:

Commissie Monumentenzorg

De commissie heeft tot taak de minister van Onderwijs Wetenschap en Cultuur desgevraagd of uit eigen beweging van advies te dienen op het gebied van de toepassing van de Monumentenwet. Verder inventariseert de commissie ongeveer 300 monumentale panden in Suriname. Deze monumentenopname levert cruciale data voor effectief beheer en behoud van het Surinaamse erfgoed.

Stichting Gebouwd Erfgoed Suriname

Deze Stichting heeft als hoofddoelstelling het voorbereiden van een rechtspersoon belast met het beheer van de monumenten (beheersinstituut monumentenzorg). De stichting wordt als katalysator aangewend bij de revitalisering van de historische binnenstad van Paramaribo. Slechts de personeelskosten van de directeur en twee administratieve medewerkers komen ten laste van het Directoraat Cultuur. De relatie van het directoraat Cultuur met deze stichting is statutair vastgelegd, waarbij de directeur Cultuur de functie van voorzitter van het stichtingsbestuur bekleedt.

De Nola Hatterman Art Academy

Deze particuliere stichting heeft als doel: het opzetten van een kunstacademie gericht op talentontwikkeling en stimuleren van de creatieve ontwikkeling bij kinderen tussen 6 en 12 jaar. Het Directoraat Cultuur heeft zich vanaf de instelling van deze stichting gecommitteerd tot de betaling van de algehele exploitatiekosten waaronder de vergoeding van parttime en fulltime medewerkers. In 2025 zal de relatie met deze stichting worden geëvalueerd en nader worden vastgesteld.

Het Cultureel Centrum Suriname (C.C.S.) en de Volks Muziek School

De Stichting CCS heeft als doel de culturele belangen van de Surinaamse bevolking te dienen en Cultuur in de ruimste betekenis van het woord te interpreteren. De Stichting CCS Volks Muziek School heeft als doel de bevordering van de Muziek kennis in het algemeen en in het bijzonder van de muzikale ontwikkeling van de jeugd. De staat Suriname heeft zich vanaf 1975 gecommitteerd tot het voorzien in de exploitatiekosten van voornoemde stichtingen. Vanaf de instelling van het directoraat Cultuur in 1980 is dit directoraat namens de staat Suriname aangewezen om hiervoor zorg te dragen. Circa 50% van het personeelsbestand van deze instelling (18 personen), uitgezonderd de muziekdocenten, zijn in het personeelsbestand van het Directoraat Cultuur geïntegreerd (zijn overheidsambtenaren). De relatie van het

Stichting Openluchtmuseum Fort Nieuw Amsterdam (SOFNA)

Deze Stichting is gevestigd in het district Commewijne en heeft als doel:

- a. Het bevorderen en verspreiden van kennis over de Surinaamse geschiedenis en het hedendaagse Suriname;
- b. Het ontwikkelen van Openluchtmuseum Fort Nieuw Amsterdam tot een centrum van educatie, studie en vrijetijdsbesteding;
- c. Het leveren van een bijdrage aan duurzame ontwikkeling van het district Commewijne, alles in de ruimste zin des woord.

De samenwerking tussen de staat Suriname en SOFNA is vastgelegd in twee overeenkomsten n.l.

1. een overeenkomst tot ter beschikbaarstelling van personeel en 2. een beheersovereenkomst.

De Stichting Surinaams Museum heeft als doel:

- Het oprichten, in stand houden en inrichten van het museum, het uitbreiden en conserveren van de voorwerpen in de diverse collecties, betrekking hebbende op Surinaamse kunsten en wetenschappen in de ruimste zin des woord;
- Het bevorderen van de studie en kennis betreffende Suriname op alle daartoe geëigende wijze;
- Het samenwerken met buitenlandse musea en instituten die een soortgelijk doel nastreven.

Stichting Nationale Volksmuziekschool (NVMS)

Deze particuliere stichting heeft als doel basis muziekonderwijs te verzorgen buiten schoolverband. De relatie van het directoraat Cultuur met deze stichting is statutair vastgelegd in de participatie van een vertegenwoordiger van het directoraat in het stichtingsbestuur.

Naks Gemeenschapscentrum

De Organisatie voor gemeenschapswerk Naks is een stichting die zich reeds tientallen jaren inzet voor de verhoging van het cultureel bewustzijn in relatie tot duurzame ontwikkeling van Surinamers in het algemeen en van de Afro-Surinamers in het bijzonder.

Stichting Jodensavanne

De voormalige Joodse nederzetting Jodensavanne (Joodse Savanne) en de Cassiporakreek Begraafplaats, gelegen in het district Para, zijn historisch, cultureel en economisch van wereldwijde betekenis en hebben intrinsiek en op brede schaal bijgedragen aan de surinaamse geschiedenis.

De Stichting Jodensavanne (JSF), opgericht in 1971 en heropgericht in 1998, kreeg door de regering van Suriname de wettelijke rechten toegekend om het monumentale eigendom te beheren.

Stichting Poerwo Laras

Dit is een stichting die zich reeds tientallen jaren inzet voor het behoudt van de javaanse taal, podium- kunsten, gewoonten en het verhogen van het cultureel bewustzijn in relatie tot duurzame ontwikkeling van Surinamers in het algemeen en in het bijzonder de Surinaamse javanen.

Directoraat- Administratief en Technisch Beheer**Titel I : OPERATIONELE UITGAVEN**

Bedragen x SRD 1.000

Kosten categorie	Omschrijving	Realisatie 2023	Vermoedelijk beloop 2024	Raming 2025		Raming 2026	Raming 2027	Raming 2028
		<i>Uitgaven</i>	<i>Uitgaven</i>	<i>Verplichtingen</i>	<i>Uitgaven</i>	<i>Uitgaven</i>	<i>Uitgaven</i>	<i>Uitgaven</i>
Titel I	OPERATIONELE UITGAVEN	617.432	1.041.666	1.105.926	1.105.926	979.839	1.077.822	1.185.605
61	Lopende Uitgaven (Operationele)	617.387	982.816	1.056.697	1.056.697	931.287	1.024.415	1.126.857
610	Lonen en salarissen	147.427	260.171	312.197	312.197	366.000	315.501	347.051
611	Sociale premies	12.318	22.645	29.000	29.000	33.968	37.364	41.101
612	Gebruik van goederen en diensten	457.642	700.000	715.000	715.000	610.500	671.550	738.705
62	Kapitaal Uitgaven (investerinaen)	45	58.850	44.138	44.138	48.552	53.407	58.748
620	Inventaris	45	54.850	46.229	46.229	45.252	49.777	54.755
621	Transport middelen	0	4.000	3.000	3.000	3.300	3.630	3.993

Toelichting:**Lopende Uitgaven (Operationele)****610 - Lonen en salarissen**

Het personeelsbestand van het directoraat Administratief en Technische Beheer bedraagt in begrotingsjaar 2025, 17.131 medewerkers. Uitgaande van de geprognosticeerde cijfers voor het dienstjaar 2024 is het gemiddelde bruto maandinkomen van het niet onderwijzend personeel gesteld op SRD 4.527,- tot een maximum van SRD 18.095,- Het Ministerie van Onderwijs Wetenschap en Cultuur is druk doende de achterstand welke zij heeft inzake jubilerenden in te lopen.

Departement	Ambtenaren	Onderwijsgeevenden	Totaal
AMEC	49	118	167
ARYA DEWAKER	111	168	279
ESHI	10	3	13
EBGS	394	934	1328
EVANG.METH GEM.	47	65	112
FRIEDLAND INST.	2		2
RK BYZ.	597	1316	1913
SANATAN DHARM	90	224	314
ST. SCH.M/D BIJBEL	15	39	54
ST.VOLLE EVANG.	2	3	5
ST. VRIJE SCHOOL	4	14	18
SUR. MOSL. ASSOC	13	44	57
SUR. ISL. GEM.	49	66	115
WESLIAANSE	2	7	9
ZEVENDE DGS. ADV.	11	22	33
MINOWC BLO	2408	6119	8527
MINOWC BNO	196	795	991
MINOWC BVO	374	868	1242
CPI	3	39	42
MINOWC NOP	1068	610	1678
PRESBYTERIAANSE ZEND.	9		9
STG. BANDE MATRAM	12		12
STG. KANGOEROE COMM.	7	12	19
MINOWC SUBSIDIE	34	78	112
Grand Total	5507	11544	17051

De totale personeelskosten van het Directoraat Administratief en Technisch Beheer voor het dienstjaar 2025 bedragen SRD 312.197.000,-.

610 - Lonen en salarissen

Kosten categorie	Omschrijving	Raming
61001	Ambtelijk salaris	272.863.300
61002	Vakantietoelage	16.508.900
61003	Overwerk	7.923.200
61004	Bonussen en Gratificaties	556.700
61006	Vacatiegelden	1.417.000
61012	Detachering toelagen	6.800
61013	Functionele toelagen	315.000
61014	Persoonlijke toelagen	4.670.200
61015	Lesuren vergoeding	3.593.000
61016	Gezinstoelagen en Kinderbijslag	500.200
61017	Waarnemingstoelage	71.200
61021	Representatievergoeding	1.001.200
61023	Vervoersvergoeding	858.000
61024	Overige vergoedingen	1.912.300
Totaal		312.197.000

611 - Sociale premies

Deze kosten zijn volledig gerelateerd aan het ambtelijk salaris en betreffen de overheidsbijdrage aan de Pensioenen en aan het Staatsziekenfonds (SZF). De kostenramingen zijn als volgt: de bijdrage aan Pensioenen is SRD 11.102.400,- en de bijdrage aan het Staatsziekenfonds is SRD 19.777.600,-. De totale raming van Sociale Premies bedraagt SRD 29.000.000,- voor het dienstjaar 2025.

611 - Sociale premies

Kosten categorie	Omschrijving	Raming
61101	Werkgeverslasten pensioenfonds	11.222.400
61102	Werkgeverslasten Staatsziekenfonds	17.777.600
Totaal		29.000.000

612 - Gebruik van goederen en diensten

Het gebruik van goederen en diensten voor het dienstjaar 2025 geraamd op SRD 715.000.000,-.

612 - Gebruik van goederen en diensten

Kosten categorie	Omschrijving	Raming
61201	Kosten opleiding Binnenland, excl. Reis & Verblijf	191.000
61205	Deskundigen Binnenland	25.000
61208	Binnenlandse reiskosten	280.000
61209	Binnenlandse verblijfskosten	250.000
61210	Buitenlandse reiskosten	330.000
61211	Buitenlandse verblijfskosten	250.000
61215	Kantoormiddelen (papier, pennen etc.)	500.000
61216	Kopieer	34.500.000
61217	Drukwerk & grafisch materiaal	500.000
61219	Onderhoud meubilair en Inventaris	200.000
61220	Onderhoud Kantoormiddelen	50.000
61222	Verbruiksgoederen (cartridge en diskettes)	300.000
61223	Onderhoudskosten automatisering	200.000
61224	Licenties en programmakosten	10.000
61228	Brochure en andere Periodieken	10.000
61231	Overige kosten Automatisering	5.000
61234	Onderhoud van gebouwen en terreinen	14.000.000
61238	Telefoon uitgaven	10.000.000
61240	Water	10.000.000
61241	Electriciteit	10.000.000
61246	Verzekering	750.000
61247	Schoonmaak	9.000.000
61250	Bewaking	52.100.000
61251	Voeding	100.000
61252	Contributie	2.000.000
61254	Onderzoekskosten	100.000
61255	Rechterlijke Vonnissen	500.000
61261	Inhuur externe Juridische bijstand	150.000
61263	Overige Algemene Kosten	61.049.000
61270	Lesmateriaal en Leermiddelen	70.000.000
61273	Vormingsprogramma's	100.000
61274	Onderwijs binnenland	2.000.000
61276	Verzorgingskosten (nazorg)	50.000
61283	Huur van voertuigen	435.000.000
61284	Onderhoud en exploitatie dienstvoertuigen	500.000
Totaal		715.000.000

Kapitaal Uitgaven (investerings)**620 - Inventaris**

Onder dit kostensoort vallen de aanschaffingen voor computers alsook kantoormeubilair. De dagelijkse administratie van het directoraat ATB wordt reeds jaren handmatig bijgewerkt middels een kaartensysteem. Gelet op de huidige technologie is het noodzakelijk de verschillende afdelingen te laten automatiseren voor een efficiënter en effectiever verloop. Hier is ook opgenomen het schoolmeubilair welke middels een aanbesteding wordt aangeschaft.

De totale raming van dit kostensoort voor het dienstjaar 2025 bedraagt SRD 46.229.000,-.

620 - Inventaris

Kosten categorie	Omschrijving	Raming
62001	Kantoorinrichting	1.100.000
62002	Schoolinrichting	36.288.000
62004	Computers	800.000
62005	Printers	100.000
62006	Netwerken	1.650.000
62010	Overige inventaris	1.200.000
Totaal		46.229.000

621 - Transport middelen

Het direktoraat Administratief en Technisch Beheer heeft jarenlang te kampen gehad met een verouderd wagenpark en weinig rijbare voertuigen. Met de aanschaf van enkele voertuigen in de afgelopen periode, zijn bescheiden stappen ondernomen om hierin enigzins verandering te brengen. Er is echter vooralsnog een aanzienlijke behoefte aan dienstvoertuigen voor controle en overige werkzaamheden van o.m. de Technische Dienst en de afdeling Interne Controle.

De totale raming van dit kostensoort voor het dienstjaar 2025 bedraagt **SRD 3.000.000,-**

621 - Transport middelen

Kosten categorie	Omschrijving	Raming
62104	Pickup's	3.000.000
Totaal		3.000.000

TITEL II : PROGRAMMA'S

Bedragen SRD 1.000

Kosten Categori e	Programma's	Realisatie 2023	Vermoedelijk beloop 2024	Raming 2025		Raming 2026	Raming 2027	Raming 2028
		<i>Uitgaven</i>	<i>Uitgaven</i>	<i>Verplichtinge n</i>	<i>Uitgaven</i>	<i>Uitgaven</i>	<i>Uitgaven</i>	<i>Uitgaven</i>
TITEL II	PROGRAMMA'S	674.842	915.771	1.261.825	1.261.825	832.424	915.666	1.007.234
01	Infrastructurele Werken	1.453	16.000	42.000	42.000	46.200	50.820	55.902
0130	Nieuwbouw, rehabilitatie en renovatie van scholen en woningen	1.453	16.000	42.000	42.000	46.200	50.820	55.902
02	Institutionele versterking	0	700	700	700	770	847	932
0265	Institutionele versterking aan stichtingen	0	700	700	700	770	847	932
27	Primair (Basis) Onderwijs	661.208	880.000	1.200.000	1.200.000	767.250	843.975	928.373
2702	Bijzonder Lager Onderwijs	661.208	880.000	1.200.000	1.200.000	1.200.100	1.200.100	1.200.100
28	Secundair Onderwijs	12.181	19.071	19.125	19.125	18.204	20.024	22.027
2801	Bijzonder Nijverheidsonderwij s	1.494	2.118	2.910	2.910	2.567	2.823	3.106
2802	Christelijke Pedagogisch Instituut	10.687	16.953	16.215	16.215	15.637	17.201	18.921

Toelichting : Programma's

0130 - Nieuwbouw, rehabilitatie en renovatie van scholen en woningen

In het belang van de uitvoering van enkele randvoorwaarden welke moeten zorgdragen voor kwalitatief goed onderwijs zullen de volgende voorzieningen getroffen worden:

De preventieve voorzieningen zijn noodzakelijk voor het ministerie van onderwijs maar ook voor de gemeenschap in zijn algemeenheid. Zowel in Paramaribo, randdistricten en in het binnenland zullen er diverse activiteiten uitgevoerd worden. Deze werkzaamheden zullen voornamelijk gericht zijn op:

- a. herstelwerken aan openbare scholen, internaten en dienstwoningen in boven Suriname
- b. nieuwbouw en afbouw van scholen
- c. herstelwerken aan openbare scholen in Sipaliwini
- d. herstelwerken aan gebouwen en terreinen van het ministerie
- e. herstelwerken aan scholen en internaten in de overige districten

De totale raming voor het dienstjaar 2025 bedraagt **SRD 42.000.000,-**

0265 - Institutionele versterking aan stichtingen

Het Ministerie ondersteunt elk jaar een beperkt aantal stichtingen, die vanwege hun werkzaamheden, een relevante bijdrage leveren aan het beleid van het ministerie. In het komend jaar zal dit programma aan een evaluatie worden onderworpen en waar nodig zullen beleidskaders voor verstrekking van de subsidie worden opgesteld. Het geraamd bedrag voor 2025 bedraagt **SRD 700.000,-**

2702 - Bijzonder Lager Onderwijs

Hieronder vallen scholen met een religieuze achtergrond waaronder: RKBO, EBG, Sanatan Dharm, Arya Dewaker, SIS, Zevende Dags Adventisten, AMEC, Baptisten Gemeente, Bahai, Scholen met de Bijbel, SMA, Wesleyaanse Gemeente en EMG. Deze instellingen verzorgen onderwijs op GLO en VOJ niveau. Het beleid van het MinOWC richt zich op het toegankelijk maken van onderwijs voor een ieder op elk niveau.

Het MinOWC draagt bij in de exploitatiekosten van bovengenoemde instellingen.

De raming voor het dienstjaar 2025 bedraagt SRD 1.200.000.000,-.

2801 - Bijzonder Nijverheidsonderwijs

Hieronder valt het Waaldijkcollege. Hier worden aan de leerlingen bepaalde beroepsgerichte vaardigheden bijgebracht. De exploitatiekosten voor deze onderwijsinstelling worden door het MINOWC betaald. De raming voor het dienstjaar 2025 bedraagt SRD 2.910.000,-.

2802 - Christelijke Pedagogisch Instituut

Het Christelijk Pedagogisch Instituut is een school van middelbaar niveau waar studenten worden opgeleid tot leerkrachten. Er is een bedrag van SRD 16.215.000,- begroot voor de personeelskosten en sociale premies van de leraren van dit instituut.

Toelichting op de prestatie en resultaat indicatoren

Programma	Doel programma	Gerealiseerd beleid 2023	Verwachte beleidsresultaten per eind 2024	Verwachte beleidsresultaten per eind 2025
Programma: Infrastructurele werken				
0130 Nieuwbouw, Rehabilitatie en renovatie van scholen en woningen	Opheffen tekort aan schoollokalen en kantoorruimtes		De hoofdafdeling technische diensten zal in het jaar 2024 de achterstallige werkzaamheden m.b.t. de bouw van o.a. scholen voortzetten.	De hoofdafdeling technische diensten zal in het jaar 2025 de achterstallige werkzaamheden m.b.t. De bouw van o.a. scholen voortzetten.
Programma: Subsidie en Bijdragen				
0265 Institutionele versterking aan Stichtingen	Financieel bijdragen aan diverse Stichtingen		Het subsidiebeleid wordt nader bekeken en waar nodig aangepast	Het subsidiebeleid zal geëvalueerd worden, en waar nodig aangepast
Programma: Primair (Basis) Onderwijs				
2702 Bijzonder Lager Onderwijs	Volledige dekking van salarissen van onderwijsgeevenden en deels dekking van de materiële kosten w.o. leermiddelen	Realisatie van 98%	Subsidie om voornamelijk de personeelskosten te dekken	Voortzetten van de subsidie met mogelijke aanpassingen i.v.m. uitbreidingen van scholen

2801 Bijzonder Nijverheidsonderwijs	Volledige dekking van salarissen van onderwijsgeevenden van het Waaldijk college en deels dekking van de materiële kosten w.o. leermiddelen	Realisatie van 83.54%	Subsidie om voornamelijk de personeelskosten te dekken	Voortzetten van de subsidie
2802 Christelijk Pedagogisch Instituut	Volledige dekking van salarissen van onderwijsgeevenden	Realisatie van 90.25%	Subsidie om voornamelijk de personeelskosten te dekken	Het afleveren van meer en goed geschoolde leerkrachten teneinde het tekort aan leerkrachten op te vangen

Titel III : Middelenbegroting

Bedragen x SRD 1.000

Kosten categorie	Omschrijving	Realisatie 2023	Vermoedelijk beloop 2024	Raming 2025	Raming 2026	Raming 2027	Raming 2028
Titel III	Ontvangsten	0	710	710	781	859	945
53	<i>Niet Belasting Middelen</i>	0	710	710	781	859	945
53133	Opbrengst schoolvervoer	0	600	600	660	726	799
53134	Examen en inschrijfgelden MBO	0	110	110	121	133	146

Toelichting:

Niet Belasting Middelen

53133 - Opbrengst schoolvervoer

De totale opbrengsten voor de examen- en inschrijfgelden zijn geraamd op **SRD 600.000,-**. Deze gelden zijn afkomstig van de afdeling Vervoer.

53134 - Examen en inschrijfgelden MBO

De totale opbrengsten voor de examen- en inschrijfgelden zijn geraamd op **SRD 110.000,-**. Deze gelden zijn afkomstig van het Examenbureau.

Directoraat Algemeen Vormend Onderwijs**Titel I : OPERATIONELE UITGAVEN**

Bedragen x SRD 1.000

Kosten categorie	Omschrijving	Realisatie 2023	Vermoedelijk beloop 2024	Raming 2025		Raming 2026	Raming 2027	Raming 2028
		<i>Uitgaven</i>	<i>Uitgaven</i>	<i>Verplichtingen</i>	<i>Uitgaven</i>	<i>Uitgaven</i>	<i>Uitgaven</i>	<i>Uitgaven</i>
Titel I	OPERATIONELE UITGAVEN	1.435.662	2.006.988	2.888.975	2.888.975	2.790.329	3.069.361	3.376.297
61	Lopende Uitgaven (Operationele)	1.434.862	2.003.988	2.885.000	2.885.000	3.785.956	3.064.551	3.371.006
610	Lonen en salarissen	1.316.830	1.864.948	2.635.000	2.635.000	3.504.533	2.754.986	3.030.484
611	Sociale premies	105.729	119.040	230.000	230.000	253.000	278.300	306.130
612	Gebruik van goederen en diensten	12.303	20.000	20.000	20.000	28.423	31.265	34.392
62	Kapitaal Uitgaven (investerings)	800	3.000	3.975	3.975	4.373	4.810	5.291
620	Inventaris	800	1.000	1.875	1.875	2.063	2.269	2.496
621	Transport middelen	0	2.000	2.100	2.100	2.310	2.541	2.795

Toelichting:**Lopende Uitgaven (Operationele)****Overzicht Personeelsbestand**

Omschrijving	Ambtenaren	Onderwijsgeevenden	Parttimers/A.O	Totaal
BLO	2214	5748		7962
BVO	344	819	59	1222
Grand Total	2558	6567	59	9184

Gemiddelde maandelijkse Salaris Personeel BLO en BVO

Gemiddelde	Ambtenaren	Onderwijsgeevenden	Parttimers/AO	
Salaris				
BLO	2.053,46	4.270,22	-	
BVO	2.241,08	6.083,99	2.434,95	
GRAND TOTAL	4.294,54	10.354,21	2.434,95	

610 - Lonen en salarissen

Het personeelsbestand is gesteld op 9.184 medewerkers. Dit aantal bestaat uit niet onderwijzend personeel, onderwijzend personeel en parttimers. Het aantal niet onderwijzend personeel is 2558, onderwijzend personeel is 6567 en parttimers 59.

De totale personeelskosten van het Directoraat Algemeen Vormend Onderwijs voor het dienstjaar 2025 bedragen SRD 2.2.635.000.000,-.

610 - Lonen en salarissen

Kosten categorie	Omschrijving	Raming
61001	Ambtelijk salaris	2.2038.279.800
61002	Vakantietoeslag	271.522.600
61003	Overwerk	44.147.200
61004	Bonussen en Gratificaties	4.389.000
61006	Vacatiegelden	453.000
61012	Detachering toelagen	3.752.600
61013	Functionele toelagen	17.464.700
61014	Persoonlijke toelagen	79.249.000
61015	Lesuren vergoeding	135.981.000
61016	Gezinstoelagen en Kinderbijslag	8.979.500
61017	Waarnemingstoelage	829.000
61018	Inconvenienten	35.000
61020	Telefoonvergoeding	28.000
61021	Representatievergoeding	314.200
61022	Huishuurvergoeding	8.700
61023	Vervoersvergoeding	4.376.600
61024	Overige vergoedingen	25.190.100
Totaal		2.635.000.000

611 - Sociale premies

Deze kosten betreffen de overheidsbijdrage aan de Pensioenen en aan het Staatsziekenfonds (SZF). De kostenramingen zijn als volgt: de bijdrage aan Pensioenen is SRD 61.374.000,- en de bijdrage aan het Staatsziekenfonds is SRD 168.626.000,-.

De totale raming van Sociale Premies voor 2025 bedraagt **SRD 230.000.000,-**.

611 - Sociale premies

Kosten categorie	Omschrijving	Raming
61101	Werkgeverslasten pensioenfonds	61.374.000
61102	Werkgeverslasten Staatsziekenfonds	168.626.000
Totaal		230.000.000

612 - Gebruik van goederen en diensten

Het gebruik van goederen en diensten is voor 2025 geraamd op SRD 20.000.000,-.

612 - Gebruik van goederen en diensten

Kosten categorie	Omschrijving	Raming
61204	Tijdelijk personeel	1.250.000
61208	Binnenlandse reiskosten	781.250
61209	Binnenlandse verblijfskosten	781.250
61210	Buitenlandse reiskosten	781.250
61211	Buitenlandse verblijfskosten	781.250
61215	Kantoormiddelen (papier, pennen etc.)	937.500
61216	Kopieer	1.171.875
61217	Drukwerk & grafisch materiaal	1.250.000
61221	Vergaderkosten	150.000
61222	Verbruiksgoederen (cartridge en diskettes)	781.250
61223	Onderhoudskosten automatisering	781.250
61233	Huur gebouwen en Terreinen	2.250.000
61234	Onderhoud van gebouwen en terreinen	1.795.000
61238	Telefoon uitgaven	882.000
61240	Water	668.000
61241	Electriciteit	650.745
61246	Verzekering	625.000
61247	Schoonmaak	704.690
61263	Overige Algemene Kosten	1.216.690
61270	Lesmateriaal en Leermiddelen	450.000
61272	Examenmateriaal	1.161.000
61284	Onderhoud en exploitatie dienstvoertuigen	150.000
Totaal		20.000.000

Kapitaal Uitgaven (investerings)**620 - Inventaris**

De totale raming van deze kostensoort bedraagt voor het dienstjaar 2025 **SRD 1.875.000,-**

Onder deze kostensoort vallen de aanschaffingen voor computers, schoolinrichting, internet equipment alsook kantoormeubilair t.b.v. de dagelijkse werkzaamheden van het directoraat AVO. Gelet op de huidige technologie is het noodzakelijk de verschillende onderwijsafdelingen te laten automatiseren voor een efficiënter en effectiever verloop.

620 - Inventaris

Kosten categorie	Omschrijving	Raming
62001	Kantoorinrichting	625.000
62004	Computers	200.000
62005	Printers	100.000
62006	Netwerken	150.000
62010	Overige inventaris	800.000
Totaal		1.875.000

621 - Transport middelen

Het direktoraat Algemeen Vormend Onderwijs heeft jarenlang te kampen gehad met een verouderd wagenpark en weinig rijbare voertuigen. Met de aanschaf van enkele voertuigen in de afgelopen periode, zijn bescheiden stappen ondernomen om hierin enigzins verandering te brengen. Er is echter vooralsnog een aanzienlijke behoefte aan dienstvoertuigen voor controle en overige werkzaamheden van de diverse afdelingen van Inspectie onderwijs.

De totale raming voor het dienstjaar 2025 bedraagt **SRD 2.100.000,-**

621 - Transport middelen

Kosten categorie	Omschrijving	Raming
62104	Pickup's	2.100.000
Totaal		2.100.000

TITEL II : PROGRAMMA'S

Bedragen SRD 1.000

Kosten Categorie	Programma's	Realisatie 2023	Vermoedelijk beloop 2024	Raming 2025		Raming 2026	Raming 2027	Raming 2028
		<i>Uitgaven</i>	<i>Uitgaven</i>	<i>Verplichtingen</i>	<i>Uitgaven</i>	<i>Uitgaven</i>	<i>Uitgaven</i>	<i>Uitgaven</i>
TITEL II	PROGRAMMA'S	25.357	277.353	253.586	253.586	78.378	86.215	94.837
07	Onderzoek en Ontwikkeling	3.019	25.512	26.927	26.927	29.620	32.582	35.840
0722	Schoolvoeding	3.019	6.000	4.500	4.500	4.950	5.445	5.990
0723	Uitvoering activiteiten Basic Life Skills	0	1.402	1.200	1.200	1.320	1.452	1.597
0726	Vernieuwing van het onderwijsstelsel en verbetering van het onderwijs	0	10.040	10.952	10.952	12.047	13.252	14.577
0729	Cenasu, Centrum nascholing Suriname (Onderwijs Bureau Professionalisering (OBP)	0	1.205	5.625	5.625	6.188	6.806	7.487
0748	Bureau Speciaal Onderwijs	0	1.865	900	900	990	1.089	1.198
0769	Opzetten Sciencepark	0	5.000	3.750	3.750	4.125	4.538	4.991
16	Financieel Economisch	0	96.000	72.000	72.000	0	0	0
1618	Beurzen of Fonds Studiefinanciering Suriname	0	96.000	72.000	72.000	0	0	0
26	Huisvesting	0	1.510	1.133	1.133	1.246	1.371	1.508
2605	Huisvesting in Internaten	0	1.510	1.133	1.133	1.246	1.371	1.508
27	Primair (Basis) Onderwijs	7.259	13.862	26.700	26.700	29.371	32.307	35.538
2701	Verbetering Basis onderwijs in Suriname	0	0	11.250	11.250	12.375	13.613	14.974
2704	Onderwijs Binnenland	7.259	10.652	12.825	12.825	14.108	15.518	17.070
2705	Volwasseneneducatie	0	3.210	2.625	2.625	2.888	3.176	3.494
28	Secundair Onderwijs	0	100.000	110.334	110.334	0	0	0

2803	Onderzoek voor verbetering secundair onderwijs	0	100.000	110.334	110.334	0	0	0
29	Hoger Onderwijs	15.079	40.469	16.492	16.492	18.141	19.955	21.951
2903	Studielening voor Hogeronderwijs	10.000	20.000	15.000	15.000	16.500	18.150	19.965
2904	Studietoelagen voorbeursalen in Hoger Onderwijs	5.079	20.469	1.492	1.492	1.641	1.805	1.986

Toelichting : Programma's

0722 - Schoolvoeding

Het project schoolvoeding zal worden uitgevoerd op zowel GLO als VOJ-scholen. Het project van 2025 is doorlopend afgeleid van het pilotproject dat is gestart eind 2021. Het gaat hierbij om een maaltijd-project waarbij behoeftige leerlingen van een ontbijt worden voorzien. Het pilotproject is geëvalueerd en in 2022 gestart met fruit en zal verder worden ontwikkeld en aangepast. De raming voor 2025 bedraagt totaal **SRD 4.500.000,-**

0723 - Uitvoering activiteiten Basic Life Skills

Awareness seksualiteit en seksuele gezondheid en rechten onder jongeren 12 jaar en ouder

SDG 3 => Tegen 2030 een einde maken aan epidemieën zoals aids, tuberculose, malaria en verwaarloosde tropische ziekten, alsook hepatitis, door water overgebrachte ziekten en andere overdraagbare ziekten bestrijden. Doelstelling herstelplan 2025: Punt 5. Dat de gezondheidstoestand van de Surinamers verbetert door meer aandacht voor lifestyle en preventie en dat de financiële prikkels gericht zijn op preventie. Het bijdragen aan gezondheidspreventie. Voor de specifieke implementatie in het binnenland van Suriname zijn de uitgangspunten uit de volgende documenten gehaald te weten:

1. De Nationale Strategie voor Adolescenten Gezondheid 2023 – 2030, welke als visie heeft om tegen 2030 een aanzienlijke vermindering te hebben van de vermijdbare sterfte en morbiditeit onder adolescenten, waarbij de resultaten worden ondersteund door een gecoördineerde en multisectorale nationale beantwoording. Het doel is: een significante reductie van vermijdbare sterfte en morbiditeit onder adolescenten en jongeren en ook van negatieve effecten van risicofactoren en sociale determinanten. Vanuit het Basic Life skills Educatieprogramma ligt de focus op twee(2) van de vijf (5) strategische gebieden te weten:

1. Versterken van de gezondheid van adolescenten en gemeenschapsparticipatie;
 2. Bevorderen van de seksuele en reproductieve gezondheid van adolescenten en jongeren.
2. Het Nationaal Herstelplan Gezondheidszorg, van waaruit het Basic Life Skills educatieprogramma zich zal richten op het bevorderen van een gezonde levensstijl en de mentale gezondheid van kinderen, adolescenten en jongeren.

Vervolgens zullen er ook trainingen verzorgd worden in E.H.B.O (Eerste Hulp bij Ongelukken), Burgerschap en BBer.

De totale raming voor 2025 bedraagt **SRD 1.200.000,-**

0726 - Vernieuwing van het onderwijsstelsel en verbetering van het onderwijs

Het vernieuwde onderwijs systeem moet meegaan met de eisen van de tijd en moet in lijn zijn met de “Caricom HRD Strategy 2030” en de UNESCO roadmap Education 2030 (SDG4). De volgende algemene doelen zijn gesteld voor de onderwijshervorming:

- Een meer verbeterd onderwijssysteem dat gelijke kansen biedt en relevant is en toegankelijk voor een ieder in het primaire en onderwijs (Leerjaar 1 t/m 8);
- Een verbeterd curriculum, didactiek en toetsing die aansluiten op SDG en betere kansen bieden voor de ontwikkeling van leerlingen en studenten;
- Capaciteitsversterking en professionalisering van schoolleiders en leerkrachten;
- Versterken en innoveren van de schoolorganisatie

Bovenstaande doelen richten zich op een (inter) nationaal competente beroepsbevolking en worden ontwikkeld in het kader van de aangegane internationale samenwerkingsverdragen (o.a. **CARICOM HRD strategy 2030**).

Onderstaand enkele specifieke projecten die uitgevoerd zullen worden:

• **Herintroductie van het Diagnostisch team MinOWC(Begeleiding)**

De afdeling Begeleiding is er om leerlingen en schoolteams te begeleiden bij het bieden van kwalitatief onderwijs (regulier basisonderwijs). Helaas zijn er leerlingen die uitvallen in de reguliere basisscholen vanwege een tal van redenen. Voor hen wordt de mogelijkheid geschapen om op hun niveau onderwijs op maat, aangepast onderwijs, te volgen. Daarvoor hebben ze een schooladvies nodig van een psycholoog of orthopedagoog, dat kan zijn handhaving GLO, ZMLK of MLK. Aangezien het tarief van een consult (onderzoek/test) enorm is gestegen, zijn veel ouders met een laag/klein inkomen onmogelijk in staat om zo een test te permitteren voor hun kind. De duur van het project is januari 2025 tot en met december 2025. Dit project is reeds opgenomen in het dienstjaar 2024 en loopt door naar het dienstjaar 2025. Indien er een mogelijkheid wordt geschapen voor deze leerlingen om de test te doen bij het MinOWC (pro deo of tegen een geringe vergoeding), zullen deze leerlingen (leeftijd tussen 6 - 16 jaar) nog een kans geboden worden om onderwijs op maat te krijgen. Hiermee willen we voorkomen dat ze drop-outs worden. Zo zullen ze in staat zijn als volwassenen nog een bijdrage aan de opbouw van de maatschappij te leveren en zullen dus niet afhankelijk zijn van de staat (Sociale Zaken). Hiervoor is de aanschaf van enkele testen nodig. Deze zijn :

Testmateriaal	Aanschaf testmateriaal	SRD
	Raven 2 IQ test	16.434,11
	TTA	16.381,75
	DMT	962,50
	Digitaal verwerkingsmateriaal Zareki R-NL	823,90
Kopie materiaal	Aanschaf kopiemateriaal (Cartridge en papier)	3.643,00
Testen van leerlingen	Testen van 100 leerlingen van verschillende districten	120.000,00

De raming voor 2025 bedraagt SRD 158.245,26

• **Het finaliseren van geschiedenis lesmateriaal voor klas 4, leerjaar 6 (Curriculum Ontwikkeling)**

Dit project is gelinkt aan de volgende onderwijsdoelen te weten: SDG 4 “Verzekert gelijke toegang tot kwaliteitsvol onderwijs en bevordert levenslang leren voor iedereen”, HRD-strategy 2030, het Meerjaren Ontwikkelings Plan, Onderwijsvisie en doelen en leeruitkomsten van Geschiedenis. Doelgroep: dit project is specifiek bedoeld voor leerlingen van leerjaar 6 (klas 4) op GLO-niveau. Het project zal uitgevoerd worden gedurende de periode januari 2025 tot en met december 2025. Het concept lesmateriaal voor het vak Geschiedenis van leerjaar 6 (klas 4) is voortgekomen uit de gap-analyse die gedaan is bij de aanvang van het BEIP 2 project, in de periode 2016- 2017. Door het finaliseren van het lesmateriaal voor het vak Geschiedenis is het onderwijs erop gericht om excellente leerlingen te inspireren over het verleden. Het lesmateriaal van leerjaar 6 (klas 4) zal de leerling in staat stellen om goed aan te sluiten op het geschiedenis lesmateriaal van leerjaar 7 (klas 5) en leerjaar 8 (klas 6). Er is ervoor gekozen handleidingen voor leraren te ontwikkelen met opdrachten voor de leerlingen en duidelijke instructies hoe dit materiaal te gebruiken. De afdeling Curriculumontwikkeling werkt ernaar toe het onderwijs meer

ontwikkelingsgericht, dus ook competentiegericht te maken. Het is daarom noodzakelijk het huidige curriculum aan te passen/ aan te vullen met zinvolle opdrachten die leerlingen in staat zullen stellen het geleerde direct toe te passen. Hierbij moet er onder andere rekening worden gehouden met vakkenintegratie, de eigen leerweg van het kind en het niet enkel bijbrengen en toetsen van kennis, maar een combinatie van deze kennis, vaardigheden en attitudes. Het project van 2024 loopt door naar het dienstjaar 2025. De raming voor 2025 bedraagt SRD 364.680, -

• **Het ontwikkelen van additioneel materiaal voor competentiegericht leren voor de leerjaren één (1) tot en met acht (8)**

Dit project is gelinkt aan de volgende onderwijsdoelen te weten: SDG 4 “Verzekert gelijke toegang tot kwaliteitsvol onderwijs en bevordert levenslang leren voor iedereen”, HRD-strategy 2030, het Meerjaren Ontwikkelings Plan en Onderwijsvisie. Dit project zal uitgevoerd worden in 2025 in een tijdsduur van 30 weken. De afdeling Curriculumontwikkeling werkt ernaar toe het onderwijs meer ontwikkelingsgericht, dus ook competentiegericht te maken. Het is daarom noodzakelijk het huidige curriculum aan te passen/ aan te vullen met zinvolle opdrachten die leerlingen in staat zullen stellen het geleerde direct toe te passen. Hierbij moet er onder andere rekening worden gehouden met vakkenintegratie, de eigen leerweg van het kind en het niet enkel bijbrengen en toetsen van kennis, maar een combinatie van deze kennis, vaardigheden en attitudes. Er is ervoor gekozen handleidingen voor leraren te ontwikkelen met opdrachten voor de leerlingen en duidelijke instructies hoe dit materiaal te gebruiken. Doelgroep : Alle leerlingen van leerjaren een (1) tot en met 8 op GLO-niveau. Ook dit project loopt door naar het dienstjaar 2025.

De raming voor 2025 bedraagt SRD 250.000,-

● **Empowering Education: Streven naar bewustzijn van Kwaliteitsonderwijs (SDG4) binnen het Ministerie van Onderwijs, Wetenschap en Cultuur (Onderzoek en Planning)**

Dit project is gelinkt aan SDG 4, maar tegelijkertijd ook aan SDG 5, SDG 8, SDG 1.2 , SDG 11.4 en SDG 11.7 indicatoren. Dit project zal de bewustwording van de SDG's bevorderen voor het MinOWC. Hierdoor zal de staat Suriname nog meer relevante data kunnen verzamelen en verwerken op het gebied van kwaliteitsonderwijs voor Unesco. De bewustwording en de statistieken die verzameld zullen worden zijn van belang om beleid te kunnen uitstippelen.

De raming voor 2025 bedraagt \$ 10.000,-

● **Verwerking , analyse en rapportage van onderwijs- en cultuur statistieken (Onderzoek en Planning)**

Het project ‘Verwerking, analyse en rapportage van onderwijs-en cultuur statistieken’ draagt bij aan het maken van beleid met de relevante cijfers als onderbouwing, ook draagt het bij aan het op een correcte wijze berekenen van de SDG 4, 5,6,8, 11.4 en 11.7 en SDG 1.2 indicatoren en ook de Caricom HRD indicatoren. Verder zullen deze statistieken een belangrijke rol spelen bij de Unesco, Caricom, ICERD en UPR rapportages. Het project zal van start gaan in januari 2025 en eindigt in december 2025.

De upgrade van het systeem draagt bij aan het vergemakkelijken van dataverzameling, maar is tegelijkertijd ook efficiënter, vanwege het digitaal werken, wordt er dan minder papier en plastic mappen gebruikt, hetgeen ook bijdraagt aan SDG 12.5

Ook in het jaar 2025 zullen er Onderwijs Statistische Jaarboeken gepubliceerd worden. De raming voor het jaar 2025 bedraagt \$ 6.000,-

De totale raming voor Onderzoek en Planning bedraagt SRD 576.000,- .

De totale raming van programma Vernieuwing Onderwijsstelsel en Verbetering van het Onderwijs bedraagt voor 2025 **SRD 10.952.000,-**

0729 - Cenasu, Centrum nascholing Suriname (Onderwijs Bureau Professionalisering (OBP)

Het Centrum voor Nascholing in Suriname (Cenasu) werd opgericht in 2011 en heeft als doelstelling het professionaliseren van de mensen die betrokken zijn bij het onderwijs. Het Cenasu streeft ernaar een centrum te zijn dat ondersteuning en uitvoering geeft aan alle activiteiten op het gebied van opleiding, nascholing en ontwikkeling van alle mensen die direct betrokken zijn in het onderwijsproces. Voor 2025 zijn de volgende activiteiten gepland: Het gaat om het professionaliseren van leerkrachten op Basis-, VOJ- en VOS-Onderwijs. Er zullen ook trainingen verzorgd worden aan het niet-onderwijzend personeel. De raming voor 2025 bedraagt totaal **SRD 5.625.000,-**

0748 - Bureau Speciaal Onderwijs

• Leermiddelen ontwikkeling

In 2015 ging het Bureau Speciaal Onderwijs (BSO) over tot het ontwikkelen van leerlijnen voor praktijkleerkrachten. Uit het vooronderzoek is gebleken, dat niet alle praktijkleerkrachten werken volgens de leerlijnen en deze interventie niet bedoeld was om het didactisch handelen van de leerkrachten te verbeteren en te ondersteunen om aansluiting te vinden op het leren van de leerlingen.

In het schooljaar 2017/2018 werden 26 leerkrachten, die het Algemeen Vormend Onderwijs (AVO) verzorgen, getraind in het Activerende Instructiemodel, door de NGO, stichting Saga Interproject.

Praktijkleerkrachten kunnen elk schooljaar toegevoegd worden aan een VSO school, maar kunnen ook abrupt afgevoerd worden door het BLBO, ten behoeve van reguliere LBO scholen, waardoor de interventie “training” van deze groep, geen oplossing biedt. Als oplossing, werd ter verbetering en ondersteuning van het didactisch handelen van de praktijkleerkrachten in dit onderzoek, de mogelijkheid tot het ontwikkelen van een instructieblad onderzocht.

Doelgroep : Leerkrachten Speciaal Onderwijs binnen het MINOWC. Doelgroep : Het project richt zich tot het ondersteunen van de leerkrachten en de leerlingen binnen het Voortgezet Speciaal Onderwijs (VSO) van de afdeling Bureau Speciaal Onderwijs (BSO). Het doel van dit project is om na acht maanden instructiemiddelen te ontwikkelen ter ondersteuning en verbetering van de vaardigheden bij het didactisch handelen van AVO en/of Praktijkleerkrachten, die aansluiten op het leren van leerlingen met een cognitieve beperking in het Voortgezet Speciaal Onderwijs – B (praktijkonderwijs) in Suriname.

• Het verhogen van onderwijskansen voor kinderen met een speciale hulpvraag

Dit project draagt bij aan SDG 4. Het aanbod van speciaal onderwijs concentreert zich voornamelijk in Paramaribo. In de districten zijn er weinig tot geen onderwijsmogelijkheden om deze doelgroep op te kunnen vangen, terwijl de nood er wel is. In de praktijk blijkt dat leerlingen in het binnenland, nl. Brokopondo en Albina die speciale leerbehoeften hebben binnen het regulier onderwijs buiten de boot vallen of soms niet eens de gelegenheid krijgen onderwijs te genieten. Veelal lopen deze kinderen gevaar op vroegtijdig de school te verlaten met als gevolg een laag zelfbeeld, minder ontwikkelingskansen en een lage kwaliteit van het leven. In 2014 is er een start gemaakt aan het oprichten van een PI klas in de districten Brokopondo en Marowijne. De klasjes zijn deel van het regulier onderwijs en zijn gehuisvest in O.S. Brokopondo en O.S. Zinkkampoe. Vanwege interne uitdagingen zoals een tekort aan uitvoeringscapaciteit voor een adequate hulpverlening naar de scholen toe, is de kwaliteit van het klasje achteruitgegaan. De afdeling Pedologisch Instituut opereert vanuit haar centrale plek, waardoor de bereikbaarheid van de dienstverlening niet optimaal is. Voor een goede opvang en begeleiding van leerlingen met een specifieke leerbehoefte is het belangrijk dat er een vorm van speciaal onderwijs

geboden wordt aan deze doelgroep. Met het uitbreiden en/of opstarten van het speciaal onderwijs in elk district, zal gewerkt worden aan het vergroten van de ontwikkelingskansen van het kind en verbeteren van de kwaliteit van het leven. Het doel : Het opzetten van een speciaalonderwijsnetwerk in 2025 waarbij er gestreefd wordt naar het bieden van passend onderwijs aan de doelgroep. De doelgroep :

- Kinderen met een diagnose gesteld door een psycholoog/psychiater/orthopedagoog
- Kinderen met een algemene intelligentie <75
- Kinderen met een ontwikkelingsachterstand op meerdere ontwikkelingsgebieden
- Kinderen die langer dan 2 jaar de school niet hebben bezocht
- De ouders/verzorgers/begeleiders en onderwijsgeveenden van de bovengenoemde kinderen
- De ouders/verzorgers/begeleiders en onderwijsgeveenden van de bovengenoemde kinderen

Het opzetten van een dependance van het Pedologisch Instituut in strategische districten om effectieve en efficiënte hulp te verlenen aan leerlingen, leerkrachten en ouders. Hierdoor zal gewerkt worden aan de kwaliteit en kwantiteit van het speciaal basisonderwijs.

De totale raming van het programma Speciaal Onderwijs voor het dienstjaar 2025 bedraagt **SRD 900.000,-**

0769 - Opzetten Sciencepark

Onder dit programma zal het project 'Breng de klas op STEAM!' worden uitgevoerd. Dit project is gebaseerd op de ontwikkelingsgerichte visie van het Ministerie van Onderwijs, Wetenschap en Cultuur op het basisonderwijs in Suriname. Deze visie behelst: Het onderwijs richt zich op de competentie-ontwikkeling van alle leerlingen en studenten in geheel Suriname door het aanbieden van een uitdagende en veilige leeromgeving, waarbij zij:

1. Zelfstandig aan de slag kunnen gaan;
2. Hun eigen leerweg kunnen volgen zonder te blijven zitten;
3. Zowel zelfstandig als samen met anderen vraagstukken oplossen;
4. Cultuur bewust worden zodat zij culturele diversiteit respecteren en waarderen en attitudes, vaardigheden en kennis verwerven om in verschillende culturen te functioneren en
5. Hun talenten en sociaal- emotioneel welbevinden leren ontwikkelen tot kritische burgers.

Het project vult deze visie in voor leerjaren 7 en 8 met impact voor de leerjaren 9 en 10 teneinde de leerlingen voor te bereiden op hun a.s. keuzes voor een vervolgopleiding c.q. beroepskeuze. De koppeling aan de doeleinden STEAM-onderwijs betekent daarbij dat de leerling niet uitsluit dat hij/zij daarbij ook keuzes kan maken voor opleiding en beroep in de zgn. STEAM-sectoren van Science, Technology, Engineering, Art en Mathematics. Daartoe voegt het project drie nieuwe pijlers toe aan het onderwijs: mobiele science lokalen, de bijscholing van zittende leerkrachten en verdieping in de opleiding van aanstaande leerkrachten en twee extra leerboeken. Dit alles vindt plaats onder het motto 'Breng de klas op 'STEAM': van Stem naar STEAM via STEAM projecten, de A van ART en mobiele science lokalen. De totale raming van het programma voor 2025 bedraagt **SRD 3.750.000,-**

1618 - Beurzen of Fonds Studiefinanciering Suriname

1618 Beurzen of Fonds Studiefinanciering Suriname

Het fonds Studiefinanciering Suriname (FSS) is ingesteld in 2009 met als doel Surinaamse studenten te financieren met laag laagdrempelige leningen, om hen zo in de gelegenheid te stellen lokaal te studeren aan de universiteit of een hogere beroepsopleiding. Hiermee wenst het ministerie hoger kader te vormen voor de ontwikkeling van het land. Het beheer van deze middelen is toevertrouwd aan de Nationale Ontwikkelingsbank van Suriname (NOB), dit vanwege haar ervaring en deskundigheid inzake kredietbeheer.

Het begroot bedrag voor 2025 is **SRD 72.000.000,-**

1618 Beurzen of Fonds Studiefinanciering Suriname

Het fonds Studiefinanciering Suriname (FSS) is ingesteld in 2009 met als doel Surinaamse studenten te financieren met laag laagdrempelige leningen, om hen zo in de gelegenheid te stellen lokaal te studeren aan de universiteit of een hogere beroepsopleiding. Hiermee wenst het ministerie hoger kader te vormen voor de ontwikkeling van het land. Het beheer van deze middelen is toevertrouwd aan de Nationale Ontwikkelingsbank van Suriname (NOB), dit vanwege haar ervaring en deskundigheid inzake kredietbeheer.

Het begroot bedrag voor 2025 is **SRD 72.000.000,-**

2605 - Huisvesting in Internaten

Het MinOWC heeft vier internaten te weten:

- Stoelmanseiland in het district Sipaliwini
- Atjoni, in het district Brokopondo
- Zaailand in Paramaribo
- Voortgezet Onderwijs voor Senioren (VOS) in Paramaribo

Het doel van de internaten is om te zorgen dat leerlingen en studenten, die hoofdzakelijk afkomstig zijn uit de verre districten van Suriname, vervolgonderwijs kunnen genieten. In de internaten wordt gezorgd voor kwalitatieve opvang, educatieve begeleiding en zorg gedurende deze studieperiode. Vannwege de financiële situatie zal het MinOWC genooddzaak zijn een herverdeling te maken voor de opvang per inrichting. Evaluatie van de internaten heeft uitgewezen dat er behoefte is aan een veilige, hygiënische en kindvriendelijke omgeving. In dit kader zullen voor het dienstjaar 2025 enkele cruciale activiteiten worden uitgevoerd. Deze zijn onder te verdelen in renovatiewerkzaamheden voor de optimalisering cq. exploitatie van de internaten:

- Stoelmanseiland in het district Sipaliwini
- Atjoni, in het district Brokopondo
- Voortgezet Onderwijs voor Senioren (VOS) in Paramaribo

De totale raming voor 2025 is **SRD 1.133.000,-**

2704 - Onderwijs Binnenland**Renovatie en inrichting Onderdirectoraat Binnenland**

Het Onderdirectoraat Onderwijs Binnenland is gehuisvest in een gerenoveerd gebouw of geheel nieuwbouw met de nodige faciliteiten. Voor de renovatie van het gebouw is een bedrag van SRD 2.775.000,- begroot.

Dienstreizen/veldbezoeken

- Het uitvoeren van reguliere werkbezoeken
- Het distribueren en ophalen van examenwerk en peilingstoetsen
- Postverzendingen
- Op kwartaalbasis inspecteren van dienstwoningen en schoolgebouwen met de bedoeling die optimaal te onderhouden

Voor dienstreizen is begroot SRD 3.000.000,-

Capaciteitsversterking en verdere professionalisering van onderwijsgeevenden/leerkrachten in het binnenland middels afstandsonderwijs

Het versterken en verder professionaliseren van deze groep geniet hoge prioriteit omdat dit het werken in het binnenland aantrekkelijker zal maken. Er is gestart met het ontwikkelen van lesmateriaal voor het verzorgen van afstandsonderwijs. In de tweede fase worden docenten getraind en voorzien van de nodige middelen om afstandsonderwijs te kunnen verzorgen. De raming hiervoor is SRD 2.000.000,-

Decentralisatie en deconcentratie

De Nucleus Centra dienen als werkarm van het onderdirectoraat en spelen een belangrijke rol binnen het verzorgingsgebied. Hierbij zal er een mate van autonomie toegekend moeten worden om zelf beslissingen te nemen. De NC's zijn ondersteuningscentra voor leerkrachten. Deze proberen de geïsoleerdheid van leerkrachten te doorbreken door een ruimte te creëren waar ze samen kunnen komen, waar er verschillende diensten zijn, zoals een bibliotheek, de begeleidingsdienst, gemeenschapsontwikkeling, ICT en waar trainingen gegeven kunnen worden. De personeelsbezetting is momenteel zeer laag.

De NC's moeten worden voorzien van personeel (begeleiders, maatschappelijk werkers, ICT medewerkers, gemeenschap ontwikkelaars, bibliotheek medewerkers, technische medewerkers, wachters, administratief personeel). Verder het bouwen van nog 4 geprojecteerde NC's te Atjoni, Apoera, Kwamalasamutu en Stoelmanseiland. In de NC's moeten alle onderwijsfaciliteiten (o.a. computers, kopieerfaciliteiten, internet, airco's) en relevante overheidsdiensten (o.a. Technische dienst, LPD) zijn van waaruit scholen, dorpen en omgeving worden bediend. De NC's moeten een gedelegeerde bevoegdheid hebben om zelf beslissingen te nemen. Vanwege de uitgestrektheid van het werkgebied van de NC's is het goed als elk centrum kan beschikken over minimaal 1 dienstvoertuig en 1 buitenboordmotor.

Nieuwbouw NC's te Stoelmanseiland en Atjoni is begroot voor SRD 5.050.000,-

De totale raming van het onderdirectoraat Onderwijs Binnenland voor 2025 bedraagt **SRD 12.825.000,-**

2705 - Volwasseneneducatie

Dit project is opgenomen in 2024 en zal in 2025 vervolgd worden.

Het project draagt bij aan SDG 4 : doel SDG 4.6 die in 2030 ervoor moet zorgen dat alle jongeren en een groot aantal volwassenen, zowel mannen als vrouwen, geletterd en rekenvaardig zijn. Periode van uitvoering is van 1 augustus 2024 tot en met 1 augustus 2025.

Vanaf 2016 tot heden zijn er 450 cursisten ingeschreven (97 mannen en 353 vrouwen). Vanwege de achterstallige betaling aan de leerkrachten kunnen deze cursisten nog steeds niet naar school. De leerkrachten moeten eerst betaald worden voordat de middagscholen weer van start kunnen gaan. Er zijn in totaal 8 locaties:

1. Polanen school
2. Sunny Point
3. Copieweg
4. Godo Olo
5. Mooitaki
6. Moengo
7. Tout Lui Faut
8. AVE afdeling

Doelgroep van dit project zijn:

- Volwassenen vanaf 18 jaar en ouder die niet kunnen lezen en schrijven (analfabeten);
- Volwassenen vanaf 18 jaar en ouder die vanwege de omstandigheden het basisonderwijs niet met succes hebben doorlopen (drop out).

Curriculum aanpassing voor leerjaar 3 t/m 7.

Uitbreiding van leerjaar 9 en 10 met eventueel vakken integratie.

De totale raming voor het dienstjaar 2025 bedraagt **SRD 2.625.000,-**

2803	-	Onderzoek	voor	verbetering	secundair	onderwijs

Het vernieuwde onderwijs systeem moet meegaan met de eisen van de tijd en moet in lijn zijn met de “Caricom HRD Strategy 2030 “ en de UNESCO roadmap Education 2030 (SDG 4). De volgende algemene doelen zijn gesteld voor de onderwijshervorming:

- Een verbeterd onderwijssysteem dat gelijke kansen biedt en relevant is en toegankelijk voor elke leerling die komt van de basisschool en gaat naar het secundair onderwijs (leerjaar 9 t/m 12);
- Een verbeterd curriculum, didactiek en toetsing dat aansluit op de SDG en betere kansen biedt voor de ontwikkeling van studenten van het voortgezet onderwijs;
- Capaciteitsversterking en professionalisering van schoolleiders en leerkrachten;
- Versterken en innoveren van de schoolorganisatie.

Bovenstaande doelen richten zich op een (internationaal) competente beroepsbevolking en worden ontwikkeld in het kader van de aangegane internationale samenwerkingsverdragen (o.a. CARICOM HRD strategy 2030).

De raming van dit programma bedraagt voor 2025 **SRD 110.334.000,-**

2903 - Studielening voor Hogeronderwijs

Het doel van de studielening is het financieren van studerende in het voortgezet onderwijs op senioren niveau, het middelbaar onderwijs, beroepsonderwijs, het hoger beroepsonderwijs en de Adek Universiteit van Suriname. De studenten kunnen kiezen tussen verschillende vormen van financieringen. Met het geleend bedrag wordt de student in staat gesteld om met minder financiële obstakels de studie binnen de vastgestelde tijd af te ronden. Het totaal begroot bedrag is vastgesteld op **SRD 15.000.000,-**

2904 - Studietoelagen voorbeursalen in Hoger Onderwijs

Dit beleidsprogramma bestaat uit twee componenten te weten:

- a) Beursgelden voor studie in Suriname
- b) Kosten van verstrekte beurzen voor studie in het buitenland

Buitenlandse Verblijfskosten

UITRUSTINGSKOSTEN

	AANTAL STUDENTEN	BEDRAG US\$	TOTAAL US\$	TEGENW. in SRD.	TOTAAL TEGENW.
Cuba	5	200,00	1.000,00	30.000,00	
China	7	500,00	3.500,00	105.000,00	
Georgie	1	500,00	500,00	15.000,00	
Servie	15	500,00	7.500,00	225.000,00	375.000,00

ACCOMODATIE

	AANTAL STUDENTEN	BEDRAG P/M \$/Euro	TOTAAL	TEGENW. IN SRD.	TOTAAL TEGENW.
Rusland	4	100,00	400,00	12.000,00	
Cuba	19	150,00	2850,00	85.500,00	97.500,00

Buitenlandse Reiskosten**UITZENDING (PROGNOSE)**

	AANTAL STUD.	BEDRAG US\$	TOTAAL US\$	TEGENW. IN SRD	TOTAAL
Cuba	8	1.175,00	9.400,00	282.000,00	
Georgie	1	1.500,00	1.500,00	45.000,00	327.000,00
TERUGKEER					
Cuba	5	1.500,00	7.500,00	225.000,00	
China	5	3.000,00	15.000,00	450.000,00	675.000,00
SUB TOTAAL					1.474.500,00
Bank Commissie					17.500,00
GENERAAL TOTAAL					1.492.000,00

De totale raming voor 2025 bedraagt **SRD 1.492.000,-**

Toelichting op de prestatie en resultaat indicatoren

Programma	Doel programma	Gerealiseerd beleid 2023	Verwachte beleidsresultaten per eind 2024	Verwachte beleidsresultaten per eind 2025

Programma: Onderzoek en Ontwikkeling

0722 Schoolvoeding	Behoeftige kinderen voorzien van voeding		Verwachte Realisatie van 80%	Dit programma wordt geëvalueerd en wellicht in aangepaste vorm voortgezet
0726 Vernieuwing onderwijsstelsel en verbetering kwaliteit van het onderwijs	Vernieuwing curriculum voor leerjaar 9 en 10 en een nieuwe boekenstelsel t.b.v. het voj en vos onderwijs als ook kwaliteits-verbetering bij studenten		Middelen aanwenden voor het uitvoeren van de onderwijsvernieuwing. Realisatie van 100%	Er is extra (les)materiaal nodig voor de onderwijsvernieuwingen, waarbij onder andere de curricula worden aangepast.
0729 Centrum Nascholing Suriname (CENASU)	Trainen van ambtenaren en onderwijsgeevenden		Training van leerkrachten in de vernieuwing 75%	Dit programma zal ervoor moeten zorgen dat ambtenaren en onderwijsgeevenden optimaal worden bijgeschoold

Programma:
Subsidie en Bijdragen

2605 Huisvesting in Internaten	Zorg dragen over de kinderen in het internaat en deze educatief begeleiden	Realisaties van 15%	Verwachte Realisatie 60%	Aantrekken gekwalificeerd kader, renovatie en uitbreiding van de internaten. Vervangen van interieur
2903 Studielening voor hoger onderwijs in Suriname	Stimuleren van studenten voor het volgen van hoger onderwijs d.m.v. een lening	Volledig bedrag ter beschikking gesteld	Volledig bedrag ter beschikking gesteld	Volledig bedrag ter beschikking gesteld
2904 Studietoelagen aan Bursalen in Hoger Onderwijs	Het bijdragen in de kosten van levensonderhoud voor studenten die in aanmerking komen voor een studiebeurs	Realisaties van 46%	Verwachte Realisatie van 70%	De studiebeurzen worden verder verstrekt om studenten in staat te stellen onderwijs te volgen

Programma:
Primair(Basis)
Onderwijs

2704 Onderwijs Binnenland	Ontwikkelen en verbeteren van het onderwijs in het binnenland			Dat de geplande doelen en activiteiten gerealiseerd worden
0769 Opzetten Siencepark	Bevorderen en verbeteren van het onderwijs op GLO, VOJ, VOS en Hoger Onderwijs		Dat de geplande doelen en activiteiten gerealiseerd worden	

Titel III : Middelenbegroting

Bedragen x SRD 1.000

Kosten categorie	Omschrijving	Realisatie 2023	Vermoedelijk beloop 2024	Raming 2025	Raming 2026	Raming 2027	Raming 2028
Titel III	Ontvangsten	0	196.000	182.334	0	0	0
52	Schenken/ Donormiddelen	0	96.000	72.000	0	0	0
52105	Nederland donatie	0	96.000	72.000	0	0	0
54	Leningsopbrengsten	0	100.000	110.334	0	0	0
54101	Inter American Development Bank ontvangen leningen	0	100.000	110.334	0	0	0

Toelichting:

Schenken/ Donormiddelen

52105 - Nederland donatie

In 2012 is de relatie tussen Suriname en Nederland stopgezet en daarmee is ook de beschikbaarstelling van de verdragsmiddelen tijdelijk stopgezet. Bij de aanvang van deze regering is de relatie hersteld en zullen de restant verdragsmiddelen wederom beschikbaar worden gesteld voor de projecten. Voor het project Beurzen of Fonds Studiefinanciering Suriname (FSS) is het bedrag voor 2025 **SRD 72.000.000,-**

Leningsopbrengsten

54101 - Inter American Development Bank ontvangen leningen

Het beleidsprogramma Ondersteuning voor Verbetering Secundair Onderwijs wordt door de IDB gefinancierd middels een lening ad **SRD 110.334.000,-**

Directoraat Beroepsonderwijs

Titel I : OPERATIONELE UITGAVEN

Bedragen x SRD 1.000

Kosten categorie	Omschrijving	Realisatie 2023	Vermoedelijk beloop 2024	Raming 2025		Raming 2026	Raming 2027	Raming 2028
		<i>Uitgaven</i>	<i>Uitgaven</i>	<i>Verplichtingen</i>	<i>Uitgaven</i>	<i>Uitgaven</i>	<i>Uitgaven</i>	<i>Uitgaven</i>
Titel I	OPERATIONELE UITGAVEN	132.615	298.696	387.903	387.903	386.743	425.417	467.958
61	Lopende Uitgaven (Operationele)	131.876	295.946	385.403	385.403	397.993	422.392	464.631
610	Lonen en salarissen	120.975	273.243	342.000	342.000	363.250	381.975	420.172
611	Sociale premies	9.765	20.566	26.000	26.000	33.000	36.300	39.930

612	Gebruik van goederen en diensten	1.136	2.137	3.403	3.403	3.743	4.117	4.529
62	Kapitaal Uitgaven (investeringen)	739	2.750	2.500	2.500	2.750	3.025	3.327
620	Inventaris	739	750	1.000	1.000	1.100	1.210	1.331
621	Transport middelen	0	2.000	1.500	1.500	1.650	1.815	1.996

Toelichting:**Lopende Uitgaven (Operationele)**

Omschrijving	Ambtenaren	Onderwijsgeevenden	Parttimers/AO	Totaal
BNO	215	830	65	1.110
Grand Total	215	830	65	1.110

610 - Lonen en salarissen

De totale personeelskosten van het directoraat Beroepsonderwijs voor het dienstjaar 2025 bedragen SRD 342.000.000,-.

610 - Lonen en salarissen

Kosten categorie	Omschrijving	Raming
61001	Ambtelijk salaris	211.136.300
61002	Vakantietoelage	61.886.100
61003	Overwerk	1.608.000
61004	Bonussen en Gratificaties	579.100
61006	Vacatiegelden	47.700
61012	Detachering toelagen	47.500
61013	Functionele toelagen	767.200
61014	Persoonlijke toelagen	10.263.600
61015	Lesuren vergoeding	54.465.000
61016	Gezinstoelagen en Kinderbijslag	607.700
61017	Waarnemingstoelage	79.700
61018	Inconvenientes	12.500
61020	Telefoonvergoeding	42.900
61021	Representatievergoeding	15.900
61023	Vervoersvergoeding	84.200
61024	Overige vergoedingen	356.600
Totaal		342.000.000

611 - Sociale premies

Deze kosten betreffen de overheidsbijdrage aan de Pensioenen en aan het Staatsziekenfonds (SZF). De kostenramingen zijn als volgt: de bijdrage aan Pensioenen is SRD 10.600.000,- en de bijdrage aan het Staatsziekenfonds is SRD 19.400.000,-. De totale raming van Sociale Premies bedraagt SRD 26.000.000,- voor het dienstjaar 2025

611 - Sociale premies

Kosten categorie	Omschrijving	Raming
61101	Werkgeverslasten pensioenfonds	10.600.000
61102	Werkgeverslasten Staatsziekenfonds	15.400.000
Totaal		26.000.000

612 - Gebruik van goederen en diensten

Deze kosten zijn in totaal begroot op **SRD 3.403.000,-**. Er is getracht zo dicht mogelijk in de buurt te komen van de werkelijke bedragen rekening houdend met de prijsinflatie en de verhoogde kosten van de nutsvoorzieningen. Het onderhoud van de nieuwe machines die geïnstalleerd zijn in de praktijklokalen van het LBO zijn ook in dit bedrag inbegrepen. Gezien de LBO-scholen ook te kampen hebben met het kopiëren van readers etc. is er ook een bedrag van SRD 1.000.000,- opgebracht om het komend jaar de scholen in voldoende mate tegemoet te komen.

De huisvesting van het directoraat dient verbeterd te worden. Het zal in een representatieve ruimte gehuisvest worden. De kosten hiervoor zijn geraamd op SRD 670.000,-

612 - Gebruik van goederen en diensten

Kosten categorie	Omschrijving	Raming
61208	Binnenlandse reiskosten	80.000
61209	Binnenlandse verblijfskosten	70.000
61210	Buitenlandse reiskosten	90.000
61211	Buitenlandse verblijfskosten	90.000
61215	Kantoormiddelen (papier, pennen etc.)	70.000
61216	Kopieer	1.000.000
61220	Onderhoud Kantoormiddelen	30.000
61221	Vergaderkosten	50.000
61222	Verbruiksgoederen (cartridge en diskettes)	70.000
61223	Onderhoudskosten automatisering	20.000
61231	Overige kosten Automatisering	10.000
61233	Huur gebouwen en Terreinen	670.000
61238	Telefoon uitgaven	50.000
61240	Water	40.000
61241	Electriciteit	40.000
61246	Verzekering	5.000
61247	Schoonmaak	20.000
61259	Nationale en Internationale manifestaties w.o. cultuur en sport	25.000
61263	Overige Algemene Kosten	353.000
61272	Examenmateriaal	550.000
61276	Verzorgingskosten (nazorg)	20.000
61284	Onderhoud en exploitatie dienstvoertuigen	50.000
Totaal		3.403.000

Kapitaal Uitgaven (investeringen)

620 - Inventaris

De totale raming van dit kostensoort bedraagt **SRD 1.000.000,-**. Dit bedrag zal gebruikt worden voor de aanschaf van computers, kantoormeubilair enz. voor het personeel dat binnen dit begrotingsjaar bij het directoraat wordt toegevoegd. Bij de raming van de kosten is rekening gehouden met eventuele prijsstijgingen die zich nu en in de toekomst kunnen voordoen.

Automatisering en ICT

Om de verschillende afdelingen efficiënter en effectiever te laten functioneren is het noodzakelijk om de ICT-technologie te incorporeren binnen de werkzaamheden. Er wordt gepland om een netwerk op te zetten voor de administratie van het directoraat en het automatiseren van de administratieve processen. Een van deze processen is de verwerking van de urenstaten. Echter voor de opslag van data zal een cloud omgeving ingericht moeten worden.

620 - Inventaris

Kosten categorie	Omschrijving	Raming
62001	Kantoorinrichting	331.000
62004	Computers	325.000
62006	Netwerken	200.000
62010	Overige inventaris	144.000
Totaal		1.000.000

621 - Transport middelen

Op de LBO-scholen zijn er praktijklokalen opgeleverd. Deze praktijklokalen zijn voorzien van nieuwe machines. In het verlengde daarvan zullen de bijkomende werkzaamheden zoals controle, onderhoud, etc. van de machines routinematig plaatsvinden. Daarvoor is tenminste één voertuig een dringende vereiste. Het begroot bedrag voor het dienstjaar 2025 is **SRD 1.500.000,-**

621 - Transport middelen

Kosten categorie	Omschrijving	Raming
62104	Pickup's	1.500.000
Totaal		1.500.000

TITEL II : PROGRAMMA'S**Bedragen SRD 1.000**

Kosten Categorie	Programma's	Realisatie 2023	Vermoedelijk beloop 2024	Raming 2025		Raming 2026	Raming 2027	Raming 2028
		<i>Uitgaven</i>	<i>Uitgaven</i>	<i>Verplichtingen</i>	<i>Uitgaven</i>	<i>Uitgaven</i>	<i>Uitgaven</i>	<i>Uitgaven</i>
TITEL II	PROGRAMMA'S	2.000	146.920	22.500	22.500	24.750	27.226	29.947
07	Onderzoek en Ontwikkeling	0	150	3.750	3.750	4.125	4.538	4.991
0747	Suriname National Training Authority(SNTA)	0	150	3.750	3.750	4.125	4.538	4.991
27	Primair (Basis) Onderwijs	2.000	146.770	15.000	15.000	16.500	18.150	19.965
2703	Ondersteuning voor verbetering van het Beroepsonderwijs	2.000	146.770	15.000	15.000	16.500	18.150	19.965
43	Institutionele versterking	0	0	3.750	3.750	4.125	4.538	4.991
4304	Professionalisering docenten	0	0	3.750	3.750	4.125	4.538	4.991

Toelichting : Programma's

0747 - Suriname National Training Authority(SNTA)

Suriname heeft zich gecommitteerd aan de vestiging van de Suriname National Training Authority (SNTA). Een van de belangrijkste doelen van de SNTA is het certificeren van personen en (in)formele onderwijsinstanties volgens Caribische standaarden. Dit past geheel in het Regeerakkoord 2020-2025. Voor 2025 is er voor de SNTA een bedrag van **SRD 3.750.000,-** opgebracht. Dit bedrag is nodig om het instituut te kunnen opstarten met personeel. Het is de bedoeling dat SNTA op een bepaald moment over eigen middelen zal beschikken, waardoor subsidie niet meer nodig is.

2703 - Ondersteuning voor verbetering van het Beroepsonderwijs

De kwaliteit van beroepsonderwijs behoeft sterke verbetering mede gelet op de nationale ontwikkelingen en de uitdagingen voor de private sectoren. De afgeleverde studenten moeten in staat zijn de diverse sectoren te ondersteunen in het realiseren van hun doelen maar ook voldoen aan de hogere competentie eisen die vanwege de ophanden zijnde ontwikkelingen vereist zijn. Resultaten van onderzoek verricht door DOOR advisory t.b.v. het ministerie van AWJ en DAI t.b.v. Staatsolie hebben uitgewezen dat er een grote kloof is tussen de aangeleerde vaardigheden (door MINOWC) en de vereiste vaardigheden (gevraagd door het bedrijfsleven). Alle curricula van LBO en MBO moeten voldoen aan de eisen van het bedrijfsleven.

Om dit te realiseren zullen de volgende projecten uitgevoerd worden:

Het opzetten van een duurzaam proces voor het ontwikkelen van kwalificatiekaders. Om het curriculum voor beroepsonderwijs te ontwikkelen zal het bedrijfsleven een belangrijke rol toebedeelt krijgen om samen met de overheid deze te ontwikkelen. In eerste instantie gaat het om het ontwikkelen van 12 specialisaties.

Het verbeteren van het imago van het beroepsonderwijs. Hieronder zullen verschillende activiteiten plaatsvinden zoals het organiseren van beroepenbeurzen in Paramaribo, Nickerie en Para, het organiseren van panel discussies welke live uitgezonden zullen worden en het maken van infomercials die de impact van beroepsbeoefenaars voor hun gezin en de samenleving aangeven.

De totale raming van programma 2703 is voor 2025 geraamd op **SRD 15.000.000,-**

4304 - Professionalisering docenten

Professionalisering van leerkrachten is een nieuw programma voor het directoraat Beroepsonderwijs. De motivatie hiervoor ligt in het feit dat 60% van de leerkrachten on- of beperkt bevoegd zijn. Er zullen bijscholingsprogramma's uitgevoerd worden om het aantal van on- of beperkt bevoegden met 25% in het begrotingsjaar terug te brengen. Naast deze zorg komt het directoraat met een tekort aan WTB, electrotechniek, constructie, spaans, natuurkunde en wiskunde leerkrachten. Om het tekort weg te werken zullen LOBO en het IOL speciale programma's moeten ontwikkelen om versneld de bevoegde leerkrachten in het onderwijs te krijgen.

Voor het dienstjaar 2025 is een totaalbedrag van **SRD 3.750.000,-** begroot.

Toelichting op de prestatie en resultaat indicatoren 135

Programma	Doel programma	Gerealiseerd beleid 2023	Verwachte beleidsresultaten per eind 2024	Verwachte beleidsresultaten per eind 2025
Programma: Onderzoek en Ontwikkeling				
0747 Suriname National Training Authority	Het Accrediten van bedrijven die vaktreainingen verzorgen			5 bedrijven zijn geaccrediteerd
Programma: Primair (Basis) Onderwijs				
2703 Ondersteuning voor verbetering van het Beroepsonderwijs in Suriname	Verbetering van de kwaliteit van beroepsonderwijs ter ondersteuning van de nationale ontwikkelingen en minimalisering van de uitdagingen van de private sector			- Duurzaam kwalificatiestructuur ontwikkelt - 6 kwalificatie dossiers opgeleverd - 3 beroepenbeurzen georganiseerd
4304 Professionalisering docenten	Bij-her-omscholing van leerkrachten om gekwalificeerde leerkrachten in het onderwijs te hebben			- 30 leerkrachten geupgrade naar een volledige bevoegdheid - 5 spaans leerkrachten erbij - 5 WTB leerkrachten erbij - 5 Electro leerkrachten erbij

Titel III : Middelenbegroting

Bedragen x SRD 1.000

Kosten categorie	Omschrijving	Realisatie 2023	Vermoedelijk beloop 2024	Raming 2025	Raming 2026	Raming 2027	Raming 2028
Titel III	Ontvangsten	0	144.270	0	0	0	0
54	Leningsopbrengsten	0	144.270	0	0	0	0
54107	IsDB ontvangen leningen	0	144.270	0	0	0	0

Directoraat Hoger en Wetenschappelijk Onderwijs**Titel I : OPERATIONELE UITGAVEN**

Bedragen x SRD 1.000

Kosten categorie	Omschrijving	Realisatie 2023	Vermoedelijk beloop 2024	Raming 2025		Raming 2026	Raming 2027	Raming 2028
		<i>Uitgaven</i>	<i>Uitgaven</i>	<i>Verplichtingen</i>	<i>Uitgaven</i>	<i>Uitgaven</i>	<i>Uitgaven</i>	<i>Uitgaven</i>
Titel I	OPERATIONELE UITGAVEN	27.622	45.387	52.947	52.947	75.843	86.107	96.398
61	Lopende Uitgaven (Operationele)	27.056	42.37	50.545	50.545	73.200	83.200	93.200
610	Lonen en salarissen	24.978	38.904	44.120	44.120	66.132	75.425	84.649
611	Sociale premies	1.744	2.483	3.800	3.800	4.180	4.598	5.057
612	Gebruik van goederen en diensten	334	1.000	2.625	2.625	2.888	3.177	3.494
62	Kapitaal Uitgaven (investerings)	566	3.000	2.402	2.402	2.643	2.907	3.198
620	Inventaris	566	1.000	902	902	993	1.092	1.201
621	Transport middelen	0	2.000	1.500	1.500	1.650	1.815	1.997

Toelichting:**Lopende Uitgaven (Operationele)****610 - Lonen en salarissen**

De totale personeelskosten van het Directoraat Hoger en Wetenschappelijk Onderwijs voor het dienstjaar 2025 bedragen SRD 44.120.000,-.

610 - Lonen en salarissen

Kosten categorie	Omschrijving	Raming
61001	Ambtelijk salaris	34.947.400
61002	Vakantietoelage	1.550.000
61004	Bonussen en Gratificaties	85.000
61006	Vacatiegelden	6.000
61013	Functionele toelagen	16.500
61014	Persoonlijke toelagen	1.100.000
61015	Lesuren vergoeding	6.200.000
61016	Gezinstoelagen en Kinderbijslag	110.000
61021	Representatievergoeding	1.100
61023	Vervoersvergoeding	43.000
61024	Overige vergoedingen	61.000
Totaal		44.120.000

611 - Sociale premies

Deze kosten betreffen de overheidsbijdrage aan de Pensioenen en het Staatsziekenfonds (SZF). De kostenramingen zijn als volgt: de bijdrage aan Pensioenen is SRD 1.153.400,- en de bijdrage aan het Staatsziekenfonds SRD 2.646.600,-.

De totale raming van Sociale Premies bedraagt **SRD 3.800.000,-** voor het dienstjaar 2025.

611 - Sociale premies

Kosten categorie	Omschrijving	Raming
61101	Werkgeverslasten pensioenfonds	1.153.400
61102	Werkgeverslasten Staatsziekenfonds	2.646.600
Totaal		3.800.000

612 - Gebruik van goederen en diensten

De totale kosten voor het gebruik van goederen en diensten zijn voor 2025 geraamd op **SRD 2.625.000,-**

612 - Gebruik van goederen en diensten

Kosten categorie	Omschrijving	Raming
61208	Binnenlandse reiskosten	100.000
61209	Binnenlandse verblijfskosten	100.000
61210	Buitenlandse reiskosten	150.000
61211	Buitenlandse verblijfskosten	150.000
61215	Kantoormiddelen (papier, pennen etc.)	200.000
61216	Kopieer	250.000
61221	Vergaderkosten	250.000
61222	Verbruiksgoederen (cartridge en diskettes)	100.000
61223	Onderhoudskosten automatisering	200.000
61251	Voeding	500.000
61263	Overige Algemene Kosten	125.000
61287	seminars en workshops	500.000
Totaal		2.625.000

Kapitaal Uitgaven (investeringen)**620 - Inventaris**

De totale raming van deze kostensoort bedraagt voor het dienstjaar 2025 **SRD 902.000,-**. Onder deze kostensoort vallen de aanschaffingen voor: computers, kantoormeubilair, schoolinrichting, etc.

Automatisering en ICT

Om de verschillende afdelingen efficiënter en effectiever te laten functioneren is het noodzakelijk om de ICT technologie te incorporeren binnen de werkzaamheden.

620 - Inventaris

Kosten categorie	Omschrijving	Raming
62001	Kantoorinrichting	352.000
62004	Computers	350.000
62006	Netwerken	200.000
Totaal		902.000

621 - Transport middelen**621 - Transport middelen**

Kosten categorie	Omschrijving	Raming
62104	Pickup's	1.500.000
Totaal		1.500.000

TITEL II : PROGRAMMA'S

Bedragen SRD 1.000

Kosten Categorie	Programma's	Realisatie 2023	Vermoedelijk beloop 2024	Raming 2025		Raming 2026	Raming 2027	Raming 2028
		<i>Uitgaven</i>	<i>Uitgaven</i>	<i>Verplichtingen</i>	<i>Uitgaven</i>	<i>Uitgaven</i>	<i>Uitgaven</i>	<i>Uitgaven</i>
TITEL II	PROGRAMMA'S	247.278	400.702	486.784	486.784	535.462	589.009	647.910
02	Institutionele versterking	0	3.202	500	500	550	605	666
0286	Institutionele Versterking aan HWO instellingen	0	3.202	500	500	550	605	666
29	Hoger Onderwijs	247.278	397.500	478.034	478.034	525.837	578.421	636.263
2901	Anton de Kom Universiteit van Suriname	237.752	372.500	459.284	459.284	505.212	555.734	611.307
2902	Stichting Polytechnic College Suriname	9.526	25.000	18.750	18.750	20.625	22.688	24.957
43	Institutionele versterking	0	0	8.250	8.250	9.075	9.983	10.981
4303	Capaciteitsversterking Hoger en Wetenschappelijk Onderwijs	0	0	8.250	8.250	9.075	9.983	10.981

Toelichting : Programma's

0286 - Institutionele Versterking aan HWO instellingen

Het Ministerie ondersteunt 5 HO – instellingen, die vanwege hun werkzaamheden een relevante bijdrage leveren aan het onderwijs beleid van het ministerie. In 2025 zal dit programma aan een grondige evaluatie onderworpen worden en waar nodig zullen beleidskaders voor verstrekking van de subsidie worden opgesteld. Het geraamd bedrag voor 2025 bedraagt **SRD 500.000,-**

2901 - Anton de Kom Universiteit van Suriname

De Universiteit van Suriname is een rechtspersoon belast met wetenschappelijk onderzoek. Deze instelling bestaat uit de volgende faculteiten, te weten:

1. De faculteit der Maatschappij Wetenschappen;
2. De faculteit der Medische Wetenschappen;
3. De faculteit der Technologische Wetenschappen;
4. De faculteit der Juridische Wetenschappen
5. De faculteit Wis- en Natuurkundige Wetenschappen
6. De faculteit der Humanoria

De subsidie zal niet meer ongebonden worden verleend, maar binnen duidelijke subsidiekaders.

Voor het dienstjaar 2025 is een totaalbedrag van SRD 459.284.000,- begroot.

Subsidie beleid HO instellingen

In 2025 wordt het subsidiebeleid ten aanzien van alle in aanmerking komende HO instellingen drastisch gewijzigd. De presentatie van jaarrekeningen zullen als absolute voorwaarde gelden alvorens dat voor elk daaropvolgend jaar begroot wordt. De bekostiging van het hoger onderwijs is opgenomen in de wet Hoger Onderwijs. Uitvoeringsbesluiten zullen richtinggevend zijn voor wat betreft de uitgaven van het ministerie ten aanzien van het hoger onderwijs. Voorts wordt gewerkt aan subject subsidie, met andere woorden de studentfinanciering zal meer de prioriteit genieten.

Raad van Toezicht

In het hoger onderwijsveld kennen wij verschillende raden van toezicht. Dit is ook een kostenpost. Het verdient aandacht om via rapportages te iken wat het rendement is van deze raden. De profielen dienen scherper te worden gemaakt. Een duidelijk beleid maken op dit vlak verdient eveneens hoge prioriteit.

Stichtingen en bestuursvormen

Hiernaast kent de universiteit ook een aantal instituten (stichtingen), waarvan het CELOS, het MWI en het IGSR de belangrijkste zijn. Door het MinOWC wordt tot nog toe op grond van de door de Universiteit ingediende stukken een kwartaal subsidie toegekend, teneinde tegemoet te komen in de exploitatiekosten. Er zal ook hierop duidelijk beleid gemaakt moeten worden.

2902 - Stichting Polytechnic College Suriname

De stichting Polytechnic College verzorgt beroepsgerichte opleidingen, die moeten leiden tot het afleveren van technici. Behalve opleidingen biedt het PTC ook trainingen en cursussen aan. De subsidie aan het PTC zal in het komend jaar ook nader geëvalueerd worden en voortaan binnen een duidelijk subsidiekader worden verstrekt. Belangrijk is dat het beroepsonderwijs een duidelijkere rol krijgt in de samenleving. Het vormt de ruggegraat van de arbeidsontwikkeling en de nodige investering in deze sector is van eminent belang. De raming voor het jaar 2025 bedraagt **SRD 18.750.000,-**

4303 - Capaciteitsversterking Hoger en Wetenschappelijk Onderwijs

Het bevorderen van een duurzame verbetering van de kwaliteit van het hoger onderwijs in Suriname door middel van gerichte ontwikkeling en ondersteuning van onderwijsinstellingen, docenten en studenten, teneinde de aansluiting op internationale standaarden te versterken, de onderwijskwaliteit te verhogen, alsook de inzetbaarheid van afgestudeerden op de nationale en internationale arbeidsmarkt.

Voor het dienstjaar 2025 is een totaalbedrag van **SRD 8.250.000,-** begroot.

Toelichting op de prestatie en resultaat indicatoren

Programma	Doel programma	Gerealiseerd beleid 2023	Verwachte beleidsresultaten per eind 2024	Verwachte beleidsresultaten per eind 2025
Programma: 4303 Capaciteits Versterking Hoger en Wetenschappelijk Onderwijs	Het bevorderen van een duurzame verbetering van de kwaliteit van het hoger onderwijs in Suriname door middel van gerichte ontwikkeling en ondersteuning van onderwijsinstellingen, docenten en studenten, teneinde de aansluiting op internationale standaarden te versterken, de onderwijskwaliteit te verhogen, en de inzetbaarheid van afgestudeerden op de nationale en internationale arbeidsmarkt te verbeteren.			-Verbeterde onderwijskwaliteit -Sterkere hoger onderwijsinstellingen -Verhoogde student-succes en - welzijn -Intensievere Internationale samenwerking en partnerschappen -Geavanceerde onderzoek en innovatie -Verhoogde betrokkenheid van de gemeenschap i.h.b. de arbeidsmarkt.
0286 Institutionele versterking aan hoger onderwijs instellingen	Financiële bijdragen aan diverse HO instellingen			Aangepaste subsidiebeleid

Afdeling 13. Het Ministerie van Volksgezondheid

De begroting voor het Ministerie van Volksgezondheid wordt vastgesteld, als volgt:

Algemeen deel

Het Ministerie van Volksgezondheid heeft twee belangrijke beleidsgebieden geïdentificeerd in het Beleidsplan 2021-2025. Hieronder vallen de preventie en vermindering van morbiditeit en mortaliteit, en het optimaliseren van beschikbaarheid en toegankelijkheid van hoogwaardige gezondheidszorg voor de gehele populatie. Aansluitend op het Beleidsplan van het Ministerie van Volksgezondheid is het Herstelplan Zorg ontwikkeld, waar er prioriteitsgebieden zijn geïdentificeerd om de zorg duurzaam te verbeteren. Gezondheid staat bovenaan de nationale agenda en is daarmee een van de dragers van de Grondwet en sociale bescherming in de context van de huidige economische stagnatie. Suriname heeft de afgelopen jaren belangrijke beleidshervormingen doorgevoerd om verder te gaan in de richting van universele gezondheid.

Suriname heeft een gefragmenteerd gezondheidssysteem dat de stedelijke, kust- en binnenland regio's van het land omvat. Er is specifieke eerstelijnsgezondheidszorg voor zowel de bevolking in het binnenland (via Stichting Medische Zending) als het stedelijk-kustgebied (via Regionale Gezondheidsdienst) die primaire gezondheidszorg biedt. Implementatie van projecten en programma's voor de volksgezondheid, inclusief monitoring van gezondheidstrends, vindt plaats via het Bureau voor Openbare Gezondheidszorg (BOG) van het Ministerie van Volksgezondheid. Zeven ziekenhuizen dienen de bevolking, waarvan vier in de hoofdstad. Er is landelijk een centrum voor de psychiatrische zorg. Door de vele uitdagingen in het financieren van de wet Basiszorgverzekering is er in het Herstelplan een evaluatie geweest en zullen de aanbevelingen geïmplementeerd moeten worden. Er wordt actief nieuwe modellen voor financiering van de gezondheidszorg ontwikkeld, met de nadruk op primaire gezondheidszorg omdat het huidige financieringsschema niet voldoet en de epidemiologische trends de kosten hoger liggen dan de werkelijke overheidsuitgaven.

Het Ministerie van Volksgezondheid heeft een mission statement geformuleerd die de plannen, acties en verantwoordelijkheden bevat gericht op de transformatie van het gezondheidssysteem om strategische doelen te bereiken op beide beleidsgebieden en tegelijkertijd het ontwikkelen en versterken van een gezondheidssysteem gericht op het individu, dat een gezonde levensstijl bevordert, die effectieve preventieve diensten en optimale kwalitatieve zorg en veiligheid biedt en in staat is te voldoen aan de behoeften en verwachtingen van de bevolking.

Deze prioriteiten benadrukken de noodzaak erop toe te zien "dat alle mensen de ondersteunende, preventieve, curatieve, revaliderende en palliatieve gezondheidsdiensten die ze nodig hebben, alsook ervoor te zorgen dat het gebruik van deze diensten de gebruiker niet blootstelt aan financiële problemen."

Uitgaande van een primair gezondheidssysteem (PHC), ondersteund door de Strategie voor Universele Gezondheid, en de overgang van het niet-duurzame biomedisch-ziektegerichte zorgmodel, zal Suriname een systeem bouwen:

Georiënteerd op sterke waarden en principes (eigenaarschap, vertrouwen, gelijkheid, solidariteit, integriteit, professionaliteit en kwaliteit)

Waar mensen en hun behoeften, verwachtingen en rechten centraal staan in het gezondheidssysteem

Met universele toegang tot gezondheidszorg en universele zorgdekking (ervoor zorgen dat alle mensen toegang hebben tot een goede gezondheid en daarbij niet in financiële moeilijkheden geraken)

Waar zorgverleners kwaliteitsvolle, uitgebreide en geïntegreerde gezondheidszorg bieden.

Met de beschikbaarheid van voldoende personeel met een breed scala aan disciplines en competenties, die zich betrokken en gerespecteerd voelen.

Waar een duurzame en rechtvaardige toegang tot medicijnen en geschikte technologieën een gebruikelijke realiteit is.

En met bestuurssystemen met een sterke betrokkenheid van meerdere stakeholders (publiek en privaat) die samenwerken onder leiding en beheer van het Ministerie van Volksgezondheid in zijn rol als nationale gezondheidsautoriteit.

Dit zorgmodel zal als leidraad dienen voor het gezondheidssysteem en elementen voor de reorganisatie van de gezondheidsdiensten gericht op het vergroten van toegang, dekking, efficiëntie, gelijkheid en kwaliteit. De hierin gepresenteerde ideeën kwamen voort uit het open debat tijdens een workshop in Paramaribo in april 2017 met de deelname van een breed scala van nationale stakeholders en de steun van de Pan American Health Organization (PAHO/WHO).

Beleidsplan 2021-2025 van het Ministerie van Volksgezondheid

Een mensgerichte benadering van het leveren van diensten en zorg is een bepalend kenmerk van een systeem dat gericht is op het verbeteren en verzekeren van gezondheid en welzijn. Deze benadering vereist een aanzienlijke verandering in focus op alle niveaus, van beleid tot dienstverlening.

Een tweesporige aanpak is van cruciaal belang voor het waarborgen en ondersteunen van de consistentie van wijzigingen-implementatie. Ten eerste is het belangrijk dat individuen, families en gemeenschappen, bevoegd zijn om verantwoordelijkheid te nemen voor hun eigen gezondheid en welzijn, en om een proactieve rol te spelen in het algemeen bestuur van het gezondheidssysteem. Het is even belangrijk en cruciaal dat bevoegde gezondheidswerkers, op alle niveaus en van alle disciplines, als actieve deelnemers en promotors dienen bij het heroriënteren van de levering van gezondheidsdiensten van ziekte-gerelateerde modaliteiten m.b.t. zorg, naar zorg en diensten die individuen en families en hun gezondheid en welzijn, als prioriteit stellen. Deze heroriëntering vereist nieuwe benaderingen m.b.t. professionele rollen en functies en de opname van nieuwe disciplines in overeenstemming met het concept van gezondheid als niet "alleen de afwezigheid van ziekte of handicap" maar als een toestand van "volledig fysiek, mentaal en sociaal welzijn". Terwijl de bevolking van Suriname deze uitdagende transformatie ondergaat, is ons belangrijkste actieplan onze toewijding en vastberadenheid m.b.t. het opzetten van een universeel, mensgericht gezondheidssysteem. In een gezondheidssysteem dat hierop ingesteld is, bereiken we:

Strategisch Doel # 1: Een Universeel mensgericht gezondheidssysteem voor Suriname

Volledige implementatie van een primaire gezondheidszorg benadering naar gezondheidssysteem welke mensgericht is, het recht op gezondheid verzekerd, gelijk is en waar nodig, de inwoners van Suriname, overeenkomstig hun vermogen, naar hun behoeften zorg en voordelen biedt.

Sterke gezondheidszorgorganisaties die gedurende de hele levensduur kwaliteit, uitgebreide en geïntegreerde zorg aan iedereen bieden.

Verschillende modaliteiten van de gezondheidszorgorganisaties hebben succesvolle implementaties naar behoefte en geografische spreiding van de bevolking in zowel het kustgebied als de gemeenschappen in het binnenland.

Strategisch Doel # 2: Gelijke, duurzame en universele financiering voor gezondheid.

Een systeem waarbij de financiering van gezondheids- en welzijnsdiensten universeel wordt nagekomen en het rationele en efficiënte gebruik van diensten, medicijnen en technologie wordt gerealiseerd.

Een gezondheidssysteem dat wordt gefinancierd en gegarandeerd op basis van solidariteit, gelijkheid en consistent beleid dat plannen, middelen en implementatie-inspanningen stuurt, met een specifieke nadruk op kwetsbare bevolkingsgroepen en het verbeteren van de nationale gezondheidsindicatoren.

Strategisch Doel # 3: Hulpbronnen voor een efficiënt en effectief gezondheidssysteem

Het gezondheidssysteem trekt toegewijde, competente en betrouwbare gezondheidswerkers en werknemers aan, richt zich op de personeelsbehoeften en zorgt voor toegang-tot en gebruik-van geschikte technologieën die de prestaties bij het verlenen van zorg verbeteren. Daarnaast worden nodige middelen en transformatie om universele gezondheid te bieden, voortdurend geïdentificeerd, veiliggesteld en uitgebreid op basis van onze waarden en principes.

Een alomvattend en geïntegreerd gezondheidsinformatiesysteem, dat beantwoordt aan de besluitvorming behoeften van gezondheidsdiensten, artsen, epidemiologen, managers en beheerders, en beleidsmakers, geplaatst in het hele land, is robuust en in overeenstemming met nationale prioriteiten en doelen.

Een gezondheidssysteem waarbij management van gezondheidsdiensten resultaatgericht is en managers in juiste aantallen, met de juiste competenties, de juiste hulpmiddelen en in gunstige omgevingen, met succes zorgen voor efficiëntie en effectiviteit van het gezondheidssysteem.

Strategisch Doel # 4: Sterk leiderschap en bestuur in gezondheid

Het Ministerie van Volksgezondheid is bevoegd en zijn leiderschapsrol is volledig erkend. Alle stakeholders nemen actief deel aan het bestuur van het gezondheidssysteem en dragen op effectieve wijze bij tot het bereiken van de nationale doelen en gezondheid prioriteiten.

Gekwalificeerde, technische mensen vormen de kern van het ministerie en zijn beschikbaar om beleid en besluitvorming te informeren en te ondersteunen

Monitoring en evaluatie van het systeem, de diensten en de plannen, creëert een continue cyclus van verbetering en transparantie.

Het leiderschap van het Ministerie van Volksgezondheid en alle stakeholders die betrokken zijn bij het bestuur van het gezondheidssysteem zijn sterke voorstanders van het recht op gezondheid en de nadruk op primaire gezondheidszorg.

In 2025 zal het strategisch plan verder worden geïmplementeerd.

Voor het jaar 2025 is de focus ook gelegd op de 2 uitgangspunten van het OP:

Preventie en reductie van ziekten en sterfte.

Bereikbaarheid en toegankelijkheid van kwaliteitszorg voor de gehele bevolking.

In het kader van deze doelstellingen zullen de instituten zoals de RGD, BOG en MZ worden versterkt en zullen de programma's gericht zijn op capaciteitsversterking en kwaliteitsverbetering. Strategische plannen zullen aangepast worden in het kader van veranderde inzichten in het gezondheidszorgsysteem (new model of care- People Centered Health System).

Programma: Institutionele versterking

Herinrichting Inspectoraat

Er zal gewerkt worden aan de herinrichting van het Inspectoraat voor het Ministerie. Dit Inspectoraat zal omvatten milieu-inspectie, keuringsdienst, inspectie van verplegende en verzorgende beroepen, geneeskundige inspectie etc.

De bedoeling is een verbetering van de kwaliteit van de inspecteurs. Verouderde wetten moeten aangepast worden. Er zal capaciteitsversterking moeten plaatsvinden en er zullen trainingen verzorgd worden ter upgrading van kennis en inzichten.

Institutionele versterking van ziekenhuizen

Het Ministerie is voornemens een strategisch plan voor de ziekenhuizen te ontwikkelen waarbij de secundaire en tertiaire zorg in kaart worden gebracht. Het plan heeft als doel ziekenhuizen en gezondheidsinstellingen financieel weer gezond te maken met de aandacht op efficiëntie, effectiviteit, gelijke toegang van kwalitatieve zorg voor iedereen.

Programma: Infrastructurele Werken

In dit kader wordt er gewerkt aan een verbeterde infrastructuur van gezondheidszorg faciliteiten.

Bij het AZP zal verandering naar tertiaire zorg plaatsvinden. Als het enig academisch ziekenhuis is het noodzakelijk dat zij alle oneigenlijke activiteiten afstoot waardoor fysieke ruimten en financiële middelen efficiënter ingezet kunnen worden.

Bij de eerstelijnszorg zal de RGD zich uitbreiden met enkele gezondheidszorg centra en zullen verruimde diensten worden aangeboden.

Verder is het de bedoeling dat de operationalisering van het Marwina ziekenhuis en het Atjoni Ziekenhuis verder worden opgevoerd.

Programma: Onderzoek en Ontwikkeling

Aanvulling tekort medische specialisten en overig kader

De afdeling Human Resources for Health Planning (HRHP) moet in staat zijn per beroepsgroep een berekening kunnen maken waarvan, waar en wanneer aanvulling of verschuiving nodig is.

De verschillende opleidingsinstituten zullen betrokken worden in het geheel in het kader van capaciteitsversterking en vernieuwde inzichten (kwaliteit inzichten en curriculum aanpassingen). Ook wet- en regelgeving met betrekking tot Geneeskundige Beroepen zal moeten worden aangepast.

Health promotion

Health Promotion is het proces om het individu in staat te stellen om meer controle te hebben over, en het verbeteren van, eigen gezondheid. Het gaat om een scala van wettelijke, sociale en ecologische acties met als focus het individu.

Gezonde gemeenschappen hebben een belangrijke rol te vervullen bij het bevorderen van een goede gezondheid en een gezond economie. Vaak is er een uitgesproken beeld over de districten en het binnenland waarin kenmerken als rust, ruimte, groen, natuur en vrijheid overheersen. We zien echter nog steeds dat het gebruik en de toegankelijkheid van gezondheidsvoorzieningen minder aanwezig zijn.

In dit begrotingsjaar 2024 zal de focus van health promotion, in samenwerking met donoren, intersectorale stakeholders en interministerieel gelegd worden op het verkleinen van de sociaal economische gezondheidsverschillen van de districten en het binnenland.

De speerpunten hierin zullen zijn:

Health promotion gericht op primaire, secundaire en tertiaire preventie; uitrol HEARTS landelijk in alle eerstelijnsklinieken als klinische interventies.

Duurzame public health interventies: invoer sugar tax, voedsel etikettering, massa media campagne, mogelijkheden voor meer bewegen, organisatie van wandelloop en evenementen.

Preventie van roken- uitvoering van de tabakswet 2013 en alcohol;

Vaccinatiebeleid;

Moeder en kindzorg – reductie van maternale- en kindsterfte;

Healthy schools project waarbij de focus gelegd zal worden op voeding op school, mentale gezondheidszorg etc.;

Milieuhygiëne;

Mentale gezondheidszorg.

Programma: Binnenlandse veiligheid

Interventies bij rampspoed en gezondheidsbedreiging

Veranderde klimatologische omstandigheden, waaronder milieurampen, hebben hun directe invloed op de volksgezondheid. Ook moet er aandacht worden besteed aan mogelijke uitbraken van infectie ziekten. Gezondheidsinstellingen en andere sectoren in Suriname zullen verder door trainingen versterkt worden om effectiever te reageren op soortgelijke rampspoed en gezondheidsbedreigende situaties.

De functies coördinatie Rampenbeheersing en coördinatie IHR zullen in de nieuwe organisatiestructuur samengevoegd worden onder de naam Rampen Risico Reductie en Beheersing. Voorts zal het actieplan die

reeds is opgesteld ter voorkoming of beheersing van rampen en andere gezondheidsbedreigingen geïmplementeerd worden. Alle kwetsbare plekken en of haarden zullen in kaart worden gebracht, bijgehouden en gemonitord.

Programma: Subsidies en Bijdragen

Subsidies en Bijdrage worden gegeven aan parastatalen die diensten verlenen aan de overheid. Deze parastatalen zijn: Covab, JTV, PCS, RGD, NBB/Surinaams Rode Kruis, BGVS, en PPP met een particulier MZ (PHC).

STG. Jeugdtandverzorging:

Heeft ten doel het verstrekken van optimale preventieve en curatieve (restauratieve) tandheelkundige diensten ten behoeve van de jeugd van 0-18 jaar in het bijzonder en aan de Surinaamse bevolking in het algemeen. In het kader hiervan zullen preventie- en voorlichtingsprogramma worden opgezet en zal een geïntegreerd programma met de RGD worden voortgezet in drie pilot districten.

Nationale Bloedbank van het Surinaamse Rode kruis (NBB)

De Nationale bloedbank zorgt als non-profit organisatie voor de beschikbaarheid van voldoende bloedproducten, afkomstig van donoren die regelmatig, vrijwillig en onbetaald hun bloed afstaan en die voldoen aan de hoge eisen voor kwaliteit en veiligheid conform (inter-) nationale eisen.

Additionele bijdrage aan het Staatziekenfonds (SZF)

De regering heeft besloten om vanaf 1 januari 2015 de toenmalige premie die de Staat Suriname ten behoeve van verplichtverzekerden betaald bij het SZF, te verhogen van 9% naar 12%. De ingangsdatum was 01 januari 2015. Echter heeft de definitieve vaststelling nog niet plaatsgevonden. Dit besluit was noodzakelijk mede ter aanvulling van het tekort op het tarief voor ligdagen aan de ziekenhuizen, die inmiddels weer in onderhandeling is.

Subsidie aan overheidsziekenhuizen

Deze overheidsziekenhuizen zijn: Academisch Ziekenhuis Paramaribo (AZP), s Lands Hospitaal (LH), Mungra Medisch Centrum (MMC), Psychiatrisch Centrum Suriname (PCS), Streekziekenhuis Wanica, Streekziekenhuis Marwina en Streekziekenhuis Atjoni.

Programma: Ziektebestrijding en Preventie**Aanpak HIV/AIDS, Tuberculose en Eliminatie van Malaria**

Om reductie en preventie van HIV/aids te bereiken zal er aandacht besteed worden aan de versterking van de hiv-sites, psychosociale begeleiding van HIV/AIDS patiënten en voorlichting voor de samenleving.

Met betrekking tot Tuberculose wordt er continu gewerkt aan capaciteitsversterking met aandacht voor de verschillende risicogroepen. De doelstelling van dit programma is gericht op het reduceren van de incidentie, mortaliteit en transmissie van TBC. Het streven is om in 2024 de 95-95-95 te halen (tenminste 95% van TBC gevallen te detecteren, 95% van de gediagnosticeerde TBC gevallen succesvol te behandelen en 95% van de HIV positieve TBC- patiënten ARV-behandeling te geven).

Met betrekking tot Malaria zal het beleid zoals uitgezet in het strategisch plan met als doel malaria eliminatie in Suriname. Extra aandacht zal besteed worden aan de risicogroepen: goudmijnwerkers en migranten, de distributie en gebruik van klamboes, verbeterde screening en behandeling van mensen in/afkomstig uit transmissie gebieden, rapportagesysteem.

Aanpak van chronische niet overdraagbare aandoeningen (NCD's)

NCD's zijn de hoofdoorzaak voor mortaliteit en morbiditeit in de meeste landen, alsook in Suriname. Suriname heeft zich tijdens de UN high level meeting in 2011 en SIDS Ministerial Meeting in Barbados 2023 gecommitteerd aan "the UN resolution to NCDs" en Bridgetown Declaration, waarna de overheid een speciaal budget hiervoor heeft gealloceerd.. Er is inmiddels een NCD framework ontwikkeld (2020-2025); er wordt nog gewerkt aan een actieplan. De aanpak van NCD's wordt zoals opgenomen in het framework voortgezet in 2024. Extra aandacht zal besteed worden aan het versterken van de nationale capaciteiten voor het monitoren van en voorkomen van NCD's, met de focus op de eerstelijnszorg.

Aankoop van vaccins, laboratoriumbenodigdheden, medicamenten, hulpmiddelen en laboratoriumkosten ten behoeve van de Publieke Gezondheid.

Het Bureau voor Openbare Gezondheidszorg (BOG) is een dienstonderdeel van het Ministerie van Volksgezondheid, die zich richt op waarborging van de gezondheidszorg van de totale gemeenschap in Suriname. Er worden verschillende nationale programma's ter bestrijding van o.a. infectieziekten uitgevoerd. Onder dit bureau ressorteert o.a. het Medisch Centrum waar men terecht kan voor de zgn. reizigersvaccinaties. Het Centraal laboratorium is ook aldaar gevestigd en vervult een bijzondere rol m.b.t. kwalitatief laboratorium-onderzoek in Suriname, volgens universele standaarden. Het laboratorium houdt zich voornamelijk bezig met: 1) de surveillance en monitoring van infectieziekten: HIV/AIDS, TB en eliminatie van Malaria. 2) het verbeteren van laboratoriumtesten, kwaliteitsbewaking, veiligheid en preventie (vector control).

Ook het NIP (Nationaal Immunisatie Programma) is onderdeel binnen de preventieve gezondheidszorg. Het NIP heeft als belangrijkste doel: het terugdringen van en elimineren van morbiditeit en mortaliteit van een aantal ziekten door middel van vaccinatie inclusief kindervaccinatie. De aankoop en distributie van vaccins vindt plaats via het NIP. Het NIP is verantwoordelijk voor het behalen van de vastgestelde dekkingsgraad/verbeteren van de vaccinatie dekking binnen Suriname. In het kader hiervan organiseert het NIP-awareness campagnes, superviseert poliklinieken en houdt het registratiesysteem bij. Het Ministerie zal ihkv nationale vaccinatie veiligheid en vertrouwen bij de gemeenschap een ESAVI en pharmacovigilance unit opzetten, welke strak werken en bijwerkingen na het vaccineren en het innemen van medicijnen zal monitoren en onderzoeken als onderdeel van global health security and safety.

Niet-Belasting middelen

Het Ministerie van Volksgezondheid zal in 2025 verder gestalte geven aan de inkomsten verhogende maatregelen voor de staat door de tarieven van "Niet-Belasting middelen" aan te passen.

Zo zijn de tarieven bij indiening van een verzoekschrift ter verkrijging van een vergunning voor de navolgende praktijken in 2019 reeds aangepast waaronder: Huisartsenpraktijk, Traditionele Geneesheer, Gezondheidscentrum, Apotheek, Medicamenten Fabriek, Medicinale Hennep en Industriële Hennep.

In 2025 zal verder in overweging worden genomen welke andere tarieven aangepast (eventueel ingevoerd) kunnen worden zonder dat het een impact heeft op de gezondheidszorg van de bevolking.

Titel I : OPERATIONELE UITGAVEN

Bedragen x SRD 1.000

Kosten categorie	Omschrijving	Realisatie 2023	Vermoedelijk beloop 2024	Raming 2025		Raming 2026	Raming 2027	Raming 2028
		<i>Uitgaven</i>	<i>Uitgaven</i>	<i>Verplichtingen</i>	<i>Uitgaven</i>	<i>Uitgaven</i>	<i>Uitgaven</i>	<i>Uitgaven</i>
Titel I	OPERATIONELE UITGAVEN	132.551	185.705	226.458	226.458	249.104	274.015	300.517
61	Lopende Uitgaven (Operationele)	131.526	183.205	215.508	215.508	237.059	260.765	285.943
610	Lonen en salarissen	103.038	111.380	143.406	143.406	157.747	173.521	190.873
611	Sociale premies	8.429	10.825	12.852	12.852	14.137	15.551	17.106
612	Gebruik van goederen en diensten	19.569	60.000	57.000	57.000	62.700	68.970	74.969
616	Sociale Uitkeringen	490	1.000	2.250	2.250	2.475	2.722	2.995
62	Kapitaal Uitgaven (investerings)	1.025	2.500	10.950	10.950	12.045	13.250	14.574
620	Inventaris	1.025	1.000	6.525	6.525	7.178	7.895	8.685
621	Transport middelen	0	1.500	4.425	4.425	4.868	5.354	5.890

Toelichting:**Lopende Uitgaven (Operationele)**

De “Lopende Uitgaven” zijn alle uitgaven om het ministerie draaiende te houden. Deze zijn voor het jaar 2025 geraamd op een totaalbedrag groot **SRD 215.508.000,-** en zijn als volgt toegelicht en onderverdeeld in:

610 - Lonen en salarissen

De Lonen en salarissen zijn geraamd op **SRD 143.406.000,-**.

Het aantal bij de Directie en Centrale Administratie, het Bureau voor Openbare Gezondheidszorg en de dienst Dermatologie tewerkgestelde landsdienaren bedraagt volgens het salarisreCAP per eind juni 2024, **673** personeelsleden, zijnde **477** van het vrouwelijke geslacht en **196** personen van het mannelijke geslacht. Zowel de verwachte instroom middels overplaatsingen en werving van nieuw personeel als de uitstroom van personeelsleden als gevolg van pensioen, overplaatsingen naar andere ministeries, ontslag op eigen verzoek, eventuele sterfgevallen zullen leiden tot een gewijzigd personeelsbestand van het ministerie in de toekomst.

Genderverhoudingen

(aantal personen)	DCA	BOG	Derm	Totaal
Man	85	105	6	196
Vrouw	217	227	33	477
Totaal	302	332	39	673

Aan de hand van de huidige FISO-functiegroepen is het personeel momenteel als volgt ingedeeld:

- Functiegroepen 3-5: Lager kader
- Functiegroepen 6-8: Midden kader
- Functiegroepen 9 en hoger: Hoger kader

(aantal personen)	DCA	BOG	Derm	Totaal	100%
Personeelsbestand	Abs.	Abs.	Abs.	Abs.	Rel.
Lager kader (FG 3-5)	100	93	15	208	31%
Middenkader (FG 6-8)	96	181	17	294	44%
Hoger kader (FG 9 en >)	106	58	7	171	25%

	DCA	BOG	Derm
Gemiddelde jaarloon	99.279	103.840	73.971
Gemiddelde ziekteverzuim	4	13	-
Gemiddelde leeftijd	45	44	45

(aantal personen)	DCA	BOG	Derm	Totaal
Instroom	39	5	-	44
Uitstroom	81	25	-	106
Doorstroom	23	52	-	75

610 - Lonen en salarissen

Kosten categorie	Omschrijving	Raming
61001	Ambtelijk salaris	101.050.000
61002	Vakantietoeslag	5.067.000
61003	Overwerk	11.935.000
61004	Bonussen en Gratificaties	46.000
61005	Overig Salaris	2.243.000
61006	Vacatiegelden	18.235.000
61013	Functionele toelagen	2.000
61014	Persoonlijke toelagen	813.000
61015	Lesuren vergoeding	1.011.000
61016	Gezinstoelagen en Kinderbijslag	650.000
61019	Overige Toelagen	44.000
61020	Telefoonvergoeding	14.000
61021	Representatievergoeding	290.000
61023	Vervoersvergoeding	367.000
61024	Overige vergoedingen	1.639.000
Totaal		143.406.000

611 - Sociale premies

De Sociale Premies hebben betrekking op de overheidsbijdrage van premie voor het Pensioen en de overheidsbijdrage van premie aan het Staatsziekenfonds (SZF) ten behoeve van de ambtenaren. De werkgeverslasten zullen toenemen door de verwachte instroming en doorstroming van personeelsleden.

Deze is voor het jaar 2025 geraamd op **SRD 12.852.000,-**.

611 - Sociale premies

Kosten categorie	Omschrijving	Raming
61101	Werkgeverslasten pensioenfonds	4.358.000
61102	Werkgeverslasten Staatsziekenfonds	8.494.000
Totaal		12.852.000

612 - Gebruik van goederen en diensten

De kosten voor het “Gebruik van goederen en diensten” hebben te maken met de overige operationele kosten die bedoeld zijn voor de dagelijkse bedrijfsvoering binnen het Ministerie van Volksgezondheid. Deze zijn

voor het jaar 2025 geraamd op **SRD. 57.000.000,-**.

In de raming bij kostensoort 612 “Gebruik van goederen en diensten” zijn de volgende uitgaven meegenomen:

- Kantoormiddelen,
- Consumptie i.v.m. vergaderkosten,
- Verbruiksgoederen (Cartridges, toners, dvd's, usb-sticks), onderhoud automatisering (drum,service, reparatie, harde schijven voor de Server) etc.;
- Licentiekosten van antivirusprogramma's e.a.;
- Kosten van opleidingen/trainingen t.b.v. het personeel in binnen- en buitenland;
- Kosten voor het houden van seminars & workshops alsook het aantrekken van externe deskundigen.
- Telefoon- en internetkosten, en overige kosten van nutsvoorzieningen zijn voor het dienstjaar 2025 ook opgenomen.
- Huur Gebouwen t.b.v. UBN (4 werkruimten en 1 vergaderzaal).
- Onderhoud van gebouwen en terreinen (achterstallig onderhoud) en renovatie gebouwen.

- De exploitatiekosten en onderhoud van vervoermiddelen i.v.m. het vullen van brandstof, het wassen van auto's, het servicen en herkeuren van dienstauto's.
- De binnenlandse reis- en verblijfskosten (zoals brandstof, daggelden, voeding, etc) i.v.m. (controle)werkzaamheden e.a. werkbezoeken in de districten.
- Contributiekosten aan verschillende internationale organisaties.

612 - Gebruik van goederen en diensten

Kosten categorie	Omschrijving	Raming
61201	Kosten opleiding Binnenland, excl. Reis & Verblijf	772.000
61202	Kosten opleiding Buitenland, excl. Reis & Verblijf	742.500
61204	Tijdelijk personeel	291.000
61205	Deskundigen Binnenland	219.000
61206	Deskundigen Buitenland	282.000
61208	Binnenlandse reiskosten	565.000
61209	Binnenlandse verblijfskosten	393.500
61210	Buitenlandse reiskosten	1.019.000
61211	Buitenlandse verblijfskosten	730.500
61214	Overige Reis- en verblijfskosten	42.500
61215	Kantoormiddelen (papier, pennen etc.)	1.522.500
61216	Kopieer	564.000
61217	Drukwerk & grafisch materiaal	1.288.500
61219	Onderhoud meubilair en Inventaris	506.000
61220	Onderhoud Kantoormiddelen	116.000
61221	Vergaderkosten	506.500
61222	Verbruiksgoederen (cartridge en diskettes)	1.496.500
61223	Onderhoudskosten automatisering	370.500
61224	Licenties en programmakosten	2.000
61226	Advertenties en Bekendmakingen	178.000
61227	Radio en Tv programma's	233.500
61228	Brochure en andere Periodieken	73.500
61229	Tentoonstellingen	5.000
61230	Overige kantoorkosten	373.900
61231	Overige kosten Automatisering	208.000
61232	Overige kosten voorlichting	987.000
61233	Huur gebouwen en Terreinen	377.500
61234	Onderhoud van gebouwen en terreinen	1.985.000
61235	Verbouwingen	395.500
61236	Vuilnis en reinigingsdiensten	52.000
61238	Telefoon uitgaven	4.611.400
61239	Gas	91.000
61240	Water	251.500
61241	Electriciteit	2.217.500
61242	Overige kosten Gebouwen en terrienen	52.500
61244	Representatie (nationale en internationale vertegenwoordigingen	94.000
61245	Abonnementen en Vakliteratuur	10.500
61246	Verzekering	218.500
61247	Schoonmaak	1.188.500
61248	Gereedschappen en Apparatuur	100.000
61249	Werkkleding incl. schoeisel e.a.	374.500
61250	Bewaking	4.328.960
61251	Voeding	15.000
61252	Contributie	10.000.000

61253	Vrachtkosten en Porti	56.300
61254	Onderzoekskosten	785.500
61255	Rechterlijke Vonnissen	6.000
61257	Dienst specifieke exploitatie kosten	121.500
61259	Nationale en Internationale manifestaties w.o. cultuur en sport	155.500
61260	Onderscheidingen	784.500
61261	Inhuur externe Juridische bijstand	55.000
61262	Vuilnis en Reiniging	5.000
61263	Overige Algemene Kosten	1.724.940
61277	Laboratoriumkosten	569.500
61279	Medicijnen	495.500
61280	Hulpmiddelen	367.500
61281	Vaccins	10.687.500
61283	Huur van voertuigen	38.000
61284	Onderhoud en exploitatie dienstvoertuigen	1.295.500
Totaal		57.000.000

616 - Sociale Uitkeringen

De Sociale uitkeringen zijn voor het jaar 2025 geraamd op een bedrag groot **SRD 2.250.000,-**. en heeft betrekking op de aanschaf van materiaal gelet op preventie zoals alcohol, mondkapjes, chirurgische handschoenen, containers etc.

616 - Sociale Uitkeringen

Kosten categorie	Omschrijving	Raming
61613	Preventieve Medische Voorzieningen	2.250.000
Totaal		2.250.000

Kapitaal Uitgaven (investeringen)

De Kapitaal Uitgaven hebben betrekking op de aanschaf van duurzame goederen zoals kantoorinventaris, transportmiddelen en gebouwen. Voor het jaar 2025 zijn deze uitgaven geraamd op totaal **SRD 10.950.000,-**.

620 - Inventaris

De uitgaven van Inventaris hebben betrekking op onder meer de aanschaf van Kantoormeubilair, Kantoorapparatuur, Computers, Printers, Laboratoriumbenodigdheden en overige Inventaris zoals airco's ten behoeve van alle afdelingen. Voor een goede facilitering van het personeel ter bevordering van onder andere een werkbare omgeving, motivatie en een vlotte uitvoering van de reguliere werkzaamheden, is voor 2025 een bedrag van **SRD 6.525.000,-** begroot.

620 - Inventaris

Kosten categorie	Omschrijving	Raming
62010	Overige inventaris	6.525.000
Totaal		6.525.000

621 - Transport middelen

In verband met de verbetering van de dienstverlening naar de gemeenschap toe in stad en districten, zullen vervoermiddelen worden aangeschaft. Ook ter ondersteuning van diensten in het binnenland voor het vervoeren van personeel. In het dienstjaar 2025 zullen personenauto's, pick-ups en autobussen aangekocht worden t.b.v. het BOG.

De raming voor transportmiddelen voor het dienstjaar 2025 is **SRD 4.425.000,-**.

621 - Transport middelen

Kosten categorie	Omschrijving	Raming
62102	Auto's	4.425.000
Totaal		4.425.000

TITEL II : PROGRAMMA'S

Bedragen SRD 1.000

Kosten Categorie	Programma's	Realisatie 2023	Vermoedelijk beloop 2024	Raming 2025		Raming 2026	Raming 2027	Raming 2028
		<i>Uitgaven</i>	<i>Uitgaven</i>	<i>Verplichtingen</i>	<i>Uitgaven</i>	<i>Uitgaven</i>	<i>Uitgaven</i>	<i>Uitgaven</i>
TITEL II	PROGRAMMA'S	2.059.524	3.645.690	3.438.653	3.438.653	3.104.669	3.415.135	3.750.649
01	Infrastructurele Werken	0	162.888	118.416	118.416	130.258	143.283	151.612
0158	Health services improvement project	0	100.000	75.000	75.000	82.500	90.750	93.825
0166	Health Facilities Improvement Projects	0	24.888	18.666	18.666	20.533	22.586	24.844
0167	Optopping Health Project t.b.v. Marwina Hospital	0	38.000	24.750	24.750	27.225	29.948	32.942
02	Institutionele versterking	207.854	786.092	875.000	875.000	577.500	635.250	698.775
0227	Institutionele versterking / interventies bij rampspoed en gezondheidsbedreiging	0	10.000	15.000	15.000	16.500	18.150	19.965
0263	Institutionele versterking ziekenhuizen en gezondheid gerelateerde instellingen	207.854	716.092	860.000	860.000	561.000	617.100	678.810
0290	Bureau Openbare Gezondheidszorg	0	60.000	0	0	0	0	0

07	Onderzoek en Ontwikkeling	18.781	18.000	18.750	18.750	20.625	22.688	24.956
0734	Aanvulling tekort medische specialisten en overig medisch kader	18.781	18.000	18.750	18.750	20.625	22.688	24.956
09	Subsidie en Bijdragen	1.645.252	2.441.418	2.158.102	2.158.102	2.081.062	2.289.169	2.518.086
0951	Subsidie Centrale Opleiding Verpleegkundige en Beoefenaren van Aanverwante Beroepen	23.692	25.000	43.895	43.895	28.875	31.762	34.939
0952	Subsidie Stg.Medische	54.000	78.418	99.452	99.452	79.200	87.120	95.832
0953	Subsidie Stg.Jeugd tand verzorging	26.000	20.000	64.045	64.045	35.062	38.569	42.426
0954	Lig-,verpleeg- en medische kosten chronische patiënten PCS	51.229	48.000	100.451	100.451	39.600	43.560	47.916
0955	Subsidie Stg.Regionale Gezondheidsdienst	98.000	90.000	257.183	257.183	157.575	173.332	190.666
0956	Subsidie Stg.Bureau Dak- en Thuislozen	500	5.000	3.750	3.750	4.125	4.538	4.991
0957	Subsidie Stg.Nationale Bloedbank van het Surinaams Rode Kruis	2.605	35.000	29.326	29.326	20.625	22.688	24.956
0973	Additionele Overheidsbijdrage Staatsziekenfonds	1.320.783	2.100.000	1.530.000	1.530.000	1.683.000	1.851.300	2.036.430
0978	Medicamenten voorziening BGVS tbv de totale gemeenschap hulpmiddelen en lab.kosten t.b.v het BOG	68.443	40.000	30.000	30.000	33.000	36.300	39.930
17	Noodreserve	9.626	0	0	0	0	0	0
1704	COVID-19 VG	9.626	0	0	0	0	0	0
31	Ziektebestrijding en preventie	173.653	237.292	268.385	268.385	295.224	324.746	357.220
3101	Afbouw regeling medische uitzending lokale opbouw voorzieningen	152.716	105.000	78.750	78.750	86.625	95.288	104.816
3106	Terugdringen moeder- en kindersterfte	0	20.000	60.000	60.000	66.000	72.600	79.860
3109	Aanpak HIV/ AIDS, Tuberculose en Eliminatie van Malaria (Ovh/ Global Fund)	15.833	72.292	80.885	80.885	88.974	97.871	107.658

3111	Aanpak van chronische niet overdraagbare aandoeningen	2.226	10.000	26.250	26.250	28.875	31.762	34.939
3113	Aankoop vaccins, lab benodigdheden, medicamenten, hulpmiddelen en lab kosten t.b.v. de Publieke Gezondheid	2.878	30.000	22.500	22.500	24.750	27.225	29.948
41	Subsidie en bijdragen	4.358	0	0	0	0	0	0
4109	Moeder en Kindzorg babyvoeding	4.358	0	0	0	0	0	0

Toelichting : Programma's

0158 - Health services improvement project

Het doel van het programma “Health Services Improvement Project” (SU-L1054) is om bij te dragen aan de vermindering van de ziekten in Suriname door de toegang tot hoogwaardige, geïntegreerde eerstelijnszorg gezondheidsdiensten te verbeteren en epidemiologische uitdagingen die prioriteit genieten aan te kunnen pakken om zodoende de effectiviteit van de gezondheidssector te verbeteren. Het betreft hier ook een nieuwbouw van het hoofdkantoor bij het BOG-complex en de renovatie van enkele gebouwen. Dit alles zal uiteindelijk moeten leiden tot het effectief verminderen van ziekten binnen de gezondheidssector in Suriname. De geplande uitvoering van het programma heeft een duur van 6 jaren, waarbij de lening een Grace Period van 6,5 jaar zal hebben met een afschrijvingsperiode van 24 jaren.

Het geraamd bedrag voor het dienstjaar 2025 bedraagt **SRD 75.000.000,-**.

0166 - Health Facilities Improvement Projects

Het doel van de OPEC-fund For International Development (OFID) leningen is het verbeteren van de faciliteiten in de primaire, secundaire en tertiaire gezondheidszorg. Het gaat om de volgende componenten: rehabilitatie AZP en nieuwbouw van 7 (zeven) operatiekamers, nieuwbouw ICU met 8 (acht) kamers, een nieuwe sterilisatieafdeling en uitbreiding en rehabilitatie ICU.

Daarnaast worden ook 6 (zes) RGD-klinieken en een centraal magazijn en apotheek gebouwd. Alle faciliteiten worden voorzien van medisch apparatuur en meubilair. Zo ook worden de nieuwe operatiekamers en ICU voorzien van een PDMS.

Voor de supervisie bij de constructie van infrastructurele werken, design RGD-poliklinieken, de aanschaf van medisch apparatuur en het PDMS zijn consultants aangetrokken.

De uitgaven voor het jaar 2025 zijn geraamd op **SRD 18.666.000,-**.

0167 - Otopping Health Project t.b.v. Marwina Hospital

Het Streekziekenhuis Marwina is een ziekenhuis in Marowijne in Suriname. Het is kort voor binnekoms van Albina gevestigd aan de Oost-Westverbinding (Juliana Weyneweg).

Het ziekenhuis werd gebouwd als onderdeel van een groter project dat gefinancierd werd met Euro 15 miljoen uit het Algemeen Ontwikkelingsfonds van Frankrijk (AFD). In dat project werden ook poliklinieken van de Medische Zending langs de Marowijnerivier in Marowijne en het binnenland gerenoveerd.

De voorbereidingen voor het Streekziekenhuis Marwina begonnen in 2009 en de bouw in 2012. In augustus 2017 vond de technische oplevering van het ziekenhuis plaats. Echter was het ziekenhuis niet operationeel, vanwege onder andere gebrek aan apparatuur en enkele noodzakelijke technische aanpassingen.

Voor deze aanpassingen aan het ziekenhuis, waren additionele financiële middelen nodig. In juni 2019 werd daarom een additionele lening door de AFD verstrekt voor een bedrag van Euro 5 miljoen. Deze middelen zijn bestemd voor de additionele technische werken, aanschaf van medisch apparatuur en financiering van projectmanagement, contractors en supervisors.

Op 22 juni 2023 vond hiervoor de ondertekening van een amendement op de leningsovereenkomst plaats waarbij de looptijd van het project werd verlengd van 2023 naar 2027. Het beschikbare bedrag ter financiering van het actieplan is heden Euro 4.9 miljoen.

Het Streekziekenhuis Marwina heeft reeds enige tijd een samenwerkingsovereenkomst met het ziekenhuis in St. Laurent (CHOG), waarbij patiënten voor het revalideren naar het Streekziekenhuis Marwina worden overgebracht, terwijl er ook trainingen aan het personeel en andere uitwisselingsprogramma's plaatsvinden.

De uitgaven voor het dienstjaar 2025 is geraamd op **SRD 24.750.000,-**.

0227 - Institutionele versterking / interventies bij rampspoed en gezondheidsbedreiging

Om de dreiging van epidemieën/pandemieën het hoofd te kunnen bieden heeft het Ministerie van Volksgezondheid de voorhoede rol en taak het te beheersen en te monitoren.

De overheidsbijdrage voor het dienstjaar 2025 bedraagt **SRD 15.000.000,-**.

0263 - Institutionele versterking ziekenhuizen en gezondheid gerelateerde instellingen

Het doel is om de ziekenhuizen en gezondheidsinstellingen financieel weer gezond te maken met de aandacht op efficiëntie, effectiviteit, gelijke toegang van kwalitatieve zorg voor iedereen. Door middel van een strategisch plan voor ziekenhuizen zal de secundaire en tertiaire zorg in kaart worden gebracht en zal

er gewerkt worden aan een verbeterd financieel beleid. Hiertoe wordt ook gerekend het Herstelplan Zorg (HPZ), welke als doel heeft om de efficiëntie en effectiviteit in de gezondheidszorg te verbeteren.

De overheidsbijdrage voor het dienstjaar 2025 bedraagt **SRD 860.000.000,-**.

0734 - Aanvulling tekort medische specialisten en overig medisch kader

In het kader van brain-drain is er een tekort ontstaan in gespecialiseerd zorgpersoneel, naar aanleiding hiervan is er buitenlands zorgpersoneel aangetrokken ter ondersteuning van de zorg. Ook zal gecontinueerd worden met het opleiden van eigen specialisten. Verder is er op basis van de samenwerking met Nederland een team in ons land ter ondersteuning van het vernieuwingsplan.

De overheidsbijdrage voor het dienstjaar 2025 bedraagt **SRD 18.750.000,-**.

0951 - Subsidie Centrale Opleiding Verpleegkundige en Beoefenaren van Aanverwante Beroepen

In het kader van de continu aanwezige brain drain en het tekort aan gespecialiseerde verpleegkundigen, zal het COVAB meerdere opleidingen beschikbaar stellen om de tekorten op te vangen. De personeels- en exploitatiekosten die hiermee gepaard gaan, worden uit de begroting van het Ministerie van Volksgezondheid gefinancierd.

De overheidsbijdrage voor het dienstjaar 2025 bedraagt **SRD 43.895.000,-**.

0952 - Subsidie Stg.Medische Zending

De toegang voor gezondheidszorg in het binnenland wordt door de Stg. Medische Zending Primary Health Care Suriname (MZPHCS) gegarandeerd. Hierbij is de ondersteuning van het Ministerie van Volksgezondheid nodig om de dienstverlening te continueren. De personeels- en exploitatiekosten die hiermee gepaard gaan, worden uit de begroting van het Ministerie van Volksgezondheid gefinancierd.

De overheidsbijdrage voor het dienstjaar 2025 bedraagt **SRD 99.452.000,-**.

0953 - Subsidie Stg.Jeugdtand verzorging

Het doel is het subsidiëren van lonen en salarissen en eventueel exploitatiekosten t.b.v. de Stichting JTV. JTV heeft als doel het verstrekken van optimale preventieve en curatieve (restauratieve) tandheelkundige diensten ten behoeve van de jeugd van 0-18 jaar in het bijzonder en aan de Surinaamse bevolking in het algemeen. In het kader hiervan zullen preventie- en voorlichtingsprogramma worden opgezet en geoptimaliseerd worden en zal een geïntegreerd programma met de RGD worden voortgezet in drie pilot districten.

Verder heeft de stichting haar onderwijsprogramma vernieuwd in het kader van kwaliteitsverbetering. Continuering van de tandheelkundige diensten naar de jeugdigen en dichterbij brengen van deze dienstverlening naar de gemeenschap. De Overheidsbijdrage voor het dienstjaar 2025 bedraagt **SRD 64.045.000,-**.

0954 - Lig-,verpleeg- en medische kosten chronische patienten PCS

Het Psychiatrisch Centrum Suriname stelt zich, ten behoeve van alle ingezetenen van Suriname, ten doel het bevorderen of herstellen van geestelijke gezondheid dan wel, indien dit niet mogelijk blijkt, het draaglijk maken van het psychisch lijden. Tevens zet zij zich in om te voorzien in de behoefte aan onderzoek, behandeling, verpleging, verzorging en nazorg van psychiatrische patiënten, het verrichten en bevorderen van wetenschappelijk onderzoek op gebieden van geestelijke gezondheidszorg, alsmede de opleiding van hulpverleners voor de gezondheidszorg.

De overheidsbijdrage voor het dienstjaar 2025 bedraagt **SRD 100.451.000,-**.

0955 - Subsidie Stg.Regionale Gezondheidsdienst

De toegang voor gezondheidszorg in de kustvlakte wordt onder andere door de Stg. Regionale Gezondheidsdienst (RGD) gegarandeerd. Hierbij is de ondersteuning van het Ministerie van Volksgezondheid nodig om de dienstverlening te continueren. De personeels- en exploitatiekosten die hiermee gepaard gaan, worden uit de begroting van het Ministerie van Volksgezondheid gefinancierd.

De overheidsbijdrage voor het dienstjaar 2025 bedraagt **SRD 257.183.000,-**.

0956 - Subsidie Stg.Bureau Dak- en Thuislozen

Het Bureau Dak- en Thuislozen zorgt voor opvang van Surinamers, met medische- en sociaal maatschappelijke problemen, die zich de kosten van een woning en levensonderhoud niet volledig kunnen permitteren. De personeels- en eventuele exploitatiekosten worden door het Ministerie van Volksgezondheid betaald.

De overheidsbijdrage voor het dienstjaar 2025 bedraagt **SRD 3.750.000,-**.

0957 - Subsidie Stg.Nationale Bloedbank van het Surinaams Rode Kruis

De NBB zorgt als non-profit organisatie voor de beschikbaarheid van voldoende bloedproducten, afkomstig van donoren die regelmatig, vrijwillig en onbetaald hun bloed afstaan en die voldoen aan de hoogste eisen voor kwaliteit en veiligheid conform (inter-) nationale eisen. De personele- en een deel van de operationele kosten zijn ten laste van de staat.

De overheidsbijdrage voor het dienstjaar 2025 bedraagt **SRD 29.326.000,-**.

0973 - Additionele Overheidsbijdrage Staatsziekenfonds

Vooruitlopend op een definitieve vaststelling heeft de Regering in 2015 besloten de toenmalige premie die de Staat Suriname ten behoeve van verplicht verzekerden betaald bij het SZF, te verhogen van 9% naar 12%. De ingangsdatum was 01 januari 2015.

De overheidsbijdrage voor het dienstjaar 2025 bedraagt **SRD 1.530.000.000,-**.

0978 - Medicamenten voorziening BGVS tbv de totale gemeenschap hulpmiddelen en lab.kosten t.b.v het BOG

Het Bedrijf Geneesmiddelen Voorziening Suriname (BGVS) is speciaal opgericht om de geneesmiddelenvoorziening in Suriname te garanderen. Geneesmiddelenvoorziening is staatszorg. Die zorg is toevertrouwd aan de BGVS. De kosten die gepaard gaan met die zorg komen voor een deel dan wel

voor het geheel voor rekening van de Overheid. Financiering heeft in zoverre plaatsgevonden ten laste van de begroting van het Ministerie van Binnenlandse Zaken. Aangezien de aankoop van medicamenten en medische verbruiksartikelen alles met gezondheidszorg te maken heeft, is per 2017 ook de begroting van

het Ministerie van Volksgezondheid belast.

De overheidsbijdrage voor het dienstjaar 2025 bedraagt **SRD 30.000.000,-**.

3101 - Afbouw regeling medische uitzending lokale opbouw voorzieningen

Elke ingezetene van Suriname die niet in Suriname verholpen kan worden voor een medische aandoening, kan na verkregen toestemming van de Geneeskundige Commissie van het Ministerie van Volksgezondheid voor behandeling/ hulp worden gezonden naar het buitenland t.l.v. de ARMULOV regeling. De administratieve organisatie hiervan is onder gebracht bij het SZF. Dit houdt in dat na overmakingen vanuit de overheid van geldmiddelen, de verplichtingen jegens de buitenlandse dienstverleners worden nagekomen.

De overheidsbijdrage voor het dienstjaar 2025 bedraagt **SRD 78.750.000,-**.

3106 - Terugdringen moeder- en kindersterfte

Ontplooiën van activiteiten ter vermindering van voorkombare moeder- en kindsterfte. Het betreft hier activiteiten tijdens de zwangerschap en bevalling, maar ook de zorg voor moeder en kind na de bevalling. Om dit beter te kunnen ondersteunen worden ook ziekenhuizen verder versterkt middels certificering

(Baby Friendly Hospital Initiative – BFHI).

De overheidsbijdrage voor het dienstjaar 2025 bedraagt **SRD 60.000.000,-**.

3109 - Aanpak HIV/ AIDS, Tuberculose en Eliminatie van Malaria (Ovh/ Global Fund)

Dit programma zal bijdragen aan een verbeterde aanpak en uitvoering van het HIV/ AIDS, Tuberculose en Malaria problematiek en zal de interrelaties die er zijn tussen de verschillende organisaties verbeteren. Tevens wordt zorggedragen voor institutionele versterking van het Ministerie en overige instanties die hun diensten verlenen ter uitvoering van het HIV/ AIDS, Tuberculose en Malaria Programma.

Wijze van financiering:

Deze maatregel wordt uitgevoerd met ondersteuning van fondsen uit Global Fund. De beschikbaarheid van medicamenten zal met afnemende donor- en toenemende overheidsmiddelen gegarandeerd worden. Met het oog op afnemende donormiddelen, waardoor een toenemende overheidsbijdrage meer dan vereist is om deze beleidsmaatregel uit te kunnen voeren zal er een aanvang worden gemaakt om middels social-contracting onze bevolking preventief te beschermen. Door middel van social-contracting zal het ministerie de activiteiten die voorheen uit donormiddelen werden gefinancierd en zeer belangrijk vinden om die te continueren, maar ook nieuwe activiteiten, die de preventieve gezondheidszorg aan de bevolking moeten blijven garanderen door middel van een openbaar aanbestedingsproces diensten kopen om deze activiteiten uit te kunnen voeren.

Het bedrag ad. **SRD 80.885.000,-** is als volgt opgebouwd:

Donormiddelen HIV/ AIDS:	SRD 0, -
Donormiddelen Tuberculose:	SRD 0,-
Donormiddelen Malaria programma:	SRD 29.725.000, -
Overheidsbijdrage HIV/ AIDS:	SRD 24.160.000, -
Overheidsbijdrage Malaria programma:	SRD 18.000.000, -
Overheidsbijdrage Tuberculose:	SRD 9.000.000, -
Totaal:	SRD 80.885.000, -

Beleidsintensiveringen voor 2025:

Deze maatregel, die mede met ondersteuning van fondsen uit Global Fund wordt uitgevoerd, beoogt landelijk, in stad en binnenland de testmogelijkheden op het hiv-virus te verruimen evenals de toegang tot zorg en medicamenten voor HIV/AIDS patiënten. Het aantal hiv-patiënten dat therapie krijgt is landelijk ruim 1000. Ook in 2025 zullen de bestaande HIV test sites verder versterkt worden. Momenteel zijn er landelijk 10 HIV test sites (waarvan 1 te Albina en 1 in het district Nickerie) en 56 poliklinieken van de Medische Zending waar HIV testen gedaan worden. Ook in het kader van de Treatment 2.0. is het voorhanden hebben van medicamenten van essentieel belang. De psychosociale begeleiding van HIV/aidspatiënten door met name Ngo's is al opgestart en wordt verder ter hand genomen. Deze benadering richt zich erop om patiënten therapietrouw te houden. Hiermee wordt getracht een optimaal resultaat met de medicamenten te bereiken. Deze maatregel beoogt tevens de preventie van HIV/ AIDS in 2025 te verbreden met actieve participatie van de gemeenschap en met speciale aandacht voor risicogroepen en voor de bevolking in districten en het binnenland. Ook zal met deze beleidsmaatregel de bestrijding van opkomende malaria-epidemieën in de bewoonde gebieden in het binnenland, waar de residerende populatie ongeveer 50.000 is, gecontinueerd worden, teneinde de herintroductie van deze gevreesde ziekte te voorkomen. De bestrijding van malaria onder de mobiele populaties in de goudconcessies zal met ondersteuning van Global Fund middelen worden geïntensiveerd. Schattingen van de populaties in de goudconcessies liggen tussen de 20.000 en 25.000. Met de donormiddelen en overheidsbijdrage voor de landelijke Tuberculosebestrijding zullen in 2025 trainingen georganiseerd worden ter verbetering van de vroege diagnose en behandeling van deze ziekte.

Landelijk zullen er bewustwordingscampagnes georganiseerd worden om de gehele bevolking alert te maken zich tijdig te laten testen bij klachten. Specifieke aandacht wordt gegeven aan patiënten met HIV/AIDS, aangezien zij een verhoogd risico hebben voor het oplopen van TBC, evenals de gevangenispopulatie (plussm 1000) en de inheemsen in het verre binnenland (populatie plussm 1200).

De overheidsbijdrage voor het dienstjaar 2025 bedraagt ~ **SRD 51.160.000,-**.

De donaties (Global Fund) voor het dienstjaar 2025 bedraagt ~ **SRD 29.725.000,-**.

3111 - Aanpak van chronische niet overdraagbare aandoeningen

Reductie van de complicaties van NCD, toegang verbeteren preventieve zorg, optimalisering van de behandelingen..

De overheidsbijdrage voor het dienstjaar 2025 bedraagt **SRD 26.250.000,-**.

3113 - Aankoop vaccins, lab benodigdheden, medicamenten, hulpmiddelen en lab kosten t.b.v. de Publieke Gezondheid

Het Bureau voor Openbare Gezondheidszorg (BOG) is een dienstonderdeel van het Ministerie van Volksgezondheid, die zich richt op waarborging van de gezondheidszorg van de totale gemeenschap in Suriname. Bij dit Bureau worden er verschillende nationale programma's ter bestrijding van onder andere

infectieziekten uitgevoerd. Onder dit bureau ressorteert het Medisch Centrum, waar men o.a. terecht kan voor de zgn. reizigersvaccinaties. Het Centraal laboratorium is ook aldaar gevestigd en vervult een bijzondere rol bij het uitvoeren van kwalitatief laboratoriumonderzoek in Suriname, volgens universele

standaarden. Hiertoe worden er inspectie uitgevoerd bij overige in Suriname gevestigde laboratoria.

De overheidsbijdrage voor het dienstjaar 2025 bedraagt **SRD 22.500.000,-**.

	Programma Infrastructurele werken	Doel programma	Gerealiseerd beleid 2023	Gerealiseerd beleid half 2024	Verwachte beleidsresultaten per eind 2025
0158	Health services improvement project	Het doel van het programma “Health Services Improvement Project” (SU-L1054) is om bij te dragen aan de vermindering van de ziekten in Suriname door de toegang tot hoogwaardige, geïntegreerde eerstelijnszorg gezondheidsdiensten te verbeteren en epidemiologische uitdagingen die prioriteit genieten aan te kunnen pakken om zodoende de effectiviteit van de gezondheidssector te verbeteren. Het betreft hier ook een nieuwbouw van het hoofdkantoor bij het BOG-complex en de renovatie van enkele gebouwen. Dit alles zal uiteindelijk moeten leiden tot het effectief verminderen van ziekten binnen de gezondheidssector in Suriname. De geplande uitvoering van het programma heeft een duur van 6 jaren, waarbij de lening een Grace Period van 6,5 jaar zal hebben met een afschrijvingsperiode van 24 jaren.	Er zijn standaarden gepubliceerd voor het gebruik van de health information systems. Opstart van het HEARTS initiatief. Continuering van het beleid.	Hearts mobiele app: (patient portal system) Voorbereidingsfase in werking(IDB) IDB approval:De uitvoering zal waarschijnlijk pas eind van het jaar starten. Hearts initiatief operationeel. Gedigitaliseerde overlijdensakte gelaunched. RIVM heeft de train de trainers afgerond en zal verder uitgezet worden met link naar BIZA(CBB). Nieuwbouw MOH & BOG in uitvoering. De technische oplevering gepland voor 2024. 11 ambulances (waarvan 2 gedoneerd(UNOPS) en 9 aangekocht zijn) verdeeld onder de gezondheidsinstellingen. Aanschaf ambulances (10x) tbv de gezondheidszorg (IDB)	Continuering project hearts mobile app. Continuering hearts initiatief. Voortzetten van de trainingen en updaten met link naar BIZA(CBB) Inrichting en oplevering nieuwbouw BOG/Hoofdkantoor Beleid gericht op centraliseren van ambulances diensten.
0166	Health facilities improvement project	Het doel van de OPEC-fund For International Development (OFID) leningen is het verbeteren van de faciliteiten in de primaire, secundaire en tertiaire gezondheidszorg. Het gaat om de volgende componenten: rehabilitatie AZP en nieuwbouw van 7 (zeven) operatiekamers, nieuwbouw ICU met 8 (acht) kamers, een nieuwe sterilisatieafdeling en uitbreiding en rehabilitatie ICU. Daarnaast worden ook 6 (zes) RGD-klinieken en een	Start bouw RGD-klinieken, magazijn en apotheek: Gestart met gebouw PHC Koewarasan, Derde rijweg en Moengo. Rehabilitatie AZP gestart: Medisch apparaatuur,meubilair, ICU en de cardio operatie kamer.	FASE 1:Afgerond: Rehabilitatie AZP Bouw 7 nieuwe operatiekamers (o.a.sterilisatie afdeling) Uitbreiding, rehabilitatie ICU met 8 kamers 3 RGD buildings: Polikliniek Derde Rijweg, Koewarasan, Wonoredjo (Opening 15 augustus 2024) Centraal magazijn RGD Apotheek RGD Renovatie Centrum Kernkampweg	Continuering resterende RGD klinieken, AZP kinderpavillion, MZ klinieken, ‘ s Lands hospitaal en SEH

		centraal magazijn en apotheek gebouwd. Alle faciliteiten worden voorzien van medisch apparatuur en meubilair. Zo ook worden de nieuwe operatiekamers en ICU voorzien van een PDMS. Voor de supervisie bij de constructie van infrastructuurle werken, design RGD-poliklinieken, de aanschaf van medisch apparatuur en het PDMS zijn consultants aangetrokken.		Aanschaf van 5 behandelstoelen en 15 operateurstoelen Aanschaf instrumentarium (scaler, mondspiegel, pocketsonde, matrix spanner, extractieve tangen, wortel tang, wortel-rest tang, hevel bein recht, hevel vlag L en R)	Oplevering in april 2025
				De hoofdactiviteiten van het project zijn: Fysieke rehabilitatie en upgrading van de S.E.H. Upgrading van de I.C.T. infrastructuur Health Education Units: voorbereidingen worden getroffen voor de 1ste education unit (LIBI). Opening gepland september 2024	Continuering opzet Health education units (HEU) landelijk.
0167	Optopping health project tbv Marwina Hospitaal	Het Streekziekenhuis Marwina is een ziekenhuis in Marowijne in Suriname. Het is kort voor binnenkomst van Albina gevestigd aan de Oost-Westverbinding (Juliana Weyneweg). Het ziekenhuis werd gebouwd als onderdeel van een groter project dat gefinancierd werd met €15.000.000 uit het Algemeen Ontwikkelingsfonds van Frankrijk (AFD). In dat project werden ook poliklinieken van de Medische Zending langs de Marowijnerivier in Marowijne en het binnenland gerenoveerd. De voorbereidingen voor het Streekziekenhuis Marwina begonnen in 2009 en de bouw in 2012. In augustus 2017 vond de	Lening nog niet ter beschikking gesteld; geen activiteiten uitgevoerd. Streekziekenhuis Marwina heeft een strategisch plan opgesteld.	De meeting met AFD heeft plaatsgevonden. Er zijn afspraken gemaakt(w.o. ondertekening van het contract met de consultant in oktober en de rol van de PIU). Er is een vervolg meeting gepland. Besprekingen hieromtrent zijn nog gaande.	Continueren operationaliseren Streekziekenhuis Marwina.

	technische oplevering van het ziekenhuis plaats. Echter was het ziekenhuis niet operationeel, vanwege onder andere gebrek aan apparatuur en enkele noodzakelijke technische aanpassingen. Voor deze aanpassingen aan het ziekenhuis, waren additionele financiële middelen nodig. In juni 2019 werd daarom een additionele lening door de AFD verstrekt voor een bedrag van €5.000.000. Deze middelen zijn bestemd voor de additionele technische werken, aanschaf van medisch apparatuur en financiering van projectmanagement, contractors en supervisors. Op 22 juni 2023 vond hiervoor de ondertekening van een amendement op de leningsovereenkomst plaats waarbij de looptijd van het project werd verlengd van 2023 naar 2027. Het beschikbare bedrag ter financiering van het actieplan is heden €4.900.000. Het Streekziekenhuis Marwina heeft reeds enige tijd een samenwerkingsovereenkomst met het ziekenhuis in St. Laurent (CHOG), waarbij patiënten voor het revalideren naar het Streekziekenhuis Marwina worden overgebracht, terwijl er ook trainingen aan het personeel en andere uitwisselingsprogramma's plaatsvinden.			

227	Interventies bij rampspoed en gezondheidsbedreiging	Om de dreiging van epidemieën/pandemieën het hoofd te kunnen bieden heeft het Ministerie van Volksgezondheid de voorhoede rol en taak het te beheersen en te monitoren.	Continuering van het beleid.	Dengue stakeholders meeting gepland en uitgevoerd. STAR/ HEOC workshop. Activiteiten bij brand wageningen. Activiteiten bij overstroming binnenland Ambulance boot getransporteerd naar apoera. Magazijn Bosreitzweg beheer en distributie. Afhandeling aanvragen gezondheidsinstellingen. Coördineren diverse projecten. Organiseren en coördineren stakeholders meeting. Ondersteunen health promotion gericht op preventie. Organiseren health promotion activiteiten gericht op preventie. SITREP opmaken. Coördinatie en rapportage van situatie analyse bij werkbezoeken. Opstarten van een Health Disaster Unit. De Disaster Unit is geen/officiële Unit en komt niet voor in de organogram van het Ministerie. Het dient als ondersteuning voor de directeur, bij het uitoefenen van zijn functie. Overzicht activiteiten: Start implementatie SPHERE: -Vorbereiding voor de ondertekening van de Letter of Agreement met PAHO. - Vorbereiding voor de launch samen met de Wereld Bank. -Werkplan en begroting opgemaakt voor de uitvoering van SPHERE.	Opnemen van HDU unit in het organogram van VG en volledig bemannen. Opzetten van activiteiten programma. Opmaken van Health Emergency Plan. Regulier overleg Emergency team

				-Duidelijke afspraken gemaakt met het NCCR over de rol van het Ministerie van Volksgezondheid binnen disaster management.	
0263	Institutionele versterking ziekenhuizen en gezondheidsgerelateerde instelling	Het doel is om de ziekenhuizen en gezondheidsinstellingen financieel weer gezond te maken met de aandacht op efficiëntie, effectiviteit, gelijke toegang van kwalitatieve zorg voor iedereen. Door middel van een strategisch plan voor ziekenhuizen zal de secundaire en tertiaire zorg in kaart worden gebracht en zal er gewerkt worden aan een verbeterd financieel beleid. Hiertoe wordt ook gerekend het Herstelplan Zorg (HPZ), welke als doel heeft om de efficiëntie en effectiviteit in gezondheidszorg te verbeteren.		Betalingen voor de GZA opleiding van de Medische Zending, aankoop van medische artikelen voor de NBB, aankoop van medische artikelen van het RTCS, suppletie/betaling van de overbruggings- en werving- en behoudstoelage van het zorgpersoneel. De personeelskosten van voornamelijk de districtsziekenhuizen, maar ook deels van de overige ziekenhuizen. Verder is met dit beleidsmaatregel invulling gegeven aan de operationalisering HPZ (programma Herstelplan Zorg).	
	Programma Onderzoek & Ontwikkeling	Doel programma	Gerealiseerd beleid 2023	Gerealiseerd beleid half 2024	Verwachte beleidsresultaten per eind 2025
0734	Aanvulling tekort medisch specialisten en overig kader	In het kader van brain drain is er een tekort ontstaan in gespecialiseerd zorgpersoneel, naar aanleiding hiervan is er buitenlands zorgpersoneel aangetrokken ter ondersteuning van de zorg. Ook zal gecontinueerd worden met het opleiden van eigen specialisten. Verder is er op basis van de samenwerking met Nederland een team in ons land ter ondersteuning van het vernieuwingsplan.	Tekorten deels weggewerkt. Continuering inzet medisch kader. Er zijn verpleegkundigen gehaald uit de Filipijnen, speciaal voor de specialisatie NICU. Voor de ziekenhuizen in Nickerie (MMC) en Paramaribo (AZP) zijn er specialisten gehaald uit de Universiteit van Amsterdam (UAMC). Er is een tekort aan algemene gynaecologen/obstetrie specialisten, gastro-enterologen, klinisch geneticus, microbioloog, chirurgen (neurologie), pathologen en een	Capaciteits afd. HRHP afd. Versterken. Compleet overzicht gezondheidskader in Suriname. Verdere voorbereiding introductie info. Systeem in HRH. Overzichtplanning inventarisatie. Formalisering afd.samenstelling. Finalisering HRH plan Samenstelling Database voor de gezondheids-werkers 2025. Goedkeuring BIG wet. Suriname Health work for registry zou nog ingebruik. moeten worden afhankelijk van de Cloud toegang en de opslag. Samenstelling met de verschillende afd. Van de	Beleid wordt gecontinueerd ter invulling van medisch specialisten en overig kader. Afdeling moet nog opgenomen worden binnen het organogram van het ministerie en geformaliseerd.

			revalidatie specialist. Er wordt aan dit tekort gewerkt: enkele van deze specialisten zijn momenteel in opleiding.	verschillende Ministeries continueren. HRH plan nog niet ontwikkeld, maar de basics zijn er. Nog meer personeel, samenwerking met de instelling moet nog aangekaart worden. De afdeling is nog niet geformaliseerd door het ministerie Plannen, monitoren en aanvulling te korten i/h zorgveld.(Upgraden HRH register). Continuering huisartsenopleiding. Kwaliteitswaarborging medische dienstverlening. Vorbereiden wet Beroepen in de Individuele gezondheidszorg. Er is een tekort aan algemene gyneacologen/obstetrie specialisten, gastro-enterologen, klinisch geneticus, microbioloog, chirurgen (neurologie), pathologen en een revalidatie specialist. Er wordt aan dit tekort gewerkt: enkele van deze specialisten zijn momenteel in opleiding.	
	Programma Subsidies & Bijdragen	Doel programma	Gerealiseerd beleid 2023	Gerealiseerd beleid half 2024	Verwachte beleidsresultaten per eind 2025
0951	Subsidie aan de Centrale Opleiding Verpleegkundigen en Beoefenaren van Aanverwante Beroepen (COVAB)	In het kader van de continue aanwezig brain drain en het tekort aan gespecialiseerde verpleegkundigen, zal het COVAB meerdere opleidingen beschikbaar stellen om de tekorten op te vangen. De personeels- en exploitatie-kosten die hiermee gepaard gaan, worden uit de begroting van het Ministerie van Volksgezondheid gefinancierd.	Ontwikkelen van nieuwe opleidingen en programma's zoals specialistische opleidingen (NCD verpleegkundige, verpleegkundige openbare gezondheidszorg) Evaluatie van alle post basis opleidingen. Bij- en nascholingsprogramma's zijn ontwikkeld. Continuering van het beleid.	1 e kwartaal m.b.t. ICT-automatiseringskosten: Scheiding van salarissen, SAPA maandelijks support, aankopen laptops en pc schermen, licentie Microsoft office 365, diversen, unisupport ICT support, onderhoud contract 2024 CT PSA, herinstallatie 12 pc & 2x SSD, servicen printer, bouw studenten info systeem, diagnose beamers en installatie hardware.	Meer studenten afleveren m.n. voor de socialistische zorg. Inspelen op de behoefte i.s.m. VG en ziekenhuizen.

				2e kwartaal mbt ICT-en automatiseringskosten: herinrichting salarisprogramma, SAPA maandelijks support, aankoop Creatice Cloud photoshop, aankoop Canva account, aankoop Freepik account, OHC Exact 2024-2025, diversen.	
0952	Subsidie aan de Medische Zending (MZ PHC)	De toegang voor gezondheidszorg in het binnenland wordt door de Stg. Medische Zending Primary Health Care Suriname (MZPHCS) gegarandeerd. Hierbij is de ondersteuning van het Ministerie van Volksgezondheid nodig om de dienstverlening te continueren. De personeels- en exploitatiekosten die hiermee gepaard gaan, worden uit de begroting van het Ministerie van Volksgezondheid gefinancierd.	De overheidsbijdrage voor 2023 bedraagt SRD 35,000,000. De personeelskosten tot en met mei 2023 bedraagt in totaal SRD 21,416,565.96 (netto). De exploitatiekosten tot en met mei 2023 bedraagt in totaal SRD 14,514,697.39. De overname van de poliklinieken Wayambo en Kabalebo zijn in vergevorderde stadium. M.b.v. middelen beschikbaar gesteld door de UNICEF ligt er een project klaar voor de assessment van de status quo - moet nog aanvangen. T.a.v. begeleiding bij chronische ziekten wordt het HEARTS initiatief tezamen met het Ministerie VG uitgerold.	Continuering van de reguliere bedrijfsvoering. Continuering van begeleiding bij chronische ziekten, met medeneming van mentale gezondheid. Versterking van de samenwerking met regionale ziekenhuizen (w.o Atjoni ziekenhuis) en lokale gemeenschappen (discussies over hoe beter in te spelen op gezondheidsbehoeften van die gemeenschappen). De overname van de poliklinieken Wayambo en Kabalebo heeft plaatsgevonden.	Continuering van de reguliere bedrijfsvoering hierbij meegenomen de beleidsinzichten van het ministerie m.b.t. verbeteren van de PHC, m.n. het Hearts initiatief, digital death certificate, SPHERE initiatief. Openen van spoedunits (ziekteverzekering) bij ziekenhuizen en gezondheidsinstellingen met SOZAVO en SZF.
0953	Subsidie aan JTV	Het doel is het subsidiëren van lonen en salarissen en eventueel exploitatiekosten t.b.v. de Stichting JTV. JTV heeft als doel het verstrekken van optimale preventieve en curatieve (restauratieve) tandheelkundige diensten ten behoeve van de jeugd van 0-18 jaar in het bijzonder en aan de Surinaamse bevolking in het algemeen.	De docentenkorps voor het kwalitatief HBO onderwijs is versterkt. Er zijn 40 studenten in de opleiding (jaar 1 t/m 4) en er zijn 8 OHT'ers afgeleverd. Voor de preventieve tandheelkundige zorg heeft JT geparticipeerd aan beurzen en voorlichting aan	Regulier onderhoud mbt airco's, (printers etc.) kantoomateriaal. 2 "nieuwe" JTV's in het onderwijs. Bevoegde gekwalificeerde deskundigen voor tandheelkundige en niet tandheelkundige vakken 2 nieuwe laptops. Netwerk voor onderwijs gedeeltelijk vernieuwd.	Continuering van reguliere bedrijfsvoering, preventieve tandheelkundige zorg, tandheelkundig onderwijs, preventieven voorlichtingsprogramma's. Het tekort aan personeel bij de

		In het kader hiervan zullen preventie- en voorlichtingsprogramma worden opgezet en geoptimaliseerd worden en zal een geïntegreerd programma met de RGD worden voortgezet in drie pilot districten. Verder heeft de stichting haar onderwijsprogramma vernieuwd in het kader van kwaliteitsverbetering.	crèches zijn uitgevoerd. Er is een tekort aan circa 15 behandelaars - hier wordt aan gewerkt. Verder is er geparticipeerd aan 2 missies vanuit Nederland/Amerikaans leger. Er zijn inmiddels 5 OHT'ers afgeleverd. Voor de preventieve tandheelkundige zorg is er meegedaan aan beurzen waar er voorlichting is gegeven en de abonnementen is gepromoot. Preventieprogramma aan 60 GLO scholen is afgerond. Voorlichting aan crèches en GLO scholen in de poetsmaand is ook afgerond. Er wordt nog gewerkt aan het optimaal bemensen van de klinieken. Missie met het Amerikaans leger is uitgevoerd, waarbij 200 patiënten kosteloos behandeld zijn geworden. Te Redi Doti is er een kliniek in februari geopend, terwijl de klinieken van Centrum en Lelydorp worden gerenoveerd.	Praktijk oefenbehandeling van patiënten (kosteloos) Thans 40 studenten in opleiding (leerjaar 1 t/m 4). Transport van docenten en studenten naar creches. Uitnodiging creches naar klinieken. Deelname aan min. 2 beurzen Micro-preventie: voorlichting aan de stoel ongoing. Tandenborstels en floss zijn verplicht bij voorlichting (aan de stoel). Lokale en buitenlandse inkopen. 5 behandelingstoelen van VG. Instumentarium van VG. 23 poliklieken. Tekort aan behandelaars ca. 15 Ongoing. Onderhoud via TD. Renovatie poli Centrum. Renovatie poli Prakiki. Deelnemers aan 2 missies (binnenland) Onderhoud huidige software programma's z.a. Exquise.	klinieken adequaat oplossen. Missies i.s.m. organisaties voortzetten.
0954	Lig-, verpleeg- en medische kosten chronische patiënten PCS	Het Psychiatrisch Centrum Suriname stelt zich, ten behoeve van alle ingezetenen van Suriname, ten doel het bevorderen of herstellen van geestelijke gezondheid dan wel, indien dit niet mogelijk blijkt, het draaglijk maken van het	Continuering van de (poli)klinische zorg, alsook de sociaal psychiatrische zorg en de verslavingszorg. Start renovatie van de infrastructuur.	Klinische zorg is geboden voor OOBM/OOBV- en chronische patiënten, voor een totaal van 3736 ligdagen t/m juni 2024 en 25.309 lig-dagen.	Continuering van de (poli)klinische zorg, alsook de sociaal psychiatrische zorg en de verslavingszorg. Sociaal Psychiatrisch outreach-

	psychisch lijden. Tevens zet zij zich in om te voorzien in de behoefte aan onderzoek, behandeling, verpleging, verzorging en nazorg van psychiatrische patiënten, het verrichten en bevorderen van wetenschappelijk onderzoek op gebieden van geestelijke gezondheidszorg, alsmede de opleiding van hulpverleners voor de gezondheidszorg.	Continuering kwaliteitsverbetering personeel. Meer invulling geven aan het nationaal GGZ-systeem. Continuering van reguliere bedrijfsvoering. Klinische zorg is geboden voor OOBM/OOBV- en chronische patiënten, voor een totaal van 4600 ligdagen t/m mei 2023. 830 dagbehandelingen aangeboden in het behandelcentrum Poliklinische zorg aangeboden middels medicatie en consulten. In totaal zijn er 11000 consulten aangeboden. Sociaal psychiatrische zorg (ambulante behandeling/nazorg) aangeboden, waarvan 840 outreach behandelingen, 1100 consulten (door maatschappelijke dienst), 1400 depotpreparaten verstrekt en 30 patiënten opgehaald via de acute dienst. Voor de detoxificatie zijn er 1100 opnames geweest en 100 counseling momenten. Tevens is er gewerkt aan informatieactiviteiten. In het kader van kwaliteitsverbetering van het personeel, zijn er momenteel 14 die bezig zijn met een opleiding.	942 behandelingen via het dag behandelcentrum. 9733 recepten verstrekt 13.725 poliklinische consulten. 406 poliklinische psychologische consulten 362 outreach behandeling/m juni 2024. 2862 consulten door de maatschappelijke dienst 1056 verstrekking van depotpreparaten via de Centrale prikpoli. 40 patiënten die opgehaald zijn via de acute dienst. Crisishulplijn, momenteel niet operationeel. Detoxificatie: 1100 opnames 222 counseling momenten. 407 consulten door de psychiater. 2 informatieactiviteiten Momenteel worden er geen EEG onderzoeken gedaan binnen PCS. Renovaties en bouw werkzaamheden niet uitgevoerd nog vanwege beperkte financiële middelen. Trainingen voor zowel verpleegkundig als niet verpleegkundig personeel. 14 volgen nu een opleiding. Geen awareness programma's. 14 studenten zijn opgeleid tot ggz-medewerkers.	behandelingen/nazorg (extramuraal) Verstrekking van Depot aan nazorgpatiënten op Centrale Prikpoli Acute psychiatrie/ophalen acuut psychotisch patiënten i.o.v. de psychiater Crisishulplijn Detoxificatie en counseling Consulten door de Verslavingsarts, Psycholoog en maatschappelijke medewerker. Informatie/preventie landelijk EEG bepalingen Bouw, reparatie, renovatie en onderhoud gebouwen en terreinen PCS Huisvestingskosten (regulier onderhoud) Transportmiddelen Automatiseringskosten Investering in meubilair Standaardisatie van behandelingen Trainingen voor zowel verpleegkundig- alsook niet verpleegkundig personeel Reis- en verblijfskosten t.b.v. onderhoud institutionele samenwerkingsverbanden/opleidingen Beschermd wonen Destigmatiseren psychiatrie m.b.v. awareness programma's Landelijk ggz-medewerkers opleiden Gestructureerde veldbezoeken Kinder- en andere psychiatrie (intra- en extramuraal)

			Landelijk zijn er 14 studenten opgeleid als ggz-medewerkers.		Uitvoeren project 1ste lijn psychiatrie
0955	Subsidie aan de Regionale Gezondheidsdienst (RGD)	De toegang voor gezondheidszorg in de kustvlakte wordt onder andere door de Stg. Regionale Gezondheidsdienst (RGD) gegarandeerd. Hierbij is de ondersteuning van het Ministerie van Volksgezondheid nodig om de dienstverlening te continueren. De personeels- en exploitatiekosten die hiermee gepaard gaan, worden uit de begroting van het Ministerie van Volksgezondheid gefinancierd.	Continuering van reguliere bedrijfsvoering.	Continuering van de bedrijfsvoering Healthy Life Style (HLS - project) - UNICEF program Educatie en promotie op de basis scholen mbt gezonde voeding (voldoende water drinken en bewegen) HUSP (huisartsen Spoed post) te GC Limesgracht en GC Meerzorg "Institutionaliseren van het Chronic Care Model (CCM) binnen de zorg van RGD gericht op verdere verhoging van de kwaliteit van DM-zorg en overige NCD's. (HEARTS) - IDB loan component 2" Continueren van het vaccinatieprogramma gericht op 95% dekkingsgraad. Het uitvoeren van outreach activiteiten Na scholing van HIV-counselors, testers en HIV verpleegkundigen en RGD artsen Verbeteren van de datacollectie. Verschaffen van seksuele voorlichting op scholen (start VOJ scholen) Samenwerking met buurtorganisaties.	Continuering van de reguliere bedrijfsvoering hierbij meegenomen de beleidsinzichten van het ministerie m.b.t. verbeteren van de PHC, m.n. het Hearts initiatief, digital death certificate, SPHERE initiatief. Heroriëntatie en hernieuwing van het Primary Health Care (PHC) beleid binnen de RGD w.o. Samenwerkingsverbanden met overheidsinstellingen en parastatalen z.a. JTV, stg. Rode Kruis, Para medici en mogelijk ook de 2e lijn " Digital health transformation (digitale gezondheid).IS4H - IDB loan component 1 " Aanschaffen en inrichten van de gezondheidscentra van RGD met benodigd apparatuur inclusief hardware voor HEARTS en IS4H " Opzetten van een RGD bedrijfsgeneeskundige commissie unit. Evaluatie en Continueren van het schoolgezondheidsprogramma. Verder opleiden van schoolverpleegkundigen Verbeteren van het proces van data verzameling en verwerking

					Voortzetting van het moeder en kindzorg, programma gericht op bijscholen /training van verloskundigen. Voortzetting beleid Infant Young Child Feeding, Complementary Feeding en Early Childhood Development (ECD). " Opzet van een afdeling medische registratie (data-unit) Digitaliseren van paper-based data (HIS en MIS) Voortzetten van implementatie geautomatiseerd systeem (IS4H) - IDB Loan Training van personeel in ICPC en ICD-10. Het verhogen van de kwaliteit van de ambulancezorg Het doen verzorgen van trainingen aan RGD personeel (inclusief refreshment) - Primary Trauma Care Verdere bevoorrading van ambulance met minimale vereisten equipment (aanschaf equipment). Vernieuwing van wagenpark t.b.v. de ambulancezorg - dtkv het Ministerie VG Overname en evaluatie ten behoeve van voortzetting HUSP op geselecteerde RGD-gezondheidscentra " Identificeren van de benodigde medische inventaris (apparatuur en toebehoren) om de spoedpost per GC adequaat te outillieren. " " Aanschaf en installatie van medisch

					apparatuur, overige medisch equipment en medische verbruiksartikelen per GC." Aanschaf van aanvullend meubilair. Aanschaf van aanvullende kantoor- en huishoudelijke artikelen. " Doen verzorgen van de nodige trainingen voor het bieden van acute zorg op eerstelijns niveau (PTC, ALS). "
0956	Subsidie aan de stichting Bureau Dak- en Thuislozen (BDT)	Met deze stichting heeft de regering een structuur in het leven geroepen die zich, naast de behandel- en begeleidingstaken, blijvend toelegt op het oplossen c.q. beperken van de overlast dat wordt veroorzaakt door de dak- en thuislozen, doorgaans aangeduid als "zwervers". Dit programma is bedoeld om bij te dragen aan de optimale operationalisering van de organisatie.	Continuering van reguliere bedrijfsvoering. Diensten worden verleend; daklozen worden opgevangen in tenten bij het Wanica Ziekenhuis (RZW). Daar worden zij tegelijkertijd behandeld, ism PCS. Andere locatie gekeken	Doelgroep nog steeds in grote mate worden opgevangen in de tenten bij het wanica ziekenhuis. Onderhandelingen nu gaande in welke vorm de samenwerking tussen BDT en Wanica ziekenhuis geformaliseerd moet worden.	Gewerkt zal worden naar een structurele oplossing van deze doelgroep.
0957	Subsidie aan de Stg. Nationale Bloedbank van het Surinaams Rode Kruis	De NBB zorgt als non-profit organisatie voor de beschikbaarheid van voldoende bloedproducten, afkomstig van donoren die regelmatig, vrijwillig en onbetaald hun bloed afstaan en die voldoen aan de hoogste eisen voor kwaliteit en veiligheid conform (inter-) nationale eisen. De personele- en deel van de operationele kosten zijn ten laste van de staat.	Continuering van de reguliere bedrijfsvoering. Fondsen gegenereerd met bloedproducten bedraagt tot en met mei 2023, SRD 628,931. Aan donorpromotie is er tot en met mei 2023 SRD 7,106 uitgegeven.	Continueren van de reguliere bedrijfsvoering met de nodige ondersteuning van het ministerie om eventuele tekorten op te vangen en NBB operationeel te houden.	Continueren van de reguliere bedrijfsvoering met de nodige ondersteuning van het ministerie om eventuele tekorten op te vangen en NBB operationeel te houden.
0973	Additionele overheidsbijdrage Staatsziekenfonds (SZF) Veranderen	Vooruitlopend op een definitieve vaststelling heeft de Regering in 2015 besloten de toenmalige premie die de Staat Suriname ten behoeve van verplicht verzekerden betaald bij het SZF, te verhogen van 9% naar 12%. De ingangsdatum was 01 januari 2015.	In maart 2023 zijn de fondsen van de 3% overheidsbijdrage Landsdienaren over de maanden januari t/m april 2022 betaald (totaal: SRD 52,530.45). In juni 2023 zijn de fondsen van de 3%	Werken naar meer efficiënte in de samenwerking tussen SZF en het gezondheidszorgveld.	Werken naar meer efficiënte in de samenwerking tussen SZF en het gezondheidszorgveld.

			overheidsbijdrage Landsdienaren over de maanden mei t/m december 2022 betaald (totaal: SRD 85,919.31), muv juli en oktober 2022.		
3101	Afbouw regeling medische uitzending lokale opbouw voorzieningen	Begin 2012 is ons eigen radiotherapeutisch centrum geopend. De uitzendingen naar het buitenland zijn hierdoor drastisch afgenomen van gemiddeld 100 per jaar naar 36, 33 en 38 respectievelijk in 2012, 2013 en 2014. Echter zijn de kosten per uitzending per patiënt toegenomen van gemiddeld in 2012 en 2013. De behandelingskosten stegen in 2013 met 200 procent vanwege uitzending van patiënten met leukemie. Zowel de uitzendingen als de kosten voor bestraling in het radiotherapeutisch centrum en de lokale behandeling van laagfrequente aandoeningen (LFA) en tertiaire zorg, die niet uit de reguliere verzekeringen betaald worden, zullen ten laste van dit programma betaald worden.	Totaal aantal goedgekeurde aanvragen voor kunstgewrichten bedraagt 26; 3 aanvragen zijn afgewezen. Voor de lokale goedkeuringen betreft het: *2 kinderchirurgische missies *1 neurochirurgische missie *1 medicatie aanvraag *1 lokale ingreep *2 corneatransplantaties Tav goedgekeurde uitzendingen betreft het 12 naar Columbia, 1 naar Bonaire en 1 naar Nederland - 15 zijn afgewezen. In totaal zijn er in 2023 53 goedgekeurde en 18 afgewezen aanvragen. Patiënten hoeven niet meer naar het buitenland voor radiotherapeutische behandeling, wat kosten verlichtend werkt. Ook om dat de medische kosten in het buitenland zijn gestegen. Door de verschillende missies kunnen operaties ook lokaal worden uitgevoerd. Er wordt gewerkt aan de organisatie van missies, zodat patiënten kosten-efficiënt geholpen kunnen worden en de	20 Armulo aanvragen, waarvan 11 goedgekeurd, 7 afgewezen, 1 pending, 1 status onbekend. 27 kunstgewrichten aanvragen, waarvan 24 goedgekeurd, 3 afgewezen, 3 status onbekend. In Maart en April zijn er respectievelijk neurochirurgische en kinderhartchirurgische missies gehouden, alsook zijn er medicatie betaald. In totaal zijn er 6 cornea transplantaties aangevraagd, waarvan 3 zijn afgekeurd.	Beleid tav amrulo is ongewijzigd. De garantie wordt geboden dat het ministerie de opvang binnen haar mogelijkheden zal bewerkstelligen.

			ARMULON-pot minder overbelast wordt.		
3109	Aanpak HIV/AIDS, tuberculose en eliminatie van malaria (Ovh/Global Fund)	Dit programma zal bijdragen aan een verbeterde aanpak en uitvoering van het HIV/AIDS, Tuberculose en Malaria problematiek en zal de interrelaties die er zijn tussen de verschillende organisaties verbeteren. Tevens wordt zorg gedragen voor institutionele versterking van het Ministerie en overige instanties die hun diensten verlenen ter uitvoering van het HIV/ AIDS, Tuberculose en Malaria Programma.	Malaria *Geen nationale malaria cases gerapporteerd. *38 geïmporteerde gevallen van Plasmodium Vivax gerapporteerd, waarvan het grootste deel komt uit Brazilië. *3 geïmporteerde gevallen van Plasmodium Falciparum gerapporteerd. Personeel betaald ter uitvoering van activiteiten van het HIV-, TB- en Malaria programma. ARV middelen zijn aangeschaft. HIV testen aangekocht. Babyvoeding aangekocht voor HIV-positieve moeders. Personeel betaald voor de activiteiten van HIV, waarbij er sociaal-psychologische diensten zijn verleend.	Malaria *Behoud van status 'geen nationale malaria cases'. *Continuering van de interventies en case detection. Registratie van TBC patiënten, behandeling en registratie van patient.	Malaria Behoud van status 'geen nationale malaria cases'. *Continuering van de interventies en case detection.
3111	Aanpak van chronische niet-overdraagbare aandoeningen	Reductie van de complicaties van NCD, toegang verbeteren preventieve zorg, optimalisering van de behandelingen.	Het HEARTS initiatief is gelanceerd. Nationale voedingsrichtlijnen en nieuwe voedingspiramide is gelanceerd. HEARTS-D (diabetes) en mental health is aan HEARTS toegevoegd; diabetes protocol reeds ontwikkeld.	Promomateriaal ontwikkeld voor diverse programma's. Finalisering protocollen Continuering van diverse programma's. Herziening van strategische aanpak plannen.	Continuering NCD beleid leidend tot reductie van NCD's middels de Heartsinitiatief, het aangaan van multisectorale partnerschappen, wetgeving, strategische plannen en diverse programma's

			HEARTS consumer app reeds ontwikkeld voor patienten. School feeding program is ontwikkeld, inclusief handleiding voor Schoolvoeding.		
3113	Aankoop vaccins, laboratoriumbenodigd-heden, medicamenten, hulpmiddelen en laboratoriumkosten tbv de Publieke Gezondheid	Het Bureau voor Openbare Gezondheidszorg (BOG) is een dienstonderdeel van het Ministerie van Volksgezondheid, die zich richt op waarborging van de gezondheidszorg van de totale gemeenschap in Suriname. Bij dit Bureau worden er verschillende nationale programma's ter bestrijding van onder andere infectieziekten uitgevoerd. Onder dit bureau ressorteert het Medisch Centrum, waar men o.a. terecht kan voor de zgn. reizigersvaccinaties. Het Centraal laboratorium is ook aldaar gevestigd en vervult een bijzondere rol bij het uitvoeren van kwalitatief laboratorium-onderzoek in Suriname, volgens universele standaarden. Hiertoe worden er inspectie uitgevoerd bij overige in Suriname gevestigde laboratoria.	Continuering van het beleid. Vaccins geleverd door de Revolving Fund (PAHO) is voorgeschoten door de PAHO voor het BOG, voor een bedrag van SRD 7.531.489,57 (exclusief SRD 37.677,45 aan overmakingskosten). Betaling aan Caribbean Scientifica Medical Products NV voor geleverde goederen tbv het Drinkwaterkwaliteit Monitoring Programma, voor een bedrag van SRD 12,961.34.	Zorg dragen voor optimale bevoorrading van het NIP Het ter beschikking stellen van Koude Keten equipment. Supervisie aan klinieken Ondersteuning aan klinieken mbt temperaturen van de koelkasten. Uitvoering HPV en VWA campagne. Productie HPV informatie materiaal. Bedrukken HPV toestemmingsbrieven ESAVI case investigation workshop. Regional Cold Chain Training	Continuering van het beleid.
0978	Medicamenten voorziening BGVS tbv de totale gemeenschap	Het Bedrijf Geneesmiddelen Voorziening Suriname (BGVS) is speciaal opgericht om de geneesmiddelenvoorziening in Suriname te garanderen. Geneesmiddelenvoorziening is staatszorg. Die zorg is toevertrouwd aan de BGVS.	De levering van medicamenten aan de samenleving is relatief goed verlopen. Echter is het BGVS niet gelukt om bijna 200 soorten medicamenten aan te leveren. De overheid heeft de openstaande rekeningen van ziekenhuizen in termijnen overgemaakt. Gestart met strakke betaalafspraken met ziekenhuizen om dit te voorkomen.	Continuering van uitzetten van het beleid voor het efficiënt aanschaffen en distributie van medicamenten w.o. gezamenlijk inkopen.	Continuering van het beleid.

1704	COVID-19 Volksgezondheid Focus nu ook op andere bedreigingen.	Om het wereldwijde pandemie m.b.t. COVID-19 het hoofd te kunnen bieden heeft het Ministerie van Volksgezondheid de voorhoede rol en taak het te beheersen en te monitoren. Naar aanleiding van de gemaakte kosten aan derden zal het ministerie van Volksgezondheid de openstaande betalingen vanaf het begin van de Covid-19 periode tot heden welke toen niet waren begroot alsnog moeten inlopen.	Continuering van het beleid. Restant COVID-toelagen zijn uitbetaald. Medicatie van Covidpatiënten zijn uitbetaald. De leveranciers zijn uitbetaald ihkv benodigdheden tijdens de pandemie. Medicamenten- en zuurstof kosten zijn uitbetaald.	COVID -19 naar beheersbare situatie. Voorbereiding op eventuele dreigingen van Mpox.	Continue monitoring en detectie van nieuwe epidemie/ pandemie ingeval bedreigende nieuwe variant van COVID of andere infectieuze ziekten.
3106	Terugdringen moeder- en kindsterfte	Ontplooien van activiteiten ter vermindering van voorkombare moeder- en kindsterfte. Het betreft hier activiteiten tijdens de zwangerschap en bevalling, maar ook de zorg voor moeder en kind na de bevalling. Om dit beter te kunnen ondersteunen worden ook ziekenhuizen verder versterkt middels certificering (Baby Friendly Hospital Initiative – BFHI).	Continuering van het beleid. BFHI certificering van overige hospitalen zijn gestart. Beleidsmaatregel kwam niet voor in de begroting van 2022; er zijn geen activiteiten uitgevoerd met overheidsmiddelen. Beleidsmaatregel kwam niet voor in de begroting van 2023; er zijn geen activiteiten uitgevoerd met overheidsmiddelen	De afdeling Family and Community Health heeft een reeks interventies geïmplementeerd Verbeterde Prenatale Zorg: er wordt gewerkt aan een uitgebreid prenataal zorgprogramma. SIP programma: een digitaal systeem voor registratie van medische gegevens van zwangeren ter vermindering van materale sterfte. Training van Gezondheidswerkers voor bijscholing op het gebied van moeder- en kindzorg. Voorlichting en gemeenschapsbetrokkenheid middels informatie sessies over het belang van prenatale zorg, borstvoeding en gezonde voeding. Certificatie van de ziekenhuizen. Samen met de professionals van het UNICEF starten met trainingen voor een algemene hercertificering van de ziekenhuizen in het kader van BFHI.	Continueren van versterking van de prenatale en postnatale zorg. Uitbreiding van informatie sessies/ voorlichtingscampagne naar meer gemeenschappen. Voortzetting van training en capaciteitsopbouw voor gezondheidswerkers. Versterking van samenwerking met nationale en internationale partners om middelen en expertise te delen. BFHI certificering van overige hospitalen zijn gestart.

Titel III : Middelenbegroting

Bedragen x SRD 1.000

Kosten categorie	Omschrijving	Realisatie 2023	Vermoedelijk beloop 2024	Raming 2025	Raming 2026	Raming 2027	Raming 2028
Titel III	Ontvangsten	10.436	190.377	151.799	166.979	183.677	202.044
52	Schenken/ Donormiddelen	0	26.011	29.725	32.698	35.967	39.564
52209	Global Fund donatie	0	26.011	29.725	32.698	35.967	39.564
53	Niet Belasting Middelen	10.436	1.478	3.658	4.024	4.426	4.869
53108	Overige inkomsten uit staatsbedrijven en -diensten	30	40	44	48	53	59
53423	Diverse niet belasting ontvangsten/vergoedingen	227	110	162	178	196	216
53504	Opbrengst BOG	10.179	1.328	3.452	3.797	4.177	4.595
54	Leningsopbrengsten	0	162.888	118.416	130.258	143.283	157.612
54005	Frankrijk ontvangen leningen	0	38.000	24.750	27.225	29.948	32.942
54101	Inter American Development Bank ontvangen leningen	0	100.000	75.000	82.500	90.750	99.825
54111	OFID ontvangen leningen	0	24.888	18.666	20.533	22.586	24.844

Toelichting:

Niet Belasting Middelen

53108 - Overige inkomsten uit staatsbedrijven en -diensten

Voor het dienstjaar 2025 is er voor Overige inkomsten uit staatsbedrijven en -diensten van het Registratie Bureau een bedrag van **SRD 43.875,-** afgerond **SRD 44.000,-** geraamd. Hieronder de toelichting:

Omschrijving	Artikel	Tarief	Raming 2025
Jaarvergoeding	1090	25	SRD 27.250
Aanmelding en behandeling	175	55	SRD 9.625
Wijzigingsvergoeding	140	50	SRD 7.000
Totaal			SRD 43.875

53423 - Diverse niet belasting ontvangsten/vergoedingen

De totale Diverse Niet belasting Ontvangsten bedraagt **SRD 162.000,-** en bestaat uit ontvangsten van de Inspectie Verplegenden en Verzorgende Beroepen en de Dermatologische Dienst. Hieronder een overzicht:

Inspectie Verplegenden en Verzorgende Beroepen

Omschrijving	Raming 2025
Geslaagden opleiding Verpleegkundigen en ziekenverzorgenden	75.000
Vestiging van Buitenlandse Verpleegkundigen en Ziekenverzorgenden	12.000
Examengelden (Covab, St. Vincentius ZKH)	0
Examengelden Academisch Ziekenhuis Paramaribo	10.000
Examengelden PSV opleiding (Psychiatrisch Centrum Suriname)	0
Bewoegdheidsverklaringen en waarmerken van diploma's voor Verpleegkundigen, Ziekenverzorgenden, OK en Anesthesieassistenten	50.000
Totaal	147.000

Dermatologische Dienst

Omschrijving	Raming 2025
CSW (sex werkers)	15.000
CSW Nickerie (sex werkers)	0
HIV	0
Boete CSW (sex werkers)	0
Verkoop condooms	0
Aankoop condooms (Stg. VG.)	0
Laboratorium : Verrichtingen (contant)	0
Laboratorium : Verrichtingen (ontv. van Debiteuren)	0
Totaal	15.000

53504 - Opbrengst BOG

Voor het dienstjaar 2025 is er voor de diverse niet belasting ontvangsten van het Bureau Openbare Gezondheidszorg (BOG) een bedrag van **SRD 3.452.000,-** geraamd. Hieronder de toelichting:

Items	Raming 2025 (in SRD)
Boten Inspectie	72.800,00
Chemisch Resultaat	140.655,00
D. T. A.	37.375,00
D. T. A. FLACCON	40.200,00
D. T. A. P	2.115,00
Faeces Onderzoek	7.990,00
Faeces Potje	1.093,00
FOODHANDLER	765.920,00
Gelekoorts met reisdocument	1.438.360,00
Gelekoorts overschr. / reisdocument	248.700,00
H.P.V.	6.500,00
HEP. B.	122.610,00
HEP.B. FLACCON	0
M.M.R. / B.M.R.	1.590,00
Mantouxtest/CBL	3.840,00
MEN.COCCEEN	39.030,00
Micro Onderzoek	195.360,00
Rabies	30.734,00
SALM/SHIG. ONDERZOEK	19.400,00
Vaccinatie boekjes	0,00
VETPUTTEKENING (S/M/L)	28.700,00
Seperator	2.250,00
Swab onderzoek	1.100,00
Oud boekje	19.080,00
Bandenkeuring MI	121.000,00
Transp	0,00
Watersampel	75.998,00
MI Nickerie	29.570,00
GENERAAL TOTAAL	3.451.970,00

Titel IV : Parastatalen

Toelichting:

01. Bedrijf Geneesmiddelen Voorziening Suriname

Het Bedrijf Geneesmiddelen Voorziening Suriname (BGVS) is een rechtspersoon sui generis, opgericht bij Decreet E-37 van 04 februari 1983 en is belast met de volgende taken:

1. Het zorgen voor een optimale voorziening van geneesmiddelen en verbandmiddelen, alsmede van instrumentaria voor de gezondheidszorg in de ruimste zin;
2. Het produceren van geneesmiddelen;
3. Het importeren dan wel doen importeren van geneesmiddelen welke niet door eigen productie verkregen kunnen worden;
4. Het importeren van grondstoffen voor de productie van geneesmiddelen;
5. Het distribueren van geneesmiddelen en instrumentaria.

De missie en visie van het bedrijf luiden als volgt:

Missie

Met onze toegewijde medewerkers voorzien wij onze klanten van geneesmiddelen en andere essentiële medische producten. Wij zijn daarbij de markt- en prijsleider en stellen kwaliteit, beschikbaarheid en Innovatie centraal.

Visie

Wij leveren een onmisbare bijdrage aan de gezondheidszorg met als doel een gezonde, productieve en gelukkige samenleving.

Doelstelling: Het Bedrijf Geneesmiddelen Voorziening Suriname (BGVS) is speciaal opgericht om de geneesmiddelenvoorziening in Suriname te garanderen. Geneesmiddelenvoorziening is staatszorg. Die zorg is toevertrouwd aan de BGVS.

02. Stichting Centrale Opleiding Verpleegkundigen en Beoefenaren van Aanverwante Beroepen (COVAB).

De jaarbegroting 2024 is opgesteld op geleide van het Strategisch Plan 2022 – 2025. In het strategisch plan

2018 – 2021 is focus gelegd op de verdere inrichting van de organisatie als een onderwijsinstituut, uitbreiden van het opleidingsaanbod, scheppen van een performancegerichte cultuur en het vergroten van de verdiencapaciteit. Leidend hierin was het sluiten van gezonde partnerschappen met interne en externe stakeholders. De rode draad in het strategisch plan 2022 - 2025 is, dat wij ons de komende jaren verder zullen beijveren om onze kernpositie binnen de gezondheidszorg te behouden en uit te breiden door een shift te maken van een opleidingsinstituut naar een toonaangevend kenniscentrum. Intern zal performance management, ondernemerschap en commercialisering van het opleidingsaanbod leidend zijn, waarbij eenieder zich zal moeten inspannen voor de realisatie van de ambities. Ondanks de wereldwijde economische uitdagingen en de COVID – 19 pandemie zullen wij door vanuit onze kernwaarden te handelen invulling geven aan onze missie en visie en daarmee onze maatschappelijke verantwoordelijkheid invullen. Zowel interne en externe stakeholders zullen in dit traject een belangrijke partner blijven hebben en aangespoord worden om vanuit een gerichte en kritische blik bij te dragen aan het realiseren van onze ambities.

Strategische gebieden Op basis van uitkomsten van de diverse analyses en de groeistrategie zijn voor het EFS College COVAB de volgende strategische gebieden vastgesteld:

1. Onderwijsprogramma's & -diensten
2. Informatie- en communicatietechnologie
3. Human Resource Management
4. Strategisch partnerschappen
5. Kwaliteit
6. Verdiencapaciteit
7. Research & development
8. Commercialisering en ondernemerschap

No. Strategisch gebied Strategische doelstellingen

1 Onderwijsprogramma's en -diensten

- Aanbieden nieuwe specialistische opleidingen
- Aanbieden bij- en nascholingen
- Aanbieden opleidingen en trainingen aan aanverwante beroepen
- Transformeren van een opleidingsinstituut naar een kenniscentrum

2 ICT

- Datamanagement en -analyse
- Informatiemanagement en -beveiliging
- Integratie ICT in kernprocessen en bedrijfsvoering

3 HRM

- Inzet HR
- Strategie en planning
- Transformeren naar een performance cultuur
- Recruitment, inzet en mobiliteit

4 Strategische partnerschappen

- Herinrichten bestaande strategische partners
- Customer Relations Management

5 Kwaliteit

- Borging kwaliteitsmanagementsysteem
- Standaardisatie en accreditatie van onderwijsprogramma's

6 Finance

- Herzien financiële strategie
- Verhogen verdien capaciteit
- Beheersen van exploitatiekosten
- Verbeteren liquide stromen

7 Research & Development

- Integratie onderzoek in onderwijs 8 Customer Relations Management
- Omzetten van businessunits
- Vergroten marktaandeel

03. Stichting Jeugdtandverzorging

Doel: De Stichting JTV is als enige instelling gecommitteerd aan preventie-en voorlichting aan de jeugd van Suriname over het behoud van een gezond gebit (gezondheid). De stichting is met haar 22 klinieken in de kustvlakte (met uitzondering van Marowijne) goed bereikbaar voor een groot gedeelte van de Surinaamse bevolking. De instelling heeft tarieven voor sociale groepen in ons land en hanteert zelfs het nul (0)-tarief voor de speciale groep met een meervoudige beperking. Dit alles zonder (vooralsnog) extra subsidie van de overheid.

Geplande activiteiten	Bijdrage van de overheid (subsidie bedrag in SRD)
1. Daling caries prevalentie bij 6 jarigen	3.522.088
2. Daling caries bij 12 jarigen	43.219.580
3. Daling caries bij 18 jarigen	5.138.008
4. Verbeterde kwaliteit van de dienstverlening	13.578.584
5. Verbeterde voorziening en decentralisatie tandheelkundige zorg	5.203.291
6. 24 Bachelor afgestudeerde Oral Health Therapist (OHT)	5.560.369
7. Geaccrediteerde OHT opleiding	600.000
8. Aanneeme 24 studenten	80.000
9. Identificeren van geschikte ruimten voor het opzetten van klinieken en de inrichting daarvan.	2.000.000
10. Bestellen behandelstoelen en aankoop van 2 busjes en 1 pickup	2.000.000
Totaal	80.901.920

04. Stichting Medische Zending (Primary Health Care Suriname)

De Stichting Medische Zending Primary Health Care Suriname, kortweg de Medische Zending of MZ, is opgericht bij notariële akte op 22 mei 2001. De Stichting is opgericht om het medisch werk, met name in het binnenland van Suriname, dat voorheen was opgedragen aan:

- De Stichting Medische Zending der Evangelische Broedergemeente in Suriname (Medizebs);
- De Pater Ahlbrinck Stichting (PAS);
- De Stichting Medische Zending voor Suriname (MZS)

Als zodanig kan de Stichting aangemerkt worden als rechtsopvolger van de genoemde organisaties. De Stichting is noch stataal, noch parastataal, maar wordt vanwege de rechtsopvolging gefinancierd door de overheid.

Doel

De Stichting heeft tot doel het bevorderen en waarborgen van het lichamelijk-, geestelijk-, sociaal en emotioneel welzijn van de bevolking in het binnenland van Suriname volgens Primary Health Care principes, gedreven door het motief het Evangelie uit te dragen in woord en daad.

De Stichting tracht dit doel onder meer te bereiken door:

- Het opzetten en in stand houden van gezondheidscentra in het binnenland;
- Het opleiden, trainen en bijscholen van gezondheidswerkers;
- Het samenwerken en plegen van overleg met overheids- en particuliere instellingen en individuen in het belang van Primary Health Care.

Visie

De Medische Zending PHCS zet de koers en de toon voor de ontwikkeling en de levering van geïntegreerde Primary Health Care diensten in heel Suriname.

Missie

De Medische Zending is een door christelijke beginselen gedreven organisatie die zich toegewijd inzet voor de toegankelijkheid tot en levering van primaire kwalitatief goede gezondheidszorgdiensten aan bewoners en anderen in de rurale gebieden.

Werkwijze

Integrated Primary Health Care, IPHC, is essentiële basisgezondheidszorg in rurale gebieden volgens praktische, wetenschappelijk gefundeerde en sociaal acceptabele methoden en technieken die tot stand komen door intersectorale aanpak, gemeenschapsparticipatie en bevolkingseducatie.

Het geïntegreerd Primary Health Care model, volgens welke de Medische Zending werkt, is een op gezondheidontwikkeling gericht model dat gezondheid bevorderende en intersectorale acties voor de determinanten van gezondheid integreert met ziektebehandeling, zorg en rehabilitatiediensten. Dit model biedt dus samengestelde diensten aan die behalve genezing en zorg ook verbetering van gezondheid moeten bewerkstelligen, met name preventie en preventie gerichte informatie-uitwisseling tussen zorgverleners en gemeenschappen die onlosmakelijk met elkaar verbonden zijn.

Het Medische Zending 's dienstenpakket dat hieruit voortvloeit, bestaat uit de volgende basisdiensten:

- Spoedeisende Hulp
- Moeder- en kindzorg
- Family-Planning
- Schoolgezondheidsprogramma
- Preventieve programma's
- Onderzoek en behandeling van overdraagbare aandoeningen (Communicable Diseases)
- Onderzoek en behandeling van niet overdraagbare aandoeningen (Non Communicable Disease)
- Tandheelkundige zorg

Elke basisdienst bestaat uit een aantal interventies en/of sub diensten deze worden op elk van de 51 gezondheidscentra en poliklinieken aangeboden door een gezondheidsteam, waarvan de Gezondheidszorg assistent (de GzA) het eerste aanspreekpunt is, en verder bestaat uit artsen en andere gezondheids- en ondersteunende werkers, die al dan niet permanent op de locatie aanwezig zijn, maar in

nauw contact met elkaar de gezondheidsbevorderingen-, curatieve- en rehabilitatie diensten 1x 24 uur verstrekken.

De Medische Zending biedt verder ter ondersteuning van het bereiken van de gestelde doelen binnen dit basispakket, de volgende ondersteunde diensten:

- Outreach (Expanded Program of Immunization buiten de poli's, huisbezoek)
- Laboratoriumonderzoek
- MZ Telehealth
- Health Management Informatie Systeem
- Patiënten opname (observatie) op de poli
- Tweedelijnszorg middels specialistische missies
- Farmaceutische zorg
- Monitoring, Evaluatie, Surveillance en Onderzoek

05. Psychiatrisch Centrum Suriname (P.C.S)

Het Psychiatrisch Centrum Suriname stelt zich, ten behoeve van alle ingezetenen van Suriname, ten doel het bevorderen of herstellen van geestelijke gezondheid dan wel, indien dit niet mogelijk blijkt, het draaglijk maken van het psychisch lijden. Tevens zet zij zich in om te voorzien in de behoefte aan onderzoek, behandeling, verpleging, verzorging en nazorg van psychiatrische patiënten, het verrichten en bevorderen van wetenschappelijk onderzoek op gebieden van geestelijke gezondheidszorg, alsmede de opleiding van hulpverleners voor de gezondheidszorg.

06. Stichting Regionale Gezondheidsdienst

Gebrek aan kennis over hun gezondheid kan o.a. de basis vormen voor een ongezond volk. Het verzorgen van trainingen en lezingen en het geven van informatie aan de bevolking over gezondheidsproblemen en preventie kan een model aanpak hiervoor zijn. Een nationale aanpak is hiervoor vereist opdat de gemeenschap verantwoordelijkheid gaat dragen voor de eigen gezondheid en welzijn. De bevolking moet een proactieve rol gaan spelen in het algemeen bestuur van het gezondheidssysteem. De bevolking behoort

bewust gemaakt te worden van de verschillende gevaren en risico's die mogelijk kunnen voortvloeien uit hun leef en woongedrag in het algemeen maar in het bijzonder datgene welke zij mogelijk als cultuurervaren.

In een periode van overheidstekorten stijgt de bezorgdheid over de stijging van de kosten in de gezondheidszorg. Desondanks de grote vooruitgang in de kwaliteit van de gezondheidszorg in de wereld stijgen de kosten. In Suriname is de afgelopen periode gebleken door middel van data dat overconsumptie en inefficiënties o.a. als uitgangspunt kunnen dienen voor de stijgende zorg kosten.

De stijging van de kosten in de gezondheidszorg betekent niet per se meteen besparingen in de zorg. De grootste deel van de uitgaven groei binnen de zorg kan wel gezocht worden in o.a. in de stijging van chronische ziekten en de druk op de 2e lijn zorg.

We kunnen leren van ander landen door meer te investeren in de preventie, meer nadruk te leggen op preventie en gezondheidsbevordering. Gezondheidsbevordering begint met een ombuiging te maken in het denken en leef karakter van de bevolking. Hiervoor is een gedegen structurele aanpak nodig. Deze aanpak kan hoge kosten met zich meebrengen maar op den duur zal het verminderen.

Een bevolking die bewust leeft zet de basis voor zichzelf om een hoge mate van fysieke, mentale en

Een bevolking die bewust leeft zet de basis voor zichzelf om een hoge mate van fysieke, mentale en sociale welzijn te bereiken. Dit zal ertoe leiden dat de druk op de eerste lijn gezondheidszorg minder wordt.

Het doel waarnaar de RGD streeft als primaire gezondheidszorg is om actief te werken zodat binnen 3 jaren het bewustwordingsproces opgang is gebracht en moeten de eerste kostenbesparende elementen in de eerstelijnszorg zichtbaar zijn.

- Op het gebied van preventieve zorg is het streven de kosten met minimaal 10% terug te brengen.
- Kosten van schoolgezondheidszorg, moeder en kindzorg en non communicable diseases moeten met minimaal 12% teruggebracht worden.
- Kosten van family-planning moeten met minimaal 8% terug.
- Verminderde kosten van infrastructuur met 20% is het mogelijk gevolg van goede structurele scholing.
- Het verminderen van kosten van data na implementatie van dit doel, zal mogelijk na 3 drie de kosten voor wat betreft onderhoud van data en management terugbrengen naar 15% van de huidige kosten.

Alle geprognostiseerde besparingen moeten uiteindelijk op gevoerd worden na 3 jaren binnen 10 jaar. De investering zal uiteindelijk ook invloed hebben op 2e en 3e lijn van de gezondheidszorg.

De beleidsdoelen zullen moeten leiden tot vermindering van de morbiditeit en mortaliteit, optimalisatie van beschikbaarheid en toegankelijkheid van geïntegreerde hoogwaardige gezondheidszorg.

Gezien de geografische spreiding en de multidisciplinaire dienstverlening van de RGD is deze “het instrument” om de strategische doelen genoemd in de NSPH 2018-2028 te bewerkstellingen.

De RGD kan het bovengenoemde realiseren door:

1. Verbeteren en opvoeren van de preventieve zorg
- Operationaliseren en continueren van een aantal faciliteiten d.m.v. verruimde dienstverlening en
 - De verruimde dienstverlening geldt voor Lelydorp, Latour, Meerzorg, Geyersvliet, 3e Rijksweg en heelbinnenkort ook voor het gezondheidscentra Onverwacht, Uitvlugt, Limesgracht en van Pettenpolder.
 - De verruimde dienstverlening in het kader van geïntegreerd medische zorg naar de samenleving toe, ook zullen samenwerkingen aangaan om meerdere diensten aan te bieden (verlengde 1e naar 2e lijnzorg).
 - Aanpak zwangere zorg.
 - Pilotprojecten met geïntegreerd zorgensamenwerkingsverbanden met andere gezondheidsinstellingen en dienstverleners
2. Het opzetten en volledig in gereedheid stellen van de streekziekenhuizen in Coronie, Saramacca en Commewijne. Hierbij zal de samenwerking tussen de 1ste en 2de lijn geoptimaliseerd worden.
3. Coachen, opleiden, bij- & nascholen van alle artsen, verpleegkundigen & andere paramedici zal optimaal moeten geschieden. Niet te vergeten de communicatieve vaardigheden waarbij de patiënt als klant centraal staat. De preventieve-, de curatieve-, de palliatieve zorg maar voornamelijk ook de revalidatie zal geoptimaliseerd moeten worden.
4. Capaciteitsverbetering van het RGD-personeel. Door zorg te dragen voor de capaciteit verbetering van het lager, midden en hoger kader is er een betere aansluiting en ondersteuning naar de diverse disciplines..

6. Community Health Surveillance.

Het uitvoeren van een baseline assessment gericht op het identificeren van risicofactoren, risicopopulatie-hazards, de “burden of disease” alsook de zorgbehoefte van de leefgemeenschappen (populatie). Beleidsformulering, budgetallocatie en beleidsuitvoering op basis van genoemde baseline assessment. Tot de uitvoering behoort het ontwikkelen en uitzenden van health promotion en education via tv programma’s alsook het lanceren en beheren van een RGD Community Health webpagina.

7. Onderhoud van de RGD-faciliteiten. Het is noodzakelijk dat de cliënt in een cliëntvriendelijke omgeving wordt ontvangen. Het geregeld onderhouden van zowel klein en groot onderhoud, van de RGD faciliteiten zal ertoe leiden dat er voorkomen wordt dat door oplopende achterstallige onderhoud de kosten voor herstel hoger komen te liggen.

8. Upgraden van het IT-netwerk van de RGD. Inhoudende het digitaliseren van processen en het verkorten van de communicatielijnen tussen alle poliklinieken. Daarbij is benodigd hardware en software met als resultaat efficiënte en effectieve bedrijfsinformatie en processen.

9. Voorlichting en Marketing van alle diensten per RGD-locatie en de hierboven genoemde doelen, moet ertoe leiden dat de gemeenschappen vertrouwd raken met gezondheidszorg dichtbij huis.

10. De aanschaf van vervoersmiddelen en additionele vervoerskosten om de dienstverlening op alle 60 RGD-locaties te blijven garanderen. Vanwege de uitgestrektheid van het werkgebied en de diensten is het noodzakelijk goed functionerende vervoersmiddelen te hebben. De aanschaf van voertuigen t.b.v. de schooldienst in de diverse districten en 2 voertuigen voor het transport van medicamenten en transport voor rivierdiensten is een noodzaak.

Opbrengst verhogende maatregelen

1. Tarief onderhandeling met alle zorgverzekeraars van zowel het abonnementstarief als het tarief voor de diensten. Met het SZF, de grootste zorgverzekeraar voor de RGD zal als eerst onderhandeld worden. De onderhandelingen met de zorgverzekeraars zullen ook resulteren in het verhogen van het honorarium per cliënt. Samen met de Minister van Volksgezondheid en het SZF zal besloten worden een tarief of aangepaste tarieven per cliënt aan te bieden aan de RGD voor alle categorieën.

2. Het Ministerie van Volksgezondheid zal aanbevolen worden, dat de overige cliënten waarvoor de overheid betaalt aan particuliere zorgverleners(artsen), de zogeheten BAZO/BZV-clieñten onder de paraplu van de RGD te brengen. Dit kan beargumenteerd worden door aan te geven dat de RGD door de renovatiewerkzaamheden en nieuwe gebouwen (ISDB) met voldoende medici en overig ondersteunend personeel, in de gehele kustvlakte zorgdraagt voor kwalitatief goed geïntegreerd gezondheidszorg.

3. De overheid wordt over het dienstjaar 2020 dispensatie gevraagd de subsidie netto aan haar toe te kennen om zodoende beter aan haar maandelijkse financiële verplichtingen te kunnen voldoen.

4. Voortzetting van het sluiten van overeenkomsten met bedrijven beginnend met de overheidsbedrijven zoals SWM en Teleur, Defensie, Justitie en Politie. De medewerkers van al deze bedrijven kunnen voor medische hulp terecht bij alle RGD-poliklinieken en overige diensten.

5. Adequate voorzien van medicamenten en laboratorium diensten met een gedegen voorraadbeheer om het maximaal rendement uit te halen.

Kostenverlagende maatregelen

1. Adequaat inkoopbeleid van medicamenten en laboratorium attributen gebaseerd op de werkelijke behoefte aan de hand van de digitale voorraadadministratie op centraal en decentraal niveau.

2. Verlaging van de personele kosten tussen de 15 en 20% na evaluatie door efficiënte inzet en identificeren en aanpassen van de hoge kosten consumerende activiteiten, waaronder de verruimde dienstverlening, goede balans tussen de uitstroom en instroom. De instroom welke voornamelijk gericht

moet zijn op schaarse beroepsgroepen zoals apothekersassistenten, laboranten en overige noodzakelijk administratieve functies.

3. Beheersing van alle overige operationele kosten zoals elektra, water, telefoon, drukwerken huishoudelijke artikelen. Dit door middel van nieuwe verbruik instructies en een constante monitoring per polikliniek.

4. Facilitaire werkzaamheden waaronder onderhoud, renovaties en verbouwingen van gebouwen meer in

eigen beheer te doen, door het versterken van de technische afdeling, waardoor het personeel multi inzetbaar is. Dit zal ertoe leiden dat het uitbesteden van deze werkzaamheden met 30% wordt teruggebracht.

5. Na evaluatie van de kosten zoals bewaking, transport en automatisering zullen deze kosten door een efficiënte aanpak terugbracht worden met 25%.

07. Stichting StaatsZiekenFonds (S.Z.F.)

Doel: Conform artikel 3 van de statuten van de Stichting Staatsziekenfonds is het doel van het fonds het verstrekken en/of het doen verstrekken van geneeskundige hulp in Suriname aan de bij haar ingeschrevenen. De bij haar ingeschrevenen kunnen zijn:

1. De verplicht verzekerden
2. De vrijwillig verzekerden

Activiteiten en plannen:

Volgens het strategische meerjarenplan 2021-2025 van de Stichting Staatsziekenfonds luiden de missie en de visie als volgt.

Missie: De Stichting Staatsziekenfonds biedt zorgverzekeringen aan de Surinaamse samenleving.

Visie: De Stichting Staatsziekenfonds is getransformeerd naar een zorgverzekeraar met maximale efficiëntie en optimale klantbeleving.

Personeelsleden: Het aantal personeelsleden in het begrotingsjaar 2024 en het te verwachten aantal in 2025 is als volgt:

Personeel	2024	2025
Vast	380	390
Tijdelijk	20	10
Oproepkracht	0	0
Uitgeleend	3	3
Totaal	403	403

*Uitgeleend in 2024 aan NV Ligeon (1), Kabinet President (1, woonbouwproject) en 1 medewerker ontvangen vanuit Kabinet President.

In het meerjarenplan zijn er 5 strategische focusgebieden opgenomen:

1. Procesverbetering en vernieuwing: voor het leveren van efficiëntie, gemak en kwaliteit in de dienstverlening, zullen huidige processen in de organisatie verbeterd en vernieuwd worden;
2. Duurzame partnerships en samenwerkingen: het SZF zal in haar relatie met alles stakeholders steeds nagaan hoe gewerkt kan worden aan langdurige voordelen voor alle partijen;
3. Capaciteitsontwikkeling en versterking: het verder ontwikkelen en versterken van competentie en gedreven SZF-er die qua expertise kunnen inspelen op de vraag van de klant;
4. Bedrijfsimago versterking: het gewenste SZF imago positief tot uiting laten komen in de totale samenleving;
5. Verbetering goed bestuur en beleid: het implementeren van de nodige beleids- en toezichtstructuren met het oog op de toekomstige positie van de organisatie.

Ten tijde van het opmaken van deze begroting waren de doelen voor het begrotingsjaar 2025 nog niet vastgesteld, derhalve is uitgegaan van reeds in uitvoering zijnde activiteiten voortvloeiende uit het begrotingsjaar 2024. Deze doelen, activiteiten, alsook de hiermee gepaard gaande uitgaven, worden in het hierna volgende overzicht weergegeven.

De begroting 2025 is gebaseerd op de financiële gezondmaking van het SZF. Algeheel zullen in het begrotingsjaar onderstaande te realiseren doelen en maatregelen gericht zijn op beheersing-en besparing van de uitgaven voor wat betreft de zorg-en operationele kosten. Ter dekking van de noodzakelijke uitgaven zullen maatregelen worden getroffen ter verhoging van de premie ontvangsten.

Doel	Maatregelen	Uitgaven Bedrag x SRD 1.000,-
1. Veiligstellen van de eerste -en tweede lijnszorg (klinisch en poli-klinisch)	1.1 Tijdige en richtige betalingen o.b.v. ingediende declaraties van klinische afrekeningen t.b.v. overheids- en particuliere ziekenhuizen waaronder Academisch Ziekenhuis Paramaribo; s' lands Hospitaal; St. Vincentius Ziekenhuis Diakonessenhuis Mungra Medical Center Psychiatrisch Centrum Suriname Stg. Streeksziekenhuis Marwina Stg. Regionaal Ziekenhuis Wanica Jeugd tandverzorging Medische Zending Regionaal Gezondheidsdienst 1.2 Tijdige en richtige betalingen aan algemene huisartsen o.b.v. het abonnement systeem en ingeschreven verzekerden per huisarts. 1.3 Tijdige en richtige betalingen aan medisch specialisten (klinisch en poli-klinische) o.b.v. een consult tarief en E-waarde. 1.4 Tijdige en richtige betalingen aan Nierdialyse Centra voor patiënten met chronische nieraandoeningen	2.070.428 872.598 658.368 355.080
2. Veiligstellen van de geneesmiddelenvoorziening t.b.v. de verzekerden	2.1 Tijdige en richtige betalingen van medicamenten aan apotheken o.b.v. ingediende declaraties conform winstmarge van 35% en receptregelvergoeding van SRD 2,75	710.640
3. Veiligstellen van de diensten ten behoeve van de diagnose (rontgen/scans) en laboratorium instellingen)	3.1 Tijdige en richtige betalingen aan: radiologische instellingen laboratorium instellingen	234.675 354.408
4. Verruimen van het voorzieningspakket	4.1 Aanbieden en implementeren van meer pakketten en kosten overige dienstverleners: hogere klasseligging tandheelkundige voorzieningen verplicht en vrijwillig verzekerden enz. 4.2 Gedeeltelijke restitutie van gemaakte kosten voor monturen en brilglazen, fysio-en ergotherapie, specialistische zorg, huisartsen, medicamenten, laboratorium, bijbetalingen kosten ziekenhuizen, bloedproducten, bevallingskosten, thuiszorg en overig.	286.445 54.551
5. Beheersen van de totale operationele kosten van het SZF	5.1 Toezicht en controle op de naleving van een gezonde bedrijfsvoering voor wat betreft bemensing, huisvesting, IT faciliteiten en infrastructuur en overige algemene bedrijfskosten.	398.464
6. Verbeteren en upgraden van de fysieke infrastructuur	6.1 Plegen van aanschaffingen en doen van investeringen in nieuwbouw, wagenpark, IT faciliteiten en infrastructuur en kantoorinventaris	7.946
7. Veiligstellen van acute zorg voor aandoeningen t.l.v. de zgn. ARMULOV regeling	7.1 Tijdige en richtige betalingen aan dienstverleners voor behandelingen uitgevoerd i.h.k.v. de ARMULOV regeling	210.000
	Totale uitgaven	6.213.603

08. Stg. Nationale Bloedbank van het Surinaamse Rode Kruis.

Doelstelling:

De NBB zorgt als non-profit organisatie voor de beschikbaarheid van voldoende bloedproducten, afkomstig van donoren die regelmatig, vrijwillig en onbetaald hun bloed afstaan en die voldoen aan de hoogste eisen voor kwaliteit en veiligheid conform (inter-)nationale eisen.

Afdeling 14. Het Ministerie van Openbare Werken

Gelezen de Resolutie van 29 juni 2021 no. 4143/21 bestaat het Ministerie van Openbare Werken uit vier directoraten te weten: (1) Bouw- en Stedebouwkundige Werken, (2) Civieltechnische Werken, (3) Openbaar Groen en Afvalbeheer en (4) Directoraat Onderzoek en Dienstverlening.

Conform de geldende tekst van het Besluit Taakomschrijving Departementen 1991 (S.B. 1991 no. 58, zoals laatstelijk gewijzigd bij S.B. 2002 no. 16), zijn de voor het Ministerie van Openbare Werken bijzondere taken als volgt omschreven:

1. Het beleid, de planning en de ontwikkeling van Algemene structurele bouwkundige, civieltechnische en andere infrastructurele voorzieningen ten algemene nutte.
2. De huisvesting van staatsorganen en overheidsdiensten en het onderhoud daarvan.
3. De voorbereiding, uitvoering en het onderhoud van alle civieltechnische werken met uitzondering van de secundaire en tertiaire in de districten en in het binnenland.
4. De voorbereiding, de uitvoering en het onderhoud van bouwkundige werken ten behoeve van de Staat voor zover deze niet bijzonderlijk aan een ander ministerie is voorbehouden.
5. De bouw van volkswoningen.
6. De waterbeheersing en de ontwatering.
7. De stadsplanning en de stadsontwikkeling, het een en ander in samenwerking met de daarvoor in aanmerking komende ministeries.
8. Het treffen van voorzieningen t.b.v. de waterloopkunde en de meteorologie.
9. Het verrichten van onderzoek ten behoeve van de bouwnijverheid en het toezicht op de naleving van de bouwvoorschriften.
10. De technische voorzieningen ten behoeve van het verkeer te land en voor het openbaar vervoer, alsmede het toezicht daarop.
11. Het onderhoud van staatsvoertuigen.
12. De vuilophaal- en verwerking in het district Paramaribo.
13. Het onderhoud en de exploitatie van zwaar materieel van de Staat.

Voor het begrotingsjaar 2025 zal het Ministerie van Openbare Werken zich, conform het Meerjaren Ontwikkelingsplan (MOP) 2022-2026 concentreren op de beleidsgebieden zoals genoemd in de Taakomschrijving van de Departementen.

DIRECTORAAT BOUW- en STEDEBOUWKUNDIGE WERKEN

Het Ministerie van Openbare Werken Directoraat Bouw- en Stedebouwkundige Werken zal in het begrotingsjaar 2025 het reeds lopende beleid van 2024 verder gestalte geven en zullen tevens nieuwe beleidsinzichten worden ingepast en geïmplementeerd. De nieuwe beleidsinzichten betreffen de vergroting van de efficiëntie van het ministerie bij de uitvoering van haar taakstelling en behelzen onder meer de herstructurering van het ministerie en de uitvoering van het woningbouwprogramma.

Voorgenomen beleid dienstjaar 2025

Voor het dienstjaar 2025 zullen voornamelijk bestedingen plaatsvinden voor projecten ten behoeve van het Ministerie van Openbare Werken.

Het Directoraat zal verder het traject inzetten om via **Public Private Partnership (PPP) principe** haar doelen te realiseren. Bepaalde projecten waaronder voor woningbouw zullen via deze gedachte worden uitgewerkt. Ook de samenwerking met architecten en ingenieursbureaus zal opgevoerd worden voor specifieke aangelegenheden bij de bouwvergunningsaanvragen en verkavelingsaanvragen en -verdelingen.

Met de goedkeuring van het nieuw organogram van het Ministerie zal de opgezette **Controle Unit** naast interne controle op het directoraat ook de controle op projecten, verkavelingen en bij de bouw intensiveren. Versterkte controle in het veld zal merkbaar zijn, ook hier met de intentie om illegale bouw- en verkavelingspraktijken tot het verleden te doen gaan behoren.

Groot onderhoud overheidsgebouwen

Conform de taakstelling van het ministerie dient groot onderhoud van overheidsgebouwen en andere staatsorganen te geschieden vanuit het Ministerie. Groot onderhoud zijnde renovatie werken van bepaalde omvang wordt onder verantwoordelijkheid van de technische afdeling Onderhoud Staatsgebouwen uitgevoerd. In 2025 zal deze afdeling die in 2021 is ingesteld conform het nieuw organogram van het Directoraat verder geformeerd worden.

Met ondersteuning van externe deskundigen zal gewerkt worden aan een Vastgoed Unit met als doel alle staatsgebouwen en grond als onroerende goederen structureel duurzaam te beheren. Dit zal kunnen gescheiden via integraal vastgoedbeheer en technisch vastgoedbeheer waarbij bij het eerstgenoemde gelet wordt op beheer van o.a. regel- en wetgeving, contracten en onderhoud bij huur/verhuur en verzekering, terwijl bij het technisch vastgoedbeheer onder andere gekeken wordt naar renovaties, verbouwingen en facilitair management.

Een voortdurende uitdagende issue is het regulier onderhouden van overheidsgebouwen.

Infrastructuurplanning, Verkavelings- en Saneringsplannen

Het Ministerie van Openbare Werken draagt zorg voor een goede infrastructuur.

Gebleken is dat eigenaren en of bewoners van percelen in verkavelingsprojecten of verdelingen, buiten hun schuld om de dupe zijn geworden van slecht aangelegde of onderhouden infrastructuur als gevolg van de verkavelingen van gebieden. Om dit probleem te verhelpen zal er beleid worden geherformuleerd alsook richtlijnen worden opgesteld aangaande het vergunningenbeleid met betrekking tot verkavelingen en saneringsplannen, met als doel illegaliteit aan te pakken. Het traject dat in 2022 is opgestart zal in 2025 worden voortgezet.

Bouw- en Woningtoezicht

In 2025, zal de afdeling haar reguliere werkzaamheden voortzetten bij het verlenen van bouwvergunningsaanvragen en controleren van de naleving van de bouwvoorschriften. De afdeling ontleent haar taken aan de bouwverordening (G.B.1956 no. 300).

Met ondersteuning van relevante actoren als het Ministerie van Justitie en Politie en de Districtscommissaris vindt tezamen met de bouwcommissie controle plaats. Er zal eveneens aandacht worden besteed aan de vervolg stappen van de herziening van de bouwwet 1956, bouwbesluit no.1 en stedenbouwkundige wet van 1972. Met de ontwikkeling van o.a. bouwtechnieken, -stijlen en -methoden, maar ook door inzichten vanuit de discipline van Planologie en Stedenbouw is er een grote inhaalslag te maken, door afstemming van deze wetten op hedendaags gangbare inzichten en gebruikelijkheden. Het ministerie wenst verder over te gaan tot het opsporen van eigenaren van verlate panden danwel percelen teneinde de gevaren en overlast te verminderen.

DIRECTORAAT CIVIELTECHNISCHE WERKEN

In het begrotingsjaar 2025 zal het Directoraat Civieltechnische Werken conform haar taakstelling het beleid zoals uitgezet door de regering continueren. Het ministerie van Openbare Werken m.n. het directoraat Civieltechnische Werken zal het gepland beleid moeten uitvoeren binnen het beschikbaar gesteld budget. Vanwege het vastgesteld budgetplafond zijn er binnen het directoraat prioriteiten gesteld. In dit kader is onder andere de raming voor de NIP- projecten voor dienstjaar 2025 beschikbaar gesteld t.b.v. het veiligstellen van de vuilophaal door het directoraat Openbaar Groen en Afvalbeheer. Het directoraat zal zich richten op het verbeteren en onderhouden van de infrastructuur van het land. Verder zal het directoraat ook projecten in PPP-verband (Public-Private Partnership) voorbereiden en uitvoeren.

In het navolgende zullen de beleidsdoelen per beleidsgebied welke het directoraat nastreeft in het kort worden toegelicht.

Onderdirectoraat Droge Civieltechnische Werken

In het dienstjaar 2025 zal met de beperkte financiële middelen getracht worden om de volgende projecten te realiseren o.a.:

1. Het verrichten van asfaltwerkzaamheden aan verharde wegen en het leveren en verwerken van wegenbouwmaterialen t.b.v. onderhoudswerkzaamheden aan onverharde wegen in de diverse districten.
2. Het rehabiliteren van verharde en onverharde wegen in Paramaribo, Wanica/Para en Saramacca.
3. Continuering wegrehabilitatie/-onderhoud aan 4-tal wegen in de districten Paramaribo en Saramacca
4. Continuering onderhoud van de Pt.Tilakdhariweg.
5. Continuering onderhoud van de Oost-West verbinding (perceel 1: Henry Fernandesweg-Upkar/perceel 2: Upkar-Vijfde Rijweg/ perceel 3: Vijfde Rijweg-Zesde Rijweg).
6. Continuering wegrehabilitatie/-onderhoud van de strekking Jenny-Henar.
7. Voortzetting Improving Transport Logistics and Competitiveness in Suriname (Rehabilitatie van de Slangenhoutstraat en de Van 't Hogerhuysstraat).
8. Het aanhuren van zwaar materieel ten behoeve van onderhoud aan wegen in diverse districten.
9. Het aantrekken van consultants ten behoeve van projectvoorbereiding en directievoering voor onderhoud aan wegen in diverse districten.
10. Continuering onderhoud en bouw van bruggen en steigers in Paramaribo en diverse districten.
11. Continuering bouwwerkzaamheden aan de brug bij de Saramacca Doorsteek (Van 't Hogerhuysstraat).
12. Continuering onderhoud van de steigers te Bakasroisi en Landingstraat (Commewijne).
13. Continuering van de bouwwerken van de loopbrug te La Vigilantia (Para).
14. Bouw van de betonnen brug aan de Nw. Libanonweg (Wanica) en Siriusstraat (Paramaribo).
15. Verder zullen projecten in PPP-verband worden uitgevoerd:
 1. Continuering van rehabilitatiewerken van de Domineestraat, strekking Zwartenhovenbrugstraat – Neumanpad, c.q. riolering, trottoir en wegdek.
 2. Het onderhouden van de wegstrekking van Matta-Apoera.
 3. Het verrichten van (kleine) bestratingswerken in PPP-verband.

Onderdirectoraat Natte Civieltechnische Werken

De projecten die zijn uitgezet voor het dienstjaar 2025 zijn o.a.:

1. Onderhoud, rehabilitatie en voortzetting van beheer van sluizen en gemalen in diverse districten (Gemaal Sommelsdijckse kreek, Gemaal Santopolder, etc.);
2. Verder is in de planning om ook een pompemaal te bouwen te Citrusplantage gelegen te Paramaribo Noord;
3. Voortzetting van onderhoud van diverse primaire lozingen en rioleringen in diverse districten;
4. Verhelpen van verzakkingen in het gesloten rioolstelsel en leggen van duikers in Paramaribo en diverse districten;
5. Het bouwen van putten aan de Jodenbreestraat, hoek Domineestraat;
6. Leggen van rioleringen in Paramaribo en districten (Zusterproject, Maretraite project, Rosalinastraat)
7. Voortzetting van het maken van kwelders langs en op de kust te Weg naar Zee;
8. Onderhoud van rivierkerende dammen, dijken en beschoeiingen in diverse districten;
9. Voortzetting van het project Taludbekleding Guaranistraat;
10. Voortzetting van het project rehabilitatie van het Saramacca Kanaal via de lening met de Wereldbank.

Onderdirectoraat Verkeer en Mobiliteit

In het dienstjaar 2025 zal met de beschikbare financiële middelen getracht worden de verkeersveiligheid op de weg te garanderen door de volgende projecten te uit te voeren o.a.:

1. Continuering van het integrale verkeersmeubilairproject;
2. Continuering van het project voor het vakkundig aanbrengen van wegmarkeringen;
3. Continuering van het verkeersinfrastructuurverbeteringsproject;
4. Duurzaam Mobiliteitsproject voor Veilig Verkeer;
5. Duurzaam Mobiliteit studie;
6. Slimme Mobiliteitstraining t.b.v. het personeel;

7. Voortzetting van onderhoud en beheer van de verkeerregelininstallaties;
8. Continuering van omgevingsproject om veilig verkeer te optimaliseren z.a. het installeren van nieuwe verkeersregelininstallaties.

DIRECTORAAT OPENBAAR GROEN & AFVALBEHEER

Het Directoraat Openbaar Groen en Afvalbeheer richt zich voornamelijk op haar kerntaak met name “op het verbeteren en gezond houden van de leef- en woonomstandigheden in Suriname”.

Dit wordt bewerkstelligd doormiddel van het bevorderen, uitvoeren en begeleiden van allerlei activiteiten m.b.t. de milieubeleving en milieuontwikkeling.

Binnen dit kader is het Directoraat Openbaar Groen & Afvalbeheer belast met de bescherming van het milieu in het algemeen en de verbetering van het fysieke woon- en leefmilieu evenals de controle op de naleving van de wettelijke bepalingen met betrekking tot milieu aangelegenheden.

Dit doel wordt onderverdeeld in de volgende beleidsdoelen:

1. De instandhouding van gezonde en evenwichtige verhoudingen tussen de mens en de omringende natuur en het verwezenlijken en beschermen van een duurzaam, optimaal woon- en leefmilieu;
2. Het opzetten en het in stand houden van de nodige structuren en organisaties, ten einde inhoud te geven aan de beleidsdoelstellingen van een optimaal woon- en leefmilieu;
3. De aanleg en het onderhouden van parken, plantsoenen en groenvoorziening, alsmede het onderhouden van overheids terreinen.

Bij het samenstellen van de ontwerpbegroting over het dienstjaar 2025 is zijdens het Directoraat Openbaar Groen & Afvalbeheer gewerkt met de instructies vanuit het Ministerie van Financiën & Planning, de beleidsprioriteiten van het Ministerie van Openbare Werken rekening houdend met de verhoogde kosten voor goederen en diensten als gevolg van de koersstijgingen en verhoging van kosten voor brandstof en energie.

Het reeds beschikbare materiaal en machinepark zal efficiënt en effectief worden ingezet, zodat de reguliere diensten ten behoeve van land en volk gegarandeerd blijven.

Hieronder vallen voertuigen die worden aangehuurd in de verschillende districten om de werkzaamheden uit te voeren zoals:

1. Het ophalen, afvoeren en verwerken van huisvuil, zwerfvuil, maairesten, boomresten en grofvuil;
2. Het maaien van bermen, terreinen en taluds;
3. Het snoeien/rooien van bomen;
4. Het opschonen van platte goten, v-goten en ontwateringssleuven.

Eén van de belangrijkste beleidsdoelen van het Ministerie van Openbare Werken is het op verantwoorde wijze ophalen en verwerken van huisvuil waarmee de dienst Vuilophaal en –verwerking is belast. Het streven is te zorgen voor de continuering en optimalisering van de huisvuilinzameling en verwerking. De uitbreiding van het verzorgingsgebied de afgelopen jaren met diverse districten heeft ook de nodige financiële consequenties voor de begroting van 2025.

DIRECTORAAT ONDERZOEK EN DIENSTVERLENING

Het Directoraat Onderzoek en Dienstverlening is een nieuw directoraat welke in het begrotingsjaar 2025 geheel zal verder werken conform haar taakstelling aan het beleid zoals uitgezet door de regering met als referentie het Regeerakkoord 2020-2025. De organisatiestructuur van het ministerie van Openbare Werken is gewijzigd vanaf 1 juni 2021 waarbij er een nieuw directoraat aan is toegevoegd m.n. het directoraat Onderzoek en Dienstverlening. In dit kader zal getracht worden om te werken aan het verbeteren van de dienstverlening van het Ministerie. Het beter toegankelijk maken van de dienstverlening zal van eminent belang zijn voor dit nieuw directoraat.

Het beleid van dit directoraat is erop gericht om middels onderzoek de dienstverlening te ondersteunen en te verbeteren in Suriname.

Gelet op de ontwikkelingen op het gebied van de dienstverlening en wetenschappelijk onderzoek is het directoraat Onderzoek en Dienstverlening onderverdeeld in vier (4) onder directoraten, te weten:

- Onderzoek en Innovatie.
- Dienstverlening.
- Administratieve Diensten.
- Project Monitoring en Administratie, “voormalige afdeling Project Monitoring en Administratie”.

Elk onderdirectoraat heeft tot taak het coördineren van de werkzaamheden en het verschaffen van organisatorische en administratieve ondersteuning aan haar ressorterende afdelingen.

Onderzoek en Innovatie

Het onderdirectoraat Onderzoek & Innovatie is verantwoordelijk voor het plegen van onderzoeken op het gebied van waterloopkunde, meteorologie alsook zorgdragen voor een norm conforme kwaliteits- en geschiktheidskeuring van diverse grondsoorten, mengels en bouwmaterialen.

Ook het houden van toezicht bij uitvoering van werkzaamheden in samenwerking met de nutsbedrijven en het leveren van een positieve bijdrage aan het natuurlijke milieu en welzijn middels het verminderen van de negatieve effecten is een verantwoordelijkheid van dit directoraat.

De volgende beleidsafdelingen vallen onder het onderdirectoraat Onderzoek en Innovatie:

- Nutsvoorzieningenbeheer.
- Meteorologische dienst.
- Grond Mechanisch en Bouwmaterialen Beheer.
- Waterloopkundige dienst.
- Esia en QHSE (Quality, Health, Safety and Environment)
- Onderhoud en Restauratie van Staatsgebouwen in eigen beheer
- Onderhoud exploitatie van dienstvoertuigen en zwaarmaterieel
- Verbetering Dienstverlening Coördinatie Districten

Dienstverlening

De afdeling Materieel, Transport en Logistiek valt onder dit directoraat en heeft als taak het onderhouden/ repareren, verzekeren en het voorzien van brandstof aan alle dienstvoertuigen ten behoeve van diverse Ministeries.

Directoraat Bouw- en Stedebouwkundige Werken

Titel I : OPERATIONELE UITGAVEN

Bedragen x SRD 1.000

Kosten categorie	Omschrijving	Realisatie 2023	Vermoedelijk beloop 2024	Raming 2025		Raming 2026	Raming 2027	Raming 2028
		<i>Uitgaven</i>	<i>Uitgaven</i>	<i>Verplichtingen</i>	<i>Uitgaven</i>	<i>Uitgaven</i>	<i>Uitgaven</i>	<i>Uitgaven</i>
Titel I	OPERATIONELE UITGAVEN	28.431	55.414	58.146	58.146	73.598	80.958	89.054
61	Lopende Uitgaven (Operationele)	27.664	47.714	54.396	54.396	64.358	70.794	77.874
610	Lonen en salarissen	20.431	29.500	36.875	36.875	40.563	44.619	49.081
611	Sociale premies	2.021	3.200	4.938	4.938	5.432	5.975	6.573
612	Gebruik van goederen en diensten	5.209	15.000	12.333	12.333	18.088	19.897	21.887

616	Sociale Uitkeringen	3	14	250	250	275	303	333
62	Kapitaal Uitgaven (investeringen)	767	7.700	3.750	3.750	9.240	10.164	11.180
620	Inventaris	767	3.500	2.250	2.250	4.400	4.840	5.324
621	Transport middelen	0	4.200	1.500	1.500	4.840	5.324	5.856

Toelichting:

Lopende Uitgaven (Operationele)

Personeelsdata: aantal werknemers naar dienstjaar, leeftijdsklasse en ziekte verzuim.

Afdeling	Aantal		Totaal lonen	
	2025	2024	2025	2024
Departementsleiding	23	24	8.095.080	3.420.658
Begrotings- en Financiële Zaken	15	15	1.925.364	1.588.324
Personeelszaken	13	14	1.280.688	1.659.840
Documentaire Informatie Verzorging	10	10	829.872	886.420
Utiliteitsbouw	15	16	2.159.304	1.704.548
Onderhoud Staatsgebouwen	7	7	2.175.000	1.300.000
Bouw- en Woningtoezicht	44	50	8.692.016	5.331.036
Woningbouw	11	11	1.854.960	1.210.668
Sektie West	8	7	687.372	821.612
Infrastructuur en Planning	6	7	734.508	1.141.104
Verkavelings- en Saneringsplannen	19	24	1.961.232	2.467.940
Juridische Zaken	7	7	1.300.000	1.100.000
Controle Unit	7	7	1.180.720	900.000
Totaal	185	199	32.876.116	23.532.150
Totaal diverse toelagen			3.998.884	3.148.850
Totaal code 610			36.875.000	26.681.000

Aantal werknemers naar dienstjaar van het Directoraat Bouw- en Stedebouwkundige Werken; stand per 1 mei 2024.

Dienstjaar	Aantal 2025	Aantal 2024
≤ 5	53	25
6-10	42	35
11-15	38	30
16-20	15	26
21-25	15	27
26-30	4	19
31-35	5	20
36-40	13	17
Totaal Actief	185	199

Aantal werknemers naar leeftijdsklasse van het Directoraat Bouw- en Stedebouwkundige Werken; stand per 1 mei 2024

Leeftijdsklasse	Aantal 2025	Aantal 2024
≤ 25	41	15
26-30	29	39
31-35	12	35
36-40	22	29
41-45	37	31
46-50	25	15
51-55	9	11
56-60	10	24
Totaal Actief	185	199
Generaal Totaal	185	199

Ziekteverzuim t.r.v. 1 mei 2024, Directoraat Bouw- en Stedebouwkundige Werken

Verzuim redenen	2025		2024	
	Absoluut	Procentueel	Abosluut	Procentueel
Ziek zonder attest	0	0%	0	0%
Ziek met attest	800	100%	788	100%
Totaal	800	100%	788	100%

Werknemersbestand naar kader van het Directoraat Bouw- en Stedebouwkundige Werken; per 1 mei 2024

Stand per 01/05/2024			Indeling kader is o.b.v. inschaling FISO
Kader	2025	2024	
Lager	50	40	Schaal ≤ 6 (Lager)
Midden	60	71	Schaal 7-8 (Midden)
Hoger	44	68	Schaal 9-10 (Hoger)
Top	31	20	Schaal ≥ 11 (Top kader)
Totaal	185	199	

In 2025 zal het Directoraat verder het vernieuwd personeelsbeleid van het Ministerie van Openbare Werken voortzetten. Gewerkt zal worden aan een volledige formatie van het Directoraat met voornamelijk Midden en Hoger kader.

610 - Lonen en salarissen

Over het dienstjaar 2025 is ten behoeve van het personeel op de post Lonen en Salarissen een bedrag begroot van **SRD 36.875.000.-**.

610 - Lonen en salarissen

Kosten categorie	Omschrijving	Raming
61001	Ambtelijk salaris	32.876.116
61002	Vakantietoeslag	2.810.698
61003	Overwerk	352.284
61004	Bonussen en Gratificaties	11.436
61006	Vacatiegelden	61.000
61014	Persoonlijke toelagen	164.950
61016	Gezinstoelagen en Kinderbijslag	135.000
61017	Waarnemingstoelage	115.848
61021	Representatievergoeding	330.228
61023	Vervoersvergoeding	17.440
Totaal		36.875.000

611 - Sociale premies

Aan Sociale Premies is geraamd een bedrag **SRD 4.938.000,-** bestemd voor Pensioenfonds en Staatsziekenfonds.

611 - Sociale premies

Kosten categorie	Omschrijving	Raming
61101	Werkgeverslasten pensioenfonds	2.372.759
61102	Werkgeverslasten Staatsziekenfonds	2.565.241
Totaal		4.938.000

612 - Gebruik van goederen en diensten

Voor besteding in 2025 ten laste van Gebruik van goederen en diensten is een bedrag van **SRD 12.333.000,-** geraamd. **SRD 3.704.860,-** is bestemd voor contractanten en tijdelijk personeel en **SRD 8.628.140,-** voor diverse uitgaven van kostensoorten ressorterende onder code 612.

612 - Gebruik van goederen en diensten

Kosten categorie	Omschrijving	Raming
61201	Kosten opleiding Binnenland, excl. Reis & Verblijf	276.000
61203	Contractanten	2.749.526
61204	Tijdelijk personeel	955.334
61205	Deskundigen Binnenland	230.000
61208	Binnenlandse reiskosten	278.000
61209	Binnenlandse verblijfskosten	252.500
61210	Buitenlandse reiskosten	10.000
61211	Buitenlandse verblijfskosten	100.000
61215	Kantoormiddelen (papier, pennen etc.)	489.885
61216	Kopieer	391.180
61217	Drukwerk & grafisch materiaal	45.500
61219	Onderhoud meubilair en Inventaris	50.000
61220	Onderhoud Kantoormiddelen	27.000
61221	Vergaderkosten	15.000
61222	Verbruiksgoederen (cartridge en diskettes)	405.243
61223	Onderhoudskosten automatisering	275.100
61224	Licenties en programmakosten	1.800
61226	Advertenties en Bekendmakingen	2.000
61227	Radio en Tv programma's	2.000
61232	Overige kosten voorlichting	3.000
61234	Onderhoud van gebouwen en terreinen	13.129
61235	Verbouwingen	315.345
61237	Onderhoud van openbare terreinen	130.000
61238	Telefoon uitgaven	745.348
61245	Abonnementen en Vakliteratuur	28.500
61246	Verzekering	59.250
61247	Schoonmaak	201.790
61248	Gereedschappen en Apparatuur	138.950
61249	Werkkleding incl. schoeisel e.a.	565.500
61251	Voeding	253.380
61253	Vrachtkosten en Porti	2.000
61254	Onderzoekskosten	120.000
61259	Nationale en Internationale manifestaties w.o. cultuur en sport	2.500
61260	Onderscheidingen	800.000
61261	Inhuur externe Juridische bijstand	905.000

61279	Medicijnen	8.000
61283	Huur van voertuigen	225.000
61284	Onderhoud en exploitatie dienstvoertuigen	1.260.240
Totaal		12.333.000

616 - Sociale Uitkeringen

SRD 250.000,- is geraamd onder “Sociale Uitkeringen” voor poliklinische-, lig- en verpleegkosten van directieleden en of gewezen ministers.

616 - Sociale Uitkeringen

Kosten categorie	Omschrijving	Raming
61611	Lig- en Verpleegkosten	150.000
61612	Poliklinische Kosten	100.000
Totaal		250.000

Kapitaal Uitgaven (investerings)**620 - Inventaris**

Voor aanschaf van inventaris is een bedrag van **SRD 2.250.000,-** begroot.

620 - Inventaris

Kosten categorie	Omschrijving	Raming
62001	Kantoorinrichting	769.884
62003	Communicatie	38.000
62004	Computers	640.000
62005	Printers	528.000
62010	Overige inventaris	274.116
Totaal		2.250.000

621 - Transport middelen

De raming voor aanschaf van transportmiddelen in deze specifiek de aankoop van auto's en pick-ups is begroot op **SRD 1.500.000,-**. De voertuigen zullen ingezet worden voor diverse afdelingen.

621 - Transport middelen

Kosten categorie	Omschrijving	Raming
62102	Auto's	540.000
62104	Pickup's	960.000
Totaal		1.500.000

TITEL II : PROGRAMMA'S

Bedragen SRD 1.000

Kosten Categorie	Programma's	Realisatie 2023	Vermoedelijk beloop 2024	Raming 2025		Raming 2026	Raming 2027	Raming 2028
		<i>Uitgaven</i>	<i>Uitgaven</i>	<i>Verplichtingen</i>	<i>Uitgaven</i>	<i>Uitgaven</i>	<i>Uitgaven</i>	<i>Uitgaven</i>
TITEL II	PROGRAMMA'S	65.492	113.318	71.004	71.004	109.272	120.199	132.219
01	Infrastructurele Werken	65.207	108.818	68.004	68.004	104.872	115.359	126.895
0131	Onderhoud en verbetering van staatsgebouwen en ambtswoningen met hun toebehoren	2.810	17.500	8.250	8.250	12.100	13.310	14.641
0132	Bouw en uitbreiding van Staatsgebouwen en Ambtswoningen	12.613	36.018	44.504	44.504	65.272	71.799	78.979
0133	Onderhoud en verbetering van staatsgebouwen en ambtswoningen in districten	0	50.500	4.000	4.000	11.000	12.100	13.310
0134	Woningbouw	49.784	4.800	11.250	11.250	16.500	18.150	19.965
07	Onderzoek en Ontwikkeling	285	3.000	1.500	1.500	2.200	2.420	2.662
0773	Ruimtelijke planning en inrichting woongebieden	285	3.000	1.500	1.500	2.200	2.420	2.662
13	Wetgeving en Standaarden	0	1.500	1.500	1.500	2.200	2.420	2.662
1314	Standaardisering Verkavelings- en Saneringsbeleid	0	1.500	1.500	1.500	2.200	2.420	2.662

Programma's met vermelding van de financieringsmodaliteit:

Code	Programma's	Begroting (in SRD)	Overheidsbijdrage (in SRD)	Lening (in SRD)		Schenking
				Lopende lening	Nog te sluiten lening	
0131	Onderhoud en verbetering van staatsgebouwen en ambtswoningen met hun toebehoren	8.250.000	8.250.000			
0132	Bouw en uitbreiding van staatsgebouwen en ambtswoningen	44.504.000	44.504.000			
0133	Onderhoud en verbetering van staatsgebouwen en ambtswoningen	4.000.000	4.000.000			
0134	Woningbouw	11.250.000	11.250.000			
0773	Ruimtelijke planning en inrichting woongebieden	1.500.000	1.500.000			
1314	Standardisering verkavelings en saneringsbeleid	1.500.000	1.500.000			
	Totaal	71.004.000	71.004.000			

Toelichting : Programma's

De Programma's welke onder het Directoraat Bouw- en Stedebouwkundige Werken zijn geraamd zijn tegen de achtergrond van haar taakstelling. Hierbij zullen lopende project worden uitgevoerd alsook nieuwe projecten worden voorbereid en aanbesteed. Bij de uitvoering van deze activiteiten zijn de prioriteiten voor gedefinieerd en aan de hand van de beschikbare middelen vastgesteld.

De dienst Onderhoud en Staatsgebouwen heeft de verantwoordelijkheid voor het voorbereiden en uitvoeren van projecten in het kader van groot onderhoud en renovatie van staatsgebouwen en ambtswoningen. Onderhoud van staatsgebouwen is van groot belang, omdat het bijdraagt tot een beter en gezond werkklimaat voor functionarissen, betere dienstverlening en reductie van verval van staatseigendommen. In 2025 blijft de uitdaging het opgetreden achterstallig onderhoud wegens beperkte middelen en onvoldoende aandacht enigszins in te halen.

0131 - Onderhoud en verbetering van staatsgebouwen en ambtswoningen met hun toebehoren

Voor het programma Onderhoud en verbetering van staatsgebouwen en ambtswoningen met hun toebehoren is voor de uitvoering van projecten een bedrag van **SRD. 8.250.000,-** begroot. De projecten die onder meer uitgevoerd zullen worden zijn opgenomen in onderstaande lijst.

No	Omschrijving	Locatie	Werken t.b.v.	Raming
1	Het renoveren van diverse projecten	Diverse	Min. O.W.	8.250.000
	Totaal			8.250.000

0132 - Bouw en uitbreiding van Staatsgebouwen en Ambtswoningen

Onder dit programma is een project opgenomen welk bestemd is voor de aangewezen ministers in het kader van ambtelijke voorzieningen. De raming voor de uitvoering van dit programma is **SRD 44.504.000,-**.

No	Omschrijving	Locatie	Werken t.b.v.	Raming
1	Bouwen en uitbreiding van diverse projecten	Diverse	Diverse Ministeries	44.504.000
	Totaal			44.504.000

0133 - Onderhoud en verbetering van staatsgebouwen en ambtswoningen in districten

Programma “Onderhoud en verbetering van staatsgebouwen en ambtswoningen in districten” betreft projecten in diverse districten. De projecten betreffende de voorziening in accommodatie van functionarissen van de Ministeries Openbare Werken, Justitie en Politie, Regionale Ontwikkeling en Sport. De raming voor dit programma is **SRD 4.000.000,-**.

Nr.	Omschrijving	Locatie	Werken t.b.v.	Raming
1	Het afbouwen en uitbreiden van diverse projecten	Diverse	Diverse Ministeries	4.000.000
	Totaal			4.000.000

0134 - Woningbouw

De afdeling Woningbouw, is belast met de uitvoering van woningbouwprojecten, waarbij de aanleg van de vereiste infrastructuur is inbegrepen. In 2025 is de focus op het “China Aid Low Cost Housing Project (350 woningen)” en zal hiernaast ook technische assistentie verleend worden aan o.a. het Ministerie van Sociale Zaken en Volkshuisvesting in het kader van de woningbouwprojecten die onder dit ministerie ressorteren. Verder zal er ook worden gezorgd voor de aanleg van openbare- en recreatie voorzieningen op de diverse woningbouwprojecten.

The China Aid Low Cost Housing Project (350 woningen)

Dit project is een schenking van de Volksrepubliek van China. De overeenkomst is getekend in mei 2017 en zal middels het “design and build” model worden uitgevoerd. In 2022 is er om rede van grondissues geen fysieke aanvang gemaakt met het project en deze kwestie is uiteindelijk in 2023 afgewikkeld. Deze afwikkeling heeft ertoe geleid dat in 2024 daadwerkelijk een aanvang gemaakt kon worden met de werkzaamheden en deze worden voortgezet in 2025.

Conform de Implementation Agreement dient de Surinaamse Overheid zorg te dragen voor de permanente electra en water aansluiting, hetgeen belangrijk is om het project in zijn geheel te kunnen afronden. In totaal zullen min of meer 350 woningen inclusief alle basis installaties sleutel klaar worden opgeleverd.

Het totaalbedrag opgenomen onder dit programma is **SRD 11.250.000,-**. Het begroot bedrag wordt gerekend tot de bijdrage van Surinaamse Overheid in dit project. De bouw van de woningen op zich betreft een investering (schenking) van ruim RMB 176 miljoen (Circa US\$ 26.26 miljoen).

No	Omschrijving	Locatie	Werken t.b.v.	Raming
1	The China Aide Low cost Housing project (350 houses)-verantwoordelijkheden Su Zijde	Wanica	Min. v. Sozavo	11.250.000
	Totaal			11.250.000

0773 - Ruimtelijke planning en inrichting woongebieden

Onder dit programma zal gewerkt worden aan “Land use development planning en Critical Infrastructure”. Voor dit traject is een bedrag begroot van **SRD 1.500.000,-**.

No	Omschrijving	Locatie	Werken t.b.v.	Raming
1	Ruimtelijke herinrichting en mobiliteitsvisie (2050) van Paramaribo en omliggende districten	Paramaribo	Min. OW	750.000
2	Plannen van benodigde infrastructuur t.b.v. de ontsluiting van gebieden die aan het verstedelijken zijn, e.e.a. vervolgstudie na evaluatie van het landgebruik in de woongebieden en de verstedelijking	Diverse	Diverse	750.000
	Totaal			1.500.000

1314 - Standaardisering Verkavelings- en Saneringsbeleid

Binnen dit programma zal gewerkt worden aan het herzien van de bestaande voorschriften en opstellen van nieuw gedefinieerde voorschriften verkavelingen en saneringsplannen, waarvoor een bedrag **SRD 1.500.000,-** is begroot.

No	Omschrijving	Locatie	Werken t.b.v.	Raming
1	Overname van infrastructuur door de Staat in verkavelingsprojecten behorende tot de woongebieden	Paramaribo	Min. v. O.W.	1.500.000
	Totaal			1.500.000

Omschrijving/Toelichting te verwachte resultaten per programma			
Programma	Doel programma	Verwachte Beleidsresultaten per eind 2024	Verwachte Beleidsresultaten per eind 2025
0131 Onderhoud en verbetering van staatsgebouwen en ambtswoningen met hun toebehoren	Onderhoud en verbetering van staatsgebouwen en ambtswoningen met hun toebehoren	Aan diverse overheidsgebouwen van voornamelijk het Ministerie van Openbare Werken in Paramaribo zijn grote onderhouds- en renovatiewerkzaamheden verricht.	Aan diverse overheidsgebouwen van voornamelijk het Ministerie van Openbare Werken in Paramaribo zijn grote onderhouds- en renovatiewerkzaamheden verricht.
0132 Bouwen uitbreiding van staatsgebouwen en ambtswoningen	Bouw en uitbreiding van staats en ambtswoningen	Een aantal overheidsgebouwen van voornamelijk het Ministerie van Openbare Werken zijn afgebouwd en of gerenoveerd. Evenzo zijn voorbereidingen en werkzaamheden voor renovatie of afbouw voor nieuwe projecten gestart.	Een aantal overheidsgebouwen van diverse Ministeries van Openbare Werken zijn afgebouwd en of gerenoveerd. Evenzo zijn voorbereidingen en werkzaamheden voor renovatie of afbouw voor nieuwe projecten gestart.
0133 Onderhoud en verbetering van staatsgebouwen en ambtswoningen in districten	Onderhoud en verbetering van staatsgebouwen en ambtswoningen in districten	Aan diverse overheidsgebouwen in Marowijne en Brokopondo zijn onderhouds- en of kleine renovatiewerkzaamheden verricht.	Aan diverse overheidsgebouwen in Para, Commewijne en Nickerie zijn onderhouds- en of kleine renovatiewerkzaamheden verricht, alsook nieuwe gebouwen opgezet.
0134 Woningbouw	Voorzien in woningbouw en of de aanleg van infrastructuur ten behoeve van woningbouw	Een nieuw woningbouw project is opgestart en is in uitvoering en of meerdere projecten zijn in voorbereiding of uitvoering voor de woningbouw.	Een nieuw woningbouw project is opgestart en is in uitvoering en de diverse woningbouw projecten worden voorzien van recreatie en openbare voorzieningen.
0773 Ruimtelijke planning en inrichting woongebieden	Ruimtelijke planning en inrichting woongebieden	Diverse studies waaronder het "land use development planning and critical infrastructure" betreffende ruimtelijke planning en inrichting van diverse woongebieden zijn aangevangen en of afgerond.	Diverse studies waaronder infrastructuurplanning in de woongebieden, betreffende ruimtelijke inrichting, worden aangevangen en of afgerond.
1314 Standardisering verkavelings- en saneringsbeleid	Standardisering verkavelings- en saneringsbeleid	Projecten in het kader van standarisering van het verkavelings- en saneringsbeleid zijn voorbereid en in uitvoering.	Diverse projecten in het kader van verkavelings- en saneringsbeleid zijn voorbereid en in uitvoering

Titel III : Middelenbegroting

Bedragen x SRD 1.000

Kosten categorie	Omschrijving	Realisatie 2023	Vermoedelijk beloop 2024	Raming 2025	Raming 2026	Raming 2027	Raming 2028
Titel III	Ontvangsten	2.147	10.641	12.535	15.131	16.644	18.309
53	Niet Belasting Middelen	2.147	10.641	12.535	15.131	16.644	18.309
53115	Bouwvergunningsrecht	1.301	10.000	11.155	13.481	14.829	16.312
53415	Bestekken	90	0	0	0	0	0
53423	Diverse niet belasting ontvangsten/vergoedingen	756	641	1.380	1.650	1.815	1.997

Toelichting:

Niet Belasting Middelen

53115 - Bouwvergunningsrecht

Voor leges en bouwheffingen is aan ontvangsten een bedrag geraamd voor **SRD 11.155.000,-**. Deze gelden worden ontvangen bij het aanvragen van bouwvergunningen door derden.

Op basis van aangepaste tarieven voor leges en zegelkosten van SRD 2,- naar SRD 50,- is de verwachting om hiervoor een bedrag van SRD 115.000,- te ontvangen. Naast deze ontvangsten wordt per aanvraag ook heffing geheven welke berekend wordt naar verhouding van de geraamde bouwkosten per m² bebouwd vloeroppervlak. Conform de geactualiseerde tarieven wordt de raming voor bouwheffing gesteld op SRD 11.040.000,-.

53423 - Diverse niet belasting ontvangsten/vergoedingen

Aan diverse Niet Belastingontvangsten wordt een bedrag van **SRD 1.380.000,-** verwacht.

Opbrengst AWS 1996 en UWS 1996 exemplaren:

Het Aanbestedingsreglement voor Werken in Suriname 1996 (AWS 1996) en de Uitvoeringsvoorwaarden voor Werken in Suriname 1996 (UWS 1996) worden ten verkoop aangeboden. De prijs per reglement bedraagt respectievelijk SRD 96,- om SRD 175,-.

Opbrengst Huur restaurant faciliteiten en overige objecten:

Door het verhuren van kantine faciliteiten aan derden worden er middelen ontvangen. De verwachte inkomsten bedragen SRD 59.400,-.

Opbrengst Verkavelingsvergunningen:

Deze opbrengsten betreffen leges en zegelkosten voor aanvragen van verkavelingsvergunningen.

Ingevolge de aangepaste tarieven van de kosten worden a.d.h.v. categorieën een bedrag ontvangen.

Categorie 1: verkaveling tot 10 ha.; SRD 500,- per kavel.

Categorie 2: verkaveling van 10 ha tot 20 ha.; SRD 750,- per kavel.

Categorie 3: verkaveling 20 ha en groter/ SRD 1.000,- per kavel.

Directoraat Civieltechnische Werken**Titel I : OPERATIONELE UITGAVEN**

Bedragen x SRD 1.000

Kosten categorie	Omschrijving	Realisatie 2023	Vermoedelijk beloop 2024	Raming 2025		Raming 2026	Raming 2027	Raming 2028
		<i>Uitgaven</i>	<i>Uitgaven</i>	<i>Verplichtingen</i>	<i>Uitgaven</i>	<i>Uitgaven</i>	<i>Uitgaven</i>	<i>Uitgaven</i>
Titel I	OPERATIONELE UITGAVEN	120.139	162.269	188.413	188.413	202.744	223.020	245.320
61	<i>Lopende Uitgaven (Operationele)</i>	119.403	156.269	183.663	183.663	197.519	217.272	238.998
610	Lonen en salarissen	89.718	105.124	139.884	139.884	149.362	164.299	180.729
611	Sociale premies	8.484	12.800	15.000	15.000	16.500	18.150	19.965
612	Gebruik van goederen en diensten	21.190	38.265	28.699	28.699	31.569	34.726	38.198
616	Sociale Uitkeringen	11	80	80	80	88	97	106
62	<i>Kapitaal Uitgaven (investerings)</i>	736	6.000	4.750	4.750	5.225	5.748	6.322
620	Inventaris	736	1.000	1.000	1.000	1.100	1.210	1.331
621	Transport middelen	0	5.000	3.750	3.750	4.125	4.538	4.991

Toelichting:**Lopende Uitgaven (Operationele)**

In onderstaande tabellen wordt de personeelsdata met betrekking tot aantal werknemers, het dienstjaar en de verdeling weergegeven.

Aantal werknemers naar dienstjaar van het Directoraat Civieltechnische Werken. Stand per 10 juni 2024.

Aantal werknemers naar leeftijdsklasse van het Directoraat Civieltechnische Werken. Stand per 10 juni 2024.

Dienstjaar	Aantal 2024	Aantal 2025
<=5	133	183
6-10	188	210
11-15	120	110
16-20	125	130
21-25	64	70
26-30	78	72
31-35	87	80
36-40	9	15
Totaal Actief	804	870
Totaal Inactief	0	0
Generaal Totaal	804	870

Leeftijdsklasse	Aantal 2024	Aantal 2025
<=25	140	175
26-30	65	85
31-35	120	128
36-40	145	158
41-45	120	135
46-50	97	89
51-55	71	65
56-60	46	35
Totaal Actief	804	870
Totaal Inactief	0	0
Generaal Totaal	804	870

Werknemers naar kader van het Directoraat Civieltechnische Werken. stand per 10 juni 2024.

Kader	Aantal 2024	Aantal 2025
Lager	520	560
Midden	174	185
Hoger	80	90
Top	30	35
Overige	0	0
Inactief	0	0
Totaal	804	870

Indeling op basis inschaling ABB Schaal <=8 (Lager) Schaal 9-14 (Midden) Schaal 15-20 (Hoger) Schaal >=21 (Topkader)	Indeling op basis inschaling FISO Schaal <=6 (Lager) Schaal 7-8 (Midden) Schaal 9-10 (Hoger) Schaal >=11 (Topkader) Overige nog niet ingepast in FISO

610 - Lonen en salarissen

Per 10 juni 2024 telt het Directoraat Civieltechnische Werken 804 ambtenaren.

Met de beschikbare middelen zal het personeel van verschillende afdelingen opgeleid worden in diverse cursussen, waardoor de kwaliteit van de dienstverlening en de kennis op het ministerie verruimd zullen worden. Opleidingen en trainingen zijn noodzakelijk om zowel invulling te kunnen geven aan de toebedeelde taken als het opvoeren van de dienstverlening. De Lonen en Salarissen voor het dienstjaar 2025 zijn voor **SRD 139.884.000,-** geraamd.

610 - Lonen en salarissen

Kosten categorie	Omschrijving	Raming
61001	Ambtelijk salaris	114.632.000
61002	Vakantietoeslag	17.500.000
61003	Overwerk	3.700.000
61004	Bonussen en Gratificaties	750.000
61006	Vacatiegelden	200.000
61013	Functionele toelagen	200.000
61014	Persoonlijke toelagen	1.200.000
61016	Gezinstoelagen en Kinderbijslag	995.000
61017	Waarnemingstoelage	200.000
61020	Telefoonvergoeding	7.000
61021	Representatievergoeding	300.000
61023	Vervoersvergoeding	200.000
Totaal		139.884.000

611 - Sociale premies

Het begroot bedrag voor Werkgeverslasten Pensioenfonds en Werkgeverslasten Staatsziekenfonds bedraagt **SRD 15.000.000,-**.

611 - Sociale premies

Kosten categorie	Omschrijving	Raming
61101	Werkgeverslasten pensioenfonds	7.400.000
61102	Werkgeverslasten Staatsziekenfonds	7.600.000
Totaal		15.000.000

612 - Gebruik van goederen en diensten

Voor Gebruik van Goederen en Diensten is een bedrag van **SRD 28.699.000,-** begroot voor o.a.:

- De uitbetaling van salarissen aan tijdelijk personeel en contractanten,
- Buitenlandse reiskosten (kosten welke gemaakt zullen worden voor eventuele dienstreizen),
- Kleding en bewassing (aanschaffen van veiligheidsattributen voor de afdelingen),
- Mogelijke rechterlijke vonnissen (uitgaven die gepleegd moeten worden o.b.v. rechterlijke vonnissen),
- Onderscheidingen e.a. feestelijke bijeenkomsten (kosten welke gemaakt zullen worden voor huldiging van jubilarissen en gepensioneerden van het dienstjaar 2024),
- De maandelijks aanvullende Krediet Opening (overige algemene kosten),
- Het betalen van SOR-verzekeringen t.b.v. veldmedewerkers van de technische afdelingen,
- Aanschaf van diverse kantoorbenodigdheden,
- Trainingen en cursussen voor de medewerkers van O.W.

612 - Gebruik van goederen en diensten

Kosten categorie	Omschrijving	Raming
61201	Kosten opleiding Binnenland, excl. Reis & Verblijf	225.000
61203	Contractanten	1.875.000
61204	Tijdelijk personeel	15.750.000
61210	Buitenlandse reiskosten	300.000
61213	Overige Externen	8.000
61215	Kantoormiddelen (papier, pennen etc.)	75.000
61219	Onderhoud meubilair en Inventaris	30.000
61222	Verbruiksgoederen (cartridge en diskettes)	161.000
61249	Werkkleding incl. schoeisel e.a.	375.000
61255	Rechterlijke Vonnissen	6.900.000
61260	Onderscheidingen	225.000
61263	Overige Algemene Kosten	2.400.000
61278	Verzekeringen	300.000
61284	Onderhoud en exploitatie dienstvoertuigen	75.000
Totaal		28.699.000

616 - Sociale Uitkeringen

Voor de Sociale Uitkeringen is een bedrag van **SRD 80.000,-** uitgetrokken. Hieronder vallen onder andere poliklinische behandelingen en medische voorzieningen t.b.v. personeel.

616 - Sociale Uitkeringen

Kosten categorie	Omschrijving	Raming
61611	Lig- en Verpleegkosten	30.000
61612	Poliklinische Kosten	50.000
Totaal		80.000

Kapitaal Uitgaven (investerings)

620 - Inventaris

Voor de vervanging en uitbreiding van de bestaande inventaris is er een bedrag van ongeveer **SRD 1.000.000,-** begroot. De bestaande inventaris van diverse afdelingen op het hoofdkantoor en depandances zijn verouderd en zullen aan de hand van de beschikbare financiële middelen worden vervangen.

620 - Inventaris

Kosten categorie	Omschrijving	Raming
62001	Kantoorinrichting	500.000
62004	Computers	200.000
62005	Printers	100.000
62009	Technisch gereedschap	200.000
Totaal		1.000.000

621 - Transport middelen

Voor investeringen in transportmiddelen en zwaarmaterieel is een bedrag van circa **SRD 3.750.000,-** begroot. Dit bedrag zal aan de hand van de beschikbare financiële middelen aangewend worden voor het aanschaffen van zwaarmaterieel en dienstvoertuigen.

621 - Transport middelen

Kosten categorie	Omschrijving	Raming
62101	Zwaar materieel en zware werktuigen	3.000.000
62102	Auto's	750.000
Totaal		3.750.000

TITEL II : PROGRAMMA'S

Bedragen SRD 1.000

Kosten Categorie	Programma's	Realisatie 2023	Vermoedelijk beloop 2024	Raming 2025		Raming 2026	Raming 2027	Raming 2028
		<i>Uitgaven</i>	<i>Uitgaven</i>	<i>Verplichtingen</i>	<i>Uitgaven</i>	<i>Uitgaven</i>	<i>Uitgaven</i>	<i>Uitgaven</i>
TITEL II	PROGRAMMA'S	488.552	2.455.942	1.640.162	1.640.162	1.744.778	1.919.259	2.111.181
01	Infrastructurele Werken	486.430	1.911.726	1.188.899	1.188.899	1.248.389	1.373.230	1.510.550
0139	Werken en diensten t.b.v. sluizen, gemalen en kanalen	9.010	174.300	162.750	162.750	179.025	196.928	216.620
0140	Werken en diensten t.b.v. open en gesloten riolering	30.988	122.200	108.750	108.750	119.625	131.588	144.746
0143	Beheer en Onderhoud Verkeerstechnische Voorzieningen	7.208	34.784	22.750	22.750	30.525	33.578	36.935
0160	Dalian 5 project	159.498	608.050	81.500	81.500	0	0	0
0165	Het rehabiliteren van de Saramacca Kanaal	0	250.000	304.272	304.272	334.699	368.169	404.986
0176	Werken diensten tbv wegen	226.942	520.715	337.138	337.138	381.852	420.037	462.041
0177	Werken en diensten t.b.v. bruggen en steigers	49.481	51.677	39.827	39.827	49.860	54.846	60.330
0178	Werken en diensten t.b.v kust, rivier en natuurbeheer	3.303	150.000	131.912	131.912	152.803	168.084	184.892

04	Interne en externe veiligheid	2.122	15.216	14.250	14.250	15.675	17.243	18.967
0405	Verkeersmonitoring en digitale techniek	1.316	9.000	9.000	9.000	9.900	10.890	11.979
0411	Mobiliteit en Veiligheid	806	6.216	5.250	5.250	5.775	6.353	6.988
34	Transport	0	529.000	437.013	437.013	480.714	528.786	581.664
3404	Improving transport logistics and competitiveness in Suriname	0	529.000	437.013	437.013	480.714	528.786	581.664

In onderstaand overzicht is de financieringsmodaliteit van de programma's opgenomen:

Code	Programma's	Begroting (in SRD)	Overheidsbijdrage (in SRD)	Lening (in SRD)		Schenking
				Lopende lening	Nog te sluiten lening	
0139	Werken en diensten t.b.v. sluizen, gemalen en kanalen	162.750.000	81.750.000	0	0	81.000.000
0140	Werken en diensten t.b.v. open en gesloten rioleringen	108.750.000	108.750.000	0	0	0
0143	Beheer en Onderhoud verkeerstechnische voorzieningen	22.750.000	22.750.000	0	0	0
0160	Suriname Nationaal Infrastructuur Projecten-fase II (NIP)	81.500.000	35.500.000	46.500.000	0	0
0165	Het rehabiliteren van de Saramacca Kanaal	304.272.000	0	304.272.000	0	0
0176	Werken en diensten t.b.v. Wegen	337.138.000	172.765.000	164.373.000	0	0
0177	Werken en diensten t.b.v. bruggen en steigers	39.827.000	39.827.000	0	0	0
0178	Werken en diensten t.b.v. kust, rivier en natuurbeheer	131.912.000	50.912.000	81.000.000	0	0
0405	Verkeersmonitoring en digitale techniek	9.000.000	9.000.000	0	0	0
0411	Mobiliteit en Veiligheid	5.250.000	5.250.000	0	0	0
3404	Improving Transport Logistics and Competitiveness in Suriname	437.013.000	92.866.000	344.147.000	0	0
	Totaal	1.640.162.000	618.870.000	940.292.000	0	81.000.000

In onderstaande tabellen wordt beschreven wat het Ministerie van Openbare Werken, Directoraat Civieltechnische Werken, binnen de programma's concreet van plan is te doen om de gestelde doelen te realiseren.

Toelichting : Programma's**0139 - Werken en diensten t.b.v. sluizen, gemalen en kanalen**

De middelen opgenomen voor dit programma zullen aangewend worden voor onderhoud van sluizen en gemalen, het project m.b.t. de Japan Grant Aid (Gemaal van Sommelsdijkse kreek) en rehabilitatie van diverse gemalen. Hiervoor is het bedrag van **SRD 162.750.000,-** begroot in het dienstjaar 2025.

Nr.	Omschrijving	District	Raming
	Afdeling Sluizen, gemalen en kanalen		
1	Project: Pompgemalen Japan Grant Aid (Gemaal Sommelsdijksekreek)	Diverse districten	81.000.000
2	Het verrichten van diverse rehabilitatie werkzaamheden t.b.v. het pompgemaal Sommelsdijksekreek gelegen in het district Paramaribo	Paramaribo	22.500.000
3	Het verrichten van diverse rehabilitatie werkzaamheden t.b.v. het pompgemaal Santopolder gelegen in het district Wanica	Wanica	10.500.000
4	Onderhoud en beheer sluizen & gemalen in overige districten	Diverse districten	22.500.000
5	Het bouwen van een pompgemaal te citrusplantage gelegen in het district Paramaribo-Noord	Paramaribo	26.250.000
	Totaal		162.750.000

0140 - Werken en diensten t.b.v. open en gesloten riolering

Voor het dienstjaar 2025 is een bedrag van **SRD 108.750.000,-** t.b.v. werken en diensten voor open en gesloten rioleringen benodigd.

Nr.	Omschrijving	District	Raming
	Afdeling Open en gesloten rioleringen		
1	Onderhoud primaire lozingen in de districten Paramaribo en Wanica	Paramaribo/ Wanica	63.750.000
2	Verhelpen van verzakkingen gesloten rioolstelsel in Paramaribo en Wanica en overige districten	Diverse districten	22.500.000
3	Het bouwen van putten aan de Jodenbreestraat hoek Domineestraat	Paramaribo	7.500.000
4	Aanhuur, onderhoud en beheer van zwaar materieel	Diverse districten	3.750.000
5	Leggen van rioleringen in Paramaribo en districten (zusterproject, maretraite project, Rosalinastraat)	Diverse districten	7.500.000
6	Verbeteringswerken van kanalen in diverse districten	Diverse districten	3.750.000
	Totaal		108.750.000

0143 - Beheer en Onderhoud Verkeerstechnische Voorzieningen

Ter verbetering van de verkeersveiligheid en efficiëntie door de juiste plaatsing van verkeersmeubilair en het aanbrengen van duidelijke wegmarkeringen om een betere verkeersdoorstroming en veiligheid te bevorderen in diverse districten is een bedrag groot **SRD 22.750.000** begroot.

0160 – Suriname Nationaal Infrastructuur Projecten- FaseII (NIP)

Voor het dienstjaar 2025 is voor dit project een bedrag van **SRD 81.500.000,-** begroot.

Nr.	Omschrijving	District	Raming
1	National Infrastructure Project Phase II (NIP -Tjongalanga)	Diverse districten	1.500.000
2	National Infrastructure Project Phase II (NIP -AMB)	Diverse districten	50.000.000
3	National Infrastructure Project Phase II (NIP -KI)	Diverse districten	30.000.000
	Totaal		81.500.000

0165 - Het rehabiliteren van de Saramacca Kanaal

Voor het dienstjaar 2025 is voor het Rehabiliteren van Saramacca Kanaal een bedrag van **SRD 304.272.000,-** begroot. Het project zal verder gecontinueerd worden.

Nr.	Omschrijving	District	Raming
1	Rehabiliteren van de Saramacca Kanaal	Paramaribo	304.272.000
	Totaal		304.272.000

0176 - Werken diensten tbv wegen

Voor het dienstjaar 2025 is een bedrag van **SRD 337.138.000,-** begroot. Voorts zullen de in onderstaand tabel aangegeven projecten worden gecontinueerd. Het streven is om per district materieel en materialen stand-by te hebben voor spoed verbeteringen of op afroep basis van het volk.

Nr.	Omschrijving	District	Raming
	Afdeling wegen		
1	Landelijke Bestratingsprogramma I (LB-I) : percelen 1, 2 en 3	Diverse districten	468.000
2	Rehabilitatie van de Oost West verbinding (Perceel 1 : Henry Fernandesweg-Upkar / Perceel 2: Upkar-Vijfde Rijweg/ Perceel 3: Vijfde Rijweg-Zesde Rijweg)	Diverse districten	76.725.000
3	De rehabilitatie van de wegstrekking Jenny- Henar	Diverse districten	148.500.000
4	Het rehabiliteren en bestraten van de Pt. Tilakdhariweg	Commewijne	16.206.000
5	Asfaltreparatiewerkzaamheden aan verharde wegen en leveren en verwerken van wegenbouwmaterialen t.b.v. onderhoudswerkzaamheden aan onverharde wegen.	Diverse districten	60.239.000
6	Het aanhuren van zwaar materieel (grader, tractor, hydraulische graafmachine, dumppickup en trilplaat) t.b.v. onderhoud wegen in diverse districten	Diverse districten	33.750.000
7	Vorbereidings- en directievoeringskosten t.b.v. onderhoudswerken aan wegen in diverse districten	Diverse districten	1.250.000
	Totaal		337.138.000

0177 - Werken en diensten t.b.v. bruggen en steigers

Het gaat hier o.a. om regulier onderhoud van de bruggen en steigers in de diverse districten, bouw en renovatie van bruggen. Hiervoor is een bedrag van **SRD 39.827.000,-** begroot en zal volgens onderstaande specificatie worden besteed.

Nr.	Omschrijving	District	Raming
	Afdeling Bruggen en steigers		
1	Onderhoud van bruggen en steigers in diverse districten	Diverse districten	15.000.000
2	Het bouwen van betonnen bruggen Libanonweg en Siriusstraat	Wanica/ Paramaribo	18.750.000
3	Het renoveren van de steigers Bakasroisi en Landingsstraat	Commewijne	326.000
4	Loopbrug La Vigilantia	Para	4.251.000
5	Aanschaf van diverse materialen en reparatie van bruggen, leuning en steigers inclusief bevestigings- en conserveringsmiddelen in diverse districten	Diverse districten	1.500.000
	Totaal		39.827.000

0178 - Werken en diensten t.b.v kust, rivier en natuurbeheer

Voor diverse werken t.b.v. Kust-, rivier- en natuurbeheer is een bedrag ad. **SRD 131.912.000,-** benodigd. Dit bedrag zal worden besteed voor o.a. de onderstaande projecten.

Nr.	Omschrijving	District	Raming
	Afdeling Kust, rivier en natuurbeheer		
1	Talud bekleding Guaranistraat	Paramaribo	81.000.000
2	Het maken van kwelders langs en op de kust te Weg naar Zee	Paramaribo/ Wanica	6.300.000
3	De regularisatie van de waterhuishouding in het Damboentong gebied in het district Saramacca	Saramacca	3.612.000
4	Het onderhouden van verschillende rivierkerende dammen, dijken en beschoeiingen in diverse districten	Diverse districten	19.000.000
5	Aanhuur van zwaarmaterieel	Diverse districten	22.000.000
	Totaal		131.912.000

0405 - Verkeersmonitoring en digitale techniek

Ter optimalisering van verkeersstromen om efficiënte verkeersomgeving te creëren, door het verminderen van verkeerscongestie, het verbeteren van doorstroming en het bevorderen van verkeersveiligheid is een bedrag van **SRD 9.000.000,-** begroot.

Nr.	Omschrijving	District	Raming
1	Onderhoud en beheer Verkeersregelingsinstallaties	Diverse districten	1.000.000
2	Omgevingsproject voor Veilig Verkeer optimaliseren verkeersstromen (o.a. installeren nieuwe verkeersregelsinstallaties)	Diverse districten	8.000.000
	Totaal		9.000.000

0411 - Mobiliteit en Veiligheid

Het realiseren van veiliger verkeer door middel van duurzame mobiliteitsoplossingen, door het analyseren van mobiliteitspatronen en -behoeften, met een specifieke focus op duurzaamheid is een bedrag groot **SRD 5.250.000,-** begroot. Dit zal aangewend worden voor o.a.:

Nr.	Omschrijving	District	Raming
	Afdeling Mobiliteit en Veiligheid		
1	Duurzaam Mobiliteitsproject voor Veilig Verkeer	Diverse districten	3.000.000
2	Duurzaam Mobiliteitstudie	Diverse districten	2.000.000
3	Slimme Mobiliteitstraining	Diverse districten	250.000
	Totaal		5.250.000

3404 - Improving transport logistics and competitiveness in Suriname

Voor dit project is een bedrag van **SRD 437.013.000,-** begroot. In dit bedrag zijn o.a. de meerkosten en rehabilitatie van de Slangenhoustraat en de van 't Hogerhuysstraat opgenomen.

Nr.	Omschrijving	District	Raming
1	Improving Transport Logistics and Competitiveness in Suriname	Paramaribo	344.147.000
2	Uitvoering van het project ITLCS	Paramaribo	92.866.000
	Totaal		437.013.000

Nr.	Omschrijving	District	Raming
	Afdeling Beheer en onderhoud verkeerstechnische voorzieningen		
1	Integrale Verkeersmeubilairproject	Diverse districten	7.750.000
2	Project voor het vakkundig aanbrengen van wegmarkeringen	Diverse districten	7.500.000
3	Verkeersinfrastructuurverbeteringsproject	Diverse districten	7.500.000
	Totaal		22.750.000

Toelichting op de prestatie en resultaat indicatoren

Programma	Doel Programma	Verwachte Beleidsresultaten per eind 2024	Verwachte Beleidsresultaten per eind 2025
0176 Werken en diensten t.b.v. wegen	Onderhouden van het bestaande wegennet in Paramaribo en districten en het treffen van voorzorgsmaatregelen, zodat de goede staat van de bestaande wegen gewaarborgd blijft.	- Op basis van het beschikbare budget uit de begroting van 2024 en het onderhoudsprogramma zal in het reguliere onderhoud aan de verharde en onverharde wegen deels kunnen worden voorzien, aangezien de vraag en achterstand aan onderhoud groot is. - Door middel van het wegverhardingsprogramma zal de toegankelijkheid van verharde wegen aanzienlijk zijn verbeterd, waardoor efficiënt en comfortabel verplaatsen gegarandeerd blijft. - Door de aanhuring van zwaar materieel zal het onderhoud aan, m.n. de onverharde wegen in eigenbeheer, effectiever hebben plaatsgevonden en kwantitatief zijn verhoogd. - Door middel van burgerparticipatie (in PPP) is de toegankelijkheid van (deel) onverharde wegen aanzienlijk verbeterd en vindt een continuering in 2025 plaats. - Uit de beschikbaarheid van restmiddelen wordt getracht om een minimale ontsluiting voor een	- Door middel van een aanzienlijke uptoning aan de begroting van 2025 kan de achterstand aan onderhoud aan diverse wegen ruimschoots worden voorzien en de verplaatsing beter worden gegarandeerd. - Rond eind 2025 zullen de meeste asfaltverhardingsprojecten zijn afgerond om een continuering te maken met voorbereiding van contracten voor andere prioriteitswegen. - Het aanhuren van materieel zal gecontinueerd worden ten einde het herstel- en onderhoudswerk effectiever en efficiënter uit te kunnen voeren. - Het PPP-beleid zal gehandhaafd blijven om de samenwerking met het Ministerie van Openbare Werken te vergroten, zodat de essentie van werken in landsbelang bij ondernemers en burgers aangewakkerd blijft. - Een continuering aan het ontsluitingsbeleid zal plaatsvinden, om weer

		overheidsverkavelingsproject te Zustersproject in het district Para te creëren, om de bereikbaarheid te garanderen om de ontwikkeling in het desbetreffende gebied te stimuleren.	tenminste een (nieuw) overheidsproject te ontsluiten en zodoende de ontwikkelingsbehoeften te stimuleren.
0177 Werken en diensten t.b.v. bruggen en steigers	Onderhouden van de bestaande bruggen en het treffen van voorzorgsmaatregelen, zodat de goede staat van de bestaande bruggen gewaarborgd blijft.	1. Het beleid is gebaseerd op duurzaamheid: om binnen de beschikbare middelen zoveel als mogelijk houten (loop)bruggen en steigers te vervangen in beton, zodat de overbrugging/gebruik veilig en duurzaam gegarandeerd blijft. 2. Door middel van het beschikbaar financiële programma, zullen diverse (kapotte) houten loopbruggen vervangen worden van vrijgekomen kanaalplaten (geen verkeersfunctie) afkomstig van het KPS Hoofdgebouw. 3. Door middel van aanbestedingen wordt getracht om brugleuningen in diverse districten te verven, zodat de zichtbaarheid en bestaandheid gegarandeerd blijft. 4. Het vernieuwen/ rehabiliteren van de bruggen te Nw Libanonweg en Siriusstraat zullen startklaar worden voorbereid, om in 2025 met de bouw te starten.	1. De focus ligt erin om een continuering te geven aan duurzaam onderhouden en bouwen van bruggen en steigers in diverse districten. Om in deze behoefte en dit duurzaam beleid adequaat te voorzien, is het noodzakkelijk de financiële middelen een boost te geven. 2. Er zal gekeken worden naar een mogelijkheid om bestaande betonnen en niet-betonnen bruggen middels het rehabilitatieprogramma te vernieuwen en vervolgens te continueren.
0139 Werken en diensten t.b.v. sluizen, gemalen en kanalen	Het verbeteren van het functioneren van de lozingspunten in Suriname, waardoor wateroverlast geminimaliseerd wordt.	Continuering van lopende projecten en verrichten van rehabilitatie werkzaamheden van sluizen en gemalen in diverse districten. Vooral in Groot-Paramaribo waar er nieuwe pompen t.b.v. de gemalen zullen worden aangebracht, zal de ontwatering binnen Groot-Paramaribo weer beter functioneren tijdens en na de intensieve neerslag die hoort bij een tropisch klimaat.	Continuering van lopende projecten en verrichten van rehabilitatie werkzaamheden van sluizen en gemalen in diverse districten. Vooral in Wanica, Saramacca en Paramaribo Noord zal de ontwatering beter functioneren. Delen van de stad en landbouwgebieden kunnen nog steeds overstromen tijdens zware buien en hinder veroorzaken, maar met de rehabilitatie werkzaamheden zal er minder sprake zijn van wateroverlast.
0140 Werken en diensten t.b.v. open en gesloten rioleringen	Het investeren in onderhoud en verbeteringen aan het rioolstelsel ter minimalisatie van wateroverlast op wegen, percelen en in woonhuizen.	Verbeterde afvoercapaciteit van het ontwateringsinfrastructuur met name de primaire, secundaire en tertiäre ontwateringsinfrastructuur in Paramaribo en overige districten. Voorzetting van het verhelpen van verzakkingen in gesloten rioolsteel, waardoor de afwatering van de diverse woonwijken optimaal kan functioneren.	Continuering van de verbeterde afvoercapaciteit van het ontwateringsinfrastructuur met name de primaire, secundaire en tertiäre ontwateringsinfrastructuur in Paramaribo en overige districten en tevens de voortzetting van het verhelpen van verzakkingen in gesloten rioolstelsel en het opschonen en doorsteken van de rioleringen en afvoerputten, waardoor de afwatering van de diverse woonwijken optimaal kan functioneren.

			De afvoercapaciteit van het bestaande waterbeheersingssysteem zal systematisch onderhouden worden op basis van het onderhoudsplan. Als gevolg hiervan zal het watersysteem over langere termijn adequaat kunnen functioneren.
0178 Werken en diensten t.b.v. kust, rivier en natuurbeheer	Gerichte investeringen plegen voor de aanleg van en het onderhouden en treffen van voorzorgsmaatregelen om de kwaliteit van de bestaande kust- en oeverlijnen op een duurzame manier te waarborgen. Het duurzaam tegen gaan van erosie en afkalvingen aan hoofdinfrastructuur in Suriname.	Voortzetting van de projecten, Taludbekleding Guaranistraat, alsmede het onderhoudsbaggeren van de Surinamerivier en het verrichten van studies t.b.v. waterhuishouding Damboentong gebied. Ook het onderhouden en beheren van de dijken en dammen in diverse districten wordt voortgezet.	Het continu onderhouden en beheren van de dijken en dammen over de gehele kustlijn om de gemeenschap te beschermen tegen de effecten van kusterosie en zeespiegelstijging. Voortzetting van het onderhoudsbagger van de Surinamerivier om zodoende de haven toegankelijker te maken voor schepen en economische groei.
0143 Beheer en Onderhoud verkeersvoorzieningen	Het bevorderen van verkeersdoorstroming en veiligheid, met het streven naar een verbetering van de verkeersveiligheid en efficiëntie door middel van doelgerichte positionering van verkeersmeubilair en het aanbrengen van heldere wegmarkeringen.	Zich inzetten voor het ontwikkelen en implementeren van nieuwe voorzieningen die duurzaam transport stimuleren.	Voortzetting en implementeren van nieuwe voorzieningen die duurzaam transport stimuleren. Alsook voortzetting regulier onderhoud van wegmeubilair en wegmarkering.
0411 Mobiliteit en Veiligheid	Een specifieke focus op duurzaamheid door het realiseren van veiliger verkeer d.m.v. het analyseren van mobiliteitspatronen en behoeften en het implementeren van duurzame mobiliteitsoplossingen.	De bevordering van duurzame vervoersalternatieven d.m.v. het stimuleren van vervoerswijzen die minder belastend zijn voor het milieu en bijdragen aan duurzaamheid.	Vervolg studies en analyses ter verhoging van de verkeersveiligheid en de implementatie van gepresenteerde duurzame mobiliteitsoplossingen.
0405 Verkeersmonitoring en digitale techniek	Het creëren van een efficiënte verkeersomgeving en optimalisering van verkeersstromen door het verminderen van verkeerscongestie, het verbeteren van de doorstroming en het bevorderen van de verkeersveiligheid.	Een efficiënt verkeersbeheersysteem ontwikkelen en implementeren dat de verkeersveiligheid verbetert, de verkeersstroom optimaliseert en de milieueffecten van transport vermindert.	Regulier onderhoud van verkeersregelinginstallaties alsook het plaatsen van verkeersregelinginstallaties op nieuwe locaties ter bevordering en optimalisering van verkeersstromen.
0160 Suriname Nationaal Infrastructuur Projecten- fase II	Het upgraden van infrastructuur, rehabilitatie diverse wegen in diverse districten.	1. Onderhouden van diverse verharde en onverharde wegen zijn gecontinueerd om de toegankelijkheid te verbeteren en verplaatsingsefficiency te creëren. 2. Aan het eind van december 2024 zijn de meeste NIP projecten voor de 1e keer opgeleverd, waarna in 2025 het onderhoudstraject kan ingaan.	Vanwege het vastgestelde budgetplafond zijn er binnen het directoraat prioriteiten gesteld. In dit kader is onder andere de raming voor de NIP-projecten voor dienstjaar 2025 beschikbaar gesteld t.b.v. het veiligstellen van de vuilophaal door het Directoraat Openbaar Groen en Afvalbeheer.

0165 Rehabiliteren Saramacca Kanaal	Verbeteren van de waterbeheersing in het kanaal, door optimaal gebruik te maken van de aanwezige infrastructuur.	In het dienstjaar 2024 zal de Saramacca Kanaal worden schoongemaakt. Tevens zal de Masterplan studie voor ontwatering Groot- Paramaribo en Wanica verder uitgewerkt worden. Verder is in de planning om het contract voor rehabiliteren van de sluizencomplex te Doorsteek te tekenen.	In het dienstjaar 2025 is in de planning om een aanvang te maken met de rehabilitatie van de sluizencomplex te Doorsteek en oplevering van het ontwerp van pompgemaal Uitkijk.
3404 Improving Transport Logistics and Competitiveness in Suriname	Het uitvoeren van werkzaamheden aan de Jules Sedney Haven, de reconstructie van Van 't Hogerhuysstraat wegstrekking Molenpad-Latour (Willem Campagnestraat, Molenpad, Slangenhoutstraat, Hernutterstraat, etc.) en de reconstructie van de brug Van 't Hogerhuysstraat. De bedoeling is om de verkeersdoorstroming te verbeteren en de ontwateringsproblematiek van de Van 't Hogerhuysstraat op te lossen.	Het gebudgetteerd bedrag wordt aangewend voor o.a. de rehabilitatie van de brug over de Saramacca Kanaal.	Het gebudgetteerd bedrag zal aangewend worden voor de meerkosten en zal een aanvang gemaakt worden met de rehabilitatie van de Van 't Hogerhuysstraat en de Slangenhoutstraat.

Titel III : Middelenbegroting

Bedragen x SRD 1.000

Kosten categorie	Omschrijving	Realisatie 2023	Vermoedelijk beloop 2024	Raming 2025	Raming 2026	Raming 2027	Raming 2028
Titel III	Ontvangsten	1.346	1.487.549	1.022.192	1.073.261	1.180.588	1.298.646
52	Schenken/ Donormiddelen	0	108.000	81.000	89.100	98.010	107.811
52107	Japan donatie	0	108.000	81.000	89.100	98.010	107.811
53	Niet Belasting Middelen	1.346	780	900	990	1.090	1.198
53110	Leges	181	200	250	275	303	333
53423	Diverse niet belasting ontvangsten/vergoedingen	1.165	580	650	715	787	865
54	Leningsopbrengsten	0	1.378.769	940.292	983.171	1.081.488	1.189.637
54110	Overige ontvangen leningen buitenland	0	630.000	648.419	713.261	784.587	863.046
54199	Overige ontvangen leningen binnenland	0	748.769	291.873	269.910	296.901	326.591

Toelichting:

Voor het dienstjaar 2025 is er op de middelenbegroting een bedrag van **SRD 900.000,-** geraamd voor Niet Belastingmiddelen, een totaalbedrag van **SRD 940.292.000,-** aan leningen en **SRD 81.000.000,-** t.b.v. een schenking van Japan Grant AID voor installatie van de pompemaal Sommelsdijkse kreek.

Schenkingen/ Donormiddelen**52107 - Japan donatie**

Dit betreft de schenking Japan Grant Aid met een totaalbedrag van **SRD 81.000.000,-**

Niet Belasting Middelen**53110 - Leges**

Het gaat in deze om opbrengsten van leges. Voor het dienstjaar 2025 is er een bedrag ad **SRD 250.000,-** geraamd.

53423 - Diverse niet belasting ontvangsten/vergoedingen

De diverse niet belasting ontvangsten is geprognostiseerd op **SRD 650.000,-**. Hier onder vallen onder andere:

Ontvangsten afdeling Bruggen en steigers

De afdeling Bruggen en steigers van het Ministerie van Openbare Werken is belast met het verlenen van vergunningen voor het bouwen van bruggen. Voor de vergunningen dient er betaald te worden.

Ontvangsten afdeling Open en gesloten rioleringen

Betreft ontvangsten voor het verstrekken van overloopvergunningen aan derden door de afdeling.

Ontvangsten afdeling Mobiliteit en veiligheid

Betreft de opbrengsten van vergunningen voor bestrating openbare terreinen, parkeerterreinen en commercieel gebruik van bermen.

Leningsopbrengsten**54110 - Overige ontvangen leningen buitenland**

Het bedrag aan leningen ad **SRD 648.419.000,-** dat benodigd is om de diverse projecten uit te kunnen voeren in het dienstjaar 2025 voor "code 54110 Overige ontvangen leningen buitenland" is een compilatie van buitenlandse leningen en betreft de volgende programma's:

- Code 0165 "Rehabiliteren Saramacca kanaal"	SRD 304.272.000,-
- Code 3404 "Improving Transport Logistics and Competitiveness"	SRD 344.147.000,-
Totaal	SRD 648.419.000,-

54199 - Overige ontvangen leningen binnenland

Het bedrag aan leningen dat benodigd zou zijn om de diverse projecten uit te kunnen voeren in het dienstjaar 2025 voor "code 54199 Overige ontvangen leningen binnenland" is een compilatie van binnenlandse leningen en betreft de volgende programma's:

- Code 0176 "Werken en diensten t.b.v. Wegen"	SRD 164.373.000,-
- Code 0178 "Werken en diensten t.b.v. Kust, rivier en natuurbeheer"	SRD 81.000.000,-
- Code 0160 "Suriname Nationaal Infrastructuur Projecten-fase II (NIP)"	SRD 46.500.000,-
Totaal	SRD 291.873.000,-

Directoraat Openbaar Groen en Afvalbeheer**Titel I : OPERATIONELE UITGAVEN**

Bedragen x SRD 1.000

Kosten categorie	Omschrijving	Realisatie 2023	Vermoedelijk beloop 2024	Raming 2025		Raming 2026	Raming 2027	Raming 2028
		<i>Uitgaven</i>	<i>Uitgaven</i>	<i>Verplichtingen</i>	<i>Uitgaven</i>	<i>Uitgaven</i>	<i>Uitgaven</i>	<i>Uitgaven</i>
Titel I	OPERATIONELE UITGAVEN	214.115	288.220	341.320	341.320	374.434	411.878	453.066
61	Lopende Uitgaven (Operationele)	210.181	267.340	337.445	337.445	364.397	400.837	440.920
610	Lonen en salarissen	187.140	223.789	286.701	286.701	301.071	331.178	364.296
611	Sociale premies	15.355	22.384	28.070	28.070	45.177	49.695	54.664
612	Gebruik van goederen en diensten	7.660	21.127	22.674	22.674	17.923	19.716	21.687
616	Sociale Uitkeringen	26	40	0	0	226	248	273
62	Kapitaal Uitgaven (investerings)	3.934	20.880	3.875	3.875	10.037	11.041	12.146
620	Inventaris	929	10.000	3.875	3.875	5.362	5.899	6.489
621	Transport middelen	3.005	10.880	0	0	4.675	5.142	5.657

Toelichting:**Lopende Uitgaven (Operationele)**

Deze post is opgebouwd uit Lonen en Salarissen, Sociale Premies, Gebruik van goederen en diensten en Sociale Uitkeringen.

Per mei 2024 heeft het directoraat Openbaar Groen en Afvalbeheer **1680 ambtenaren** in dienst, waarvan 1269 personen in vaste dienst, 392 in tijdelijke dienst en 19 contractanten.

Het Directoraat Openbaar Groen en Afvalbeheer is operationeel in stad en districten. Het personeel van het directoraat wordt daarom ook zoveel als mogelijk ingezet in hun directe woonomgeving.

Aantal werknemers naar dienstjaar van het Directoraat Openbaar Groen en Afvalbeheer;

Dienstjaren	2025
< =5	760
6-10	222
11-15	49
16-20	131
21-25	277
26-30	44
31-35	159
36-40	35
>=41	3
Totaal	1680

Aantal werknemers naar leeftijd van het Directoraat Openbaar Groen en Afvalbeheer;

Leeftijd	2025
<=25	38
26-30	148
31-35	168
36-40	221
41-45	253
46-50	251
51-55	318
56-60	283
>60	0
Totaal	1680
Gemiddeld	42 jaar

Werknemers naar kader van het Directoraat Openbaar Groen en Afvalbeheer; stand per mei 2024

Omschrijving	Cijfers
Lager kader	1579
Middenkader	64
Hogerkader	26
Topkader	11
Totaal	1680

Note: Indeling op basis van indeling FISO. Schaal ≤ 6 Lager kader. Schaal 7-8 midden kader. Schaal 9-10 hoger kader. Schaal ≥ 11 Topkader

610 - Lonen en salarissen

Het geraamd bedrag voor de betaling van Lonen en Salarissen voor het dienstjaar 2025 bedraagt **SRD 286.701.000,-**.

610 - Lonen en salarissen

Kosten categorie	Omschrijving	Raming
61001	Ambtelijk salaris	242.075.000
61002	Vakantietoeslag	18.326.000
61003	Overwerk	5.633.550
61004	Bonussen en Gratificaties	2.675.500
61006	Vacatiegelden	77.200
61013	Functionele toelagen	8.969.400
61014	Persoonlijke toelagen	3.123.000
61016	Gezinstoelagen en Kinderbijslag	1.476.450
61017	Waarnemingstoelage	398.000
61021	Representatievergoeding	3.660.000
61023	Vervoersvergoeding	169.900
61024	Overige vergoedingen	117.000
Totaal		286.701.000

611 - Sociale premies

De sociale premies hebben betrekking op de werkgeverslasten voor pensioenfondsen en ziekenfondsen. Het totaal begroot bedrag voor de werkgeverslasten pensioenfondsen en ziekenfondsen bedragen in totaal **SRD 28.070.000,-**.

611 - Sociale premies

Kosten categorie	Omschrijving	Raming
61101	Werkgeverslasten pensioenfondsen	16.302.200
61102	Werkgeverslasten Staatsziekenfondsen	11.767.800
Totaal		28.070.000

612 - Gebruik van goederen en diensten

Het geraamd bedrag voor het jaar 2025 bedraagt **SRD. 22.674.000,-**. De raming van diverse specifieke posten is zoveel als mogelijk aangepast aan de huidige financiële situatie. Deze zullen worden besteed aan het in stand houden van de fysieke werkomstandigheden zoals werkmaterialen, onderhoud en exploitatie van voertuigen, utiliteiten en energie en ook voor het doen van regulier onderhoud, waarvoor voertuigen worden gehuurd. De middelen worden ook benut voor de continuïteit en verbetering van de automatisering en de telefoonkosten.

Deze uitgaven voor het gebruik van goederen en diensten zijn als volgt gespecificeerd:

Opleidingen, Externe Deskundigen, reis en verblijfskosten

Kosten voor opleidingen en de reis- en verblijfskosten worden uit deze post betaald. Voor het jaar 2025 zijn de kosten ten behoeve van deze post geraamd op **SRD. 230.000,-**.

Kantoorkosten, automatisering en voorlichting

Deze post gaat om goederen bestemd voor de administratieve (kantoor) werkzaamheden, onderhoud van automatisering, vergaderkosten en voorlichting. Voor het jaar 2025 is een totaalbedrag van **SRD. 981.950,-** geraamd.

Gebouwen, Terreinen en Nutsvoorzieningen

Onder deze post valt het onderhoud van gebouwen en terreinen, verbouwingen en de verrekening van de elektriciteit kosten. De water- en telefoonrekeningen worden ook uit deze post vergoed. Ook is er een behoefte aan renovatie van kantoorgebouwen van het Directoraat. Voor 2025 is er een bedrag van **SRD.**

Algemene Kosten

De algemene kosten bestaan uit onder andere de schoonmaakkosten, de kosten voor abonnementen, evenementen, onderscheidingen, huur van voertuigen, gereedschappen, de onderhoudskosten van voertuigen die het directoraat in eigendom heeft. Ook de PPE (Personal Protection Equipment) zal worden aangeschaft. De veiligheid van de arbeiders moeten gegarandeerd worden.

Huur voertuigen is geraamd op een totaal bedrag van **SRD. 16.000.000,-**. De toelichting hiervan is;

- Aanhuur van 6 stuks 2 ton pick ups voor districten ad. **SRD. 11.000.000,-** begroot.
- Aanhuur van 3 stuks 2 ton pick ups voor Paramaribo ad. **SRD. 5.000.000,-** begroot. De aanhuur van pick ups voor diverse districten is bestemd voor het opruimen van zwerfafval, maairesten en overig vuil. De kosten zijn op basis van 3 vrachten per dag voor een totaal van 260 dagen geraamd. Het totaal bedrag voor de post Algemene kosten voor het jaar 2025 is geraamd op **SRD. 12.993.600,-**.

612 - Gebruik van goederen en diensten

Kosten categorie	Omschrijving	Raming
61201	Kosten opleiding Binnenland, excl. Reis & Verblijf	30.000
61208	Binnenlandse reiskosten	30.000
61209	Binnenlandse verblijfskosten	30.000
61210	Buitenlandse reiskosten	85.000
61211	Buitenlandse verblijfskosten	55.000
61215	Kantoormiddelen (papier, pennen etc.)	213.050
61216	Kopieer	284.500
61217	Drukwerk & grafisch materiaal	17.500
61219	Onderhoud meubilair en Inventaris	5.500
61220	Onderhoud Kantoormiddelen	28.750
61221	Vergaderkosten	50.000
61222	Verbruiksgoederen (cartridge en diskettes)	231.500
61223	Onderhoudskosten automatisering	110.950
61226	Advertenties en Bekendmakingen	6.000
61228	Brochure en andere Periodieken	5.000
61230	Overige kantoorkosten	29.200

61234	Onderhoud van gebouwen en terreinen	550.000
61235	Verbouwingen	100.000
61237	Onderhoud van openbare terreinen	222.000
61238	Telefoon uitgaven	775.500
61240	Water	227.700
61241	Electriciteit	593.250
61247	Schoonmaak	60.000
61248	Gereedschappen en Apparatuur	735.500
61249	Werkkleding incl. schoeisel e.a.	168.000
61251	Voeding	75.000
61254	Onderzoekskosten	33.250
61255	Rechterlijke Vonnissen	25.000
61259	Nationale en Internationale manifestaties w.o. cultuur en sport	40.000
61260	Onderscheidingen	700.000
61261	Inhuur externe Juridische bijstand	50.000
61263	Overige Algemene Kosten	56.850
61283	Huur van voertuigen	16.000.000
61284	Onderhoud en exploitatie dienstvoertuigen	1.050.000
Totaal		22.674.000

616 – Sociale uitkeringen

Voor het dienstjaar 2025 is er een bedrag voor deze post geraamd op **SRD. 0,00**

Kapitaal Uitgaven (investerings)

De kapitaal uitgaven is opgebouwd uit Inventaris en Transportmiddelen. Om alle behoevende afdelingen te kunnen voorzien zal in 2025 de aanschaf van Inventaris opgenomen worden. Het wagenpark van het Directoraat is tevens sterk verouderd, waarbij een aantal van de voertuigen niet meer bruikbaar zijn voor de dienst. Er zullen ook voertuigen worden aangeschaft voor de dienst.

620 - Inventaris

Gezien de beschikbare middelen is het minimale opgenomen voor de aanschaf van Inventaris. Het kantoormeubilair van het directoraat is aan vervanging toe. In het dienstjaar 2023 en 2024 is er een klein deel vervangen. We zijn er echter nog niet aan toe gekomen alle behoevende afdelingen en districten van kantoor meubilair, airco's, data en telefonie, computers en printers te voorzien. Brushcutters en kettingzagen zullen worden aangeschaft voor de uitvoering van de reguliere taken van het directoraat in stad en district. Voor deze post is er een bedrag van **SRD 3.875.000,-** geraamd voor het jaar 2025.

620 - Inventaris

Kosten categorie	Omschrijving	Raming
62001	Kantoorinrichting	500.000
62004	Computers	250.000
62005	Printers	250.000
62006	Netwerken	500.000
62009	Technisch gereedschap	1.575.000
62010	Overige inventaris	800.000
Totaal		3.875.000

621 – Transportmiddelen

Voor het dienstjaar 2025 is er een bedrag van **SRD. 0,00**

TITEL II : PROGRAMMA'S

Bedragen SRD 1.000

Kosten Categorie	Programma's	Realisatie 2023	Vermoedelijk beloop 2024	Raming 2025		Raming 2026	Raming 2027	Raming 2028
		<i>Uitgaven</i>	<i>Uitgaven</i>	<i>Verplichtingen</i>	<i>Uitgaven</i>	<i>Uitgaven</i>	<i>Uitgaven</i>	<i>Uitgaven</i>
TITEL II	PROGRAMMA'S	189.541	271.540	480.556	480.556	368.501	405.350	445.886
32	<i>Afval beheer en verwerking</i>	176.158	203.900	422.636	422.636	292.414	321.655	353.821
3201	Vuilophaal en -verwerking	175.673	200.000	419.186	419.186	288.619	317.481	349.229
3202	Het opruimen van illegale vuilstortplaatsen en het ophalen van grof vuil	485	3.900	3.450	3.450	3.795	4.174	4.592
33	<i>Milieu (Stads) verfraaiing</i>	13.383	67.640	57.920	57.920	76.087	83.695	92.065
3301	Het maaien van parken en pleinen, alsmede berm en talud van secundaire en tertiare trezen	10.637	50.000	45.863	45.863	57.049	62.754	69.030
3302	Stadsverfraaiingsprojecten en groenvoorziening	0	1.500	0	0	5.775	6.352	6.988
3303	Boomzorg	254	8.640	3.225	3.225	3.548	3.902	4.292
3304	Nationale schoonmaakacties en overige milieuprojecten	2.492	7.500	8.832	8.832	9.715	10.687	11.755

Toelichting : Programma's**3201 - Vuilophaal en -verwerking**

Nr	Vuilophaal en verwerking	District/locatie	Raming
	Afdeling Vuilophaal		
1	Ophaal huisvuil middels kraakperswagens	Paramaribo en Wanica	231.205.000
2	Ophaal huisvuil middels kraakperswagens	Commewijne	18.500.000
3	Ophaal huisvuil middels kraakperswagens	Saramacca	13.800.000
4	Ophaal huisvuil middels pick-up's	Nickerie	17.500.000
5	Ophaal huisvuil middels pick-up's	Wageningen	6.400.000
6	Ophaal huisvuil middels kraakperswagens	Para	17.500.000
7	Ophaal huisvuil	Marowijne (Moengo & Albina)	10.800.000
8	Ophaal huisvuil	Brokopondo en Sipaliwini	11.000.000
9	Ledigen van containers middels kraakperswagens	Paramaribo	13.000.000
10	Dumptruck met grijper	Paramaribo	10.000.000
11	Pick-up's (zwerfvuil & illegaalvuil)	Diverse locaties	18.000.000
	Afdeling Afvalverwerking		
12	Het verwerken, egaliseren en beheren van gestorte afval	Ornamibo	34.281.000
13	Beheren van vuilstortplaatsen	Southdrain	5.500.000
14	Beheren van vuilstortplaatsen	Moengo&Albina	6.000.000
15	Beheren van vuilstortplaatsen	Brokopondo	5.700.000
	Totaal Vuilophaal en verwerking		419.186.000

Doelstelling:

Verbetering en verduurzaming van de woon – en leefmilieu en het op verantwoorde wijze adequaat ophalen en verwerken van diverse soorten vuil zoals huisvuil en zwerfvuil.

Wijze van Financiering:

De financiering van de vuilophaal en verwerking geschiedt uit de staatsbegroting ten laste van het begrotingsartikel 3201. In de begroting voor het dienstjaar 2025 is een bedrag van SRD 419.186.000,- opgenomen.

Beleidsintensiveringen voor 2025:

Om afval op een milieu vriendelijke manier op te halen en te verwerken moet er gekeken worden naar de nieuwe technologieën die zorgdragen voor een duurzaam afvalbeheersysteem. Nieuwe verwerkingsmethoden en technologieën moeten bestudeerd en geïmplementeerd worden. Hierbij kunnen wij denken aan Sanitary Landfill (gecontroleerde vuilstort), het opzetten van een Waste to energy (WtE) plant op de vuilstortplaats Ornamibo en het introduceren van afvalscheiding bij de bron, recycling, gecontroleerde stortplaats, composteren en WtE). Dit zal een behoorlijke verlichting zijn voor de staatsuitgaven.

3202 - Het opruimen van illegale vuilstortplaatsen en het ophalen van grof vuil

nr	Het opruimen van illegale vuilstortplaatsen en ophalen van groot vuil	district/locatie	Raming
1	Aanhuur 2 stuks truck dumping met grijper	Paramaribo en Wanica	3.450.000,00
	totaal		3.450.000,00

Doelstelling:

Verbetering en verduurzaming van de woon – en leefmilieu in Paramaribo en Wanica middels het opruimen en verwerken van grofvuil en het opruimen van illegale vuilstortplaatsen.

Wijze van financiering:

De financiering vindt plaats middels de staatsbegroting uit het begrotingsartikel 3202.

Beleidsintensiveringen voor 2025:

Het geïnitieerd beleid m.b.t. het opruimen van de illegale vuilstortplaatsen als mede het ophalen van grootvuil. In 2025 zal het opruimen van grootvuil structureel worden aangepakt middels het uitvoeren van grofvuil ophaalproject in diverse ressorten van Paramaribo. Voor het aanhuren van de dumping trucks met grijpers is er een bedrag van **SRD. 3.450.000,-** geraamd.

3301 - Het maaien van parken en pleinen, alsmede bermen en talud van secundaire en tertiare trezen

Nr.	Het maaien van parken en pleinen alsmede bermen en talud van de secundaire- en tertiare trezen	District/locatie	Raming
1	Aanhuur 4 stuks tractoren	Paramaribo, Wanica, Commewijne	11.850.000
2	Project onderhoud van bermen langs diverse wegen (6 uitvoeringen)	Diverse districten	24.000.000
3	Project onderhoud van bermen langs diverse wegen (8 uitvoeringen)	Paramaribo en Wanica	10.013.000
	Totaal		45.863.000

Doelstelling:

Verbetering en verduurzaming van de woon – en leefmilieu in de diverse districten middels het maaien van de bermen en taluds langs diverse primaire – en secundaire wegen.

Wijze van financiering:

De financiering vindt plaats middels de staatsbegroting uit het begrotingsartikel 3301. Voor de financiering van dit programma is er een bedrag van **SRD. 45.863.000,-** geraamd.

Beleidsintensiveringen voor 2025:

Het geïnitieerd beleid m.b.t. het op regelmatige basis onderhouden van de bermen langs primaire – en secundaire wegen zal worden voortgezet. Het beleid zal ook gericht zijn op het onderhouden van de bermen langs verbindingswegen vanwege de verhoogde verkeersintensiteit in diverse woongebieden. De begroting is gemaakt op basis van het aanhuren van 4 stuks tractoren en een tweetal berm onderhoudsprojecten in Paramaribo en Wanica voor elk 8 uitvoeringen en diverse districten voor elk 6 uitvoeringen.

3302 – Stadsverfraaiingsprojecten en groenvoorziening

Voor de aanschaffingen is een bedrag van **SRD. 0,00** begroot.

3303 - Boomzorg

nr	Boomzorg	district/locatie	Raming
1	Project bomen snoeien	Paramaribo en Wanica	1.425.000,00
2	Aanhuur hoogwerker en gripper	Paramaribo	1.800.000,00
	totaal		3.225.000,00

Doelstelling:

Optimalisering milieu conservering van het aanwezig groen langs de openbare wegen en openbare terreinen.

Wijze van financiering:

De financiering vindt plaats middels de staatsbegroting uit het begrotingsartikel 3303.

Beleidsintensiveringen voor 2025:

In de afgelopen jaren is reeds een aanvang gemaakt met het snoeien van de bomen langs de wegen in de binnenstad van Paramaribo. Het ligt in de bedoeling dit te continueren in 2025 en uit te breiden naar overige delen van Paramaribo en de districten. Voor de aanhuur van de hoogwerker en het snoeien van bomen in Paramaribo en Wanica is een bedrag van **SRD. 3.225.000,-** geraamd.

3304 - Nationale schoonmaakacties en overige milieuprojecten

nr	Nationale Schoonmaakacties en overige milieuprojecten	district/locatie	Raming
1	Project Schoon Suriname 2025 (integraal aanpak grofvuil, zwerfvuil, plattegoten, maaien van bermen, schoonmaak binnenstad en taluds)	Paramaribo en diverse districten	8.832.000,00
	totaal		8.832.000,00

Doelstelling:

Verhoging van het milieubewustwordingsproces middels de uitvoering van diverse schoonmaakacties en diverse “awareness” programma’s.

Wijze van financiering:

De financiering vindt plaats middels de staatsbegroting uit het begrotingsartikel 3304.

Beleidsintensiveringen voor 2025:

In 2022 is reeds een aanvang gemaakt met het uitvoeren van een integraal milieuproject de zogenaamd “Krin Foto” actie. In 2025 zal dit project worden gecontinueerd en worden uitgebreid naar de districten Wanica en Para. Voor de uitvoering van diverse milieuprogramma’s is een bedrag van **SRD. 8.832.000,-** geraamd.

Beleidsgebied: Ruimtelijke Ordening en Milieu Kernthema Infrastructuur			
Programma	Doel programma	Te verwachten beleidsresultaten per eind 2024	Te verwachten beleidsresultaten per eind 2025
Programma: Afvalbeheer en Verwerking			
3201 Vuilophaal en -verwerking	Verbetering en verduurzaming van de woon – en leefmilieu in Paramaribo middels het opruimen en verwerken van vuil	Regelmatig ophalen, afvoeren en verwerken van huisvuil	● Huisvuil van Paramaribo en de diverse districten is op regelmatige basis opgehaald; ● Vuil op een verantwoorde wijze verwerkt op de diverse vuilstortplaatsen in de districten
3202 Het opruimen van illegale vuilstortplaatsen en ophalen van grofvuil	Verbetering en verduurzaming van de woon – en leefmilieu in Paramaribo middels het opruimen en verwerken van vuil	Regelmatig controleren van de ambulante ploegen resulteert in regelmatig opruimen van de illegale vuilstortplaatsen.	● Autowrakken, winkel – en warenhuisvuil en zwerf -, groot – en/ of grofvuil is regelmatig opgehaald. ● Illegale vuilstortplaatsen, grofvuil en groenafval zijn opgehaald en opgeruimd. ● Van het verrichten van opruimingswerkzaamheden t.b.v. particulieren. ● Grofvuil opgehaald in de districten Paramaribo, Wanica, Commewijne en Saramacca.
Programma: Milieu (stads)verfraaiing			
3301 Het maaien van parken en pleinen alsmede bermen en talud van de secundaire en tertiaire trezen	Verduurzamen van de bermen en taluds van secundaire – en tertiaire wegen en/of trezen middels maaiwerkzaamheden	Goed onderhouden van bermen en taluds.	● Straat -, zij -, middenbermen en taluds zijn regelmatig gemaaid evenals de parken, pleinen en plantsoenen; ● Bestaande parken en pleinen in Par’bo zijn onderhouden.

3302 Stadsverfraaiings projecten en groenvoorziening	Verbetering en verduurzaming van het urbaan milieu en optimalisering van milieu conservering door middel van stadsverfraaiing en groenvoorziening	Verfraaide en van groen voorziene bermen, parken en pleinen in Paramaribo en de overige districten.	● Onderhoud en verfraaiing van de straat – , zij – en midden-bermen in de districten; ● Herbeplanting en rehabilitatie van diverse parken en pleinen; ● Plantmateriaal (bomen, planten, bloemen) t.b.v perken, pleinen en parken is aangemaakt;
3303 Boomzorg	Optimalisering milieu conservering van het aanwezige groen langs de openbare wegen en terreinen	Bomen in de binnenstad zijn onderhouden	● Onderhoud van de bomen in de binnenstad van Paramaribo
3304 Nationale Schoonmaakactie en overige milieu projecten	Verhoging van het milieubewustwordingsproces middels de uitvoering van de schoonmaakactie en diverse “awareness” programma’s.	Project schoon Suriname is uitgevoerd	● Grofvuil is opgehaald in stad en districten, bermen en taluds zijn gemaaid en zwerfvuil opgehaald. Het schoon Suriname Project is uitgevoerd in grote delen van het land

Titel III : Middelenbegroting

Bedragen x SRD 1.000

Kosten categorie	Omschrijving	Realisatie 2023	Vermoedelijk beloop 2024	Raming 2025	Raming 2026	Raming 2027	Raming 2028
Titel III	Ontvangsten	513	1.428	1.544	1.699	1.868	2.055
53	<i>Niet Belasting Middelen</i>	513	1.428	1.544	1.699	1.868	2.055
53100	Verhuur van Landsgebouwen en toebehoren	17	13	18	20	22	24
53153	Diverse vergoedingen	385	400	410	451	496	546
53166	Opbrengst containerverhuur	110	1.000	1.100	1.210	1.331	1.464
53203	Diverse boetes en transacties	1	15	16	18	19	21

Toelichting:

Niet Belasting Middelen

53100 - Verhuur van Landsgebouwen en toebehoren

nr	Verhuur van landsgebouwen en toebehoren	Raming
1	Verhuur Coen Ooft Plein, kantine, voetbalveld	18.000,00
	totaal	18.000,00

De inning uit artikel 53100 verhuur van landsgebouwen en toebehoren is begroot op **SRD. 18.000,-** voor het jaar 2025. De heffingen zijn voor het jaar 2025 niet aangepast. De kosten voor huur Kantine, voetbalveld en toilettengroep Coen Ooft plein van het directoraat Openbaar Groen en afvalbeheer worden door de directie vastgesteld.

53153 - Diverse vergoedingen

nr	Diverse vergoedingen	Raming
	afdeling Plantenkwekerij en Compostering	
1	Verhuur van berkoop van plantjes	5.500,00
2	Verkoop van compost	5.500,00
		11.000,00
	afdeling Groenvoorziening Parken en Pleinen	
3	Trimmen/snoeien/omhakken/afvoeren van bomen	6.000,00
		6.000,00
	afdeling Straat, Terrein en Berm onderhoud	
4	Onderhoud (maaien) van terreinen	40.000,00
5	Het ophalen van grofvuil	4.000,00
6	Opruimen van cadavers	3.000,00
		47.000,00
	afdeling Vuilophaal en Afvalverwerking	
7	diverse opbrengsten	346.000,00
		346.000,00
	Totaal Diverse vergoedingen	410.000,00

De inningen voor artikel 53153 diverse vergoedingen zullen in 2025 voor een deel afnemen vanwege het feit dat mahonyhout niet meer wordt verkocht. Het hout wordt door de dienst zelf gebruikt. En ook vanwege het feit dat de verkoop van autowrakken niet meer door de dienst plaats vindt. Dit is een aangelegenheid van het Korps Politie Suriname (KPS) en de Districtscommissaris (DC). Voor dit artikel is een bedrag van **SRD. 410.000,-** begroot.

53166 - Opbrengst containerverhuur

nr	Opbrengst containerverhuur	Raming
1	Containerverhuur/lediging	1.100.000,00
	totaal	1.100.000,00

De inningen voor artikel 53166 opbrengst containerverhuur zullen in het jaar 2025 toenemen. De stijging heeft te maken met de verhoging van de tarieven en de aantallen te verhuren containers. De tarieven voor containerverhuur worden middels een staatsbesluit vastgesteld. Voor dit artikel is een bedrag van **SRD. 1.100.000,-** begroot.

53203 - Diverse boetes en transacties

nr	Boeten, straffen en verbeurdverklaringen	Raming
1	diverse boetes en transacties	16.000,00
	totaal	16.000,00

De inningen voor artikel 53203 boetes en transacties zullen in 2025 eveneens afnemen vanwege het feit dat het wegslepen van autowrakken niet meer door de dienst plaats vindt. Dit is een aangelegenheid van het Korps Politie Suriname (KPS) en de Districtscommissaris (DC). Voor dit artikel is een bedrag van **SRD. 16.000,-** begroot.

Directoraat Onderzoek en Dienstverlening**Titel I : OPERATIONELE UITGAVEN**

Bedragen x SRD 1.000

Kosten categorie	Omschrijving	Realisatie 2023	Vermoedelijk beloop 2024	Raming 2025		Raming 2026	Raming 2027	Raming 2028
		<i>Uitgaven</i>	<i>Uitgaven</i>	<i>Verplichtingen</i>	<i>Uitgaven</i>	<i>Uitgaven</i>	<i>Uitgaven</i>	<i>Uitgaven</i>
Titel I	OPERATIONELE UITGAVEN	200.341	175.450	192.597	192.597	160.377	176.416	194.055
61	<i>Lopende Uitgaven (Operationele)</i>	162.905	131.450	181.347	181.347	148.002	162.803	179.081
610	Lonen en salarissen	56.457	72.250	130.231	130.231	102.554	112.810	124.090
611	Sociale premies	6.681	7.350	13.350	13.350	9.405	10.346	11.380
612	Gebruik van goederen en diensten	99.763	51.800	37.666	37.666	35.933	39.526	43.478
616	Sociale Uitkeringen	4	50	100	100	110	121	133
62	<i>Kapitaal Uitgaven (investerings)</i>	37.436	44.000	11.250	11.250	12.375	13.613	14.974
620	Inventaris	1.470	4.000	3.750	3.750	4.125	4.538	4.991
621	Transport middelen	35.966	40.000	7.500	7.500	8.250	9.075	9.983

Toelichting:**Lopende Uitgaven (Operationele)****Toelichting op de Operationele uitgaven**

In onderstaande tabellen wordt de personeelsdata per 03 juni 2024, met betrekking tot aantal werknemers, dienstjaar en verdeling weergegeven. Het gemiddelde aantal dienstjaren per werknemer is 15 jaar.

Aantal werknemers naar dienstjaar.

Dienstjaar	Aantal 2024	Aantal 2025
<=5	270	306
6-10	75	95
11-15	79	82
16-20	78	84
21-25	12	16
26-30	11	15
31-35	55	66
36-40	16	24
Totaal actief	596	688
Totaal inactief	0	0
General totaal	596	688

Aantal werknemers naar leeftijdsklasse. De gemiddelde leeftijd per werknemer per jaar.

Leeftijdsklasse	Aantal 2024	Aantal 2025
<=25	86	102
26-30	74	103
31-35	89	103
36-40	110	125
41-45	44	49
46-50	43	46
51-55	64	70
56-60	86	90
Totaal actief	596	688
totaal inactief	0	0
Generaal totaal	596	688

**Werknemers naar kader van het Directoraat Onderzoek en Dienstverlening.
Stand per juni 2024**

Kader	Aantal 2024	Aantal 2025
Lager	300	356
Midden	253	271
Hoger	40	45
Top	3	16
Overig	0	0
Inactief	0	0
Totaal	596	688

610 - Lonen en salarissen

Kosten categorie	Omschrijving	Raming
61001	Ambtelijk salaris	109.333.200
61002	Vakantietoeslag	11.872.780
61003	Overwerk	4.740.840
61004	Bonussen en Gratificaties	150.100
61006	Vacatiegelden	11.000
61013	Functionele toelagen	1.855.555
61014	Persoonlijke toelagen	689.000
61016	Gezinstoelagen en Kinderbijslag	665.000
61017	Waarnemingstoelage	157.920
61018	Inconvenienten	86.865
61020	Telefoonvergoeding	33.200
61021	Representatievergoeding	602.980
61023	Vervoersvergoeding	32.560
Totaal		130.231.000

611 - Sociale premies

Het begroot bedrag voor Werkgeverslasten Pensioenfonds en Werkgeverslasten Ziekenfonds bedraagt **SRD 13.350.000,-**.

611 - Sociale premies

Kosten categorie	Omschrijving	Raming
61101	Werkgeverslasten pensioenfonds	6.427.355
61102	Werkgeverslasten Staatsziekenfonds	6.922.645
Totaal		13.350.000

612 - Gebruik van goederen en diensten

Voor gebruik van goederen en diensten is het begroot bedrag **SRD 37.666.000,-** . Dit bedrag is uitgetrokken voor het aankopen van goederen en diensten gericht om het ambtelijk apparaat draaiende te houden.

612 - Gebruik van goederen en diensten

Kosten categorie	Omschrijving	Raming
61201	Kosten opleiding Binnenland, excl. Reis & Verblijf	500.000
61203	Contractanten	8.556.000
61204	Tijdelijk personeel	8.556.000
61205	Deskundigen Binnenland	300.000
61206	Deskundigen Buitenland	500.000
61208	Binnenlandse reiskosten	500.000
61209	Binnenlandse verblijfskosten	300.000
61210	Buitenlandse reiskosten	500.000
61211	Buitenlandse verblijfskosten	15.000
61213	Overige Externen	50.000
61215	Kantoormiddelen (papier, pennen etc.)	1.000.000
61217	Drukwerk & grafisch materiaal	1.000.000
61221	Vergaderkosten	100.000
61222	Verbruiksgoederen (cartridge en diskettes)	1.000.000
61223	Onderhoudskosten automatisering	100.000
61226	Advertenties en Bekendmakingen	100.000
61227	Radio en Tv programma's	1.154.000
61234	Onderhoud van gebouwen en terreinen	100.000
61238	Telefoon uitgaven	3.450.000
61240	Water	775.000
61241	Elektriciteit	775.000
61247	Schoonmaak	785.000
61248	Gereedschappen en Apparatuur	400.000
61249	Werkkleding incl. schoeisel e.a.	100.000
61250	Bewaking	3.000.000
61257	Dienst specifieke exploitatie kosten	500.000
61259	Nationale en Internationale manifestaties w.o. cultuur en sport	100.000
61260	Onderscheidingen	1.500.000
61263	Overige Algemene Kosten	1.800.000
61284	Onderhoud en exploitatie dienstvoertuigen	100.000
61285	Huur en Onderhoud zwaar materieel	50.000
Totaal		37.666.000

616 - Sociale Uitkeringen

Voor de Sociale Uitkeringen is een bedrag van **SRD 100.000,-** uitgetrokken.

616 - Sociale Uitkeringen

Kosten categorie	Omschrijving	Raming
61611	Lig- en Verpleegkosten	80.000
61614	Overige Medische Kosten	20.000
Totaal		100.000

Kapitaal Uitgaven (investeringen)**620 - Inventaris**

Voor het aanschaffen van inventaris zoals bureau's, bureaustoelen, filekasten, computers, printers en airco's, etc. is een bedrag van **SRD 3.750.000,-** begroot. Ook voor de afdelingen Voorlichting, Interne Controle, ICT, BIU, MPU en de dependances in de districten zullen de aanschaffingen gedaan worden.

620 - Inventaris

Kosten categorie	Omschrijving	Raming
62001	Kantoorinrichting	250.000
62003	Communicatie	100.000
62004	Computers	2.000.000
62005	Printers	1.000.000
62009	Technisch gereedschap	400.000
Totaal		3.750.000

621 - Transport middelen

Voor het aanschaffen van transportmiddelen is een bedrag van **SRD 7.500.000,-** begroot. Met het begroot bedrag van **SRD 7.500.000,-** voor zwaar materieel en zware voertuigen zullen graders en een hoogwerker etc. aangeschaft worden voor het Ministerie van Openbare Werken om werken in eigen beheer uit te voeren.

621 - Transport middelen

Kosten categorie	Omschrijving	Raming
62101	Zwaar materieel en zware werktuigen	7.500.000
Totaal		7.500.000

TITEL II : PROGRAMMA'S**Bedragen SRD 1.000**

Kosten Categorie	Programma's	Realisatie 2023	Vermoedelijk beloop 2024	Raming 2025		Raming 2026	Raming 2027	Raming 2028
		<i>Uitgaven</i>	<i>Uitgaven</i>	<i>Verplichtingen</i>	<i>Uitgaven</i>	<i>Uitgaven</i>	<i>Uitgaven</i>	<i>Uitgaven</i>
TITEL II	PROGRAMMA'S	5.306	76.804	111.000	111.000	94.601	104.062	114.467
01	Infrastructurele Werken	0	4.000	3.000	3.000	3.300	3.630	3.993
0183	Onderhoud en Restauratie van Staatsgebouwen in eigen beheer	0	4.000	3.000	3.000	3.300	3.630	3.993
02	Institutionele versterking	0	2.000	1.000	1.000	1.100	1.210	1.331
0296	Verbetering dienstverlening Materieel, Transport en Logistiek	0	2.000	1.000	1.000	1.100	1.210	1.331
06	Informatie en Communicatie	1.003	6.804	2.250	2.250	2.475	2.723	2.995

0623	Upgrading Nutsvoorzieningen	1.003	6.804	2.250	2.250	2.475	2.723	2.995
07	Onderzoek en Ontwikkeling	4.303	14.000	10.000	10.000	11.001	12.101	13.311
0740	Upgrading Grond mechanisch Lab	3.157	1.500	3.750	3.750	4.125	4.538	4.991
0741	Verbetering van de dienstverlening Waterloopkundige afdeling	194	5.000	1.500	1.500	1.650	1.815	1.997
0742	Verbetering dienstverlening Meteorologische dienst	743	5.000	1.875	1.875	2.063	2.269	2.496
0780	Upgrading ESAI & QHSE	209	2.500	1.875	1.875	2.063	2.269	2.496
0781	Verbetering dienstverlening Coördinatie Districten	0	0	1.000	1.000	1.100	1.210	1.331
34	Transport	0	50.000	94.750	94.750	76.725	84.398	92.837
3410	Onderhoud Exploitatie van Dienstvoertuigen en Zwaarmaterieel	0	50.000	94.750	94.750	76.725	84.398	92.837

Toelichting : Programma's

0183 - Onderhoud en Restauratie van Staatsgebouwen in eigen beheer

De hierboven opgenomen bedragen hebben betrekking op het herstelplan, de beleidsgebieden, bestuurlijke en juridische ontwikkeling, economische ontwikkeling, sociaal maatschappelijk welzijn, ruimtelijke ordening, milieu en infrastructuur.

In de onderstaande tabel volgt een overzicht van de programma's met vermelding van de financierings-modaliteit:

				Lening in SRD	
Code	Programma's	Begroting in SRD	Overheidsbijdrage in SRD	Lopende lening	Nog te sluiten lening
0183	Onderhoud en Restauratie van Staatgebouwen in eigen beheer	3.000.000	3.000.000	-	-
0296	Verbetering dienstverlening Materieel, Transport en Logistiek	1.000.000	1.000.000	-	-
0623	Upgrading Nutsvoorziening	2.250.000	2.250.000	-	-
0740	Upgrading Grondmechanisch Laboratorium	3.750.000	3.750.000	-	-
0741	Verbetering Dienstverlening Waterloopkundige Afdeling	1.500.000	1.500.000	-	-
0742	Verbetering Dienstverlening Meteorologische Dienst	1.875.000	1.875.000	-	-
0780	Upgrading ESIA & QHSE	1.875.000	1.875.000	-	-
0781	Verbetering Dienstverlening Coördinatie Districten	1.000.000	1.000.000	-	-
3410	Onderhoud exploitatie van dienstvoertuigen en zwaarmaterieel	69.750.000	69.750.000	-	-
	Totaal	86.000.000	86.000.000	-	-

	Onderhoud en Restauratie van Staatsgebouwen in eigen beheer	District	Bedrag in SRD
1	Het herinrichten van gebouwen en terreinen waaronder de aanschaf van bouwmaterialen, etcetera t.b.v. diverse ruimtes op het Min.OW	Paramaribo	1.000.000
2	Aankoop van verlichting en verlichtingsmaterialen t.b.v. MTL, Hoofdkantoor OW en Dependence van MIN. OW	Diverse districten	1.000.000
3	Schilderen van de gangen op het Min.OW	Paramaribo	1.000.000
	Totaal		3.000.000

en

Wijze van financiering: De financiering voor het onderhouden en restaureren van Staatsgebouwen in eigen beheer vindt plaats door Overheidsbijdrage.

De uitgaven hiervoor zal begroot worden op code 0183 voor een bedrag van **SRD 3.000.000,-**.

De verdeling van de middelen vindt plaats op basis van urgentie en prioriteit.

Beleidsintensiveringen voor 2025:

De volgende intensiveringen voor 2025 zijn begroot:

- Het herinrichten van gebouwen en terreinen waaronder de aanschaf van bouwmaterialen, etcetera t.b.v. diverse ruimtes op het Min.OW
- Aankoop van verlichting en verlichtingsmaterialen t.b.v. MTL, Hoofdkantoor OW en Dependance van Min. OW
- Schilderen van de gangen op het Min.OW

0296 - Verbetering dienstverlening Materieel, Transport en Logistiek

Doelstelling: De afdeling Materieel, Transport en Logistiek is een dienstverlenende afdeling en heeft als taak het onderhouden, repareren, verzekeren en het voorzien van brandstof aan alle dienstvoertuigen.

Het heeft ook een coördinerende rol bij de aanschaf van dienstvoertuigen en zwaar materieel.

De afdeling stelt zich ten doel het registreren en onderhouden van overheidsvoertuigen en zwaarmateriaal.

Wijze van financiering: De financiering voor de verbetering van de dienstverlening van de afdeling Materieel, Transport en Logistiek zal plaatsvinden door Overheidsbijdrage.

De uitgaven hiervoor zal begroot worden op code 0296 voor een bedrag van **SRD 1.000.000,-**.

De verdeling van de middelen vindt plaats op basis van urgentie en prioriteit.

Beleidsintensiveringen voor 2025:

De volgende intensiveringen voor 2025 zijn begroot:

- Centraliseren van het wagenpark van OW
- Het moderniseren van de garage inclusief keuringslokaal
- Verder ontwikkelen van de automatisering van de Brandstofpomp en voertuigen bestand inclusief vervangen/en of uitbreiden van de pompen

0623 - Upgrading Nutsvoorzieningen

Nr.	Upgrading Nutsvoorzieningen	District	Bedrag in SRD
1	Betaling rekeningen Nutsvoorzieningen OW (achterstallige openstaande rekeningen)	Paramaribo	2.250.000
	Totaal		2.250.000

Doelstelling: De afdeling Nutsvoorzieningen zal in samenwerking met de nutsbedrijven toezicht houden bij het aanleggen en onderhouden van waterleidingen, gasleidingen en elektriciteitskabels. Het zal geschieden middels het verstrekken van vergunningen aan de nutsbedrijven.

Wijze van financiering: De financiering voor het upgraden van de afdeling nutsvoorzieningen zal plaatsvinden door Overheidsbijdrage.

De uitgaven hiervoor zal begroot worden op code 0623 voor een bedrag van **SRD 2.250.000,-**.

De verdeling van de middelen vindt plaats op basis van urgentie en prioriteit.

Beleidsintensiveringen voor 2025:

De volgende intensivering voor 2025 zijn begroot:

- Betaling rekeningen Nutsvoorzieningen OW (achterstallige openstaande rekeningen)

0740 - Upgrading Grond mechanisch Lab

Nr.	Upgrading Grondmechanisch Lab	District	Bedrag in SRD.
1	Aankoop van resterende componenten CPT apparaat	Paramaribo	2.500.000
2	Kalibratie CPT conus, CBR en drukteter	Paramaribo	1.250.000
	Totaal		3.750.000

Doelstelling: De afdeling Grondmechanisch en Bouwmaterialen Laboratorium draagt zorg voor de geschiktheids- en kwaliteitskeuring van verschillende grondsoorten, bouwmaterialen en asfalt voor gebruik bij diverse civieltechnische als bouwkundige projecten in Suriname. Deze keuringen geschieden volgens de geldende internationale normen zoals ASTM, NEN en ASHTOO.

Wijze van financiering: De financiering van het upgraden van het Grondmechanisch en Bouwmaterialen Laboratorium zal plaatsvinden door Overheidsbijdrage.

De uitgaven hiervoor zijn begroot op code 0740 voor een bedrag van **SRD 3.750.000,-**.

De verdeling van de middelen vindt plaats op basis van urgentie en prioriteit.

Beleidsintensiveringen voor 2025:

De volgende intensiveringen voor 2025 zijn begroot:

- Aankoop van resterende componenten CPT apparaat
- Kalibratie CPT conus, CBR en druktester

0741 - Verbetering van de dienstverlening Waterloopkundige afdeling

Nr.	Verbetering dienstverlening Waterloopkundige dienst	District	bedrag in SRD.
1	Databeheer- , Argis- en Hydrologische Modelling	Paramaribo	375.000
2	Kalibratie HACH Colorimeter, Kalibratie OAKLON Kalibratie pH/Conductivity meter, Kalibratie Portable Turbiditymeter en Kalibratie Hydrolab 4 en Hydrolab 7 Multiparamet	Paramaribo	375.000
3	Hydro-Biologisch Laboratorium: Kalibratie en Service OLYMPUS Microscoop	Diverse Districten	375.000
4	ADCP Instrument	Diverse Districten	375.000
	Totaal		1.500.000

Doelstelling: De Waterloopkundige afdeling heeft als doel het bevorderen, optimaal benutten, beheren, beheersen (flood-control) en beschermen van de Surinaamse wateren.

Volgens de wereld waterraad is Suriname op de zesde plaats gerangschikt op de lijst van landen met het grootste zoetwater voorkomens.

Desondanks zijn er perioden van watertekorten binnen o.a. de rijstsector en de energiesector (waterkracht).

Dit komt o.a. doordat waterbeheer in Suriname nog onvoldoende is ontwikkeld. Gezien het belang van water en de plaats van Suriname op het gebied van zoetwater voorkomens, internationaal bekeken, is het gewenst dat onze wateren duurzaam worden benut. Hiervoor is adequate waterbeheer, upgradering en modernisering noodzakelijk en zal de dienst hierbij een wezenlijke bijdrage leveren.

Wijze van financiering: De financiering van het verbeteren van de dienstverlening van de Waterloopkundige afdeling zal plaatsvinden door Overheidsbijdrage.

De uitgaven hiervoor zijn begroot op code 0741 voor een bedrag van **SRD 1.500.000,-**.

De verdeling van de middelen vindt plaats op basis van urgentie en prioriteit.

Beleidsintensiveringen voor 2025:

De volgende intensiveringen op code 0741 zijn begroot:

- Databeheer- , Argis- en Hydrologische Modelling
- Kalibratie HACH Colorimeter, Kalibratie OAKLON Kalibratie pH/Conductivity meter, Kalibratie Portable Turbiditymeter en Kalibratie Hydrolab4 en Hydrolab 7 Multiparameter
- Hydro-Biologisch Laboratorium: Kalibratie en Service OLYMPUS Microscoop
- ADCP Instrument

0742 - Verbetering dienstverlening Meteorologische dienst

Nr.	Verbetering dienstverlening Meteorologische Dienst	District	Bedrag in SRD.
1	Onderhouden van bestaande meetstations en nieuwe stations	Diverse districten	375.000
2	Contributie WMO	Paramaribo	1.200.000
3	Het uitbetalen van de externe krachten	Diverse Districten	100.000
4	RADAR maintainance contract	Paramaribo	200.000
	Totaal		1.875.000

Doelstelling: De Meteorologische Dienst Suriname draagt zorg voor het verschaffen van vakkundige weer- en klimaatinformatie aan derden. De dienst levert producten en diensten welke bijdragen aan onder ander, de veiligheid, het milieu en de economie. Het is tevens een datacentrum voor Meteorologie en Klimatologie ter ondersteuning van verschillende overheidsorganisaties, Ngo's, Adviesbureaus, onderzoekers en belanghebbenden.

Wijze van financiering: De financiering voor het verbeteren van de dienstverlening Meteorologische Dienst zal plaatsvinden door Overheidsbijdrage.

De uitgaven hiervoor zijn begroot op code 0742 voor een bedrag van **SRD 1.875.000,-**.

De verdeling van de middelen vindt plaats op basis van urgentie en prioriteit.

Beleidsintensiveringen voor 2025:

De volgende intensiveringen op code 0742 zijn begroot:

- Onderhouden van bestaande meetstations en nieuwe stations
- Contributie WMO
- Het uitbetalen van de externe krachten
- RADAR maintainance contract

0780 - Upgrading ESAI & QHSE

Nr.	Environmental and Social Impact Assessment & Quality, Health, Safety and Environment Management	District	Bedrag in SRD.
1	Het in kaart brengen van milieueffecten van verkavelingsprojecten op de infrastructuur	Diverse Districten	100.000
2	Het aanschaffen van instrumenten t.b.v. ESIA en QHSE	Paramaribo	200.000
3	Het aanschaffen van PPE's en overige veiligheidsmiddelen tbv het ministerie van Openbare Werken	Diverse Districten	1.000.000
4	Het aanschaffen van brandpreventie attributen inclusief onderhoud en EHBO Attributen tbv het ministerie van Openbare Werken	Diverse Districten	275.000
5	Het afsluiten van SOR- verzekering voor medewerkers directoraat O&D	Paramaribo	200.000
6	Training van personeel	Paramaribo	100.000
	Totaal		1.875.000

Doelstelling: De afdeling ESIA en QHSE stelt zich ten doel om een ongeval vrije Ministerie te zijn, waarbij het belangrijk is om bewust te zijn van de levens kritische activiteiten en om veiligheidsrisico's zoveel te mogelijk te elimineren of te verminderen.

Wijze van financiering: De financiering voor het upgraden van de afdeling ESIA en QSHE zal plaatsvinden door Overheidsbijdrage.

De uitgaven hiervoor zal begroot worden op code 0780 voor een bedrag van **SRD 1.875.000,-**.

De verdeling van de middelen vindt plaats op basis van urgentie en prioriteit.

Beleidsintensiveringen voor 2025:

De volgende intensiveringen voor 2025 zijn begroot:

- Het in kaart brengen van milieueffecten van verkavelingsprojecten op de infrastructuur
- Het aanschaffen van instrumenten t.b.v. ESIA en QHSE
- Het aanschaffen van PPE's en overige veiligheidsmiddelen t.b.v. het ministerie van Openbare Werken
- Het aanschaffen van brandpreventie attributen inclusief onderhoud en

EHBO Attributen tbv het ministerie van Openbare Werken

- Het afsluiten van SOR- verzekering voor medewerkers directoraat O&D
- Training van personeel

0781 - Verbetering dienstverlening Coördinatie Districten

Nr.	Verbetering dienstverlening Coördinatie Districten	District	Bedrag in SRD.
1	Uitvoeren van diverse werkzaamheden in crisistoestanden	Diverse Districten	500.000
2	Het upgraden van de verschillende dependances van OW	Diverse Districten	400.000
3	Het trainen van personeel in districten	Diverse Districten	100.000
	Totaal		1.000.000

Doelstelling: De afdeling Coördinatie Districten is een dienstverlenende afdeling welke als taak heeft het coördineren van alle werkzaamheden (administratief als technisch) in de diverse districten.

Wijze van financiering: De financiering voor de verbetering van de dienstverlening van de afdeling Materieel, Transport en Logistiek zal plaatsvinden door Overheidsbijdrage.

De uitgaven hiervoor zal begroot worden op code 0781 voor een bedrag van **SRD 1.000.000,-**.

De verdeling van de middelen vindt plaats op basis van urgentie en prioriteit.

Beleidsintensiveringen voor 2025:

De volgende intensiveringen voor 2025 zijn begroot:

- Uitvoeren van diverse werkzaamheden in crisistoestanden
- Het upgraden van de verschillende dependances van OW
- Het trainen van personeel in districten

3410 - Onderhoud Exploitatie van Dienstvoertuigen en Zwaarmaterieel

Nr.	Onderhoud Exploitatie Dienstvoertuigen en Zwaarmaterieel	District	Raming
1	Onderhoud en exploitatie dienstvoertuigen en levering van brandstoffen, smeermiddelen en vetten	Diverse districten	83.750.000
2	Verzekering	Diverse districten	3.000.000
3	Onderhoud Exploitatie zwaarmaterieel	Diverse districten	8.000.000
	Totaal		94.750.000

Doelstelling: De afdeling Materieel, Transport en Logistiek is een dienstverlenende afdeling en heeft als taak het onderhouden, repareren, verzekeren en het voorzien van brandstof aan alle dienstvoertuigen.

Het heeft ook een coördinerende rol bij de aanschaf van dienstvoertuigen/ zwaar materieel.

De afdeling stelt zich ten doel het registreren en onderhouden van overheidsvoertuigen.

Wijze van financiering: De financiering voor de verbetering van de dienstverlening van de afdeling Materieel, Transport en Logistiek zal plaatsvinden door Overheidsbijdrage.

De uitgaven hiervoor zal begroot worden op code 3410 voor een bedrag van **SRD 94.750.000,-** . De

verdeling van de middelen vindt plaats op basis van urgentie en prioriteit.

Beleidsintensiveringen voor 2025:

De volgende intensiveringen voor 2025 zijn begroot:

- Onderhoud en exploitatie van dienstvoertuigen en levering van brandstoffen, smeermiddelen en vetten
- Verzekering
- Onderhoud Exploitatie zwaarmaterieel

Toelichting op de prestatie en resultaat indicatoren

Programma	Doel Programma	Verwachte beleidsresultaten per eind 2024	Verwachte Beleidsresultaten per eind 2025
0183 – Onderhoud en Restauratie van Staatsgebouwen in eigen beheer	De afdeling Technische Dienst is een technische afdeling en heeft als taak het onderhouden restaureren van Staatsgebouwen in eigen beheer.	Het begroot bedrag zal worden aangewend voor aankopen van electra materialen en gereedschappen t.b.v. Sectie Electra, aankopen van diverse houtmaterialen, gereedschappen en apparatuur t.b.v sectie Timmer. Het aankopen van Airco's t.b.v. diverse ruimte van Min. OW vanaf 12.000 BTU t/m 60.000 BTU en Freon 410 en 22. Het aankopen van gereedschappen en apparatuur t.b.v sectie Koeltechniek en schildermaterialen, verf t.b.v. diverse afdelingen van Min. OW, aankopen van sanitair benodigdheden t.b.v. diverse afdelingen van Min. OW en het aankopen van gereedschappen en apparatuur t.b.v sectie Sanitair.	Het begroot bedrag zal worden aangewend voor het aanschaffen van BTU's airco,s met bijbehorende materialen t.b.v. diverse ruimtes op het Min.OW en Dependance's, aankoop van verlichting en verlichtingsmaterialen t.b.v. MTL, Hoofdkantoor OW en Dependance van MIN. OW. Schilderen van de gangen op het MIN. OW, herinrichten van de keukens op de afdelingen
0296 Verbetering dienstverlening Materieel, Transport en Logistiek	De afdeling Materieel, Transport en Logistiek is een dienstverlenende afdeling en heeft als taak het onderhouden/ repareren, verzekeren en het voorzien van brandstof aan alle dienstvoertuigen.	Het begroot bedrag zal worden aangewend voor het centraliseren van het wagenpark van OW en verder ontwikkelen van de automatisering van de brandstofpomp en voertuigen bestand inclusief vervangen en/ of uitbreiden van de pompen.	Het begroot bedrag zal worden aangewend voor het centraliseren van het wagenpark van OW, het moderniseren van het garage inclusief keuringslokaal en verder ontwikkelen van de automatisering van de brandstofpomp en voertuigen bestand inclusief vervangen en/ of uitbreiden van de pompen.
0623 Upgrading nutsvoorzieningen	De afdeling Nutsvoorzieningen zal in samenwerking met de nutsbedrijven toezicht houden bij het aanleggen en onderhouden van waterleidingen, gasleidingen en elektriciteitskabels.	Het begroot bedrag zal worden aangewend voor de inventarisatie van overheidsgebouwen van het Ministerie van Openbare Werken. Het trainen van keurmeesters. Upgraden en herinrichten van de afdeling Nutsvoorzieningen en Beheer.	Het begroot bedrag zal worden aangewend voor de betaling rekeningen Nutsvoorzieningen OW (achterstallige openstaande rekeningen)

0740 Upgrading Grond mechanisch Lab	Het plegen van nieuwe investeringen, zodat de dienstverlening wordt verbeterd.	Het geraamd bedrag zal aangewend worden voor kalibratie CPT conus, CBR en druktester. Verder worden nog onderzoekskosten t.b.v innovatie geraamd.	Het geraamd bedrag zal aangewend worden voor aankoop van resterende componenten CPT apparaat en kalibratie CPT conus, CBR en druktester
0741 Verbetering van de dienstverlening Waterloopkundige afdeling	Het plegen van nieuwe investeringen, zodat de dienstverlening wordt verbeterd.	Het begroot bedrag zal worden aangewend voor het onderhouden van de bestaande en nieuwe observatie meetstations, de aanschaf en installatie van nieuwe "moderne" observatie meetstations in het binneland, opzetten/ inrichten waterkwaliteitslaboratorium, service microscope, lab. instrumenten, Capaciteitsversterking en Upgrading Wetenschappelijk onderzoek.	Het begroot bedrag zal worden aangewend voor Databeheer- , Argis- en Hydrologische Modellerings, kalibratie HACH Colorimeter, kalibratie OAKLON kalibratie pH/Conductivity meter, Kalibratie Portable Turbiditymeter en Kalibratie Hydrolab 4 en Hydrolab 7 Multiparameter. Hydro-Biologisch Laboratorium: Kalibratie en Service OLYMPUS Microscoop, en ADCP Instrument
0742 Verbetering dienstverlening Meteorologische dienst	Het plegen van nieuwe investeringen, zodat de dienstverlening wordt verbeterd en de verstrekte weersinformatie effectief, efficiënt, tijdig en juist is.	Het begroot bedrag zal worden aangewend voor het onderhouden van bestaande meetstations en nieuwe stations, het upgraden/trainen van het personeel van de Meteorologische Dienst Suriname, de Audit/Certificering van de Meteorologische dienst. Het herinrichten/uitbreiden van het nieuwbouw Duisburg, het uitbetalen van de externe krachten en het aansluiten van de Radar maintainance contract.	Het begroot bedrag zal worden aangewend voor het Onderhouden van bestaande meetstations en nieuwe stations, contributie WMO. Het uitbetalen van de externe krachten, RADAR maintainance contract
0780 – Upgrading ESIA en QHSE	De afdeling ESIA en QHSE stelt zich ten doel om een ongeval vrije ministerie te zijn.	Het begroot bedrag zal worden aangewend voor de implementatie en handhaving van het ESIA en QHSE beleid, het analyseren van de huidige situatie van de vuilstortplaats te Ornamibo, het in kaart brengen van vuilstortplaatsen in de districten, het in kaart brengen van milieu effecten van verkavelingsprojecten op de infrastructuur, identificeren, analyseren en managen van incidenten/ calamiteiten en het uitvoeren van	Het begroot bedrag zal worden aangewend voor het in kaart brengen van milieueffecten van verkavelingsprojecten op de infrastructuur, het aanschaffen van instrumenten t.b.v. ESIA en QHSE. Het aanschaffen van PPE's en overige veiligheidsmiddelen t.b.v. het ministerie van Openbare Werken, het aanschaffen van brandpreventie attributen inclusief onderhoud en EHBO Attributen tbv het ministerie van Openbare Werken, het afsluiten van SOR- verzekering voor medewerkers directoraat O&D en training van personeel

		riskassessments, het vaststellen van ESIA normen/ richtlijnen die het Ministerie zal handhaven. Ook het aanschaffen van automated external defibrillator (AED), en overige veiligheidsmiddelen behoren tot de geplande projecten. Het organiseren van trainingen m.t brandpreventie evacuatieplan en drills t.b.v. hoofdgebouw OW en dependances, Richtlijnen voor milieu, gezondheid en veiligheid training ISO 4001:20145 Milieu managementsystemen.	
3410 – Onderhoud Exploitatie van dienstvoertuigen en zwaarmaterieel	De afdeling Materieel, Transport en Logistiek is een dienstverlenende afdeling en heeft als taak het onderhouden/ repareren, verzekeren en het voorzien van brandstof aan alle dienstvoertuigen.	Het begroot bedrag zal worden aangewend voor de onderhoud en exploitatie van dienstvoertuigen en levering van brandstoffen, smeermiddelen en vetten. Ook nog het onderhouden en exploitatie zwaarmaterieel. aangewend voor de onderhoud en exploitatie van dienstvoertuigen en levering van brandstoffen, smeermiddelen en vetten. Ook nog het onderhouden en exploitatie zwaarmaterieel.	Het begroot bedrag zal worden aangewend voor de Onderhoud en exploitatie van dienstvoertuigen en levering van brandstoffen, smeermiddelen en vetten. Verzekering en Onderhoud Exploitatie zwaarmaterieel
0781 – Verbetering dienstverlening Coördinatie Districten	De afdeling Coördinatie Districten is een dienstverlenende afdeling welke als taak heeft het coördineren van alle werkzaamheden (administratief als technisch) in de diverse districten.		Het begroot bedrag zal worden aangewend voor het uitvoeren van diverse werkzaamheden in crisistoestanden. Het upgraden van de verschillende dependances van OW en het trainen van personeel in districten

Titel III : Middelenbegroting

Bedragen x SRD 1.000

Kosten categorie	Omschrijving	Realisatie 2023	Vermoedelijk beloop 2024	Raming 2025	Raming 2026	Raming 2027	Raming 2028
Titel III	Ontvangsten	0	10.900	11.990	3.207	3.527	3.880
53	Niet Belasting Middelen	0	10.900	11.990	3.207	3.527	3.880
53110	Leges	0	2.650	2.915	3.207	3.527	3.880
53423	Diverse niet belasting ontvangsten/vergoedingen	0	8.250	9.075	0	0	0

Toelichting:

Niet Belasting Middelen

Voor het dienstjaar 2025 is de middelenbegroting geraamd op een totaalbedrag van **SRD 11.990.000,-** aan Niet Belastingmiddelen.

53110 - Leges

De afgekeurde dienstvoertuigen en/ of zwaar materieel worden ten laste van dit artikel verkocht. De verkoop van karkassen geschiedt middels een openbare aanbesteding.

Voor de Leges is er een bedrag van **SRD 2.915.000,-** geraamd.

Voor de afdeling Nutsvoorziening en Beheer is ook een bedrag geraamd voor legeskosten van SRD. 150.000,-.

53423 - Diverse niet belasting ontvangsten/vergoedingen

Diverse niet belasting ontvangsten

Voor het dienstjaar 2025 is er voor de diverse niet belasting ontvangsten een bedrag van **SRD 9.075.000,-** geraamd.

Ontvangsten van de Meteorologische Dienst

De Meteorologische Dienst verstrekt informatie aan derden betreffende weersberichten tegen betaling.

Tarieven worden vastgesteld afhankelijk van verstrekte informatie. De tarieven zullen per categorie worden aangepast. Ook zullen mogelijk wet en regelgeving, instructies en vergunningsaanvragen worden aangepast en mogelijk via onlinemogelijkheden worden afgehandeld.

Ontvangsten afdeling Waterloopkundige Afdeling

Betreft ontvangsten voor het verstrekken van gegevens zoals de waterstanden, de afvoeren/ stroomsnelheden van het water, de waterkwaliteitsgegevens, de kwaliteit van het water en diverse rapportages. De tarieven zullen per categorie worden aangepast. Ook zullen mogelijk wet en regelgeving, instructies en vergunningsaanvragen worden aangepast en mogelijk via onlinemogelijkheden worden afgehandeld

Afdeling 15. Het Ministerie van Transport Communicatie en Toerisme

Algemeen deel

Volgens het Presidentieel besluit van 16 juli 2020 no 14/2020, houdende aanpassing instelling departementen van algemeen bestuur ("Besluit Taakomschrijving Departementen 1991" (S.B. 1991 no. 58, geldende tekst S.B. 2017 no. 22 zoals laatstelijk gewijzigd S.B. 2020 no 141) is het Ministerie van Transport, Communicatie en Toerisme belast met de zorg voor:

- Het transportwezen, waaronder het water-, lucht-, en wegtransport, alsmede het openbaar vervoer en het toezicht daarop;
- De faciliteiten ten behoeve van het water- en luchtverkeer, in het bijzonder met betrekking tot een veilige en efficiënte afhandeling van personen en goederen, het loodswezen, alsmede het beheer van alle havens;
- De afgifte van lucht- en zeebrieven;
- De communicatie;
- Het toerisme.

DIRECTORAAT TOERISME

De begroting van het directoraat Toerisme voor het dienstjaar 2025 behelst een waarbij de prioriteiten voor zover mogelijk in overeenstemming zijn met de uitvoeringscapaciteit van het Directoraat. De begroting is opgemaakt rekening houdende met het begrotingstekort, de economische groei, inflatie en de wisselkoersen. Verder zijn de doelen van het directoraat afgeleid van het Crisis- en Herstelplan (CHP) 2020-2022, het Ontwikkelingsplan OP 2022 – 2026, het Nationaal Strategisch Toerisme Plan 2018-2030 en de concrete acties uit het Beleidsmatrix met betrekking tot de uitvoering van het Nationaal Dialoog die richting geven aan duurzame ontwikkeling op zowel langer als korter termijn.

Beleidsgebied/doel

Voor ons land is de toerisme sector een belangrijk economisch potentieel. Het levert een aanzienlijke bijdrage aan het BNP. Deze sector is een katalysator voor werkgelegenheid en ondernemerschap. Verwacht wordt dat de ontwikkelingen in de olie en gasindustrie van grote invloed zal zijn op de toerisme sector in Suriname.

Suriname behoort tot een van de weinige landen met veel primair bos, een rijke bio- en culturele diversiteit. Natuur- en cultuurtoerisme zijn daarom producten die de positie van Suriname op de regionale en internationale toeristenmarkt versterken.

DIRECTORAAT ALGEMENE EN ADMINISTRATIEVE ZAKEN

Het Directoraat Algemene en Administratieve Zaken dient ertoe om administratief ondersteunende diensten van het Ministerie zoveel mogelijk te clusteren, zodat vanuit een centrale plek het gemonitord kan worden. Daardoor kunnen de overige technische directoraten, zich focussen op de puur technische taken, met kans op een grotere output. Bovendien wordt hiermee eenduidig handelen bij de uitvoering van soortgelijke taken ten behoeve van de directoraten onder het Ministerie bevorderd. Dit past overigens goed binnen de algemene ambtelijke structuur overheid en is ook nog kosten efficiënt. De afwikkeling van administratieve taken blijkt in de praktijk, vanwege de benodigde kennis en accuratesse hierbij, een enorme druk te veroorzaken op het dagelijks functioneren van diverse functionarissen op het Ministerie. Met de instelling van dit directoraat zal de afhandeling van administratieve zaken efficiënter geschieden.

DIRECTORAAT TRANSPORT

De begroting van het directoraat Transport voor het dienstjaar 2025 behelst een voornemen van een realistische beleidsverantwoorde begroting, waarbij de prioriteiten voor zover mogelijk in overeenstemming zijn met de uitvoeringscapaciteit van het Directoraat. De uitgaven zoals opgenomen zijn binnen het kader van het streven van de regering, waarbij er rekening is gehouden met het geprojecteerde begrotingstekort, de economische groei, inflatie en wisselkoersen. Verder zijn de doelen van het Directoraat afgeleid van het Meerjaren Ontwikkelingsplan (MOP) 2022-2026. Uitgaande van het (MOP) is de focus van het Directoraat gericht op het kern beleidsgebied Transport.

Beleidsgebieden/doelen

Het algemeen transportbeleid

Het ministerie van Transport, Communicatie en Toerisme is conform de taakstelling Departementen van 1991 zoals laatstelijk gewijzigd bij S.B. 2015 no 41 belast met de zorg voor het transportwezen, waaronder het water, luchttransport en wegvervoer, alsmede het openbaar vervoer en het toezicht daarop.

Uit hoofde van deze bevoegdheden is het transportbeleid van het ministerie er op gericht om o.a. te voldoen in de mobiliteitsbehoefte van nationale en internationale reizigers die respectievelijk in, naar of vanuit Suriname willen reizen. Ter voldoening aan de mobiliteitsvraag heeft Suriname bovendien een multimodaal transportsysteem. Het streven van het ministerie is er derhalve erop gericht om de kwaliteitskenmerken van de verschillende modaliteiten van de keten en van de aansluiting tussen de diverse modaliteiten te waarborgen en steeds te verbeteren. Die kwaliteitskenmerken zijn: tijd, betaalbaarheid, beschikbaarheid, comfort, status, imago, veiligheid, doorzichtigheid, en zekerheid.

In het beleidsjaar 2025 zal het beleid er derhalve erop gericht worden om de transportsector institutioneel te versterken. De doelen die hierbij gesteld zullen worden zijn verbeterde toegankelijkheid, verbeterde mobiliteit en een efficiëntere dienstverlening in de transportsector.

De transportsector wordt onderverdeeld in drie (3) subsectoren, te weten:

1. Watertransport
2. Wegtransport
3. Luchttransport.

Watertransport

Beleidsprioriteiten

Het Ministerie van TCT zal de vaste infrastructuur ontlasten door het transport te water te stimuleren. Daarbij zal het Ministerie vanwege haar taakstelling, de veiligheid, beveiliging en milieuvriendelijke aspecten verwerven tot prioriteiten. Het traditionele vervoer van personen en goederen via waterwegen zal efficiënter plaatsvinden.

Er zal een integraal maritiem beleid worden uitgestippeld, dat gericht is op een gestructureerd, effectief en efficiënt gebruik van de waterwegen. Door middel van de vastgestelde voorwaarden en richtlijnen zullen de daarvoor aangewezen instanties de controle op het gebruik van de waterwegen opvoeren.

De havensector zal gestructureerd moeten worden waarbij specifieke havens aangewezen moeten worden als havens van nationale betekenis (het kern havennetwerk).

De N.V. Havenbeheer Suriname in 1971 bij Landsverordening is hiertoe ingesteld, die het beheer voert over de voornaamste haven in Suriname, - de Nieuwe Haven-, zal hierin een bijzondere (leidende) positie moeten hebben.

Wegtransport

In deze beleidsperiode is het van belang dat het wegtransport verder gereguleerd wordt. Dit doel zal gerealiseerd worden middels, het ordenen van het openbaar vervoer en het maken en implementeren van beleid met betrekking tot het taxiwezen en goederenvervoer over de weg. Transport is de levensader van elke economie en moet gegarandeerd en betaalbaar zijn voor een ieder. Binnen de subsector wegtransport wordt het beleid uitgevoerd door de dienst Openbaar Vervoer en het Nationaal Vervoer Bedrijf NV.

Openbaar Vervoer

Het doel

Het Ministerie stelt zich ten doel de totale ontsluiting van de woon- en leefgemeenschappen over het geheel land te realiseren, zodat het openbaar vervoer bereikbaar en betaalbaar kan zijn voor alle Surinamers.

Goederenvervoer

Het beleid met betrekking tot het vervoeren van goederen door de lucht en over het water is in de desbetreffende wet- en regelgeving reeds geformuleerd. Het vervoeren van goederen over de weg is echter nog niet geregeld. Het beleid zal in het jaar 2025 erop gericht zijn het goederenvervoerbeleid te formuleren en implementeren. De redenen hiervoor zijn garanderen van een langere levensduur van de weginfrastructuur, veiligheid van overige weggebruikers als het gaat om vervoer van giftige stoffen en om het oponthoud op de wegen te voorkomen bij het in- en uitladen van onder andere containers.

Wettelijke voorzieningen voor het wegvervoer moeten zo nodig worden aangepast en afgestemd op de basisprincipes van veiligheid, doelmatigheid en efficiëntie.

Luchttransport

Stand van zaken en problematiek:

De vigerende luchtvaartwet is verouderd. Er moet een inventarisatie plaatsvinden en waar nodig revisies worden gepleegd en eventueel nieuwe wet- en regelgeving worden geslagen.

Niet alle airstrips in het binnenland voldoen aan de International Civil Aviation Organization (ICAO) normen. Bepaalde delen van het binnenland zijn moeilijk bereikbaar en begaanbaar over land of water, waardoor de voorkeur moet worden gegeven aan luchttransport. De veiligheid van alle luchtvaartterreinen zal worden verhoogd conform het burgerluchtvaart-veiligheidsbeleid. Voorts zal de luchtvaartdienst beter gehuisvest worden, daar het huidige pand niet meer voldoet aan de eisen.

DIRECTORAAT COMMUNICATIE

De begroting van het directoraat Communicatie voor het dienstjaar 2025 behelst een voornemen van een realistische beleid verantwoorde begroting, waarbij de prioriteiten voor zover mogelijk in overeenstemming zijn met de uitvoeringscapaciteit van het Directoraat. De uitgaven zoals opgenomen zijn binnen het kader van het streven van de regering, waarbij er rekening is gehouden met het geprojecteerde begrotingstekort, de economische groei, inflatie en wisselkoersen. Verder zijn de doelen van het Directoraat afgeleid van het Meerjaren Ontwikkelingsplan (MOP) 2022-2026, welke richting geeft aan het bereiken van duurzame ontwikkeling op lange termijn en de focus van het Directoraat gericht is op het kern beleidsgebied communicatie.

Beleidsgebieden/doelen

Binnen de telecommunicatiesector, incentives creëren die de introductie van informatie- en communicatietechnologie gerelateerde diensten moet stimuleren. In deze zullen wet- en regelgeving ter ondersteuning van dit voornemen worden aangepast.

Het algemeen communicatiebeleid

Binnen het directoraat leveren diverse stakeholders m.n. de parastatalen een belangrijke bijdrage aan het hoofd beleidsgebied Communicatie. De volgende uitkomsten zullen in het beleid verder uitgewerkt worden in resultaten- en actieprogramma's van de desbetreffende ministeries en instituten:

1. De Telecommunicatie Autoriteit Suriname ziet toe op de uitvoering van de nationale telecommunicatie strategie binnen het aangepast wettelijk kader voor de sector.
2. Als gevolg van Overheids- en particuliere investeringen en in lijn met de nationale ICT-strategie is de fysieke infrastructuur voor de ICT-sector uitgebreid en is het assortiment van producten en diensten meer gediversifieerd en van hogere kwaliteit.

3. De dekkingsgraad en capaciteit van het breedbandnetwerk zijn in lijn met de nationale telecommunicatie strategie en verhogen de efficiëntie van het internetverkeer, faciliteren de operationalisering van bijzondere activiteiten (onderwijs, veiligheid, e-business, e-Government, outsourcing, etcetera) en de potentie van de sector om internationale markten te bedienen.

4. In de telecommunicatiesector zijn gespecialiseerde ‘centers of excellence’ operationeel.

5. De toegang tot het internet is toegenomen in urbane en rurale gebieden.

Het Ministerie van Transport, Communicatie en Toerisme en m.n. het directoraat Communicatie zal de onderstaande projecten uitvoeren die moeten bijdragen tot het realiseren van de doelen die zijn gesteld voor de telecommunicatiesector in Suriname.

1. Opzetten ICT-platform

2. Wetgeving

3. Girls in ICT Day

4. Nationale Commissie Cybersecurity

5. CARICOM Single ICT Space

Internationale Organisaties

Suriname is ook lid van Internationale organisaties. Voor het beleidsgebied Communicatie zijn de volgende Internationale Organisaties van belang. Deze zijn: de World Trade Organisation (WTO), International Telecommunications Union (ITU), Caribbean Telecommunications Union (CTU), Inter- American Telecommunication Commission van de Organisatie voor Amerikaanse Staten (OAS/CITEL), Caribbean Association of National Telecommunications Organizations (CANTO) en Caribbean Community (CARICOM).

De hierboven opgenomen bedragen hebben betrekking op de ontwikkelingsdoelen van Suriname en het daarbij behorend beleidsgebied: Communicatie. In onderstaande pagina's zullen de concrete plannen van het Directoraat worden verwerkt om de vastgestelde doelen te kunnen realiseren.

Directoraat Toerisme

Titel I : OPERATIONELE UITGAVEN

Bedragen x SRD 1.000

Kosten categorie	Omschrijving	Realisatie 2023	Vermoedelijk beloop 2024	Raming 2025		Raming 2026	Raming 2027	Raming 2028
		<i>Uitgaven</i>	<i>Uitgaven</i>	<i>Verplichtingen</i>	<i>Uitgaven</i>	<i>Uitgaven</i>	<i>Uitgaven</i>	<i>Uitgaven</i>
Titel I	OPERATIONELE UITGAVEN	9.621	11.947	17.232	17.232	20.055	22.061	24.267
61	Lopende Uitgaven	8.030	10.947	14.232	14.232	15.655	17.221	18.942
610	Lonen en salarissen	7.310	9.350	11.598	11.598	12.758	14.034	15.436
611	Sociale premies	416	990	1.624	1.624	1.786	1.965	2.162
612	Gebruik van goederen en diensten	300	600	1.000	1.000	1.100	1.210	1.331
616	Sociale Uitkeringen	4	7	10	10	11	12	13
62	Kapitaal Uitgaven	1.591	1.000	3.000	3.000	4.400	4.840	5.325
620	Inventaris	91	1.000	1.875	1.875	2.750	3.025	3.328
621	Transport middelen	1.500	0	1.125	1.125	1.650	1.815	1.997

Toelichting:**Lopende Uitgaven****610 - Lonen en salarissen****Personeelskosten**

Lonen en Salarissen ten behoeve van het personeel van het Directoraat Toerisme zijn voor het dienstjaar 2025 begroot op **SRD 11.598.000,-**.

610 - Lonen en salarissen

Kosten categorie	Omschrijving	Raming
61001	Ambtelijk salaris	7.109.250
61002	Vakantietoelage	2.522.500
61003	Overwerk	514.250
61004	Bonussen en Gratificaties	569.500
61005	Overig Salaris	4.000
61006	Vacatiegelden	17.300
61013	Functionele toelagen	562.000
61014	Persoonlijke toelagen	3.200
61015	Lesuren vergoeding	18.000
61016	Gezinstoelagen en Kinderbijslag	90.000
61017	Waarnemingstoelage	3.000
61018	Inconvenienten	4.000
61020	Telefoonvergoeding	26.000
61021	Representatievergoeding	155.000
Totaal		11.598.000

611 - Sociale premies**Sociale Premies**

De uitgaven onder de noemer Sociale Premies zijn voor het dienstjaar 2025 geraamd op **SRD 1.624.000,-**. Onder code 611 Sociale Premies worden de betaling van SZF- en pensioenpremie ondergebracht, welke ten behoeve van de ambtenaren in overheidsdienst, door de werkgever moet worden voldaan. Voor bijdrage aan het Pensioenfonds en Ziekenfonds is respectievelijk geraamd een bedrag van **SRD 1.009.000,-** om **SRD 615.000,-**.

611 - Sociale premies

Kosten categorie	Omschrijving	Raming
61101	Werkgeverslasten pensioenfonds	1.009.000
61102	Werkgeverslasten Staatsziekenfonds	615.000
Totaal		1.624.000

612 - Gebruik van goederen en diensten**Gebruik van Goederen en Diensten**

Naast Lonen en Salarissen, is de post “Gebruik van Goederen en Diensten” de tweede grootste uitgave post binnen de Operationele Uitgaven. Voor bestedingen in het dienstjaar 2025 ten laste van de post “Gebruik van Goederen en Diensten” is een totaalbedrag gebudgetteerd van **SRD 1.000.000,-**.

612 - Gebruik van goederen en diensten

Kosten categorie	Omschrijving	Raming
61201	Kosten opleiding Binnenland, excl. Reis & Verblijf	7.000
61202	Kosten opleiding Buitenland, excl. Reis & Verblijf	7.000
61204	Tijdelijk personeel	500
61205	Deskundigen Binnenland	6.500
61208	Binnenlandse reiskosten	11.500
61209	Binnenlandse verblijfskosten	46.500
61210	Buitenlandse reiskosten	145.500
61211	Buitenlandse verblijfskosten	135.150
61213	Overige Externen	25.000
61214	Overige Reis- en verblijfskosten	26.000
61215	Kantoormiddelen (papier, pennen etc.)	361.000
61216	Kopieer	4.500
61217	Drukwerk & grafisch materiaal	5.500
61218	Bode diensten	5.100
61219	Onderhoud meubilair en Inventaris	3.200
61220	Onderhoud Kantoormiddelen	4.500
61221	Vergaderkosten	6.500
61222	Verbruiksgoederen (cartridge en diskettes)	9.500
61223	Onderhoudskosten automatisering	4.250
61224	Licenties en programmakosten	3.100
61225	Datalijnen	7.550
61226	Advertenties en Bekendmakingen	4.600
61227	Radio en Tv programma's	10.600
61230	Overige kantoorkosten	3.150
61231	Overige kosten Automatisering	5.200
61233	Huur gebouwen en Terreinen	30.200
61235	Verbouwingen	5.200
61237	Onderhoud van openbare terreinen	5.200
61238	Telefoon uitgaven	700
61240	Water	2.800
61241	Electriciteit	5.850
61242	Overige kosten Gebouwen en terrienen	5.600
61244	Representatie (nationale en internationale vertegenwoordigingen	1.800
61245	Abonnementen en Vakliteratuur	3.150
61246	Verzekering	2.350
61247	Schoonmaak	5.600
61248	Gereedschappen en Apparatuur	3.100
61249	Werkkleding incl. schoeisel e.a.	1.350
61250	Bewaking	1.350
61251	Voeding	6.750
61253	Vrachtkosten en Porti	2.700
61254	Onderzoekskosten	2.850
61255	Rechterlijke Vonnissen	1.750
61257	Dienst specifieke exploitatie kosten	1.100
61260	Onderscheidingen	600
61263	Overige Algemene Kosten	2.600

61279	Medicijnen	350
61280	Hulpmiddelen	2.750
61283	Huur van voertuigen	2.800
61284	Onderhoud en exploitatie dienstvoertuigen	51.500
61285	Huur en Onderhoud zwaar materieel	1.100
Totaal		1.000.000

616 - Sociale Uitkeringen

Sociale Uitkeringen

In het dienstjaar 2025 wordt ten behoeve van eventueel gemaakte poliklinische-, lig- en verpleegkosten (restitutie) voor directieleden en staf, een bedrag van **SRD 10.000,-** opgenomen.

616 - Sociale Uitkeringen

Kosten categorie	Omschrijving	Raming
61612	Poliklinische Kosten	7.000
61613	Preventieve Medische Voorzieningen	2.000
61614	Overige Medische Kosten	1.000
Totaal		10.000

Kapitaal Uitgaven

620 - Inventaris

Inventaris

Onder de Kapitaal uitgaven worden de kosten voor inventaris en aanschaffingen opgevoerd. Voor het jaar 2025 is voor "Inventaris" een totaalbedrag van **SRD 1.875.000,-** is opgenomen. Dit bedrag zal gezien de enorme behoefte van alle afdelingen, voornamelijk besteed worden aan kantoorinrichting.

620 - Inventaris

Kosten categorie	Omschrijving	Raming
62001	Kantoorinrichting	390.000
62003	Communicatie	218.000
62004	Computers	1.020.000
62005	Printers	205.000
62006	Netwerken	6.000
62009	Technisch gereedschap	9.000
62010	Overige inventaris	8.000
62011	Overige Automatisering	9.000
62012	Overige gereedschappen	10.000
Totaal		1.875.000

621 - Transport middelen

Transportmiddelen

Voor de aanschaf van Transportmiddelen is een bedrag van **SRD 1.125.000,-** begroot voor het jaar 2025. De aan te schaffen transportmiddelen zijn nodig voor het verrichten van diverse werkzaamheden.

621 - Transport middelen

Kosten categorie	Omschrijving	Raming
62101	Zwaar materieel en zware werktuigen	600.000
62104	Pickup's	325.000
62110	Overige transportmiddelen	200.000
Totaal		1.125.000

TITEL II : PROGRAMMA'S

Bedragen SRD 1.000

Kosten Categorie	Programma's	Realisatie 2023	Vermoedelijk beloop 2024	Raming 2025		Raming 2026	Raming 2027	Raming 2028
		<i>Uitgaven</i>	<i>Uitgaven</i>	<i>Verplichtingen</i>	<i>Uitgaven</i>	<i>Uitgaven</i>	<i>Uitgaven</i>	<i>Uitgaven</i>
TITEL II	PROGRAMMA'S	8.824	47.943	21.505	21.505	48.994	53.894	59.284
06	<i>Informatie en Communicatie</i>	46	2.000	1.000	1.000	2.200	2.420	2.662
0616	Toerisme Awareness	46	2.000	1.000	1.000	2.200	2.420	2.662
09	<i>Subsidie en Bijdragen</i>	1.203	1.600	1.200	1.200	1.760	1.936	2.130
0962	Suriname Hospitality and Tourism Training Centre (SHTTC)	1.203	1.600	1.200	1.200	1.760	1.936	2.130
13	<i>Wetgeving en Standaarden</i>	33	5.000	2.125	2.125	3.850	4.235	4.659
1315	Suriname Toerisme Autoriteit	33	5.000	2.125	2.125	3.850	4.235	4.659
30	<i>Kunst en Cultuur</i>	0	0	400	400	440	484	532
3013	World Exposition 2025	0	0	400	400	440	484	532
38	<i>Ontwikkeling Toerisme Sector</i>	7.542	39.343	16.780	16.780	40.744	44.819	49.301
3802	Marketing en branding	4.565	6.500	5.030	5.030	8.844	9.729	10.701
3803	Stimulering lokaal toerisme	379	3.000	2.250	2.250	3.300	3.630	3.993
3804	Toerisme diensten	0	1.093	1.125	1.125	1.650	1.815	1.997
3805	Toerisme evenementen	500	3.000	1.500	1.500	2.200	2.420	2.662
3806	Toerisme training en capaciteitsversterkin	2.098	2.250	1.875	1.875	2.750	3.025	3.328
3808	Toeristinformation en visitor centrum (ala wakapasi)	0	23.500	5.000	5.000	22.000	24.200	26.620

Toelichting : Programma's
0616 - Toerisme Awareness
Toerisme Awareness

Landelijk zullen er in elk district natuur milieu educatieprogramma's en toerisme awareness activiteiten worden uitgevoerd in samenwerking met de districtscommissarissen, het ministerie van Onderwijs en de private sector. Toerisme awareness presentaties zullen landelijk worden uitgevoerd in samenwerking met diverse scholen en toerisme tips en weetjes via de (social) media kanalen. Ook zullen er awareness videotjes voor jong en oud worden geproduceerd met als themaschoon milieu, afvalbeheersing en natievorming.

Het totaalbedrag voor dit programma is begroot op **SRD 1.000.000,-**.

0962 - Suriname Hospitality and Tourism Training Centre (SHTTC)
Suriname Hospitality and Tourism Training Centre (SHTTC)

De toerisme sector is een arbeidsintensieve sector waarbij veel goed opgeleide/ getrainde/ competente werkers nodig zijn om het toeristisch product op een hoger niveau te tillen.

De stichting heeft als doel, trainingen en opleidingen te verzorgen (in de stad , districten en het binnenland) voor de werkende klasse en voor degenen die een carrière willen opbouwen in de toerisme- en hospitality sector, om zodoende de kwaliteit van de producten en de diensten binnen deze sector op een hoger niveau te brengen. Diverse trainingen zullen weer landelijk worden verzorgd ter versterking van de capaciteit van de toerisme sector.

Het totaalbedrag voor dit programma is begroot op **SRD 1.200.000,-**.

1315 - Suriname Toerisme Autoriteit
Suriname Toerisme Autoriteit

De Wet Suriname Toerisme Autoriteit (STA) en de Toerisme Raamwet zijn reeds aangenomen in het jaar 2023. De STA is reeds opgericht en deels geoperationaliseerd. De operationalisering, huisvesting, bemensing en ordening van de sector zullen gestaag plaatsvinden.

Om in staat te zijn een prudent toerisme beleid te voeren is de institutionele versterking van publieke en private instituten van belang.

Het totaalbedrag voor dit programma is begroot op **SRD 2.125.000,-**.

3013 - World Exposition 2025
World Exposition 2025

Participatie aan de World Expo is belangrijk voor positionering/plaatsing van Suriname op de wereldkaart voor wat betreft investeringen, zakendoen (export), toerisme etc. Suriname heeft aan de meeste World Expo's meegedaan, te weten Spanje, Barcelona, China, Shanghai, UAE, Dubai etc. Participatie aan de World Expo vereist een nationale aanpak en beschikbaarheid van middelen. De nationale aanpak vereist de samenstelling van een breed gedragen interdepartementale technische werkgroep. De expo duurt 6 maanden en zal er gezorgd moeten worden voor transport, voeding, verblijf en handgeld van de stand bemensing. De bemensing zal minimaal moeten zijn van participanten uit Suriname aangevuld met medewerkers uit Japan.

Het totaalbedrag voor dit programma is begroot op **SRD 400.000,-**.

3802 - Marketing en branding**Marketing en branding**

De toerisme sector heeft zich heel snel kunnen herstellen na de COVID-19 pandemie. Het reisgedrag en de behoeften van de bezoekers is veel veranderd en zal er gewerkt moeten worden aan productontwikkeling en marketing van de product. In 2023 heeft Suriname samen met de private sector een groot aantal internationale toerisme beurzen bezocht. Dat beleid zal voortgezet worden met meer promotie materiaal. Suriname beschikt over alle benodigde ingrediënten om terug te komen met een sterk toeristisch aanbod dat voldoet aan de gestelde verwachtingen en eisen van onze doelgroepen. Deelname aan internationale toerisme beurzen, productie van de Destinatie Gids 2024-2026 onderhoud van de website suriname.travel en het bepalen van een branding en marketingstrategie zijn enkele activiteiten onder dit programma.

Het totaalbedrag voor dit programma is begroot op **SRD 5.030.000,-**.

3803 - Stimulering lokaal toerisme**Stimulering lokaal toerisme**

Elk district heeft unieke karakteristieken op het gebied van natuur, cultuur, erfgoed en evenementen. Deze potentie zal maximaal benut moeten worden in public private partnership. Ter uitvoering van het beleid voor de stimulering van lokaal toerisme zijn er een aantal beleidsgebieden geïdentificeerd per district. De belangrijkste aandachtsgebieden zijn: verbetering van de bestaande producten, verbetering van toilet en keuken faciliteiten op de oorden, toiletten groepen op centrale plakken waar veel bezoekers komen, klein ondernemerschap, Marketing & promotie van het district en het opzetten van toerisme informatie & visitor centra in de districten.

Het totaalbedrag voor dit programma is begroot op **SRD 2.250.000,-**.

3804 - Toerisme diensten**Toerisme diensten**

Informatie aan bezoekers per district is van eminent belang voor de verdere ontwikkeling van het toerisme in dat district. De bezoekers dienen op de hoogte te zijn van alle bezienswaardigheden en plaatsen voor voeding en drank, alsook andere diensten. Het verzamelen en distribueren van de informatie via de BIC's, websites, social mediakanalen, billboards zullen dan ook per district gecontinueerd worden.

Het totaalbedrag voor dit programma is begroot op **SRD 1.125.000,-**.

3805 - Toerisme evenementen**Toerisme evenementen**

De maand September is uitgeroepen tot toerisme maand. Jaarlijks worden er i.v.m Wereld Toerisme Dag, 27 September, diverse activiteiten en evenementen in de districten georganiseerd om het toerisme te bevorderen en bewustwording te creëren voor het lokaal toerisme. Het Suriname Toerisme Festival zal dan ook een jaarlijks terugkerend evenement worden gedurende de maand September.

Het totaalbedrag voor dit programma is begroot op **SRD 1.500.000,-**.

3806 - Toerisme training en capaciteitsversterking**Toerisme training en capaciteitsversterking**

De afgelopen jaren zijn landelijk heel veel trainingen i.s.m. diverse bedrijven uitgevoerd in stad en districten ter verbetering van de kwaliteit van de producten en de diensten binnen de sector. Het is van eminent belang dat landelijke toerisme opleidingen en trainingen worden verzorgd voor werkers, toekomstige werkers en de bedrijven binnen de sector. Dit met het oog op verbetering van de producten en de diensten. Met de operationalisering van de STA zal de sector gereguleerd en gecertificeerd worden en tevens voorzien worden van een keurmerk. Dit traject zal veel capaciteitsversterking vereisen en zal er vanuit het ministerie en de werkarmen dit beleid voortgezet worden.

Het totaalbedrag voor dit programma is begroot op **SRD 1.875.000,-**.

3808 - Toeristinformation en visitor centrum (ala wakapasi)**Tourist information & visitor center (ala wakapasi)**

Toerisme informatie en bezoekerscentra moeten dienen als coördinatie en informatie centrum voor elk district. Zo een centrum zal voorzien worden van alle informatie met betrekking tot het toerisme in dat district alsook, arts & craft, voeding en drank, sanitaire voorzieningen, kinderspeeltuin et cetera.

In het begrotingsjaar 2023 is er een aanvang gemaakt met deze centra in de districten Coronie en Saramacca en die zullen in het begrotingsjaar 2024 afgebouwd/geoperationaliseerd worden en in 2025 zal er een aanvang worden gemaakt in de districten Marowijne (Albina) en Sipaliwini (Atjoni) en Wanica (Lelydorp).

Het totaalbedrag voor dit programma is begroot op **SRD 5.000.000,-**.

Toelichting op de prestatie en resultaat indicatoren

Programma	Doel/Programma:	Verwachte beleidsresultaten Per eind 2024	Verwachte beleidsresultaten per eind 2025
Hoofdbeleidsgebied: Toerisme			
Code 0616 Toerisme Awareness	Toerisme bewustwording bij diverse doelgroepen	Diverse doelgroepen, w.o. beleidsmakers, jongeren, gemeenschappen bewust van duurzaam toerisme	Bewustwordings activiteiten via diverse media naar diverse doelgroepen worden voortgezet.
Code 0962 Stitching. Suriname Hospitality and Tourism Training Centre (SHTTC)	Het verzorgen van trainingen en opleidingen in stad en binnenland.	500 getrainde/ opgeleide personen.	500 getrainde/ opgeleide personen.
Code 1315: Suriname Toerisme Autoriteit (STA)	Om in staat te zijn een prudent toerisme beleid te voeren is de institutionele versterking van publieke en private instituties van belang daar toerisme sector overschrijdend is.	Marketing en promotie Suriname, productontwikkeling, data verzameling, Standaarden, classificeringen en certificeringen	Marketing en promotie Suriname, productontwikkeling, data verzameling, Standaarden, classificeringen en certificeringen.
Code 3013 World Exposition 2025	Participatie aan de World Expo is belangrijk voor positionering/plaatsing van Suriname op de wereldkaart voor wat betreft investeringen, zakendoen (export), toerisme. Suriname heeft aan de meeste World Expo's meegedaan, te weten Spanje, Barcelona, China, Shanghai, UAE, Dubai. Participatie aan de World Expo vereist een nationale aanpak en beschikbaarheid van middelen.		Participatie aan de World Expo Osaka, Japan 2025

Code 3802: Marketing & Branding	• Behoud en promotie van natuurlijk-, cultureel- en gebouwd erfgoed • Participatie aan internationaal toerisme beurzen. • Branding van Suriname als toerisme destinatie.	Vergroten samenwerkingsmogelijkheden. Toename van bezoekers, gemiddeld met 20% per jaar	Meer bekendheid van Suriname als toeristische destinatie. Meer investeringen in het toerisme en dienstensector door lokale en buitenlandse investeerders vanwege de groei in de sector. Toename van bezoekers met gemiddeld 20%
Code 3803: Stimulering lokaal toerisme	• Creëren van werkgelegenheid op lokaal niveau; • Vergroting van het assortiment van diensten en producten gericht op de lokale markt (domestic tourism) • Stimulering van investeringen in productontwikkeling (verbetering van het product). • Creëren van mogelijkheden voor de vrijetijdsbesteding van de samenleving.	Inventarisatie van het huidig toeristisch aanbod in alle districten. Branding en Marketing van elk district. Toerisme productontwikkeling ter vergroting van het aanbod	Stimulering ondernemerschap in de districten Armoedebestrijding. Branding en Marketing van elk district. Toerisme productontwikkeling ter vergroting van het aanbod.
Code 3804: Toerisme diensten	Verschaffen van informatie aan bezoekers en toeristen over de destinatie.	Faciliteren van elk district bij de opzet van het Tourist Information Center.	Elk district voorzien van een Tourist Information Centre dat gefaciliteerd wordt door het Directoraat Toerisme. Coronie en Saramacca afgebouwd en er wordt een aanvang gemaakt met de bouw van de centra en Marowijne en Atjonië (sipaliwini)
Code 3805: Toerisme evenementen	De Tourism Recognition Award. De Toerisme roadshow en internationale beurzen.	Uitreiking van awards aan ondernemers als waardering en erkenning voor hun inzet binnen de branche. Stimuleren van de bekendheid destinatie Suriname onder het nationaal en Internationaal publiek	Ondernemers binnen de toerisme sector ontvangen een Tourism Recognition Award. Meer prive sectoren worden bijbetrokken ter ondersteuning van het Toerisme Sector.
Code 3806: Toerisme training en capaciteitsversterking	Ontwikkelen van curriculum voor het onderwijs. Stimuleren van het ondernemerschap d.m.v. kwaliteitswaarborging. Versterking van het directoraat Toerisme en de sector.	Verschaffen van trainingen aan medewerkers en belanghebbenden binnen de sector. 500 getrainde medewerkers landelijk	De capaciteit van medewerkers en actoren binnen de sector wordt versterkt en vergroot. 500 getrainde medewerkers landelijk

Code 3808: Toerisme informatie en visitor centrum (al a wakapasi)	Elk district voorzien van een centrum (PPP), met een eigen beheersstructuur ter facilitering van de toerisme sector en de bezoekers met nette faciliteiten, inclusief sanitaire.	Start districten Coronie en Saramacca	Afronding Coronie en Saramacca en start Marowijne en Sipaliwini (Atjoni)

Directoraat Algemene en Administratieve Zaken

Titel I : OPERATIONELE UITGAVEN

Bedragen x SRD 1.000

Kosten categorie	Omschrijving	Realisatie 2023	Vermoedelijk beloop 2024	Raming 2025		Raming 2026	Raming 2027	Raming 2028
		<i>Uitgaven</i>	<i>Uitgaven</i>	<i>Verplichtingen</i>	<i>Uitgaven</i>	<i>Uitgaven</i>	<i>Uitgaven</i>	<i>Uitgaven</i>
Titel I	OPERATIONELE UITGAVEN	29.648	45.289	73.188	73.188	67.521	74.274	81.701
61	Lopende Uitgaven	29.550	41.289	63.688	63.688	57.621	63.384	69.722
610	Lonen en salarissen	25.441	28.990	46.127	46.127	38.049	41.854	46.039
611	Sociale premies	1.259	1.848	4.842	4.842	5.326	5.859	6.445
612	Gebruik van goederen en diensten	2.844	10.431	12.699	12.699	14.224	15.647	17.211
616	Sociale Uitkeringen	6	20	20	20	22	24	27
62	Kapitaal Uitgaven	98	4.000	9.500	9.500	9.900	10.890	11.979
620	Inventaris	98	1.000	6.500	6.500	5.500	6.050	6.655
621	Transport middelen	0	3.000	3.000	3.000	4.400	4.840	5.324

Toelichting:

Lopende Uitgaven

610 - Lonen en salarissen

Personeelskosten

Lonen en Salarissen ten behoeve van het personeel van het Directoraat Algemene en Administratieve Zaken zijn voor het dienstjaar 2025 begroot op **SRD 46.127.000,-** .

610 - Lonen en salarissen

Kosten categorie	Omschrijving	Raming
61001	Ambtelijk salaris	41.915.000
61002	Vakantietoeslag	1.640.000
61003	Overwerk	565.000
61004	Bonussen en Gratificaties	212.000
61005	Overig Salaris	5.000
61006	Vacatiegelden	200.000
61012	Detachering toelagen	1.000
61013	Functionele toelagen	167.000
61014	Persoonlijke toelagen	235.000
61015	Lesuren vergoeding	1.000

61016	Gezinstoelagen en Kinderbijslag	165.000
61017	Waarnemingstoelage	241.000
61018	Inconvenienten	14.000
61020	Telefoonvergoeding	30.000
61021	Representatievergoeding	400.000
61022	Huishuurvergoeding	2.000
61023	Vervoersvergoeding	300.000
61025	Tijdelijk Personeel	34.000
Totaal		46.127.000

611 - Sociale premies

Sociale Premies

De uitgaven onder de noemer Sociale Premies zijn voor het dienstjaar 2025 geraamd op **SRD 4.842.000,-**. Onder code 611 Sociale Premies worden de betaling van SZF- en pensioenpremie ondergebracht, welke ten behoeve van de ambtenaren in overheidsdienst, door de werkgever moet worden voldaan. Voor bijdrage aan het Pensioenfonds en Ziekenfonds is respectievelijk geraamd een bedrag van **SRD 2.906.000,-** om **SRD 1.936.000,-**.

611 - Sociale premies

Kosten categorie	Omschrijving	Raming
61101	Werkgeverslasten pensioenfonds	2.906.000
61102	Werkgeverslasten Staatsziekenfonds	1.936.000
Totaal		4.842.000

612 - Gebruik van goederen en diensten

Gebruik van Goederen en Diensten

Naast Lonen en Salarissen, is de post “Gebruik van Goederen en Diensten” de tweede grootste uitgave post binnen de Operationele Uitgaven. Voor bestedingen in het dienstjaar 2025 ten laste van de post “Gebruik van Goederen en Diensten” is een totaalbedrag gebudgetteerd van **SRD 12.699.000,-**.

612 - Gebruik van goederen en diensten

Kosten categorie	Omschrijving	Raming
61201	Kosten opleiding Binnenland, excl. Reis & Verblijf	560.000
61202	Kosten opleiding Buitenland, excl. Reis & Verblijf	560.000
61204	Tijdelijk personeel	30.000
61205	Deskundigen Binnenland	9.000
61208	Binnenlandse reiskosten	82.000
61209	Binnenlandse verblijfskosten	60.000
61210	Buitenlandse reiskosten	800.000
61211	Buitenlandse verblijfskosten	700.000
61213	Overige Externen	4.000
61214	Overige Reis- en verblijfskosten	8.000
61215	Kantoormiddelen (papier, pennen etc.)	1.037.000
61216	Kopieer	173.200
61217	Drukwerk & grafisch materiaal	36.500
61218	Bode diensten	2.000
61219	Onderhoud meubilair en Inventaris	310.000
61220	Onderhoud Kantoormiddelen	10.000
61221	Vergaderkosten	15.000
61222	Verbruiksgoederen (cartridge en diskettes)	307.500

61223	Onderhoudskosten automatisering	69.000
61224	Licenties en programmakosten	5.000
61226	Advertenties en Bekendmakingen	40.000
61227	Radio en Tv programma's	40.000
61231	Overige kosten Automatisering	26.000
61233	Huur gebouwen en Terreinen	2.500.000
61234	Onderhoud van gebouwen en terreinen	604.000
61235	Verbouwingen	30.000
61237	Onderhoud van openbare terreinen	9.500
61238	Telefoon uitgaven	698.000
61240	Water	968.000
61241	Electriciteit	2.415.000
61242	Overige kosten Gebouwen en terrienen	5.000
61244	Representatie (nationale en internationale vertegenwoordigingen	3.000
61245	Abonnementen en Vakliteratuur	4.500
61246	Verzekering	7.000
61247	Schoonmaak	5.000
61248	Gereedschappen en Apparatuur	8.000
61249	Werkkleding incl. schoeisel e.a.	10.000
61250	Bewaking	10.000
61251	Voeding	215.000
61253	Vrachtkosten en Porti	25.000
61254	Onderzoekskosten	5.000
61255	Rechterlijke Vonnissen	30.000
61257	Dienst specifieke exploitatie kosten	7.000
61260	Onderscheidingen	4.000
61263	Overige Algemene Kosten	85.000
61279	Medicijnen	4.800
61283	Huur van voertuigen	50.000
61284	Onderhoud en exploitatie dienstvoertuigen	32.000
61285	Huur en Onderhoud zwaar materieel	80.000
Totaal		12.699.000

616 - Sociale Uitkeringen

Sociale Uitkeringen

In het dienstjaar 2025 wordt ten behoeve van eventueel gemaakte poliklinische-, lig- en verpleegkosten (restitutie) voor directieleden en staf, een bedrag van **SRD 20.000,-** opgenomen.

616 - Sociale Uitkeringen

Kosten categorie	Omschrijving	Raming
61612	Poliklinische Kosten	8.000
61613	Preventieve Medische Voorzieningen	6.000
61614	Overige Medische Kosten	6.000
Totaal		20.000

Kapitaal Uitgaven

620 - Inventaris

Inventaris

Onder de Kapitaal uitgaven worden de kosten voor inventaris en aanschaffingen opgevoerd. Voor het jaar 2025 is voor "Inventaris" een totaalbedrag van **SRD 6.500.000,-** is opgenomen. Dit bedrag zal gezien de enorme behoefte van alle afdelingen, voornamelijk besteed worden aan kantoorinrichting.

620 - Inventaris

Kosten categorie	Omschrijving	Raming
62001	Kantoorinrichting	2.290.000
62003	Communicatie	260.900
62004	Computers	3.066.000
62005	Printers	832.500
62006	Netwerken	22.500
62009	Technisch gereedschap	1.200
62010	Overige inventaris	12.400
62011	Overige Automatisering	14.500
Totaal		6.500.000

621 - Transport middelen**Transportmiddelen**

Voor de aanschaf van Transportmiddelen is een bedrag van **SRD 3.000.000,-** begroot voor het jaar 2025. De aan te schaffen transportmiddelen zijn nodig voor het verrichten van diverse werkzaamheden.

621 - Transport middelen

Kosten categorie	Omschrijving	Raming
62101	Zwaar materieel en zware werktuigen	1.400.000
62104	Pickup's	1.600.000
Totaal		3.000.000

TITEL II : PROGRAMMA'S

Bedragen SRD 1.000

Kosten Categorie	Programma's	Realisatie 2023	Vermoedelijk beloop 2024	Raming 2025		Raming 2026	Raming 2027	Raming 2028
		<i>Uitgaven</i>	<i>Uitgaven</i>	<i>Verplichtingen</i>	<i>Uitgaven</i>	<i>Uitgaven</i>	<i>Uitgaven</i>	<i>Uitgaven</i>
TITEL II	PROGRAMMA'S	1.764	35.000	100.188	100.188	30.250	33.275	36.602
01	Infrastructurele Werken	0	20.000	25.000	25.000	22.000	24.200	26.620
0181	Renovatie pand TCT	0	20.000	25.000	25.000	22.000	24.200	26.620
02	Institutionele versterking	1.764	5.000	1.000	1.000	2.750	3.025	3.327
0293	Interne Capaciteitsversterking TCT	1.764	5.000	1.000	1.000	2.750	3.025	3.327
06	Informatie en Communicatie	0	10.000	1.000	1.000	5.500	6.050	6.655
0625	Capaciteitsuitbreiding van TCT	0	10.000	1.000	1.000	5.500	6.050	6.655

Toelichting : Programma's

0181 - Renovatie pand TCT

Renovatie Pand TCT

Vanwege het aflopen van het contract moet het hoofdkantoor van het ministerie noodzakelijkerwijs verhuizen naar een ander pand. Het ministerie heeft besloten een eigen pand aan te schaffen. Daarnaast zal het programma verantwoordelijk zijn voor de herinrichting en het onderhoud van het nieuwe pand. Het totaalbedrag voor dit programma is op **SRD 25.000.000,-** begroot.

0293 - Interne Capaciteitsversterking TCT

Interne Capaciteitversterking TCT

Het beleidsprogramma voor capaciteitsuitbreiding van het ministerie van Transport, Communicatie en Toerisme heeft tot doel de infrastructuur en diensten in deze sectoren te verbeteren. Dit omvat het uitbreiden van de capaciteit van wegen, luchthavens evenals het bevorderen van de ontwikkeling van communicatietechnologieën en toeristische faciliteiten. Dit programma beoogt de economische groei en ontwikkeling van het land te stimuleren, de handel en het toerisme te bevorderen en de kwaliteit van leven van de burgers te verbeteren.

Het totaalbedrag voor dit programma is op **SRD 1.000.000,-** begroot.

0625 - Capaciteitsuitbreiding van TCT

Capaciteitsuitbreiding van TCT

Het beleidsprogramma voor capaciteitsuitbreiding van het ministerie van Transport, Communicatie en Toerisme heeft tot doel de infrastructuur en diensten in deze sectoren te verbeteren. Dit omvat het uitbreiden van de capaciteit van wegen, luchthavens evenals het bevorderen van de ontwikkeling van communicatietechnologieën en toeristische faciliteiten. Dit programma beoogt de economische groei en ontwikkeling van het land te stimuleren, de handel en het toerisme te bevorderen en de kwaliteit van leven van de burgers te verbeteren.

Het totaalbedrag voor dit programma is op **SRD 1.000.000,-** begroot.

Toelichting op de prestatie en resultaat indicatoren

Programma	Doel/Programma:	Verwachte beleidsresultaten Per eind 2024	Verwachte beleidsresultaten per eind 2025
Hoofdbeleidsgebied: Algemeen en Administratieve Zaken			
Code 0181: Renovatie pand TCT	Het ministerie heeft besloten een eigen pand aan te schaffen. Daarnaast zal het programma verantwoordelijk zijn voor de herinrichting en het onderhoud van het nieuwe pand.		eigen pand aan te schaffen.

Code 0293: Interne capaciteitsversterking TCT	1. Stimuleren van medewerkers 2. Versterking van het ministerie van TCT. 3. de afdeling HRM dan bezig met de uitwerking van de beleidsplannen	Verschaffen van trainingen aan medewerkers.	1. De capaciteit van medewerkers binnen het ministerie wordt versterkt. 2. Verschaffen van trainingen aan medewerkers. 3. een transitie van PZ naar HRM
Code 0625: Capaciteitsuitbreiding van TCT	De infrastructuur en diensten in Transport, Communicatie en Toerisme sectoren te verbeteren		1. Bevorderen en de kwaliteit van burgers te verbeteren 2. Renoveren panden van TCT

Directoraat Transport

Titel I : OPERATIONELE UITGAVEN

Bedragen x SRD 1.000

Kosten categorie	Omschrijving	Realisatie 2023	Vermoedelijk beloop 2024	Raming 2025		Raming 2026	Raming 2027	Raming 2028
		<i>Uitgaven</i>	<i>Uitgaven</i>	<i>Verplichtingen</i>	<i>Uitgaven</i>	<i>Uitgaven</i>	<i>Uitgaven</i>	<i>Uitgaven</i>
Titel I	OPERATIONELE UITGAVEN	127.518	168.114	288.308	288.308	230.704	253.774	279.152
61	Lopende Uitgaven	127.433	157.359	280.849	280.849	219.984	241.983	266.181
610	Lonen en salarissen	109.521	135.348	242.540	242.540	184.265	202.692	222.961
611	Sociale premies	8.238	14.000	31.538	31.538	25.796	28.376	31.213
612	Gebruik van goederen en diensten	9.668	8.000	6.750	6.750	9.900	10.890	11.979
616	Sociale Uitkeringen	6	11	21	21	23	25	28
62	Kapitaal Uitgaven	85	10.755	7.459	7.459	10.720	11.791	12.971
620	Inventaris	85	4.155	3.109	3.109	4.560	5.015	5.517
621	Transport middelen	0	6.000	3.750	3.750	5.500	6.050	6.655
624	Gebouwen en constructies	0	600	600	600	660	726	799

Toelichting:

Lopende Uitgaven

610 - Lonen en salarissen

Personeelskosten

Lonen en Salarissen ten behoeve van het personeel van het Directoraat Transport zijn voor het dienstjaar 2025 begroot op **SRD 242.540.000,-**.

610 - Lonen en salarissen

Kosten categorie	Omschrijving	Raming
61001	Ambtelijk salaris	179.020.000
61002	Vakantietoeslag	53.822.000
61003	Overwerk	2.370.000
61004	Bonussen en Gratificaties	625.000
61005	Overig Salaris	26.000
61006	Vacatiegelden	546.000
61012	Detachering toelagen	25.000
61013	Functionele toelagen	2.126.000
61014	Persoonlijke toelagen	745.000
61015	Lesuren vergoeding	105.000
61016	Gezinstoelagen en Kinderbijslag	342.000
61017	Waarnemingstoelage	51.000
61018	Inconvenienten	2.321.000
61020	Telefoonvergoeding	41.000
61021	Representatievergoeding	200.000
61022	Huishuurvergoeding	11.000
61023	Vervoersvergoeding	66.000
61024	Overige vergoedingen	10.000
61025	Tijdelijk Personeel	88.000
Totaal		242.540.000

611 - Sociale premies

Sociale Premies

De uitgaven onder de noemer Sociale Premies zijn voor het dienstjaar 2025 geraamd op **SRD 31.538.000,-**. Onder code 611 Sociale Premies worden de betaling van SZF- en pensioenpremie ondergebracht, welke ten behoeve van de ambtenaren in overheidsdienst, door de werkgever moet worden voldaan. Voor bijdrage aan het Pensioenfonds en Ziekenfonds is respectievelijk geraamd een bedrag van **SRD 22.064.000,-** om **SRD 9.474.000,-**.

611 - Sociale premies

Kosten categorie	Omschrijving	Raming
61101	Werkgeverslasten pensioenfonds	22.064.000
61102	Werkgeverslasten Staatsziekenfonds	9.474.000
Totaal		31.538.000

612 - Gebruik van goederen en diensten

Gebruik van Goederen en Diensten

Naast Lonen en Salarissen, is de post “Gebruik van Goederen en Diensten” de tweede grootste uitgave post binnen de Operationele Uitgaven. Voor bestedingen in het dienstjaar 2025 ten laste van de post “Gebruik van Goederen en Diensten” is een totaalbedrag gebudgetteerd van **SRD 6.750.000,-**.

612 - Gebruik van goederen en diensten

Kosten categorie	Omschrijving	Raming
61201	Kosten opleiding Binnenland, excl. Reis & Verblijf	66.416
61202	Kosten opleiding Buitenland, excl. Reis & Verblijf	50.000
61204	Tijdelijk personeel	86.000
61205	Deskundigen Binnenland	70.000
61208	Binnenlandse reiskosten	831.000
61209	Binnenlandse verblijfskosten	109.460
61210	Buitenlandse reiskosten	53.000
61211	Buitenlandse verblijfskosten	61.200
61213	Overige Externen	40.000
61214	Overige Reis- en verblijfskosten	35.000
61215	Kantoormiddelen (papier, pennen etc.)	327.678
61216	Kopieer	51.958
61217	Drukwerk & grafisch materiaal	47.500
61218	Bode diensten	30.000
61219	Onderhoud meubilair en Inventaris	77.000
61220	Onderhoud Kantoormiddelen	166.500
61221	Vergaderkosten	81.000
61222	Verbruiksgoederen (cartridge en diskettes)	99.829
61223	Onderhoudskosten automatisering	117.000
61224	Licenties en programmakosten	38.000
61225	Datalijnen	50.000
61226	Advertenties en Bekendmakingen	47.000
61227	Radio en Tv programma's	40.000
61230	Overige kantoorkosten	14.000
61231	Overige kosten Automatisering	86.000
61233	Huur gebouwen en Terreinen	950.000
61234	Onderhoud van gebouwen en terreinen	476.675
61235	Verbouwingen	53.000
61237	Onderhoud van openbare terreinen	2.000
61238	Telefoon uitgaven	90.400
61240	Water	60.000
61241	Electriciteit	303.294
61242	Overige kosten Gebouwen en terrienen	28.000
61244	Representatie (nationale en internationale vertegenwoordigingen	61.000
61245	Abonnementen en Vakliteratuur	5.000
61246	Verzekering	95.000
61247	Schoonmaak	64.073
61248	Gereedschappen en Apparatuur	51.000
61249	Werkkleding incl. schoeisel e.a.	105.267
61250	Bewaking	120.000
61251	Voeding	63.500
61253	Vrachtkosten en Porti	42.000
61254	Onderzoekskosten	10.000
61255	Rechterlijke Vonnissen	5.000
61257	Dienst specifieke exploitatie kosten	71.272
61260	Onderscheidingen	133.000
61261	Inhuur externe Juridische bijstand	1.500
61263	Overige Algemene Kosten	112.512
61279	Medicijnen	68.000
61280	Hulpmiddelen	10.000

61282	Overige medische verzorging	10.000
61283	Huur van voertuigen	646.200
61284	Onderhoud en exploitatie dienstvoertuigen	421.766
61285	Huur en Onderhoud zwaar materieel	15.000
Totaal		6.750.000

616 - Sociale Uitkeringen

Sociale Uitkeringen

In het dienstjaar 2025 wordt ten behoeve van eventueel gemaakte poliklinische-, lig- en verpleegkosten (restitutie) voor directieleden en staf, een bedrag van **SRD 21.000,-** opgenomen.

616 - Sociale Uitkeringen

Kosten categorie	Omschrijving	Raming
61612	Poliklinische Kosten	7.500
61613	Preventieve Medische Voorzieningen	7.500
61614	Overige Medische Kosten	6.000
Totaal		21.000

Kapitaal Uitgaven

620 - Inventaris

Inventaris

Onder de Kapitaal uitgaven worden de kosten voor inventaris en aanschaffingen opgevoerd. Voor het jaar 2025 is voor "Inventaris" een totaalbedrag van **SRD 3.109.000,-** is opgenomen. Dit bedrag zal gezien de enorme behoefte van alle afdelingen, voornamelijk besteed worden aan kantoorinrichting.

620 - Inventaris

Kosten categorie	Omschrijving	Raming
62001	Kantoorinrichting	1.009.800
62003	Communicatie	1.012.600
62004	Computers	507.400
62005	Printers	474.000
62006	Netwerken	58.600
62009	Technisch gereedschap	10.300
62010	Overige inventaris	13.800
62011	Overige Automatisering	12.600
62012	Overige gereedschappen	9.900
Totaal		3.109.000

621 - Transport middelen

Transportmiddelen

Voor de aanschaf van Transportmiddelen is een bedrag van **SRD 3.750.000,-** begroot voor het jaar 2025. De aan te schaffen transportmiddelen zijn nodig voor het verrichten van diverse werkzaamheden.

621 - Transport middelen

Kosten categorie	Omschrijving	Raming
62104	Pickup's	1.450.000
62110	Overige transportmiddelen	2.300.000
Totaal		3.750.000

624 - Gebouwen en constructies**Gebouwen en constructies**

Met het aantrekken van het Brandweerpersoneel te luchthaven Zorg en Hoop is er een beperking ontstaan aan sanitaire voorzieningen en opslagruimte voor onderdelen, gereedschappen en blusmiddelen. Hiervoor is er een uitbreiding voor magazijnruimte en een bad en toiletruimte nodig. Verder is er ook uitbreiding voor de Suriname Aviation Training Center en ook alle overige aanschaffingen voor onderhouden van diverse werkruimtes binnen het Ministerie nodig. Het totaalbedrag is voor **SRD 600.000,-** geraamd.

624 - Gebouwen en constructies

Kosten categorie	Omschrijving	Raming
62424	Overige aanschaffingen gebouwen en terreinen	600.000
Totaal		600.000

TITEL II : PROGRAMMA'S

Bedragen SRD 1.000

Kosten Categorie	Programma's	Realisatie 2023	Vermoedelijk beloop 2024	Raming 2025		Raming 2026	Raming 2027	Raming 2028
		<i>Uitgaven</i>	<i>Uitgaven</i>	<i>Verplichtingen</i>	<i>Uitgaven</i>	<i>Uitgaven</i>	<i>Uitgaven</i>	<i>Uitgaven</i>
TITEL II	PROGRAMMA'S	173.349	439.000	548.858	548.858	457.800	531.190	584.309
01	Infrastructurele Werken	0	10.000	7.500	7.500	11.000	12.100	13.310
0171	Renovatie en nieuwbouw Transport	0	10.000	7.500	7.500	11.000	12.100	13.310
02	Institutionele versterking	18.129	47.000	21.500	21.500	57.200	62.920	69.212
0224	Institutionele versterking Luchtvaart	16.227	45.000	20.000	20.000	55.000	60.500	66.550
0295	Institutionele versterking Canawaima	1.902	2.000	1.500	1.500	2.200	2.420	2.662
04	Interne en externe veiligheid	0	4.000	3.000	3.000	4.000	4.840	5.324
0409	Aankoop Instrument Landing System (ILS)	0	4.000	3.000	3.000	4.000	4.840	5.324
09	Subsidie en Bijdragen	136.455	185.000	474.608	474.608	236.500	260.150	286.165
0958	Subsidie Nationaal Vervoer Bedrijf (NVB)	116.269	135.000	178.250	178.250	189.200	208.120	228.932
0959	Subsidie Scheepvaart Mij. Suriname	10.157	10.000	13.850	13.850	16.500	18.150	19.965
0961	Gesubsidieerde vliegdiens ten binnenland	10.000	25.000	14.063	14.063	27.500	30.250	33.275
0977	Subsidie bus- en bootvergunninghouders	29	15.000	268.445	268.445	3.300	3.630	3.993

20	Contributie	5.083	7.000	5.250	5.250	7.700	8.470	9.317
2002	ICAO Contributie	5.083	7.000	5.250	5.250	7.700	8.470	9.317
34	Transport	13.682	186.000	37.000	37.000	141.400	182.710	200.981
3401	Ordering transport sector	822	6.000	4.500	4.500	6.600	7.260	7.986
3403	Verbetering vliegveiligheid	9.359	30.000	17.500	17.500	33.000	36.300	39.930
3407	Veerverbinding Par'bo-Meerzorg + Wakapasi Cornoni en Saramacca	0	25.000	5.000	5.000	2.800	30.250	33.275

3408	Infrastructure Suriname fase 2	3.501	60.000	5.000	5.000	49.500	54.450	59.895
3409	Verharding strategisch vliegveld	0	65.000	5.000	5.000	49.500	54.450	59.895

Toelichting : Programma's

0171 - Renovatie en nieuwbouw Transport

Renovatie en nieuwbouw Transport

- Bouw Nieuw Kantoorgebouw voor de Dienst Luchtvaartterreinen
- Restauratie ACC en RTED-ruimtes te Zanderij
- Nieuw kantoorgebouw Luchtvaartdienst

Voor het dienstjaar 2025 is een bedrag van **SRD 7.500.000,-** begroot.

0224 - Institutionele versterking Luchtvaart

Institutionele versterking Luchtvaart

Het dienstonderdeel Brandweer is aan institutionele versterking toe, teneinde de benodigde ondersteuning te kunnen bieden aan alle actoren op het vliegveld. Voorts is het van belang dat de dienst wordt versterkt met nieuwe krachten, zodat de dienstverlening op tenminste op de meest bevlogen vliegvelden kan worden geoptimaliseerd.

Voor het programma Institutionele versterking Luchtvaart is er een bedrag van **SRD 20.000.000,-** begroot.

0295 - Institutionele versterking Canawaima

Institutionele versterking Canawaima

Ter garandering van de dienstverlening door het bedrijf aan het reizend publiek is het noodzakelijk om middelen te reserveren voor het klein onderhoud van de boot. In totaal is hiervoor een begrotingsbedrag van **SRD 1.500.000,-** opgenomen.

0409 - Aankoop Instrument Landing System (ILS)

Aankoop Instrument Landing System (ILS)

- Onderhoud navigatieapparatuur
- Onderdelen t.b.v. navigatie apparatuur

Voor het programma Onderhoud ILS is er een bedrag van **SRD 3.000.000,-** begroot.

0958 - Subsidie Nationaal Vervoer Bedrijf (NVB)

Subsidie Nationaal Vervoer Bedrijf (NVB)

Lonen en Salarissen

Door de inflatie en diverse verhogingen van de kosten voor levensonderhoud zal het loon van het personeel worden aangepast na CAO-loononderhandelingen.

Overige Exploitatiekosten

De overige exploitatiekosten is circa 95% bestemd voor de uitbetaling van de declaraties van de bus- en boothouders en voor de uitbreiding van de bus- en boot trajecten. De exploitatie kosten van de bussen en boten zullen worden aangepast met 20%.

De noodzaak is aanwezig om het binnenland te ontsluiten voor wat betreft het Openbaar Vervoer, vooral in de gebieden waar de PLO geen passagierstransport aanbiedt.

Interconnectie Wanica: het uitzetten en in gebruik nemen van nieuwe NVB-trajecten vanuit een drietal

centrale plaatsen in het district Wanica. Dit om de ressorten van dit district met elkaar te verbinden vanuit: Lelydorp, Nieuwe Grond en Kwatta (Derde Rijweg). De resterende 5% van deze post zal worden besteed aan huisvestings-, kantoor-, medische en overige kosten, verder zullen uitbreiding van de boottrajecten in het binnenland zoals aangegeven in DNA.

Benzinecompensatie

Vanwege de steeds stijgende brandstofprijzen zal een compensatie aan de contracthouders worden uitgekeerd.

Transportmiddelen

Voor een beter redement van de verschillende diensten is het noodzakelijk dat het NVB haar wagenpark vervangt cq uitbreidt ten behoeve van de diverse afdelingen binnenland.

Het geraamd bedrag over het dienstjaar 2025 ten behoeve van het Nationaal Vervoer Bedrijf N.V. bedraagt **SRD 178.250.000,-**.

0959 - Subsidie Scheepvaart Mij.Suriname (SMS)

Subsidie Scheepvaart Mij.Suriname (SMS)

Reguliere diensten

De NV SMS onderhoudt momenteel verschillende diensten op de binnenvaart van Suriname. Naast de zorg voor betaalbaar transport vanwege de overheid, zullen ook marktconforme tarieven moeten worden gehanteerd op andere nog uit te voeren diensten om zodoende selfsupporting te kunnen opereren.

Ontsluiting Binnenland

Momenteel worden er in verschillende districten bootdiensten onderhouden van en naar de verschillende dorpen.

Het totaalbedrag ter dekking van het exploitatietekort voor zowel de reguliere dienst als ontsluiting binnenland voor het dienstjaar 2025, is geraamd op **SRD 13.850.000,-**.

0961 - Gesubsidieerde vliegdiens ten binnenland

Gesubsidieerde vliegdiens ten binnenland

In het kader van de verdere ontsluiting Binnenland heeft de Regering gemeend aan de gemeenschappen in het Binnenland gesubsidieerde vliegdiens ten aan te bieden. Binnenland bewoners en personen die diens ten verlenen in het Binnenland kunnen tegen een gereduceerd tarief 60% van het normaal tarief aan gebrek door de Luchtvaartmaatschappijen gebruik maken van deze diens ten

Er zal worden met een pilot van 6 maanden waarbij de volgende gebieden zullen worden aangedaan.

- Cottica, Godoholo, Kwamalasamoetoe, Lawa Anapache, Sipaliwinie, Drietabbetje, Tepoe en Coeroeni.
Dit programma is begroot op **SRD 14.063.000,-**.

0977 - Subsidie bus- en bootvergunninghouders

Subsidie bus- en bootvergunninghouders

Ter garantie van de dienstverlening van het openbaar vervoer aan de samenleving wordt er

brandstofcompensatie aan de Particuliere Lijnbushouders Organisatie (PLO) van **SRD 266.195.000,-**

uitgekeerd en aan de Vereniging van Boothouders van het District Commewijne (VBDC) een bedrag van **SRD 2.250.000,-**.

Het totaal begrote bedrag voor dit programma is **SRD 268.445.000,-**.

2002 - ICAO Contributie**ICAO Contributie****- ICAO-contributie**

De Surinaamse burgerluchtvaart is een subsysteem in de internationale burgerluchtvaart. Dit groter systeem wordt geregeld door de ICAO (International Civil Aviation Organization).

- Reddig contributie

Alle luchtvaartorganisaties van de Zuid Amerikaanse lid landen en Trinidad en Tobago maken thans gebruik van een privé satelliet netwerk genaamd Reddig 2 (Red Digital 2) waar men 24 uur per dag gegarandeerd is van belangrijke luchtvaart informatie. Hierbij wordt de vliegveiligheid gediend. Bij het niet nakomen van de contributie verplichtingen door de lidstaten kan de toegang tot het netwerk worden ontzegd. Hierbij zal de vliegveiligheid in gevaar komen.

Dit programma is begroot op **SRD 5.250.000,-**.

3401 - Ordening transport sector**Ordening Transport sector**

In het kader van de verdere ordening van de transportsector is het noodzakelijk dat de transportdiensten, die onder het ministerie ressorteren institutioneel versterkt worden. Deze institutionele versterking moet ertoe leiden dat o.a. de dienstverlening naar de samenleving toe, de uitvoering van het beleid verbeterd c.q. aangescherpt wordt. In het kader van de institutionele versterking is het van belang dat ook de Dienst Openbaar Vervoer beter gehuisvest wordt. Projecten die in dit kader uitgevoerd zullen worden zijn:

- institutionele versterking openbaarvervoer;
- introductie centraal betaalsysteem;
- Instelling Transport autoriteit;
- Huisvesting openbaarvervoer.

Voor het dienstjaar 2025 is een bedrag van **SRD 4.500.000,-** begroot.

3403 - Verbetering vliegveiligheid**Verbetering vliegveiligheid**

1. Herstel/ verbouwing stationsgebouwen
2. Verharding 5 strategische vliegvelden

Stationsgebouwen: Het betreft hier Herstel/Verbouwing Stationsgebouw in het binnenland.

Voor het dienstjaar 2025 is er voor dit programma een bedrag ad **SRD 17.500.000,-** geraamd.

3407 - Veerverbinding Par'bo-Meerzorg + Wakapasi Cornoni en Saramacca**Veerverbinding Par'bo-Meerzorg + Wakapasi Cornoni en Saramacca**

De beleidsmaatregel ter verbetering van de nationale en regionale veerdiensten is opgenomen in de begroting van TCT ter beantwoording aan de verdere ontwikkeling van de scheepvaart in Suriname. Zo zal uit de begrote middelen de aanmeersteigers te Paramaribo en Meerzorg worden gerehabiliteerd. Deze steigers zijn nodig om de veerboot die komt te varen tussen Paramaribo en Meerzorg op adequate wijze te doen aanmeren.

Hiervoor is een bedrag van **SRD 5.000.000,-** begroot.

3408 - Infrastructure Suriname fase 2

Infrastructure Suriname fase 2

Het radarproject

Het Radarsysteem ligt ruim 3 jaren stil vanwege het niet beschikbaar zijn van middelen om de defecte onderdelen tijdig te vervangen.

Ook de luchtverkeersleiders zijn niet getraind en gecertificeerd om met het Radarsysteem te werken en het personeel van de afdeling RTED belast met het onderhoud van communicatie en navigatie apparatuur is intussen getraind en gecertificeerd om het Radarsysteem te onderhouden.

- ADS-B Implementation
 - Upgrading Communicatieapparatuur
 - Communicatie -en navigatieapparatuur Luchtverkeerstoren Nickerie
- In totaal is hiervoor een begrotingsbedrag van **SRD 5.000.000,-** opgenomen.

3409 - Verharding strategisch vliegveld

Verharding strategisch vliegveld

Onder het ministerie ressorteren (33) drie en dertig vliegvelden, zowel in de kuststrook als in het achterland. Deze vliegvelden bevinden zich vaker in deplorabele staat. Voor een adequaat beheer van de vliegvelden is het noodzakelijk dat de vliegvelden zonder stagnatie worden onderhouden. In het kader van de verdere ontsluiting van het binnenland is het noodzakelijk dat vijf (5) strategische vliegvelden worden verhard, het geen mede zal bijdragen aan de sociaaleconomische ontwikkeling van het achterland. Mede in het kader van de uitvoering van het decentralisatiebeleid van de regering is de uitvoering van dit project van eminent belang. Vermeldenswaard is dat de stationsgebouwen op deze vliegvelden zich vaak genoeg ook in deplorabele staat bevinden.

In dit jaar zullen de volgende velden worden aangepakt:

No	Locatie	Activiteit
1.	Moengo	Verharding baan en nieuwbouw stationsgebouw
2.	Kwamalasemutu	Verharding baan en rehabilitatie stationsgebouw
3.	Godoholo	Idem
4.	Atjoni	Aanleg nieuw vliegveld en nieuwbouw stationsgebouw
5.	Stoelmanseiland	Verharding baan en nieuwbouw stationsgebouw

Voor het dienstjaar 2025 is een bedrag van **SRD 5.000.000,-** begroot.

Programma	Doel / Programma	Verwachte beleids resultaten per eind 2024	Verwachte beleids resultaten per eind 2025
Hoofdbeleidsgebied: Transport			
0171: Renovatie en nieuwbouw Transport	Het verbeteren van infrastructurele werken		Het verhogen van de werk capaciteit en verhoging van werk intensiteit
0224 Institutionele versterking Luchtvaart	Het institutioneel versterken van de luchtvaart		De efficiëntie zal verhoogd worden bij de dienstverlening en veiligheid

0295 Institutionele versterking Canawaima	Het institutioneel versterken Transport		De verhoogde efficiëntie van de bedrijfsvoering en van het passagier aanbod
0409: onderhoud ILS	De Jaarlijkse onderhouds- en ijkkosten van het ILS/Radar-systeem te waarborgen.	Efficiënte gebruik van de ILS/Radar systeem.	Efficiënte gebruik van de ILS/Radar systeem.
0958: Subsidie N.V. Nationaal Vervoer Bedrijf (NVB)	Landelijk bus- en boot transport.	Het introduceren van nieuwe routes in de gebieden binnen en buiten de districtsgrenzen van diverse districten. Het levert tijdsbesparing, het terugdringen van de toenemende verkeercongestie in Groot Paramaribo en omgeving.	Verbeterd en efficiënte bus- en boottransport. Het introduceren van nieuwe routes in de gebieden binnen en buiten de districtsgrenzen van diverse districten. Het levert tijdsbesparing, het terugdringen van de toenemende verkeercongestie in Groot Paramaribo en omgeving.
0959: Subsidie Scheepvaart Maatschappij Suriname (SMS)	Rehabilitatie MVB Maratakka I en MB Nickerie.	Groot onderhoud MVB. Maratakka II en MB Nickerie.	Groot onderhoud MVB. Maratakka II en MB Nickerie.
	Verbetering en uitbreiding aan de gemeenschap.	Commewijne dienst verruimen met toeristische attracties.	MB Nickerie in de vaart voor de afvaarten op de Suriname rivier en plantages aan de rechteroever van de Commewijne rivier.
	Rehabilitatie veerdiensten	Businessplan veerdiensten Paramaribo-Meerzorg geschreven	Weer in operatie brengen van de dienst Paramaribo-Meerzorg.
0961: gesubsidieerde Vliegdiens ten Binnenland	Het luchtvervoer zal betaalbaar en besteedbaar zijn voor binnenland bewoners		Het luchtvervoer zal betaalbaar en besteedbaar zijn voor binnenland bewoners
0977: Subsidie Bus- en Bootvergunninghouders	Verbeterde toegankelijkheid, en een efficiëntere dienstverlening zowel te land als te water.	Verbeterd en efficiënte bus- en boottransport.	Verbeterd en efficiënte bus- en boottransport.
2002: Contributie	Het opstellen van principes en standaarden voor de Internationale luchtvaart ter verbetering van het luchtverkeer.	Verbetering en continuering van de veiligheid van het luchtverkeer.	Verbetering en continuering van de veiligheid van het luchtverkeer.

3401: Ordening Transport Sector	Verbeterde toegankelijkheid, verbeterde mobiliteit en een efficiëntere dienstverlening in de transportsector.	Het versterken van het beleid, strategie en de planning. Op strategisch niveau zal de samenwerking met de daarvoor in aanmerkende instanties dan wel ministeries geïntensiveerd worden. Wijziging van de autobusvergunningsvoorwaarden. Middels wetenschappelijk onderzoek, zal de verdere herstructurering en regulering van het taxi vervoer plaatsvinden. Er is namelijk reeds een taxiwet in concept, welke verder zal worden uitgewerkt en geformaliseerd.	Ten einde het openbaar vervoer te kunnen ordenen, zal er verder en intensief geïnvesteerd moeten worden in technologie, onderzoek, de aanleg van infrastructuur, en aanschaf van materiaal en materieel tbv het openbaar vervoer met name bussen en boten.
			Voor wat het openbaar vervoer te land betreft, kent Suriname landelijk 70 trajecten die onderhouden worden door particuliere lijnbushouders.
3403: Verbetering vliegveiligheid	Het in operationele staat houden van de aan de Staat Suriname behorende luchtvaartterreinen, conform de geldende I.C.A.O voorschriften. Het gaat hierbij om het beheer van in totaal 33 vliegvelden, zowel in de kuststrook als in het achterland.	Feasibility studie afgerond.	Herstel/verbouwing stationsgebouw. Het onderhouden van de landingsbanen.
			Nieuwe brandweerkazerne, die voldoet aan de internationale standaarden en die efficiënt is gepositioneerd om betere uitruktijden te kunnen garanderen.
			Vervanging van de omrastering van het totale luchthaven terrein, om te voldoen aan de nieuwe internationale standaarden.

3407 Veerverbinding Par'bo-Meerzor	Het verbeteren van transport		De Jules Wijdenboschbrug zal de ordening van het openbaar vervoer ontlasten
3408 Infrastructurele Suriname fase 2	Het verbeteren van transport		Verhoging van de luchtvaart veiligheid in Suriname met als resultaat verhoogde activiteit en inkomsten
3409 Verharding strategische vliegveld	Het verbeteren van transport		Verdere ontsluiting van het binnenland en verhoogde sociaaleconomische activiteiten en de geprofiteerde gebieden.

Titel III : Middelenbegroting

Bedragen x SRD 1.000

Kosten categorie	Omschrijving	Realisatie 2023	Vermoedelijk beloop 2024	Raming 2025	Raming 2026	Raming 2027	Raming 2028
Titel III	Ontvangsten	0	456.520	347.405	347.405	347.405	347.405
53	Niet Belasting Middelen	0	456.520	347.405	347.405	347.405	347.405
53016	Opbrengsten Parastatalen	0	456.000	346.885	346.885	346.885	346.885
53114	Opbrengst van autobusvergunningen	0	306	306	306	306	306
53119	Diverse vergunningen	0	214	214	214	214	214

Toelichting:

Niet Belasting Middelen

53016 - Opbrengsten Parastatalen

Opbrengsten Parastatalen

A. Concessies

B. Landingsgelden

C. Air Navigation Charges

D. Overige

Het begroot bedrag voor Opbrengst parastatalen voor het dienstjaar 2025 is **SRD 346.885.000,-**.

53114 - Opbrengst van autobusvergunningen**Opbrengst van autobusvergunningen**

In de vergunningsvoorwaarde is vastgelegd dat de vergunninghouder jaarlijks een vergunningsrecht moet betalen. Het bedrag bedraagt **SRD 150,-**. In totaal is er voor het dienstjaar 2025 een begroot bedrag van **SRD 306.000,-** opgenomen.

53119 - Diverse vergunningen**Diverse vergunningen**

Voor het onderhouden van boot trajecten wordt jaarlijks een vergunningsrecht betaald. Dit bedraagt **SRD 150,-** per jaar. Het begroot bedrag voor diverse vergunningen voor het dienstjaar 2025 is **SRD 214.000,-**.

Titel IV : Parastatalen**Toelichting:****N.V. Havenbeheer Suriname (HBS)****Doelstelling:**

- a. Het exploiteren en beheren van terreinen, aanlegsteigers, gebouwen en andere haveninrichtingen en faciliteiten binnen de havengebieden aan openbaar vaarwater in Suriname, die door haar in eigendom, erfpacht, huur of concessies worden verkregen, dan wel in beheer zijn genomen met uitzondering van het voor een gunstige ontwikkeling van de scheepvaart in de vereiste conditie houden van het vaarwater binnen de havengebieden.
- b. Het ten behoeve van het havenbeheer en de havenexploitatie aankopen, in erfpacht of huur verkrijgen en beheren van terreinen, gebouwen en opslagplaatsen, gelegen buiten de havengebieden. Zij zal trachten dit doel te bereiken met alle wettige en geoorloofde middelen.

Maritieme Autoriteit Suriname (MAS)**Doelstelling:**

- a. een veilige en efficiënte doorvaart garanderen van zeeschepen naar en van Suriname op basis van internationaal aanvaarde normen en regels en conform de door Suriname geratificeerde verdragen.
- b. toezicht houden op de naleving van wettelijke voorschriften de scheepvaart en het scheepvaartverkeer rakende.

N.V. Scheepvaart Maatschappij Suriname (S.M.S.)

Het doel van de N.V. SMS is om betaalbaar vervoer te voorzien binnen de Surinaamse wateren met als gevolg bevorderen van de Surinaamse economie en een bijdrage te leveren aan het welzijn van de Surinaamse samenleving. Nu is de N.V. SMS niet instaat economische bijdrage te leveren.

N.V. Nationaal Vervoer Bedrijf (N.V.B.)

De Vennootschap heeft ten doel het vervoeren van personen en goederen te land en te water.

Dit doel tracht zij te verwezenlijken d.m.v. het beheren, huren of verhuren van vaar- en voertuigen en het verzorgen van regelmatige vervoersdiensten te land en te water binnen Paramaribo alsook tussen Paramaribo en andere delen van het land, een en ander volgens instructies van, en op trajecten aangewezen door de minister belast met de zorg voor het Openbaar Vervoer.

N.V. Luchthaven Beheer Suriname**Doelstelling:**

- a. het beheren en het exploiteren van luchthavens, het aanleggen, onderhouden, ontwikkelen en het exploiteren van luchthaventerreinen en de daarbij behorende faciliteiten ten behoeve van het luchtverkeer;
- b. het verrichten van alle andere handelingen van commerciële of financiële aard, die verband houden met het luchthavenbedrijf, waaronder begrepen het samenwerken met of deelnemen in andere ondernemingen met een aanverwant doel.
- c. het ontplooiën van alle activiteiten die met het voorgaande verband houden of daaraan bevorderlijk kunnen zijn.

Surinaamse Luchtvaart Maatschappij N.V. (S.L.M.)**Doelstelling:**

- a. de uitoefening van het luchtvaartbedrijf.
- b. het samenwerken met of deelnemen in andere ondernemingen met een verwant doel.
- c. het verrichten van alle handelingen die met het voorgaande verband houden of kunnen bijdragen tot het realiseren daarvan.

Directoraat Communicatie**Titel I : OPERATIONELE UITGAVEN**

Bedragen x SRD 1.000

Kosten categorie	Omschrijving	Realisatie 2023	Vermoedelijk beloop 2024	Raming 2025		Raming 2026	Raming 2027	Raming 2028
		<i>Uitgaven</i>	<i>Uitgaven</i>	<i>Verplichtingen</i>	<i>Uitgaven</i>	<i>Uitgaven</i>	<i>Uitgaven</i>	<i>Uitgaven</i>
Titel I	OPERATIONELE UITGAVEN	3.921	8.906	10.790	10.790	12.969	14.264	15.692
61	Lopende Uitgaven	2.971	6.811	8.290	8.290	9.669	10.634	11.699
610	Lonen en salarissen	2.084	4.694	5.952	5.952	6.547	7.202	7.922
611	Sociale premies	176	612	833	833	916	1.006	1.109
612	Gebruik van goederen en diensten	711	1.500	1.500	1.500	2.200	2.420	2.662
616	Sociale Uitkeringen	0	5	5	5	6	6	6
62	Kapitaal Uitgaven	950	2.095	2.500	2.500	3.300	3.630	3.993
620	Inventaris	0	595	1.000	1.000	1.100	1.210	1.331
621	Transport middelen	950	1.500	1.500	1.500	2.200	2.420	2.662

Toelichting:**Lopende Uitgaven****610 - Lonen en salarissen****Personeelskosten**

Lonen en Salarissen ten behoeve van het personeel van het Directoraat Communicatie zijn voor het dienstjaar 2025 begroot op **SRD 5.952.000,-**.

610 - Lonen en salarissen

Kosten categorie	Omschrijving	Raming
61001	Ambtelijk salaris	1.975.000
61002	Vakantietoeslag	1.300.000
61003	Overwerk	40.000
61004	Bonussen en Gratificaties	130.000
61005	Overig Salaris	2.000
61006	Vacatiegelden	820.000
61013	Functionele toelagen	155.000
61014	Persoonlijke toelagen	162.000
61015	Lesuren vergoeding	10.000
61016	Gezinstoelagen en Kinderbijslag	73.000

61017	Waarnemingstoelage	1.040.000
61020	Telefoonvergoeding	15.000
61021	Representatievergoeding	150.000
61023	Vervoersvergoeding	30.000
61025	Tijdelijk Personeel	50.000
Totaal		5.952.000

611 - Sociale premies

Sociale Premies

De uitgaven onder de noemer Sociale Premies zijn voor het dienstjaar 2025 geraamd op **SRD 833.000,-**. Onder code 611 Sociale Premies worden de betaling van SZF- en pensioenpremie ondergebracht, welke ten behoeve van de ambtenaren in overheidsdienst, door de werkgever moet worden voldaan. Voor bijdrage aan het Pensioenfonds en Ziekenfonds is respectievelijk geraamd een bedrag van **SRD 599.000,-** om **SRD 234.000,-**.

611 - Sociale premies

Kosten categorie	Omschrijving	Raming
61101	Werkgeverslasten pensioenfonds	599.000
61102	Werkgeverslasten Staatsziekenfonds	234.000
Totaal		833.000

612 - Gebruik van goederen en diensten

Gebruik van Goederen en Diensten

Naast Lonen en Salarissen, is de post “Gebruik van Goederen en Diensten” de tweede grootste uitgave post binnen de Operationele Uitgaven. Voor bestedingen in het dienstjaar 2025 ten laste van de post “Gebruik van Goederen en Diensten” is een totaalbedrag gebudgetteerd van **SRD 1.500.000,-**.

612 - Gebruik van goederen en diensten

Kosten categorie	Omschrijving	Raming
61201	Kosten opleiding Binnenland, excl. Reis & Verblijf	126.000
61204	Tijdelijk personeel	1.000
61205	Deskundigen Binnenland	259.000
61208	Binnenlandse reiskosten	7.250
61209	Binnenlandse verblijfskosten	7.250
61210	Buitenlandse reiskosten	71.750
61211	Buitenlandse verblijfskosten	142.250
61213	Overige Externen	7.000
61214	Overige Reis- en verblijfskosten	5.000
61215	Kantoormiddelen (papier, pennen etc.)	44.000
61216	Kopieer	7.500
61217	Drukwerk & grafisch materiaal	8.500
61218	Bode diensten	3.000
61219	Onderhoud meubilair en Inventaris	8.000
61220	Onderhoud Kantoormiddelen	4.500
61221	Vergaderkosten	11.000
61222	Verbruiksgoederen (cartridge en diskettes)	9.500
61223	Onderhoudskosten automatisering	9.000
61224	Licenties en programmakosten	9.500
61226	Advertenties en Bekendmakingen	15.000
61227	Radio en Tv programma's	5.000
61230	Overige kantoorkosten	101.000

61231	Overige kosten Automatisering	4.500
61233	Huur gebouwen en Terreinen	205.000
61234	Onderhoud van gebouwen en terreinen	9.000
61235	Verbouwingen	21.000
61237	Onderhoud van openbare terreinen	7.000
61238	Telefoon uitgaven	24.500
61240	Water	7.000
61241	Electriciteit	9.000
61244	Representatie (nationale en internationale vertegenwoordigingen)	2.700
61246	Verzekering	5.250
61247	Schoonmaak	4.750
61248	Gereedschappen en Apparatuur	4.250
61249	Werkkleding incl. schoeisel e.a.	4.000
61250	Bewaking	4.500
61251	Voeding	13.500
61253	Vrachtkosten en Porti	4.500
61254	Onderzoekskosten	1.000
61257	Dienst specifieke exploitatie kosten	9.750
61260	Onderscheidingen	7.300
61263	Overige Algemene Kosten	132.000
61279	Medicijnen	2.000
61283	Huur van voertuigen	27.000
61284	Onderhoud en exploitatie dienstvoertuigen	128.500
Totaal		1.500.000

616 - Sociale Uitkeringen

Sociale Uitkeringen

In het dienstjaar 2025 wordt ten behoeve van eventueel gemaakte poliklinische-, lig- en verpleegkosten (restitutie) voor directieleden en staf, een bedrag van **SRD 5.000,-** opgenomen.

616 - Sociale Uitkeringen

Kosten categorie	Omschrijving	Raming
61612	Poliklinische Kosten	3.000
61613	Preventieve Medische Voorzieningen	1.000
61614	Overige Medische Kosten	1.000
Totaal		5.000

Kapitaal Uitgaven

620 - Inventaris

Inventaris

Onder de Kapitaal uitgaven worden de kosten voor inventaris en aanschaffingen opgevoerd. Voor het jaar 2025 is voor "Inventaris" een totaalbedrag van **SRD 1.000.000,-** is opgenomen. Dit bedrag zal gezien de enorme behoefte van alle afdelingen, voornamelijk besteed worden aan kantoorinrichting.

620 - Inventaris

Kosten categorie	Omschrijving	Raming
62001	Kantoorinrichting	107.000
62003	Communicatie	104.000
62004	Computers	204.000
62005	Printers	109.000
62006	Netwerken	210.000
62009	Technisch gereedschap	204.500

62010	Overige inventaris	36.200
62011	Overige Automatisering	17.000
62012	Overige gereedschappen	8.300
Totaal		1.000.000

621 - Transport middelen

Transportmiddelen

Voor de aanschaf van Transportmiddelen is een bedrag van **SRD 1.500.000,-** begroot voor het jaar 2025. De aan te schaffen transportmiddelen zijn nodig voor het verrichten van diverse werkzaamheden.

621 - Transport middelen

Kosten categorie	Omschrijving	Raming
62101	Zwaar materieel en zware werktuigen	500.000
62104	Pickup's	1.000.000
Totaal		1.500.000

TITEL II : PROGRAMMA'S

Bedragen SRD 1.000

Kosten Categorie	Programma's	Realisatie 2023	Vermoedelijk beloop 2024	Raming 2025		Raming 2026	Raming 2027	Raming 2028
		<i>Uitgaven</i>	<i>Uitgaven</i>	<i>Verplichtingen</i>	<i>Uitgaven</i>	<i>Uitgaven</i>	<i>Uitgaven</i>	<i>Uitgaven</i>
TITEL II	PROGRAMMA'S	2.306	54.560	17.403	17.403	58.471	64.318	70.750
05	I.C.T. (Automatisering)	1.635	46.500	10.750	10.750	49.500	54.450	59.895
0520	Digitale ontsluiting binnenland	0	40.000	5.000	5.000	37.400	41.140	45.254
0526	ICT minibeurs en seminar	1.400	5.000	3.750	3.750	5.500	6.050	6.655
0538	ICT Internationale projecten	235	1.500	1.000	1.000	1.100	1.210	1.331
0539	Stichting Suriname Communicatie en ICT Training Center (SCITC)	0	0	1.000	1.000	5.500	6.050	6.655
06	Informatie en Communicatie	0	7.810	6.153	6.153	8.421	9.263	10.189
0615	ICT Bewustwordingsprojecten	0	4.310	3.153	3.153	5.121	5.633	6.196
0619	Girls in ICT day	0	500	1.000	1.000	1.100	1.210	1.331
0620	Training voor personeel mbt cybersecurity	0	1.000	1.000	1.000	1.100	1.210	1.331

0621	Opzetten van hotspot plekken in buurten	0	2.000	1.000	1.000	1.100	1.210	1.331
13	Wetgeving en Standaarden	671	250	500	500	550	605	666
1316	Wet en regelgeving	671	250	500	500	550	605	666

Toelichting : Programma's

0520 - Digitale ontsluiting binnenland

Digitale Ontsluiting Binnenland

ICT is niet meer weg te denken binnen het dagelijks leven. Het algemeen doel van dit project is dat de bewoners in de aangegeven dorpen in de gelegenheid worden gesteld kennis te maken met ICT en de nieuwe ontwikkelingen hiervan. De SDG 9 streeft ernaar de mobiliteit en infrastructuur te verbeteren, en de nadelen ervan – zoals tijdverlies als gevolg van files, onveiligheid in het verkeer en druk op het milieu – te verminderen. Ook moet het bedrijfsleven innoveren en verduurzamen mee gaan met de nieuwe ontwikkelingen.

Het opzetten van deze communicatie centra zal er mogelijkheden geboden worden om leerlingen, studenten en bewoners om online lessen te volgen en de verschillende ICT trainingen. De leerkrachten zullen ook de mogelijkheden krijgen vervolg onderwijs te volgen vanuit hun standplaats. De centra zullen gebouwd worden in Sipaliwini en Brokopondo.

Het geraamd bedrag over het dienstjaar 2025 bedraagt **SRD 5.000.000,-**.

0526 - ICT minibeurs en seminar

ICT Mini Beurs en Seminar

In verband met de Computer Science Education Week in 2025, zal er een 2 daagse ICT mini beurs en Seminar georganiseerd worden voor het publiek om hen kennis met ICT te laten maken en of het verbreden van die kennis. Ook het bij elkaar brengen van de verschillende ICT bedrijven en personen zal het doel zijn van deze ICT Mini Beurs en Seminar.

Het geraamd bedrag over het dienstjaar 2025 bedraagt **SRD 3.750.000,-**.

0538 - ICT Internationale projecten

Internationale projecten

Tijdens de 91ste COTED-ICT ministeriele vergadering van 11 februari 2022, hebben alle ministers met de verantwoordelijkheid voor ICT, goedkeuring gegeven aan uitvoering van de volgende regionale projecten:

A. CARICOM Single ICT Space

B. Girls in ICT Partnership

Het geraamd bedrag over het dienstjaar 2025 bedraagt **SRD 1.000.000,-**.

0539 - Stichting Suriname Communicatie en ICT Training Center (SCITC)

Het project oprichting stichting Suriname Communication en ICT Training Center (SCITC)

Het trainen en doen trainen alsmede opleiden, zowel theoretisch als praktisch, van alle werknemers en toekomstige werknemers in de communicatie sector. De SCITC zal zorgen voor het verhogen van de kwaliteit van de dienstverlening op dit gebied in Suriname. Door training leren mensen wat de functionaliteiten zijn van een nieuw communicatiemiddel. Maar het gaat verder dan alleen het trainen van de werknemers. Er zijn ook veranderingen nodig in hun werkproces om een communicatieoplossing in te kunnen passen.

Het geraamd bedrag over het dienstjaar 2025 bedraagt **SRD 1.000.000,-**.

0615 - ICT Bewustwordingsprojecten

ICT BEWUSWORDING

Het doel van dit project is om jonge ondernemers en ouderen te trainen in Digital Skills. De trainingen zullen verzorgd worden in de volgende gebieden nl: Paramaribo, Para, Nickerie, Wanica, Commewijne, Sipaliwini, Brokopondo en Marowijne.

De trainees van genoemde gebieden zullen ook leren wat zij allemaal met mobile phone kunnen doen als zij internet bereik hebben. Het Directoraat zal de lesson learns van hetzelfde project dat uitgevoerd zal

worden in 2022 meenemen bij de planning van bovengenoemd project. Aan de training zal ook een seminar gekoppeld worden met als thema “Connectivity a door 2 development”. Natuurlijk komen we met een passende vertaling afhankelijk van de taal die het meest gesproken wordt in het gebied waar de seminar gehouden zal worden. De Telecom bedrijven Telesur & Digicel en ICT Associatie zullen diverse onderwerpen presenteren tijdens de seminar dit met het oog op Public Private Partners.

De impact van genoemd project moet de ICT ontwikkelingsniveau voor de doelgroepen verbreden en of bevorderen. De digitale wereld staat niet stil.

Het onderwerp “Access and safety on internet”, leiderschap en technieken’ zal ook behandeld worden, waarbij vooral de jongeren op de hoogte moeten zijn van zowel de voor- als de nadelen van internetgebruik. Veilig internet gebruik zal dieper belicht worden onder deze groep. Leiderschap aan jongeren leren zorgt voor een betere Suriname.

Het geraamd bedrag over het dienstjaar 2025 bedraagt **SRD 3.153.000,-**.

0619 - Girls in ICT day

Girls in ICT day

Girls in ICT Day is een jaarlijks terugkerend evenement waarbij ICT gerelateerde activiteiten worden georganiseerd met als doel jonge dames te interesseren voor een baan/carrière binnen de ICT-sector. Dit initiatief is voortgevloeid uit de Internationale Telecommunicatie Union (ITU). Deze dag wordt telkens op de laatste donderdag van de maand april gevierd.

Toename van bewustwording: Girls in ICT Day zal bijdragen aan een grotere bewustwording onder jonge vrouwen over de mogelijkheden en kansen binnen de ICTsector. Stimulering van interesse: Het evenement zal jonge vrouwen aanmoedigen om interesse te tonen in een carrière binnen de ICT-sector en om deel te nemen aan gerelateerde opleidingen en studieprogramma's.

Versterking van vaardigheden: Door workshops, presentaties en interactieve sessies zullen de deelnemers hun ICT-vaardigheden verbeteren en nieuwe technologieën verkennen. Netwerkmogelijkheden: Girls in ICT Day zal kansen bieden voor deelnemers om te netwerken met professionals en organisaties binnen de ICT-sector, wat kan leiden tot stages, mentorrelaties of zelfs baankansen.

Bevordering van diversiteit: Het evenement zal bijdragen aan het bevorderen van diversiteit binnen de ICT-sector door meisjes en jonge vrouwen aan te moedigen om hun stem te laten horen en hun potentieel te benutten in een traditioneel door mannen gedomineerd veld.

Het geraamd bedrag over het dienstjaar 2025 bedraagt **SRD 1.000.000,-**.

0620 - Training voor personeel mbt cybersecurity

Training voor personeel m.b.t Cyber security, media, fotografie en protocol,

Het personeel van het Communicatie heeft behoefte aan de training m.b.t:

1. cyber security
2. crypto currency
3. ICT wetgeving
4. Computer Technieken (digital Skills)
5. Media
6. Fotografie
7. protocol

In 2025 zal er een aanvang gemaakt worden met de verschillende trainingen.

Het geraamd bedrag over het dienstjaar 2025 bedraagt **SRD 1.000.000,-**.

0621 - Opzetten van hotspot plekken in buurten**Opzetten van “Wifi Hotspot” plekken in buurten en toeristische plekken**

Het doel van deze hotspot plekken in buurten is om Het Ministerie van Transport, Communicatie en Toerisme, is voornemens hotspots op te zetten in de districten Brokopondo en Marowijne. Dit vanwege ons beleid, dat elke surinamer jong en oud toegang tot internet moet hebben. Het opzetten van wifi hotspots zal de mogelijkheid bieden voor leerlingen, studenten en bewoners om betere toegang te krijgen tot het internet op de verschillende locaties. Ook zal het een grote bijdrage leveren aan de ICT achterstand van onze binnenland bewoners. Verder is dit project bedoelt om de minder draagkrachtige personen, jong en oud toegang te bieden tot internet. Het Directoraat zal samen met de Telecombedrijven een samenwerking aangaan. Waar deze bedrijven al hotspot plekken hebben kunnen wij nagaan om de service te upgraden en uit te breiden.

Het geraamd bedrag over het dienstjaar 2025 bedraagt **SRD 1.000.000,-**.

1316 - Wet en regelgeving**Wet en Regelgeving**

In het kader van Wet- en regelgeving is het van belang om de ICT sector te consulteren. Dit anticiperend op de goedkeuring van de Wet Electronische Communicatie (WEC). Het ministerie zal regelmatig consultaties moeten houden met de sector. Dit is van belang voor het maken van beleid binnen de sector, zodat de samenleving inclusief de sector weet welke richting het Ministerie opgaat. De uitvoeringsbesluiten zullen binnen korte termijn geconcipeerd worden. In de WEC wordt in bepaalde artikelen aangegeven, dat bepaalde zaken nader bij beschikking of bij staatsbesluiten geregeld zullen worden. Het Ministerie van TCT zal samen met TAS en andere stakeholders dit ter hand nemen.

Het geraamd bedrag over het dienstjaar 2025 bedraagt **SRD 500.000,-**.

Programma	Doel/Programma:	Verwachte beleids resultaten per eind 2024	Verwachte beleids resultaten per eind 2025
Hoofdbeleidsgebied: Communicatie			
0520 - Digitale ontsluiting binnenland	De gemeenschap in het binnenland, leerlingen, studenten en bewoners om online lessen te volgen en de verschillende ICT trainingen.	De jongeren en ouderen in het binnenland hebben toegang tot ict gebeuren in Suriname en zij kunnen meegaan met de ontwikkeling in de ict wereld.	betere en goedkoop toegang tot internet om informatie uit te kunnen halen , educatieve en dergelijke informatie zodat er geen achterstand of barriere onstaat qau digitale informatie voorziening. toegang tot Informatie m.b.t vergroten van de algemene kennis en ontwikkeling. om online lessen te volgen en de verschillende ICT trainingen. De leerkrachten zullen ook de mogelijkheden krijgen vervolg onderwijs te volgen vanuit hun standplaats.
0526 - ICT Mini beurs en Seminar	Om de Surinaamse samenleving meer informatie te verschaffen omtrent de nieuwe ontwikkeling in de Surinaamse verschillende ondernemers in de ict	De verschillende bedrijven hebben hun klantenkring vergroot. De bezoekers maken kennis met de nieuwste technologie in de ict wereld.	het bijelkaar van de verschillende ICT bedrijven en personen de bezoekers hebben meer informatie over ict.

	sector bij elkaar te brengen om zo hun producten en diensten te promoten.		
0538 - Internationale projecten	samenwerken met landen en organisaties in de regio op het gebied van ICT.	Bevorderen de samenwerking met anderen landen op internationale niveau.	uitvoering van de volgende regionale projecten: CARICOM Single ICT Space, Girls in ICT Partnership Het zal harmonisatie van de ICT en wetgevende kaders mogelijk maken, digitale ondernemerschap aanmoedigen.
0539 SCITC Surinaamse communicatie en Ict en Training center			het trainen van werknemers Om het ict gebeuren naar hogere hoogte te tillen
0615 - ICT Bewustwordingsprojecten	Het bevorderen van Informatie en Communicatie	De Surinaamse samenleving is bewust van de acces and safety on the internet. Ze hebben de informatie over de voor en nadelen van ict.	Meer interesse opwekken bij jongeren en ouderen voor de digitale wereld waarin wij nu wonen
0619 - Girls in ICT Day	Meisjes/jonge dames te interesseren een carrière te kiezen binnen de ICT sector	dat de potentie die vrouwen hebben om een carrière te ontwikkelen binnen de ICT-sector een aanzienlijke bijdrage leveren aan de ontwikkeling van deze sector.	dat de potentie die meisjes/ vrouwen hebben om een carrière te ontwikkelen binnen de ICT-sector een aanzienlijke bijdrage leveren aan de ontwikkeling van deze sector.
0620 – Training voor Personeel mbt Cyber security,	Het personeel van het directoraat Communicatie	Dat het personeel meer kennis heeft op het gebied van ICT met name cyber security, media, protocol enz. en zo betere resultaten kunnen leveren.	deze info m.b.t cyber security, crypto currency, ICT wetgeving, media, protocol, Computer Technieken (digital Skills) kan toepassen in hun werkzaamheden.
0621 - Opzetten van Wifi Hotspot plekken in buurten	de minderdraagkrachtige personen, jong en oud toegang te bieden tot internet.	Dat de leerling/ jongeren en ouderen in de verschillende buurten betere toegang hebben tot de informatie die ze nodig hebben om betere te kunnen presteren op school.	Met het realiseren van dit project zullen vooral minderdraagkrachtige jongeren en ouderen de toegang geboden wordt tot gratis internet om educatieve en dergelijke informatie te halen gedurende bepaalde tijden van de dag. Ook voor toeristen is het verkrijgen van gratis internet in gebieden waar ze veel vertoeven een boost voor het sector Toerisme.
1316 - Wet en Regelgeving	de Surinaamse gemeenschap	Het presenteren en indienen van de wet Electronische Communicatie (WEC)	de goedkeuring van de Wet Electronische Communicatie (WEC) en regelgeving.

Afdeling 16. Het Ministerie van Grondbeleid en Bosbeheer

De begroting voor het Ministerie van Grondbeleid en Bosbeheer wordt vastgesteld, als volgt:

Algemeen deel

Het Ministerie van Grondbeleid en Bosbeheer is ingesteld bij het Presidentieel Besluit van 16 juli 2020 no. 14/2020 (S.B. 2020 no.141), houdende nadere wijziging van het “Besluit Taakomschrijving Departementen 1991 (S.B. 1991 no. 58, zoals laatstelijk gewijzigd bij no S.B 2017 No. 22) en is belast met de navolgende taken:

1. De zorg voor:
 - a) De topografie, de kartografie, de geodesie, het bodemonderzoek en de bodemkartering;
 - b) De bodembestemming, waar nodig in interdepartementaal verband;
 - c) Een richtige gronduitgifte, het één en ander in samenwerking met de daarvoor in aanmerking komende ministeries, waar nodig in departementaal verband;
 - d) Het kadaster en de openbare registers ten hypotheekkantore;
 - e) De controle op het rechtmatig en doelmatig gebruik van toegewezen gronden, waar nodig in interdepartementaal verband;
 - f) De controle op de naleving van regels en voorschriften met betrekking tot de geodesie;
 - g) De inventarisatie, exploratie, optimale exploitatie en het beheer van de hulpbron bos, de flora en fauna;
 - h) Een verantwoord natuurbeheer en natuurbescherming, en
 - i) Controle op de naleving van regels en voorschriften met betrekking tot de productie van hout en houtproducten, de flora en fauna.
2. Dit ministerie is tevens belast met de zorg voor alle direct of indirecte met de voorgaande genoemde aangelegenheden in verband staande onderwerpen, voor zover niet bijzonderlijk aan een ander ministerie opgedragen.

MISSIE

De missie van het Ministerie van Grondbeleid en Bosbeheer luidt als volgt:

Zorgdragen voor een richtig grondbeheer alsmede duurzaam bosbeheer ten bate van de Surinaamse samenleving, in samenwerking met relevante ministeries en actoren.

VISIE

Als visie heeft het Ministerie van Grondbeleid en Bosbeheer:

Transitie naar geautomatiseerde systemen, inclusief digitalisering, ten behoeve van grondbeheer en het zetten van concrete stappen om te geraken tot het oprichten van een Bos- en Natuurbeheer Autoriteit, ter facilitering van de behoefte van de Surinaamse samenleving voor haar duurzame sociaal-maatschappelijke en economische ontwikkeling, waarbij het ministerie van Grondbeleid en Bosbeheer terdege rekening houdt met:

- Natuurbehoud;
- Biodiversiteit;
- Effectief beheer van beschermde gebieden;
- Bescherming van wilde flora en fauna.

Het algemeen beleid van het Ministerie van Grondbeleid en Bosbeheer is gericht op het voeren van een sociaal-rechtvaardig beheer van de aan de Staat toebehorende gronden, waarbij als algemeen uitgangspunt wordt gehanteerd dat elke Surinamer recht heeft op een stuk grond en zij die geen grond bezitten prioriteit genieten bij de toewijzing. Tevens stimuleert het ministerie het doelmatig gebruik van deze natuurlijke hulpbron voor een optimale bijdrage tot welvaart en welzijn van de samenleving. Het ministerie ziet er ook

op toe dat een duurzame en rationele natuur- en bosbeheer in samenspraak met relevante stakeholders en lokale gemeenschappen wordt uitgevoerd middels het formuleren van natuur- en bosbeleid gebaseerd op wetenschappelijk onderzoek en nationale en internationale wettelijke regelingen en principes.

Het ministerie bestaat uit twee directoraten nl. het Directoraat Algemeen Beheer en het Directoraat Grondbeleid en Bosbeheer.

DIRECTORAAT ALGEMEEN BEHEER

Het Directoraat Algemeen Beheer heeft ten doel om de efficiency binnen het ministerie te verbeteren. Het directoraat bestaat uit het:

1. **Onder directoraat Financieel Beheer** met als belangrijke taak de financiële stromen c.q. begrotingen van het ministerie beter te beheren;
2. **Onderdirectoraat Administratieve Diensten** dat zorg draagt voor de algemene voorzieningen waaronder de accommodaties en voertuigen van het ministerie en de transitie van personeelszaken naar HRM moet bewerkstelligen.

DIRECTORAAT GRONDBELEID EN BOSBEHEER

ONDERDIRECTORAAT GRONDBELEID

Het Onderdirectoraat Grondbeleid is verantwoordelijk voor het uitstippelen van het grondbeleid en de correcte uitvoering daarvan. Grond is een natuurlijke hulpbron die, indien efficiënt en effectief wordt aangewend, een belangrijke bijdrage kan leveren aan de sociaaleconomische ontwikkeling van de samenleving. Demografische processen zoals bevolkingsgroei en urbanisatie vormen tezamen met processen zoals globalisering en regionalisering vaak de leidende factoren die de functies van grond bepalen en daarmee de relatie tussen mens en grond beheersen. Ook dient rekening te worden gehouden met de stand van de technologie en de voortdurende drang van de mens naar ontwikkeling en economische voorspoed. In dat kader is het van belang dat het grondbeleid zodanig wordt uitgevoerd, dat er maximale profijt wordt gehaald uit deze hulpbron en voldaan kan worden aan de aspiraties van de samenleving, waaronder de steeds groeiende vraag naar grond.

Het streven van het Ministerie van Grondbeleid en Bosbeheer, in het bijzonder het Onder directoraat Grondbeleid, is erop gericht om de hulpbron Grond aan te wenden voor de economische groei. Het beschikbaar stellen van grond is een essentieel onderdeel daarvan. Hierbij zal in nauw overleg met de daarvoor in aanmerking komende actoren uit de Publieke - en Private Sector gronden ten behoeve van de productie en de dienstverlenende sectoren worden geïdentificeerd en ingericht, waarna het ministerie deze gronden aan rechthebbenden zal toewijzen. Het ministerie zal eveneens haar bijdrage leveren aan de vergroting van het nationaal inkomen middels efficiënte inning van de aan de Staat toekomende inkomsten alsmede inkomstenverhogende maatregelen, waarbij de aanpassing van betreffende wetgevingsproducten een vereiste is. Verder is het streven erop gericht om bestaanszekerheid te creëren voor elke burger van het land middels efficiënte toepassing van de wetgeving en een evenredige verdeling van de natuurlijke hulpbron grond. In het kader van de armoedebestrijding zal in samenwerking met diverse daarvoor in aanmerking komende instanties bouwkvavels worden ontwikkeld en **toegewezen** aan rechthebbenden, waarbij er vooral gekeken zal worden naar de sociaal minder draagkrachtigen in onze samenleving.

DOELSTELLING

Het doel van het Onder Directoraat Grondbeleid is om haar grondbeleid op een duurzame en doelmatige wijze uit te voeren voor het gebruik van grond ten behoeve van diverse functies c.q. doeleinden voor duurzame sociaal-maatschappelijke en economische ontwikkeling.

Het institutioneel kader dat het Onder directoraat Grondbeleid ter beschikking heeft voor de domaniale dienstverlening bestaat uit:

- de Dienst der Domeinen;
- de Dienst Grondinspectie
- de Landmeetkundige afdeling en
- het Taxatie Instituut.

ONDERDIRECTORAAT BOSBEHEER

Het Ministerie van Grondbeleid en Bosbeheer is conform het besluit Taakomschrijving Departementen 1991 (S.B. 1991 no. 58, gewijzigd bij SB 2005 no. 94, zoals laatstelijk gewijzigd bij S.B. 2020 no. 141) belast met o.a. de zorg van onze bos en natuurbeheer. Dat voert ze uit op basis van o.a. de Natuurbeschermingswet 1954, de Jachtwet 1954, Wet Bosbeheer 1992, Wetboek van Strafrecht, de Milieu Raamwet 2020 en de diverse relevante verdragen. Inspanningen om het bos en natuur duurzaam te beheren, worden in samenwerking met diverse 'stakeholders' zoals andere overheidsinstellingen, lokale gemeenschappen, nationale en internationale NGO's en organisaties uitgevoerd.

Het streven is gericht op de optimale exploitatie van de hulpbron bos en het duurzaam en rationaal gebruik ervan. Dit wordt gedaan door middel van verantwoordelijk natuurbeheer en bescherming en controle op de naleving van regels en voorschriften met betrekking tot de productie van hout en houtproducten, flora en fauna, om zodoende de wisselwerking tussen economische ontwikkeling en natuurbehoud in balans te brengen voor de huidige en toekomstige generaties.

In Suriname zijn er 4 categorieën van beschermde gebieden. In deze gaat het om 1 (één) Natuurpark (Brownsberg), de 4 (vier) bijzondere beheersgebieden en 11 (elf) natuurreservaten en 2 (twee) Speciaal Beschermde Bos. Beschermde gebieden bevatten een belangrijke voorraad aan natuurlijk, cultureel en sociaal kapitaal, en verschaffen een stroom aan economisch waardevolle goederen en diensten. Zij vormen een belangrijke buffer voor onvoorspelbare effecten van klimaatverandering. De Natuurbeschermingswet van 1954 (**G.B. 1954 no. 26, gewijzigd S.B. 1992 no. 80**) vormt de grondslag voor het instellen van natuurreservaten en natuurmonumenten. Conform voormelde wet is het Hoofd van de Dienst 's Lands Bosbeheer, welke ressorteert onder het Ministerie van Grondbeleid en Bosbeheer, belast met het algemeen beheer van de natuurreservaten. Op basis van het Decreet Uitgifte Domeingrond 1982 zijn per beschikking de Bijzondere Beheersgebieden, de zgn. Multiple Use Management Area (MUMA) ingesteld waarbij het algemeen beheer ervan in handen ligt van het Hoofd Dienst 's Lands Bosbeheer. Conform de Jachtwet 1954, zoals laatstelijk gewijzigd bij Staatsbesluit 2002 (Jachtbesluit 2002) is het Ministerie ook belast met het wildbeheer in Suriname. Deze taak wordt eveneens uitgevoerd door de Dienst 's Lands Bosbeheer, met name de afdeling Natuurbeheer. Het Hoofd van de Dienst 's Lands Bosbeheer is tevens bij ministeriële beschikking d.d. 15 april 2016 No. 0567B-16/Min RGB (S.B. 2016 No. 102) aangesteld als CITES Management Autoriteit in Suriname.

Voor 2025 zullen er maatregelen getroffen worden om het beheer van beschermde gebieden effectiever te gaan beheren, waaronder het proces om te komen tot de herziening van de Natuurbeschermingswet en andere relevante natuurbeschermingswetgeving, alsook om duurzaam de verdien capaciteit van de beschermde gebieden te vergroten. In internationaal verband profileert Suriname zich als een bosrijk land dat claimt recht te hebben op fondsen voor duurzaam bosbeheer. Suriname krijgt van diverse nationale en internationale organisaties ondersteuning, voornamelijk gericht op het behoud van biodiversiteit, duurzaam bosbeheer, beheer beschermde gebieden en ondersteuning bij het formuleren van klimaatbeleid.

De bossen zijn een van de grootste, dan wel de grootste hernieuwbare natuurlijke hulpbronnen van Suriname en hebben enorme potentie om een significante bijdrage te leveren aan de welvaart en welzijn en de duurzame ontwikkeling van het land. Tegelijkertijd zijn de bossen heel erg kwetsbaar, daarom is het noodzakelijk om deze op een duurzame wijze te benutten en te beschermen waardoor ook een bijdrage geleverd kan worden om de negatieve effecten van klimaatverandering tegen te gaan. Het Nationaal Bosbeleid van Suriname, geformuleerd in 2005, biedt de leidraad voor de duurzame benutting en bescherming van onze bossen, waarvan de hoofddoelstellingen als volgt luidt: “Verhogen van de bijdrage van de bossen aan de nationale economie en het welzijn van de huidige en toekomstige generaties met inachtneming van het behoud van de biodiversiteit”.

DOELSTELLINGEN

1. Aanpassing van nationale wetten en regelingen gerelateerd aan natuur en bosbeheer voor zowel binnen als buiten beschermde gebieden.
2. Adequaate en effectieve natuur en bosbeheer in beschermde gebieden alsook buiten de beschermde gebieden.
3. Initiëren van processen tot instelling van nieuwe beschermde gebieden in samenspraak met lokale gemeenschappen.
4. Stimuleren van duurzaam bosbouw, houtkap alsook de oogst van NTFP's van planten en herstel van bossen.
5. Duurzaam beheer en gebruik van in het wild levende dieren en planten.
6. Stimuleren van duurzaam natuur en ecotoerisme in beschermde gebieden.

Het institutioneel kader dat het ministerie ter beschikking heeft om het bosbeleid uit te voeren bestaat uit:

1. De Dienst 's Lands Bosbeheer (LBB) die ressorteert onder het Onder-Directoraat Bosbeheer en
 2. De 'Groene' Stichtingen Bosbeheer met name:
 - De Stichting Natuurbehoud Suriname (STINASU)
 - De Jan Starke Opleidings- en Ontspanningscentrum (JSOOC) en
- De Stichting voor Bosbeheer en Bostoezicht (SBB).

Directoraat Algemeen Beheer

Titel I : OPERATIONELE UITGAVEN

Bedragen x SRD 1.000

Kosten categorie	Omschrijving	Realisatie 2023	Vermoedelijk beloop 2024	Raming 2025		Raming 2026	Raming 2027	Raming 2028
		<i>Uitgaven</i>	<i>Uitgaven</i>	<i>Verplichtingen</i>	<i>Uitgaven</i>	<i>Uitgaven</i>	<i>Uitgaven</i>	<i>Uitgaven</i>
Titel I	OPERATIONELE UITGAVEN	45.476	78.611	98.644	98.644	87.507	87.507	87.507
61	Lopende Uitgaven	43.979	74.111	94.931	94.931	83.794	83.794	83.794
610	Lonen en salarissen	35.278	60.800	79.607	79.607	70.100	70.100	70.100
611	Sociale premies	2.582	4.055	6.838	6.838	5.208	5.208	5.208
612	Gebruik van goederen en diensten	6.101	9.200	17.969	8.461	8.461	8.461	8.461
616	Sociale Uitkeringen	18	56	25	25	25	25	25
62	Kapitaal Uitgaven	1.497	4.500	3.713	3.713	3.713	3.713	3.713

620	Inventaris	497	1.000	1.088	1.088	1.088	1.088	1.088
621	Transport middelen	1.000	3.500	2.625	2.625	2.625	2.625	2.625

Toelichting:**Lopende Uitgaven****610 - Lonen en salarissen**

De Lonen en salarissen zijn geraamd op **SRD 79.607.000,-**. Het personeelsbestand binnen het Directoraat Algemeen Beheer is per juli 2024, 336 personen. Op de rol van GBB zijn verder opgenomen 17 commissieleden (10 districtsbestuur, 2 Focal Point Bureau en 5 CITES). Vanwege het bereiken van de pensioengerechtigde leeftijd, zal in 2025 de uitstroom 2 personen bedragen. De gemiddelde leeftijd van het personeel in 2024, is 41 jaar, terwijl het ziekteverzuimpercentage over 2023, 9,3% is.

De personeelsformatie per juli 2024 ziet er als volgt uit:

Kader	Omschrijving	Aantal
Lager kader	Schaal 1A-6C	171
Midden kader	Schaal 7A-8C	66
Hoger kader	Schaal 9A-Hoger	99
Totaal		336

610 - Lonen en salarissen

Kosten categorie	Omschrijving	Raming
61001	Ambtelijk salaris	65.159.000
61002	Vakantietoeslag	7.600.000
61003	Overwerk	595.000
61004	Bonussen en Gratificaties	97.000
61006	Vacatiegelden	501.000
61013	Functionele toelagen	3.012.500
61014	Persoonlijke toelagen	541.500
61016	Gezinstoelagen en Kinderbijslag	276.000
61017	Waarnemingstoelage	20.000
61019	Overige Toelagen	802.000
61020	Telefoonvergoeding	103.000
61021	Representatievergoeding	500.000
61023	Vervoersvergoeding	325.000
61024	Overige vergoedingen	75.000
Totaal		79.607.000

611 - Sociale premies

De Sociale Premies zijn geraamd op **SRD 6.838.000,-**. De raming van de Sociale Premies heeft betrekking op de overheidsbijdrage voor het Pensioen en de overheidsbijdrage aan het SZF t.b.v. de ambtenaren.

611 - Sociale premies

Kosten categorie	Omschrijving	Raming
61101	Werkgeverslasten pensioenfonds	3.275.000
61102	Werkgeverslasten Staatsziekenfonds	3.563.000
Totaal		6.838.000

612 - Gebruik van goederen en diensten

Voor Gebruik van goederen en diensten is een bedrag van **SRD 8.461.000**, - opgebracht.

Dit bedrag zal worden besteed aan:

- Deskundigen binnenland en inhuur van externe juridische bijstand; voor het verlenen van juridische bijstand aan het ministerie en het uitbetalen van consultancy- en deurwaarderskosten.
- Kantoorkosten zoals aankoop van kantoormiddelen (papier, pennen etc.), kopieer- en drukwerkkosten, onderhoud van kantoormeubilair en inventaris, verbruiksgoederen (cartridge, memorysticks etc.) en onderhoudskosten automatisering voor de uitvoering van de dagelijkse werkzaamheden.
- De uitgaven voor vaste lasten zoals telefoon, water, elektriciteit, abonnement van de dagbladen 'De Ware Tijd' en bewaking.
- Rechterlijke Vonnissen: de uitvoering van vonnissen met financiële consequenties.
- Onderhoud van gebouwen en terreinen. Dit zal worden aangewend voor kleine reparaties aan gebouwen, vervangen van armaturen, maaien en schoonmaak van terreinen, het wassen van gordijnen etc.
- Onderhoud en exploitatie van dienstvoertuigen. Hieronder vallen de kosten voor onder andere benzine, reparatie en service van de dienstvoertuigen.

612 - Gebruik van goederen en diensten

Kosten categorie	Omschrijving	Raming
61210	Buitenlandse reiskosten	300.000
61211	Buitenlandse verblijfskosten	200.000
61215	Kantoormiddelen (papier, pennen etc.)	650.000
61217	Drukwerk & grafisch materiaal	500.000
61219	Onderhoud meubilair en Inventaris	100.000
61221	Vergaderkosten	100.000
61222	Verbruiksgoederen (cartridge en diskettes)	920.000
61234	Onderhoud van gebouwen en terreinen	100.000
61238	Telefoon uitgaven	500.000
61240	Water	500.000
61241	Electriciteit	400.000
61245	Abonnementen en Vakliteratuur	100.000
61247	Schoonmaak	350.000
61250	Bewaking	1.880.000
61254	Onderzoekskosten	311.000
61261	Inhuur externe Juridische bijstand	800.000
61284	Onderhoud en exploitatie dienstvoertuigen	750.000
Totaal		8.461.000

616 - Sociale Uitkeringen

Voor sociale uitkering is er een bedrag geraamd ad **SRD 25.000,-**. Hieronder vallen de uitgaven voor o.a. medische-, lig- en verpleegkosten voor hogere klasse ligging

616 - Sociale Uitkeringen

Kosten categorie	Omschrijving	Raming
61611	Lig- en Verpleegkosten	25.000
Totaal		25.000

Kapitaal Uitgaven**620 - Inventaris**

Het bedrag van de inventaris is begroot voor een bedrag van **SRD 1.088.000,-**

Dit bedrag zal worden besteed aan:

- Kantoorinrichting zoals vervangen van airconditioning units, kantoormeubilair etc.;
- Het vervangen van computers, omdat de meeste computers verouderd zijn;
- Het opzetten van een nieuw telefooncentrale op het Hoofdkantoor aan de Cornelis Jongbawstraat
- Printers

620 - Inventaris

Kosten categorie	Omschrijving	Raming
62001	Kantoorinrichting	100.000
62003	Communicatie	588.000
62004	Computers	250.000
62005	Printers	150.000
Totaal		1.088.000

621 - Transport middelen

Transportmiddelen voor een bedrag van **SRD 2.625.000,-**

Ten behoeve van de dienst zal er 4- tal voertuigen worden aangeschaft

621 - Transport middelen

Kosten categorie	Omschrijving	Raming
62102	Auto's	2.625.000
Totaal		2.625.000

TITEL II : PROGRAMMA'S

Bedragen SRD 1.000

Kosten Categorie	Programma's	Realisatie 2023	Vermoedelijk beloop 2024	Raming 2025		Raming 2026	Raming 2027	Raming 2028
		<i>Uitgaven</i>	<i>Uitgaven</i>	<i>Verplichtingen</i>	<i>Uitgaven</i>	<i>Uitgaven</i>	<i>Uitgaven</i>	<i>Uitgaven</i>
TITEL II	PROGRAMMA'S	1.044	11.200	8.650	6.525	6.525	6.525	6.525
01	Infrastructurele Werken	1.000	11.000	8.500	6.375	6.375	6.375	6.375
0169	Renovatie kantoorgebouw GBB	1.000	11.000	8.500	6.375	6.375	6.375	6.375
02	Institutionele versterking	44	200	150	150	150	150	150
0294	Institutionele versterking Algemeen Beheer	44	200	150	150	150	150	150

Toelichting : Programma's**0169 - Renovatie kantoorgebouw GBB****Doelstelling:**

Met het renoveren van kantoorgebouwen wil het ministerie voldoen aan haar verplichting als werkgever om zorg te dragen voor een arbeidsvriendelijke werkomgeving, wat zo meer betekent dat het veilig, hygiënisch en aangenaam moet zijn voor de werknemer. Creëren van een werkomgeving die aansteekt tot positieve impulsen bij de werknemer om te presteren en om er trots op te zijn er te mogen werken. Daarnaast wordt ook de burgerij gediend in een menswaardige omgeving die het gevoel geeft dat elk van hen belangrijk is en ze er recht op hebben.

Wijze van financiering:

Het financieren van de renovatie van kantoorgebouwen geschiedt door het trekken van de middelen uit de begroting van het Ministerie van GBB. De totale uitgaven hiervoor zijn begroot voor een bedrag van SRD 6.375.000, -.

Beleidsintensiveringen voor 2025:

Het beleid van de minister richt zich op de verbetering van de werkomstandigheden van de leiding, het personeel en de ontvangst van de burger in mensvriendelijke kantoorruimten. Door middel van overleg met collega ministers van Financiën & Planning en Openbare Werken zal de minister van GBB hierin slagen.

De volgende intensiveringen voor 2025 is begroot:

De staat van veel kantoorgebouwen van het Ministerie van GBB is matig tot slecht en dat is onwenselijk vanwege de onveiligheid en de onhygiënische situaties. Daarnaast kan het meubilair, documentatie en apparatuur schade oplopen.

Met het programma code 0169, wil het Ministerie van GBB het gebouw van de Dienst Grondinspectie aan de Maystraat No.39 verder renoveren met het aanvankelijke doel het gebouw in een arbeidsvriendelijke staat te brengen. Bij de Dienst Grondinspectie aan de Maystraat no.39 is er een groot gebrek aan kantoorruimte, omdat het houten gebouw aldaar niet meer kan worden gebruikt. Het gebouw is namelijk in zeer deplorabele staat. Het personeel kan niet optimaal worden ingezet vanwege gebrek aan ruimte, hetgeen niet bevorderlijk is voor de dienstverlening.

In 2024 is er een aanvang gemaakt met de renovatiewerkzaamheden van dit houten gebouw. De kosten voor de renovatie zijn geraamd op SRD 16.500.000,-. Voor 2024 was er een bedrag van SRD 8.000.000, - opgenomen. Voor 2025 zal een bedrag van SRD 6.375.000,- opgenomen worden. De verwachting is dat de werkzaamheden in 2026 afgerond en opgeleverd worden.

Voor code 0169 zal een totaalbedrag van **SRD 6.375.000, -** opgenomen worden.

0294 - Institutionele versterking Algemeen Beheer**Doelstelling:**

Institutionele versterking zorgt ervoor dat het Ministerie van GBB in de uitvoering van haar kerntaken en verantwoordelijkheden wordt versterkt, waardoor de vakkennis binnen het ministerie effectiever en efficiënter kan worden ingezet.

Wijze van financiering:

Het financieren van institutionele versterking geschiedt door het trekken van de middelen uit de begroting van het ministerie van GBB. De uitgaven hiervoor zijn begroot op code 0294 voor een totaalbedrag van SRD 150.000, -.

Beleidsintensiveringen voor 2025:

Het onderdirectoraat Algemeen Beheer is verantwoordelijk voor o.a. het zorgdragen voor de algemene voorzieningen ten behoeve van het personeel. In de loop der jaren is een tekort ontstaan aan gekwalificeerd personeel, waardoor het ministerie nu genoodzaakt is om specifieke en doelgerichte trainingen te ontwikkelen en te verzorgen om het probleem aan te pakken.

De volgende intensiveringen voor 2025 zijn begroot:

Het onderdirectoraat Algemeen Beheer heeft thans een tekort aan gekwalificeerd en deskundig personeel. Dit is onwenselijk, vanwege de werkzaamheden die niet optimaal uitgevoerd kunnen worden, hetgeen leidt tot uitbesteding aan particulieren. Met het programma code 0294 wil het Ministerie van GBB dit onderdirectoraat versterken door uitbreiding van het technisch personeel middels bijscholing en praktische on the job begeleiding, waardoor de output van de werkzaamheden kan worden verhoogd en minder werk uitbesteed wordt. Dit zal ook bijdragen om de transitie van de afdeling Personeelszaken naar HRM te bewerkstelligen.

De uitgaven zijn begroot op programmacode 0294 voor een bedrag van **SRD 150.000, -**.

Programma: 171 Directoraat Algemeen Beheer				
Programma	Doel Programma	Gerealiseerd beleid 2023	Verwachte Beleidsresultaten per eind 2024	Verwachte beleidsresultaten per eind 2025
0169 Renovatie kantoor-gebouwen ministerie GBB	Met het renoveren van kantoorgebouwen wil het ministerie voldoen aan haar verplichting als werkgever om zorg te dragen voor een arbeidsvriendelijke werkomgeving, wat zo meer betekent dat het veilig, hygiënisch en aangenaam moet zijn voor de werknemer. Creëren van een werkomgeving die aansteekt tot positieve impulsen bij de werknemer om te presteren en om er trots op te zijn er te mogen werken. Daarnaast wordt ook de burgerij gediend in een menswaardige omgeving dat het gevoel geeft dat elk van hen belangrijk is en ze er recht op hebben.	Boven vleugel hoofdgebouw hoofdkantoor Cornelis Jongbawstraat 10-12 gerenoveerd.	- Hoofdkantoor aan de Cornelis Jongbawstraat 10-12 volledig gerenoveerd en in gebruik. - Aanvang renovatie van het houten gebouw van de Dienst Grondinspectie aan de Maystraat no. 39 eerste fase.	Het houten gebouw van de Dienst Grondinspectie aan Maystraat no.39 is volledig gerenoveerd en in gebruik.
0294 INSTITUTIONELE VERSTERKING ALGEMEEN BEHEER	Institutionele versterking zorgt ervoor dat het Ministerie van GBB in de uitvoering van haar kerntaken en verantwoordelijkheden wordt versterkt, waardoor de vakkennis binnen het ministerie effectiever en efficiënter kan plaatsvinden.	20 baliemedewerkers zijn getraind in "Klantvriendelijkheid" van het ministerie bij SMART Suriname Business Academy.	ca. 50 administratieve medewerkers getraind in ICT programma's.	- ca. 10 technische medewerkers zijn getraind in koeltechniek en GAWASA. - Kostenbesparing op het gebied van koeltechniek en GAWASA werkzaamheden.

Directoraat Grondbeleid en Bosbeheer**Titel I : OPERATIONELE UITGAVEN**

Bedragen x SRD 1.000

Kosten categorie	Omschrijving	Realisatie 2023	Vermoedelijk beloop 2024	Raming 2025		Raming 2026	Raming 2027	Raming 2028
		<i>Uitgaven</i>	<i>Uitgaven</i>	<i>Verplichtingen</i>	<i>Uitgaven</i>	<i>Uitgaven</i>	<i>Uitgaven</i>	<i>Uitgaven</i>
Titel I	OPERATIONELE UITGAVEN	31.608	61.456	95.092	95.092	83.683	83.683	83.683
61	Lopende Uitgaven	30.404	56.956	91.217	91.217	79.808	79.808	79.808
610	Lonen en salarissen	27.057	50.171	81.000	81.000	71.300	71.300	71.300
611	Sociale premies	2.234	3.860	7.117	7.117	5.408	5.408	5.408
612	Gebruik van goederen en diensten	1.106	2.900	3.075	3.075	3.075	3.075	3.075
616	Sociale Uitkeringen	7	25	25	25	25	25	25
62	Kapitaal Uitgaven	1.204	4.500	3.875	3.875	3.875	3.875	3.875
620	Inventaris	204	1.000	375	375	375	375	375
621	Transport middelen	1.000	3.500	3.500	3.500	3.500	3.500	3.500

Toelichting:**Lopende Uitgaven****610 - Lonen en salarissen**

De Lonen en salarissen zijn geraamd op **SRD 81.000.000,-** Het personeelsbestand binnen het Directoraat Grondbeleid en Bosbeheer is per juli 2024, 364 personen.

Vanwege het bereiken van de pensioengerechtigde leeftijd, zal in 2025 de uitstroom 8 personen bedragen. De gemiddelde leeftijd van het personeel in 2024, is 41 jaar, terwijl het ziekteverzuimpercentage over 2023, 3.1% is.

De personeelsformatie per juli 2024 ziet er als volgt uit:

Kader	Omschrijving	Aantal
Lager Kader	Schaal 1A-6C	168
Midden Kader	Schaal 7A-8C	134
Hoger Kader	Schaal 9A en Hoger	62
Totaal		364

610 - Lonen en salarissen

Kosten categorie	Omschrijving	Raming
61001	Ambtelijk salaris	73.249.000
61002	Vakantietoelage	5.173.000
61003	Overwerk	905.000
61004	Bonussen en Gratificaties	245.000
61006	Vacatiegelden	61.000
61013	Functionele toelagen	160.000
61014	Persoonlijke toelagen	107.000
61016	Gezinstoelagen en Kinderbijslag	202.500
61017	Waarnemingstoelage	15.000
61019	Overige Toelagen	350.000
61020	Telefoonvergoeding	1.000
61021	Representatievergoeding	40.000
61023	Vervoersvergoeding	5.000
61024	Overige vergoedingen	486.500
Totaal		81.000.000

611 - Sociale premies

Toelichting

De Sociale Premies zijn geraamd op **SRD 7.117.000,-**. De raming van de Sociale Premies heeft betrekking op de overheidsbijdrage voor het pensioen en de overheidsbijdrage aan het SZF, t.b.v. de ambtenaren.

611 - Sociale premies

Kosten categorie	Omschrijving	Raming
61101	Werkgeverslasten pensioenfonds	3.488.000
61102	Werkgeverslasten Staatsziekenfonds	3.629.000
Totaal		7.117.000

612 - Gebruik van goederen en diensten

Voor Gebruik van goederen en diensten is een bedrag van **SRD 3.075.000**, - opgebracht.

Dit bedrag zal worden besteed aan:

Deskundigen binnenland en inhuur van externe juridische bijstand; voor het verlenen van juridische bijstand aan het ministerie en het uitbetalen van consultancykosten.

Kantoorkosten zoals aankoop van kantoormiddelen (papier, pennen etc), kopieer-en drukwerkkosten, onderhoud van kantoormeubilair en inventaris, verbruiksgoederen (cartridge, memory sticks etc.) en onderhoudskosten automatisering voor de uitvoering van de dagelijkse werkzaamheden.

De uitgaven voor binnenlandse reis- en verblijfskosten zijn voor het grootste deel bestemd voor binnenlandse dienstreizen van de jachtopzieners en overige veld personeel van afdeling 's Lands Bosbeheer en Natuurbeheer.

SOR-verzekering (circa 72 personen) en PO verzekering (circa 42 personen) tbv veld personeel van de afdeling 's Lands Bosbeheer en Natuurbeheer

Rechterlijke Vonnissen: de uitvoering van vonnissen met financiële consequenties.

612 - Gebruik van goederen en diensten

Kosten categorie	Omschrijving	Raming
61215	Kantoormiddelen (papier, pennen etc.)	100.000
61217	Drukwerk & grafisch materiaal	1.305.000
61221	Vergaderkosten	20.000
61222	Verbruiksgoederen (cartridge en diskettes)	1.150.000
61263	Overige Algemene Kosten	500.000
Totaal		3.075.000

616 - Sociale Uitkeringen

Voor sociale uitkering is er een bedrag geraamd ad **SRD 25.000,-**

Hieronder vallen de uitgaven voor o.a. Medische- , lig- en verpleegkosten voor hogere klasse ligging.

616 - Sociale Uitkeringen

Kosten categorie	Omschrijving	Raming
61612	Poliklinische Kosten	25.000
Totaal		25.000

Kapitaal Uitgaven**620 - Inventaris**

Het bedrag van de inventaris is begroot voor een bedrag van **SRD 375.000, -**.

Dit bedrag zal worden besteed aan:

- Kantoorinrichting zoals vervangen van airconditioning units, kantoormeubilair etc.;
- Het vervangen van computers, omdat de meeste computers verouderd zijn;
- Het opzetten van een telefooncentrale op afdeling Grond Inspectie aan de Maystraat
- Printers.

620 - Inventaris

Kosten categorie	Omschrijving	Raming
62001	Kantoorinrichting	100.000
62004	Computers	125.000
62005	Printers	150.000
Totaal		375.000

621 - Transport middelen

Transportmiddelen voor een bedrag van **SRD 3.500.000,-**

Om veldwerkzaamheden te verrichten zal er 2 pick-ups worden aangeschaft.

621 - Transport middelen

Kosten categorie	Omschrijving	Raming
62104	Pickup's	3.500.000
Totaal		3.500.000

TITEL II : PROGRAMMA'S

Bedragen SRD 1.000

Kosten Categorie	Programma's	Realisatie 2023	Vermoedelijk beloop 2024	Raming 2025		Raming 2026	Raming 2027	Raming 2028
		<i>Uitgaven</i>	<i>Uitgaven</i>	<i>Verplichtingen</i>	<i>Uitgaven</i>	<i>Uitgaven</i>	<i>Uitgaven</i>	<i>Uitgaven</i>
TITEL II	PROGRAMMA'S	1.531	55.697	61.719	61.719	54.261	54.261	54.261
02	<i>Institutionele versterking</i>	86	1.709	1.380	1.380	1.380	1.380	1.380
0251	Institutionele versterking Grondbeheer	86	400	400	400	400	400	400
0298	Transformatie SBB naar autoriteit	0	1.309	980	980	980	980	980
09	<i>Subsidie en Bijdragen</i>	116	710	710	710	710	710	710
0966	Stg. Natuurbehoud Suriname (STINASU)	116	710	710	710	710	710	710
11	<i>Milieubescherming</i>	0	41.660	30.975	30.975	30.975	30.975	30.975
1121	Behoud en bescherming biodiversiteit	0	41.560	29.875	29.875	29.875	29.875	29.875
1122	Toewijzing geografische centrum voor houtverwerkingsbedrijven	0	100	100	100	100	100	100
1123	Transformatie LBB/NB naar Natuur autoriteit	0	0	1.000	1.000	1.000	1.000	1.000
20	<i>Contributie</i>	1.329	3.518	1.306	1.306	1.306	1.306	1.306
2005	Contributies GBB	1.329	3.518	1.306	1.306	1.306	1.306	1.306
35	<i>Grondbeheer</i>	0	8.100	27.348	27.348	19.890	19.890	19.890
3501	Grondaankoop	0	8.000	9.000	9.000	9.000	9.000	9.000
3502	Verkaveling	0	0	18.348	18.348	10.890	10.890	10.890
3503	Grondconversie	0	100	0	0	0	0	0

Toelichting : Programma's**0251 - Institutionele versterking Grondbeheer****Doelstelling:**

Institutionele versterking zorgt ervoor dat het Ministerie van GBB in de uitvoering van haar kerntaken en verantwoordelijkheden is versterkt, op basis van een integrale aanpak van grondbeleid en bosbeheerontwikkelingen.

Wijze van financiering:

Het financieren van institutionele versterking geschiedt door het trekken van de middelen uit de begroting van het ministerie van GBB. De uitgaven hiervoor zijn begroot op code 0251 voor een totaalbedrag van SRD 400.000, -

Beleidsintensiveringen voor 2025:

Het Onderdirectoraat Grondbeleid is verantwoordelijk voor het uitstippelen van het grondbeleid en de uitvoering daarvan. Doordat er in de loop der jaren een grote achterstand is ontstaan in de afhandeling van de diverse categorieën verzoeken, worden er specifieke en doelgerichte beleidsinstrumenten ontwikkeld om deze problematiek aan te pakken.

De volgende intensiveringen voor 2025 zijn begroot:

De achterstand in de afhandeling van verzoeken betreffende overdracht van de zakelijke rechten Grondhuur en Erfpacht blijft toenemen. Het niet binnen redelijke termijn afhandelen van deze verzoeken brengt diverse ongewenste sociaal- maatschappelijke consequenties met zich mee voor de burgerij. Deze situatie is onwenselijk en is het noodzakelijk om middels speciale projecten de achterstand in te lopen.

Met het programma code 0251 institutionele versterking grondbeleid, wil het Ministerie van GBB de achterstand versneld inlopen. Dit doet zij door het technisch personeel uit te breiden, bij te scholen, praktisch te begeleiden, zodat stagnerende factoren binnen het proces van gronduitgifte zoveel als mogelijk worden geëlimineerd en de dienstverlening aanzienlijk wordt verbeterd. De voornaamste stagnerende factor is dat zowel de Dienst der Domeinen als de Dienst Grondinspectie kampt met een tekort aan gekwalificeerd personeel. In dit kader zal de "On the Job training voor grondadministratie, registratie en inspectie" worden voortgezet, waarbij de 3e lichting zal worden getraind.

De kosten voor deze activiteiten bedragen ca. **SRD 400.000, -**.

0298 - Transformatie SBB naar autoriteit**Doelstelling:**

De transformatie van SBB naar een autoriteit zal zorgdragen dat de ontwikkelingen in de bosbouwsector versneld worden aangepakt en Suriname als volwaardige speler kan meedingen op de internationale houtmarkt, maar ook dat de potentie van de Surinaamse bossen wordt geoptimaliseerd op een duurzame manier. Verder krijgt SBB als autoriteit meer armslag om gedegen sturing te geven aan de bosbouwsector. De sector wordt voorbereid op de laatste technologische en industriële ontwikkelingen binnen de internationale houtsector, zodat de positie van Suriname steeds verbeterd als ook om de potentie van forest carbon credits te benutten door de toepassing van duurzame bosbeheer.

Wijze van financiering:

Het financieren van de omzetting van SBB in een autoriteit geschiedt door het trekken van de middelen uit de begroting van het ministerie van GBB. De totale uitgaven hiervoor zijn begroot op SRD 2.700.000, waarvan voor het jaar 2025 hiervoor begroot op code 0298 voor een bedrag van ca. SRD 980.000,-.

Beleidsintensiveringen voor 2025:

De minister stimuleert specifieke beleidsonderwerpen met betrekking tot de instituten die onder haar

ressorteren middels subsidie, versterking van de instituten en regelmatig overleg.

De volgende intensiveringen voor 2025 zijn begroot:

De SBB is een stichting en deze rechtsvorm heeft wat beperkingen, die vertragend werken op uitvoering van de taken waarmee de SBB belast is. Dit is onwenselijk vanwege de steeds grotere achterstanden in de ontwikkelingen in de bosbouwsector die Suriname oploopt met de rest van de wereld en het mislopen van forest carbon credits voor onze bossen. Met het programma code 0298 wil het Ministerie van GBB de SBB een sterkere rechtsvorm geven, waardoor zij meer armslag krijgt om haar taken in de volledige diepte uit te voeren, op een effectieve en efficiënte wijze en op een aanneembaar tempo met gebruikmaking van de modernste technologie. Bij uitstek is het omzetten van SBB in een autoriteit. Vooruitlopend op de instelling van de Bosbouw Autoriteit zal de SBB versterkt worden om haar taken adequaat uit te voeren zodat o.a. de controle op de houtkap en houtexport te verbeteren.

Om het proces van transformatie van SBB naar een autoriteit te bewerkstelligen zullen de volgende activiteiten worden uitgevoerd:

- Het doorlichten van de Stichting voor Bosbeheer en Bostoezicht (SBB);
- Het vaststellen van de Visie en Missie alsook de taken en bevoegdheden van SBB;
- Het vaststellen de organisatiestructuur, het maken van functiebeschrijving, loonstructuren, statuten, Huishoudelijke reglement, procedures;
- Het vaststellen van de nodige investeringen en identificeren van de financieringsmodaliteiten;
- Ontwerpen van nieuwe wetsproducten alsook het aanpassen/wijzigen van de huidige Wet en regelgeving zoals de Wet Bosbeheer 1992, andere relevante wetten;
- Het ontwerpen van wet en regelgeving voor de instelling Bosbouw Autoriteit.
- Formuleren van een plan/draaiboek voor het omzetten van SBB naar een autoriteit.

De totale uitgaven voor deze activiteiten zijn begroot op SRD 2.700.000. In 2025 zal op programmacode 0298 een bedrag van ca. **SRD 980.000**, - opgenomen ten behoeve van de activiteiten.

0966 - Stg. Natuurbehoud Suriname (STINASU)

Doelstelling:

Stinasu geeft educatie, stimuleert, faciliteert en oefent ecotoerisme en wetenschappelijk onderzoek uit in de beschermde gebieden met als doel bescherming en behoud van onze natuur.

Wijze van financiering:

De financiering van Stinasu vindt plaats middels het subsidiëren van de operationele kosten voor het dienstjaar 2025 ten laste van het Ministerie van Grondbeleid en Bosbeheer. De uitgaven zijn begroot op de code 0966 voor een totaalbedrag van **SRD 710.000**, -

Beleidsintensiveringen voor 2025:

Het algemeen beleid is gericht op het stimuleren, coördineren en (mede) financieren van de wetenschappelijke exploratie en het dienstbaar maken van reeds bestaande natuurreservaten.

De volgende intensiveringen voor 2025 zijn begroot:

De activiteiten zijn voornamelijk gericht op onderhoud en renovaties van de faciliteiten van de locaties te Raleighvallen en Brownsberg. De kosten van STINASU die voor het dienstjaar 2025 ten laste van het Ministerie van Grondbeleid en Bosbeheer worden gebracht zijn als volgt:

Lonen	1.285.000
Overige vaste lasten	250.000
Totaal	1.535.000

1121 - Behoud en bescherming biodiversiteit

Doelstelling:

Het behouden en beschermen van de biodiversiteit leidt tot veerkrachtigheid van de natuur. Wanneer er voldoende soorten en ecosystemen zijn, kan de natuur veranderingen beter opvangen en de balans tussen mens en natuur behouden.

Wijze van financiering:

De financiering van het Sea Turtle Marine Conservation project geschiedt door het trekken van de middelen uit de fondsen van WWF Guianas. De uitgaven hiervoor zijn begroot op code 1121 voor een totaalbedrag van SRD 580.000,-

De financiering van het Amazone Sustainable Landscapes 2 (ASL2) project geschiedt door het trekken van de middelen uit de fondsen van Global Environmental Fund (GEF 7). De uitgaven hiervoor zijn begroot op code 1121 voor een totaalbedrag van SRD 29.295.000,-

Beleidsintensiveringen voor 2025:

Het algemeen beleid is gericht op een beter beheer van onze beschermde en productieve landschappen en duurzaam beheer en gebruik van in het wild levende dieren en planten.

De volgende intensiveringen voor 2025 zijn begroot:

1. Sea Turtle Marine Conservation Project

De stroperij van schildpadden eieren vormt een zeer ernstige bedreiging voor het voortbestaan van de zeeschildpadden en dat is onwenselijk. Met het Sea Turtle Marine Conservation Project, onder programma 1121 beoogt WWF Guianas het Ministerie van GBB te ondersteunen bij het stabiliseren en behouden van de zeeschildpadden populatie. In dit kader zullen de volgende activiteiten uitgevoerd worden:

Monitoring van het aantal nesten van zeeschildpadden te Marowijne (Galibi);

Effectief beheer en bescherming van zeeschildpadden middels handhaving patrouilles op de stranden en speciale patrouilles o.a. roadblocks;

Refreshment trainingen voor effectief beheer en bescherming van de zeeschildpadden.

De middelen voor het Sea Turtle Marine Conservation Project zijn begroot voor een bedrag van SRD 580.000,-.

2. Strengthening management of protected and productive landscapes in the Surinamese amazon (GEF7/ASL 2 project)

Er vinden illegale activiteiten plaats in beschermde gebieden en deze vormen een bedreiging voor de lokale gemeenschappen en de natuur. Binnen productieve landschappen wordt gedaan aan ongeplande houtkap, wat niet bevorderlijk is voor duurzaam bosbeheer.

De activiteiten die uitgevoerd zullen worden zijn:

Uitvoeren van capaciteitsbehoefte analyse voor de 4 beschermde gebieden te weten Sipaliwini natuurreservaat, Brinckheuvel natuurreservaat, Centraal Suriname natuurreservaat en Brownsberg natuurpark;

Ontwerpen en verkennen van participatieve management regelingen in de 4 beschermde gebieden;

Finaliseren van de Code of Practice, Praktische richtlijnen voor duurzaam bosbeheer;

Het ontwikkelen van de gezaagd hout module binnen het Sustainable Forest Information

System Suriname (SFISS) en het verbeteren/aanpassen van de bestaande modules op basis van nieuwe informatie en omstandigheden;

Bijdrage in het opzetten van een revolving fund voor de private houtsector dan wel het uitvoeren van fondsvorming activiteiten voor de ontwikkeling van de private sector;

Een permanent trainingsprogramma over SFM opzetten (trainingscentrum versterken, handleiding en educatief materiaal ontwikkelen);

Het bewustzijn van traditionele autoriteiten over SFM vergroten, inclusief mogelijke modellen voor het herinvesteren van inkomsten uit gemeenschapsbossen in verbeterde bestaansmiddelen en diensten;

Onderzoek naar NTFP;

Ondersteuning van de ontwikkeling van het wettelijk kader voor PA-beheer;

Ontwikkelen van een nationaal jaguar beschermingsplan (in samenwerking met NGO);

Ontwikkelen en implementeren van communicatie- en bewustmaking strategieën en

Opzetten van een intersectoraal en sector overschrijdend coördinatieplatform voor (technische) advies ondersteuning.

De middelen voor het ASL project voor het jaar 2025 zijn begroot voor een bedrag van ca. SRD 29.295.000,-

De totale middelen op programmacode 1121 bedragen **SRD 29.875.000,-**.

1122 - Toewijzing geografische centrum voor houtverwerkingsbedrijven

Doelstelling:

Het bestemmen van een geografische locatie voor houtverwerkingsbedrijven zorgt ervoor dat de bedrijven worden gefaciliteerd, bedrijfseconomische voordelen behalen en hun activiteiten ongestoord kunnen uitvoeren. De samenleving zal hierdoor niet gehinderd worden in haar leefgenot.

Wijze van financiering:

Het financieren van de toewijzing geografisch centrum voor houtverwerkingsbedrijven geschiedt door het trekken van de middelen uit de begroting van het Ministerie van GBB. De uitgaven hiervoor zijn begroot op code 1122 voor een totaalbedrag van SRD 100.000, -

Het versterken van de houtverwerkingsindustrie zal i.s.m. met de private sector o.a. middels trainingen gedaan worden, terwijl de financiering ervan op Private Public Partnership methode gedaan moet worden.

Beleidsintensiveringen voor 2025:

De minister ondersteunt elk beleid dat de ruimtelijke ordening van het land bevordert, door haar medewerking te verlenen om gronden te reserveren voor speciale economische zones.

De volgende intensiveringen voor 2025 is begroot:

Momenteel zijn er industriële bedrijven waaronder ook houtverwerkingsbedrijven midden in woonwijken en dat is onwenselijk vanwege milieuoverlast die de omliggende huishoudens ondervinden. Met het programma code 1122 wil het Ministerie van GBB-milieu overlast tot een minimum beperken en randvoorwaarden zoals nutsvoorzieningen en havens creëren voor houtverwerkingsbedrijven.

De kosten zijn begroot op programma code 1122 voor een bedrag van **SRD 100.000,-**

1123 - Transformatie LBB/NB naar Natuur autoriteit

Doelstelling:

De transformatie van LBB/NB naar een Natuur Autoriteit zal ertoe leiden dat de ontwikkelingen in de natuurbeheer sector versneld worden aangepakt. De Natuur Autoriteit krijgt een belangrijke taak op het gebied van beleidsvoorbereiding, ontwikkeling van richtlijnen en 'enforcement' (toezicht en controle) binnen de gehele sector. Daarnaast zal zij als autoriteit ook zorg moeten dragen voor het vinden van een goede balans tussen bescherming en een rationele benutting. Verder zal zij, zoals voorheen het geval was, een belangrijke verantwoordelijkheid krijgen om inkomsten te genereren voor de financiering van haar taken.

Wijze van financiering:

Het financieren van de omzetting van LBB/NB in een Natuur Autoriteit geschiedt door het trekken van de middelen uit de begroting van het Ministerie van GBB. De totale uitgaven hiervoor zijn begroot op code 1123 voor een totaalbedrag van **SRD 1.000.000, -**

Beleidsintensiveringen voor 2025:

De minister stelt natuurbeleid vast met input van de inheemse en tribale volken, de Natuurbeschermingscommissie en relevante technische ministeries. Hierbij neemt de minister de nationale en internationale verplichtingen met betrekking tot natuurbeheer van Suriname in acht. Het juridische raamwerk voor milieu- en natuur vraagstukken in Suriname is onvolledig, deels is verouderd. Binnen het ASL2 project, dat reeds deel uitmaakt van de begroting van GBB, is opgenomen verbeterde wetgeving voor beschermde gebieden op nationaal niveau. Er was een ontwerp-Natuurbeschermingswet (Wet Duurzaam Natuurbeheer) opgesteld met assistentie van Conservation International Suriname, maar deze moet nog worden aangepast aan de eisen van het Ministerie van GBB. Tevens is bovengenoemde wet als initiatiefvoorstel ingediend bij het Parlement.

De volgende intensiveringen voor 2025 zijn begroot:

LBB/NB is een overheidsdienst en heeft comptabel wat beperkingen, die vertragend werken op uitvoering van de taken waarmee LBB/NB belast is. De taken van LBB/NB behelzen Beheer van Beschermde gebieden en Wildbeheer in Suriname. Met het programma code 1123 wil het Ministerie van GBB, NB omzetten in een Natuur Autoriteit, waardoor zij meer armslag krijgt om haar taken op een effectieve, efficiënte en professionele wijze uit te voeren met gebruikmaking van de modernste technologie. Vooruitlopend op de instelling van de Natuurbeheer Autoriteit zal LBB/NB versterkt worden om haar taken adequaat uit te voeren. Hiervoor is het noodzakelijk dat de geplande herziening van de Natuurbeschermingswet spoedig geschiedt, waarbinnen de nodige structuren zijn vastgelegd. Deze wet moet ook aansluiten op de Kaderwet Milieu.

Om het proces van transformatie van LBB/NB naar een Natuurbeheer Autoriteit te bewerkstelligen zullen de volgende activiteiten worden uitgevoerd:

- Het aantrekken van een consultant voor het opstellen van de statuten en het huishoudelijk reglement van de Natuurbeheer Autoriteit.
- Het aantrekken van een consultant voor het opmaken van een Projectplan.
- Trainingen ten behoeve van het personeel (mbt Operationele procedures, diverse management niveau: strategisch en middel management),
- Digitale technologie voor handhavings- en monitoringswerkzaamheden in de elf natuureservaten en de vier Beheersgebieden.

In 2025 zal op programmacode 1123 een bedrag van **SRD 1.000.000, -** opgenomen worden ten behoeve van de activiteiten.

2005 - Contributies GBB**Doelstelling:**

Het lidmaatschap behouden van RAMSAR, CITES, INBAR en ITTO zodat Suriname continu geïnformeerd blijft over de regels m.b.t. de internationale wildhandel, wetlands, duurzaam bosbeheer en ecologische systemen. Ook bieden deze organisaties ondersteuning voor het uitvoeren van projecten voor capaciteitsopbouw en -versterking.

Wijze van financiering:

De contributie betalingen aan RAMSAR en CITES worden gefinancierd door Suriname Conservation Foundation voor een bedrag van ca. SRD 40.943,- Contributie aan INBAR en ITTO bedraagt in 2025 totaal ca. SRD 1.265.000 en zal betaald worden uit de begroting van het ministerie. De totale middelen op

programmacode 2005 zijn begroot voor een bedrag van SRD 1.305.943 afgerond **SRD 1.306.000,-**

3501 - Grondaankoop

Doelstelling:

Grondaankopen biedt de Staat de mogelijkheid om strategische gebieden (strategisch gelegen gronden) te kopen ten algemenen nut, waaronder ten behoeve van infrastructurele werken, landbouwproefstations, overheidskantoorgebouwen etc. teneinde de ontwikkeling van het land te bevorderen. Ook kan de overheid ter oplossing van maatschappelijke vraagstukken grond aankopen.

Wijze van financiering:

Het financieren van de grondaankopen geschiedt door het trekken van de middelen uit de begroting van het Ministerie van GBB. De uitgaven hiervoor zijn begroot op code 3501 voor een totaalbedrag van SRD 9.000.000,-.

Beleidsintensiveringen voor 2025:

Het grond aankoopbeleid van het Ministerie van GBB wordt allereerst getoetst op de noodzakelijkheid van een aankoop. Teneinde zorgvuldig om te gaan met de aankoop van gronden, worden eerst alle mogelijkheden uitputtend bestudeerd, alvorens er wordt overgegaan tot grondaankopen. Het ministerie beoogt ongestoorde groei en ontwikkeling van de natie, waarbij rechtszekerheid voor alle burgers een essentieel onderdeel is. Het bieden van deze rechtszekerheid kan bijdragen aan een vreedzame en harmonieuze samenleving.

De volgende intensiveringen voor 2025 is begroot:

Occupatie is conform de wet van 30 maart 2015, houdende nadere wijziging van het Wetboek van Strafrecht in verband met herziening van het Wetboek van Strafrecht (S.B. 2015 no. 44), strafbaar gesteld in de artikelen 411 en 411a. Echter zijn in diverse gebieden onwettige occupatie gevallen, die ondanks het strafbaar karakter op grond van sociaal-maatschappelijke aspecten nader bekeken moeten worden. Het is zaak om binnen de perken van wet en recht rekening te houden met op de eerste plaats het belang van de rechtmatige eigenaar maar ook de basisrechten van burgers. Met het programma code 3501, wenst het Ministerie van GBB een sociaal-maatschappelijke oplossing teweeg te brengen in de occupatie problematiek teneinde rust en rechtszekerheid van partijen te waarborgen. Dit doet zij middels het aankopen van de geoccupeerde gronden van de eigenaar of middels compensatie met een ander stuk domeingrond. Door de aankoop van de geoccupeerde gronden keert deze terug in de boezem van de Staat, waarna op grond van de vigerende wetgeving tot uitgifte kan worden overgegaan.

Voor 2025 is een bedrag van SRD 9.000.000,- begroot op programmacode 3501 ten behoeve van grondaankopen. De aankoop betreft het perceel land met al hetgeen daarop staat, groot 4,9357 ha, in plaats van 4,92 ha, gelegen in het district Wanica ten noorden van de Mohamed Rashid Pierkhanweg, nader aangeduid op de uitmeting kaart van de beëdigde landmeter Ashwin D. Gayadin BSc. d.d.17 april 2024 met de letters AEFB (C1664 /4227, stratenregister No. 17999) en blijkens de daarop gestelde aantekening van de GLIS-landmeter J.E. Vola B.Tech, MSc. d.d. 17 april 2024, voorzien van Perceel ID KS-2469-2295, deel uitmakende van het perceel land aangeduid met de letters ABCD, thans bekend als Afdeling Pad van Wanica West Sectie Duisburg en Onverwacht No. 168, de koopsom inclusief administratieve kosten bedragen **SRD 9.000.000,-** .

3502 - Verkaveling**Doelstelling:****Wijze van financiering:**

Het financieren van verkaveling geschiedt door het trekken van de middelen uit de begroting van het Ministerie van GBB. De uitgaven hiervoor zijn begroot op code 3502 voor een totaalbedrag van SRD 300.000.000, -.

Beleidsintensiveringen voor 2025:

Het ministerie zal voor 2025 de ontsluiting van reeds uitgegeven overheidsprojecten voortzetten.

De volgende intensiveringen voor 2025 zijn begroot:

De ontsluiting van ca. 484 ha. grond in diverse districten.

De kosten voor deze activiteiten bedragen ca. SRD 300.000.000, -. Echter vanwege het budgetkader kan slechts **SRD 18.348.000,-** opgebracht worden op de begroting voor 2025.

Programma: 172 Directoraat Grondbeleid en Bosbeheer				
Programma	Doel Programma	Gerealiseerd beleid 2023	Verwachte Beleidsresultaten per eind 2024	Verwachte beleidsresultaten per eind 2025
0251 Institutionele Versterking Grondbeleid	Institutionele versterking zorgt ervoor dat het Ministerie van GBB in de uitvoering van haar kerntaken en verantwoordelijkheden is versterkt, op basis van een integrale aanpak van grondbeleid.	On The Job Training voor “Grondadministratie, Registratie en Inspectie”: Start Lichting I, periode 02 oktober 2023-19 maart 2024; De volgende vakken zijn afgerond: Inleiding recht, Domaniale wetgeving, Nederlands Schriftelijk Rapporteren en Stedenbouwkundige wet. start van de vakken Inleiding Landmeetkunde en Onderzoekstechnieken.	- Eerste en tweede lichting technisch personeel getraind - Plan van aanpak voor inzet van deze lichten voor inlopen achterstand in afhandeling van verzoeken betreffende overdracht van de zakelijke rechten Grondhuur en Erfpacht - Versnelde aanpak van afhandeling van overdrachtsverzoeken - Verbeterde communicatie omtrent het proces van overdracht. - Verbeterde kwaliteit en kwantiteit van grond inspectierapporten en beschikkingen	- Het technisch personeel inclusief 3e tevens laatste lichting bij het onderdirectoraat Grondbeleid is getraind. - Achterstand voor minimaal 50% ingelopen. - Verzoeken voor overdracht zakelijke rechten Grondhuur en erfpacht worden binnen redelijke termijn afgehandeld.

0966 Stinasu	Stinasu geeft educatie, stimuleert, faciliteert en oefent ecotoerisme en wetenschappelijke onderzoek uit in de beschermde gebieden met het als doel bescherming en behoud van onze natuur	De onderzoekers J. Ledogar en M. Norconck hebben hun onderzoek te Brownsberg, dat zij om de 10 jaren doen, geëvalueerd en afgerond.	- Start gemaakt met de renovaties van de faciliteiten van de locaties te Raleighvallen en Brownsberg. - Er zijn middelen gecreëerd om de exploitatiekosten te dekken.	Er is een onderhoudsplan voor Raleighvallen en Brownsberg. Onderhoud geschiedt op basis van het onderhoudsplan. Er zijn geüpdate richtlijnen voor wetenschappelijk onderzoek in de beschermde gebieden.
0298 Transformatie SBB naar autoriteit	De transformatie van SBB naar een autoriteit zal zorgdragen dat de ontwikkelingen in de bosbouwsector versneld worden aangepakt en Suriname als volwaardige speler kan meedingen op de internationale houtmarkt, maar ook dat de potentie van de Surinaamse bossen wordt geoptimaliseerd op een duurzame manier.	In 2023 is het proces ingezet om een werkgroep in te stellen om de voorbereidingen te treffen. Er is een budget gealloceerd om de transitie voor te bereiden.	- Er is draagvlak voor de transformatie van SBB naar een autoriteit. - Er is een plan van aanpak voor de transformatie van SBB naar een autoriteit.	- SBB is getransformeerd naar een autoriteit. - De Autoriteit heeft armslag om haar taken in de volledige diepte uit te voeren, op een effectieve en efficiënte wijze en op een aanneembaar tempo met gebruikmaking van de modernste technologie.
Code 1123 Transformatie LBB/NB naar Natuur Autoriteit	De transformatie van LBB/NB naar een autoriteit zal ertoe leiden dat de ontwikkelingen in de natuurbeheer sector versneld worden aangepakt. De autoriteit krijgt een belangrijke taak op het gebied van beleidsvoorbereiding, ontwikkeling van richtlijnen en 'enforcement' (toezicht en controle) binnen de gehele sector. en krijgt anders dan voorheen nadrukkelijk het geval was ook een belangrijke verantwoordelijkheid om inkomsten te genereren om de activiteiten die zij uitvoeren/ dienen uit te voeren, te financieren.	NVT	NVT	- Draagvlak van de regering voor transformatie van LBB/NB naar een Natuur Autoriteit. - Het Huishoudelijk reglement en Statuten voor de Natuur Autoriteit zijn opgesteld. - Het Projectplan voor het opzetten van de Natuur Autoriteit is opgesteld. - Een deel van het personeel is getraind in operationele procedures, diverse management niveau: strategisch en middel management). - Digitale technologie is deels in place voor handhavings- en monitoringswerkzaamheden in de elf natuurreservaten en de vier beheersgebieden.

1122 Toewijzing Geografisch centrum voor houtverwerkingsbedrijven	Het bestemmen van een geografische locatie voor houtverwerkingsbedrijven zorgt ervoor dat de bedrijven worden gefaciliteerd, bedrijfseconomische voordeel kunnen behalen en hun activiteiten ongestoord kunnen uitvoeren.	De potentiële gebieden zijn geïdentificeerd. De President heeft een cluster van Ministers olv Min ROM aangewezen om de adviezen die in het rapport van de Presidentiële "Taskforce Transformatie en Ordening Houtsector" te implementeren.	Er zijn gebieden geïdentificeerd te weten: Paranam, Moengo, Nickerie, Coppenamepunt, Saramaccakanaal, Saramaccarivier/weg naar Apoera (Moeroekreek) en Brokopondo die kunnen dienen als geografisch centrum voor houtverwerkingsbedrijven. De keuze is gemaakt voor het gebied waar het geografisch centrum zal komen.	Er is een geografisch centrum met randvoorwaarden zoals nutsvoorzieningen en havens voor houtverwerkingsbedrijven.
1119 – Adaptatie en Mitigatie Effecten Klimaatsverandering	Het doel van dit programma is Suriname te ondersteunen bij de aanpassing aan de belangrijkste gevolgen van klimaatverandering, door het beheer van watervoorraden en kust ecosystemen te verbeteren op een zodanige wijze, die het welzijn van in de kustvlakte wonende gemeenschappen vergroten. Het project dat onder dit programma valt is: -het GCCA+ project	Financiering voor de implementatie van de management plannen voor de MUMAs Bigi Pan en Noord-Coronie (zie donormiddelen van de Europese Unie), waaronder enforcement en monitoringsactiviteiten. Instelling van 2 overlegcommissies voor het Bigi Pan Beheersgebied en het Noord-Coronie Beheersgebied. Aanvang gemaakt met de opzet van een NB Controle post te Burnside; Concept Districtsverordening opgesteld met betrekking tot bestemmingsheffing voor Bigi Pan Gebied. Voorbereidingen gestart voor	De illegale activiteiten zijn afgenomen vanwege de enforcement en monitoringsactiviteiten in Bigi Pan en Noord Coronie MUMA De bewustwording van kustvogels, wetlands en mangrove behoud onder de scholieren en het algemeen publiek is toegenomen in Nickerie en Coronie. De overlegcommissies zijn nauw betrokken bij activiteiten rakende het Bigi Pan Beheersgebied en Noord Coronie Beheersgebied Er is een Finaal Rapport met aanbevelingen om de negatieve gevolgen van klimaatverandering te beperken. Sleephelling te Bigi Pan is gerenoveerd.	Financieringsmechanisme voor MUMA's is in werking. Plan voor het verbeterde beheer van watervoorrade en kust ecosystemen is in uitvoering.

			- NB Controle post te Burnside is operationeel. - Afronding Aspirant Jachtopzienersopleiding (Natuurtechnisch deel) - Communicatie en Bewustwording Strategisch Plan voor de Educatie sectie van LBB/Natuurbeheer opgesteld. - De Concept Districtsverordening is gefinaliseerd en doorgeleid naar de Staatsraad en het Parlement.	
1121 – Behoud en Bescherming Biodiversiteit	Het behouden en beschermen van de biodiversiteit leidt tot veerkrachtigheid van de natuur. Wanneer er voldoende soorten en ecosystemen zijn, kan de natuur veranderingen beter opvangen en de balans tussen mens en natuur behouden. In dit programma vallen de volgende projecten: - Het Sea Turtle Marine Conservation project. - Het Amazone Sustainable Landscapes 2 (ASL 2) project	<u>Het Sea Turtle monitoring project (STMP);</u> - Vermindering van de stroperij, - Groei van bewustwording middels bewustwordingsactiviteiten voor de gemeenschap, groei in zeeschildpadden beschermingspartners.	STMP - Targets voor het Stabiliseren en behouden van de zeeschildpadden populatie zijn gehaald. ASL 2 project - De herstart van de communicatie tussen LBB en de granman van de Trio's. - De METT Brownsberg Natuurpark, Brinckheuvel Natuurreservaat, CSNR en Sipaliwini NR zijn afgerond. - Afronding Jachtopzieners Opleiding (BAVP deel). - Validatie van de Protected Areas layer door LBB/NB tezamen met SBB. - Publicaties van de Life Plans van dorpen in het Coeroeni Paroe Landschap.	STMP - De zeeschildpadden populatie is gestabiliseerd. ASL 2 project - Jaguar Conservation and Action Plan afgerond. - Overeenkomsten voor de Community development grants (Sustainable forestry, toerisme en entrepreneurship) zijn getekend. - Rehabilitatie van uitgemijnde gebieden van Brownsberg Natuurpark heeft plaatsgevonden. - Rangers exchange program binnen de ASL landen heeft plaatsgevonden.

			Aanvang van het Jaguar Conservation and Action Plan.	
2005 Contributies GBB	Het lidmaatschap behouden van RAMSAR, CITES, INBAR en ITTO zodat Suriname continu geïnformeerd blijft over de regels m.b.t. de internationale wildhandel, wetlands, duurzaam bosbeheer en ecologische systemen.	Contributie RAMSAR en CITES zijn betaald middels financiering van Suriname Conservation Foundation.	Contributie betaling RAMSAR en CITES op schema. Contributie INBAR volledig betaald Contributie ITTO is deels betaald.	- Contributie RAMSAR en CITES op schema. - ITTO nog niet volledig betaald.
3501. Grondaankoop	Grondaankopen biedt de Staat de mogelijkheid om strategische gebieden (strategisch gelegen gronden) te kopen ten algemenen nutte, waaronder ten behoeve van infrastructurele werken, landbouwproefstations, overheidskantoorgebouwen etc. teneinde de ontwikkeling van het land te bevorderen.	Betaling koopsom aan Stg. Sanggraam, betreft perceel land - met al hetgeen daarop staat- groot zes hectare, acht are en vier en dertig centiare (6.083 ha.), gelegen aan het Saramaccakanaal in het district Wanica, aangeduid op de kaart van de landmeter in Suriname Ir. E.S. Devid d.d. 09 februari 1972 met de letters DCGE en deel uitmakende van het perceel land als Afdeling Pad van Wanica West, Sectie Duisburg en Onverwacht nummer 177 (Sunny Point) met Perceel Identificatienummer KS-2258-2306 (Stratenregister 59988).	Met de afhandeling van de koopsom aan de Stg. Sanggraam is het perceel land nu van de staat. Afhandeling de lopende zaak betreft de aankoop van het perceel land, groot van 1.8523 ha., gelegen in het district Paramaribo aan de Geertruidenweg bekend als No. 87 van de grond. ca. 500 huishoudens krijgen rechtszekerheid op de grond.	De aankoop van het perceel land met al hetgeen daarop staat, groot 4,9357 ha, in plaats van 4,92 ha, gelegen in het district Wanica ten noorden van de Mohamed Rashid Pierkhanweg, nader aangeduid op de uitmeting kaart van de beëdigde landmeter Ashwin D. Gayadin BSc. d.d.17 april 2024 met de letters AEFB (C1664 /4227, stratenregister No. 17999) en blijkens de daarop gestelde aantekening van de GLIS-landmeter J.E. Vola B.Tech, MSc. d.d. 17 april 2024, voorzien van Perceel ID KS-2469-2295, deel uitmakende van het perceel land aangeduid met de letters ABCD, thans bekend als Afdeling Pad van Wanica West Sectie Duisburg en Onverwacht No. 168.

3502 Verkaveling	De gemeenschap te voorzien van bouwrijpe kavels voor meer rechtszekerheid op weg naar groei, ontwikkeling, welvaart en welzijn.	NVT	Ontbossing van het project La-Vigilantia (224,1007 ha.)	Project La-Vigilantia is bouwrijp.
3503 Grondconversie	middels overdracht domeingrond in eigendom wil de staat de zakelijke gerechtigden in de gelegenheid stellen, de uitgegeven gronden in grondhuur en erfpacht tot en met een oppervlakte van 10.000 m ² te kopen.	- Besluit grondconversie 2023 is afgekondigd d.d. 31 oktober 2023 SB 2023 no. 159. - Bij het presidentieel besluit is de conversie-unit op 01 november 2023 ingesteld. - Website grondconversie is gelanceerd op 10 november 2023, waarbij belanghebbenden online het verzoek tot conversie kan indienen.	c.a. 24000 conversie beschikkingen zijn getekend	c.a. 24000 conversie beschikkingen zijn getekend.

Titel III : Middelenbegroting

Bedragen x SRD 1.000

Kosten categorie	Omschrijving	Realisatie 2023	Vermoedelijk beloop 2024	Raming 2025	Raming 2026	Raming 2027	Raming 2028
Titel III	Ontvangsten	0	2.332.560	1.217.135	1.217.135	1.217.135	1.217.135
52	Schenkingen/ Donormiddelen	0	41.610	29.906	29.906	29.906	29.906
52212	Overige donaties	0	41.610	29.906	29.906	29.906	29.906
53	Niet Belasting Middelen	0	2.290.950	1.187.229	1.187.229	1.187.229	1.187.229
53017	Landtaxen, akkergelden, huur, erfrechten, recognities en grondhuur	0	1.352.000	1.014.000	1.014.000	1.014.000	1.014.000
53303	Retributie op hout	0	188.000	41.192	41.192	41.192	41.192
53423	Diverse niet belasting ontvangsten/vergoedingen	0	950	950	950	950	950
53509	Grondconversie	0	750.000	131.087	131.087	131.087	131.087

Toelichting:**Schenkingen/ Donormiddelen****52212 - Overige donaties****52212. Overige Donaties (WWF Guianas)**

Het Sea Turtle monitoring project; heeft als doel om in 2025, stabiele populaties van de Aitkanti, Krapé en Warana zeeschildpadden op de legstranden te Marowijne (Galibi) en Commewijne (Braamspunt) te hebben. Hierbij worden middels monitoring- en handhavingsactiviteiten data verzameld over de zeeschildpadden nesten die gelegd en gestroopt zijn en zal controle op naleving van de Natuurbeschermingswet en Jachtwet plaatsvinden. In het jaar 2025 wordt een bedrag van SRD 653.000,- door WWF Guianas beschikbaar gesteld voor genoemd project.

52212. Overige Donaties (SCF)

De Suriname Conservation Foundation (SCF) is het duurzame Surinaamse milieufonds, dat zich inzet voor de bescherming van de biodiversiteit in het algemeen en de beschermde gebieden van Suriname in het bijzonder. Door haar nationaal en internationaal verworven vertrouwen, de goede samenwerking met stakeholders, haar zichtbare inzet voor de duurzame benutting en bescherming van de natuur, draagt zij door middel van het financieren van projecten en strategische acties actief bij, aan zowel de economische ontwikkeling van Suriname als de bescherming en het behoud van biodiversiteit van onze aarde. Dit milieufonds is bereid de contributies van het ministerie bij Ramsar en Cites te betalen. De huidige overeenkomst voor de betaling van de contributie bij deze twee organen tussen SCF en het Ministerie van Financiën en Planning loopt af in december 2024 en zal verlengd worden. Het totaalbedrag aan contributie bij deze 2 organisaties bedraagt voor 2025 ca. SRD 40.943.-

52212. GEF 7

Het doel van het Strengthening management of protected and productive landscapes in the Surinamese amazon (ASL2 project) is het verzekeren van een rechtvaardig beheer van de beschermde en productieve landschappen van Suriname door middel van geïntegreerde benaderingen die wederzijds ondersteunende instandhouding en voordelen voor duurzaam levensonderhoud opleveren. Het Global Environmental Fund (GEF 7) stelt in 2025 een bedrag van SRD 39.180.000,- beschikbaar voor de financiering van het Amazone Sustainable Landscapes 2 (ASL 2) project.

Het geraamd bedrag op code 52212 voor het dienstjaar 2025 bedraagt in totaal **SRD 29.906.000,-**

Niet Belasting Middelen**53017 - Landtaxen, akkergelden, huur, erfrechten, recognities en grondhuur**

De inningen uit hoofde van landtaxen, akkergelden, huren, erfpachten, recognities en grondhuur 2025 zijn geraamd op **SRD 1.014.000.000,-**. De middelen zijn bedoeld voor onontsloten- en nieuwe overheidsverkavelingsprojecten, voor reserveringen t.b.v. speciale overheidsbestedingen en voor beleid ten aanzien van grond disputen. Dit kan echter pas nadat de regering het beleid heeft geformuleerd en De Nationale Assemblée daar akkoord voor geeft. De extra opgehaalde middelen komen ten gunste van de staatskas.

53303 - Retributie op hout

De inningen uit hoofde van retributie (inclusief keuring lonen, concessierechten, exploitatievergoeding) op hout 2025 zijn geraamd op SRD 227.691.760, -. Hiervan zal een bedrag van SRD 186.500.000, - aangewend worden voor de operationele kosten van SBB. Het resterend bedrag ad SRD **41.191.760**, - zal in Staatskas gestort worden. De geprognostiseerde rondhout productie voor het jaar 2025 bedraagt 650.000 m3. Met het ingezette proces om geleidelijk rondhout af te bouwen en lokale houtverwerking te stimuleren zullen meer houtproducten met toegevoegde waarde worden afgezet op de lokale - en exportmarkt. Dit gaat leiden tot verhoogde deviezen generering en werkgelegenheid creatie. De opgehaalde middelen komen ten gunste van de staatskas. Deze middelen kunnen vervolgens worden ingezet voor beleid ten aanzien van de negatieve gevolgen van de bosbouw op o.a. het leefmilieu van de inheemse en marron gemeenschappen te compenseren, de capaciteit te versterken in houtexploitatie en houtverwerking, infrastructuur te onderhouden. Dit kan echter pas nadat de regering het beleid heeft geformuleerd en De Nationale Assemblee daar akkoord voor geeft.

Los van de inkomsten voor de overheid uit de retributie op hout ontvangt de overheid ook inkomsten uit de exportheffingen, loon- en inkomstenbelastingen uit de bosbouwsector die niet geadministreerd worden door de SBB maar door andere instanties.

Toelichting op de afgenomen inkomsten

De inkomsten zijn t.o.v. 2024 afgenomen vanwege o.a.:

de dalende wereldmarktprijs;

de internationale ontwikkelingen, waaronder de oorlogen;

de verhoogde bosbouw tarieven hebben invloed op de productiekosten en

de afstanden van de productie gebieden die groter zijn geworden en de slechte infrastructuur.

Door deze redenen komt Suriname in een minder concurrentiële positie te zitten.

53423 - Diverse niet belasting ontvangsten/vergoedingen

De inningen uit hoofde van diverse niet belastingontvangsten zijn geraamd op **SRD 950.000, -**.

Deze zijn de Niet belastingontvangsten voor onder meer wildlife export quota die bedoeld zijn voor de dienstverlening; administratie, controle en inspectie voor de invoer, aanvoer en de wederuitvoer van in het wild voorkomende dieren, planten en bloemen, alsmede delen of producten daarvan inclusief eieren vanwege de dienst 's Lands Bosbeheer.

53509 - Grondconversie

Middels overdracht domeingrond in eigendom wil de staat de zakelijke gerechtigden in de gelegenheid stellen, de uitgegeven gronden in grondhuur en erfpacht tot en met een oppervlakte van 2500 m2 te kopen. Voor het dienstjaar 2025 zijn de verwachte opbrengsten voor de grondconversie een bedrag van SRD 131.086.561 afgerond **SRD 131.087.000,-**

Titel IV : Parastatalen**Toelichting:**

Stichting Bosbeheer en Bostoezicht (SBB)

De Stichting voor Bosbeheer en Bostoezicht (SBB) functioneert als technische werkarm van het Ministerie Grondbeleid en Bosbeheer (GBB) en heeft tot doel het bevorderen van een duurzame, optimale benutting van de bossen van Suriname in het algemeen en voor de houtproductie bestemde bossen in het bijzonder door toepassing van de in de Wet Bosbeheer 1992 en andere relevante wet- en regelgeving daartoe gegeven richtlijnen.

Het Sustainable Forestry Information System Suriname (SFISS) is niet alleen opgezet als onderdeel van het Nationaal Bos Monitoringsysteem (NFMS) gecoördineerd door de Stichting voor Bosbeheer en Bostoezicht (SBB), maar ook als een participatie multi-stakeholder proces binnen de bosbouwsector met de private-, publieke sector en de lokale gemeenschappen. SFISS draagt bij aan efficiëntie en is een instrument om de actoren te stimuleren om aan duurzaam bosbeheer te (blijven) doen.

SBB heeft een personeelsbestand van 294 medewerkers.

De operationele kosten van de SBB die voor het dienstjaar 2025 ten laste van het Ministerie van GBB worden voorzien, bedragen als volgt:

Omschrijving	Bedrag	Totaal
Personeelskosten		140.000.000
Lonen en Toelagen	127.000.000	
Medische kosten	5.000.000	
Bedrijfskleding schoeisel	2.000.000	
Trainingen	3.000.000	
Overige personeelskosten	3.000.000	
Huisvestingskosten		6.500.000
Huur gebouwen	2.000.000	
Onderhoud gebouw en terreinen	1.000.000	
Nutsvoorzieningen	1.000.000	
Bewaking	1.500.000	
Overige huisvestingskosten	1.000.000	
Transportkosten		8.500.000
Brandstof	4.000.000	
Onderhoud voertuigen	3.500.000	
Assurantie voertuigen	500.000	
Overige kosten transportmiddelen	500.000	
Administratie kosten		7.000.000
Kantoorbehoefte	1.500.000	
Vakliteratuur	500.000	
Printkosten	1.000.000	
Onderhoud netwerk en apparatuur	4.000.000	
Algemene kosten		4.500.000
Telefoon en Internet	3.000.000	
Consultancy en accountantkosten	1.000.000	
Overige algemene kosten	500.000	
Overige exploitatie kosten		2.000.000
Buitenlandse dienstreizen	500.000	
Representatie en veldcontrole	1.000.000	
Onderhoud overige inventaris	500.000	
Investeringskosten		18.000.000
Voertuigen	6.000.000	
Nieuwbouw SBB	5.000.000	
Renovatie Buitenposten	2.000.000	
Nieuwbouw buitenposten	1.000.000	
ICT software en hardware	2.000.000	
Kantoormeubilair	1.000.000	
Veldapparatuur (meetapparatuur)	1.000.000	
Totale exploitatie kosten		186.500.000

Toelichting tabel

De investeringen betreffen:

- De aanschafwaarde van de nieuwe veldposten en het Hoofdkantoor (jaarlijkse aflossing middels bankfinanciering)
- Renovatie veld posten
- De aanschaf van ICT-apparatuur alsook software
- Aanschaf meubilair
- Aanschaf veld attributen (stempelhamers, meetapparatuur, etc.)

De crediteuren betreffen:

- De aflossingen aan de bank, betrekking hebbende op de gepleegde investeringen in de aanschaf van transportmiddelen bij CKC Motors Company N.V. en Fernandes Autohandel N.V.
- Bij de lonen en salarissen is rekening gehouden met capaciteitsversterking en 10% loonsverhoging evenals bevorderingen van het personeel. In 2024 is reeds een salarisverhoging van 33% toegekend.

De exploitatiekosten zijn toegenomen t.o.v 2024, vanwege:

De begroting 2025 is gemaakt op basis van de realisatie van 2023 welke SRD 134 miljoen bedraagt voor de kosten en SRD 185 miljoen voor de inkomsten. Ook is meegenomen de halfjaarlijkse realisatie van 2024 welke is geëxtrapoleerd voor het hele jaar. In 2024 is middels een brief van financiën 33% loonsverhoging toegekend, wat de toename verklaart bij de realisatie van de personeelskosten. Bij de personeelskosten in 2025 is rekening gehouden met 10% salarisverhoging conform CAO. Ook is bij deze post SRD 3 miljoen begroot voor trainingen welke voorgaande jaren SRD 1 miljoen bedroeg. De reden hiertoe is DE BAVP opleiding die gevolgd zal worden door een grote groep boswachters.

Het is van belang dat mede in acht wordt genomen, dat de SBB door middel van haar werkzaamheden inkomsten genereert ten behoeve van de staatskas. Deze ontvangsten betreffen:

- Directe inkomsten uit de bosexploitatie m.n. retributie op hout gewonnen op domeingrond waarop er (houtkap)rechten krachtens de Wet Bosbeheer zijn verleend en terreinen zoals grondhuur en erfpacht waarop er commerciële hout benutting wordt ontplooid.
- Het jaarlijks verschuldigde concessierecht op terreinen waarop het concessierecht is verleend.
- De jaarlijks verschuldigde exploitatievergoeding voor domeingrond waarop er een exploitatievergunning is verleend.
- De keuring lonen, voor het keuren van hout bij export.

Een goed functionerende SBB is van wezenlijk belang voor het garanderen van de inkomsten zoals hierboven aangehaald. Indien de SBB zich niet van haar taken zou kunnen kwijten, zou zulks de export van hout ernstig kunnen stagneren, omdat de SBB bij de geldende procedures die in samenwerking met de Dienst der Invoerrechten en Accijnzen worden uitgevoerd, een essentiële rol vervult. De SBB stelt de ingeladen hoeveelheden hout vast en registreert daarnaast de klassen waarin het betreffende hout valt om vervolgens de vaststelling van de waarde daarvan te bepalen waaruit uiteindelijk het verschuldigde uitvoerrecht voortvloeit. Tevens is een verklaring van de SBB vereist om aan te tonen of het te exporteren hout al of niet op verantwoorde, duurzame wijze geproduceerd is.

De inning van het concessierecht is een voorname taak van de SBB. Zij controleert of er sprake is van eventuele achterstanden, hierdoor kan de SBB een drukmiddel toepassen om voldoening van deze verplichting af te dwingen.

De SBB houdt tevens de verschuldigde retributies na en treft dienovereenkomstig maatregelen die ertoe moeten leiden dat de vereiste afdrachten alsnog worden voldaan. Kortom, door de activiteiten van de SBB, zoals de controle en monitoring op houtkapactiviteiten, levert de stichting een prominente bijdrage aan de ontwikkeling van Suriname.

De voor het jaar 2025 verwachte inkomsten van de staat bedragen:

Soort Inkomsten	Bedrag in SRD
Retributie	123.760.000
Exploratievergoeding	3.600.000
Concessierecht	72.000.000
Keuringsloon	28.331.760
Totaal	227.691.760

Toelichting tabel:

De inkomsten zijn t.o.v. 2024 afgenomen vanwege o.a.:

- De dalende wereldmarktprijs;
- De internationale ontwikkelingen, waaronder de oorlogen;
- De verhoogde bosbouw tarieven hebben invloed op de productiekosten en
- De afstanden van de productie gebieden die groter zijn geworden en de slechte infrastructuur.

Door deze redenen komt Suriname in een minder concurrentiële positie te zitten.

Stichting Jan Starke Opleidings- en Ontspanningscentrum (JSOOC)

De Stichting Jan Starke Opleidings-en Ontspanningscentrum heeft als doel het bevorderen van natuurbehoud, milieubescherming en het duurzaam benutten en conserveren van de Surinaamse bossen, enerzijds en anderzijds het bieden van faciliteiten tot recreatie.

De activiteiten in 2025

1. Het opstellen van een meerjaren strategisch plan
2. Uitbreiding en capaciteitsverbetering van ons personeel.
3. Het verzorgen van de Boswachters en Jachtopzieners opleidingen en refreshment trainingen aan twee werkmensen van het ministerie. Respectievelijk de SBB en LBB/NB.
4. Een bijdrage leveren aan Duurzaam Bosbeheer middels het organiseren of verzorgen van trainingen aan stakeholders in samenwerking met partnerorganisaties.
5. Het verhogen van bewustwording voor de natuur door het ontwikkelen en verzorgen van educatieve programma's.
6. Rehabilitatie van het voormalige Arboretum op Zanderij-1.
7. Stimuleren van onderzoek op het gebied van bosbouw en natuur door het faciliteren en begeleiden van studenten en liefhebbers van natuur.
8. Het promoten van het belang van een schoon milieu door het bieden van recreatie in een bosrijke en milieuvriendelijke omgeving.
9. Uitbreiden van het leerp pad en het plaatsen van informatieborden i.v.m. voorlichtingsactiviteiten.
10. De aanleg van nieuwe wandelroutes .
11. Een aanvang maken met het proces om het terrein van JSOOC Zanderij-1 te verklaren tot speciaal beschermd gebied, zodat Zanderij-1 als leerbos gehandhaafd blijft..
12. Contact met scholen onderhouden en uitbreiden om JSOOC als educatieve plek te promoten.

De maatregelen om de activiteiten uit te voeren.

1. Het gebied Zanderij-1 tot speciaal beschermd gebied doen verklaren, zodat Zanderij-1 als leerbos gehandhaafd blijft.
2. Het vastleggen van processen die binnen JSOOC toegepast worden en de organisatie handleidingen biedt om de stichting goed te beheersen.
3. Uitbreiden van het leerp pad en het plaatsen van informatieborden i.v.m. voorlichtingsactiviteiten.
4. De bestaande wandelroute uitbreiden tot naar de Coropinakreek.
5. Trainen van het personeel om de arbeidsproductiviteit te verhogen.
6. Aantrekken van een drietal goed opgeleide en gemotiveerde personeelsleden.
7. Contact met scholen onderhouden en uitbreiden om JSOOC als educatieve plek te promoten.

Stichting Natuurbehoud Suriname (STINASU)

Doel:

- Natuurbescherming
- Natuuronderzoek
- Natuurtoerisme
- Natuureducatie

STINASU tracht voormelde doelen te bereiken door (zie art. 3 der Statuten):

A. Het stimuleren, coördineren en (mede) financieren van de wetenschappelijke exploratie en het dienstbaar maken van reeds bestaande natuurreervaten door:

1. Het aanknopen en onderhouden van contacten met en het lid worden van internationale instellingen die zich bewegen op natuurbeschermingsgebied;
2. Het verkrijgen van financiële en technische steun bij genoemde organisaties;
3. Het programmeren en leiden van het wetenschappelijk onderzoek in de reservaten en het ter beschikking stellen en publiceren van de uit dit onderzoek voortkomende resultaten.

B. Het dienstbaar maken van de reservaten aan de recreatieve, opvoedkundige en economische doeleinden waartoe deze reservaten mede zijn ingesteld; dit door middel van:

1. Het toegankelijk maken van de reservaten;
2. Het onderhouden en exploiteren van transport naar en in de reservaten en het construeren en exploiteren van overnachtingsgelegenheden in de reservaten; stimuleren door middel van promotie in binnen- en buitenland, van bezoek aan de reservaten, onder leiding van daartoe op te leiden expliciterend en toezichthoudend personeel;
3. De uitgifte van publicaties en voorlichtingsmateriaal op het gebied van de natuurbescherming in het algemeen en van het landschap, de flora en de fauna van de reservaten in het bijzonder; dit zowel ten behoeve van de scholen als van het volwassen publiek.

C. Het streven naar bescherming en dienstbaar maken ten behoeve van de wetenschap, de recreatie en de volksoontwikkeling, van nog niet of niet voldoende wettelijk beschermde objecten.

D. Het verkrijgen van (de onder artikel vier te noemen) middelen, benodigd voor verwezenlijking van de in de voornoemde werkzaamheden.

Gewenste Situatie

1. STINASU financieel weer gezond, transparant en zelfvoorzienend.
2. Dat de oorden van STINASU toegankelijk en goed onderhouden zijn.
3. Goede samenwerking met overheidsinstanties, NGO's, lokale gemeenschappen en wetenschappers.
4. Goed getraind en gemotiveerd personeel.

Planning 2025

In de komende 3 jaren zal STINASU zich inzetten om de volgende doelen te halen:

1. Werken aan de institutionele versterking van STINASU, om te komen tot efficiënt, doelmatig en transparant beheer.
2. Capaciteitsversterking: training van het personeel met het doel om de dienstbaarheid van de reeds bestaande beschermde natuurgebieden en natuurreservaten te professionaliseren ten behoeve van wetenschappelijke exploratie, toerisme, recreatieve en educatieve doeleinden.
3. Renovatie: voor kwaliteitsverbetering ten behoeve van toeristische activiteiten en de natuurbescherming zullen renovatieplannen voor de diverse sites worden opgemaakt en waar mogelijk uitgevoerd.
4. Transport: aangezien STINASU momenteel niet beschikt over een adequaat voertuig, zal in 2025 twee 4WD voertuigen aangeschaft moeten worden. Dit is noodzakelijk om onze oorden te kunnen bereiken.
5. STINASU weer zelfvoorzienend en subsidie onafhankelijk maken.
6. Werken aan de opbouw van een overzichtelijk en toegankelijk archief.
7. Het versterken van de relaties met alle stakeholders binnen de overheid en NGO's voor efficiënt natuurbescherming, ecotoerisme en educatie.
8. Het aantrekken van kader, zodat wij op een efficiënte manier STINASU kunnen runnen, zodat wij kunnen werken aan controle/toezicht op de sites (Brownsberg en Raleighvallen).

Afdeling 17. Het Ministerie van Ruimtelijke Ordening en Milieu

Algemeen deel

Het Ministerie van Ruimtelijke Ordening en Milieu heeft een bijzondere rol in de ontwikkeling van Suriname. Als nieuw ministerie positioneert zij zich ook dusdanig, om bij te dragen aan de duurzame ontwikkeling van het land. Met het oog op de druk die de verwachte ontwikkelingen uit de olie- en gasindustrie zullen hebben op land, water en lucht is het noodzakelijk dat er een duidelijke koers wordt bepaald en een strategie wordt uitgezet die groene economie propageert en stimuleert. Dit vraagt om een grote inspanning van de regering en van het volk, maar tegelijkertijd biedt deze situatie ook nieuwe kansen aan ons land. In dit kader is de *Green Development Strategie (GDS)* ontwikkeld waarbij de beleidsgebieden ruimtelijke ordening en milieu sterk verworven zijn. De *Green Development Strategie (GDS)* zal als basis dienen voor de beleidsuitvoering in het dienstjaar 2025.

Er zal verder worden gewerkt aan de versterking van de integratie van de twee beleidsgebieden ruimtelijke ordening en milieu, met als doel een duurzame, leefbare en gezonde omgeving te creëren. Dit houdt in dat er op basis van ruimtelijke ordening wetgeving zonering en structuurplannen verder gestalte krijgen. Er zal ook gefocust worden op herstel van de biodiversiteit en duurzaam landgebruik. Duurzaam landgebruik draagt bij, aan het herstel en behoud van biodiversiteit door ecologische processen te ondersteunen, habitats te beschermen en menselijke activiteiten in balans te brengen met de natuurlijke omgeving. Het afvalproblematiek zal ook verder ter hand worden genomen in het dienstjaar 2025, door middel van strategische beleidsinterventies die tot uiting komen in zichtbare projecten en welke moeten resulteren in waarneembare veranderingen in het gedrag van individuele burgers, groepen, bedrijven en organisaties. De nodige aandacht voor bewustwording zal ook onderdeel zijn van het beleid. Hierbij is van eminent belang de bevolkingsparticipatie,

Conform de taakstelling van het Ministerie van Ruimtelijke Ordening en Milieu zullen de taken tegen de achtergrond van de duurzame ontwikkelingsgedachte onverkort worden uitgevoerd, waarbij er sprake is van een evenwicht tussen nationale ontwikkeling (een groene, duurzame economie in Suriname, de ruimtelijke ordening) en bescherming van het milieu.

Uitgaande van het doel en taakstellingen heeft het ministerie het beleid gebaseerd op vier pijlers t.w.:

- Public Private Partnership alsook partnership met NGO's;
- Publieke bewustwording;
- Modernisering van wet en regelgeving (strategische actiepunten MOP hierbij zijn: opstellen, indienen, aannemen en afkondigen van de Wet op Ruimtelijke Ordening¹ en opstellen en wettelijk vastleggen van zonering- en structuurplannen en ook alle gerelateerde wetgevingen betreffende milieu);
- Mobilisatie van duurzame milieufinanciering bij o.a. Green Climate Fund, Global Environment Facility, Adaptation Fund, EU.

De beleidsprioriteiten voor het dienstjaar 2025 zijn gestoeld op de vier pijlers en zal gericht zijn op:

- Versterken van de duurzame Partnerschappen ter ondersteuning van het beleid;
- Toegankelijke informatie t.b.v. de Publieke bewustwording;
- Handhaving van wet en regelgeving ter bevordering van ruimtelijke ordening en milieu met de focus op groene economie, herstel van de biodiversiteit en duurzaam afvalbeheer;
- Ontsluiten van duurzame financieringsmechanisme.

Voor een optimaal verloop van de beleidsuitvoering zal de grondslag voor het uit te voeren beleid in 2025 gebaseerd zijn op:

- De taken die het Ministerie van Ruimtelijke Ordening en Milieu moet vervullen overeenkomstig de taakomschrijving vastgelegd bij het Besluit Taakomschrijving Departementen 1991 (S.B 1991 No.58, zoals laatst gewijzigd bij S.B 2020 no.191);
- Het Meerjaren Ontwikkelingsplan 2022-2026;
- Ministerie van Ruimtelijke Ordening en Milieu, Beleidsnota 2020-2025;
- Green Development Strategie.

Voorts wordt conform resolutie van 30 juni 2023 no. 6855/23, houdende vaststelling van de organisatiestructuur van het ministerie, het derde directoraat van het ministerie, namelijk Algemeen Beheer en Financiële zaken vermeld in de begroting. Dit directoraat faciliteert het operationeel beleid en zorgt dat de randvoorwaarden in gereedheid worden gebracht, zodat het beleid effectief uitgevoerd kan worden.

Directoraat Ruimtelijke Ordening

Titel I : OPERATIONELE UITGAVEN

Bedragen x SRD 1.000

Kosten categorie	Omschrijving	Realisatie 2023	Vermoedelijk beloop 2024	Raming 2025		Raming 2026	Raming 2027	Raming 2028
		<i>Uitgaven</i>	<i>Uitgaven</i>	<i>Verplichtingen</i>	<i>Uitgaven</i>	<i>Uitgaven</i>	<i>Uitgaven</i>	<i>Uitgaven</i>
Titel I	OPERATIONELE UITGAVEN	8.458	25.149	16.213	16.213	13.095	12.831	14.385
61	Lopende Uitgaven	3.036	17.149	15.200	15.200	8.095	8.831	9.385
610	Lonen en salarissen	50	10.792	12.000	12.000	4.821	5.259	5.515
611	Sociale premies	0	807	1.350	1.350	524	572	620
612	Gebruik van goederen en diensten	2.982	5.500	1.800	1.800	2.200	2.400	2.600
616	Sociale Uitkeringen	4	50	50	50	550	600	650
62	Kapitaal Uitgaven	5.422	8.000	1.013	1.013	5.000	4.000	5.000
620	Inventaris	1.343	2.000	1.013	1.013	2.000	2.000	2.000
621	Transport middelen	4.079	6.000	0	0	3.000	2.000	3.000

Toelichting:

Lopende Uitgaven:

610 - Lonen en salarissen

Het Ministerie van Ruimtelijke Ordening en Milieu zal in 2025 verdere invulling geven aan het operationeel maken van de organisatiestructuur, door desbetreffende afdelingen te bemensen. Voor wat betreft de kostensoort lonen en salarissen gaat het in deze om de raming van het directoraat Ruimtelijke Ordening op basis van de huidige bezetting en gewenste aantrekkingen in 2025. Voor het dienstjaar 2025 zijn lonen en salarissen geraamd op **SRD 12.000.000,-**.

De onderverdeling van de huidige medewerkers naar hoog-, midden- en laagkader evenals de gewenste aantrekkingen c.q. overplaatsingen t.b.v. directoraat Ruimtelijke Ordening is als volgt:

Gender/Kader	H	M	L	Totaal	Opmerking
Man	2	1	0	3	Huidig
Vrouw	3	1	1	5	Huidig
Onzijdig	4	9	0	13	Gewenst/vacant
Totaal				21	

610 - Lonen en salarissen

Kosten categorie	Omschrijving	Raming
61001	Ambtelijk salaris	10.422.548
61002	Vakantietoeslag	192.859
61004	Bonussen en Gratificaties	203.256
61005	Overig Salaris	798.000
61006	Vacatiegelden	2.000
61013	Functionele toelagen	140.523
61016	Gezinstoelagen en Kinderbijslag	1.500
61020	Telefoonvergoeding	60.528
61021	Representatievergoeding	168.786
61025	Tijdelijk Personeel	10.000
Totaal		12.000.000

611 - Sociale premies

Voor de sociale premies is er **SRD 1.350.000,-**.

611 - Sociale premies

Kosten categorie	Omschrijving	Raming
61101	Werkgeverslasten pensioenfonds	675.000
61102	Werkgeverslasten Staatsziekenfonds	675.000
Totaal		1.350.000

612 - Gebruik van goederen en diensten

Gebruik van goederen en diensten is in het dienstjaar 2025 geraamd op **SRD 1.800.000,-** en houdt verband met de reguliere operationele kosten van het directoraat Ruimtelijke Ordening. Bij dit onderdeel worden de kosten van o.m.: kantoormiddelen, consumptie i.v.m. vergaderkosten, verbruiksgoederen ICT (Cartridges, toners, usb-sticks, datakabels ect.) en onderhoud van automatisering (drum, service, reparatie,) etc; licentiekosten, antivirusprogramma e.a. kosten van opleidingen/trainingen t.b.v. het personeel in binnen- en buitenland; kosten voor het houden van seminars & workshops; de exploitatiekosten en onderhoud van vervoermiddelen; De kosten van voorlichtingsactiviteiten zoals voorlichtingsprogramma's; voeding (maaltijdvergoeding) i.v.m. overwerk enz. geraamd. Navolgende tabel geeft een specificatie van de kostensoort "gebruik van goederen en diensten" weer.

612 - Gebruik van goederen en diensten

Kosten categorie	Omschrijving	Raming
61201	Kosten opleiding Binnenland, excl. Reis & Verblijf	294.000
61205	Deskundigen Binnenland	50.000
61208	Binnenlandse reiskosten	50.000
61209	Binnenlandse verblijfskosten	50.000
61210	Buitenlandse reiskosten	50.000

61211	Buitenlandse verblijfskosten	400.000
61215	Kantoormiddelen (papier, pennen etc.)	100.000
61216	Kopieer	10.000
61217	Drukwerk & grafisch materiaal	10.000
61219	Onderhoud meubilair en Inventaris	30.000
61221	Vergaderkosten	20.000
61222	Verbruiksgoederen (cartridge en diskettes)	90.000
61223	Onderhoudskosten automatisering	35.500
61224	Licenties en programmakosten	10.000
61225	Datalijnen	10.000
61226	Advertenties en Bekendmakingen	10.000
61227	Radio en Tv programma's	10.000
61228	Brochure en andere Periodieken	5.000
61230	Overige kantoorkosten	10.000
61231	Overige kosten Automatisering	20.000
61234	Onderhoud van gebouwen en terreinen	50.000
61235	Verbouwingen	30.000
61236	Vuilnis en reinigingsdiensten	4.500
61238	Telefoon uitgaven	80.000
61240	Water	5.000
61241	Electriciteit	51.000
61247	Schoonmaak	25.000
61248	Gereedschappen en Apparatuur	15.000
61251	Voeding	25.000
61253	Vrachtkosten en Porti	5.000
61257	Dienst specifieke exploitatie kosten	5.000
61263	Overige Algemene Kosten	30.000
61279	Medicijnen	5.000
61283	Huur van voertuigen	25.000
61284	Onderhoud en exploitatie dienstvoertuigen	180.000
Totaal		1.800.000

616 - Sociale Uitkeringen

De sociale uitkeringen houden verband met de hogere klasse ligging en verpleging in geval van hospitalisatie en medische kosten voor personen die hiervoor in aanmerking komen. Deze zijn voor 2025 geraamd op **SRD 50.000,-**.

616 - Sociale Uitkeringen

Kosten categorie	Omschrijving	Raming
61611	Lig- en Verpleegkosten	10.000
61612	Poliklinische Kosten	10.000
61614	Overige Medische Kosten	30.000
Totaal		50.000

Kapitaal Uitgaven

620 - Inventaris

Deze begrotingscode omvat de uitgaven van kantoorinrichting z.a. bureaus, bureaustoelen, filekasten, computers (PC's) etc. Voor 2025 is de inventaris geraamd op **SRD 1.013.000**. Het betreft de verdere inrichting van het directoraat Ruimtelijke Ordening.

620 - Inventaris

Kosten categorie	Omschrijving	Raming
62001	Kantoorinrichting	850.000
62004	Computers	63.000
62005	Printers	100.000
Totaal		1.013.000

TITEL II : PROGRAMMA'S

Bedragen SRD 1.000

Kosten Categorie	Programma's	Realisatie 2023	Vermoedelijk beloop 2024	Raming 2025		Raming 2026	Raming 2027	Raming 2028
		<i>Uitgaven</i>	<i>Uitgaven</i>	<i>Verplichtingen</i>	<i>Uitgaven</i>	<i>Uitgaven</i>	<i>Uitgaven</i>	<i>Uitgaven</i>
TITEL II	PROGRAMMA'S	16.889	11.175	6.100	6.100	6.100	6.100	6.100
01	Infrastructurele Werken	15.875	5.000	0	0	0	0	0
0168	Voorbereiding Nieuwbouw ROM	15.875	5.000	0	0	0	0	0
02	Institutionele versterking	396	675	500	500	500	500	500
0276	Capaciteitsversterking handhaving Ruimtelijke Ordenings- en Milieudelicten	396	675	500	500	500	500	500
05	I.C.T. (Automatisering)	76	500	500	500	500	500	500
0519	Digitaliseren van bodem en andere informatie	76	500	500	500	500	500	500
07	Onderzoek en Ontwikkeling	0	1.000	1.000	1.000	1.000	1.000	1.000
0764	Inventarisatie van relevante ruimtelijke planning- en	0	1.000	1.000	1.000	1.000	1.000	1.000
13	Wetgeving en Standaarden	542	4.000	4.100	4.100	4.100	4.100	4.100
1310	Identificatie en registratie van publieke terreinen	0	500	600	600	600	600	600
1311	Wet Ruimtelijke Ordening	500	500	500	500	500	500	500
1312	Zonering- en structuurplannen	42	3.000	3.000	3.000	3.000	3.000	3.000

Toelichting : Programma's**0276 - Capaciteitsversterking handhaving Ruimtelijke Ordenings- en Milieudelicten**

Het programma Institutionele versterking Handhaving Milieu en Ruimtelijke ordening delicten heeft als doel het versterken van de capaciteit van overheidsinstanties /instituten en bestuursorganen die de taken hebben m.b.t. de toezicht en controle op de naleving van wettelijke regels m.b.t. milieu en ruimtelijke ordening en/of voorschriften die een gezond en veilig woon- en leefklimaat moeten waarborgen. In dat kader wordt het proces voorstel tot wijziging Hinderwet ingezet. Ter versterking van het clusterteam om de handhaving effectief uit te voeren zullen er voertuigen worden aangekocht. Tevens zal er verder gestalte gegeven worden aan de optimalisering van het digitaal informatie ontwikkelingssysteem dat gericht is op het versterken van de intersectorale samenwerking m.b.t. de handhaving voor het oplossen van de complexe milieu en ruimtelijke ordening gerelateerde leefbaarheidsproblemen en tenslotte zal de bewustwording over milieu-en ruimtelijke ordeningsaspecten/vraagstukken verder ter hand worden genomen dit om de gemeenschap te informeren over relevante wetgeving het milieu en de ruimtelijke ordening rakende en de naleving te bevorderen. Dit programma is geraamd op **SRD 500.000,-** overheidsbijdrage.

0519 - Digitaliseren van bodem en andere informatie

In het kader van het verduurzamen van de aanwezige analoge data van de toenmalige Dienst Bodem Kartering t.b.v. ruimtelijke ordening- en planning, is al een begin gemaakt met het digitaliseren. De hoeveelheid aan data is enorm, waardoor dit proces gecontinueerd wordt totdat alle informatie zijn gedigitaliseerd. In het dienstjaar 2024 zijn de rapporten gescand met o.a. de bijbehorende kaarten, maaiveldschetsen en bodembeschrijving en bodemonster analysesresultaten. In het dienstjaar 2025 zullen de scanwerkzaamheden gecontinueerd worden.

Dit programma is geraamd op **SRD. 500.000,-** overheidsbijdrage.

0764 - Inventarisatie van relevante ruimtelijke planning- en ordeningsstudies

In het dienstjaar 2025 zal de focus verder gelegd worden op het ruimtelijk ontwikkelen van gebieden. Er zullen ruimtelijke planning- en ordening studies worden uitgevoerd. Hierbij zullen gebieden beschreven worden op hun kenmerken (z.a. landschappelijk-, ecologische- en antropologische) voor het samenstellen van ruimtelijke ontwikkelingsplannen z.a. structuurvisies en masterplannen. Ter uitvoering van dit programma zullen de ontbrekende standaarden ter aanvulling van sectorale standaarden verder worden ontwikkeld. Dit programma is geraamd op **SRD 1.000.000,-** overheidsbijdrage.

1310 - Identificatie en registratie van publieke terreinen

Dit programma wordt verder gecontinueerd in 2025 en draagt bij aan het duurzaam ontwikkelingsdoel 11 nl. Duurzame Steden en Gemeenschappen. Het identificeren van publieke terreinen zal onverkort voortgaan. Hiermee wordt voorkomen dat publieke terreinen zonder meer een andere bestemmingen krijgen dan waarvoor ze bedoeld zijn. Hierdoor zullen publieke terreinen beschermd en behouden worden in o.a. hun historische, culturele en ecologische waarde. Deze publieke terreinen zullen omwille van de bestaanszekerheid bij beschikking vastgesteld en geregistreerd worden in een speciaal register bij het MI-GLIS. De activiteiten die in het dienstjaar 2025 zullen worden uitgevoerd zijn: gebiedsverkenningen; studies uitvoeren van de publieke terreinen, opmeten van de terreinen (eventueel grenzen openkappen, opmeten en coördinaten vaststellen); uitmetingskaarten vervaardigen + perceel ID; bestemmingsbeschikkingen opmaken en terreinen registreren. Het programma is geraamd op **SRD 600.000,-** overheidsbijdrage.

1311 - Wet Ruimtelijke Ordening

In 2025 is de Wet Ruimtelijke Ordening aangenomen en goedgekeurd door de DNA. In navolging daarop zullen uitvoeringsbesluiten (staatsbesluiten en beschikkingen) worden gemaakt. In dat kader van de operationalisering van de wet worden de volgende activiteiten uitgevoerd t.w.:

- Maken van uitvoeringsbesluiten (Staatsbesluiten en beschikkingen);
- Creëren van content over de wet ruimtelijke ordening t.b.v. voorlichtingsprogramma's bestemd voor de samenleving;

Dit programma is geraamd op **SRD 500.000,-** overheidsbijdrage.

1312 - Zonering- en structuurplannen

Zonering- en structuurplannen geven aan hoe een gebied ruimtelijke ontwikkeld en ingericht moet worden. Een structuurplan geeft aan de indeling van de grond naar de aanwezige potentie (b.v. voor industrie, agrarisch, commercieel en woongebieden). Deze zones worden vastgelegd in structuur- en bestemmingsplannen en zijn bedoeld om het gebruik van de grond te plannen en te reguleren op een wijze die ordening en efficiëntie bevordert, evenals om conflicten tussen verschillende soorten landgebruik te minimaliseren. In het dienstjaar 2025 zullen structuurvisies en structuur- en bestemmingsplannen van gebieden worden samengesteld. Dit programma is geraamd op **SRD 3.000.000,-** overheidsbijdrage.

Tabel 1 Toelichting op de prestatie en resultaat indicatoren

OP- Beleidsgebied: Ruimtelijke Ordening				
Programma	Doel Programma	Gerealiseerd Beleid 2023	Verwachte Beleidsresultaten per eind 2024	Verwachte Beleidsresultaten per eind 2025
Programma: 02 Institutionele Versterking				
Capaciteitsversterking: Handhaving Ruimtelijke Ordenings- en Milieudelicten	Het creëren van een structurele samenwerking om gezamenlijk op te treden om de handhaving op de naleving van milieuwet- en regelgeving alsook de wetgeving aangaande aspecten van de ruimtelijke ordening te hebben	Er is een effectief centraal klachtensysteem en een digitaal handhavingssysteem opgezet	Wijziging Hinderwet is doorgevoerd. De gemeenschap en specifieke doelgroepen (w.o. ondernemers) dragen kennis van milieu en ruimtelijk gerelateerde wetgeving w.o. de herziene Hinderwet. Bestuurs- en handhavingsorganen hebben meer kennis en inzicht in milieu- en ruimtelijke ordeningsaspecten die belangrijke effecten hebben op de leefomgeving en zijn toegerust om die toe te passen bij hun vergunningverlenende, toezicht- en handhavingstaken	Verhoogde bewustwording van betrokken actoren m.b.t. de uitvoering van hun taken alsook de klachten m.b.t. ruimtelijke ordenings en milieu problemen zijn effectief aangepakt en een duurzaam handhaving wetgeving of beleid is geformuleerd
Programma 05: ICT (Automatisering)				
Digitaliseren van Ruimtelijke informatie	Het digitaliseren van analoge ruimtelijke data t.b.v. ruimtelijke planning	Bodeminformatie zijn verder gedigitaliseerd	Beschikbare ruimtelijke informatie is verder gedigitaliseerd.	De digitale ruimtelijke data draagt bij aan de formulering van de ruimtelijke plannen
Programma 07: Onderzoek en Ontwikkeling				
Ruimtelijke planning- en ordeningsstudies	Het verkrijgen van inzichten van het te ontwikkelen gebied welke als input zal dienen voor de inrichting van het gebied en standaard ontwikkeling	Van 1 pilot is er een structuurvisie ontwikkeld	Structuurplannen zijn geformuleerd van twee pilot gebieden en de aanvullende standaarden zijn ontwikkeld	Det structuursplannen zijn geformuleerd van twee pilot gebieden en de aanvullende standaarden zijn ontwikkeld

Programma 13: Wetgeving en Regelgeving Ruimtelijke Ordening

Identificatie en registratie van publieke terreinen	Het registreren van de publieke terreinen in een speciaal register van MI- GLIS, zodat deze terreinen geen andere bestemmingen krijgen	De publieke terreinen t.w. cultuurtuin, onafhankelijkheidsplein, palmentuin en plein van 12 mei zijn geregistreerd in een speciaal register bij het MI-GLIS en bij beschikking vastgesteld de bestemming	De bestaanszekerheid van deze publieke terreinen zijn bij beschikking vastgesteld en geregistreerd	Publieke terreinen zijn bij beschikking vastgesteld en geregistreerd in een speciaal register bij het MI-GLIS.
Wet Ruimtelijke Ordening	Regulering van de ruimtelijke ordening	Finaal concept wet Ruimtelijke Ordening is geformuleerd	Wet Ruimtelijke Ordening is goedgekeurd en afgekondigd	Gestructureerde aanpak van ruimtelijke ordening in Suriname o.b.v. de wet
Zonering- en Structuurplannen	De structuurbestemmingsplannen van gebieden/regio zijn geformuleerd voor de ruimtelijke ordening	één structuur plan is geformuleerd van een pilot gebied	Drie structuurplannen zijn geformuleerd van de districten Nickerie, Coronie, Commewijne	Structuurplannen zijn ontwikkeld c.q. in ontwikkeling

Directoraat Milieu**Titel I : OPERATIONELE UITGAVEN**

Bedragen x SRD 1.000

Kosten categorie	Omschrijving	Realisatie 2023	Vermoedelijk beloop 2024	Raming 2025		Raming 2026	Raming 2027	Raming 2028
		<i>Uitgaven</i>	<i>Uitgaven</i>	<i>Verplichtingen</i>	<i>Uitgaven</i>	<i>Uitgaven</i>	<i>Uitgaven</i>	<i>Uitgaven</i>
Titel I	OPERATIONELE UITGAVEN	10.706	18.369	9.978	9.978	12.794	12.594	14.393
61	Lopende Uitgaven	3.773	11.369	9.478	9.478	8.794	9.594	10.393
610	Lonen en salarissen	0	4.930	3.500	3.500	5.577	6.084	6.591
611	Sociale premies	0	389	350	350	467	510	552
612	Gebruik van goederen en diensten	3.753	6.000	5.578	5.578	2.200	2.400	2.600
616	Sociale Uitkeringen	20	50	50	50	550	600	650
62	Kapitaal Uitgaven	6.933	7.000	500	500	4.000	3.000	4.000
620	Inventaris	0	2.000	500	500	2.000	2.000	2.000
621	Transport middelen	6.933	5.000	0	0	2.000	1.000	2.000

Toelichting:**Lopende Uitgaven:****610 - Lonen en salarissen**

Het Directoraat Milieu zal in 2025 verder worden aangevuld met personeel. Er zullen voor de verschillende afdelingen van het directoraat Milieudeskundigen (nationaal zowel internationaal) worden aangetrokken. Voor het dienstjaar 2025 zijn de lonen en salarissen geraamd op **SRD 3.500.000,-**.

De huidige bezetting van het directoraat Milieu is onderverdeeld naar hoog-, midden- en laagkader zoals schematisch weergegeven in onderstaand tabel. Evenals de gewenste aantrekking c.q. overplaatsingen voor het directoraat milieu:

Gender/Kader	H	M	L	Totaal	
Onzijdig	0	12	0	12	Gewenst/vacant
Man	3	1	0	4	Huidig
Vrouw	8	3	2	13	Huidig
			Totaal	29	

610 - Lonen en salarissen

Kosten categorie	Omschrijving	Raming
61001	Ambtelijk salaris	1.783.776
61002	Vakantietoelage	248.299
61005	Overig Salaris	1.050.000
61006	Vacatiegelden	2.000
61013	Functionele toelagen	152.979
61016	Gezinstoelagen en Kinderbijslag	18.000
61020	Telefoonvergoeding	62.631
61021	Representatievergoeding	182.315
Totaal		3.500.000

611 - Sociale premies

Voor de sociale premies is er **SRD 350.000,-**.

611 - Sociale premies

Kosten categorie	Omschrijving	Raming
61101	Werkgeverslasten pensioenfonds	200.000
61102	Werkgeverslasten Staatsziekenfonds	150.000
Totaal		350.000

612 - Gebruik van goederen en diensten

Bij dit onderdeel worden de kosten van o.m.: kantoormiddelen, consumptie i.v.m. vergaderkosten verbruiksgoederen ICT (Cartridges, toners, usb-sticks, datakabels etc) en onderhoud automatisering (drum, service, reparatie,) etc; licentiekosten antivirusprogramma e.a. kosten van opleidingen/trainingen t.b.v. het personeel in binnen- en buitenland; kosten voor het houden van seminars & workshops; telefoon- en internetkosten, en overige nutsvoorzieningen; de exploitatiekosten en onderhoud van vervoermiddelen; virtuele dan wel onsite seminars c.q. workshop organiseren i.v.m. regionale en internationale meetings in het kader van de Milieu conventies; De kosten van voorlichtingsactiviteiten zoals voorlichtingsprogramma's; voeding (maaltijdvergoeding) i.v.m. overwerk enz. geraamd voor 2025 op **SRD 5.578.000,-**.

612 - Gebruik van goederen en diensten

Kosten categorie	Omschrijving	Raming
61201	Kosten opleiding Binnenland, excl. Reis & Verblijf	50.000
61202	Kosten opleiding Buitenland, excl. Reis & Verblijf	50.000
61205	Deskundigen Binnenland	50.000
61208	Binnenlandse reiskosten	50.000
61209	Binnenlandse verblijfskosten	70.000
61210	Buitenlandse reiskosten	25.000
61211	Buitenlandse verblijfskosten	25.000
61215	Kantoormiddelen (papier, pennen etc.)	160.000
61217	Drukwerk & grafisch materiaal	30.000
61219	Onderhoud meubilair en Inventaris	50.000
61221	Vergaderkosten	1.560.000
61222	Verbruiksgoederen (cartridge en diskettes)	1.550.000
61224	Licenties en programmakosten	30.000
61225	Datalijnen	30.000
61226	Advertenties en Bekendmakingen	25.000
61227	Radio en Tv programma's	50.000
61230	Overige kantoorkosten	20.000
61236	Vuilnis en reinigingsdiensten	5.000
61238	Telefoon uitgaven	111.000
61240	Water	7.000
61241	Electriciteit	70.000
61244	Representatie (nationale en internationale vertegenwoordigingen	50.000
61245	Abonnementen en Vakliteratuur	20.000
61247	Schoonmaak	990.000
61249	Werkkleding incl. schoeisel e.a.	30.000
61251	Voeding	50.000
61253	Vrachtkosten en Porti	10.000
61261	Inhuur externe Juridische bijstand	30.000
61263	Overige Algemene Kosten	75.000
61279	Medicijnen	5.000
61283	Huur van voertuigen	50.000
61284	Onderhoud en exploitatie dienstvoertuigen	250.000
Totaal		5.578.000

616 - Sociale Uitkeringen

De sociale uitkeringen houden verband met de hogere klasse ligging en verpleging in geval van hospitalisatie en medische kosten voor personen die hiervoor in aanmerking komen. Deze zijn geraamd voor 2025 op **SRD 50.000,-**.

616 - Sociale Uitkeringen

Kosten categorie	Omschrijving	Raming
61611	Lig- en Verpleegkosten	10.000
61612	Poliklinische Kosten	10.000
61614	Overige Medische Kosten	30.000
Totaal		50.000

Kapitaal Uitgaven**620 - Inventaris**

De aanschaffingen in 2025 betreffen de aanschaffingen van inventaris w.o. kantoormeubilair, computers, printers en overige inventaris. De aanschaffingen zijn voor 2025 geraamd op **SRD 500.000,-**.

620 - Inventaris

Kosten categorie	Omschrijving	Raming
62001	Kantoorinrichting	300.000
62004	Computers	150.000
62005	Printers	50.000
Totaal		500.000

TITEL II : PROGRAMMA'S

Bedragen SRD 1.000

Kosten Categorie	Programma's	Realisatie 2023	Vermoedelijk beloop 2024	Raming 2025		Raming 2026	Raming 2027	Raming 2028
		<i>Uitgaven</i>	<i>Uitgaven</i>	<i>Verplichtingen</i>	<i>Uitgaven</i>	<i>Uitgaven</i>	<i>Uitgaven</i>	<i>Uitgaven</i>
TITEL II	PROGRAMMA'S	24.978	46.645	27.550	27.550	50.600	55.500	60.500
06	<i>Informatie en Communicatie</i>	1.231	1.500	2.250	2.250	3.000	3.000	3.000
0614	Ontwikkelen Milieu Educatie Programma	1.231	1.500	2.250	2.250	3.000	3.000	3.000
09	<i>Subsidie en Bijdragen</i>	14.738	22.767	0	0	0	0	0
0975	Nimos	14.738	22.767	0	0	0	0	0
11	<i>Milieubescherming</i>	5.246	15.078	8.385	8.385	8.500	8.500	8.500
1103	Duurzaam Chemicalien Beheer	1.763	2.500	1.875	1.875	0	0	0
1106	Duurzaam Waterbeheer	909	7.578	2.535	2.535	2.500	2.500	2.500
1113	Klimaatverandering	1.175	2.500	1.875	1.875	2.500	2.500	2.500
1114	Beheer en Behoud Biodiversiteit	1.399	2.500	2.100	2.100	3.500	3.500	3.500
13	<i>Wetgeving en Standaarden</i>	0	300	0	0	0	0	0
1313	Implementatie Milieu Raamwet	0	300	0	0	0	0	0
20	<i>Contributie</i>	489	500	500	500	500	500	500
2003	Contributie Internationale Milieu Organisaties	489	500	500	500	500	500	500
32	<i>Afval beheer en verwerking</i>	2.802	4.000	3.750	3.750	6.100	6.000	6.000
3203	Duurzaam Afvalbeheer	2.802	4.000	3.750	3.750	6.100	6.000	6.000
35	<i>Grondbeheer</i>	472	2.500	1.875	1.875	2.500	2.500	2.500

3504	Duurzaam Landbeheer	472	2.500	1.875	1.875	2.500	2.500	2.500
41	Subsidie en bijdragen	0	0	10.790	10.790	30.000	35.000	40.000
4121	Nationale Milieu Autoriteit	0	0	10.790	10.790	30.000	35.000	40.000

Toelichting : Programma's

0614 - Ontwikkelen Milieu Educatie Programma

In het dienstjaar 2025, zal de continuering van de bewustwordingsprogramma's voor het verhogen van het milieubewustzijn van de burgers, beleidsmakers en het bedrijfsleven worden voortgezet. Hierbij zal de informatieverspreiding; het verstrekken van toegankelijke en begrijpelijke informatie cruciaal zijn, zodat de bijdrage van de samenleving voor een duurzaam milieubescherming en behoud te stimuleren. Dit programma is geraamd op **SRD 2.250.000,-** overheidsbijdrage.

1103 - Duurzaam Chemicalien Beheer

Voor het dienstjaar 2025 zal de verdere uitvoering van het Nationaal Implementatie Plan (NIP) voor Stockholm en de implementatie van Minamata roadmap geschieden. Het NIP neemt ter hand de bescherming van mens en milieu tegen chemische verontreinigingen. Met de implementatie van de minamata roadmap wordt de continuering gegeven aan de invulling van het minamata verdrag, waarbij de import van kwikhoudende producten in Suriname gefaseerd zullen worden stopgezet. Maar ook verder uitvoering aan het kwikdamp project in Suriname. Dit programma is geraamd op **SRD 1.875.000,-** overheidsbijdrage.

1106 - Duurzaam Waterbeheer

Dit programma is geraamd op **SRD 2.535.000,-**, waarvan de overheidsbijdrage SRD 1.800.000,- en een donor bijdrage van de Global Environmental Facility (GEF) op SRD 735.000,- .

In dienst jaar 2025 zal het donorproject Enhancing Resilience of the Coastal Ecosystem using Natural Infrastructure, waarbij het opzetten van Sediment Trapping Unit (STU) ter bescherming van de kust ecosystemen te Weg Naar Zee verder gecontinueerd worden. Verder zal er uitvoering gegeven worden aan het Mangrove Bewustwording en Bescherming Project Weg Naar Zee. Het doel is om de lokale gemeenschap te betrekken bij de bescherming en het herstel van mangrovebossen, ter bevordering van kustbescherming, biodiversiteit en duurzaam gebruik van natuurlijke hulpbronnen. De volgende activiteiten zullen worden uitgevoerd:

- Consultatie meetings met lokale gemeenschappen en stakeholders;
- Ontwikkeling van educatief materiaal over mangroven;
- Organisatie van schoolexcursies naar mangrovebossen;
- Uitvoering van mangrove aanplantactiviteiten met vrijwilligers;
- Opzetten van een mangrove informatiecentrum;
- Training van lokale gidsen voor eco-toerisme;
- Regelmatige monitoring van mangrovegezondheid en kustlijnveranderingen.

1113 - Klimaatverandering

Ter voorbereiding van COP 29 zullen consultaties meeting worden georganiseerd om actief te participeren, teneinde ook bij te dragen aan de klimaatverandering agenda. Er zal een nationale strategie voor deelneming van Suriname aan klimaatonderhandelingen worden ontwikkeld. Daarnaast zal In het kader van de rapportageverplichting van Suriname aan het Parijs Akkoord de eerste Biennial Transparency Rapport (BTR1) en de vierde Nationally Determined Contribution (NDC4) ingediend te worden bij het secretariaat van het Klimaatverdrag (UNFCCC). In dat kader zullen o.a. de volgende activiteiten worden uitgevoerd; het houden van stakeholdersconsultaties; dataverzameling en verwerking t.b.v UNFCCC; stakeholders sessie ; aantrekken van een of meerdere consultants voor schrijven van documenten en het organiseren van validatie sessies

Dit programma is geraamd op **SRD 1.875.000,-** overheidsbijdrage.

1114 - Beheer en Behoud Biodiversiteit

Binnen dit programma zal in het dienstjaar 2025 het project het evalueren van de impact van bodemrehabilitatie op de biodiversiteit in gerestaureerde gebieden van Asigron en Ricanaumoffo (Brokopondo) worden uitgevoerd. Het omvat de voorbereiding en planning, waarbij belanghebbenden worden betrokken en specifieke locaties worden geselecteerd. Vervolgens wordt een basislijnmeting uitgevoerd om de huidige biodiversiteit en bodemgezondheid te documenteren. Ook zal er uitvoering gegeven worden aan een voorlichtingscampagne in het kader van Living Modified Organisms (LMOs). Het doel van deze campagne is om een breed scala aan stakeholders, waaronder wetenschappers, beleidsmakers, landbouwers, milieuorganisaties, en het algemene publiek, te informeren over wat LMO's zijn, hoe ze worden gebruikt, de voordelen die ze bieden, de risico's die ze met zich meebrengen, en de regelgeving die hun gebruik beheerst. Dit programma is geraamd op **SRD 2.100.000,-**.

2003 - Contributie Internationale Milieu Organisaties

De Staat Suriname heeft vanwege haar lidmaatschap in diverse regionale en internationale milieuorganisaties de verplichting op jaarbasis haar contributie te betalen. De staat Suriname heeft zoveel mogelijk de betalingsachterstand in de contributieverplichtingen aan de verschillende milieuorganisaties kunnen inlopen. Vanwege lidmaatschap bij diverse milieu organisatie moet voldaan worden aan de jaarlijkse contributieverplichtingen.

Voor het dienstjaar 2025 is de raming geraamd op **SRD 500.000,-** overheidsbijdrage.

3203 - Duurzaam Afvalbeheer

In het kader van een schoon milieu zal het Koni Doti project en krin Birti-fase 2 verder worden uitgevoerd. Er zal intensief worden gewerkt aan de bewustzijn van de bevolking over het belang van recycling en duurzaam afvalbeheer. Met de uitvoering van deze projecten wordt er gestreeft om de infrastructuur voor afvalscheiding aanzienlijk te verbeteren, wat zal leiden tot een efficiënter recyclingsysteem en een schonere leefomgeving. De nadruk zal gelegd worden op: het zo min mogelijk creëren van afval; scheiden van afval; her gebruik van (plastiek) afval.

Dit programma is geraamd op **SRD 3.750.000,-** overheidsbijdrage.

3504 - Duurzaam Landbeheer

In het dienstjaar 2025 zal er een aanvang worden gemaakt met het project het Ontwikkelen van een Droogte Nationale Actie Plan en Early Warning Drought System Protocols. Het doel is om de impact van droogte op landbouw, watervoorziening en gemeenschappen te minimaliseren door middel van geavanceerde planning en tijdige waarschuwingen. Ook zal het project Agroforestry as a tool against Land degradation worden uitgevoerd. Dit project richt zich op het implementeren van agroforestry-systemen als alternatief voor het 'shifting cultivation' teeltsysteem in Suriname, specifiek in de dorpen Asigron en Ricanaumoffo in het district Brokopondo. In het kader van duurzaam landbeheer zal er een awareness sessies in het district Brokopondo worden gehouden om de lokale bevolking te informeren over de oorzaken en gevolgen van landdegradatie en mogelijke oplossingen die er zijn. Daarnaast zal het Staatsbesluit voor duurzaam landbeheer in Suriname worden voorbereid. Dit project heeft als doel het opstellen, afkondigen en implementeren van een staatsbesluit om duurzaam landbeheer in Suriname te

bevorderen. In lijn met het Nationaal Actieprogramma (NAP) van Suriname om Landdegradatie te Bestrijden (2023–2030), zal het besluit een juridisch kader creëren om duurzame praktijken af te dwingen, landbronnen te beschermen en gecoördineerde inspanningen tussen belanghebbenden te waarborgen. Het project zal overheidsinstanties, lokale gemeenschappen en internationale partners betrekken om de effectieve uitvoering van het besluit te waarborgen, hierbij zal ook een awareness sessie op gang worden gebracht. Hier zullen o.a. de volgende activiteiten worden gedaan t.w. aantrekken van juridische experts; herzien van bestaande wetten en regelgeving met betrekking tot landbeheer; publieke consultaties, workshops organiseren en conceptbesluit valideren.

Dit programma is geraamd op **SRD 1.875.000,-** overheidsbijdrage.

4121 - Nationale Milieu Autoriteit

Voor het Nationale Milieu Autoriteit (NMA) is in het dienstjaar 2025 een totaalbedrag van **SRD 10.790.000,-** aan subsidie geraamd. De subsidie is bestemd voor de verdere operationaliseren van de Nationaal Milieu Autoriteit (NMA).

In dat kader worden de volgende activiteiten uitgevoerd:

- Capaciteitsontwikkeling: het ontwikkelen van het menselijk vermogen om de maximale output te behalen teneinde de doelstellingen van de NMA te realiseren;
- Organisatiestructuur: het raamwerk dat de NMA in staat stelt haar werking en branding te mainstreamen voor een effectieve en efficiënte uitvoering van haar mandaat gezien met de opkomende olie-en gas industrie;
- Fysieke Infrastructuur: de fysieke infrastructuur van de NMA b.v. monitoring apparatuur, hard- en software, transportmiddelen etc

De subsidie heeft de volgende breakdown t.w.:

Lonen en Salarissen

Er zal een toename zijn aan screening en monitoringswerkzaamheden en is het noodzakelijk de technische offices uit te breiden met gekwalificeerd ervaren kader, zodat er de werkdruk (veldbezoeken, rapportage, screening, trainingen, opstellen van richtlijnen, etc) kan worden omgegaan.

Gebruik van goederen en diensten

Het institutionaliseren van de NMA brengt zich mee een toename van werkzaamheden zowel administratief, logistiek en op technisch gebied;

Kapitaal Investerings

Het betreft aanschaffingen die gedaan zullen worden i.h.k.v. het inrichten van de NMA.

Recapitulatie budget NMA

Subsidie aan lonen & salarissen	4.500.000,00
Subsidie aan exploitatie kosten	3.290.000,00
Inventaris kosten	3.000.000,00
Totaal Programma 4121	10.790.000,00

Toelichting op de Prestatie en resultaat indicatoren:

OP-Beleidsgebied: Milieu				
Programma	Doel Programma	Gerealiseerd beleid 2023	Verwachte Beleidsresultaten per eind 2024	Verwachte beleidsresultaten per eind 2025
Programma:06 Informatie en Communicatie				
Ontwikkelen Milieu Educatie Programma	Verhogen van de milieubewustwording van de totale Surinaamse gemeenschap	Milieu producties zijn gemaakt en uitgezonden	Verhoging van de awareness activiteiten ihkv duurzaam milieubescherming	Milieu bewustwordingsprogramma's zijn uitgebreid en uitgevoerd
OP-Beleidsgebied: Milieubescherming				
Programma: Duurzaam Chemicalien beheer				
het Nationaal Implementatie Plan (NIP) voor stockholm	Dit project beoogt het reduceren van persistente organische verontreinigende stoffen (POPs) binnen de samenleving door bewustwordings activiteiten uit te voeren.	Het gebruik van POPs artikelen zijn afgenomen. De analyse van gecontamineerde gebieden zijn uitgevoerd	De samenleving is bewust gemaakt over gebruik van POPs vrije artikelen en gecontamineerde gebieden zijn in kaart gebracht	De samenleving is bewust gemaakt over gebruik van POPs vrije artikelen en gecontamineerde gebieden zijn in kaart gebracht

implementatie van het Minamata verdrag	Bescherming van de bevolking tegen het gebruik van kwikstoffen die de volksgezondheid in gevaar kunnen brengen	Start gefaseerd afbouw van het gebruik van kwik	Kwikhoudende producten zijn verboden	Strategie is ontwikkeld voor monitoring verboden kwikhoudende producten
Programma: Duurzaam Waterbeheer				
het Enhancing Resilience of the Coastal Ecosystem using Natural Infrastructure project	Het bouwen van de sediment trapping units ter bevordering sedimentafzetting die de groei en het herstel van mangrove ecosystemen zal stimuleren en de biodiversiteit en kuststabiliteit in het gebied zal bevorderen.	Voorbereiding voor de opzet van de Sediment Trapping Unit (STU)	Comprehensive Mangrove Management Plan	Implementatie Comprehensive Mangrove Management Plan
het Mangrove Bewustwording en Bescherming Project Weg Naar Zee	Het doel is om de lokale gemeenschap te betrekken bij de bescherming en het herstel van mangrovebossen, ter bevordering van kustbescherming, biodiversiteit en duurzaam gebruik van natuurlijke hulpbronnen.	Geomorfologisch onderzoek is uitgevoerd	een significant verhoogd bewustzijn zijn onder de lokale bevolking over het belang van mangroven.	De kustlijn zal beter beschermd zijn tegen erosie, en er zullen nieuwe duurzame economische kansen zijn gecreëerd rond mangrovebehoud en eco-toerisme.
Programma: Klimaatverandering				
Participatie in COP missies	Ter voorbereiding van COP 29 zullen consultaties meeting worden georganiseerd om actief te participeren teneinde ook bij te dragen aan de klimaatverandering agenda	consultaties zijn gehouden en awareness activiteiten uitgevoerd ter participatie in COP 28	Een nationale strategie is geformuleerd voor klimaatonderhandelingen	Uitbreiding van de nationale strategie
de eerste Biennial Transparency Rapport (BTR1) en de derde Nationally Determined Contribution (NDC4) samengesteld	Teneinde te voldoen aan de rapportage plicht in het kader van het Klimaatverdrag (UNFCCC). UNFCCC	Consultaties en trainingen zijn gehouden	BTR1 en NDC4 zijn samengesteld en ingediend	Data beschikbaarheid in de rapporten BTRI en NDC 4
Programma: Beheer en Behoud Biodiversiteit				
De impact van gerehabiliteerde gebieden op de biodiversiteit in Brokopondo	Het doel van dit project is het evalueren van de impact van bodemrehabilitatie op de biodiversiteit in de gerestaureerde gebieden.		de huidige biodiversiteit en bodemgezondheid zijn gedocumenteerd voor beleidsontwikkeling ter bevordering van biodiversiteit en ecologisch herstel	Implementatie van het beleid ter bevordering van biodiversiteit en ecologisch herstel

voorlichtingscampagne in het kader van Living Modified Organisms (LMOs).	Bewustwording en kennis van het publiek en belanghebbenden te vergroten over de voordelen, risico's en regelgeving met betrekking tot het gebruik van LMO's.		De bewustwording is verhoogd bij de samenleving	De bewustwording is verhoogd bij de samenleving
Programma: 20 Contributies				
Contributie verplichtingen aan regionale en internationale orga's	Versterken van de samenwerkingsrelaties, die voortvloeien uit het lidmaatschap van Suriname van diverse milieuverdragen en organisaties	Er is voldaan aan achterstallige contributie verplichtingen gedateerd vanaf 2008 van verschillende organisaties	De achterstallige contributies zijn betaald en de technische assistentie wordt verhoogd	Een optimale participatie in diverse internationale milieu organisatie, vanwege voldaan aan de contributie verplichtingen
OP – Beleidsgebied: Afvalbeheer en verwerking				
Programma: Duurzaam Afvalbeheer				
Project koni doti, krin Birti fase 2	Duurzaam aanpak van het afval probleem teneinde op een verantwoorde manier om te gaan met afval	Afvalscheiding bij de bron en afvalverwerking in ressort blauwgrond is uitgevoerd	Reguliere schoonmaak actie en awareness campagne zijn uitgevoerd ter bevordering van afval scheiding bij de bron en afvalverwerking en bewustwording van een schoon milieu in Suriname.	Reguliere schoonmaak actie en awareness campagne zijn uitgevoerd ter bevordering van afval scheiding bij de bron en afvalverwerking en bewustwording van een schoon milieu in Suriname
OP-Beleidsgebied:Grondbeheer				
Programma:DuurzaamLandbeheer				
Ontwikkelen van een Droogte Nationale Actie Plan en Early Warning Drought System Protocols	het monitoren en mitigeren van landegradatie, waarbij duurzame landbeheer praktijken geïmplementeerd kunnen worden.	Analyse van gedegradeerde gebieden zijn kaart gebracht	Implementatie actie voortvloeien uit de analyse studie van landegradatie is een pilot gebied gerehabiliteerd.	Duurzame landbeheer praktijken worden geïmplementeerd
Agroforestry as a tool against Land degradation	Het doel van dit project is om de lokale binnenlandse gemeenschappen te voorzien van plantmateriaal, het adopteren van agroforestry- en Climate Smart gembersystemen te stimuleren, en hen te ondersteunen in hun veerkracht tegen overstromingen		Verhoogde landbouwproductiviteit en verminderde landegradatie in de doelgebieden.	Versterkte capaciteit en kennis van de lokale gemeenschappen betreffende duurzame landbouwpraktijken

Awareness sessies in het kader van duurzaam landbeheer in het district Brokopondo	Het project richt zich op het verhogen van de bewustwording over duurzaam landbeheer binnen de gemeenschap van Brokopondo		De gemeenschap heeft meer kennis over duurzaam landbeheer en de impact van landdegradatie	Verbeterde betrokkenheid van lokale stakeholders bij milieubeheer
Staatsbesluit voor duurzaam landbeheer	het ontwikkelen en goedkeuren van een wet-en beleidskader voor duurzaam landbeheer		Afkondiging van een staatsbesluit dat duurzame landbeheerpraktijken in Suriname verplicht gesteld	Verbeterde monitoring en evaluatie van landbeheerpraktijken, wat leidt tot betere landbeheerresultaten
Programma: Nationale Milieu Autoriteit				
Nationale Milieu Autoriteit (NMA)	De Nationale Milieu Autoriteit (NMA) heeft als doel om toezicht te houden op de naleving van milieuwetten en -voorschriften en om te zorgen voor de bescherming van het milieu	De transitie van NIMOS naar de NMA is geformaliseerd	De NMA is geïnstitutionaliseerd en voert haar taken uit conform de Milieu Raamwet	Het totale milieumanagement is ter hand genomen

Titel III : Middelenbegroting

Bedragen x SRD 1.000

Kosten categorie	Omschrijving	Realisatie 2023	Vermoedelijk beloop 2024	Raming 2025	Raming 2026	Raming 2027	Raming 2028
Titel III	Ontvangsten	0	5.078	735	2.675	2.675	2.675
52	Schenken/ Donormiddelen	0	5.078	735	2.675	2.675	2.675
52212	Overige donaties	0	5.078	735	2.675	2.675	2.675

Toelichting:

Schenken/ Donormiddelen

52212 - Overige donaties

Voor wat betreft overige donatie gaat het meer om schenkingen van de Global Environmental Facility (GEF) voor een bedrag van USD 22.511,49,-. Dit bedrag omgerekend tegen de Centrale bankkoers bedraagt **SRD 735.000,00**.

Directoraat Algemeen Beheer en Financiële Zaken**Titel I : OPERATIONELE UITGAVEN**

Bedragen x SRD 1.000

Kosten categorie	Omschrijving	Realisatie 2023	Vermoedelijk beloop 2024	Raming 2025		Raming 2026	Raming 2027	Raming 2028
		<i>Uitgaven</i>	<i>Uitgaven</i>	<i>Verplichtingen</i>	<i>Uitgaven</i>	<i>Uitgaven</i>	<i>Uitgaven</i>	<i>Uitgaven</i>
Titel I	OPERATIONELE UITGAVEN	0	0	14.477	14.477	24.942	28.231	30.589
61	Lopende Uitgaven	0	0	8.827	8.827	20.442	23.731	26.089
610	Lonen en salarissen	0	0	6.000	6.000	10.934	12.027	13.230
611	Sociale premies	0	0	800	800	958	1.054	1.159
612	Gebruik van goederen en diensten	0	0	1.977	1.977	8.000	10.000	11.000
616	Sociale Uitkeringen	0	0	50	50	550	650	700
62	Kapitaal Uitgaven	0	0	5.650	5.650	4.500	4.500	4.500
620	Inventaris	0	0	1.000	1.000	1.500	1.500	1.500
621	Transport middelen	0	0	4.650	4.650	3.000	3.000	3.000

Toelichting:**Lopende Uitgaven****610 - Lonen en salarissen**

Het Directoraat Algemeen Beheer en Financiële Zaken zal in 2025 verder worden aangevuld. Voor het dienstjaar 2025 zijn de lonen en salarissen geraamd op **SRD 6.000.000,-**. Het gaat in deze om personele aantrekking voor de administratieve diensten.

De huidige bezetting van het directoraat Algemeen Beheer en Financiële Zaken is onderverdeeld naar hoog-, midden- en laagkader zoals schematisch weergegeven in onderstaand tabel. Evenals de gewenste aantrekking c.q. overplaatsingen voor het directoraat milieu:

Gender/Kader	H	M	L	Totaal	
Onzijdig	4	6	4	14	Gewenst/vacant
Man	6	4	7	17	Huidig
Vrouw	12	1	13	26	Huidig
Totaal				57	

610 - Lonen en salarissen

Kosten categorie	Omschrijving	Raming
61001	Ambtelijk salaris	5.150.000
61002	Vakantietoelage	238.816
61003	Overwerk	30.000
61005	Overig Salaris	250.000
61006	Vacatiegelden	10.000
61013	Functionele toelagen	152.979
61016	Gezinstoelagen en Kinderbijslag	3.000
61020	Telefoonvergoeding	62.631
61021	Representatievergoeding	100.574
61025	Tijdelijk Personeel	2.000
Totaal		6.000.000

611 - Sociale premies

Voor de sociale premies is er **SRD 800.000,-** geraamd.

611 - Sociale premies

Kosten categorie	Omschrijving	Raming
61101	Werkgeverslasten pensioenfonds	400.000
61102	Werkgeverslasten Staatsziekenfonds	400.000
Totaal		800.000

612 - Gebruik van goederen en diensten

Bij dit onderdeel worden de kosten van o.m.: kantoormiddelen, consumptie i.v.m. vergaderkosten verbruiksgoederen ICT (Cartridges, toners, usb-sticks, datakabels etc) en onderhoud automatisering (drum, service, reparatie,) etc; licentiekosten antivirusprogramma e.a. kosten van opleidingen/trainingen t.b.v. het personeel in binnen- en buitenland; kosten voor het houden van seminars & workshops; telefoon- en internetkosten, en overige nutsvoorzieningen; Huur Gebouwen: kantoor gehuurst in een huurpand, beveiliging van het kantoorpand; de exploitatiekosten en onderhoud van vervoermiddelen; De kosten van voorlichtingsactiviteiten zoals voorlichtingsprogramma's; voeding (maaltijdvergoeding) i.v.m. overwerk enz. geraamd voor 2025 op **SRD 1.977.000,-**.

612 - Gebruik van goederen en diensten

Kosten categorie	Omschrijving	Raming
61201	Kosten opleiding Binnenland, excl. Reis & Verblijf	10.000
61205	Deskundigen Binnenland	10.000
61208	Binnenlandse reiskosten	10.000
61209	Binnenlandse verblijfskosten	10.000
61210	Buitenlandse reiskosten	10.000
61211	Buitenlandse verblijfskosten	10.000
61215	Kantoormiddelen (papier, pennen etc.)	65.000
61216	Kopieer	10.000
61217	Drukwerk & grafisch materiaal	15.000
61219	Onderhoud meubilair en Inventaris	30.000
61221	Vergaderkosten	60.000
61222	Verbruiksgoederen (cartridge en diskettes)	50.000
61223	Onderhoudskosten automatisering	60.000
61224	Licenties en programmakosten	40.000
61225	Datalijnen	10.000
61226	Advertenties en Bekendmakingen	10.000

61227	Radio en Tv programma's	20.000
61230	Overige kantoorkosten	15.000
61231	Overige kosten Automatisering	20.000
61233	Huur gebouwen en Terreinen	100.000
61234	Onderhoud van gebouwen en terreinen	56.000
61235	Verbouwingen	5.000
61236	Vuilnis en reinigingsdiensten	5.000
61238	Telefoon uitgaven	218.000
61240	Water	23.000
61241	Electriciteit	138.000
61247	Schoonmaak	20.000
61248	Gereedschappen en Apparatuur	15.000
61250	Bewaking	772.000
61251	Voeding	25.000
61253	Vrachtkosten en Porti	5.000
61257	Dienst specifieke exploitatie kosten	10.000
61263	Overige Algemene Kosten	15.000
61279	Medicijnen	5.000
61283	Huur van voertuigen	25.000
61284	Onderhoud en exploitatie dienstvoertuigen	75.000
Totaal		1.977.000

616 - Sociale Uitkeringen

De sociale uitkeringen houden verband met de hogere klasse ligging en verpleging in geval van hospitalisatie en medische kosten voor personen die hiervoor in aanmerking komen. Deze zijn geraamd voor 2025 op **SRD 50.000,-**.

616 - Sociale Uitkeringen

Kosten categorie	Omschrijving	Raming
61611	Lig- en Verpleegkosten	10.000
61612	Poliklinische Kosten	10.000
61614	Overige Medische Kosten	30.000
Totaal		50.000

Kapitaal Uitgaven

620 - Inventaris

De aanschaffingen in 2025 betreffen de aanschaffingen van inventaris w.o. kantoormeubilair, computers, printers en overige inventaris. De aanschaffingen zijn voor 2025 geraamd op **SRD 1.000.000,-**.

620 - Inventaris

Kosten categorie	Omschrijving	Raming
62001	Kantoorinrichting	400.000
62004	Computers	300.000
62005	Printers	300.000
Totaal		1.000.000

621 - Transport middelen

Voor aanschaf van transportmiddelen is er **SRD 4.650.000,-** geraamd. Hierbij gaat het om de inrichting van het wagenpark van het ministerie waarbij de aanschaf t.b.v. het directoraat Algemeen Beheer en Financiële Zaken in 2025 zal geschieden.

621 - Transport middelen

Kosten categorie	Omschrijving	Raming
62103	Terreinwagens	4.650.000
Totaal		4.650.000

TITEL II : PROGRAMMA'S

Bedragen SRD 1.000

Kosten Categorie	Programma's	Realisatie 2023	Vermoedelijk beloop 2024	Raming 2025		Raming 2026	Raming 2027	Raming 2028
		<i>Uitgaven</i>	<i>Uitgaven</i>	<i>Verplichtingen</i>	<i>Uitgaven</i>	<i>Uitgaven</i>	<i>Uitgaven</i>	<i>Uitgaven</i>
TITEL II	PROGRAMMA'S	0	0	1.875	1.875	3.500	1.000	1.000
01	Infrastructurele Werken	0	0	1.875	1.875	2.500	0	0
0168	Voorbereiding Nieuwbouw ROM	0	0	1.875	1.875	2.500	0	0
43	Institutionele versterking	0	0	0	0	1.000	1.000	1.000
4301	Capaciteitsversterking	0	0	0	0	1.000	1.000	1.000

Toelichting : Programma's**0168 - Voorbereiding Nieuwbouw ROM**

Het ministerie zal in het dienstjaar 2025, continueren met de voorbereiding in het kader van de opzet van een nieuw kantoorgebouw op het terrein van Dienst Bodemkarting (DBK). Het programma is geraamd op **SRD 1.875.000,-** overheidsbijdrage.

Toelichting op de Prestatie en resultaat indicatoren:

OP- Beleidsgebied: Algemeen Beheer en Financiële Zaken				
Programma	Doel Programma	Gerealiseerd Beleid 2023	Verwachte Beleidsresultaten per eind 2024	Verwachte Beleidsresultaten per eind 2025
Programma: 01 Infrastructurale werken				
Voorbereiding Nieuwbouw ROM	Het creëren van een gunstig werkomgeving ter verhoging van de arbeidsproductiviteit	De aanbesteding is gehouden o.b.v. programma van Eisen (PeV) en de kantoorcontainers zijn opgeleverd	Voorbereiding voor start bouw nieuw kantoorpand en de Nationale Milieu Autoriteit (NMA)	Het kantoorpand t.b.v. het ministerie ROM is opgezet alsook de Nationale Milieu Autoriteit (NMA)
Programma: 43 Institutionele Versterking				
Capaciteitsversterking	Kwaliteitsverbetering van werkprocessen en het vergroten van de flexibiliteit van het ministerie teneinde een bijdrage te leveren aan beleidsontwikkeling op nationaal, regionaal en internationaal niveau	Een capaciteit gap assessment is uitgevoerd	Traings- opleidingstraject is uitgezet	Verbetering van de productiviteit en kwaliteit bij de voorbereiding en uitvoering van projecten

Staatsorganen

Afdeling 18. Het Kabinet van de President

Algemeen deel

De begroting van het Kabinet van de President wordt vastgesteld, als volgt:

Per Staatsbesluit van 1996 no. 55 “Besluit Instelling van het Kabinet van de President van de Republiek Suriname” is het Kabinet van de President van de Republiek Suriname ingesteld.

Onder het Kabinet van de President ressorteren de volgende directoraten en instituten van de Staat Suriname: Het Instituut van de First Lady, de Presidentiële Beveiliging & Inlichtingen, het Directoraat Nationale Veiligheid (D.N.V.), Directoraat Communicatie Dienst Suriname (C.D.S.) als onderdeel van Communicatie Kabinet President (C.K.P.), de Staatsraad, het Directoraat Bestuurlijke- en Administratieve Aangelegenheden (B.A.A), het Directoraat Centraal Beleidscoördinatie en Monitoring (CBCM), het Directoraat E-Government en het Directoraat Algemene Zaken.

De bovengenoemde directoraten en instituten geven middels hun deelbegrotingen invulling aan de totale begroting van het Kabinet van de President. Op grond van het bovenstaande wordt als prioriteit gesteld het in stand houden van het regulier functioneren en het te voeren beleid van de President op administratief-, bestuurlijk- en beleidsgebied, opdat de doelstellingen van het regeringsbeleid zo effectief mogelijk bereikt wordt en de presidentiële verplichtingen zo efficiënt mogelijk worden nagekomen. Naast deze reguliere uitgaven wordt hierbij ook als uitgangspunt gehanteerd de programma's van de volgende directoraten:

Programma's:

Omschrijving	Programma
Kabinet van de President	Institutionele Versterking Kabinet President
	Renovatie en nieuwbouw kantoorgebouwen
	Armoedebestrijdingsinitiatieven President
	Local Content
	Institutionele Versterking Onafhankelijk Kiesbureau
Directoraat Nationale Veiligheid	Institutionele Versterking Directoraat Nationale Veiligheid
Directoraat E-Government	E- Governance

De opgenomen programma's in de begroting geven uitvoering aan het beleid door het renoveren van de kantoorpanden, het voorzien van de nodige kantoorinventaris, het uitvoeren van projecten met zowel interne als externe deskundigen, het inspelen op de armoede situatie en het digitaliseren van het overheidsapparaat.

Titel I : OPERATIONELE UITGAVEN

Bedragen x SRD 1.000

Kosten categorie	Omschrijving	Realisatie 2023	Vermoedelijk beloop 2024	Raming 2025		Raming 2026	Raming 2027	Raming 2028
		<i>Uitgaven</i>	<i>Uitgaven</i>	<i>Verplichtingen</i>	<i>Uitgaven</i>	<i>Uitgaven</i>	<i>Uitgaven</i>	<i>Uitgaven</i>
Titel I	OPERATIONELE UITGAVEN	587.113	717.500	985.510	985.510	1.015.914	1.168.301	1.343.547
61	Lopende Uitgaven	575.047	701.500	965.510	965.510	995.214	1.144.496	1.316.171
610	Lonen en salarissen	385.663	470.000	699.445	699.445	696.262	800.701	920.806
611	Sociale premies	22.313	30.000	39.996	39.996	38.968	44.813	51.535
612	Gebruik van goederen en diensten	166.241	200.000	224.294	224.294	257.943	296.635	341.130
616	Sociale Uitkeringen	830	1.500	1.775	1.775	2.041	2.347	2.700
62	Kapitaal Uitgaven	12.066	16.000	20.000	20.000	20.700	23.805	27.376
620	Inventaris	3.284	6.000	10.000	10.000	9.200	10.580	12.167
621	Transport middelen	8.782	10.000	10.000	10.000	11.500	13.225	15.209

Toelichting:
Lopende Uitgaven

De lonen en salarissen voor het dienstjaar 2025 zijn vastgesteld op **SRD 699.445.000,-**.

De samenstelling van de personeelskosten is gebaseerd op:

1. de reguliere periodieke verhoging aan landsdienaren;
2. de schaalbevorderingen en benoemingen welke worden toegekend aan landsdienaren;
3. het aantrekken van potentieel kader en diverse consultants;
4. uitbetaling van Commissieleden;
5. de toelagen die toekomen aan ambtenaren die vanwege de aard en de functie recht hierop hebben zoals functionele- en persoonlijke toelage, Kabinetstoelage, overwerkvergoeding, representatietoelage en telefoonvergoeding.
6. de declaratie van medische kosten voor directieleden, gelijk gestelden en gepensioneerden.

De stijging van de totale personeelskosten voor het dienstjaar 2025 is gebaseerd op de realisatiecijfers van 2023, de verbonden cijfers van de afgelopen 4 maanden van het dienstjaar 2024 en de extrapolatie daarvan, mede gelet op het uit te voeren beleid in het dienstjaar 2025.

Het aantal personeelsleden dat in 2025 gehuldigd zal worden in verband met het feit dat zij 25, 35 en 40 jaren in dienst zijn van de overheid . Hierbij is de indeling als volgt:

- 7 personen voor 25 dienstjaren
- 14 personen voor 30 dienstjaren

- 1 personen voor 35 dienstjaren
- 1 personen voor 40 dienstjaren

Het aantal personeelsleden dat in 2025 de dienst met pensioen verlaat bedraagt 56.

Per eind maart 2024 zijn er volgens de betaalrol in totaal 2237 personeelsleden werkzaam op het Kabinet van de President en de eerdergenoemde directoraten en instituten van de Staat Suriname die onder het Kabinet ressorteren.

In verband met de implementatie van FISO in functiegroepen is de onderverdeling naar categorie als volgt:

- De functiegroep 3 t/m 6 = lager kader
- De functiegroep 7 en 8 = middenkader
- De functiegroep vanaf 9 en daarboven = hoger kader

In de onderstaande tabel wordt de samenstelling van het personeel weergegeven naar soort en niveau.

Personeelsbestand	Aantallen2024	Man	Vrouw	Functiegroep
Burgerpersoneelsleden: Honoraria+ Commissieleden	674	405	269	
Lager Kader	469	281	188	3 t/m 6
Midden Kader	625	250	375	7 en 8
Hoger Kader	469	188	281	vanaf 9
Totaal	2237	1124	1113	

610 - Lonen en salarissen

610 - Lonen en salarissen

Kosten categorie	Omschrijving	Raming
61001	Ambtelijk salaris	370.564.000
61002	Vakantietoelage	190.600.000
61003	Overwerk	12.075.000
61004	Bonussen en Gratificaties	6.317.500
61006	Vacatiegelden	9.225.000
61012	Detachering toelagen	115.000
61013	Functionele toelagen	84.725.000
61014	Persoonlijke toelagen	6.600.000
61016	Gezinstoelagen en Kinderbijslag	2.197.500
61017	Waarnemingstoelage	287.500
61019	Overige Toelagen	47.500
61020	Telefoonvergoeding	655.000
61021	Representatievergoeding	8.135.000
61022	Huishuurvergoeding	2.875.000
61023	Vervoersvergoeding	4.500.000
61024	Overige vergoedingen	500.000
Totaal		699.445.000

611 - Sociale premies

Kosten categorie	Omschrijving	Raming
61101	Werkgeverslasten pensioenfonds	27.336.000
61102	Werkgeverslasten Staatsziekenfonds	12.660.000
Totaal		39.996.000

612 - Gebruik van goederen en diensten

Het bedrag voor gebruik van goederen en diensten is voor het dienstjaar 2025 geraamd op **SRD 224.294.000,-** en houdt verband met de reguliere operationele kosten van het Kabinet van de President, om de uitgaven met betrekking tot de dienst te garanderen en bij te houden. Het betreft onder andere; declaraties van medische kosten ten behoeve van gewezen hoogwaardigheidsbekleders, huurpanden, vergaderkosten, automatisering, binnen- en buitenlandse diensten en verblijfskosten, dienst specifieke exploitatiekosten, schoonmaakkosten, onderhoud van gebouwen en terreinen, bewaking en overige algemene kosten en de maandelijks contante kredietopening. Het doen van deelbetalingen van de openstaande rekeningen van de mediahuizen en andere leveranciers. Optimaal in stand houden van een goed wagenpark is het noodzakelijk om voertuigen regelmatig een onderhoudsbeurt te laten ondergaan.

612 - Gebruik van goederen en diensten

Kosten categorie	Omschrijving	Raming
61201	Kosten opleiding Binnenland, excl. Reis & Verblijf	775.000
61202	Kosten opleiding Buitenland, excl. Reis & Verblijf	100.000
61205	Deskundigen Binnenland	125.000
61206	Deskundigen Buitenland	100.000
61208	Binnenlandse reiskosten	1.900.000
61209	Binnenlandse verblijfskosten	2.855.000
61210	Buitenlandse reiskosten	19.100.000
61211	Buitenlandse verblijfskosten	26.250.000
61212	Overige kosten opleidingen	330.000
61214	Overige Reis- en verblijfskosten	1.750.000
61215	Kantoormiddelen (papier, pennen etc.)	3.900.000
61216	Kopieer	504.000
61217	Drukwerk & grafisch materiaal	1.110.000
61219	Onderhoud meubilair en Inventaris	1.882.500
61220	Onderhoud Kantoormiddelen	105.000
61221	Vergaderkosten	1.800.000
61222	Verbruiksgoederen (cartridge en diskettes)	7.350.000
61223	Onderhoudskosten automatisering	170.000
61224	Licenties en programmakosten	150.000
61226	Advertenties en Bekendmakingen	14.000
61227	Radio en Tv programma's	9.800.000
61230	Overige kantoorkosten	477.000
61231	Overige kosten Automatisering	1.435.000
61233	Huur gebouwen en Terreinen	7.600.000
61234	Onderhoud van gebouwen en terreinen	1.895.000
61235	Verbouwingen	760.000
61236	Vuilnis en reinigingsdiensten	10.000
61238	Telefoon uitgaven	5.295.000
61240	Water	331.500
61241	Electriciteit	5.000
61242	Overige kosten Gebouwen en terreinen	70.000
61244	Representatie (nationale en internationale vertegenwoordigingen)	1.130.000
61245	Abonnementen en Vakliteratuur	306.100
61246	Verzekering	300.000
61247	Schoonmaak	2.100.000
61248	Gereedschappen en Apparatuur	120.000
61249	Werkkleding incl. schoeisel e.a.	2.100.000
61251	Voeding	935.000

61253	Vrachtkosten en Porti	245.000
61254	Onderzoekskosten	2.000.000
61255	Rechterlijke Vonnissen	150.000
61256	Geheime Uitgaven	60.000.000
61257	Dienst specifieke exploitatie kosten	2.000.000
61259	Nationale en Internationale manifestaties w.o. cultuur en sport	7.110.000
61260	Onderscheidingen	5.000.000
61261	Inhuur externe Juridische bijstand	626.400
61262	Vuilnis en Reiniging	10.000
61263	Overige Algemene Kosten	20.185.000
61264	Wapens en minutie	1.000.000
61279	Medicijnen	400.000
61280	Hulpmiddelen	400.000
61283	Huur van voertuigen	4.850.000
61284	Onderhoud en exploitatie dienstvoertuigen	15.377.500
Totaal		224.294.000

616 - Sociale Uitkeringen

Het bedrag voor Sociale Uitkeringen is voor het dienstjaar 2025 geraamd op **SRD 1.775.000,-**. Dit bedrag is bestemd voor de donaties aan personen, jubilea, medische kosten van gewezen hoogwaardigheidsbekleders en de meerkosten van de huidige hoogwaardigheidsbekleders ten behoeve van het Kabinet van de President.

616 - Sociale Uitkeringen

Kosten categorie	Omschrijving	Raming
61604	Gunstuitgaven en andere Onverplichte betalingen	575.000
61611	Lig- en Verpleegkosten	600.000
61612	Poliklinische Kosten	600.000
Totaal		1.775.000

Kapitaal Uitgaven

620 - Inventaris

Voor het dienstjaar 2025 zijn de aanschaffingen van inventaris geraamd op **SRD 10.000.000,-**. Dit bedrag is vastgesteld, rekening houdende met de kantoorinventaris van de diverse directoraten en instituten die aan vervanging toe zijn en de uitbreiding van de organisatiestructuur van het Kabinet van de President.

620 - Inventaris

Kosten categorie	Omschrijving	Raming
62001	Kantoorinrichting	4.800.000
62003	Communicatie	500.000
62004	Computers	2.600.000
62005	Printers	1.550.000
62009	Technisch gereedschap	150.000
62010	Overige inventaris	400.000
Totaal		10.000.000

621 - Transport middelen

Voor het dienstjaar 2025 zijn de aanschaffingen van transportmiddelen geraamd op **SRD 10.000.000, -**. Dit bedrag is vastgesteld rekening houdende met o.a. de uitbreiding van de organisatiestructuur van het Kabinet van de President, de uiteenlopende werkzaamheden van het Kabinet, de verouderde staat waarin de meeste voertuigen zich nu bevinden en om de optimalisering van de nationale veiligheid van Suriname te kunnen waarborgen.

621 - Transport middelen

Kosten categorie	Omschrijving	Raming
62102	Auto's	3.100.000
62103	Terreinwagens	1.900.000
62104	Pickup's	3.000.000
62105	Bussen	2.000.000
Totaal		10.000.000

TITEL II : PROGRAMMA'S

Bedragen SRD 1.000

Kosten Categorie	Programma's	Realisatie 2023	Vermoedelijk beloop 2024	Raming 2025		Raming 2026	Raming 2027	Raming 2028
		<i>Uitgaven</i>	<i>Uitgaven</i>	<i>Verplichtingen</i>	<i>Uitgaven</i>	<i>Uitgaven</i>	<i>Uitgaven</i>	<i>Uitgaven</i>
TITEL II	PROGRAMMA'S	141.922	384.661	330.095	330.095	423.309	486.806	559.827
01	Infrastructurele Werken	9.095	32.664	25.000	25.000	40.250	46.288	53.231
0115	Renovatie en nieuwbouw kantoorgebouwen	9.095	32.664	25.000	25.000	40.250	46.288	53.231
02	Institutionele versterking	4.547	12.000	15.000	15.000	17.250	19.838	22.813
0212	Institutionele versterking Kabinet President	4.153	5.000	5.000	5.000	5.750	6.612	7.604
0213	Institutionele versterking DNV	394	7.000	10.000	10.000	11.500	13.225	15.209
05	I.C.T. (Automatisering)	24.270	79.997	75.000	75.000	86.250	99.188	114.066
0503	E-Governance	24.270	79.997	75.000	75.000	86.250	99.188	114.066
12	Algemene openbare diensten	5.000	10.000	0	35.000	40.250	46.288	53.231
1206	Onafhankelijk Kiesbureau (OKB)	5.000	10.000	0	35.000	40.250	46.288	53.231
23	Mijnbouw	0	0	5.095	5.095	9.309	10.706	12.311
2304	Local Content	0	0	5.095	5.095	9.309	10.706	12.311
24	Sociale bescherming en armoede	99.010	250.000	175.000	175.000	230.000	264.500	304.175
2419	Armoedebestrijding sinitiatieven President	99.010	250.000	175.000	175.000	230.000	264.500	304.175

Toelichting : Programma's**0115 - Renovatie en nieuwbouw kantoorgebouwen**

Het renoveren en onderhouden van de onderstaande panden:

- De Congresshal
- Renovatie perscentrum Kabinet President.
- Renovatie gebouw Ministerie van Financiën.
- Oud SLM-gebouw
- Oud Pensioenfonds
- Presidentieel Paleis
- Instituut First Lady
- Kabinet van de President

In het lopende dienstjaar is het gelukt enkele noodzakelijkheden aan het pand aan te pakken, met name

- Een deel van de Congresshal is gerenoveerd
- Uitvoering renovatiewerkzaamheden aan perscentrum
- Grote onderhoudswerkzaamheden aan oud SLM gebouw, oud Pensioenfondsgebouw, Instituut first lady,
- Integrale aanpak Presidentieel Paleis

Het totaal geraamd bedrag voor het programma Renovatie en nieuwbouw kantoorgebouwen is **SRD 25.000.000,-**.

0212 - Institutionele versterking Kabinet President

Het Kabinet van de President van de Republiek Suriname geeft middels het programma “Institutionele Versterking Kabinet President” uitvoering aan het beleid van de President door middel van diverse projecten, het investeren in capaciteits- en kwaliteitsversterking en het uitvoeren van projecten met zowel interne als externe deskundigen. Voor diverse projecten zal het noodzakelijk zijn om deskundigen (binnenland en buitenland) aan te trekken.

Het opleiden en trainen van het personeel van het kabinet van de President om hun functioneren op een hoger niveau te brengen.

Het totaal geraamd bedrag voor het programma Institutionele Versterking Kabinet van de President is **SRD 5.000.000,-**

0213 - Institutionele versterking DNV

Het Directoraat Nationale Veiligheid wil middels het programma Institutionele versterking diverse renovatieprojecten continueren in samenwerking met het ministerie van openbare werken. In het dienstjaar 2023 is reeds aanvang gemaakt met de renovatiewerkzaamheden, waarvan de betaling hiervoor pas is geschied in het dienstjaar 2025. Vandaar dat de geplande renovaties van 2024 worden overgebracht naar het dienstjaar 2025. Het ligt in de planning om een nieuw gebouw op te zetten, waar nu het eigendomspand van DNV gevestigd is. Verder wil het DNV advance-security opleidingen/ specialistische trainingen verzorgen aan het beveiligingspersoneel.

Het totaal geraamd bedrag voor het programma Institutionele Versterking Directoraat Nationale Veiligheid is **SRD 10.000.000, -**

0503 - E-Governance

1. Aanschaf Microsoft O365 licenties fase 2

Er is een overeenkomst gesloten tussen de overheid en Microsoft voor de levering van licenties, inclusief het onderhoud ervan. In de eerste fase waren er 1000 licenties verstrekt, die inmiddels al zijn uitgegeven aan de ministeries. Om meer ambtenaren toegang te geven tot de diensten van Microsoft, zal deze capaciteit worden uitgebreid.

2. Aanschaf en verlenging diverse software licenties

De licenties van alle servers in het datacenter moet worden verlengd. De licenties van alle firewalls in gebruik in het datacenter en bij de ministeries moeten ook met 3 jaren verlengd worden. Ook de licenties van endpoint protection moet verlengd worden. Opgemerkt dient te worden dat alle ministeries gebruik maken van de eerdergenoemde licenties.

3. Ontwikkelen van verdere e-diensten

In 2022 is de eerste stap gezet naar het aanbieden van e-diensten via de gov.sr website. Deze e-diensten zijn bedoeld om de toegang tot overheidsdiensten te vergemakkelijken en de interactie tussen de overheid en de burgers te verbeteren. In 2025 zal dit verder worden uitgebreid, waarbij een breder scala aan diensten beschikbaar zal worden gesteld via het online platform.

4. Aanschaf hardware

Om ICT-services te kunnen aanbieden aan de totale overheid zal de hardware in de e-Gov datacenter als bij Datasur uitgebreid/ vervangen worden. Dit alles teneinde uptime en beschikbaarheid van e-services en andere diensten te garanderen. Ook zullen er voorzieningen getroffen worden om “remote werken” te faciliteren. De opslagcapaciteit moet vergroot worden. Nieuwe systemen en databases als BTW, ASYCUDA etc. worden in het datacenter gehost.

5. Implementatie digitale wallet

Er zal een project voor digitale wallet worden uitgevoerd. Dit project heeft 3 hoofddoelen: het waarborgen van de veiligheid van financiële transacties, het creëren van een inclusief financieel ecosysteem en het stimuleren van innovatie in de financiële sector. De digitale wallet zal nieuwe technologieën introduceren om een veiliger en innovatiever financieel landschap te creëren.

6. Aanschaf desktop en laptops Kabinet van de President

De desktops en laptops bij het Kabinet van de President zijn aan vervanging toe. Deze apparaten zijn verouderd en voldoen niet meer aan de vereisten voor efficiënt en effectief werk binnen het Kabinet van de President. Het gebruik van verouderde technologie kan leiden tot verminderde productiviteit en vertraging in de dagelijkse werkzaamheden. Daarom is het van groot belang om te investeren in nieuwe desktops en laptops.

Het totaal geraamd bedrag is **SRD 75.000.000, -**

1206 - Onafhankelijk Kiesbureau (OKB)

Het onafhankelijk Kiesbureau heeft als hoofdtak het toezicht houden op de algemene, vrije en geheime verkiezingen en het bindend vaststellen van de uitslag van de verkiezingen voor de samenleving.

Het OKB waarborgt de rechtstaat en de beleving van de democratie voor elk Surinamer door het geheel verkiezingsproces van pre-electoraal, electoraal en post-electoraal rechtvaardig, accuraat en bereikbaar te doen verlopen.

Het OKB garandeert een optimaal bescherming van stemrecht door erop toe te zien dat eerlijke, vrije en geheime verkiezingen georganiseerd worden.

Het totaal geraamd bedrag is **SRD 35.000.000,-**.

2304 - Local Content

Local Content beleid is de allerbelangrijkste motor in de economische transformatie van Suriname van zijn op grondstoffen gebaseerde economie naar duurzame sociaaleconomische ontwikkeling. Het doel van dit beleid is het maximaliseren van het niveau, de kwaliteit en de voordelen van deelname aan de waardeketen van de winningssector door Surinamers.

Het ontwikkelen van een Local Content beleid voor Suriname is uiteindelijk het vergroten van de waarde die wordt gegenereerd door de exploitatie van winningsbronnen die in de binnenlandse economie achterblijven; en om verbindingen te ontwikkelen tussen de sector en de rest van de economie. Naarmate de economie blijft groeien en zich ontwikkelt, zal het beleid inzake Local Content de overdracht van kennis en informatie vergemakkelijken die kan worden verworven door het versterken van onderwijs- en opleidingsinstellingen en het verbeteren van de interactie met de multinationals die over meer geavanceerde productiemethoden beschikken.

Uitgaande van bovenstaande ziet de uitvoering van dit beleidsprogramma als volgt uit:

- opleidingen, trainingen, workshops, seminars, stages en overige bijeenkomsten t.b.v. lokale ondernemers, ambtenaren, belanghebbenden en andere strategische organisaties.

- bijwonen van trainingen/seminars buiten suriname

- voor het verrichten van enkele diensten, alle advertentiekosten, publicatiekosten, vergaderkosten

- Werk betrekking hebbende op ICT en webdesign and hosting, en overige algemene kosten

- Aanschaf voertuigen t.b.v. de veldbezoeken, trainingen etc verspreid over alle 10 districten

Het totaal geraamd bedrag is **SRD 5.095.000,-**.

2419 - Armoedebestrijdingsinitiatieven President

Ten laste van dit programma is voor het dienstjaar 2024 een budget van SRD 250.000.000, - goedgekeurd, waarbij slechts 15 projecten uitgevoerd zijn.

De overige projecten worden overgeheveld naar het dienstjaar 2025.

Hieronder treft u een overzicht van de projecten:

Directe armoedebestrijding:

A. Zelfredzaamheid/stimuleren micro-ondernemerschap: verzorgen van diverse trainingen incl. starterspakket, waarbij hulpbehoeftigen self-sufficient worden gemaakt;

B. Steun sociaal zwakke huishoudens: hulpbehoeftigen bij hoogtijdagen voorzien van voedselpakketten; Schoolpakketten en schooluniform voor de kinderen; schoolbrood en drank voor de schoolkinderen

C. Verbetering leefomstandigheden hulpbehoeftigen: projecten die bijdrage in verbetering van de leefomstandigheden van de gemeenschap

Indirecte armoedebestrijding:

A. Sociaal/gemeenschapsprojecten: Aanpak problemen directe omgeving: aanpak riolering, vuilnisontenproject, bouwen van loopbruggen, renovatie van scholen en religieuze instanties.

Het totaal geraamd bedrag voor dit programma is **SRD 175.000.000,-**.

Toelichting op de prestatie en resultaat indicatoren

Programma	Doel Programma	Verwachte realisatie 2024	Verwachte Beleidsresultaten per eind 2025
Programma: 0115 Renovatie en nieuwbouw kantoorgebouwen			
Renovatie en nieuwbouw kantoorgebouwen	Renovatie en herstel Congreshal	Grote renovatie volledig gerealiseerd.	Onderhoudswerkzaamheden uitvoeren zodat het gebouw in goede staat behouden wordt.
	Renovatie Perscent rum Kabinet President	Renovatie deels gerealiseerd eind 2024, tenminste de meest noodzakelijke renovaties te hebben gepleegd.	Completeren van de renovatie werkzaamheden.

	Renovatie gebouw Ministerie van Financiën (Oud Algemene Zaken van Financiën)	Grote renovatie volledig gerealiseerd.	Onderhoudswerkzaamheden uitvoeren zodat het gebouw in goede staat behouden wordt zodat het personeel beschikt over adequate huisvesting
	Oud SLM Gebouw	Tenminste de meest noodzakelijke renovaties te hebben gepleegd zodat het personeel voorzien kan worden van een adequate huisvesting.	Completeren van de renovatie werkzaamheden.
	Oud Pensioenfonds Gebouw	Tenminste de meest noodzakelijke renovaties te hebben gepleegd zodat het personeel voorzien kan worden van een adequate huisvesting.	Completeren van de renovatie werkzaamheden.
	Presidentieel Paleis	Het aantrekken van een architect voor het plan van aanpak. Het aantrekken van een aannemer voor het uitvoeren van de werkzaamheden.	Integrale aanpak van het Presidentieel Paleis.
	Instituut First lady	Gelet op de beperkte middelen zal getracht worden om tegen eind 2024 een onderhoudsbeurt te geven.	Integrale aanpak van het Instituut First lady.
	Kabinet van de President	Gelet op de beperkte middelen zal getracht worden om tegen eind 2024 een onderhoudsbeurt te geven.	Integrale aanpak van het Kabinet van de President.

Programma: 0212 Institutionele Versterking Kabinet President

Institutionele Versterking Kabinet President	Aantrekken van deskundigen	PBA in hoofdlijnen uitgezet als Directoraat.	De diverse Onder directoraten zijn al voorzien van kader en deskundigheid.
	Uitvoeringscapaciteitduurzaam te verstrekken	Het trainen en bijscholen van het personeel.	De geplande opleidingen worden gehouden voor het personeel om de werkzaamheden effectief en efficiënt uit te voeren.

Programma: 0213 Institutionele Versterking Directoraat Nationale Veiligheid

Institutionele Versterking Directoraat Nationale Veiligheid	Het volledig renoveren en inrichten van het pand zodat het personeel in een gerieflijke werkruimte hun werkzaamheden kunnen uitvoeren.	Gedeeltelijke inrichting van het pand en volledige renovatie.	Resterende gedeelte van de inrichting zal plaats vinden in het dienstjaar 2025.

Programma: 0503 E-Government

	Aanschaf Microsoft O365 licenties fase 2	Aanschaf van O365 licenties en distributie ervan.	Productiviteit van ambtenaren is verhoogd door inzet van samenwerkingstools, mail en sharing mogelijkheden.
	Aanschaf en verlenging diverse software licenties	Diverse software licenties zijn aangeschaft en verlengd voor 3 jaren.	Alle licenties van servers en firewalls in het datacenter en in gebruik bij de ministeries zijn verlengd. Ook de licenties van endpoint protection zijn verlengd.

	Ontwikkelen van verdere e-diensten	1. 20 databases zijn online bereikbaar voor het leveren van e-services. 2. Besparingen op papier en inkt. 3. Efficiëntie in leveren van services.	Upgraden van de e-services m.b.v. nieuwe technologieën.
	Aanschaf hardware	Offertes aangevraagd en hardware aangeschaft voor het vergroten van van de opslagcapaciteit.	Hardware in het overheidsdatacenter als bij Datasur is uitgebreid en opslagcapaciteit is vergroot, waardoor er een uptime van 99% is gegarandeerd. Er kunnen ook meer systemen worden gehost in het datacenter.
	Implementatie digitale wallet	Pilotproject digitale wallet gestart en afgerond.	Digitale wallet is volledig geïmplementeerd.
	Aanschaf desktop en laptops Kabinet van de President	Offertes aangevraagd en desktops/laptops zijn aangeschaft.	De verouderde apparaten zijn vervangen en het Kabinet van de President is voorzien van nieuwe desktops en laptops.

Programma: 1206 Institutionele Versterking Onafhankelijk Kiesbureau

Institutionele Versterking Onafhankelijk kies Bureau	Voor het adequaat kunnen uitvoeren van zijn wettelijke taken zal het OKB overgaan tot het aantrekken van de volgende groep externe personen op contract basis voor het tijdelijk versterken van het OKB: 1. Bijkans 1500 toezichthouders; 2. Bijkans 30 ondersteuners op het Verkiezings-Centrum; 3. Bijkans 40 Ressort-Coordinatoren voor het veldwerk; 4. Bijkans 20 Media Toezichthouders; 5. Bijkans 10 ICT-toezichthouders; 6. Bijkans 50 personen om te dienen als Mobiele Toezichthouders (Response Team); 7. Bijkans 60 chauffeurs;	Aanwerven van toezichthouders, deskundigen en coördinatoren. Zo ook personeel.	Aanwerven van toezichthouders, deskundigen, coördinatoren en aantrekken van kundig personeel
	Daarnaast zal het OKB bijkans 10 personeelsleden aantrekken in dienst van de overheid.	Het afsluiten van verzekeringen t.b.v. toezichthouders en coördinatoren bij een assurantiemaatschappij.	Het afsluiten van verzekeringen t.b.v. toezichthouders en coördinatoren bij een assurantiemaatschappij.
	Voor het uitvoeren van werkzaamheden en begeleiden van projecten waarbij specifieke deskundigheid is vereist, zal het OKB overeenkomsten voor het verrichten van enkele diensten aangaan met specialisten en of terzake deskundige consultants. Alle benodigdheden en of tools die nodig zijn om de bovenstaande werkzaamheden uit te voeren, zullen worden ingehuurd.	1) Het inhuren van deskundigen c.q. ervaren trainers voor het verzorgen van trainingen. 2) Het bekostigen van alle opleidingen, trainingen, workshops, seminars, stages en overige bijeenkomsten. 3) Het bekostigen van reis- en verblijf (binnen- en buitenland per auto, boot, vliegtuig). 4) Het ontwikkelen of doen produceren van trainingsmateriaal en overige attributen. 5) Het inhuren van trainingszalen. 6) Het inhuren van consultants op specifieke gebieden voor het verrichten van enkele diensten ten behoeve van het OKB. 7) Het bekostigen van alle kosten van advertenties, deurwaarders, publicaties, vergaderingen. 8) Het bekostigen van ICT-netwerk en beheer van het OKB. 9) Representatiekosten.	1) Het inhuren van deskundigen c.q. ervaren trainers voor het verzorgen van trainingen. 2) Het bekostigen van alle opleidingen, trainingen, workshops, seminars, stages en overige bijeenkomsten. 3) Het bekostigen van reis- en verblijf (binnen- en buitenland per auto, boot, vliegtuig). 4) Het ontwikkelen of doen produceren van trainingsmateriaal en overige attributen. 5) Het inhuren van trainingszalen. 6) Het inhuren van consultants op specifieke gebieden voor het verrichten van enkele diensten ten behoeve van het OKB. 7) Het bekostigen van alle kosten van advertenties, deurwaarders, publicaties, vergaderingen. 8) Het bekostigen van ICT-netwerk en beheer van het OKB.

		10) Contributie aan internationale organisaties vanwege lidmaatschap. 11) Bekostigen van beveiliging (elektronische- en manbeveiliging). 12) Overige algemene kosten inclusief onvoorziene kosten.	9) Representatiekosten. 10) Contributie aan internationale organisaties vanwege lidmaatschap. 11) Bekostigen van beveiliging (elektronische- en manbeveiliging). 12) Overige algemene kosten inclusief onvoorziene kosten.
		Huldigingen, huwelijksjubilarissen, kosten i.v.m. jaarafsluiting, incentives etcetra	Huldigingen, huwelijksjubilarissen, kosten i.v.m. jaarafsluiting, incentives etcetra
	Alle benodigdheden en of tools die nodig zijn om de bovenstaande werkzaamheden uit te voeren, zullen worden aangeschaft.	1) Aanschaf van voldoende inventaris zoals apparatuur (desktops, laptops, tablets, printers, accessoires, servers etc), kantoormeubilair (bureaus, bureaustoelen, etc.) en kantoormiddelen. 2) Onderhoud en reparatie van het voornoemde apparatuur en meubilair. 3) Onderhoud en reparatie OKB-gebouw en terrain. 4) Telecommunicatievoorzieningen inclusief network. 5) Aanschaf en bedrukken van uniform voor toezichthouders, OKB-personeel, contractanten en coördinatoren van het OKB. 6) Aanschaf van verkiezingsattributen voor het veldwerk landelijk. 7) Kopie en drukwerken.	1) Aanschaf van voldoende inventaris zoals apparatuur (desktops, laptops, tablets, printers, accessoires, servers etc), kantoormeubilair (bureaus, bureaustoelen, etc.) en kantoormiddelen. 2) Onderhoud en reparatie van het voornoemde apparatuur en meubilair. 3) Onderhoud en reparatie OKB-gebouw en terrain. 4) Telecommunicatievoorzieningen inclusief network. 5) Aanschaf en bedrukken van uniform voor toezichthouders, OKB-personeel, contractanten en coördinatoren van het OKB. 6) Aanschaf van verkiezingsattributen voor het veldwerk landelijk. 7) Kopie en drukwerken.
		1) Verzekering, reparatie en service van zijn dienstvoertuig(en); 2) inhuren van minimaal 60 stuks voertuigen voor het veldwerk landelijk (zowel op de dag van de stemming, als ervoor en erna); 3) het aanschaffen van minimaal twee voertuigen voor het regulier werk van het OKB.	1) Verzekering, reparatie en service van zijn dienstvoertuig(en); 2) inhuren van minimaal 60 stuks voertuigen voor het veldwerk landelijk (zowel op de dag van de stemming, als ervoor en erna); 3) het aanschaffen van minimaal twee voertuigen voor het regulier werk van het OKB.

Programma: 2419: Armoedebestrijdingsinitiatieven President			
	Armoedebestrijdings initiatieven President	- Vermindering armoede en werkloosheid binnen de gemeenschap - Verbetering in leefomstandigheden van de samenleving - Schoolkinderen voorzien van eten en drank	- Vermindering armoede en werkloosheid binnen de gemeenschap - Verbetering in leefomstandigheden van de samenleving - Schoolkinderen voorzien van eten en drank - Representatieve gebedshuizen - Schone woonomgevingen

Afdeling 19. Het Kabinet van de Vice President

Algemeen deel

Doelstelling en kerntaken van het Kabinet van de Vice President van de Republiek Suriname.

Het Kabinet van de Vice President heeft ten doel de Vice President zo optimaal mogelijk te ondersteunen op administratief-, bestuurlijk- en beleidsgebied, opdat zijn grondwettelijke taken als Vice President en als Voorzitter van de Raad van Ministers, zo effectief mogelijk worden bereikt en zijn verplichtingen als Vice President zo efficiënt mogelijk worden nagekomen.

Kerntaken van het Kabinet van de Vice President:

1. De zorg voor de administratieve en beleidsmatige ondersteuning van de Vice President bij de uitoefening van zijn bevoegdheden en verantwoordelijkheden.
2. De voorbereiding van de besluitvorming en de vaststelling van de besluiten van de Raad van Ministers en het toezicht op de uitvoering daarvan.
3. De zorg voor de staats- en administratiefrechtelijke betrekkingen van de Vice President met de Ministers en de Onderministers in het kader van de voorbereiding en uitvoering van het vastgestelde beleid.
4. De zorg voor de bedrijfsvoering van de staatsradio- en staatstelevisie bedrijven.
5. Alle overige taken die door het bevoegde orgaan aan het Kabinet zijn opgedragen;

De functionele eenheden van het Kabinet van de Vice President

1. Het Kabinet als functionele bestuurs- en administratieve eenheid richt zich op de ondersteuning van de Vice President in alle taakbestanddelen die niet rechtstreeks verband houden met de taken, werkzaamheden en verantwoordelijkheden van de Vice President als Voorzitter van de Raad van Ministers. Met de leiding is de Directeur van het Kabinet belast.
2. Het Secretariaat van de Raad van Ministers richt zich als functionele eenheid op de organisatorische en beleidsondersteuning van de Vice President in de uitoefening van zijn ambt als Voorzitter van de Raad van Ministers, tevens Voorzitter van alle onderraden uit de Raad van Ministers, en voorts met alles wat met deze functies verband houdt.
3. Het Directoraat Volkscommunicatie richt zich op de overheidscommunicatie met de volksmassa's in het algemeen en in het bijzonder met de gemarginaliseerde groepen in de samenleving om hen zodoende te betrekken bij de Nationale ontwikkeling. Hierbij wordt gebruik gemaakt van niet traditionele en interactieve methoden.
4. Het Directoraat Beleidsuitvoering, Monitoring en Evaluatie richt zich op het verhogen van de prestatie en verbeteren van de werkprocessen van de bestuur- en administratieve organisatie van het Kabinet van de Vice President om een hogere realisatiegraad van de output te halen bij de implementatie en bijsturing van het overheidsbeleid.

Het is een politiek besluit dat de personele kosten van SRS ten laste van de begroting van het Kabinet van de Vice President gebracht worden. Er zijn vier beleidsmaatregelen opgebracht t.b.v. de staatsmedium STVS en SRS.

Titel I : OPERATIONELE UITGAVEN

Bedragen x SRD 1.000

Kosten categorie	Omschrijving	Realisatie 2023	Vermoedelijk beloop 2024	Raming 2025		Raming 2026	Raming 2027	Raming 2028
		<i>Uitgaven</i>	<i>Uitgaven</i>	<i>Verplichtingen</i>	<i>Uitgaven</i>	<i>Uitgaven</i>	<i>Uitgaven</i>	<i>Uitgaven</i>
Titel I	OPERATIONELE UITGAVEN	136.999	196.000	360.241	360.241	328.318	377.5656	434.201
61	Lopende Uitgaven (Operationele)	124.329	181.000	340.241	340.241	311.068	357.728	411.388
610	Lonen en salarissen	96.157	127.800	237.198	237.198	225.377	259.184	298.062
611	Sociale premies	5.800	12.200	32.043	32.043	27.041	31.097	35.761
612	Gebruik van goederen en diensten	21.483	40.000	70.000	70.000	57.500	66.125	76.044
616	Sociale Uitkeringen	889	1.000	1.000	1.000	1.150	1.322	1.521
62	Kapitaal Uitgaven (investerings)	12.670	15.000	20.000	20.000	17.250	19.837	22.813
620	Inventaris	3.059	5.000	10.000	10.000	5.750	6.612	7.604
621	Transport middelen	9.611	10.000	10.000	10.000	11.500	13.225	15.209

Toelichting:

Lopende Uitgaven

De lonen en salarissen van het totaal Kabinet van de Vice President zijn voor het dienstjaar 2025 begroot voor **SRD 237.197.636,36**

In onderstaande tabel is de specificatie weergegeven.

Het totaal personeelsbestand van het Kabinet van de Vice President met uitzondering van de Raad van Ministers is 540 medewerkers.

Omschrijving	Hoger Kader	Midden Kader	Lager Kader	Totaal
Kab VP & SRS	222	175	88	485
DVC	29	11	0	40
BME	10	3	2	15
Totaal	261	189	90	540

Omschrijvig	Man	Vrouw	Totaal
Kab VP & SRS	235	250	485
DVC	21	19	40
BME	9	6	15
Totaal	265	275	540

Omschrijving	Leeftijd 20+	Leeftijd 30+	Leeftijd 40+	Leeftijd 50+	Leeftijd 60+	Totaal
Kab VP & SRS	54	164	161	74	32	485
DVC	4	20	10	4	2	40
BME	1	4	7	2	1	15
Totaal	59	188	178	80	35	540

Gemiddeld loonsom per maand.

Omschrijving	Hoger Kader	Midden Kader	Lager Kader
Kab VP & SRS	15.100	8.638	6.264
DVC	15.660	8.119	
Dir BME	15.100	8.638	6.264

Gemiddeld leeftijd personeel

Omschrijving	Instroom	Doorstroom	Uitstroom
Kab VP	30 jaar	30/40 jaar	60 jaar

Ziekte verzuim in percentages

Omschrijving	2023	2024
Gemiddelde ziekteverzuim 2 dagen	2%	2%

610 - Lonen en salarissen

610 - Lonen en salarissen

Kosten categorie	Omschrijving	Raming
61001	Ambtelijk salaris	156.027.000
61002	Vakantietoeslag	13.225.000
61003	Overwerk	29.021.688
61004	Bonussen en Gratificaties	320.000
61006	Vacatiegelden	559.600
61013	Functionele toelagen	11.245.000
61014	Persoonlijke toelagen	837.000
61016	Gezinstoelagen en Kinderbijslag	3.810.036
61017	Waarnemingstoelage	85.000
61020	Telefoonvergoeding	375.000
61021	Representatievergoeding	11.803.000
61022	Huishuurvergoeding	660.000
61023	Vervoersvergoeding	2.229.312
61024	Overige vergoedingen	7.000.000
Totaal		237.197.636

611 - Sociale premies

De totale kosten voor de sociale premies zijn geraamd op **SRD 32.043.000,-** Deze zijn aan de hand van de lonen en salarissen opgebracht. De Raad van Ministers betalen geen sociale premies.

611 - Sociale premies

Kosten categorie	Omschrijving	Raming
61101	Werkgeverslasten pensioenfonds	21.800.964
61102	Werkgeverslasten Staatsziekenfonds	10.242.400
Totaal		32.043.364

612 - Gebruik van goederen en diensten

De kosten voor gebruik van goederen en diensten zijn begroot voor **SRD 70.000.000,-**.

Dit bedrag is opgebracht vanwege het uit te voeren beleid en de verwachte uitgaven van het Kabinet van de Vice President voor het dienstjaar 2025. Er is ook rekening gehouden met de verhoogde prijzen van goederen en diensten.

612 - Gebruik van goederen en diensten

Kosten categorie	Omschrijving	Raming
61201	Kosten opleiding Binnenland, excl. Reis & Verblijf	675.000
61202	Kosten opleiding Buitenland, excl. Reis & Verblijf	210.000
61203	Contractanten	100.000
61205	Deskundigen Binnenland	610.000
61206	Deskundigen Buitenland	430.000
61208	Binnenlandse reiskosten	3.530.000
61209	Binnenlandse verblijfskosten	1.554.300
61210	Buitenlandse reiskosten	894.000
61211	Buitenlandse verblijfskosten	420.000
61214	Overige Reis- en verblijfskosten	1.090.000
61215	Kantoormiddelen (papier, pennen etc.)	3.365.000
61216	Kopieer	1.240.000
61217	Drukwerk & grafisch materiaal	215.000
61219	Onderhoud meubilair en Inventaris	20.000
61220	Onderhoud Kantoormiddelen	39.000
61221	Vergaderkosten	4.714.665
61222	Verbruiksgoederen (cartridge en diskettes)	1.014.700
61223	Onderhoudskosten automatisering	5.000
61224	Licenties en programmakosten	220.000
61225	Datalijnen	15.000
61226	Advertenties en Bekendmakingen	1.700.000
61227	Radio en Tv programma's	3.700.000
61230	Overige kantoorkosten	60.000
61231	Overige kosten Automatisering	15.000
61232	Overige kosten voorlichting	1.450.000
61233	Huur gebouwen en Terreinen	1.432.000
61234	Onderhoud van gebouwen en terreinen	1.252.000
61235	Verbouwingen	25.000
61237	Onderhoud van openbare terreinen	5.000
61238	Telefoon uitgaven	462.000
61240	Water	35.000
61241	Electriciteit	175.000
61244	Representatie (nationale en internationale vertegenwoordigingen)	1.919.175
61245	Abonnementen en Vakliteratuur	51.000
61246	Verzekering	125.000
61247	Schoonmaak	95.260
61248	Gereedschappen en Apparatuur	7.000
61249	Werkkleding incl. schoeisel e.a.	8.000
61250	Bewaking	200.000
61251	Voeding	7.263.700
61253	Vrachtkosten en Porti	1.000
61255	Rechterlijke Vonnissen	80.000

61259	Nationale en Internationale manifestaties w.o. cultuur en sport	4.025.000
61261	Inhuur externe Juridische bijstand	30.000
61263	Overige Algemene Kosten	290.000
61278	Verzekeringen	1.500.000
61279	Medicijnen	10.000
61280	Hulpmiddelen	10.000
61282	Overige medische verzorging	25.000
61283	Huur van voertuigen	340.000
61284	Onderhoud en exploitatie dienstvoertuigen	23.347.200
Totaal		70.000.000

616 - Sociale Uitkeringen

De sociale uitkeringen voor het dienstjaar 2025 zijn geraamd op **SRD 1.000.000,-**.

De Vice President krijgt vaak verzoeken uit de samenleving voor gunstgaven. Gedacht wordt aan instellingen die vragen om gebruiksgoederen, of sporters die vragen om sponsoring of gewoon mensen uit de samenleving die in nood zitten en om hulp vragen.

De kosten die zijn opgebracht voor lig- en verpleegkosten, poliklinische kosten en overige medische kosten op de begroting zijn bestemd, indien de directie van het Kabinet hiervan gebruik zal maken e.e.a. conform de wettelijke regelingen voor medische voorzieningen voor de departementsdirecteuren en onderdirecteuren.

616 - Sociale Uitkeringen

Kosten categorie	Omschrijving	Raming
61604	Gunstuitgaven en andere Onverplichte betalingen	694.000
61611	Lig- en Verpleegkosten	53.000
61612	Poliklinische Kosten	52.000
61614	Overige Medische Kosten	201.000
Totaal		1.000.000

Kapitaal Uitgaven

620 - Inventaris

Voor de aanschaf van investeringen is begroot **SRD 10.000.000,-**.

Voor het goed kunnen functioneren op het Kabinet van de Vice President zal geïnvesteerd moeten worden in de aanschaf van een goede kantoorinventaris (bureautafels, bureaustoelen, filekasten, laden stalen filekasten, bezoekersstoelen, ijskast, microwave, PC's, laptops, printers, enz. ten behoeve van het personeel.

620 - Inventaris

Kosten categorie	Omschrijving	Raming
62001	Kantoorinrichting	2.260.000
62003	Communicatie	454.000
62004	Computers	3.724.000
62005	Printers	2.150.000
62006	Netwerken	690.000
62009	Technisch gereedschap	100.000
62010	Overige inventaris	437.520
62011	Overige Automatisering	150.000
62012	Overige gereedschappen	34.480
Totaal		10.000.000

621 - Transport middelen

Voor de aanschaf van transportmiddelen is **SRD 10.000.000,-** begroot.

Het Kabinet van de Vice President heeft thans een wagenpark van 35 dienstvoertuigen.

Het Kabinet van de Vice President heeft in het jaar 2024 enkele voertuigen gekocht. Hiervan zijn 30 in goede en rijdende staat. Van deze 30 in goede staat verkerende voertuigen zijn 8 ter beschikking van de Veiligheidsdienst van de Vice President. 2 voertuigen zijn ter beschikking van de gewezen Vice President Ameerali, 1 ter beschikking van de gewezen Vice President Shankar en 1 ter beschikking van de gewezen Vice President Sardjoe. 5 voertuigen zijn afgeschreven daar ze niet in rijdende staat zijn en reparatie niet aan te bevelen is.

Er zullen in het jaar 2025 nog enkele dienstvoertuigen aangeschaft worden voor de dienst.

621 - Transport middelen

Kosten categorie	Omschrijving	Raming
62102	Auto's	6.205.000
62104	Pickup's	2.305.000
62105	Bussen	1.490.000
Totaal		10.000.000

TITEL II : PROGRAMMA'S**Bedragen SRD 1.000**

Kosten Categorie	Programma's	Realisatie 2023	Vermoedelijk beloop 2024	Raming 2025		Raming 2026	Raming 2027	Raming 2028
		<i>Uitgaven</i>	<i>Uitgaven</i>	<i>Verplichtingen</i>	<i>Uitgaven</i>	<i>Uitgaven</i>	<i>Uitgaven</i>	<i>Uitgaven</i>
TITEL II	PROGRAMMA'S	89.088	176.250	192.500	192.500	202.500	224.750	249.587
01	Infrastructurele Werken	29.737	57.000	60.000	60.000	69.000	79.350	91.252
0170	Renovatie van het Frank Essedgebouw m.b.a. het Regeringsgebouw	29.737	57.000	60.000	60.000	69.000	79.350	91.252
02	Institutionele versterking	4.085	5.500	5.500	5.500	5.500	5.500	5.500
0280	Institutionele versterking en capaciteitsuitbreiding Kabinet Vicepresident	1.466	1.500	1.500	1.500	1.500	1.500	1.500
0281	Institutionele versterking en capaciteitsuitbreiding Directoraat Volkscommunicatie	1.000	1.000	1.000	1.000	1.000	1.000	1.000
0282	Institutionele versterking en capaciteitsuitbreiding Directoraat Beleidsuitvoering, Monitoring en Evaluatie	921	1.000	1.000	1.000	1.000	1.000	1.000

0297	Institutionele versterking SRS	698	2.000	2.000	2.000	2.000	2.000	2.000
06	Informatie en Communicatie	5.500	32.000	32.000	32.000	48.000	54.900	62.835
0604	Vergroting bereikbaarheid Staatsmedia	1.000	2.000	2.000	2.000	2.000	2.000	2.000
0622	De Surinaamse Televisie Stichting (STVS)	4.500	30.000	30.000	30.000	46.000	52.900	60.835
24	Sociale bescherming en armoede bestrijding	49.766	81.750	95.000	95.000	80.000	85.000	90.000
2422	Armoedebestrijding sinitiatieven Vice President	49.766	81.750	95.000	95.000	80.000	85.000	90.000

Toelichting : Programma's

0170 - Renovatie van het Frank Essedgebouw m.b.a. het Regeringsgebouw

De liften van het Frank Essedgebouw waarin onder ander het Kabinet van de Vice President is ondergebracht zijn niet bedrijfszeker en hebben een verouderd besturingssysteem, waarvan de onderdelen niet meer te vinden zijn. Hierdoor is reparatie ook niet mogelijk. Ook de cabines zijn aan vervanging toe, reden waarom er complete nieuwe liften geplaatst dienen te worden. Voorts is de vervanging van de elektrische installatie noodzakelijk. Dit, omdat volgens een EBS-rapport de huidige bekabeling levensgevaarlijk is en dringend vervangen dient te worden. Er heerst momenteel ernstige brandgevaar. De situatie is zeer ernstig, waarbij niet langer gewacht kan worden. De elektrische is al tientallen jaren oud. Vanaf de kelder, de begane grond tot en met de 4e etage zal de elektrische bekabeling, de stopcontacten, lichtpunten, alles compleet vernieuwd moeten worden. Ook moeten de gevel elementen vanaf de begane grond tot en met de 4e etage en de trappenhall vervangen worden.

De overheidsbijdrage voor het dienstjaar 2025 is **SRD 60.000.000,-** begroot.

0280 - Institutionele versterking en capaciteitsuitbreiding Kabinet Vicepresident

Voor de institutionele versterking van het Kabinet zullen o.a. deskundigen worden aangetrokken, trainingen en scholing van de medewerkers op het Kabinet van de Vice President, trainen van departements directeurs en onder directeurs en alles dat te maken heeft met institutionele versterking (transformatie) van het Kabinet zijn hieronder gebracht.

De overheidsbijdrage voor het dienstjaar 2025 is **SRD 1.500.000,-** begroot.

0281 - Institutionele versterking en capaciteitsuitbreiding Directoraat Volkscommunicatie

De overheidsbijdrage voor het dienstjaar 2025 is **SRD 1.000.000,-**.

Dit bedrag is opgebracht voor o.a. aantrekking personeel, trainingen voor het personeel, aanschaf van foto- en filmcamera's, aanschaf van laptops, aanschaf van printers, aanschaf van meubilair en overige kantoorinventaris, aanschaf van PC's met toebehoren en aanschaf van vervoer.

0282 - Institutionele versterking en capaciteitsuitbreiding Directoraat Beleidsuitvoering, Monitoring en Evaluatie

Om inrichting te kunnen geven aan het directoraat is ongeveer **SRD 1.000.000,-** nodig aan institutionele versterking en capaciteitsuitbreiding. Dit bedrag is opgebracht voor onder andere: aantrekking personeel, trainingen voor het personeel, aanschaf van foto- en filmcamera's, aanschaf van laptops, aanschaf van printers, aanschaf van meubilair en overige kantoorinventaris, aanschaf van PC's met toebehoren en aanschaf van vervoer.

0297 - Institutionele versterking SRS

De SRS valt onder de paraplu van het Kabinet van Vice President. Vanwege achterstallig onderhoud en defecten van de zendmast op het SRS terrein als ook van apparatuur in de verre districten, is dit station in sommige gebieden helaas niet meer of slecht te ontvangen. Investeren ter vervanging van dit apparatuur is dringend noodzakelijk.

De overheidsbijdrage voor het dienstjaar 2025 is **SRD 2.000.000,-**.

0604 - Vergroting bereikbaarheid Staatsmedia

Landelijke overheidscommunicatie. Verbetering Staatsmedia met betrekking tot communicatie met de gemeenschap op landelijk niveau. Het bedrag welke voor dit programma is opgebracht, heeft te maken met de voorzetting van de huidige overeenkomst met de Surinaamse Televisie Stichting (STVS) voor de aankoop van zendtijd bij hen te bevordering van de overheidscommunicatie met de bevolking. Ook vanwege vervanging van zendapparatuur, antennes en masten.

De overheidsbijdrage voor het dienstjaar 2025 is **SRD 2.000.000,-**.

0622 - De Surinaamse Televisie Stichting (STVS)

Hieronder valt lonen en salarissen, sociale premies, infrastructurele voorzieningen STVS, institutionele versterking en capaciteitsuitbreiding STVS, gebruik van goederen en diensten en inventaris.. Het televisie station is puur afhankelijk van het verkopen van zendtijden. Door de wateroverlast van 14 juni 2022 heeft dit station heel veel schade opgelopen die hun miljoenen Surinaamse Dollars heeft gekost. Het dak van het gebouw waarin het personeel hun dagelijkse werkzaamheden moeten verrichten moet zeer spoedig hersteld worden. Ook is vervanging van apparatuur dringend noodzakelijk.

De raming voor de subsidie van de STVS voor het dienstjaar 2025 is als volgt opgebouwd:

Code	Omschrijving	Raming
610	Lonen en Salarissen	20.790.000
611	Sociale Premies	1.800.000
612	Gebruik van goederen en diensten	4.190.000
620	Investerings	2.220.000
621	Transportmiddelen	1.000.000
	Totaal	30.000.000

De overheidsbijdrage voor het dienstjaar 2025 is **SRD 30.000.000,-**.

2422 - Armoedebestrijdingsinitiatieven Vice President

Voorzetting Duurzame Ontwikkeling en Armoedebestrijding, door het opzetten en inrichten van een uitvoerendbureau, huur van kantoorruimtes, aankoop transportmiddelen, uitbetalen van salarissen van de medewerkers en stakeholders trainen hoe te netwerken en het aanschaffen van transportmiddelen voor de verschillende projecten. De nood is hoog met name onder de burgers woonachtig in achtergestelde gebieden

De overheidsbijdrage voor het dienstjaar 2025 is **SRD 95.000.000,-**.

Tabel 2: Toelichting op de prestatie en resultaat indicatoren

170 Renovatie Frank Essed gebouw m.b.a. het Regeringsgebouw	het vervangen van de elektrische installatie, vervanging van de gevel elementen en het plaatsen van nieuwe liften	plafond constructie en het verrichten van spoed bouwkundige werkzaamheden	helemaal gerenoveerd, de elektrische installatie, de gevel elementen en de liften zijn vervangen.	Essedgebouw m.b.a. Regeringsgebouw
0280. Institutionele versterking en Capaciteitsuitbreiding KVP	Deskundigen worden aangetrokken, Training en scholing van de medewerkers van het KVP .Training van Departements Directeuren en Onderdirecteuren	Het verzorgen van trainingen om het PZ-beleid verder te transformeren naar HRM-beleid (KES)	Een groot deel van het personeel is getraind.	Voortzetting van het trainen van het personeel, als onderdeel van een geïntegreerd HRM beleid.
0281 Institutionele versterking en capaciteitsuitbreiding DVC	Aantrekking personeel. Trainingen en workshops t.b.v het personeel. Aanschaf foto en filmcamera's, PC en laptops en meubilair	Traingen en workshops van ITLET en UNASAT	Een groot deel van het personeel is getraind en de nodige aanschaffingen zijn gedaan.	Voortzetting van het trainen van het personeel. Het benodigde apparatuur is aangeschaft.
0282 Institutionele versterking en capaciteitsuitbreiding Directoraat Beleidsuitvoering, Monitoring en Evaluatie	Aantrekking personeel. Trainingen en workshops t.b.v het personeel. Aanschaf foto en filmcamera's, PC en laptops en meubilair	N.V.T.	Dat dit directoraat optimaal kan draaien	Het directoraat draait optimaal en het personeel is getraind. De aanschaffingen zijn gedaan.
0297 Institutionele versterking en Capaciteitsuitbreiding SRS	Investeren in apparatuur	Het aanschaffen van studio apparatuur	Deels van het benodigde apparatuur is aangeschaft	Het benodigde apparatuur is aangeschaft.
2422 Duurzame Ontwikkeling en Armoede bestrijding	Initiatieven nemen om de armoede terug te brengen en ontwikkeling stimuleren	voorbereiding als uitvoering	Er is een aanvang gemaakt met het bestrijden van Armoede in Suriname	Voortzetting van de armoede bestrijding
604 Vergroting Bereikbaarheid Staatsmedia	Aankoop zendtijd voor overheidsprogramma's	Het aankopen van zendtijd	Er wordt op jaarbasis zendtijd ingekocht voor alle overheidsprogramma's	Voortzetting aankoop zendtijd. Met het volk wordt er gecommuniceerd
0622 STVS. Infrastructurale voorzieningen STVS, Institutionele versterking en capaciteitsuitbreiding STVS, lonen en salarissen en sociale premies van het personeel van de STVS	Het renoveren van het dak van het gebouw van de STVS en een ontwateringssysteem plaatsen op het terrein van de STVS, investeren in apparatuur en het uitbetalen van lonen en salarissen van het personeel van de STVS	Het uitbetalen van de lonen en salarissen de sociale premies van de medewerkers van de STVS	Dat het dak van het gebouw van de STVS gerenoveerd is	Het dak van het gebouw van de STVS is gerenoveerd en het terrein loopt niet meer onderwater.Het benodigde apparatuur is aangeschaft en de lonen en salarissen en de sociale premies van de medewerkers zijn uitbetaald.

Afdeling 20. De Nationale Assemblée

Algemeen

De Grondwet van de Republiek Suriname stelt in artikel 55:

- De Nationale Assemblée vertegenwoordigt het volk van de Republiek Suriname en brengt de soevereine wil van de natie tot uitdrukking.
- De Nationale Assemblée is het hoogste orgaan van de Staat.

De specifieke functies van DNA zijn onder andere:

1. De vertegenwoordigingsfunctie (art. 55, Gw);
2. De wetgevingsfunctie (art. 71,Gw);
3. De toezichtfunctie (art. 73, Gw);

Visie

DNA te ontwikkelen tot een instituut, dat professioneel en overeenkomstig het bepaalde in de Grondwet en het Reglement van Orde, onafhankelijk opereert en op doelmatige wijze invulling geeft aan haar Wetgevende, Toezichthoudende en Volk vertegenwoordigende taakstelling.

Missie

Dat DNA als hoogste orgaan van de staat zijn Wetgevende, Toezichthoudende, Volk vertegenwoordigende en Bestuurlijke taken effectief uitoefent en het belangrijkste forum is voor het Nationaal debat.

Kernwaarde

Openheid en transparantie	DNA communiceert op een open en transparante wijze op nationaal en internationaal niveau
Toegankelijkheid	DNA is bereikbaar, benaderbaar en beschikbaar voor elke burger zowel fysiek als digitaal voor informatie
Integriteit	DNA toont hoge ethische normen in haar activiteiten
Kwaliteit	DNA streeft naar een effectieve en duurzame dienstverlening naar de samenleving toe
Professionaliteit	DNA streeft ernaar te handelen op basis van deugdelijke en vastgestelde procedures, feiten en inzicht en ervaring.
Geloofwaardigheid	DNA werkt ernaar om het vertrouwen en het geloof van de samenleving naar een hoger niveau te brengen.

Ter ondersteuning van het proces om steeds beter invulling te kunnen geven aan haar grondwettelijke taken, heeft De Nationale Assemblée het Strategisch Beleidsplan DNA 2022 – 2026 (SBP) samengesteld en bekrachtigd in januari 2022. Dit SBP dient als basis voor het meerjarenbeleid.

Uit het Strategisch Beleidsplan zijn de volgende strategische doelen afgeleid:

1. Capaciteitsversterking van het Politiek College

1. Het verbeteren van de vertegenwoordigingsfunctie
2. Het verbeteren van de toezicht op de Staat (Toezichtfunctie)
3. Het verbeteren van de wetsproducten (kwaliteit en transparantie) / Wetgevende functie.

2. Capaciteitsversterking en opbouw van het Ondersteunend college

1. Het verbeteren van de Interne communicatie
2. Het verbeteren van de inrichting van de financiële huishouding (het afronden van de implementatie van de financiële procedures en interne beheersmaatregelen)
3. Het verder invulling geven aan HRM en HR-instrumenten, door middel van een HR plan.
4. Het verbeteren van de infrastructuur en veiligheid (Huisvesting, apparatuur, veiligheid en risicobeheersing)

De Nationale Assemblée heeft de afgelopen jaren belangrijke stappen gezet om te komen tot een steeds meer gemoderniseerde en efficiënte wetgevende macht die het volk van Suriname dient.

In dit kader wordt er actief gewerkt aan het verhogen van de kwaliteit van de dienstverlening en het op peil brengen van het prestatie niveau van De Nationale Assemblée.

Dit geschiedt vanuit een visie waarbij de Griffie op professionele wijze het werk van het College, de Voorzitter en de individuele volksvertegenwoordigers ondersteunt.

Het beleid welke in 2024 is uitgestippeld, wordt in het dienstjaar 2025 voortgezet.

De beleidsactiviteiten die in 2024 vanwege omstandigheden geen voortgang hebben gehad of niet zijn afgerond, zullen in het nieuwe jaar worden gecontinueerd.

In het dienstjaar 2025 zal de nadruk gelegd worden op:

- **Afronding van de inrichting van de financiële huishouding.**

Uit verkregen resultaten van het onderzoek gedaan in 2024 zijn de knelpunten zichtbaar gemaakt en is er een aanzet gegeven ter implementatie van adequate correctieve maatregelen in voornoemde dienstjaar. Voor wat betreft het dienstjaar 2025 zal, ter optimalisering van de financiële processen, zoveel als mogelijk de controle mechanismen in stelling worden gebracht ten einde de rechtmatigheid en doelmatigheid te garanderen en een verantwoorde begrotingsuitvoering te bevorderen. Ter waarborging van een adequate financiële administratieve organisatie zal de nadruk expliciet worden gelegd op het doorvoeren van controle technische functiescheidingen zoals aangegeven in de comptabiliteitswet (S.B. 2019 no 98).

- **Verbetering personeelsmanagement**

In dit begrotingsjaar zal er een positieve transformatie teweeg worden gebracht binnen de organisatie. Het doel hiervan is de prestatie te optimaliseren alsook betrokkenheid en verantwoordelijkheid bij de medewerkers te bewerkstelligen. Ter uitvoering hiervan zal De Nationale Assemblée in samenwerking met de UNDP een HR-plan uitwerken en implementeren.

- **Organisatie Ontwikkeling**

Het creëren van condities voor het verruimen van de autonomie en het verder afstemmen van de organisatiestructuur op de gewenste situatie. Deze vrij ingrijpende verandering zal vanuit een centraal punt worden gecoördineerd in afstemming met andere programma's en projecten. Eveneens wordt er gewerkt aan het actualiseren van de functiebeschrijvingen en het op orde hebben van de nodige HR-instrumenten.

- **Ruimtelijke voorziening ten behoeve van het Parlement en de Griffie.**

De werkzaamheden met betrekking tot de "Bouw van de vergaderzaal t.b.v. het Parlement" hebben aan het eind van het dienstjaar 2023 en begin van het lopend dienstjaar 2024 enige vertraging opgelopen. Het traject van bouwactiviteiten is aan het begin van het tweede kwartaal 2024 weer aangevangen. Volgens planning zal de oplevering en inrichting aan het begin van het jaar 2025 plaats vinden.

- **Informatie en communicatie met als doel “een open Parlement”**

Met de lancering van DNA TV en de DNA Facebook pagina is De Nationale Assemblée dichter bij het gestelde doel. Er zal verder gewerkt worden aan meer eigen producties, productieverbetering en kwaliteitsverbetering. Tevens zullen programma's ontwikkeld worden ten behoeve van de jongeren ter verkrijging van inzicht met betrekking tot het parlementair gebeuren. Dit zal uiteindelijk moeten leiden tot het bevorderen van participatie ook binnen deze doelgroep. Deze activiteiten zullen in het dienstjaar 2025 worden gecontinueerd. Ter verbetering van de verslaglegging voor de parlementaire activiteiten zal er een upgradering plaats vinden in apparatuur.

- **Verbetering technisch infrastructuur ter versterking van het Parlement en de Griffie.**

In het kader van optimale performance, worden apparatuur, systemen en programma's op regelmatige basis geüpgraded en indien nodig vervangen. Dit alles zal geschieden op grond van noodzakelijke vereisten. Dit beleid wordt ook in het dienstjaar 2025 voortgezet.

- **Certificering van De Nationale Assemblée**

Voor het dienstjaar 2025 zal De Nationale Assemblée (DNA) de nodige voorbereidingen voortzetten met betrekking tot het certificeren van haar organisatie. Gelet op de huidige ontwikkelingen is de focus nu gericht op enkele afdelingen binnen DNA die gecertificeerd kunnen worden in plaats van op de gehele organisatie. Het gaat in deze om afdelingen die kunnen aantonen dat zij hun werkzaamheden en werkprocessen beheersen. Het certificeren zal een weergave zijn van vertrouwen in de desbetreffende diensten, met daaraan gekoppeld hun (management) processen en medewerkers.

Om de onderstaande doelen te halen te weten:

- Het bewerkstelligen van kwaliteitsverbetering en beheersing van de werkprocessen
- Het bevorderen van de efficiency en effectiviteit
- Het vergroten van het vertrouwen in het Instituut
- Het garanderen van zekerheid.

DNA streeft ernaar om binnen 2 tot 4 jaar haar gehele organisatie te hebben gecertificeerd.

Voor de financiering van dit geheel traject is het voornemen om bij een internationale organisatie middelen aan te vragen.

- **Postelectorale activiteiten (na traject Verkiezingen)**

Het jaar 2025 is een electoraal jaar

Conform artikel 91 van de Grondwet wordt de President en de Vice president door De Nationale Assemblée gekozen. De kosten gepaard gaande met de verkiezing van de President en de Vice president alsook de kosten van de inauguratie komen ten laste van de begroting van de Nationale Assemblée. Indien in het parlement na 2 keren stemmen de President en de Vice president niet zijn gekozen, dient de Nationale Assemblée over te gaan tot het houden van de Verenigde Volks Vergadering (VTV) conform artikel 71 lid 3 als 181 van de Grondwet van de Republiek Suriname.

De kosten gepaard gaande hiermede zullen worden gebracht ten laste van de begroting van De Nationale Assemblée dienstjaar 2025.

Voor het jaar 2025 gelden de volgende speerpunten voor wat betreft de zittingsperiode 2021 - 2025:

I Vertegenwoordigingsfunctie (Art.55, Grondwet)		
Beleidsrichting	Beleidsimplementatie	Planning 2025
1. Het vergroten van inzicht in sociaal- economische vraagstukken. - Het vergroten van inzicht in de problematiek binnen de samenleving en het verbeteren van de verslaggeving in het parlement.	- Verdere uitbreiding en capaciteitsopbouw van het ondersteunend kader. - Per district de logistieke kosten in kaart brengen door de commissies. - Jaarplanning voor alle vaste commissies - Het uitbrengen van verslag door middel van een standard format. - Informatiesessies houden over actuele thema's/ sociaal economische vraagstukken ten behoeve van de desbetreffende commissies. - Het doen van onderzoeken m.b.v. externe deskundigen en instituten.	- Voortzetting informatie sessies en trainingen op actuele thema's - Voortzetting en waar nodig institutionaliseren van landelijke oriëntatie- en werkbezoeken van DNA leden naar; * districten * instellingen en instituten * gebieden met specifieke issues
2. Verdere verbetering van de Ombudsfunctie van DNA. - DNA leden worden op professionele wijze bijgestaan en geadviseerd inzake de afhandeling van uit de gemeenschap gepresenteerde problematiek. - Het bevorderen van een gezonde Overheid – burger relatie	- Verdere structurering en professionalisering van het Ombudsbureau: -Het verbeteren van mogelijkheden voor informatie verzameling, verwerking en registratie, middels databases en mobiele applicaties alsook de afhandeling van en rapportage over de meldingen middels een ombudsapplicatie -Het produceren van periodieke rapportages t.b.v. DNA, ter ondersteuning van de beleidsbeoordeling en beleidsevaluatie functie. - Evaluatie van het functioneren van het ombudsbureau	- Het eventueel bij wet instellen van het Ombudsbureau. - Het op adequate wijze toerusten van de ombudsdeskundigen - Het monitoren van de protocollen voor de interne werkorganisatie. - Desgevraagd ondersteunen van de leden.
3. Het verbeteren van de Informatievoorziening naar de gemeenschap: - Het vergroten van de transparantie in de processen en de werkzaamheden binnen DNA. - Het toegankelijker maken van wetgevingsprodukten en overige producten/ documenten DNA rakende.	- Effectief gebruik maken van de verschillende sociale mediakanalen; - Het toegankelijker maken van wetgevings-producten en overige documenten DNA rakende. - Verbetering en verdere ontwikkeling van de informatievoorziening aan de samenleving middels audiovisuele producties, radio, tv, internet en mobiele applicaties. - Het organiseren van jongeren voorlichtingsprogramma's/activiteiten	- Verdere versterking van de capaciteit van de afdeling Communicatie en informatie alsmede de afdeling Audio en Visuele dienst, middels externe technische bijstandsverlening. - Noodzakelijke uitbreiding en vervanging van bestaande equipment - Het verbeteren van de uitzending van eigen TV kanaal - Onderhouden van de DNA communicatie kanalen (Informatie applicaties, websites).

I Vertegenwoordigingsfunctie (Art.55, Grondwet)		
Beleidsrichting	Beleidsimplementatie	Planning 2025
4. Het verbeteren van het functioneren van de fracties; - Het scheppen van mogelijkheden voor de fracties om het werk adequaat in te richten en kwalitatief te verbeteren. - Verbeteren van het contact van de fracties met de samenleving.	- Verbetering van de ruimtelijke voorzieningen ten behoeve van de Fracties binnen het DNA gebouw. - De Fracties hebben thans deskundigen en administratieve medewerkers ter ondersteuning.	Dit beleid wordt voortgezet.
5. Verbetering van de technische- en administratieve ondersteuning.	- Een team van juristen en andere deskundigen vanuit de afdeling Wetenschappelijke en Professionele en Ondersteuning, verleent technische en wetenschappelijke bijstand aan het Parlement, de vaste commissies en de interdepartementale commissies. Deskundigen worden eveneens ingezet bij het organiseren van commissie vergaderingen (commissie assistenten). Deze commissie assistenten kunnen verder groeien tot Commissie-Griffiers.	Waar nodig zullen Vak-deskundigen worden aangetrokken.
6. Het versterken van de samenwerkingsrelatie met de strategische partners (nationaal, regionaal en internationaal). - Het optimaliseren van de Internationale Betrekkingen - Intensivering van zinvolle internationale contacten en samenwerking met andere parlementen en parlementaire organisaties.	Op nationaal gebied: - Evaluatie en eventuele versterking van nationale samenwerkingen. Op regionaal en internationaal gebied: - Rationalisering Internationale Parlementaire Relaties en versteviging internationale betrekkingen. - De unit "Internationale Betrekkingen" binnen de afdeling Wetenschappelijke en Professionele ondersteuning, legt zich speciaal toe op dit onderdeel van het parlementair werk.	Voortzetting van het beleid: - Evaluatie van de internationale samenwerkingsverbanden. - Evaluatie van het lidmaatschap van het Parlement bij de Internationale Organisaties. - Bijwonen van de conferenties waaronder WTO, IPU, ACP-EU en ParlAmericas.

II Wetgevende functie (Art. 71, Grondwet)		
Beleidsrichting	Beleidsimplementatie	Planning 2025
1. Verhogen van de kwaliteit en kwantiteit van wetsproducten/ goedgekeurde wetten.	- Aanpassing van het RvO - Het professionaliseren van de functie van de leden en deskundigen in het wetgevingsproces. - Het beschikbaar hebben van wetgevingsjuristen ter versterking van het Parlement	- Een werkgroep van technici instellen die zich buigt over de wetten en deze wetsproducten beoordeelt op werkbaarheid - Toezicht op de effectiviteit van de uitvoering van beleid m.b.t. aangenomen wetten Voortzetting beleid: - Organiseren van seminars en informatiesessies ten behoeve van leden en deskundigen. - Het ondersteunen van ministeries bij het concipiëren van wetgeving.
2. Het transparant maken van wetgevingsproducten vanaf initiatie tot aan de publicatie van de wet.	- Het opnemen en frequenter updaten van de wetsproducten op de website. - Het bijhouden van de DNA database	Voortzetting van het beleid

III Toezichtfunctie (Art.73, Grondwet)		
Beleidsrichting	Beleidsimplementatie	Planning 2025
1. Beleidsbeoordeling van het door de Regering ter goedkeuring voorgelegd beleid. - Versterking van de Vaste Commissies - Verbetering van de faciliteiten ten behoeve van de commissies. - Verbetering van de mogelijkheden ter beoordeling van de staatsbegrotingen.	- Capaciteitsversterking van de commissies. - Toevoegen van Vak deskundigen aan de commissies, vanuit de afdeling Wetenschappelijke en Professionele Ondersteuning.	Voortzetting: -Uitbreiding van het team van Vak deskundigen -Trainings- en informatiesessies voor de leden en de deskundigen. - Het organiseren of deelnemen aan Seminars en workshops.
2. Optimaliseren van de toezicht op de Staat. - Het waarborgen van het Budgetrecht van DNA -Verbeteren van de capaciteit van DNA om de uitvoering van het beleid en de staatsbegroting te monitoren. - Verbetering van de periodieke rapportages van de CLAD en de Rekenkamer. -Het bevorderen dat de sloten van de begrotingen conform de Grondwet, ter goedkeuring worden aangeboden aan het Parlement.	- Versterking van de Commissie Staatsuitgaven ter verbetering van de toezichtfunctie van DNA. - Ter verkrijging van inzicht in de begrotingsuitvoering en de obstakels bij de uitvoering is er in samenwerking met de UNDP, informatiesessies verzorgt voor de leden en deskundigen.	- De Commissie Staatsuitgaven zal met de Regering het werkschema afspreken. - Per kwartaal zal schriftelijk verslag worden gedaan aan het Parlement. - Vergroten van deskundigheid binnen DNA om de begrotingen van de vak ministeries te beoordelen en te analyseren, middels gerichte trainingen en opleidingen.

Titel I : OPERATIONELE UITGAVEN

Bedragen x SRD 1.000

Kosten categorie	Omschrijving	Realisatie 2023	Vermoedelijk beloop 2024	Raming 2025		Raming 2026	Raming 2027	Raming 2028
		<i>Uitgaven</i>	<i>Uitgaven</i>	<i>Verplichtingen</i>	<i>Uitgaven</i>	<i>Uitgaven</i>	<i>Uitgaven</i>	<i>Uitgaven</i>
Titel I	OPERATIONELE UITGAVEN	10.951	159.448	236.629	236.629	228.372	276.950	336.163
61	Lopende Uitgaven	10.951	139.980	223.286	223.286	216.995	264.435	322.396
610	Lonen en salarissen	0	80.180	141.576	141.576	124.800	149.760	179.712
611	Sociale premies	0	5.800	8.960	8.960	6.600	7.920	9.504
612	Gebruik van goederen en diensten	10.951	52.000	71.600	71.600	84.000	105.000	131.250
615	Schenkingen en bijdragen	0	600	100	100	440	484	532
616	Sociale Uitkeringen	0	1.400	1.050	1.050	1.155	1.271	1.398
62	Kapitaal Uitgaven	0	19.468	13.343	13.343	11.377	12.515	13.767
620	Inventaris	0	5.468	10.343	10.343	11.377	12.515	13.767
621	Transport middelen	0	14.000	3.000	3.000	0	0	0

Toelichting:**Lopende Uitgaven****610 - Lonen en salarissen**

De Personeelwet vormt vooralsnog de wettelijke basis voor het personeelsbeleid. De taakstelling en de doelstelling van De Nationale Assemblée geven richting aan de formatie en het te voeren beleid.

De hervormingen die binnen de Griffie worden doorgevoerd hebben gevolg voor de organisatie structuur en de vast te stellen formatie. Nieuwe functies worden geïdentificeerd en specifieke functies moeten worden ingevuld. Ter ondersteuning van dit proces wordt deskundigheid/expertise van buiten getrokken al dan niet in overheidsverband.

De uitgangspunten ter vaststelling van de raming van het kostensoort Lonen en Salarissen zijn;

- De realisatie cijfers over het dienstjaar 2023.
- De realisatie cijfers over de periode januari tot en met mei 2024.
- De te verwachten personele bevorderingen.
- Het aan te trekken potentieel kader.

De Lonen en Salarissen van De Nationale Assemblée zijn geraamd op **SRD 141.576.000,-**.

De Nationale Assemblée telt thans **160** personeelsleden.

Personeelsbestand

Het personeelsbestand zal in het jaar 2025 vermoedelijk toenemen van 160 naar 165 personeelsleden. Het personeelsbeleid binnen DNA richt zich op het continu ontwikkelen van de medewerker en de verdere professionalisering van de organisatie. In dit kader is er een handboek ontwikkeld, welk ten doel heeft het personeel bewust te maken van de houding en het gedrag dat van hen verwacht wordt.

De indeling naar niveau is bij DNA gebaseerd op de schaalindeling van de intern geldende FISO bezoldigingsstructuur:

- Griffieleiding: Griffier (DIR), Substituut Griffier (OD).
- Topkader: schaal 12, 13.
- Hoger kader: schaal 10, 11.
- Midden kader : schaal 7, 8, 9.
- Lager kader: schaal 5, 6.

Personeelbestand naar kader	
Omschrijving	Aantal
Griffieleiding	4
Top kader	24
Hoger kader	36
Midden kader	53
Lager kader	43
TOTAAL	160

Overzicht In- en Uitstroom

De In- en Uitstroom van het eerste halfjaar 2024 ziet er als volg uit:

In- en Uitstroom 2024	
Omschrijving	Aantal
Indiensttreding	25
Uitdiensttreding	5
Overplaatsing naar DNA	6
Pensioen	1

610 - Lonen en salarissen

Kosten categorie	Omschrijving	Raming
61001	Ambtelijk salaris	73.416.000
61002	Vakantietoeslag	3.000.000
61003	Overwerk	1.860.000
61004	Bonussen en Gratificaties	200.000
61005	Overig Salaris	100.000
61008	Vergoeding controlerende organen	25.000.000
61013	Functionele toelagen	7.400.000
61016	Gezinstoelagen en Kinderbijslag	500.000
61017	Waarnemingstoelage	100.000
61020	Telefoonvergoeding	3.000.000
61021	Representatievergoeding	11.000.000
61022	Huishuurvergoeding	3.000.000
61023	Vervoersvergoeding	12.000.000
61024	Overige vergoedingen	1.000.000
Totaal		141.576.000

611 - Sociale premies

De bijdrage van de Sociale premies van de Overheid aan ambtenaren ten behoeve van het Pensioenfonds en het Staatsziekenfonds voor het dienstjaar 2025 is vastgesteld op **SRD 8.960.000,-**.

Als gevolg van de doorgevoerde salariscorrectie en verwachte instroom zullen de werkgeverslasten, Pensioen- en Ziekenfonds toenemen.

611 - Sociale premies

Kosten categorie	Omschrijving	Raming
61101	Werkgeverslasten pensioenfonds	4.230.000
61102	Werkgeverslasten Staatsziekenfonds	4.730.000
Totaal		8.960.000

612 - Gebruik van goederen en diensten

Dit kostensoort is voor het jaar 2025 geraamd op het bedrag van **SRD 71.600.000,-**.

De raming van dit kostensoort vertoont ten opzichte van het dienstjaar 2024 een toename vanwege o.a.

- de prijsstijgingen van goederen en diensten als gevolg van koersfluctuaties.
- het feit dat moet worden voorzien in onderhoud en bevoorrading van de 2 gebouwen van DNA, zijnde het gebouw aan het Onafhankelijkheidsplein en aan de Henck Arronstraat.

Binnen het kostensoort “Gebruik van andere goederen en diensten” zijn de reguliere operationele kosten van het instituut opgenomen, waaronder:

- Huisvestingskosten.

Kosten die te maken hebben met onderhoud van gebouwen, vuilnis en reinigingsdienst en Electra.

- Kantoorkosten.

Zijnde o.a. kosten inzake telefonie (vaste lijn en internet, postpaid en telefoon declaraties DNA leden en personeel), kantoormiddelen en het onderhoud van meubilair en inventaris.

- Automatiseringskosten.

Onderhoudskosten automatisering en Licentie- en programma kosten.

- Kosten in het kader van Communicatie en voorlichting, betreft informatie voorziening intern en extern (naar de samenleving toe).

De hierna te noemen kosten zijn o.a. Radio en TV programma's en Overige kosten automatisering (website DNA).

- Overige personeelskosten.

Betreft de posten: Opleiding binnenland, Kleding en schoeisel, Verzekeringen en Onderscheiding.

- Medische voorziening betreffende:

*DNA leden op basis van een overeenkomst met het SZF.

*Personeel DNA zijnde aanvullende medische voorziening eveneens op basis van een overeenkomst met het SZF.

612 - Gebruik van goederen en diensten

Kosten categorie	Omschrijving	Raming
61201	Kosten opleiding Binnenland, excl. Reis & Verblijf	800.000
61205	Deskundigen Binnenland	1.500.000
61208	Binnenlandse reiskosten	2.000.000
61210	Buitenlandse reiskosten	7.000.000
61211	Buitenlandse verblijfskosten	4.000.000
61213	Overige Externen	300.000
61214	Overige Reis- en verblijfskosten	3.000.000
61215	Kantoormiddelen (papier, pennen etc.)	700.000
61217	Drukwerk & grafisch materiaal	400.000
61219	Onderhoud meubilair en Inventaris	550.000
61221	Vergaderkosten	4.500.000
61222	Verbruiksgoederen (cartridge en diskettes)	640.000
61223	Onderhoudskosten automatisering	100.000
61224	Licenties en programmakosten	1.700.000
61226	Advertenties en Bekendmakingen	400.000
61227	Radio en Tv programma's	500.000
61228	Brochure en andere Periodieken	10.000
61230	Overige kantoorkosten	40.000
61231	Overige kosten Automatisering	10.000
61232	Overige kosten voorlichting	300.000
61234	Onderhoud van gebouwen en terreinen	750.000
61235	Verbouwingen	850.000
61236	Vuilnis en reinigingsdiensten	200.000
61238	Telefoon uitgaven	1.700.000
61242	Overige kosten Gebouwen en terreinen	100.000
61243	Overige kosten nutsvoorzieningen	750.000
61244	Representatie (nationale en internationale vertegenwoordigingen)	5.250.000
61245	Abonnementen en Vakliteratuur	200.000
61247	Schoonmaak	500.000
61248	Gereedschappen en Apparatuur	50.000
61249	Werkkleding incl. schoeisel e.a.	400.000
61251	Voeding	3.200.000
61252	Contributie	400.000
61254	Onderzoekskosten	250.000
61257	Dienst specifieke exploitatie kosten	2.500.000
61259	Nationale en Internationale manifestaties w.o. cultuur en sport	2.500.000
61260	Onderscheidingen	2.000.000
61263	Overige Algemene Kosten	1.150.000
61277	Laboratoriumkosten	50.000

61278	Verzekeringen	200.000
61280	Hulpmiddelen	250.000
61282	Overige medische verzorging	15.000.000
61283	Huur van voertuigen	200.000
61284	Onderhoud en exploitatie dienstvoertuigen	3.700.000
61287	seminars en workshops	1.000.000
Totaal		71.600.000

615 - Schenkingen en bijdragen

Dit kostensoort is voor het dienstjaar 2025 geraamd op het bedrag van **SRD 100.000,-**.

Het betreft de kosten m.b.t. schenkingen of donaties aan niet commerciële instellingen met veelal sociaal maatschappelijke problemen. Deze worden met tussenkomst van het Ombudsbureau afgehandeld.

615 - Schenkingen en bijdragen

Kosten categorie	Omschrijving	Raming
61504	Bijdragen aan niet- commerciële instellingen	100.000
Totaal		100.000

616 - Sociale Uitkeringen

De raming van dit kostensoort voor wat betreft het dienstjaar 2025 is **SRD 1.050.000,-**.

Onder dit kostensoort is gebracht de medische kosten van de gewezen leden en hun gezinnen. Daarnaast wordt de minimale bijdrage die DNA via het Ombudsbureau toekent aan individuele burgers, ter leniging van de sociale noden, op betreffend kostensoort belast.

616 - Sociale Uitkeringen

Kosten categorie	Omschrijving	Raming
61604	Gunstuitgaven en andere Onverplichte betalingen	400.000
61611	Lig- en Verpleegkosten	300.000
61612	Poliklinische Kosten	200.000
61614	Overige Medische Kosten	150.000
Totaal		1.050.000

Kapitaal Uitgaven

620 - Inventaris

Deze post behelst de kosten van aanschaffingen m.b.t. de inrichting van het kantoor, aanschaf van ICT apparatuur en communicatie middelen op basis van de noodzakelijke vereisten. Inventaris is begroot op **SRD 10.343.000,-**.

620 - Inventaris

Kosten categorie	Omschrijving	Raming
62001	Kantoorinrichting	3.000.000
62003	Communicatie	325.000
62004	Computers	1.600.000
62005	Printers	1.338.000
62006	Netwerken	305.000
62010	Overige inventaris	3.500.000
62011	Overige Automatisering	275.000
Totaal		10.343.000

Titel I : OPERATIONELE UITGAVEN

Bedragen x SRD 1.000

Kosten categorie	Omschrijving	Realisatie 2023	Vermoedelijk beloop 2024	Raming 2025		Raming 2026	Raming 2027	Raming 2028
		<i>Uitgaven</i>	<i>Uitgaven</i>	<i>Verplichtingen</i>	<i>Uitgaven</i>	<i>Uitgaven</i>	<i>Uitgaven</i>	<i>Uitgaven</i>
Titel I	OPERATIONELE UITGAVEN	10.951	159.448	236.629	236.629	228.372	276.950	336.163
61	Lopende Uitgaven	10.951	139.980	223.286	223.286	216.995	264.435	322.396
610	Lonen en salarissen	0	80.180	141.576	141.576	124.800	149.760	179.712
611	Sociale premies	0	5.800	8.960	8.960	6.600	7.920	9.504
612	Gebruik van goederen en diensten	10.951	52.000	71.600	71.600	84.000	105.000	131.250
615	Schenken en bijdragen	0	600	100	100	440	484	532
616	Sociale Uitkeringen	0	1.400	1.050	1.050	1.155	1.271	1.398
62	Kapitaal Uitgaven	0	19.468	13.343	13.343	11.377	12.515	13.767
620	Inventaris	0	5.468	10.343	10.343	11.377	12.515	13.767
621	Transport middelen	0	14.000	3.000	3.000	0	0	0

Toelichting:**Lopende Uitgaven****610 - Lonen en salarissen**

De Personeelswet vormt vooralsnog de wettelijke basis voor het personeelsbeleid. De taakstelling en de doelstelling van De Nationale Assemblée geven richting aan de formatie en het te voeren beleid.

De hervormingen die binnen de Griffie worden doorgevoerd hebben gevolg voor de organisatie structuur en de vast te stellen formatie. Nieuwe functies worden geïdentificeerd en specifieke functies moeten worden ingevuld. Ter ondersteuning van dit proces wordt deskundigheid/expertise van buiten getrokken al dan niet in overheidsverband.

De uitgangspunten ter vaststelling van de raming van het kostensoort Lonen en Salarissen zijn;

- De realisatie cijfers over het dienstjaar 2023.
- De realisatie cijfers over de periode januari tot en met mei 2024.
- De te verwachten personele bevorderingen.
- Het aan te trekken potentieel kader.

De Lonen en Salarissen van De Nationale Assemblée zijn geraamd op **SRD 141.576.000,-**.

De Nationale Assemblée telt thans **160** personeelsleden.

Personeelsbestand

Het personeelsbestand zal in het jaar 2025 vermoedelijk toenemen van 160 naar 165 personeelsleden. Het personeelsbeleid binnen DNA richt zich op het continu ontwikkelen van de medewerker en de verdere professionalisering van de organisatie. In dit kader is er een handboek ontwikkeld, welk ten doel heeft het personeel bewust te maken van de houding en het gedrag dat van hen verwacht wordt.

De indeling naar niveau is bij DNA gebaseerd op de schaalindeling van de intern geldende FISO bezoldigingsstructuur:

- Griffieleiding: Griffier (DIR), Substituut Griffier (OD).
- Topkader: schaal 12, 13.
- Hoger kader: schaal 10, 11.
- Midden kader : schaal 7, 8, 9.
- Lager kader: schaal 5, 6.

Personeelbestand naar kader	
Omschrijving	Aantal
Griffieleiding	4
Top kader	24
Hoger kader	36
Midden kader	53
Lager kader	43
TOTAAL	160

Overzicht In- en Uitstroom

De In- en Uitstroom van het eerste halfjaar 2024 ziet er als volg uit:

In- en Uitstroom 2024	
Omschrijving	Aantal
Indiensttreding	25
Uitdiensttreding	5
Overplaatsing naar DNA	6
Pensioen	1

610 - Lonen en salarissen

Kosten categorie	Omschrijving	Raming
61001	Ambtelijk salaris	73.416.000
61002	Vakantietoeslag	3.000.000
61003	Overwerk	1.860.000
61004	Bonussen en Gratificaties	200.000
61005	Overig Salaris	100.000
61008	Vergoeding controlerende organen	25.000.000
61013	Functionele toelagen	7.400.000
61016	Gezinstoelagen en Kinderbijslag	500.000
61017	Waarnemingstoelage	100.000
61020	Telefoonvergoeding	3.000.000
61021	Representatievergoeding	11.000.000
61022	Huishuurvergoeding	3.000.000
61023	Vervoersvergoeding	12.000.000
61024	Overige vergoedingen	1.000.000
Totaal		141.576.000

611 - Sociale premies

De bijdrage van de Sociale premies van de Overheid aan ambtenaren ten behoeve van het Pensioenfonds en het Staatsziekenfonds voor het dienstjaar 2025 is vastgesteld op **SRD 8.960.000,-**.

Als gevolg van de doorgevoerde salariscorrectie en verwachte instroom zullen de werkgeverslasten, Pensioen- en Ziekenfonds toenemen.

611 - Sociale premies

Kosten categorie	Omschrijving	Raming
61101	Werkgeverslasten pensioenfonds	4.230.000
61102	Werkgeverslasten Staatsziekenfonds	4.730.000
Totaal		8.960.000

612 - Gebruik van goederen en diensten

Dit kostensoort is voor het jaar 2025 geraamd op het bedrag van **SRD 71.600.000,-**.

De raming van dit kostensoort vertoont ten opzichte van het dienstjaar 2024 een toename vanwege o.a.

- de prijsstijgingen van goederen en diensten als gevolg van koersfluctuaties.
- het feit dat moet worden voorzien in onderhoud en bevoorrading van de 2 gebouwen van DNA, zijnde het gebouw aan het Onafhankelijkheidsplein en aan de Henck Arronstraat.

Binnen het kostensoort “Gebruik van andere goederen en diensten” zijn de reguliere operationele kosten van het instituut opgenomen, waaronder:

- Huisvestingskosten.

Kosten die te maken hebben met onderhoud van gebouwen, vuilnis en reinigingsdienst en Electra.

- Kantoorkosten.

Zijnde o.a. kosten inzake telefonie (vaste lijn en internet, postpaid en telefoon declaraties DNA leden en personeel), kantoormiddelen en het onderhoud van meubilair en inventaris.

- Automatiseringskosten.

Onderhoudskosten automatisering en Licentie- en programma kosten.

- Kosten in het kader van Communicatie en voorlichting, betreft informatie voorziening intern en extern (naar de samenleving toe).

De hierna te noemen kosten zijn o.a. Radio en TV programma's en Overige kosten automatisering (website DNA).

- Overige personeelskosten.

Betreft de posten: Opleiding binnenland, Kleding en schoeisel, Verzekeringen en Onderscheiding.

- Medische voorziening betreffende:

*DNA leden op basis van een overeenkomst met het SZF.

*Personeel DNA zijnde aanvullende medische voorziening eveneens op basis van een overeenkomst met het SZF.

612 - Gebruik van goederen en diensten

Kosten categorie	Omschrijving	Raming
61201	Kosten opleiding Binnenland, excl. Reis & Verblijf	800.000
61205	Deskundigen Binnenland	1.500.000
61208	Binnenlandse reiskosten	2.000.000
61210	Buitenlandse reiskosten	7.000.000
61211	Buitenlandse verblijfskosten	4.000.000
61213	Overige Externen	300.000
61214	Overige Reis- en verblijfskosten	3.000.000

61215	Kantoormiddelen (papier, pennen etc.)	700.000
61217	Drukwerk & grafisch materiaal	400.000
61219	Onderhoud meubilair en Inventaris	550.000
61221	Vergaderkosten	4.500.000
61222	Verbruiksgoederen (cartridge en diskettes)	640.000
61223	Onderhoudskosten automatisering	100.000
61224	Licenties en programmakosten	1.700.000
61226	Advertenties en Bekendmakingen	400.000
61227	Radio en Tv programma's	500.000
61228	Brochure en andere Periodieken	10.000
61230	Overige kantoorkosten	40.000
61231	Overige kosten Automatisering	10.000
61232	Overige kosten voorlichting	300.000
61234	Onderhoud van gebouwen en terreinen	750.000
61235	Verbouwingen	850.000
61236	Vuilnis en reinigingsdiensten	200.000
61238	Telefoon uitgaven	1.700.000
61242	Overige kosten Gebouwen en terrienen	100.000
61243	Overige kosten nutsvoorzieningen	750.000
61244	Representatie (nationale en internationale vertegenwoordigingen	5.250.000
61245	Abonnementen en Vakliteratuur	200.000
61247	Schoonmaak	500.000
61248	Gereedschappen en Apparatuur	50.000
61249	Werkkleding incl. schoeisel e.a.	400.000
61251	Voeding	3.200.000
61252	Contributie	400.000
61254	Onderzoekskosten	250.000
61257	Dienst specifieke exploitatie kosten	2.500.000
61259	Nationale en Internationale manifestaties w.o. cultuur en sport	2.500.000
61260	Onderscheidingen	2.000.000
61263	Overige Algemene Kosten	1.150.000
61277	Laboratoriumkosten	50.000
61278	Verzekeringen	200.000
61280	Hulpmiddelen	250.000
61282	Overige medische verzorging	15.000.000
61283	Huur van voertuigen	200.000
61284	Onderhoud en exploitatie dienstvoertuigen	3.700.000
61287	seminars en workshops	1.000.000
Totaal		71.600.000

615 - Schenkingen en bijdragen

Dit kostensoort is voor het dienstjaar 2025 geraamd op het bedrag van **SRD 100.000,-**.

Het betreft de kosten m.b.t. schenkingen of donaties aan niet commerciële instellingen met veelal sociaal maatschappelijke problemen. Deze worden met tussenkomst van het Ombudsbureau afgehandeld.

615 - Schenkingen en bijdragen

Kosten categorie	Omschrijving	Raming
61504	Bijdragen aan niet- commerciële instellingen	100.000
Totaal		100.000

616 - Sociale Uitkeringen

De raming van dit kostensoort voor wat betreft het dienstjaar 2025 is **SRD 1.050.000,-**.

Onder dit kostensoort is gebracht de medische kosten van de gewezen leden en hun gezinnen. Daarnaast wordt de minimale bijdrage die DNA via het Ombudsbureau toekent aan individuele burgers, ter leniging van de sociale noden, op betreffend kostensoort belast.

616 - Sociale Uitkeringen

Kosten categorie	Omschrijving	Raming
61604	Gunstuitgaven en andere Onverplichte betalingen	400.000
61611	Lig- en Verpleegkosten	300.000
61612	Poliklinische Kosten	200.000
61614	Overige Medische Kosten	150.000
Totaal		1.050.000

Kapitaal Uitgaven**620 - Inventaris**

Deze post behelst de kosten van aanschaffingen m.b.t. de inrichting van het kantoor, aanschaf van ICT apparatuur en communicatie middelen op basis van de noodzakelijke vereisten. Inventaris is begroot op **SRD 10.343.000,-**.

620 - Inventaris

Kosten categorie	Omschrijving	Raming
62001	Kantoorinrichting	3.000.000
62003	Communicatie	325.000
62004	Computers	1.600.000
62005	Printers	1.338.000
62006	Netwerken	305.000
62010	Overige inventaris	3.500.000
62011	Overige Automatisering	275.000
Totaal		10.343.000

621-Transportmiddelen

Kosten categorie	Omschrijving	Raming
62103	Terreinwagens	3.000.000
Totaal		3.000.000

Transportmiddelen is begroot op SRD 3.000.000,-.

TITEL II : PROGRAMMA'S

Bedragen SRD 1.000

Kosten Categorie	Programma's	Realisatie 2023	Vermoedelijk beloop 2024	Raming 2025		Raming 2026	Raming 2027	Raming 2028
		<i>Uitgaven</i>	<i>Uitgaven</i>	<i>Verplichtingen</i>	<i>Uitgaven</i>	<i>Uitgaven</i>	<i>Uitgaven</i>	<i>Uitgaven</i>
TITEL II	PROGRAMMA'S	0	107.300	85.000	85.000	10.000	0	0
01	Infrastructurele Werken	0	102.000	85.000	85.000	10.000	0	0
0174	Bouw nieuwe vergaderzaal tbv Parlement	0	102.000	85.000	85.000	10.000	0	0
02	Institutionele versterking	0	5.300	0	0	0	0	0
0287	Versterking Griffier	0	5.300	0	0	0	0	0
12	Algemene openbare diensten	0	0	0	0	0	0	0
1216	Post Electorale Activiteiten	0	0	0	0	0	0	0

Toelichting : Programma's

0174 - Bouw nieuwe vergaderzaal tbv Parlement

Infrastructurele werken

Verbeteren van de ruimtelijke voorziening voor het optimaal faciliteren van het Parlement en de Griffie.

Bouw van een nieuwe vergaderzaal t.b.v. het Parlement

Vanwege het feit dat de vergaderzaal van De Nationale Assemblée niet meer voldoet aan de hedendaagse eisen heeft het Parlement besloten een nieuwe vergaderzaal op te zetten. De totale kosten voor dit project bedraagt SRD 225.000.000,-. In het jaar 2022 is het voorbereidingstraject ingezet, welk doorloopt naar het dienstjaar 2023. In het dienstjaar 2024 is er een aanvang gemaakt met de bouwwerkzaamheden. De raming voor het dienstjaar 2025 is gesteld op **SRD 85.000.000,-**. Conform planning zal de oplevering en inrichting van de vergaderzaal in het dienstjaar 2025 plaatsvinden.

0287 – Versterking Griffier

Het begroot bedrag bedraagt **SRD 0,-**

1216 – Post electorale activiteiten

Het begroot bedrag bedraagt **SRD 0,-**

Prestatie en Resultaat indicatoren

Code	Omschrijving	Verwachte beleidsresultaten per eind 2024	Verwachte beleidsresultaten per eind 2025
	Programma Infrastructurele werken		
0174	Bouw van een nieuwe vergaderzaal t.b.v. het Parlement	* Afronding ontwerpfase. * Afronding aanbestedingsfase (bouw). * Start bouw werkzaamheden	De nieuwe vergaderzaal is opgeleverd en ingericht.
	Programma Institutionele versterking		
0287	Versterking Griffie	1. Verdere inrichting van de financiële huishouding: Vanwege stremming van de cashflow in het dienstjaar 2024 wordt de herinrichting van de financiële huishouding per eind 2025 een feit. De nodige hulpmiddelen zoals apparatuur en software zullen worden aangeschaft ter optimalisering van de organisatie. 2. Verbetering personeelsmanagement: In het kader van Changemanagement zullen activiteiten ten behoeve van het personeel worden georganiseerd. Deze zullen gericht zijn op: * het bevorderen van betrokkenheid. * het ontwikkelen van een proactieve houding. 3. Organisatie ontwikkeling Inventariseren van de huidige functies zal onderdeel zijn van het HR plan om te komen tot een redelijke beoordeling en waardering van de functies 4. Overschakeling systeem HCL naar Office 365 * De overschakeling van het HCL systeem naar Office 365 heeft een tweeledig doel. * Het systeem biedt de mogelijkheid de toegang van de gebruikers te koppelen aan hun functionaliteit binnen de organisatie.	Het optimaliseren van controle mechanismen en de interne beheersmaatregelen alsook het monitoring daarvan. De activiteiten zullen worden gecontinueerd voor verder stimuleren van de betrokkenheid, verder ontwikkelen van een proactieve houding bij de medewerkers. Het verder evalueren van de functies en functiebeschrijvingen, ten einde te komen tot een goede en volledige afstemming op organisatiedoelstellingen. Het DNA personeel werkt met Office 365 en kostendaling van 30%.

		Vanwege deze scheiding zullen de kosten aan licenties met $\frac{1}{3}$ worden teruggebracht. 5. Certificering DNA De verwachting is dat tegen het eind van het dienstjaar 2024 de kwaliteitsverbetering reeds op gang zal zijn en dat de werkprocessen zijn beschreven.	De Nationale Assemblée is ISO-9001 gecertificeerd en de werkprocessen zijn beschreven.
1216	Post Electorale Activiteiten		Post electorale activiteiten De Verenigde Volksvergadering is georganiseerd. Er is een President en Vice president gekozen.

Titel III : Middelenbegroting

Bedragen x SRD 1.000

Kosten categorie	Omschrijving	Realisatie 2023	Vermoedelijk beloop 2024	Raming 2025	Raming 2026	Raming 2027	Raming 2028
Titel III	Ontvangsten	0	1.674	5.442	240	240	240
52	Schenkingen/ Donormiddelen	0	1.650	5.202	0	0	0
52200	Inter American Development Bank donatie	0	600	0	0	0	0
52204	UNDP donatie	0	0	1.292	0	0	0
52212	Overige donaties	0	1.050	3.910	0	0	0
53	Niet Belasting Middelen	0	24	240	240	240	240
53153	Diverse vergoedingen	0	0	120	120	120	120
53423	Diverse niet belasting ontvangsten/vergoedingen	0	24	120	120	120	120

Toelichting:

52204 - UNDP donatie

De UNDP zal financiële ondersteuning bieden aan DNA voor het uitwerken en implementeren van een HR plan. De samenwerking met UNDP is aangegaan ten behoeve van het project Organisatie ontwikkeling (schrijven HR plan) met name consultancy kosten in het kader van reorganisatie structuur DNA.

De UNDP heeft hiervoor maximaal \$ 38.000,- ter beschikking. De consultancy kosten zullen hieruit gefinancierd worden. De totale kosten voor de uitwerking en implementatie zijn geraamd op SRD 6.000.000 en zal in het dienstjaar 2024 van start gaan. De bijdrage van UNDP voor het dienstjaar 2025 bedraagt **SRD 1.292.000,-**.

52212 - Overige donaties

De overige donaties bestaat uit:

1. Conservation International (CI)

Ontvangsten van Conservation International (CI) Suriname ter ondersteuning van het Parlement m.b.t. het actualiseren van de natuurbeschermingswetgeving. Het doel is verbetering/ versterking van de technische structuren van het Parlement. Conservation International is voor het dienstjaar 2025 bereid \$5.000, ter ondersteuning van het actualiseren van deze wet te geven. De commissie zal deze middelen aanwenden ter organiseren van workshops en al het andere dat nodig is voor het actualiseren van deze wet. Deze activiteit is geraamd op SRD 170.000, -.

2. Amazon Conservation Team Suriname (ACT-S)

Deze overeenkomst heeft tot doel het verlenen van technische en financiële ondersteuning aan DNA bij de totstandkoming van de wet Collectieve Rechten van Inheemse en Tribale volken en het traject daarna. De Commissie van Rapporteurs zal bij het voorbereidend onderzoek van de voorgenoemde ontwerpwet worden ondersteund door ACT-S, om specifiek juridisch kader te identificeren en te faciliteren. De bijdrage van ACT-S bedraagt (\$110.000, -) SRD 3.740.000, -.

Het totaal aan overige donaties bedraagt **SRD 3.910.000,-**.

Niet Belasting Middelen

53153 - Diverse vergoedingen

Huur opbrengst voor het verhuren van vergaderruimte binnen het nieuw gebouw van De Nationale Assemblee voor een bedrag van **SRD 120.000, -**. Zoals vervat in de overeenkomst, zullen de huuropbrengsten aangewend worden voor het onderhouden van het gebouw.

53423 - Diverse niet belasting ontvangsten/vergoedingen

De maandelijkse huurontvangsten van het restaurant "De Gadri" DNA kantine, zijnde een bedrag van **SRD 10.000, -**. Deze opbrengsten zijn voor het heel jaar geraamd op **SRD 120.000, -**.

Afdeling 21. Het Hof van Justitie

De begroting van het Hof van Justitie wordt vastgesteld, als volgt:

1. Missie van de Rechterlijke Macht met rechtspraak belast

De missie van de Rechterlijke Macht met rechtspraak belast behelst het toezicht houden op de geregelde afdoening van alle rechtsgedingen. De Rechterlijke Macht met rechtspraak belast heeft de belangrijke maatschappelijke opdracht om de grondrechten van burgers te beschermen, om binnen redelijke termijn op integere en deskundige wijze strafbare feiten te berechten en rechtsgeschillen te beslechten. Tegen deze achtergrond en met inachtneming van de Speerpunten van de Rechtspraak 2020 -2025, het regeerakkoord 2020 - 2025, de prioriteiten zoals gesteld in het Herstelplan 2020-2022 van de Regering en de in het MOP 2022 - 2026 opgenomen beleidsgebieden, heeft de Rechterlijke Macht met rechtspraak belast de begroting voor het dienstjaar 2025 opgesteld.

2. Achtergrond

De missie van de Rechterlijke Macht met rechtspraak belast vereist dat de onafhankelijkheid en onpartijdigheid van de rechter en van de rechterlijke organisatie zijn gegarandeerd en dat daartoe voldoende institutionele waarborgen worden getroffen.

In zowel het regeerakkoord 2020 - 2025, het Herstelplan 2020 - 2022 en bij schrijven van de Minister van Justitie en Politie en Minister van Financiën en Planning is expliciet vermeld dat de financiële verzelfstandiging per het begrotingsjaar 2022 moest worden ingezet. Deze doelstelling is gerealiseerd en vanaf januari 2022 beschikt het Hof van Justitie over een eigen begroting.

Hiermee is een bijzondere mijlpaal bereikt in het, enkele jaren terug, ingezette proces van verzelfstandiging van de rechterlijke macht.

Conform de instructies zoals vervat in de begrotingsaanschrijving, is deze begroting opgesteld in lijn met de beleidsdoelen zoals verwoord in het MOP 2022- 2026.

De inrichting van de Rechterlijke Macht is in het MOP opgenomen onder beleidsdoel A6.23 Veiligheid. Op basis van de toelichting, SWOT-analyse en de planning zoals opgenomen in het MOP, kan gesteld worden dat alle programma's van het Hof van Justitie in overeenstemming zijn met het MOP. Dit geldt ook voor de in 2022 geïnitieerde programma's die doorlopen over meerdere jaren.

In vergelijking tot 2024 is er een toename van de voor 2025 benodigde middelen. De belangrijke grondslagen hiervan zijn:

- het in 2024 op te leveren en in 2025 verder in te richten Oud BUFAZ gebouw dat zal fungeren als 'Knowledge Center' en beleidscentrum
- het deels overnemen door het Hof van Justitie van vele financiële transacties die ook in het jaar 2024 door het Ministerie van Justitie en Politie werden verricht
- het opzetten en inrichten van de nieuwe structuur van de primaire processen (zoals meervoudige kamers in eerste aanleg, efficiëntere werk- en overlegstructuren)
- het opzetten en bemensen van de Bedrijfsvoering en het Kabinet van de President van het Hof van Justitie
- de vele investeringen in opleidingsactiviteiten zodat de hiaten tussen de huidige en noodzakelijke competenties worden verkleind
- toename van het aantal rechters en de daarmee gepaard gaande kosten
- instellen van diverse tuchtcolleges en andere rechtsprekende units
- de voorbereidingen op weg naar de institutionele verzelfstandiging vanaf 2024 en de verdere ontvlechting van het Ministerie van Justitie en Politie
- voorgenomen verdere decentralisatie van de rechtspraak naar de districten Marowijne, Sipaliwini en Brokopondo
- bijzondere noodzakelijke beveiligingsmaatregelen.

Titel I : OPERATIONELE UITGAVEN

Bedragen x SRD 1.000

Kosten categorie	Omschrijving	Realisatie 2023	Vermoedelijk beloop 2024	Raming 2025		Raming 2026	Raming 2027	Raming 2028
		<i>Uitgaven</i>	<i>Uitgaven</i>	<i>Verplichtingen</i>	<i>Uitgaven</i>	<i>Uitgaven</i>	<i>Uitgaven</i>	<i>Uitgaven</i>
Titel I	OPERATIONELE UITGAVEN	107.773	161.174	441.266	441.266	219.600	231.570	244.238
61	Lopende Uitgaven	102.523	146.224	423.266	423.266	199.800	209.790	220.280
610	Lonen en salarissen	75.371	113.283	368.164	368.164	158.580	166.509	174.835
611	Sociale premies	6.297	6.502	26.220	26.220	9.450	9.922	10.419
612	Gebruik van goederen en diensten	20.355	25.939	28.382	28.382	31.220	32.781	34.420
616	Sociale Uitkeringen	500	500	500	500	550	578	606
62	Kapitaal Uitgaven	5.250	14.950	18.000	18.000	19.800	21.780	23.958
620	Inventaris	2.825	8.650	15.000	15.000	16.500	18.150	19.965
621	Transport middelen	2.425	6.300	3.000	3.000	3.300	3.630	3.993

Toelichting:**Lopende Uitgaven****610 - Lonen en salarissen**

Deze kostensoorten hebben betrekking op de rechters en het personeel werkzaam bij de rechterlijke organisatie. De toelage van deurwaarders is meegerekend in de post Overige toelage.

De toename in de personeelskosten voor het jaar 2025 is voornamelijk het gevolg van de verdere aanvulling van de personele formatie. Het betreft in deze medewerkers voor de administratieve ondersteuning, leidinggevend en voor de bedrijfsvoering en het opheffen van het tekort aan rechters en griffiers.

Helaas is in de begrotingsaanschrijving onvoldoende rekening gehouden met de realisatie van het door de regering ingezette proces van aanpassing van de lonen van de Zittende Magistratuur.

Het bedrag voor de betaling van lonen en salarissen voor het dienstjaar 2025 bedraagt conform het begrotingsplafond **SRD 368.164.000,-**. Dit bedrag zal echter niet toereikend zijn.

610 - Lonen en salarissen

Kosten categorie	Omschrijving	Raming
61001	Ambtelijk salaris	313.164.000
61002	Vakantietoelage	15.000.000
61005	Overig Salaris	8.000.000

61006	Vacatiegelden	10.000.000
61017	Waarnemingstoelage	3.000.000
61020	Telefoonvergoeding	3.000.000
61021	Representatievergoeding	3.000.000
61022	Huishuurvergoeding	3.000.000
61023	Vervoersvergoeding	5.000.000
61024	Overige vergoedingen	5.000.000
Totaal		368.164.000

611 - Sociale premies

In de post Sociale premies zijn meegerekend de premiebijdrage voor SZF en de pensioenbijdrage, die op grond van wettelijke regelingen worden afgeleid van de ambtelijke salarissen.

611 - Sociale premies

Kosten categorie	Omschrijving	Raming
61101	Werkgeverslasten pensioenfonds	15.483.000
61102	Werkgeverslasten Staatsziekenfonds	10.737.000
Totaal		26.220.000

612 - Gebruik van goederen en diensten

Ook in 2025 zal een belangrijk deel van de financiële middelen worden ingezet voor het onderhoud en exploitatie van de dienstvoertuigen die ter beschikking zijn gesteld van de rechters en de rechterlijke organisatie, bekendmakingen via de media (aanbestedingen ten behoeve van de Rechterlijke Macht met rechtspraak belast, oproepingen door deurwaarders op verzoek van de rechter etc.), abonnementskosten, aankoop vakliteratuur en de onderhoudskosten van gebouwen.

Deze kostensoort behelst voorts onderhoud van computers en randapparatuur. Hier is ook rekening gehouden met de kosten gepaard gaande met deelname in het buitenland aan na- en bijscholing, conferenties e.d. door rechters, medewerkers werkzaam bij de Griffie van het Hof van Justitie, medewerkers werkzaam bij het Kabinet van de Rechter-Commissaris in Strafzaken en medewerkers bij de Griffie der Kantongerechten, waaronder reis- en verblijfskosten. De kosten die gepaard gaan met het accommoderen van internationale deskundigen, die vanwege opleidingen en dergelijke ten behoeve van het Hof van Justitie in Suriname vertoeven, zijn ook inbegrepen. Voor dit jaar zijn de bijkomende kosten het aanschaffen van licenties voor software en het professionaliseren van het onderhouden van de online databank met vonnissen. Tevens wordt het project 'buiten griffiers' voortgezet. De planning is om juridische studenten op te leiden en in te zetten om het chronisch tekort aan griffiers (tijdelijk) op te vangen.

Kosten van de rechters, zittingsgriffiers en lijfwachten verband houdende met zittingen buiten Paramaribo vallen mede onder deze noemer (binnenlandse reis- en verblijfskosten, consumptie). De meeste binnenlandse reiskosten hebben betrekking op transport en verblijf in de districten bij onderzoek en rechtspraak.

Het is verwachtbaar dat de kosten als gevolg van de decentralisatie van de rechtspraak zullen toenemen. De behoefte aan meer transportmiddelen t.b.v. de bedrijfsvoering is mede het gevolg van het verder inrichten van de bedrijfsvoering en de beveiliging.

Voor een effectieve en efficiënte uitvoering zal het Hof van Justitie overschakelen naar het opstellen van contracten met leveranciers en dienstverleners op basis van een jaarplan. Hierdoor zal de kwaliteit van het onderhoud worden verbeterd. De kosten voor preventief onderhoud zullen toenemen maar op termijn

zullen de kosten voor correctief onderhoud drastisch afnemen.

Vergoedingen in verband met de inzet van tolken ten behoeve van vreemdelingen, doven en slechthorenden bij voorgeleiding aan de Rechter-Commissaris in Strafzaken, de behandeling in raadkamerzitting en de behandeling ter openbare terechtzitting en andere deskundigen komen ook ten laste van kostensoort 612. Zo ook vergoedingen in verband met de inzet van medische specialisten - waaronder gynaecologen, pathologen, scheikundigen, psychologen, psychiaters en eindafnemers.

Deze kostensoort heeft ook betrekking op de verdere outillage en exploitatie van alle gebouwen die ter beschikking zijn gesteld van de Rechterlijke Macht met rechtspraak belast en de rechterlijke organisatie en op de maandelijkse kosten voor de instandhouding van de videoconferentie-apparatuur ten behoeve van de Caribbean Court of Justice (CCJ).

Ontwikkelen en beschrijven ICT-Beleid en inrichten ICT-infrastructuur

Het gebruik van ICT-voorzieningen binnen de Rechterlijke Macht met rechtspraak belast en de rechterlijke organisatie staat nog in de kinderschoenen. Bovendien zijn er enorme verschillen tussen de in de drie gerechtsgebouwen aanwezige technische infrastructuur, waarvan een aanzienlijk deel verouderd is en niet geschikt is voor nieuwe ICT-toepassingen. Ook op het gebied van het effectief aanwenden van geïnstalleerde software en ICT-voorzieningen kan aanzienlijke winst worden behaald.

Opzetten digitaal procederen en verhoren op afstand

In 2018 is het zaak registratiesysteem Kantongerechten Civiele Zaken geïmplementeerd. Met dit systeem werd beoogd de registratie van gegevens van civiele zaken in eerste aanleg te automatiseren alsook management- en sturingsinformatie te genereren en zodoende de effectiviteit en efficiëntie van de civiele rechtspleging in eerste aanleg te bevorderen.

Mede vanwege significante uitbreiding van de gewenste functionaliteiten (digitaal procederen, verwerken van de vele e-mailberichten en procesdocumenten, extra beveiliging vanwege het werken op afstand, werken in de CLOUD, etc.) is gekozen voor een gefaseerde aanpak. In 2024 zal de uitbreiding naar de strafsector worden afgerond.

Aanschaffen computer hardware en vereiste besturingssystemen

Gebruik van ICT-voorzieningen binnen de rechterlijke organisatie staat nog in de kinderschoenen. Hierbij is ook geconstateerd dat er enorme verschillen zijn tussen de verschillende gerechtsgebouwen. Door de ICT-Afdeling van het Ministerie van Justitie en Politie is een onderzoek gedaan naar de stand van zaken van de aanwezige ICT-infrastructuur en uit dit rapport blijkt dat een aanzienlijk deel van de ICT-infrastructuur verouderd is en niet geschikt is voor nieuwe ICT-toepassingen. Ook op het gebied van het effectief aanwenden van ICT-voorzieningen kan enorme winst worden behaald. De meeste Personal Computers werken met verouderde en virusgevoelige besturingssystemen [Windows 7 en 8] en enkelen zelfs met Windows XP. Met het oog op de continuïteit van de werkzaamheden binnen de Rechtspraak en de rechterlijke organisatie is vervanging van de oude computers en aanschaf van nieuwe computers op basis van de personele instroom op korte termijn noodzakelijk.

Aanschaffen van software voor de bedrijfsvoering

Ten einde de PIOFACH taken adequaat uit te voeren, zullen enkele software oplossingen worden aangeschaft. Het betreft onder meer:

- Software voor de financiële administratie;
- Beheer van persoonsgegevens;
- Onderhoud;
- Inventaris;
- Voorraadbeheer.

In 2024 en 2025 zullen daarvoor in aanmerking komende standaardpakketten, die kunnen worden

geïntegreerd, zodat er geen ‘eilandjes van automatisering’ ontstaan, worden aangeschaft.

Verbetering deskundigheid management - en administratief personeel

Het is essentieel dat het personeel werkzaam in de rechterlijke organisatie, belast met de secundaire en andere ondersteunende taken, voortdurend wordt bij- en nageschoold, zodat de kwaliteit van de ondersteuning wordt verbeterd. Het betreft trainingen op het gebied van sociale vaardigheden, gebruik van bestaande en nieuwe ICT-voorzieningen, leidinggeven en organiseren, omgaan met veranderingen en HRM.

612 - Gebruik van goederen en diensten

Kosten categorie	Omschrijving	Raming
61201	Kosten opleiding Binnenland, excl. Reis & Verblijf	500.000
61204	Tijdelijk personeel	300.000
61205	Deskundigen Binnenland	560.000
61206	Deskundigen Buitenland	220.000
61208	Binnenlandse reiskosten	550.000
61209	Binnenlandse verblijfskosten	165.000
61210	Buitenlandse reiskosten	8.000.000
61211	Buitenlandse verblijfskosten	797.500
61214	Overige Reis- en verblijfskosten	220.000
61215	Kantoormiddelen (papier, pennen etc.)	800.000
61216	Kopieer	55.000
61217	Drukwerk & grafisch materiaal	82.500
61219	Onderhoud meubilair en Inventaris	220.000
61220	Onderhoud Kantoormiddelen	220.000
61221	Vergaderkosten	137.500
61222	Verbruiksgoederen (cartridge en diskettes)	165.000
61223	Onderhoudskosten automatisering	165.000
61224	Licenties en programmakosten	420.000
61226	Advertenties en Bekendmakingen	35.000
61230	Overige kantoorkosten	40.000
61231	Overige kosten Automatisering	1.100.000
61234	Onderhoud van gebouwen en terreinen	6.864.600
61238	Telefoon uitgaven	257.500
61245	Abonnementen en Vakliteratuur	33.000
61247	Schoonmaak	170.000
61249	Werkkleding incl. schoeisel e.a.	300.000
61250	Bewaking	4.417.400
61251	Voeding	124.000
61254	Onderzoekskosten	250.000
61259	Nationale en Internationale manifestaties w.o. cultuur en sport	330.000
61260	Onderscheidingen	55.000
61263	Overige Algemene Kosten	138.000
61283	Huur van voertuigen	90.000
61284	Onderhoud en exploitatie dienstvoertuigen	600.000
Totaal		28.382.000

616 - Sociale Uitkeringen

De geraamde kosten voor sociale uitkeringen voor het dienstjaar 2025 is:

616 - Sociale Uitkeringen

Kosten categorie	Omschrijving	Raming
61611	Lig- en Verpleegkosten	250.000
61612	Poliklinische Kosten	250.000
Totaal		500.000

Kapitaal Uitgaven**620 - Inventaris**

Oplevering van het oud BUFAZ gebouw in 2024. Dit gebouw zal fungeren als 'Knowledge Center', Bibliotheek, Archief en Beleidscentrum van de rechterlijke organisatie. Conform de planning en indeling van de architect zullen ook trainingszalen, vergaderruimten, werkkamers voor rechters, personeel, griffiers en lokale en internationale deskundigen. De inrichting zal volgens planning in 2024 en 2025 worden uitgevoerd.

620 - Inventaris

Kosten categorie	Omschrijving	Raming
62010	Overige inventaris	15.000.000
Totaal		15.000.000

621 - Transport middelen

Conform de eerder opgestelde begroting zal de noodzakelijke vernieuwing van het wagenpark van het Hof van Justitie worden voortgezet met de aanschaf van additionele dienstvoertuigen. Enkele dienstvoertuigen zijn al enige tijd buiten bedrijf en zullen worden afgestoten. Tevens zullen dienstvoertuigen vanwege de zeer hoge kosten voor onderhoud worden afgestoten.

621 - Transport middelen

Kosten categorie	Omschrijving	Raming
62103	Terreinwagens	3.000.000
Totaal		3.000.000

TITEL II : PROGRAMMA'S

Bedragen SRD 1.000

Kosten Categorie	Programma's	Realisatie 2023	Vermoedelijk beloop 2024	Raming 2025		Raming 2026	Raming 2027	Raming 2028
		<i>Uitgaven</i>	<i>Uitgaven</i>	<i>Verplichtingen</i>	<i>Uitgaven</i>	<i>Uitgaven</i>	<i>Uitgaven</i>	<i>Uitgaven</i>
TITEL II	PROGRAMMA'S	31.417	54.963	42.720	42.720	62.338	68.631	75.494
01	<i>Infrastructurele Werken</i>	20.500	34.685	15.500	15.500	21.450	23.595	25.954
0172	Aanschaf bouw renovatie en inrichting gebouwen HvJ	20.500	34.685	15.500	15.500	21.450	23.595	25.954
02	<i>Institutionele versterking</i>	10.917	20.278	27.220	27.220	40.888	45.036	49.540
0252	Verbetering rechterlijke organisatie en verzelfstandiging rechterlijke organisatie	10.917	20.278	27.220	27.220	40.888	45.036	49.540

Toelichting : Programma's

0172 - Aanschaf bouw renovatie en inrichting gebouwen HvJ

Doelstelling: De gebouwelijke voorzieningen van het Hof van Justitie moeten adequaat worden onderhouden en aangepast aan de nieuwe vereisten. Enkele wijzigingen die hieraan ten grondslag liggen zijn de verzelfstandiging (opzetten van de bedrijfsvoering), nieuwe wijze van procederen (conclusie na antwoord, digitaal procederen) en opzetten van de archieven. Het betreft in deze vier gebouwen t.w. het oud BUFAZ-gebouw aan de Grote Combeweg, het gebouw aan de Wulfinghstraat, het Kantongerecht aan de Grote Combeweg, het gebouw aan het Onafhankelijkheidsplein en het gerechtsgebouw in Nieuw Nickerie.

Naast uitdagingen zoals achterstallig onderhoud, wordt bij de renovatie en het onderhoud steeds rekening gehouden dat het gaat om 2 monumentale gebouwen.

Delen van het gebouw aan het Onafhankelijkheidsplein raken los en hebben al schade aangericht aan voertuigen.

Wijze van financiering: De financiering vindt volledig plaats vanuit de staatsbegroting.

Beleidsintensiveringen voor 2025:

Het Hof van Justitie streeft ernaar de onveilige, klantonvriendelijke en verouderde gebouwen in 2025 verder aan te pakken zodat personeel en andere gebruikers zich veilig voelen en de werkzaamheden op een effectieve en efficiënte wijze kunnen worden uitgevoerd.

Met het aantrekken van een Facility Manager en het bemensen van die nieuwe afdeling zullen zowel het preventief als het correctief onderhoud planmatig worden uitgevoerd. De raming voor het dienstjaar 2025 bedraagt **SRD 15.500.000,-**.

Omschrijving	Bedrag SRD
Renovatie en inrichting gerechtsgebouw Wulfingstraat	3.000.000
Renovatie en inrichting gebouw Combe	1.000.000
Renovatie en inrichting gebouw Onafhankelijkheidsplein	3.000.000
Renovatie en inrichting gebouw Oud Bufaz	3.000.000
Onderhoud gebouw Nickerie	500.000
Districten	1.000.000
Wachthuisjes Rechters	3.000.000
Ontwer paleis van Justitie	1.000.000
Totaal	15.500.000

0252 - Verbetering rechterlijke organisatie en verzelfstandiging rechterlijke organisatie

Doelstelling: Het verbeteren van de rechterlijke organisatie en uitvoeren en implementeren van het proces van institutionele verzelfstandiging

Wijze van financiering: De financiering vindt volledig plaats vanuit de staatsbegroting. Voor het dienstjaar 2025 is er een bedrag van **SRD 27.220.000,-** beschikbaar gesteld voor dit programma.

Beleidsintensiveringen voor 2025:

Strategische samenwerking met de EU (MOP A6.23.12)

Het Hof van Justitie zal het chronisch tekort aan rechters verder terugbrengen door onder meer het doen verzorgen van de RAIO-opleiding t.b.v. de civiele sector. Deze opleiding is gestart in 2022 en wordt voornamelijk gefinancierd door de EU.

De RAIO-opleiding zal ertoe leiden dat het tekort aan rechters (in dit geval binnen de civiele sector) wordt teruggebracht. Andere onderdelen van die uit het EU fonds worden gefinancierd zijn opleidingen voor Schrijffjuristen en Griffiepersoneel. Deze opleiding activiteiten vormen een integraal deel met de overige programmaonderdelen maar zijn niet in de begroting opgenomen omdat de EU de middelen zelf beheert.

Wegwerken achterstanden in civiele zaken

Zowel in eerste aanleg als in hoger beroep is sprake van een grote achterstand in de verwerking van civiele vonnissen.

Enkele jaren terug is het project opgestart om deze achterstand met externe assistentie op structurele wijze weg te werken. Daartoe zijn vanaf juni 2021 gepensioneerde civiele rechters ingeschakeld. Voorkeur wordt gegeven aan civiele rechters die werkzaam zijn geweest in het Gemeenschappelijke Hof van Justitie van Nederland.

Dit project is in 2019 goedgekeurd door de regering en de uitvoering is in volle gang.

Vanwege covid-19 is het project later gestart en is ook bij de uitvoering enige stagnatie opgetreden. Het project zal in 2025 worden voortgezet.

Digitaliseren Registratie van zaken en zaak documenten (MOP A.6.23.11)

Dit project is conform planning opgestart in 2022 voor de civiele sector en verloopt volgens schema. Informatie over de zaken en relevante zaak documenten worden voor enkele Units al via het systeem CIVAR beheerd. Hierdoor is zowel operationele als managementinformatie op elk gewenst moment beschikbaar.

In 2025 zal het project verder worden uitgevoerd en worden uitgebreid naar de Strafssector.

Ordering en digitalisering van het Archief en de Bibliotheek (MOP A.6.23.10)

In 2022 is een onderzoek verricht naar de status van de archieven van het Hof van Justitie. Het gaat in deze om interne documenten maar ook om externe documenten zoals vonnissen en andere zaak documenten. Vanwege gebrek aan ruimte is de toegang tot deze documenten niet verre van optimaal. In 2024 is de eerste stap gezet naar het optimaliseren van zowel de fysieke als de digitale opslag van alle relevante documenten. Het is een vrij omvangrijk project waarbij rekening wordt gehouden met logistieke voorzieningen, de IT-infrastructuur, juridische aspecten en het gebruik. Na oplevering van de logistieke voorzieningen in het oud BUFAZ-gebouw zal de eerste fase van het project worden uitgevoerd met nadruk op het veiligstellen van de documenten. Vanwege de omvang van de werkzaamheden zal het project over meerdere jaren worden uitgesmeerd.

Verzelfstandiging van de Rechterlijke Organisatie (MOP A.6.23.10)

Vanaf het zittingsjaar 2018-2019 wordt de president van het Hof van Justitie niet meer in het primaire proces ingezet en voornamelijk belast met bestuur en met het uitstippelen en doen uitvoeren van beleid van/voor de Rechtspraak, zulks ter bevordering van de effectiviteit en efficiëntie van het primair proces. Voor maximale ondersteuning van de president zal een Kabinet worden geformaliseerd, zoals opgenomen in het concept van de nieuwe organisatiestructuur.

Instelling en bemensing van het Bureau Bedrijfsvoering Rechterlijke Organisatie (MOP A.6.23.10)

Ten einde de bedrijfsvoering van de rechterlijke organisatie, die vooralsnog deel uitmaakt van het Ministerie van Justitie en Politie en nog niet van de Rechterlijke Macht met rechtspraak belast, te verbeteren en de verzelfstandiging daarvan voort te zetten, is de interim directeur bedrijfsvoering met ingang van november 2018 aangetrokken. De interim-directeur, die is toegewezen aan de President van het Hof van Justitie, is onder meer belast met het opzetten en inrichten van het bureau voor de interne bedrijfsvoering van de gerechten. Dit met het doel fasegewijze overgang van de diverse PIOFACH-onderdelen van het Ministerie van Justitie en Politie naar de Rechterlijke Macht met rechtspraak belast te bewerkstelligen. Verder worden diverse deskundigen aangetrokken om waar nodig technische assistentie te verlenen.

Toelichting op de prestatie en resultaat indicatoren

Programma	Doel Project	Verwachte beleidsresultaten 2024	Verwachte beleidsresultaten per eind 2025	Verwachte beleidsresultaten per eind 2026
0172: Aanschaf, bouw, renovatie en inrichting gebouwen Hof van Justitie	Renovatie oud BUFAZ gebouw	Oud BUFAZ gebouw bouwkundig opgeleverd en deels ingericht zodat het ernstig tekort aan werkplaatsen en archiefruimte is teruggebracht.	Verdere inrichting van het gebouw. Inrichting van een moderne archiefruimte.	Archiefruimte in gebruik
	Renovatie gebouw Wulfinghstraat	Tweede fase van de veilige en representatieve werkomgeving zittingszalen	Derde fase van de veilige en representatieve werkomgeving zittingszalen opgestart	Derde fase van de veilige en representatieve werkomgeving zittingszalen opgestart
	Renovatie gerechtsgebouw Combe	Tweede fase van de veilige en representatieve werkomgeving zittingszalen	Derde fase van de veilige en representatieve werkomgeving zittingszalen	Derde fase van de veilige en representatieve werkomgeving zittingszalen
0252: Verbetering Rechterlijke Organisatie en Verzelfstandiging Rechterlijke Organisatie	RAIO-opleiding Civiel	Planning en voorbereiding afgerond. Kandidaten geïdentificeerd. Selectie afgerond.	Achterstand in rechters verminderd met het aantal kandidaten dat de opleiding succesvol afrondt	Achterstand in rechters verminderd.

	Wegschrijven van achterstand in civiele sector	Achterstand verder ingelopen	Achterstand verder ingelopen	Achterstand volledig ingelopen
	Digitaliseren Registratie van zaken en zaak documenten	CIVAR systeem deels geïmplementeerd (Civiele sector) Systeem voor de strafsector deels geïmplementeerd	Systeem voor de strafsector geïmplementeerd	Civiele strafsector en adequaat ondersteund door digitale transformatie
	Versterking Deurwaarderij	Project afgesloten		
	Ordening en digitalisering Archief en Bibliotheek	Vooronderzoek deels afgerond.	Eerste fase herstel en adequate opslag van dynamische en statische archieven	

Titel III : Middelenbegroting

Bedragen x SRD 1.000

Kosten categorie	Omschrijving	Realisatie 2023	Vermoedelijk beloop 2024	Raming 2025	Raming 2026	Raming 2027	Raming 2028
Titel III	Ontvangsten	0	1.100	1	1	1	1
53	<i>Niet Belasting Middelen</i>	0	1.100	1	1	1	1
53143	Legalisatie	0	600	1	1	1	1
53168	Opbrengst diensten kantongerecht	0	500	0	1	1	1

Afdeling 22. Het Openbaar Ministerie

De begroting van het Openbaar Ministerie wordt vastgesteld, als volgt:

Het Openbaar Ministerie

Het Openbaar Ministerie behoort tot de Rechterlijke Macht en wordt ook aangeduid als de staande magistratuur. Het Openbaar Ministerie is de instantie die ingevolge de Grondwet verantwoordelijk is voor de opsporing en vervolging van strafbare feiten. Een van de garanties voor een versterkte rechtstaat is een onafhankelijk goed functionerende Rechterlijke Macht. De rol van het Openbaar Ministerie is zowel preventief als repressief van aard aangaande strafbare misdrijven.

Het aantal strafbare feiten is de afgelopen jaren echter sterk toegenomen dat het Openbaar Ministerie niet altijd in staat is (tijdig) te reageren.

Haar missie is in deze dan ook om de geloofwaardigheid in het strafrecht te versterken en het niveau van opsporing en vervolging te verhogen.

Institutionele versterking

Doel

Er wordt een gedifferentieerd beleid geformuleerd voor de verschillende typen strafbare feiten. Om de zekerheid in de strafrechtelijke reactie te waarborgen moet worden gestreefd naar een verdubbeling van het ophelderingspercentage.

Om de snelheid van de strafrechtelijke reactie te verhogen moet het aantal transacties in misdrijvenzaken worden verhoogd. In dat verband heeft er reeds een verruiming van de toepassing van art 100 Wetboek van Strafrecht plaatsgevonden, echter moet haar toepassingsgebied verder uitgebreid worden.

Waarborgen

1. Wettelijk institutionele autonomie van de Rechterlijke Macht waaronder het Openbaar Ministerie.
2. Capaciteitsversterking in het kader van de verzelfstandiging van de rechterlijke organisatie.
3. Formalisering van de nieuwe formatiestructuur van de organisatie van het Parket en erkenning door de overheid.
4. Voortdurend opleidingen en trainingen te volgen met betrekking tot opsporing en vervolging over diverse criminaliteitsvormen teneinde de slagingskansen van de vervolging van dergelijke criminaliteit te vergroten.

Kwaliteit vervolging

De kerntaak waar het Openbaar Ministerie zich het komend jaar ziet gesteld, is dat het zijn geloofwaardigheid behoudt, en waar nodig herstelt, bij het uitvoeren van haar taken op het terrein van de strafrechtelijke handhaving van de rechtsorde. Het gaat vooral om de verbetering van de kwaliteitsaspecten snelheid en zekerheid bij de strafrechtelijke interventies.

De druk op het justitieapparaat, in het bijzonder het Openbaar Ministerie, neemt voortdurend toe. Naast de toename van de criminaliteit in omvang en complexiteit, moet ook rekening worden gehouden met de capaciteit van het gevangeniswezen. De roep om intensivering van criminaliteitsbestrijding wordt steeds groter. Naast de klassieke vormen van criminaliteit dient ook in toenemende mate aandacht geschonken te worden aan de nieuwe vormen van criminaliteit van o.a. cybercrime, financieel economische criminaliteit, grensoverschrijdende – en drugscriminaliteit. Om deze nieuwe vormen van criminaliteit effectief te kunnen aanpakken dient digitale kennis en expertise in de opsporing en vervolging te worden versterkt. Wetgeving invoeren, wijzigingen dan wel aanpassen om deze vormen van criminaliteit te kunnen aanpakken, heeft bijzonder aandacht voor de bescherming van de maatschappij c.q. samenleving.

De RAIO- opleiding is aangevangen en duurt drie jaren.

Versterking Openbaar Ministerie heeft het primaire doel het Openbaar Ministerie te maken tot een aanstuurbare organisatie, die zelfstandig in staat is op flexibele wijze in te spelen op maatschappelijke ontwikkelingen en daarop gebaseerd beleid uit te voeren. De versterking van het Openbaar Ministerie richt zich daarmee vooral op het verbeteren van de kwaliteit van de strafrechtelijke interventies en op de daarvoor noodzakelijke aanpassingen van de parketorganisatie.

Digitale processen

Om het voorgaande te kunnen realiseren is de invoering van een adequaat management-informatie systeem, kortom een goede bestuurlijke informatie verzorging, een conditio sine qua non. Het Openbaar Ministerie kan haar verantwoordelijkheid onvoldoende effectueren wanneer zij niet over de juiste gegevens beschikken. Bij het richting geven aan het beleid hebben cijfers immers de functie van een thermometer waarmee de temperatuur kan worden opgenomen, waarna zo nodig tot bijsturing kan worden overgegaan. Vanzelfsprekend gaat het daarbij niet om een doel op zichzelf, maar om een hulpmiddel.

In aanvulling op het voorgaande dienen in het kader van de versterking van het Openbaar Ministerie, in het bijzonder de administratieve procedures en werkwijzen opnieuw te worden gezien.

Het digitaal versturen van strafdossiers naar de ketenpartners wordt in uitvoering gebracht. Hiermee wordt veel tijd en geld bespaard om dossiers dagelijks fysiek te bezorgen aan het Kantongerecht. Met de verzelfstandiging van de rechterlijke organisatie zullen innovaties gepleegd worden in de dienstverlening en de ondersteunende processen. Randapparatuur en overige hardware moeten optimaal onderhouden worden om stagnaties bij de werkprocessen te voorkomen.

Rechtshandhaving

Gegeven het huidig criminaliteitsbeeld zal het Openbaar Ministerie zich de komende jaren in zowel zijn zaaks georiënteerde rol als zijn nieuwe, omgeving georiënteerde rol gaan focussen op de aanpak van vier criminaliteitsvormen: corruptiezaken, grensoverschrijdende ondermijnende criminaliteit, High Impact Criminaliteit en veel voorkomende criminaliteit. Daarnaast wil het Openbaar Ministerie serieus werk maken van het afpakken van crimineel vermogen.

Het afgelopen jaar hebben corruptieve handelingen van functionarissen het geloof in een integer bestuur behoorlijk ontwricht. Er is speciaal voor de vervolging van corruptiezaken een unit opgezet die onder het regiem van enkele officieren van Justitie opereren. De officieren sturen het onderzoek aan om de corruptiezaken te kunnen vervolgen. Deskundigheid in de aanpak van corruptiezaken is zeer gewenst en wordt uitgekeken naar die begeleiding via het Openbaar Ministerie van Nederland.

Institutionele versterking

Het conceptwet inzake de institutionele verzelfstandiging van de Rechterlijke Macht m.n. het Openbaar Ministerie ligt gereed en wordt aangeboden aan de Nationale Assemblée ter Goedkeuring. Deze wet wordt de grondslag van de Rechterlijke Macht als zelfstandige staatsorgaan met een eigen begroting en bedrijfsvoering.

Titel I : OPERATIONELE UITGAVEN

Bedragen x SRD 1.000

Kosten categorie	Omschrijving	Realisatie 2023	Vermoedelijk beloop 2024	Raming 2025		Raming 2026	Raming 2027	Raming 2028
		<i>Uitgaven</i>	<i>Uitgaven</i>	<i>Verplichtingen</i>	<i>Uitgaven</i>	<i>Uitgaven</i>	<i>Uitgaven</i>	<i>Uitgaven</i>
Titel I	OPERATIONELE UITGAVEN	0	57.404	236.317	236.317	91.135	75.125	77.605
61	Lopende Uitgaven	0	57.404	236.317	236.317	91.135	75.125	77.605
610	Lonen en salarissen	0	35.074	196.578	196.578	52.795	54.625	56.455
611	Sociale premies	0	7.015	20.524	20.524	18.490	0	0
612	Gebruik van goederen en diensten	0	14.805	18.915	18.915	19.500	20.100	20.700
616	Sociale Uitkeringen	0	510	300	300	350	400	450

Toelichting:**Lopende Uitgaven****610 - Lonen en salarissen**

Op het parket zijn 124 ambtenaren werkzaam, inclusief officieren. Er is een continu proces van in- en uitstroom van personeel. Het geraamd bedrag voor de betaling van lonen en salarissen voor het dienstjaar 2025 bedraagt **SRD 196.578.000,-**.

610 - Lonen en salarissen

Kosten categorie	Omschrijving	Raming
61001	Ambtelijk salaris	176.955.000
61002	Vakantietoelage	4.677.000
61003	Overwerk	200.000
61004	Bonussen en Gratificaties	150.000
61006	Vacatiegelden	400.000
61014	Persoonlijke toelagen	220.000
61016	Gezinstoelagen en Kinderbijslag	205.000
61017	Waarnemingstoelage	165.000
61019	Overige Toelagen	4.875.000
61020	Telefoonvergoeding	20.000
61021	Representatievergoeding	4.206.000
61022	Huishuurvergoeding	209.000
61023	Vervoersvergoeding	3.150.200
61024	Overige vergoedingen	1.146.466
Totaal		196.578.000

611 - Sociale premies

Deze premies betreffen de verplichte bijdrage van de werkgever aan respectievelijk het Pensioenfonds en het Staats Ziekenfonds Suriname. De Pensioenbijdrage is geraamd op **SRD 15.500.000,-**, terwijl die voor het Staat Ziekenfonds **SRD 5.024.000,-** bedraagt. De totale kosten voor de sociale premies voor het dienstjaar 2025 bedraagt **SRD 20.524.000,-**.

611 - Sociale premies

Kosten categorie	Omschrijving	Raming
61101	Werkgeverslasten pensioenfonds	15.500.000
61102	Werkgeverslasten Staatsziekenfonds	5.024.000
Totaal		20.524.000

612 - Gebruik van goederen en diensten

De kosten voor de bedrijfsvoering voor het dienstjaar 2025 zijn geraamd op **SRD 18.915.000,-**. Diverse diensten w.o Parketwacht en Vuurwapenafdeling vallen onder het beheer van de Procureur-Generaal en worden voorzien van alle kantoormiddelen en automatiserings benodigheden. Onder de eigen bedrijfsvoering vallen naast de dagelijkse kantoor-, automatiseringskosten, onderhoud gebouwen en wagenpark alsook de onderzoeken die nodig zijn voor de vervolging. Maandelijks reist een Officier van Justitie naar Nickerie voor de strafzitting aldaar. Buitenlandse dienstreizen vallen ook hieronder daar daggelden en soms voor betaling van reiskosten gezorgd moet worden. De toename van de criminaliteit heeft effect op de bedrijfsvoering, omdat meer dossiers verwerkt moeten worden en meer zaken vervolgd.

612 - Gebruik van goederen en diensten

Kosten categorie	Omschrijving	Raming
61201	Kosten opleiding Binnenland, excl. Reis & Verblijf	700.000
61202	Kosten opleiding Buitenland, excl. Reis & Verblijf	1.000.000
61203	Contractanten	1.500.000
61204	Tijdelijk personeel	800.000
61205	Deskundigen Binnenland	400.000
61206	Deskundigen Buitenland	125.000
61208	Binnenlandse reiskosten	90.000
61209	Binnenlandse verblijfskosten	200.000
61210	Buitenlandse reiskosten	750.000
61211	Buitenlandse verblijfskosten	2.000.000
61212	Overige kosten opleidingen	530.000
61215	Kantoormiddelen (papier, pennen etc.)	1.000.000
61219	Onderhoud meubilair en Inventaris	800.000
61220	Onderhoud Kantoormiddelen	500.000
61221	Vergaderkosten	100.000
61222	Verbruiksgoederen (cartridge en diskettes)	1.200.000
61223	Onderhoudskosten automatisering	700.000
61224	Licenties en programmakosten	400.000
61225	Datalijnen	400.000
61226	Advertenties en Bekendmakingen	80.000
61230	Overige kantoorkosten	80.000
61231	Overige kosten Automatisering	300.000
61234	Onderhoud van gebouwen en terreinen	500.000
61235	Verbouwingen	500.000
61238	Telefoon uitgaven	100.000

61240	Water	60.000
61241	Electriciteit	1.200.000
61254	Onderzoekskosten	2.900.000
Totaal		18.915.000

616 - Sociale Uitkeringen

De kosten voor sociale uitkeringen voor het dienstjaar 2025 zijn geraamd op **SRD 300.000,-**

616 - Sociale Uitkeringen

Kosten categorie	Omschrijving	Raming
61611	Lig- en Verpleegkosten	100.000
61612	Poliklinische Kosten	200.000
Totaal		300.000

TITEL II : PROGRAMMA'S

Bedragen SRD 1.000

Kosten Categorie	Programma's	Realisatie 2023	Vermoedelijk beloop 2024	Raming 2025		Raming 2026	Raming 2027	Raming 2028
		<i>Uitgaven</i>	<i>Uitgaven</i>	<i>Verplichtingen</i>	<i>Uitgaven</i>	<i>Uitgaven</i>	<i>Uitgaven</i>	<i>Uitgaven</i>
TITEL II	PROGRAMMA'S	0	7.187	2.200	4.900	0	0	0
01	<i>Infrastructurele Werken</i>	0	1.887	0	0	0	0	0
0179	Bouw en Inrichting gebouwen Openbaar Ministerie	0	1.887	0	0	0	0	0
02	<i>Institutionele versterking</i>	0	4.500	2.000	4.700	0	0	0
0203	Professionalisering van de Parketorganisatie	0	4.500	2.000	4.700	0	0	0
03	<i>Rechtshandhaving en Rechtsbescherming</i>	0	500	0	0	0	0	0
0315	Project Implementatie alternatieve afdoening in Jeugdzaken	0	500	0	0	0	0	0
07	<i>Onderzoek en Ontwikkeling</i>	0	300	200	200	0	0	0
0775	Forensisch onderzoek	0	300	200	200	0	0	0

Toelichting : Programma's

0203 - Professionalisering van de Parketorganisatie

Corruptiebestrijding: De totale raming onder code 0203 is vastgesteld op **SRD 4.700.000,-** . Deze middelen worden besteed aan de volgende projecten:

Doelstelling: Het waarborgen van de integriteit van het openbaar bestuur en het behouden van het vertrouwen in het rechtssysteem van het land te bewaren. Er zijn kosten verbonden aan onderzoek en vervolging, die onder code 0203 vallen en **SRD 3.000.000,-** bedragen . De middelen zijn afkomstig van de Staat.

Beleidsintensivering: De opgebouwde expertise bij de vervolging van corruptiemisdrijven en de wetgeving inzake corruptie van bestuurders kan worden benut.

Raio-opleiding:

Doelstelling: Het handhaven van de capaciteit aan officieren, aangezien er een uitstroom plaatsvindt door het bereiken van de pensioengerechtigde leeftijd. De opleiding bestaat uit diverse modules, die door zowel Surinaamse als buitenlandse docenten verzorgd zullen worden.

Wijze van financiering: De kosten worden gefinancierd uit staatsmiddelen en zijn opgebracht onder code 0203. De begrote kosten voor deze opleiding bedragen **SRD 1.700.000,-**

0775 - Forensisch onderzoek

Doelstelling: Het uitvoeren van onderzoek naar onjuistheden in financiële documenten door financieel deskundigen. Zowel het Openbaar Ministerie als de Rechter hebben behoefte aan een financieel deskundigen voor de vervolging en het onderzoek bij financieel- economische misdrijven en vooral bij corruptiezaken. De Rechterlijke Macht is nu in staat om een forensisch financieel deskundige aan te trekken die het financieel onderzoek kan verrichten, waardoor deze zaken zonder stagnatie vervolgd kunnen worden.

Wijze van financiering: De financiering komt uit staatsmiddelen via begrotingscode 0775 en bedraagt **SRD 200.000,-**.

Toelichting op de Prestatie en Resultaat Indicatoren

Thema: Good Governance				
Programma	Doel programma	Gerealiseerd Beleid 2023	Verwachte Beleidsresultaten per eind 2024	Verwachte beleidsresultaten per eind 2025
Programma: Infrastructurele werken				
Bouw en Inrichting Parket	Bouw van conference- room, bibliotheek en dataruimte	Bouw aangevangen	Oplevering en ingebruikname	Het houden van conferenties, vergaderingen. Toegang voor studenten tot bibliotheek, tapmogelijkheden van gesprekken
Programma: rechtshandhaving				
Corruptie-bestrijding	Berechten corruptie handelingen door bestuurders	Aantal corruptiezaken vervolgd	Vervolgingsbeleid mbt corruptiezaken geformuleerd	Preventieve werking vervolging corruptiezaken voor bestuurders
Verruiming bilaterale rechtshulp relaties voor informatie uitwisseling en training	Om grens- overschrijdend en andere vormen van criminaliteit op te sporen en kennis op te doen	Initieren van de relaties en samenwerkingsverban- den aangaan	Uitwisselen van informatie en kennis overdracht	Vlotte samenwerking en veiligheid gegarandeerd

Aantrekken deskundigen bij de vervolging van diverse misdrijven	Deskundigheid bij verzamelen bewijsmateriaal	Aangetrokken en in aantal zaken bewijsmateriaal vergaard	Vergroten vervolging van strafbare zaken	Vlotte bewijs verzameling bij diverse strafzaken
Project Implementatie alternatieve afdoening in jeugdzaken	Pedagogische verantwoorde wijze van afhandelen jeugdzaken	Curriculum opgesteld Handleiding opgesteld Trainingen verzorgd	Voorlichting middels films opgezet Taakstraffen ingevoerd Curriculum opgesteld	Bewustzijn jeugdigen vergroot en beter kansen voor groei eigen persoonlijkheid en overleving
Programma: Institutionele versterking				
RAIO opleiding	Versterking Openbaar Ministerie		Werving en selectie afgerond	Opleiding van start
Institutionele verzelfstandiging	Wijziging wet voor de institutionele verzelfstandiging van de Rechterlijke Macht		Commissie geïnstalleerd voor het concipiëren van de wetswijziging	Conceptwet reeds klaar

Titel III : Middelenbegroting

Bedragen x SRD 1.000

Kosten categorie	Omschrijving	Realisatie 2023	Vermoedelijk beloop 2024	Raming 2025	Raming 2026	Raming 2027	Raming 2028
Titel III	Ontvangsten	0	28.739	28.239	28.239	28.239	28.239
52	Schenkingen/ Donormiddelen	0	500	0	0	0	0
52211	UNICEF donatie	0	500	0	0	0	0
53	Niet Belasting Middelen	0	28.239	28.239	28.239	28.239	28.239
53108	Overige inkomsten uit staatsbedrijven en -diensten	0	239	239	239	239	239
53202	Fiscale boeten, vervolgingskosten etc.	0	14.000	14.000	14.000	14.000	14.000
53203	Diverse boetes en transacties	0	14.000	14.000	14.000	14.000	14.000

Toelichting:

Niet Belasting Middelen

53108 - Overige inkomsten uit staatsbedrijven en -diensten

De Procureur-Generaal heeft bij wet ook andere bevoegdheden gekregen. Onder code 53108 worden opgebracht leges die betaald worden voor crematievergunningen, in- en uitvoer van lijken als urn met as. testamentonderzoek. Verder ook de boetes voor te late aangifte van geboorte of overlijden worden onder deze code geboekt. De voorstellen voor aanpassing danwel invoering van tarieven zijn al aangeboden aan de desbetreffende instantie voor goedkeuring. De tarieven zijn reeds lang achterhaald.

53202 - Fiscale boeten, vervolgingskosten etc.

Stortingen op basis van de Vuurwapenwet vinden plaats onder deze code.

53203 - Diverse boetes en transacties

Voldoening door burgers vind plaats van opgelegde boetes naar aanleiding van overtreding van diverse wetten en veroordelingen door de rechter

Afdeling 23. De Rekenkamer

De begroting van de Rekenkamer wordt vastgesteld, als volgt:

Algemeen deel

Mandaat

Het mandaat van de Rekenkamer is gebaseerd op de Grondwet van Suriname 1987 en de Wet Rekenkamer Suriname 2019.

De Rekenkamer van Suriname (Rekenkamer), een Hoog College van Staat, is het orgaan dat bij wet is opgericht om de staatsfinanciën te controleren, ze levert haar bijdrage bij het verbeteren van het beheer van de middelen van de staat Suriname en treedt op als onafhankelijke bewaker van de belangen van de maatschappij aangaande het financieel beheer, doelmatig beheer en het zich conformeren aan de geldende en toepasselijke wetgeving waaraan iedereen binnen de staat zich dient te houden.

De grondslag en taakstelling van de Rekenkamer is vastgesteld in artikel 149 van de Grondwet van 1987 (S.B. 1987 no. 116, zoals laatstelijk gewijzigd bij S.B. 1992 no. 38), en artikel 2 lid 2 van de Wet Rekenkamer Suriname 2019, (S.B. 2019 no. 102). Hierbij heeft zij het mandaat om controle in de ruimste zin van het woord uit te oefenen op de rekeningen der ontvangsten en uitgaven van niet alleen alle departementen, de districtscommissariaten en de parastatale instellingen, maar ook op particuliere instellingen, natuurlijke personen en rechtspersonen die subsidies en/of financiële bijdragen ontvangen uit 's landskas. De Wet Rekenkamer Suriname 2019 specificeert deze bevoegdheid nader in de artikelen 19 tot en met 35.

Missie

Bijdragen aan goed openbaar bestuur, integriteit, kwaliteit en legitimiteit van de gehele Surinaamse overheid, waarbij wij onszelf als voorbeeld stellen. Wij dragen bij aan verbetering van het recht- en doelmatig financieel beheer in de Publieke sector, door de Surinaamse overheid en De Nationale Assemblée te voorzien van duidelijke en relevante rapporten die zijn opgesteld op basis van de internationale audit standaarden. Bovenal dragen wij er zorg voor dat onze conclusies en aanbevelingen zijn gebaseerd op voldoende feitelijke onderbouwing.

Visie

De Rekenkamer van Suriname; het onafhankelijk instituut dat op midden lang termijn volgens internationale standaarden transparant zal oordelen over de recht- en doelmatigheid van het beheer en gebruik van de financiële middelen door de Surinaamse overheid.

Doelstelling

Ons doel voor de komende periode is om een zo groot mogelijke bijdrage te leveren aan de verbetering van het recht- en doelmatig financieel en materieel beheer van de publieke middelen in Suriname. Om dit doel te bereiken, zullen wij onze traditionele aanpak voor de begrotingsrekening controle en het rechtmatigheidsonderzoek wijzigen en aanpassen aan de geldende internationale standaarden voor Rekenkamers, de INTOSAI Framework of Professional Pronouncements (IFPP). Op lang termijn zal ons onderzoek spectrum zich verbreden naar doelmatigheidsonderzoeken. Ook willen wij onze rapportage over onze onderzoeksbevindingen niet langer beperken tot het jaarlijkse verslag, maar verspreid over het jaar zodat wij tijdig de Regering en DNA informeren over onze onderzoeksuitkomsten en vaker zichtbaar zijn voor DNA en de Surinaamse samenleving.

Ons doel voor de komende periode is om een zo groot mogelijke bijdrage te leveren aan de verbetering van het recht- en doelmatig financieel en materieel beheer van de publieke middelen in Suriname. Om dit doel te bereiken, zullen wij onze traditionele aanpak voor de controle op de begrotingsrekening en het rechtmatigheidsonderzoek wijzigen en aanpassen aan de geldende internationale standaarden (ISSAIs). Op lang termijn zal ons onderzoek spectrum zich verbreden naar doelmatigheidsonderzoeken. Ook willen wij onze rapportage over onze onderzoeksbevindingen niet langer beperken tot het jaarlijkse verslag, maar verspreid over het jaar zodat wij tijdig de Regering en DNA informeren over onze onderzoeksuitkomsten en vaker zichtbaar zijn voor DNA en de Surinaamse samenleving.

Waarden

Wij voeren ons werk uit op basis van de volgende vier waarden:

- **Integriteit:**

wij handelen – in woord en gedrag – in lijn met de ethische normen zoals beschreven in de Code of Ethics in ISSAI 130 (Internationale Standaarden voor Supreme Audit Institutions) van de INTOSAI Framework of Professional Pronouncements.

- **Professionaliteit:**

wij voeren onze audits uit op basis van inhoudelijke vakkennis van de INTOSAI Framework of Professional Pronouncements, en de ervaring met de toepassing ervan.

- **Kwaliteitsgerichtheid:**

wij dragen er zorg voor dat onze rapporten voldoen aan de INTOSAI Framework of Professional Pronouncements.

- **Leervermogen:**

wij communiceren transparant over onze bevindingen met de gecontroleerden. Hierbij staan we open voor nieuwe informatie en interpretatie en tonen zelfreflectie op mogelijke tekortkomingen van onze kant.

Plannen

De begroting voor het dienstjaar 2025 is gebaseerd op de continuering van de ingeslagen weg van de afgelopen jaren, waarbij bepaalde doelen die niet waren gerealiseerd, in het dienstjaar 2024 verder voortgezet zullen worden, alsmede de transformatie van de Rekenkamer naar een onafhankelijke organisatie zoals bedoeld in de grondwet artikel 149 – 152 en de Wet Rekenkamer Suriname 2019. Om deze transformatie, evenals de wettelijke taak van de Rekenkamer en de beoogde doelen te realiseren zijn een aantal investeringen noodzakelijk en onvermijdelijk. Enkele hiervan zijn het uitbreiden van het personeelsbestand, met de juiste competenties tegen marktconforme tarieven. Dit vereist aanpassing van de huidige ambtelijke beloningsstructuur. Het huidig pand van de Rekenkamer is niet berekend op de uitbreidingen van het aantal medewerkers, daarom is de huur van een extra pand begroot alsook de inrichting.

In lijn met het concept Ontwikkelingsplan 2023-2027, alsook het Herstelplan 2020-2023 aangaande het bewerkstelligen van goed openbaar bestuur; anti-corruptie; transparantie; sterke instituten (SDG 16), zal de Rekenkamer haar bijdrage leveren middels professioneel en kwalitatief goed uitgevoerde onderzoeken gebaseerd op de internationale standaarden. Daarbij zal onder andere DNA en overige stakeholders steeds meer, en op regelmatige basis voorzien worden van rapportages met betrekking tot de besteding van de staatsmiddelen om zodoende het inzicht te vergroten in de rechtmatigheid en doelmatigheid der bestedingen.

Met de inwerkingtreding van de nieuwe Wet Rekenkamer Suriname 2019 ingaande 1 januari 2020, waarbij de Rekenkamer als een zelfstandig staatsorgaan functioneert, is ook de instelling van het Bureau van de Rekenkamer (Bureau) als zelfstandig bestuursorgaan met rechtspersoonlijkheid een feit geworden. Hierdoor is er een algehele reorganisatie en herstructurering van de organisatie noodzakelijk. Van groot belang is de versterking van de processen van goed intern bestuur, waarbij invoering van de ethische code een belangrijke rol vervult.

In het kader van de verzelfstandiging en verdere professionalisering van het personeelsbeheer, is de Rekenkamer overgestapt op personeelsbeleid gebaseerd op de principes voortkomend uit het beheer van de menselijke hulpmiddelen (Human Resource Management (HRM)). De Rekenkamer bevindt zich momenteel midden in het proces, waarbij het gehele beheer van de menselijke hulpmiddelen, zoals vastgesteld in de Wet Rekenkamer Suriname 2019, vanaf april 2021 door het Directoraat Algemene Zaken van het Ministerie van Binnenlandse Zaken volledig is overgedragen aan het Bureau.

Voor de komende jaren heeft de Rekenkamer als speerpunt dat zij als modelorganisatie wil dienen voor de rest van de Surinaamse instellingen in de publieke Sector, en voor de burgers van Suriname ten aanzien van transparantie en verantwoording. Het doel is om een groter verantwoordelijke en transparante publieke sector te inspireren en aan te moedigen, die de democratie en het vertrouwen in de overheid hooghoudt. Een ander speerpunt van de Rekenkamer is om een betere uitvoering van de auditaanbevelingen door de gecontroleerden te bewerkstelligen. Dit zal zij bewerkstelligen door meer rapporten van betere kwaliteit en relevantie te produceren, het opstarten van gespecialiseerde audits en invoering van doelmatigheidsonderzoeken. Het uiteindelijke doel hiervan zal zijn dat dit zal leiden tot een betere naleving van wet- en regelgeving waardoor er een sterker systeem en praktijk voor het beheer van de overheidsfinanciën wordt bewerkstelligd. Dit op haar beurt zal zorgen voor een betere openbare dienstverlening.

De Rekenkamer zal ook zichtbaarder moeten worden voor de samenleving en zullen er ook vaker activiteiten uitgevoerd moeten worden met betrekking tot de communicatie met de desbetreffende stakeholders. De Rekenkamer wil hierbij een voorbeeld zijn van een extern georiënteerde, open instelling die sterke relaties onderhoudt met haar belangrijkste stakeholders en hen relevante diensten verleent.

Enkele markante zaken die in het dienstjaar 2025 aangepakt zullen worden zijn o.a:

1. De mobiliteit van medewerkers is cruciaal voor het succesvol uitvoeren van controles en onderzoeken door de Rekenkamer. De investering in nieuwe dienstvoertuigen zal de slagkracht van de Rekenkamer verhogen en haar in staat stellen om haar taken op een efficiënte, flexibele en kosteneffectieve manier uit te voeren.
2. Effectieve informatievoorziening, -beveiliging en -beheer zijn onmisbaar voor het succesvol functioneren van de Rekenkamer. Deze aspecten vormen tegenwoordig de fundamenteen waarop de Rekenkamer haar kerntaken kan uitvoeren en haar verantwoordelijkheden ten opzichte van de Surinaamse samenleving kan nakomen.

Verdere intensivering van de samenwerking met de stakeholders.

Titel I : OPERATIONELE UITGAVEN

Bedragen x SRD 1.000

Kosten categorie	Omschrijving	Realisatie 2023	Vermoedelijk beloop 2024	Raming 2025		Raming 2026	Raming 2027	Raming 2028
		<i>Uitgaven</i>	<i>Uitgaven</i>	<i>Verplichtingen</i>	<i>Uitgaven</i>	<i>Uitgaven</i>	<i>Uitgaven</i>	<i>Uitgaven</i>
Titel I	OPERATIONELE UITGAVEN	5.130	41.372	63.491	63.491	62.339	74.807	89.767
61	Lopende Uitgaven	4.844	33.372	50.969	50.969	47.279	56.735	68.081
610	Lonen en salarissen	2.167	21.000	38.004	38.004	32.819	39.383	47.259
611	Sociale premies	189	2.500	3.615	3.615	3.240	3.888	4.665
612	Gebruik van goederen en diensten	2.479	9.622	1.097	9.000	10.800	12.960	15.552
616	Sociale Uitkeringen	9	250	350	350	420	504	605
62	Kapitaal Uitgaven	286	8.000	12.522	12.522	15.060	18.072	21.686
620	Inventaris	286	3.000	3.000	3.000	3.600	4.320	5.184
621	Transport middelen	0	5.000	6.322	6.322	7.620	9.144	10.972
624	Gebouwen en constructies	0	0	3.200	3.200	3.840	4.608	5.530

Toelichting:**Lopende Uitgaven****610 - Lonen en salarissen**

De lonen en salarissen zijn geraamd op **SRD 38.004.000,-**.

De samenstelling van de personeelskosten is gebaseerd op:

- De realisatie cijfers uit het dienstjaar 2024 en de extrapolatie daarvan;
- De reguliere periodieke verhogingen aan landsdienaren;
- Bevordering en benoemingen in verband met doorstroom;
- Aantrekken van potentieel kader en externe deskundigen in verband met de functie of vanwege de aard van de werkzaamheden;
- Toekenning van stabiliserende en koopkrachtversterkende toelagen;
- Prestatiegerichte toekenning van bijzondere beloningen;

De personeelskosten reflecteren de noodzakelijke hervormingen die momenteel binnen de Rekenkamer worden doorgevoerd, waarbij rekening wordt gehouden met het voortgaande onafhankelijkheidsproces van de Rekenkamer en de implementatie van het beleid in 2025. Tevens wordt er anticiperend ingespeeld op de toegenomen intensiteit van de werkzaamheden, wat onvermijdelijk zal resulteren in een groei van het personeelsbestand.

Personeelsbestand

De Personeelswet en de Wet Rekenkamer Suriname 2019 dienen als wettelijke fundamenten voor het personeelsbeleid. Deze wetgeving vormt gezamenlijk een raamwerk waarbinnen het beheer van menselijke hulpbronnen gestructureerd zal worden. De taakstelling en doelstelling van de Rekenkamer fungeren als richtinggevendende factoren voor zowel de formatie als het te voeren beleid.

Het beoordelen en ontwikkelen van personeel zal systematisch worden uitgevoerd door middel van een structurele evaluatie en ontwikkeling, waarbij competentiebeheer een integraal onderdeel vormt. Dit stelt de Rekenkamer in staat om prestaties te meten en op basis van transparante en gelijke criteria erkenning en gerichte groei mogelijkheden te bieden. In 2025 zal er tevens specifieke aandacht worden besteed aan investeringen in personeelsontwikkeling. Competentiemanagement zal in dit kader ook worden toegepast bij evaluaties, om zo doorstroming en verdere trainingsontwikkeling van het personeel te bevorderen.

Jaar	Instroom		Doorstroom	Uitstroom			Ziekteverzuim in dagen
	Aantrekking	Overplaatsing		Overplaatsing	Pensioen	Ontslag	
2021	1	1	1	1	0	2	510
2022	2	3	0	0	1	0	440
2023	3	0	0	1	0	0	295
Juni 2024	0	0	0	0	0	0	205

Met het oog op verdere professionalisering van de organisatie, is het noodzakelijk om de personele structuur in het dienstjaar 2025 verder te versterken binnen de volgende organisatie-eenheden:

- Technisch Informatiebeheer (ICT)
- Auditing
- Communicatie (Public Relations)
- Legal & Compliance
- Algemeen Financieel Beheer
- Internationale betrekkingen
- Kwaliteitsbeheersing (Planning & Controle)
- Secretariële ondersteuning van de departementsleiding

De versterking van deze organisatie-eenheden is essentieel om de organisatie beter in staat te stellen haar taken en doelstellingen te verwezenlijken, rekening houdend met de vereiste expertise en benodigde ondersteuning binnen elk van deze vakgebieden.

Het ziekteverzuim van 2022 naar 2023 toe vertoont een stijgende lijn van 588 naar 621 dagen voor alle medewerkers binnen de organisatie.

Voor de cijfers van het jaar 2024 zijn gegevens over het eerste halfjaar gehanteerd. De cijfers van 2024 betreffen de eerste 6 maanden van 2024 (De verstrekte informatie is samengesteld in de 6e maand die data zijn nog niet beschikbaar). In de eerste 6 maanden van 2024, was er sprake van een ziekteverzuim van 205 dagen, aangaande alle medewerkers. Als dit zich op die wijze doorzet dan zal het aantal van zowel 2023 (621 dagen) als 2022 (588 dagen) in het jaar 2024 niet overschreden worden betreffende het onderwerp ziekteverzuim, aangezien er na 6 maanden in 2024 sprake is van een ziekteverzuim totaal van 205 dagen. In verband met de implementatie van FISO in functiegroepen is de onderverdeling naar categorie als volgt:

- De functiegroep 3 t/m 6
- De functiegroep 7 en 8
- De functiegroep vanaf 9 en daarboven

Binnen de Rekenkamer zijn er verschillende specifieke categorieën van landsdienaren die wettelijk worden benoemd, namelijk de leden (voorzitter, ondervoorzitter, lid en plaatsvervangende leden), secretaris, adjunct-secretarissen en gecertificeerde auditors (accountants). De bezoldiging van deze functionarissen wordt vastgesteld bij wet.

Het personeel dat werkzaam is bij het Bureau van de Rekenkamer bestaat uit alle landsdienaren die vallen onder de Personeelswet. Op dit moment zijn zij ingedeeld volgens de FISO-indeling.

In onderstaande tabel wordt de samenstelling van het personeel van de Rekenkamer van Suriname

weergegeven ten aanzien van het dienstjaar 2025:

Categorie	Aantallen		Man		Vrouw		Functiegroep	Gemiddelde loonsom in SRD
	Abs.	Rel.	Abs.	Rel.	Abs.	Rel.		
Lager kader (Bureau)	6	13%	1	17%	5	83%	3 t/m 6	4.752-6.896
Midden kader (Bureau)	11	24%	0	0%	11	100%	7 en 8	6.423-8.736
Hoger kader (Bureau)	19	42%	6	32%	13	68%	9 en hoger	8.002-18.095
Consultant (Bureau)	2	4%	1	50%	1	50%	nvt	6.000-8.000
Management (Rekenkamer)	3	7%	0	0%	3	100%	nvt	13.970-16.701
College (Rekenkamer)	4	9%	3	75%	1	25%	nvt	2.300-18.095
Totaal	45	100%	11	24%	34	76%		

Overzicht personeelsbestand naar leeftijd en gender:

Leeftijd	Man	Vrouw
21-30	1	3
31-40	3	7
41-50	4	14
51-60	1	9
61-70	2	1
Totaal	11	34

610 - Lonen en salarissen

Kosten categorie	Omschrijving	Raming
61001	Ambtelijk salaris	31.643.900
61002	Vakantietoelage	1.500.000
61003	Overwerk	7.100
61004	Bonussen en Gratificaties	1.347.000
61006	Vacatiegelden	434.000
61013	Functionele toelagen	1.540.000
61014	Persoonlijke toelagen	468.000
61016	Gezinstoelagen en Kinderbijslag	45.000
61017	Waarnemingstoelage	84.000
61021	Representatievergoeding	405.000
61023	Vervoersvergoeding	530.000
Totaal		38.004.000

611 - Sociale premies

Onder de sociale premies vallen de bijdragen van de overheid aan ambtenaren ten behoeve van het Pensioenfonds en het Staatsziekenfonds. Voor het dienstjaar 2025 zijn deze geraamd op **SRD 3.615.000,-**.

De stijging wordt veroorzaakt door de instroom en doorstroom van personeelsleden, wat resulteert in een toename van de werkgeverslasten, met name op het gebied van pensioenfonds en Staatsziekenfonds.

611 - Sociale premies

Kosten categorie	Omschrijving	Raming
61101	Werkgeverslasten pensioenfonds	1.615.00
61102	Werkgeverslasten Staatsziekenfonds	2.000.000
Totaal		3.615.000

612 - Gebruik van goederen en diensten

Bij het uitvoeren van de reguliere uitgaven en het uitvoeren van onderhoudswerkzaamheden ten behoeve van de Rekenkamer, wordt rekening gehouden met de geplande aanwerving van nieuwe personeelsleden voor de organisatie. Dit impliceert dat er specifieke maatregelen genomen zullen worden, zoals het uitbreiden van kantoormiddelen en andere benodigdheden, om aan de behoeften van het groeiende personeelsbestand te voldoen.

Deze zorgvuldige planning en voorbereiding zullen ervoor zorgen dat de Rekenkamer adequaat is uitgerust om de nieuwe medewerkers te verwelkomen en te ondersteunen in hun taken. Op deze manier kan de Rekenkamer optimaal functioneren en haar essentiële rol blijven vervullen met de benodigde middelen en faciliteiten.

Voor het uitvoeren van deze zaken is het bedrag van **SRD 9.000.000,-** geraamd.

De verdere planning voor besteding van deze middelen is als volgt;

Het bijscholen van het personeel door middel van trainingen en opleidingen, zowel nationaal als internationaal, is van essentieel belang om hun professionele ontwikkeling te bevorderen en hen up-to-date te houden binnen hun vakgebied. Daarnaast zullen tijdelijke externe deskundigen nodig zijn om specifieke taken uit te voeren, zoals het assisteren bij de voorbereiding en begeleiding van onderzoeken, het beoordelen en vertalen van verslagen en rapporten.

Het onderhoud van de automatiseringssystemen is van eminent belang. De dagelijkse onderhouds- en reparatiewerkzaamheden van deze systemen worden toevertrouwd aan de hiervoor verantwoordelijke medewerkers, terwijl grotere onderhouds- en beheerstaken worden toegewezen aan de daarvoor opgezette projecten.

Door deze inspanningen wordt er gezorgd voor een hoogwaardige werkomgeving waarin het personeel zich kan ontwikkelen, de benodigde ondersteuning ontvangt en de systemen optimaal functioneren om de taken van de Rekenkamer effectief uit te voeren.

612 - Gebruik van goederen en diensten

Kosten categorie	Omschrijving	Raming
61201	Kosten opleiding Binnenland, excl. Reis & Verblijf	925.000
61210	Buitenlandse reiskosten	1.000.000
61211	Buitenlandse verblijfskosten	500.000
61215	Kantoormiddelen (papier, pennen etc.)	1.000.000
61221	Vergaderkosten	500.000
61222	Verbruiksgoederen (cartridge en diskettes)	500.000
61231	Overige kosten Automatisering	250.000
61246	Verzekering	25.000
61247	Schoonmaak	950.000

61251	Voeding	1.000.000
61252	Contributie	100.000
61263	Overige Algemene Kosten	1.500.000
61284	Onderhoud en exploitatie dienstvoertuigen	750.000
Totaal		9.000.000

616 - Sociale Uitkeringen

De sociale uitkeringen zijn geraamd op het bedrag van **SRD 350.000,-**.

Het aangewezen bedrag is bestemd ter dekking van de medische kosten en aanvullende uitgaven voor de Rekenkamer, de Departementsleiding (directie van het Bureau) en hun gezinsleden, conform de vastgestelde voorzieningen die zijn vastgelegd in de relevante wetgeving en staatsbesluiten. Daarnaast worden diverse andere medische kosten van het personeel eveneens op basis van declaraties aan deze voorzieningen gekoppeld.

Op deze wijze wordt er gezorgd voor passende medische zorg en ondersteuning voor de betreffende functionarissen en hun gezinnen, rekening houdend met de geldende regelgeving en voorschriften.

616 - Sociale Uitkeringen

Kosten categorie	Omschrijving	Raming
61611	Lig- en Verpleegkosten	150.000
61612	Poliklinische Kosten	200.000
Totaal		350.000

Kapitaal Uitgaven (investerings)

620 - Inventaris

Voor het dienstjaar 2025 is het bedrag van **SRD 3.000.000,-** gereserveerd voor de aanschaf van inventaris.

Deze investeringen hebben primair betrekking op de vervanging van verouderde en afgeschreven apparatuur en meubilair. Daarnaast zullen er nieuwe aanschaffingen plaatsvinden, zoals laptops, desktopcomputers, bureaus en bureaustoelen, vanwege de uitbreiding van het personeelsbestand. Het belang van deze investeringen kan niet worden onderschat, aangezien zij essentieel zijn voor een adequaat en gezond functioneren van het personeel.

Door middel van deze investeringen wordt beoogd de werkplekken te voorzien van moderne en efficiënte apparatuur en meubilair, waardoor de medewerkers in staat worden gesteld hun taken effectief uit te voeren. Tevens wordt er rekening gehouden met ergonomische aspecten om het welzijn en de gezondheid van het personeel te bevorderen. De vervanging en uitbreiding van de inventaris dragen bij aan een productieve en professionele werkomgeving die tegemoetkomt aan de behoeften van de groeiende organisatie.

620 - Inventaris

Kosten categorie	Omschrijving	Raming
62001	Kantoorinrichting	2.200.000
62003	Communicatie	100.000
62004	Computers	200.000
62005	Printers	200.000
62006	Netwerken	100.000
62011	Overige Automatisering	200.000
Totaal		3.000.000

621 - Transport middelen

Voor transportmiddelen is het bedrag van **SRD 6.322.000,-** geraamd.

Met het oog op de uitbreiding en optimalisatie van onze dienstverlening, evenals de geplande uitvoering van uitgebreide controlewerkzaamheden in diverse distrikten, is het noodzakelijk om een wagenpark aan te leggen. De Rekenkamer heeft behoefte aan dienstvoertuigen die onze mobiliteit in staat stellen om landelijk, inclusief de afgelegen districten, de controlewerkzaamheden uit te voeren. Bovendien zal het huidige dienstvoertuig van het leidinggevend team, dat aanzienlijke gebreken vertoont, vervangen worden vanwege de hoge kosten voor reparaties.

Het aanleggen van een geschikt wagenpark stelt ons in staat om efficiënt en effectief te reizen naar verschillende locaties voor onze taken. Hierdoor kunnen we tijdig en adequaat optreden bij controlewerkzaamheden en zijn we in staat om ons werkgebied te bestrijken, zelfs in de verafgelegen gebieden van het land. Het vervangen van het huidige voertuig van het leidinggevend team zal ervoor zorgen dat zij hun taken zonder onderbreking kunnen uitvoeren, met een betrouwbare en goed functionerende vervoersoplossing.

De aanschaf van deze dienstvoertuigen is een investering die de mobiliteit en operationele capaciteit van de Rekenkamer aanzienlijk zal verbeteren. Het zorgt ervoor dat onze controlewerkzaamheden effectiever worden uitgevoerd en draagt bij aan het waarborgen van een hoogwaardige en betrouwbare dienstverlening in het gehele land.

621 - Transport middelen

Kosten categorie	Omschrijving	Raming
62102	Auto's	2.000.000
62103	Terreinwagens	2.322.000
62104	Pickup's	2.000.000
Totaal		6.322.000

624 - Gebouwen en constructies

Het totaal geraamde bedrag voor "Gebouwen en Constructies" is gesteld op **SRD 3.200.000,-**.

De aanschaf van een nieuw pand is een noodzakelijke investering in de toekomst van de Rekenkamer, welke het instituut in staat zal stellen haar verdere verzelfstandigings- en uitbreidingsplannen te realiseren, haar dienstverlening te optimaliseren en haar positie als belangrijk controle-instelling in Suriname te versterken.

624 - Gebouwen en constructies

Kosten categorie	Omschrijving	Raming
62420	Kantoorgebouwen	3.000.000
62424	Overige aanschaffingen gebouwen en terreinen	200.000
Totaal		3.200.000

TITEL II : PROGRAMMA'S

Bedragen SRD 1.000

Kosten Categorie	Programma's	Realisatie 2023	Vermoedelijk beloop 2024	Raming 2025		Raming 2026	Raming 2027	Raming 2028
		<i>Uitgaven</i>	<i>Uitgaven</i>	<i>Verplichtingen</i>	<i>Uitgaven</i>	<i>Uitgaven</i>	<i>Uitgaven</i>	<i>Uitgaven</i>
TITEL II	PROGRAMMA'S	0	26.000	14.170	19.800	23.760	28.512	34.214
02	Institutionele versterking	0	10.700	8.500	8.500	10.200	12.240	14.688
0284	Capaciteitsopbouw Rekenkamer	0	8.500	8.500	8.500	10.200	12.240	14.688
0285	Strengthening Corporate Governance of SAIs in Caribbean Countries	0	2.200	0	0	0	0	0
05	I.C.T. (Automatisering)	0	13.850	3.870	9.500	11.400	13.680	16.416
0533	Beheer en onderhoud Informatie Systemen	0	3.500	870	4.500	5.400	6.480	7.776
0534	Audit en Verantwoording	0	10.350	3.000	5.000	6.000	7.200	8.640
07	Onderzoek en Ontwikkeling	0	1.450	1.800	1.800	2.160	2.592	3.110
0770	Stakeholders Engagement Strategy	0	600	1.000	1.000	1.200	1.440	1.728
0771	Verbetering Quality Assurance en Quality Control	0	850	800	800	960	1.152	1.382

Toelichting : Programma's
0284 - Capaciteitsopbouw Rekenkamer

 Het geraamde bedrag voor dit programma is gesteld op **SRD 8.500.000,-**.

Met het programma 'Capaciteitsopbouw Rekenkamer' beoogt de organisatie haar controle-uitoefening te versterken en de bedrijfsvoering te verbeteren. Door te investeren in training, opleiding en motivatie van het personeel, en door te streven naar optimalisering van veldonderzoek, zal de Rekenkamer beter in staat zijn haar rol als onafhankelijk controleorgaan uit te voeren en bij te dragen aan de verbetering van de overheidsdiensten en -beleid.

Een belangrijk aspect van dit programma is de investering in training en opleiding van het personeel. Door middel van gerichte trainingen kunnen medewerkers, met name de auditors, hun kennis en vaardigheden verder ontwikkelen, waardoor ze beter toegerust zijn om hun taken uit te voeren. Het doel is om een hoogwaardig en goed opgeleid team van professionals te creëren, dat in staat zijn om complexe controles en audits uit te voeren volgens internationale standaarden.

Motivatie is een cruciaal onderdeel van capaciteitsopbouw. Het programma omvat ook initiatieven die gericht zijn op het stimuleren en bevorderen van de motivatie van het personeel. Dit zal onder meer geschieden door erkenning en beloningssystemen, loopbaanontwikkeling en het creëren van een stimulerende werkomgeving.

Een ander belangrijk aspect van het beleidsprogramma is de optimalisering van veldonderzoek. Dit omvat het verbeteren van de methodologieën, het upgraden van apparatuur en technologieën die worden gebruikt tijdens veldonderzoeken, en het implementeren van efficiënte gegevensverzameling en -analysemethoden. Deze optimalisering zal de kwaliteit en effectiviteit van het veldwerk van de Rekenkamer vergroten, waardoor nauwkeurigere en grondigere controle-uitvoering mogelijk wordt.

In het kader van de verzelfstandiging en de uitbreidingsplannen is verruiming van het personeelsbestand van groot belang voor de Rekenkamer van Suriname; de optimalisering van de diensten en de herstructurering van de organisatie zijn doelen die op korte termijn kunnen worden gerealiseerd met het gekwalificeerd personeel.

0533 - Beheer en onderhoud Informatie Systemen

Het totaal begroot bedrag is **SRD 4.500.000,-**

Het programma "Beheer en Onderhoud Informatie Systemen" heeft als doel; het onderhouden, uitbreiden en verbeteren van de ICT-hulpmiddelen, met als resultaat een verbeterde efficiëntie van het onderzoek en een hogere kwaliteit van de rapporten.

Deze investeringen zullen bijdragen aan het optimaliseren van de werking van de Rekenkamer, waardoor het onderzoek efficiënter kan worden uitgevoerd en de rapporten van hoogwaardige kwaliteit zullen zijn.

Door te investeren in het beheer en onderhoud van informatie systemen, kunnen we ervoor zorgen dat de Rekenkamer beschikt over de benodigde technologische middelen om haar taken effectief uit te voeren. Dit leidt tot een verbeterde data-analyse, efficiënte gegevensverwerking en een betere informatiebeveiliging, wat uiteindelijk resulteert in betrouwbare en kwalitatieve rapporten.

0534 - Audit en Verantwoording

Het totaal begroot bedrag is **SRD 5.000.000,-**.

Het beleidsprogramma "Audit en Verantwoording" is gericht op het uitbreiden van onderzoekswerkzaamheden en het versterken van controle en verantwoording binnen de overheid. Naast reguliere rechtmatigheidsonderzoeken zullen er ook financiële, doelmatigheids- en gespecialiseerde audits plaatsvinden, zoals Financial Audits, IT-Audits en Milieu-Audits.

Met dit programma streeft de organisatie naar een diepgaand inzicht in de financiële aspecten, efficiëntie en milieuaspecten van organisaties. Door het uitvoeren van gespecialiseerde audits dragen we bij aan een betere governance, transparantie en verantwoordingsplicht binnen de overheid.

Ons doel is om grondige analyses uit te voeren van financiële processen en rapportages, evaluaties van IT-beveiliging en beoordelingen van milieuprestaties en naleving. Hiermee waarborgen we een hoog niveau van controle, transparantie en verantwoording.

0770 - Stakeholders Engagement Strategy

Het begroot bedrag is **SRD 1.000.000,-**.

Het beleidsprogramma Stakeholders Engagement Strategy (SES) heeft als hoofddoel om de betrokkenheid en participatie van de belangrijkste stakeholders bij de Rekenkamer te vergroten. Hierdoor wordt beoogd de effectiviteit en impact van het Rekenkameronderzoek te vergroten. De belangrijkste stakeholders van de Rekenkamer zijn de Nationale Assemblée, de regering, de interne stakeholders (betrokkenen binnen de Rekenkamer), de gecontroleerde instellingen (audittees) en de media.

Om dit doel te bereiken, zal de Rekenkamer workshops en seminars organiseren waarbij deze stakeholders betrokken worden. Deze bijeenkomsten bieden een platform waarop de dialoog kan worden aangegaan en waar kennis en inzichten kunnen worden gedeeld. Door actieve betrokkenheid en samenwerking met alle belanghebbenden wordt beoogd de waarde en relevantie van het Rekenkameronderzoek te vergroten.

De Stakeholders Engagement Strategy vormt een essentieel instrument om de samenwerking tussen de Rekenkamer en haar stakeholders te versterken. Door gezamenlijk te werken aan het vergroten van de betrokkenheid, kan de Rekenkamer haar rol als onafhankelijk controleorgaan versterken en de impact van haar onderzoek vergroten. Dit draagt bij aan transparantie, verantwoordingsplicht en verbetering van het bestuur binnen de overheid.

0771 - Verbetering Quality Assurance en Quality Control

Het begroot bedrag is **SRD 800.000,-**.

Om de kwaliteit van de processen en de producten van de Rekenkamer te garanderen c.q. te waarborgen, zal er een Quality Assurance en Quality Control unit opgezet worden. In de eerste fase zullen ervaren deskundigen aangetrokken worden.

Deze unit zal verantwoordelijk zijn voor het implementeren en handhaven van kwaliteitsnormen en -procedures binnen de Rekenkamer. Door het aantrekken van ervaren deskundigen wordt expertise op het gebied van quality assurance en quality control verzekerd, wat zal bijdragen aan het versterken en verbeteren van de kwaliteit van de processen en producten van de Rekenkamer.

Met dit beleidsprogramma streeft de Rekenkamer naar een systematische benadering van kwaliteitsborging en controle, waarbij de focus ligt op het waarborgen van hoge normen en het bevorderen van continue verbetering. Door het opzetten van de Quality Assurance en Quality Control unit en het aantrekken van deskundigen, zullen de benodigde expertise en middelen binnen worden gehaald om de kwaliteit van het werk te waarborgen en te verbeteren.

Dit beleidsprogramma is een belangrijke stap in de verdere professionalisering van de Rekenkamer, waardoor we kunnen voldoen aan de hoogste normen van kwaliteit en betrouwbaarheid. Het zal bijdragen aan het versterken van het vertrouwen in onze organisatie en het verbeteren van de toegevoegde waarde die we bieden aan de samenleving.

Kosten categorie	Programma	Doel/ Programma	Realisatie - 2023	Verwachte Beleidsresultaten per eind - 2024	Verwachte Beleidsresultaten per eind - 2025
Programma : Institutionele versterking					
0284	Capaciteitsopbouw Rekenkamer	Investeren in menselijke hulpbronnen en uitbreidingsplannen ter verbetering van de bedrijfsvoering en controle uitoefening binnen de overheid.	Optimalisering van de diensten en de herstructurering van de organisatie. => Niet gerealiseerd.	Beter in staat zijn haar rol als onafhankelijk controleorgaan uit te voeren en bij te dragen aan de verbetering van de overheidsdiensten en – beleid.	Versterking controle-uitoefening en verbetering van de bedrijfsvoering. Creëren van hoogwaardig en goed opgeleid team van professionals. In staat zijn om complexe controles en audits uit te voeren volgens internationale standaarden.
0285	Strengthening Corporate Governance of SAIs in Caribbean Countries	Technische ondersteuning IDB voor versterking van de audit, en het verder professionaliseren van de Rekenkamer i.v.m de nieuwe Wet Rekenkamer Suriname 2019. Het project wordt door de IDB gefinancierd middels de methode van "Direct Payments".	Versterken van de capaciteit en publieke legitimiteit van de Rekenkamer. => Niet gerealiseerd. Uitvoeren van auditprojecten, wat zal helpen leiden tot een solide en ethische overheidsinstelling. => Niet gerealiseerd.	Versterken van de capaciteit en publieke legitimiteit van de Rekenkamer. Uitvoeren van auditprojecten, wat zal helpen leiden tot een solide en ethische overheidsinstelling.	NVT
Programma: I.C.T. (Automatisering)					
0533	Beheer en onderhoud Informatie Systemen	Onderhoud, uitbreiding en verbetering van de ICT-hulpmiddelen ter verbetering van de efficiëntie van het onderzoek en kwaliteit van de rapporten.	Niet gerealiseerd.	Verbeterde data-analyse, efficiënte gegevensverwerking en een betere informatiebeveiliging, wat uiteindelijk resulteert in betrouwbare en kwalitatieve rapporten.	Het onderhouden, uitbreiden en verbeteren van de ICT-hulpmiddelen, met als resultaat een verbeterde efficiëntie van het onderzoek en een hogere kwaliteit van de rapporten.
0534	Audit en Verantwoording	Effectief uitvoering van de kerntaken van de Rekenkamer en invoering nieuwe praktijken in controle en gespecialiseerde audits.	Niet gerealiseerd.	Uitbreiding van onderzoekswerkzaamheden en versterking van controle en verantwoording binnen de overheid.	Uitvoeren van grondige analyses van financiële processen en rapportages, evaluaties van IT-beveiliging en beoordelingen van milieuprestaties en naleving.

Programma: Onderzoek en Ontwikkeling					
Kosten categorie	Programma	Doel/ Programma	Realisatie - 2023	Verwachte Beleidsresultaten per eind - 2024	Verwachte Beleidsresultaten per eind - 2025
0770	Stakeholders Engagement Strategy	Verbetering van de informatie- en communicatiestromen met de interne en externe stakeholders van de Rekenkamer om uiteindelijk een meer "accountable" overheid te realiseren.	Niet gerealiseerd.	Het vergroten van de effectiviteit en impact van het Rekenkameronderzoek.	Vergroten van betrokkenheid en participatie van de belangrijkste stakeholders bij de Rekenkamer.
0771	Verbetering Quality Assurance en Quality Control	Verbetering van de processen van QA en QC t.b.v. de Rekenkamer over het algemeen en de kwaliteit van de audit rapporten in het bijzonder.	Niet gerealiseerd.	Systematische benadering van kwaliteitsborging en controle, waarbij de focus ligt op het waarborgen van hoge normen en het bevorderen van continue verbetering.	Garanderen c.q. waarborgen van kwaliteit van de processen en de producten van de Rekenkamer.

Titel III : Middelenbegroting

Bedragen x SRD 1.000

Kosten categorie	Omschrijving	Realisatie 2023	Vermoedelijk beloop 2024	Raming 2025	Raming 2026	Raming 2027	Raming 2028
Titel III	Ontvangsten	0	2.200	0	0	0	0
52	Schenkingen/ Donormiddelen	0	2.200	0	0	0	0
52200	Inter American Development Bank donatie	0	2.200	0	0	0	0

Gegeven te Paramaribo, 16 oktober 2025,

JENNIFER SIMONS